

Regeringen
Försvarsdepartementet
och sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

PLANS PLAN

Försvarsmaktens Budgetunderlag för år 2004 med Särskilda redovisningar

(Sjutton bilagor, varav tre hemliga samt tjugoåtta underbilagor, varav elva hemliga och en kvalificerat hemlig)

Härmed överlämnas Försvarsmaktens budgetunderlag med förslag till verksamhet för år 2004.

Föreliggande budgetunderlag med förslag till verksamhet för år 2004 (BU 04) grundas på riksdagens försvarsbeslut för perioden 2002-2004. Budgetunderlaget har utformats i enlighet med *Regleringsbrev för budgetåret 2003 avseende Försvarsmakten* (regeringsbeslut 29, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS, m fl).

Sedan reformeringen av Försvarsmakten inleddes har en obalans utvecklats mellan, å ena sidan insats- och grundorganisationens struktur och storlek, och å andra sidan tillgängliga resurser. Anledningen till detta är främst en följd av ambitionsökningar, tilläggsbeslut och ramreducering, men också av att konsekvenserna av den pågående och omfattande reformeringen efterhand blivit tydligare. Ambitionsökningarna består främst av kraven på Försvarsmaktens utökade internationalisering.

Den sammantagna obalansen har medfört att inriktningar samt förslag till mål och uppdrag endast redovisas för år 2004 i föreliggande budgetunderlag. För åren 2005-2006 krävs att regeringen anger en ny långsiktig inriktning. Genom ett tidigt beslut kan förändringar säkerställas under nästa försvarsbeslutsperiod.

Regeringens budgetproposition för år 2003 och det därpå följande riksdagsbeslutet innehåller en förändrad resursram för Försvarsmakten. Med anledning av denna förändring har Försvarsmakten genomfört vissa reduceringar och senareläggningar av planerad materielanskaffning. Konsekvenser och behov av åtgärder vad gäller föreslagen planering redovisas i bilaga 1 (H).

./1 (H)

0

I insänd årsrapport av Försvarsmaktens perspektivplanering (Rapport 7 – 2003-02-28, HKV 23 210:63182) redovisas fyra olika målbildsinriktningar i det tioåriga perspektivet vilka belyser grundläggande vägvalsfrågor i enlighet med regeringens anvisningar.

Försvarsmakten förordar att målbildsinriktning ”Z” i perspektivplaneringens årsrapport utgör den inriktning som skall ligga till grund för fortsatt arbete inför försvarsbeslutet avseende dessa grundläggande vägvalsfrågor. Målbildsinriktning ”Z” kombinerar en stärkt internationell insatsförmåga i närtid med en nationell långsiktig kompetens och utvecklingsförmåga. Detta är en inriktning som förutsätter en låg hotnivå i vårt närområde men är anpassad för att i ett längre perspektiv kunna hantera angreppshot i ett förändrat omvärldsläge.

Konflikter i andra delar av världen liksom globala terrorhot ställer krav på förmåga till situationsanpassad beredskap hos Försvarsmakten. Större anspråk kan redan i närtid komma att ställas på Försvarsmakten både vad gäller deltagande i internationella insatser och olika typer av beredskapsåtgärder. Irak-utvecklingen utgör därvid en aktuell och mycket tydlig illustration.

Försvarsmakten måste, med bibehållna krav på flexibilitet, ha ett långsiktigt mål att utvecklas mot. Framför allt kräver infrastrukturen och större materielsystem långsiktiga beslut. Tidigare var hotet från Sovjetunionen dimensionerande för Försvarsmaktens långsiktiga utveckling. Idag utgör förmågan att hantera osäkerheterna i det långa perspektivet en mycket viktig förutsättning för Försvarsmaktens utveckling. Försvarsmakten måste utveckla en grundläggande försvarsförmåga som ger statsmakten handlingsfrihet att möta olika händelseutvecklingar, samtidigt som de internationella insatserna ges en högre prioritet.

Försvarsmakten efterfrågar tydliga och tidiga inriktningar och direktiv som grund för utarbetande av underlag inför FB 04. Regeringens direktiv för utarbetande av försvarsbeslutsunderlag bör utformas så att Försvarsmakten ges handlingsfrihet avseende planeringen för insatsorganisationens och grundorganisationens utveckling mot vald målbildsinriktning. Nödvändiga beslut bör härigenom kunna tas tidigt, bland annat avseende utveckling av kompetens- och personalförsörjningssystemet, så att erforderliga förändringar kan igångsättas efterhand.

Hemställan

Mot bakgrund av de motiv som redovisas i föreliggande budgetunderlag och perspektivplaner rapport samt särskilda redovisningar hemställer Försvarsmakten om att:

- Anslagssparandet för 2003 får disponeras av Försvarsmakten.
- Regeringen fastställer den i perspektivplaneringens rapport 7 föreslagna målbildsinriktningen ”Z” som grund för fortsatt arbete med underlag inför försvarsbeslut 2004.
- Regeringen fastställer Försvarsmaktens förslag avseende differentierad beredskap och förmåga i olika tidsperspektiv samt de principer för tillgänglighet som beskrivs i perspektivplaneringens rapport 7. Detta skall läggas till grund för Försvarsmaktens fortsatta utveckling mot en ny struktur och indelning i in-satsorganisation, grundorganisation och förstärkningsorganisation.
- Regeringen fastställer Försvarsmaktens förslag avseende förändring av beredskapen.
- Försvarsmakten uppdras att genomföra åtgärdsplanering för ett urval av krigsförband i enlighet med förslag gällande differentierad beredskap och att föreslagna åtgärdsplanering realiserbarhetsprövas under våren 2005 samt uppdras att utreda ekonomiska konsekvenser av förändrad beredskap.

— o o o —

Ärendets principiella inriktning och Överbefälhavarens ställningstagande har behandlats i Försvarsmaktens direktion jämlikt 23 § i förordningen (2000:555) med instruktion för Försvarsmakten.

Samverkan med arbetstagarorganisationerna har genomförts jämlikt avtalet ”Samverkan för utveckling inom Försvarsmakten”.

Beslut i detta ärende har fattats av general Johan Hederstedt. Föredragande har varit generallöjtnant Johan Kihl. I den slutliga beredningen har också deltagit överste Claes Nilsson.

Johan Hederstedt

Johan Kihl

Bilagor

(Hemliga bilagor insänds med HKV skr 2003-02-28, H 23 383:80300)

1. (H) Konsekvensredovisning med anledning av Försvaretsmaktens förslag till planering
2. (Ö) Insatsorganisationsöversikt
3. (Ö) Prognos för år 2003 samt för perioden 2004 till 2006
4. (Ö) Tabell Försvaretsprisindex för anlagen 6:1 och 6:2
5. (Ö) Protokoll från slutlig samverkan med arbetstagarorganisationerna i central samverkansgrupp för utveckling hos chefen för strategiledningen rörande ÅR 02, BU 04/SR och PerP årsrapport 7
6. (Ö) Sammanställning av särskilda redovisningar enligt uppdrag i regleringsbrev och andra regeringsbeslut
7. (Ö) Särskilda redovisningar rörande operativ förmåga, kompetenser, behov av stridskrafter samt utveckling av materieförsörjning, forskning, teknikutveckling och studieverksamhet, m m
8. (Ö) Särskilda redovisningar rörande nätverksbaserat försvar och ledningssystem, m m
9. (Ö) Särskilda redovisningar rörande ekonomisk redovisning
10. (Ö) Särskilda redovisningar rörande personalförsörjning
11. (Ö) Särskilda redovisningar rörande miljöfrågor
12. (Ö) Särskilda redovisningar rörande bilateralt samarbete
13. (Ö) Särskilda redovisningar rörande grundorganisationsfrågor, planering av övningsverksamhet och samverkan mellan myndigheter
14. (H) Särskilda redovisningar rörande militärstrategisk planering och beredskap
15. (Ö) Särskilda redovisningar rörande internationell verksamhet
16. (Ö) Särskild redovisning rörande försvarsattachéorganisationen
17. (H) Särskilda redovisningar och tabeller rörande materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling, m m

Underbilagor

(Hemliga underbilagor insänds med HKV skr 2003-02-28, H 23 383:80300)

(Kvalificerat hemlig underbilaga insänds med HKV skr 2003-02-28, KH 23 383:654)

- 5.1 (Ö) OFR/O FM underlag för samverkan avseende FM ÅR 02, FM BU 04/SR och PerP rapport 7
- 5.2 (Ö) Försvaretsförbundets yttrande över BU 04/SR
- 5.3 (Ö) SEKO:s yttrande över BU 04/SR
- 7.1 (H) Försvaretsmaktens redovisning av luftförsvarsfunktionens framtida utveckling
- 8.1 (Ö) Övergripande redovisning av Försvaretsmaktens utveckling av nätverksbaserat försvar
- 8.2 (Ö) Principer för ledning och styrning av utvecklingen
- 8.3 (Ö) Insatsledningssystem
- 8.4 (Ö) Verksamhetsledningssystem
- 8.5 (Ö) Genomförandeplanering för Demo 05 och 06
- 8.6 (H) Ekonomi och leveransplaner
- 10.1 (Ö) Flerkarriärsystemet
- 10.2 (Ö) Prognostisering kvinnliga officerare
- 14.1 (KH) Krav på operativ förmåga, förbandsgrupper och förbandsindelning inom 2 dygn till 5 år
- 15.1 (Ö) Försvaretsmaktens förslag till kurser och utbildningar för internationell verksamhet under åren 2004-2005
- 15.2 (Ö) Försvaretsmaktens förslag beträffande planering, deltagande och värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF anda för 2003-2006
- 15.3 (Ö) Försvaretsmaktens redovisning av kostnaderna under perioden 2000-2003 för utvecklingen av den internationella förmågan för de förband som anmälts till internationella styrkeregister
- 15.4 (Ö) Försvaretsmaktens redovisning av de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att från 2004 öka förmågan att delta med förband i internationella missioner

Underbilagor

(forts)

- 15.5 (Ö) Försvarsmaktens slutredovisning/delredovisning av genomförd studieverksamhet inom ramen för antagna partnerskapsmål
- 16.1 (Ö) Försvarsattachéorganisationen – Nuvarande organisation, Försvarsdepartementets inriktning för 2003-2004 samt Försvarsmaktens förslag till inriktning 2004 och framåt
- 17.1 (H) Tabell – Plan för materielanskaffning
- 17.2 (H) Tabell – Plan för anskaffning av anslagsfinansierade anläggningar
- 17.3 (H) Tabell – Plan för forskning och teknikutveckling
- 17.4 (H) Tabell – Förslag till bemyndiganderam
- 17.5 (H) Tabell – Beställningsbemyndiganden för materielobjekt
- 17.6 (H) Tabell – Beställningsbemyndiganden för anslagsfinansierade anläggningar
- 17.7 (H) Tabell – Beställningsbemyndiganden för forskning och teknikutveckling
- 17.8 (H) Tabell – Behov av beställningsbemyndiganden för år 2004
- 17.9 (H) Tabell – Exempel på alternativa redovisningar

Sändlista	Missiv, bilagorna 2-13, 15 och 16 (öppet underlag)	Bilaga 1 samt underbilagorna 7.1 och 8.6 (hemliga) Exemplar nr	Bilaga 14 (hemlig) Exemplar nr	Bilaga 17 och underbilagorna 17.1-17.9 (hemliga) Exemplar nr
Regeringen (Fö)	25	1-20	1-20	1-20
<i>Som orientering</i>				
Försvarsutskottet	25	21	21	21
Riksdagens utredningstjänst	9	-	-	-
Riksdagens revisorer	1	-	-	-
Utrikesdepartementet	2	-	-	-
Finansdepartementet	4	-	-	-
MD S	1	-	-	-
MD M	1	-	-	-
MD N	1	-	-	-
MD G	1	-	-	-
Samtliga förbandschefer (28 st)	1	-	-	-
FMLOG	1	-	-	22
Samtl skol- och centrachefer (19 st)	1	-	-	-
Försvarets materielverk	1	23	23	23
Pliktverket	1	-	-	-
Försvarshögskolan	1	24	24	24
Försvarets radioanstalt	1	25	25	25
Kustbevakningen	1	-	-	-
Krisberedskapsmyndigheten	2	-	-	-
Statens Räddningsverk	1	-	-	-
Styrelsen för psykologiskt försvar	1	-	-	-
Totalförsvarets Forskningsinstitut	1	26	26	26
Överklagandenämnden för totalförsvaret	1	-	-	-
Rikspolisstyrelsen	1	-	-	-
Statskontoret	2	27	27	27
Ekonomistyrningsverket	4	-	-	-
Fortifikationsverket	1	28	-	28
Arbetsgivarverket	2	-	-	-
Lantmäteriverket	1	-	-	-
Banverket	1	-	-	-
Sjöfartsverket	1	-	-	-
Luftfartsverket	1	-	-	-
Statens haverikommission	1	-	-	-
Rådet för insyn i Försvarsmakten	1	-	-	-
OFR	1	-	-	-
SACO-S	1	-	-	-
SEKO	1	-	-	-
OFR/O FM	1	-	-	-
OFR/S (Försvarsförbundet)	1	-	-	-
SACO Försvar	1	-	-	-
SEKO Försvar	1	-	-	-
Värnpliktsrådet	1	-	-	-

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 7 (59)

(forts)

Sändlista (forts)	Missiv, bilagor- na 2-13, 15 och 16 (öppet un- derlag)	Bilaga 1 samt underbilagorna 7.1 och 8.6 (hemliga) Exemplar nr	Bilaga 14 (hemlig) Exemplar nr	Bilaga 17 och underbilagorna 17.1-17.9 (hemliga) Exemplar nr
Inom Högkvarteret				
ÖB	1	29	29	29
STF ÖB	1	30	30	30
C STRA	1	31	31	31
STF C STRA	1	32	32	32
C STRA PLANS	1	33	33	33
PLANS PLAN	14	34-43	34-43	34-43
PLANS EK	1	-	-	-
PLANS INSLED	3	44	44	44
PLANS INT	3	-	-	-
PLANS Rust	1	-	-	-
C STRA UTVS	1	45	45	45
UTVS INRI	5	46	46	46
UTVS PerP	1	47	47	47
UTVS Sk	1	48	48	48
C KANSLI	1	49	49	49
PROT	1	-	-	-
C PERS	1	50	50	50
STF C PERS	1	51	51	51
PERS Utv	1	-	-	-
PERS Arb	1	-	-	-
PERS Vill	1	-	-	-
PERS Persutv	1	-	-	-
INFO	2	52	52	52
SÄKINSP	1	53	53	53
C KRI	1	54	54	54
STF C KRI	1	55	55	55
Ledningsinsp	1	56	56	56
KRI PLAN	10	57-61	57-61	57-61
KRI MTRL	4	62-63	62-63	62-63
KRI LED PLAN	4	64-65	64-65	64-65
KRI LED SYST	6	66-67	66-67	66-67
KRI LED UTV	3	68-69	68-69	68-69
KRI MARK	5	70-72	70-72	70-72
KRI SJÖ	5	73-75	73-75	73-75
KRI LUFT	5	76-78	76-78	76-78
KRI UH	5	79-81	79-81	79-81
KRI VÄD	2	82	82	82
C GRO	1	83	83	83
STF C GRO	1	84	84	84
GRO Fastdir	1	85	85	85
GRO PLAN	10	86-90	86-90	86-90
GRO ORG	1	91	91	91
GRO CONTR	1	92	92	92

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 8 (59)

(forts)

Sändlista (forts)	Missiv, bilagor- na 2-13, 15 och 16 (öppet un- derlag)	Bilaga 1 samt underbilagorna 7.1 och 8.6 (hemliga) Exemplar nr	Bilaga 14 (hemlig) Exemplar nr	Bilaga 17 och underbilagorna 17.1-17.9 (hemliga) Exemplar nr
Inom Högkvarteret (forts)				
GRO GEN	3	93	93	93
Arméinsp	1	94	94	94
GRO A	2	95	95	95
Marininsp	1	96	96	96
GRO M	2	97	97	97
Flygvapeninsp	1	98	98	98
GRO FV	2	99	99	99
Utbinsp	1	100	100	100
GRO UTB	3	101	101	101
RIKSHVCH	1	102	102	102
GRO RIKSHV	1	-	-	-
GL	1	103	103	103
GRO SJV	1	104	104	104
GRO BEM	1	105	105	105
GRO MILJÖ	1	-	-	-
GRO FRIV	1	-	-	-
CK BRB/VVK	1	-	-	-
GRO BALT	1	-	-	-
C OPIL	1	106	106	106
STF C OPIL	1	107	107	107
SC OPIL	1	108	108	108
C ATK	1	109	109	109
C MTK	1	110	110	110
C FTK	1	111	111	111
C MUST	1	112	112	112
STF C MUST	1	113	113	113
MUST LÄGE	1	114	114	114
MUST ANA	1	115	115	115
MUST UND	1	116	116	116
MUST SÄK	1	117	117	117
MUST Plan	1	118	118	118
C JUR	1	119	119	119
C REV	1	120	120	120
ÖB CONTR	1	121	121	121
Reserv (PLANS PLAN)	20	-	-	-
Arkivex	1	122	122	122

Totalt 283

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. UTGÅNGSVÄRDEN.....	10
1.1 GRUNDVÄRDEN.....	10
1.2 FÖRSVARSMAKTENS OMINRIKTNING.....	10
1.3 RESULTAT ÅR 2002.....	12
1.4 LÄGET I FÖRSVARSMAKTEN.....	13
2. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR ÅR 2004.....	15
3. ÖVERVÄGANDEN SAMT INRIKTNING FÖR PLANERING ÅR 2004.....	16
3.1 ÖVERVÄGANDEN.....	16
3.2 INRIKTNING FÖR PLANERINGEN 2004.....	17
4. FÖRSLAG TILL MÅL OCH UPPDRAG FÖR ÅR 2004.....	22
4.1 FÖRSVARSMAKTENS HUVUDUPPGIFTER OCH KRAV PÅ FÖRMÅGOR I OLIKA AVSEENDEN.....	22
4.1.1 Förslag till uppgifter.....	22
4.1.2 Anpassningsförmåga.....	23
4.1.3 Nätverksbaserat försvar.....	24
4.1.4 Doktrinutveckling.....	24
4.2 MÅL FÖR INSATSORGANISATIONEN.....	25
4.2.1 Insatsorganisatoriska förändringar.....	25
4.2.2 Materiell förnyelse i insatsorganisationen.....	26
4.3 MÅL FÖR GRUNDORGANISATIONEN.....	27
4.3.1 Grundorganisatoriska förändringar.....	27
4.4 MÅL FÖR VERKSAMHETSGRENAR.....	28
4.4.1 Verksamhetsgren utbildning, planering m m (VG 1).....	28
4.4.2 Verksamhetsgren materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling (VG 2) 35	
4.4.3 Verksamhetsgren insatser (VG 3).....	37
4.4.4 Verksamhetsgren försvarsunderrättelseverksamhet (VG 4).....	41
5. FÖRSLAG TILL FINANSIERING PERIODEN 2004-2006.....	42
5.1 PLANERINGSRAMAR FRÅN REGERINGEN.....	42
5.2 PLAN FÖR RESPEKTIVE ANSLAG.....	42
5.3 PROGNOIS FÖR ÅR 2003 SAMT FÖR PERIODEN 2004-2006.....	43
5.4 LÅNERAM FÖR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR.....	44
5.5 AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER.....	44
5.6 RÄNTEKONTOKREDIT OCH ANSLAGSKREDIT.....	45
5.7 BEMYNDIGANDEN.....	46
5.8 ÖVRIGA FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRINGAR I KAP 2 FINANSIERING OCH KAP 3 UNDANTAG FRÅN EA-REGLER I RB FÖR ÅR 2003 ATT GÄLLA FR O M 2004.....	46
6. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR FÖR PERIODEN 2005-2006.....	46
6.1 ALLMÄNT.....	46
6.2 GRUNDVÄRDEN.....	46
6.2.1 Allmänt.....	46
6.2.2 Förbandsverksamhet m m.....	46
6.2.3 Materiel-, anläggnings- och FoT-försörjning.....	47
6.3 ÖVERVÄGANDEN OCH BEHOV AV INRIKTNING FÖR PLANERING 2005-2006.....	48
6.3.1 Inriktning och prioriteringar.....	48
6.3.2 Grundläggande vägvalsfrågor.....	51
6.3.3 Vägvalsfrågor avseende strukturutformning och förmågepåverkan.....	56

1. Utgångsvärden

1.1 Grundvärden

Föreliggande budgetunderlag med förslag till verksamhet för år 2004 (BU 04) grundas på riksdagens försvarsbeslut för perioden 2002-2004.

Budgetunderlaget har utformats i enlighet med *Regleringsbrev för 2003 avseende verksamhet inom utgiftsområde 6 Totalförsvar under Försvarsdepartementet* (regeringsbeslut 29, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS, mfl).

Utgående från dessa förutsättningar redovisas förslag till en inriktning för verksamheten som i nuvarande omvärldsläge tillgodoser kraven på förmåga till försvar mot väpnat angrepp och till att hävda territoriell integritet, bidra till fred och säkerhet i omvärlden samt stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred. Mot denna bakgrund redovisas även förslag till verksamhet som syftar till att upprätthålla beredskap och förmåga att möta det hot som resurser i närområdet kan utgöra.

Vidare redovisas bl a förslag till mål och uppdrag inom verksamhetsgrenar för att uppfylla de krav som regeringen ställt för perioden 2004-2006. Med anledning av att ett nytt försvarsbeslut skall fattas hösten 2004 (FB 04) för perioden 2005-2007, redovisas mål och uppdrag endast för år 2004. För åren 2005-2006 redovisas förslag på områden inom vilka Försvarsmakten ser behov av långsiktiga inriktningar/prioriteringar för fortsatt framtagning av underlag inför FB 04. Härvid redovisas ingen plan i balans för åren 2005-2006 i BU 04. Med hänsyn till osäkerheterna i nuvarande planering och förväntade planeringsinriktningar föreslår Försvarsmakten att förslag till planering för 2005-2007 redovisas i samband med BU 05/SR

1.2 Försvarsmaktens ominriktning

Syftet med ominriktningen är att utveckla Försvarsmakten från ett invasionsförsvar till ett flexibelt insatsförsvar. Försvarsmakten skall ha förmåga till såväl deltagande i internationella fredsbevarande och fredsframtvigande operationer som till anpassning till nya typer av hot och risker. Härvid skall Försvarsmaktens förmåga att bidra till fred och säkerhet i omvärlden vara högt prioriterad. Ominriktningen leder till en försvarsmakt med mindre volym än tidigare, men med kvalitet och allsidig sammansättning så att krav på operativ förmåga och tillgänglighet kan tillgodoses. I Försvarsmaktens fortsatta arbete med ominriktningen utgör perspektivplaneringens föreslagna målbildsstruktur Z grund för Försvarsmaktens utveckling.

Intill en ny inriktning ges i FB 04 prioriteras förband anmälda till internationella styrkeregister och de förband som krävs för att upprätthålla en grundläggande försvarsförmåga. Dessutom prioriteras kompetenser vilka erfordras för utveckling mot ett nätverksbaserat försvar (NBF).

För att utveckla det flexibla insatsförsvaret har metoden nätverksbaserat försvar (NBF) valts. Förmågan till väpnad strid i gemensamma insatser på alla ledningsnivåer inom ramen för nätverksbaserat försvar utgör grunden för Försvarsmaktens verksamhet och utformning. Detta ställer krav på balans mellan resurser för ledning, information och verkan.

Ominriktningen innebär även nya och förändrade krav på Försvarsmaktens kompetensförsörjning. Den pågående utvecklingen av kompetensförsörjningssystemet utgör en av förutsättningarna för ett utökat och förändrat deltagande i internationella insatser.

För att uppnå de kvalitativa målen genomförs en successiv utveckling av förbandsutbildningssystemet, bl a genom att utbildningen av krigsförband samordnas över landet. För att kunna genomföra övningar med operativt sammansatta insatsstyrkor skall övningsverksamheten bedrivas på kompani- och bataljonsnivå (mot svarande).

Prioriteringen av förmågan att delta med förband i internationella operationer ställer krav på interoperabilitet samt utbildning riktad mot internationella åtaganden och beredskap. I ordinarie utbildning skall grundläggande förmåga att delta i internationella insatser skapas, dels genom nationell utbildning, dels genom medverkan i internationella övningar.

Anpassningen till nya hot och risker planeras för att kunna genomföras efter hand som behov uppstår. För att kunna fastställa om och när detta inträffar krävs bl a en god uppföljning och en fortlöpande bedömning av omvärldsutvecklingen. En strategisk planering krävs för att kunna genomföra våra anpassningsåtgärder. Inom ramen för denna planering skall behov av olika förmågor mot olika tidshorisonter och omvärldsutvecklingar med nya hot och risker kontinuerligt värderas. Försvarsmakten skall därför fortlöpande anpassas genom successiva beslut som möter de förändringsbehov som uppstår. I denna process skall anpassningen främst ske genom utveckling.

1.3 Resultat år 2002

Allmänt

Årets genomförda verksamhet visar på två viktiga förhållanden. För det första löser Försvarsmakten de av statsmakterna beslutade uppgifterna inom de ramar för beredskap och ekonomi som fastlagts. Förmågan till ekonomisk styrning av förbandsverksamheten har förbättrats och fortsatta åtgärder vidtas efterhand för att ytterligare stärka kontrollen över ekonomin. För det andra ökar övningsverksamheten vid förbanden såväl nationellt som internationellt. Resultatet av den genomförda övningsverksamheten är gott.

Förbandsverksamhet

Genomförd verksamhet har uppnått de angivna målen för år 2002. Övningsverksamheten har ökat och kompetens att genomföra väpnad strid har upprätthållits. Därutöver har en ny underhållsstruktur, Försvarsmaktens logistik (FMLOG), införts.

Internationella insatser

Genomförd verksamhet har uppnått de angivna målen för år 2002. Härvid har utveckling skett främst avseende förmågan att genomföra fredsbevarande/framtvingande operationer och att lämna stöd till fredsfrämjande och humanitär verksamhet. Förmågan att i samverkan med andra länder planera och genomföra övningsverksamhet samt samordna internationella insatser har fortsatt utvecklats. Internationell kompetens samt lednings- och logistikkompetens har därigenom förstärkts.

Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling

Tillförsel av ett flertal materielsystem har inneburit en ökad internationell förmåga samt bidragit till insatsorganisationens utveckling. Anskaffning av pansarterrängbilar och splitterskyddade arbetsmaskiner har påtagligt ökat förmågan till internationella insatser. Leverans av stridsfordon 90/40 B och stridsvagn 122 har bidragit till att höja markstridsförbandens förmåga. Ytstridsförbandens förmåga till sjömålsstrid har förbättrats i och med moderniseringen av RB 15-systemet. Leveranserna av JAS 39 Gripen har fortsatt.

Försvarsmakten har under året avvecklat cirka 50 större anläggningar samt ett stort antal mindre anläggningar bl a 100-tals truppbefästningar inklusive värnkanoner, hinder och cisterner. En samordnad planering för kommande års avveckling och avyttring har genomförts av Försvarsmakten och FORTV i samverkan.

Resultatet av genomförd verksamhet inom området forskning och teknikutveckling, i form av uppbyggd kunskap och kompetens, håller hög kvalitet. Flera delområden innehåller forskning och teknikutveckling på internationell toppnivå och medger därmed ett viktigt informations- och kunskapsutbyte med andra länder. Under året har en ny FoT-strategi fastställts.

1.4 Läget i Försvarmakten

Förmågan att lösa huvuduppgifterna och operativ förmåga

Samlad förmåga

Bedömningen av Försvarmaktens förmåga att lösa huvuduppgifterna är gjord mot nuvarande säkerhets- och militärpolitiska läge och i förhållande till ställda krav. Under dessa förutsättningar bedöms förmågan att lösa de fyra huvuduppgifterna som godtagbar till god.

Vår operativa förmåga att möta mer omfattande militära operationer är beroende av successiva anpassningsåtgärder. Det är av stor vikt att rimlig förvarning kan erhållas så att nödvändiga beredskapsåtgärder kan vidtas. Vår operativa förmåga är vidare beroende av att såväl personal som insatsförband kontinuerligt övas och utvecklas.

Sammantaget bedöms Försvarmakten inneha godtagbar¹ till god förmåga att lösa de av statsmakterna ställda uppgifterna.

Försvara Sverige mot väpnat angrepp

Försvarmaktens förmåga att i nuvarande omvärldsläge lösa uppgifter inom ramen för väpnat angrepp bedöms sammantaget som godtagbar. Vid ett försämrat omvärldsläge bedöms brister inom följande områden utgöra de största begränsningarna: ledning, långräckviddig precisionsbekämpning, underrättelseinhämtning, logistik och helikopterunderstöd. Dessutom bedöms uthålligheten som begränsande vid operationer i mer än en riktning.

Hävda vår territoriella integritet

Försvarmaktens förmåga att hävda svensk territoriell integritet bedöms sammantaget som godtagbar. Avsaknad av ett gemensamt operativt lednings- och övervakningssystem innebär begränsningar.

¹ Redovisningen görs enligt följande bedömningsskala:

God: Resurser (kapaciteten) motsvarar eller överstiger behovet. Uppgifterna kan lösas.

Godtagbar: Brister och störningar nedsätter handlingsfriheten och förmågan. Uppgifterna kan dock i huvudsak lösas.

Icke godtagbar: Svåra brister. Uppgifterna kan inte lösas.

Bidra till fred och säkerhet i omvärlden

Förmågan att bidra till fred och säkerhet i omvärlden bedöms sammantaget som godtagbar. Personalens ökade internationella erfarenhet bidrar till att successivt höja denna förmåga. Ledningsmetodik, ledningssystem, materiel och utbildning behöver ytterligare anpassas till multinationella ledningsstrukturer. Brister finns fortfarande avseende ammunitions- och minröjningsförmåga. De största begränsningarna vad avser denna förmåga står att finna inom ekonomi och personalför-sörjning.

Stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar

Förmågan att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred bedöms sammantaget som god. En utökad samordning med den civila delen av totalförsvaret med anledning av det vidgade hot- och riskperspektivet samt en översyn av författningar relaterade till beredskapssystemet är dock befogad.

Förmåga till anpassning

Försvarsmaktens förmåga att på kort sikt (högst ett år efter ett regeringsbeslut) kunna utveckla förmåga att möta insatser av fjärrstridsmedel och begränsade luft-rörliga insatsstyrkor bedöms som godtagbar. Försvarsmaktens förmåga att på medellång sikt (inom fem år efter ett regeringsbeslut) och efter beslut om anpassningsåtgärder kunna möta mer omfattande militära operationer bedöms samman-tagat som godtagbar.

Läget i insatsorganisationen

Under 2002 har stor kraft lagts på att slutligt genomföra omstruktureringen av krigsförbanden i insatsorganisationen mot den struktur som riksdagen fattade beslut om i mars 2000. Resultatet är att nya taktiska-organisatoriska-ekonomiska målsättningar för huvuddelen av Försvarsmaktens krigsförband har fastställts. Vidare har insatsorganisationen för år 2004 slutligt fastställts och aviserats. I och med detta föreligger nu bl a underlag för slutlig beräkning av de materielvolymen som kan avvecklas till följd av försvarsbeslutet 2000.

Därutöver har 2002 präglats av arbete med att anpassa förband ur insatsorganisationen mot de förmågor som efterfrågas för internationella insatser.

En detaljerad redovisning av krigsdugligheten mm i insatsorganisationen samt Försvarsmaktens samlade förmåga framgår av hemlig bilaga till Försvarsmaktens årsredovisning för 2002.

2. Planeringsförutsättningar år 2004

I och med att ett nytt försvarsbeslut avses fattas hösten 2004 för perioden 2005-2007, redovisas förslag till mål och uppdrag endast för år 2004. För åren 2005-2006 redovisas förslag till områden inom vilka Försvarsmakten ser behov av långsiktiga inriktningar/prioriteringar för fortsatt underlagsframtagning inför FB 04. Härvid redovisas i BU 04/SR ingen plan i balans för åren 2005-2006. Försvarsmakten avser, med hänsyn till osäkerheterna i nuvarande planering och förväntade planeringsinriktningar, redovisa förslag till planering för 2005-2007 i samband med BU 05/SR.

Regeringens budgetproposition för år 2003 och det därpå följande riksdagsbeslutet innehåller en förändrad resursram för Försvarsmakten. Försvarsmaktens anslag har justerats med anledning av slutlig avstämning av de statliga avtalsförsäkringarna (pensionspremie till SPV), vilket innebär en minskad ram med 227 miljoner kronor. I syfte att begränsa statlig konsumtion har Försvarsmaktens anslag reducerats med 285 miljoner kronor. Försvarsmakten skall därutöver, från år 2004, omfördela 215 miljoner kronor till anslagspost 6:1:2 för genomförande av fredsfrämjande truppinsatser.

Med anledning av ovanstående förändringar för år 2004 har Försvarsmakten genomfört vissa reduceringar och senareläggningar av planerad materielanskaffning.

Konsekvenser av genomförda reduceringar och senareläggningar redovisas i bilaga 1.

.1(H)

För år 2004 inriktar Försvarsmakten utbildningen av värnpliktiga mot en utbildningsvolym om cirka 16 000 inryckande värnpliktiga, inkluderande utbildning av 300 korttidsvärnpliktiga för hemvärnets behov.

Enligt nuvarande planering skall avvecklingen inom ramen för pågående omstrukturering till sin huvuddel vara avslutad vid utgången av 2004 med ambitionen att vara helt genomförd 2005. Med hänsyn till planeringsinriktningar inför FB 04 och eventuella krav på eller förslag till organisations- och strukturella förändringar i framtiden kommer Försvarsmakten att redovisa behov av fortsatt avveckling och bibehållande av resurser för avveckling inom ramen för BU 05/SR.

Regeringens budgetproposition för år 2003 och regeringens planeringsförutsättningar för Försvarsmakten för åren 2004-2006 anvisar följande ekonomiska ramar (Mkr i G 03):

	2004	2005	2006
<i>BU 04 planeringsram = Summa 6:1 + 6:2</i>	39 457	39 457	39 457

Försvarsmakten skall mot bakgrund av det ovan anförda redovisa en planering inom angivna totalramar. Med hänsyn till rådande planeringsläge och förutsättningar inför FB 04 redovisas en balanserad planering endast för år 2004. Förslag till fördelning av tillgängliga resurser mellan anslag/anslagsposter framgår av kapitel 5.2.

3. Överväganden samt inriktning för planering år 2004

3.1 Överväganden

De prioriterade målen för verksamheten är utveckling av förband anmälda till internationella styrkeregister inklusive genomförande av beslutade internationella insatser, utveckling av operativ förmåga hos ett begränsat antal prioriterade förband samt säkerställande av förmågan att utveckla demonstrator nätverksbaserat försvar 2005 och 2006 (Demo 05 och 06).

För att uppnå de ovan angivna prioriterade målen erfordras en hög ambition såväl inom förbandsverksamheten, avseende utbildning och övning, som inom materiel-försörjningen.

På lång sikt skall huvuddelen av insatsorganisationen, inom ramen för en mera differentierad beredskapssättning, kunna användas för internationell verksamhet. Fortsatt utveckling av förband mot denna målsättning måste dock genomföras i den takt som resurser kan avdelas.

Försvarsmaktens personal skall fortsatt utveckla sin kompetens för att delta i internationell verksamhet. Detta skall ske genom medverkan i internationella insatser, internationell utbildnings- och övningsverksamhet samt inom ordinarie grundutbildning.

I syfte att förbättra förutsättningarna för att kunna personalförsörja förband anmälda för internationella insatser krävs fortsatt översyn och reformering av kompetensförsörjningssystemet för både anställd och värnpliktig personal.

Försvarsmaktens förslag till fortsatt utveckling av internationell förmåga redovisas i bilaga 15.

./15

Inom ramen för utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar ges demonstrator 2005 högsta prioritet. Planeringen av denna verksamhet omfattar studier, materielanskaffning och verksamhet vid förband som inriktas mot demonstrator 2005.

Planeringen skall vidare syfta till att, inom ramen för nuvarande försvarsbeslut, utveckla och vidmakthålla erforderlig förmåga vid förband som kan identifieras i stegen 1 till 4 som framgår av kapitel 4.2 nedan, så att statsmakternas krav på förmåga att lösa de fyra huvuduppgifterna uppfylls. Härvid skall åtgärder avseende

förbandsutbildning, personal- och materielförsörjning samt stödverksamhet inriktas så att beredskapskrav enligt Försvarsplan 2000 kan upprätthållas.

Avveckling av anställd personal vid de förband (F 16 och SWEDINT) som kommer att bli föremål för personella omstruktureringsåtgärder t o m 2004-12-31 fullföljs. Övrig omstrukturering genomförs med grund i gällande avtal och föreskrifter för arbetsmarknaden.

För den fortsatta försvarsmaktsplaneringen prioriteras framtagande av underlag inför försvarsbeslutet 2004. Utgående från pågående perspektivstudier förordas en inriktning av Försvarsmakten mot en struktur där internationell insatsförmåga utvecklas parallellt med den långsiktiga grundläggande försvarsförmågan. De överväganden och inriktningar som Försvarsmakten ser behov av för utarbetandet av försvarsbeslutsunderlaget, framgår av kapitel 6.

Försvarsmakten skall till regeringen redovisa ett samlat förslag till metoder för styrning och uppföljning av operativ förmåga och kompetens samt funktionsplanering senast den 1 maj 2003. Detta samlade förslag till metod för att möjliggöra spårbarhet i planeringen skall ligga till grund för redovisning av planeringen för nästa försvarsbeslutsperiod.

3.2 Inriktning för planeringen 2004

Under år 2004 skall planering och genomförande av verksamheten kraftsamlas till att:

- utveckla insatsförmågan vid de förband som anmälts till internationella styrkeregister inklusive genomförandet av beslutade internationella insatser,
- säkerställa förmågan att utveckla demonstrator nätverksbaserat försvar 2005 och 2006 samt
- säkerställa insatsförmågan hos övriga förband avdelade i förbandsgrupp 1.

Prioriteringar av krigsförband i fem grupper framgår av kapitel 4.2 Mål för insatsorganisationen.

Den säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa, omfattande bl a NATO:s och EU:s utvidgning samt utvecklingen av EU:s krishanteringsförmåga, ställer krav på en fortlöpande bedömning av omvärldsutvecklingen samt en kontinuerlig uppföljning och värdering av vår internationella förmåga. Konsekvenser och slutsatser samt Försvarsmaktens förslag till fortsatt inriktning av internationell förmåga redovisas i bilaga 15.

Insatsförmågan för förband i utlandsstyrkan och för förband i beredskap att ingå i utlandsstyrkan skall utvecklas med stöd av antagna partnerskapsmål. Personalen skall genom fortsatt utbildning, deltagande i internationella övningar, växeltjänstgöring och kursverksamhet förberedas för internationell verksamhet.

Planeringen inriktas mot att varaktigt kunna genomföra internationell verksamhet med upp till 1 000 personer (cirka 1 500 under kortare tid). Under förutsättning att sänkt ambition för i första hand arméns grundutbildningsförband kan accepteras och ekonomiska medel tillförs, är det möjligt att under begränsad tid (sex månader) insätta ytterligare 1000 man.

Materiell förnyelse skall genomföras så att insatsorganisationens samlade operativa förmåga svarar mot statsmakternas krav. I genomförandet 2004 skall därför materielförsörjningen prioriteras till förband avdelade i stegen 1 till 4 som framgår av kapitel 4.2 nedan och till genomförande av grundutbildning. Vidare prioriteras materielförsörjningen till utveckling av ett nätverksbaserat försvar och till internationellt materielnsamarbete inom ramen för ingångna avtal.

Operativ förmåga

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- fortlöpande följa upp och bedöma omvärldsutvecklingen,
- leda och samordna operativ, territoriell och taktisk verksamhet,
- genomföra operationer,
- uppfylla militärstrategiska och operativa krav ställda i Försvarsplan 2000 (FP 2000) samt efterhand införa Försvarsmaktens förslag till nytt beredskapssystem,
- förbättra balansen mellan lednings-, underrättelse- och verkanssystem,
- fortsätta arbetet med att utveckla:
 - doktriner för gemensamma, mark-, luft- och maritima operationer samt ledningsmetodik,
 - lednings- och underrättelsesystem inom ramen för ett nätverksbaserat försvar,
 - förmågan till skydd mot NBC,
 - förmågan att upptäcka och bekämpa kryssningsrobotar,
 - förmågan till skydd mot informationsoperationer,
 - förmågan till skydd mot säkerhetshotande verksamhet,
 - förmågan att genomföra luftburna insatser,
 - förmåga att genomföra långräckviddig precisionsbekämpning samt
 - förmågan till samverkan med civila myndigheter.

Insatsorganisationen

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- utvecklingen av förband mot målbilden differentieras varvid förbandsutvecklingen kraftsamlas till förband för internationella insatser, prioriterade krigs-

förband och krigsförband vilka avdelats som kompetensbärare. Resterande delar ges lägre beredskap,

- utveckla ett NBC-kompani med delar operativa från och med år 2004 och hela förbandet operativt 2006 (intill dess att förbandet är operativt vidmakthålls en NBC-insatsstyrka),
- utveckla IT-försvarsenhet samt att
- utveckla validering och certifiering av förband.

Förmåga till anpassning och utveckling

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- säkerställa förmågan att fullfölja demonstrator 2005 och 2006 i syfte att utveckla grunderna för ett nätverksbaserat försvar,
- genomföra förändrad planering för tillväxt genom att huvuddelen av den materiel som tidigare vidmakthållits för detta ändamål skall avvecklas, vilket innebär att följande återstående materiella mobiliseringsenheter för tillväxt avvecklas:
 - en operativ transportbataljon,
 - ett operativt tekniskt kompani,
 - två operativa försörjningskompanier,
 - en operativ underhållsledningsstab med ledningskompani,
- fortsatt vidmakthålla följande materiella mobiliseringsenheter t o m 2005:
 - två sjukvårdsförstärkningskompanier,
 - två ubåtar typ Västergötland samt
- utveckla åtgärdsplaner för krigsförband avdelade i lägre beredskapsgrader.

Grundorganisationen

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- utveckla ledningsorganisationens kapacitet att med kort varsel kunna avdela personal för bemanning av multinationella staber,
- utveckla Försvarmaktens garnison i Uppsala inklusive OPIL omlokalisering,
- utveckla verksamheten vid Malmen med anledning av flygskolans etablering samt anskaffandet av nya helikoptersystem,
- påbörja omlokalisering av helikopterverksamheten i Boden till Luleå/Kallax,
- påbörja avveckling av helikopterverksamheten vid Säve,
- inleda utveckling av ett kompetenscentrum för informationsoperationer (KC IO),
- utveckla FMLOG mot ökande rationalitet och effektivitet samt
- fullfölja organisatoriska förändringar i Mälardalen.

Förbandsverksamhet

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- vidmakthålla och utveckla kompetens att kunna leda och genomföra väpnad strid,
- genomföra övning för den operativa ledningen,
- genomföra förbandsutbildning mot PersQ 3 i bataljon (motsvarande) inom ramen för högre förband, såväl nationellt som multinationellt,
- övningar på brigad- och flottiljnivå genomförs främst som ledningsövningar med demonstratorstöd samt i divisions ram för funktionsplattformarna,
- övningar på högre taktisk nivå genomförs med marin- och flygförbanden,
- utbildning, inkluderande interoperabilitetsåtgärder, av staber och förband på olika nivåer genomförs samordnat,
- internationella övningsmoment ingår som en naturlig del vid grundutbildning,
- utbildning och övning av ledningsorganisationen genomförs med beaktande av EU:s krishanteringsprocedurer och NATO:s planeringsmodell,
- genomföra slutövningar under förbandsövningsskedet med operativt sammansatta insatsstyrkor samt
- genomföra övningar som är kopplade till miljöer där alternativa angreppsmetoder används.

Personalförsörjning

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- fortsätta utvecklingen av ett flexibelt kompetensförsörjningssystem,
- utveckla metoder och processer för kompetensstyrning,
- införa enhetliga arbetsformer och begrepp i kompetensarbetet,
- utveckla möjligheten att genom en anpassad officersutbildning direktrekrytera till officersbefattningar,
- ge reservofficerare en tydlig roll: i insatsorganisationen; vid tjänstgöring i grundorganisationen; vid internationell tjänstgöring och i hemvärdet,
- öka andelen kvinnliga officerare i Försvarsmakten genom att vidta åtgärder för att öka rekryteringen och reducera antalet förtidsavgångar,
- utveckla befintliga anställningsformer för att säkerställa personalförsörjning av förband för internationella insatser och för att förstärka utbildningsverksamheten,
- ge värnpliktsutbildningen utökat meritvärde,
- kunna bemanna multinationella staber såväl på kort som lång sikt samt
- göra internationell tjänstgöring till en naturlig del av anställningen inom Försvarsmakten, bl a genom att tjänstgöringen skall vara meriterande och genom att ändrade rotationssystem kan skapa en större flexibilitet för individen.

Frivillig försvarsverksamhet

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- anpassa utbildningen så att den i ökad utsträckning tillgodoser Försvarens behov av att rekrytera personal till internationella insatser, nationella skyddsstyrkor och prioriterade insatsförband.

Materieförsörjning

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- fastställd materieförsörjningsstrategi fullföljs,
- delta i internationellt materielsamarbete,
- civil teknikutveckling tillvaratas,
- utveckla försvarsgemensamma tekniklösningar och interoperabilitet för internationell förmåga,
- fortsätta utvecklingen av system för operativ ledning och samordning, underlättelseinhämtning och övervakning,
- tillgodose materielbehov för förband anmälda i styrkeregister, genomförande av grundutbildning och internationella insatser, samt
- fortsätta utvecklingen av simulatorer, prototyper och demonstratorer bl a för långräckviddig precisionsbekämpning av fasta och rörliga mark- och sjömål. Utvecklingen skall även kunna ge underlag för anskaffning av motmedel mot sådana vapensystem.

Forskning och teknikutveckling (FoT)

Verksamheten under 2004 inriktas mot att utgöra ett tekniskt och vetenskapligt stöd för utvecklingen av Försvarens förmåga att lösa huvuduppgifterna. Vidare inriktas FoT mot att ge kunskap och kompetens för att skapa flexibilitet när det gäller Försvarens anpassning till nya hot och risker samt behov av nya förmågor.

Försvarens skall säkerställa att FOI utvecklar och långsiktigt vidmakthåller en kunskapsuppbyggande bas för operationsanalysverksamheten som svarar mot Försvarens långsiktiga behov av analys- och metodstöd.

Den övergripande inriktningen och syftet med forskning och teknikutveckling är att bidra till den långsiktiga utvecklingen med nödvändig kunskap, kompetens och teknikförsörjning, i avsikt att:

- utveckla Försvarens så att erforderlig modernitet erhålls för att möta tänkbara framtida hot och risker,
- anpassa Försvarens till nya villkor och uppgifter samt

- utveckla Försvarets förmåga att lösa förelagda uppgifter.

Forskningen och teknikutvecklingen inriktas över en stor men väl avvägd bredd. Långsiktiga satsningar fokuseras till prioriterade områden.

Försvarets förmåga till interoperabilitet

Verksamheten under 2004 inriktas mot att:

- avdelad personal och krigsförband blir övade och prövade vad gäller deltagande i internationella insatser enligt överenskomna beredskaps-, validerings- och certifieringskrav,
- Försvarets så långt det är möjligt använder EU:s och NATO:s procedurer, metoder och organisationsprinciper,
- förband vilka är anmälda till internationella styrkeregister prioriteras avseende materielförsörjning, personal, utbildning och övning,
- internationellt accepterade standarder nyttjas som grund för arbetet med förbands- och materielmålsättningar samt
- etablera och fördjupa det internationella samarbetet avseende NBF som bas för Försvarets framtida förmåga att genomföra internationella insatser vid höga konfliktnivåer.

4. Förslag till mål och uppdrag för år 2004

4.1 Försvarets huvuduppgifter och krav på förmågor i olika avseenden

4.1.1 Förslag till uppgifter

Försvarets fyra huvuduppgifter och krav på operativa förmågor enligt regeringsbrevet för år 2003, samt regeringens inriktning av Försvarets militärstrategiska planering m m (regeringsbeslut 3, 2001-12-13, Fö2001/1962/SALP och kompletterande inriktning enligt regeringsbeslut 1, 2002-12-19, Fö2001/1614/SALP, m fl), utgör grunden för Försvarets utveckling och verksamhet under år 2004.

Förmåga till väpnad strid och utnyttjande av förband i behovssammansatta operativa insatsstyrkor utgör den verksamhet som Försvarets resurser skall kraftsamlas till, såväl nationellt som internationellt. Därutöver prioriteras förmågan till NBC-skydd samt skydd mot säkerhetshotande verksamhet och informationsoperationer. Förmågan att genomföra nationella operationer skall utvecklas och den operativa ledningen prövas och utvärderas. Vidare skall fortsatt utveckling av insatsorganisationen göras med det nätverksbaserade försvaret som grund.

Den territoriella integriteten skall hävdas. Förmågan att fortlöpande följa upp omvärldsutvecklingen, upptäcka samt bedöma nya och tillkommande hot mot vårt land skall vidareutvecklas. Förmåga att upptäcka och avvisa säkerhetshot i samverkan med andra myndigheter skall vidareutvecklas. Den nationella beredskapen skall anpassas till aktuell hotnivå och säkerhetspolitisk utveckling. Härvid skall Försvarsplan 2000 (FP 2000) och efterhand Försvarsmaktens förslag till differentierad beredskap utgöra grund för planeringen.

Marina stridskrafter och Försvarsmaktens helikopterförband skall finnas i beredskap för ingripande mot kränkningar av Sveriges sjöterritorium såväl på som under vattenytan. Vid övervakning av sjöterritoriet skall samverkan ske med Kustbevakningen.

Inom ramen för försvar mot väpnat angrepp prioriteras utveckling av internationell förmåga som även gynnar utvecklingen över tiden av förmåga till väpnad strid.

Försvarsmakten skall kunna bidra med personal och förband i minst två skilda multinationella operationer samtidigt inom personalram angiven i underbilaga 15.4. Resurser skall kunna avdelas för alla operativa skeden och medge avlösning av utvalda resurser för uthållighet om mer än ett år.

./15.4

Förband ur samtliga stridskrafter skall fortsatt vara anmälda till internationella styrkeregister då det medger strategisk handlingsfrihet och gynnar vidmakthållande och utveckling av insatsorganisationen.

Kraven på förmåga att stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred skall inte utgöra en utgångspunkt för Försvarsmaktens utformning och omfattning, men skall beaktas i planeringen.

4.1.2 Anpassningsförmåga

Försvarsmaktens långsiktiga förmåga avseende anpassning till nya hot och risker förutsätter kontinuerlig förnyelse.

Fortsättningsvis prioriteras planering av anpassningsåtgärder enligt följande:

- Utveckling av insatsorganisationens förmåga att möta nya hot och risker. Detta sker bl a genom långsiktiga studier, forskning, teknikutveckling och utveckling av kompetenser, typförband och demonstratorverksamhet.
- Planering av tillväxt för att öka insatsorganisationens förmåga.
- Planering av åtgärder för att höja krigsdugligheten för utvalda delar av insatsorganisationen på kort och medellång sikt (ett till flera år).

4.1.3 *Nätverksbaserat försvar*

Utvecklingen av nätverksbaserat försvar (NBF) skall fortsätta och utgöra en prioriterad verksamhet.

Utveckling av förband och system skall syfta mot och stödja utvecklingen av nätverksbaserat försvar. Härvid åligger det varje utvecklingsansvarig att inom sitt ansvarsområde driva denna utveckling inom riktlinjer som ges av FM funktionsplaner och den försvarsmaktsgemensamma metodutvecklingen (LedsystM). Utvecklingen skall prioritera försvarsmaktsgemensamma insatser och effekter framför förmågor i autonoma system och förband.

Förmågan att samverka med andra myndigheter skall utvecklas i enlighet med NBF såväl avseende metoder som tekniska lösningar.

Den långsiktiga utvecklingen av internationell interoperabilitet skall syfta till att kunna genomföra insatser vid höga konfliktnivåer baserad på gemensamma metoder och tekniska lösningar enligt NBF och motsvarande utländska koncept. En viktig del i denna utveckling är förmågan till gemensam strid på alla ledningsnivåer.

Utveckling av Försvarsmaktens Arkitektur skall fortsätta. Den tekniska systemutformningen skall baseras på gemensamma designregler och standarder som så långt det är möjligt möjliggör en fortsatt utveckling av systemen mot internationell samfunktion enligt NBF och motsvarande utländska koncept.

Den fortsatta utvecklingen mot nätverksbaserat försvar skall ske som en kontinuerlig interaktion mellan doktrin/metod, personal-, organisations- och teknikutveckling. Utvecklingen genomförs stegvis med möjligheter att mellan varje steg välja fortsatt utvecklingsväg efterhand som osäkerheter upplöses eller identifieras. Utvecklingen fortsätter med verksamheter som främst omfattar framtagande av metoder för ledning och fortsatt utveckling av gemensamma tekniklösningar.

Under åren 2004-2006 skall Försvarsmakten säkerställa att systemdemonstratorerna för nätverksbaserat försvar (Demo 05 och 06) kan genomföras. Resultaten från dessa försök skall ligga till grund för fortsatt utveckling och anskaffning av förband och system i insatsorganisationen.

Utveckling av verksamhetsledningssystemet till att utgöra en integrerad del i NBF skall inledas.

4.1.4 *Doktrinutveckling*

Grunden för Försvarsmaktens agerande är manövertänkande. Manövertänkande är Försvarsmaktens uppfattning om hur vilja och resurser på bästa sätt skall användas för att nå uppsatta mål i en konflikt eller annan situation där militära medel används.

Manövertänkandets principer beskrivs i Militärstrategisk doktrin och dessa principer skall under 2004 omsättas i doktriner för gemensamma-, mark-, luft- och maritima operationer. Härvid skall successivt resultat från ledningsmetodutvecklingen inom NBF (LedsystM) inarbetas.

4.2 Mål för insatsorganisationen

Av bilaga 2 framgår kvantitativa mål i stort för den insatsorganisation som skall vara intagen år 2004. Beredskapskrav för krigsförbanden utgår från Försvarsplan 2000 (FP 2000) bilaga 7 och utgående från Försvarsmaktens förslag till differentierad beredskap enligt underbilaga 14.1 (KH) särskild redovisning 76 (SR 76).

./2

./14.1 (KH)

Inom insatsorganisationen prioriteras krigsförbanden därmed enligt följande:

1. Krigsförband, avdelade i förbandsgrupp 1, vilka anmälts till internationella styrkeregister.
2. Övriga krigsförband avdelade i förbandsgrupp 1.
3. Krigsförband avdelade i förbandsgrupp 2.
4. Krigsförband vilka avdelats för att upprätthålla de kompetenskrav som inte tillgodoses inom förbandsgrupp 1 och 2.
5. Övriga krigsförband avdelade i förbandsgrupp 3.
6. Övriga krigsförband avdelade i förbandsgrupp 4.
7. Övriga krigsförband avdelade i förbandsgrupp 5.

4.2.1 *Insatsorganisatoriska förändringar*

Den insatsorganisationsöversikt som framgår av bilaga 2 är en beskrivning av utvecklingsläget. Den planerade insatsorganisationen för år 2004, vilken har varit målet för ominriktningen, är slutligt fastställd (HKV skr 2003-01-24, H 02 310:80013). Huvuddelen av krigsförbanden har erhållit nya förbandsmålsättningar. Uppfyllnad av förbanden, såväl personellt som materiellt, pågår enligt särskild prioritering. Utvecklingsläget framgår av förkortningarna i respektive årskolumn i bilaga 2.

Utifrån regleringsbrev för år 2003 föreslår Försvarsmakten följande förändring av insatsorganisationen:

- I Högkvarteret med stabsförband ingår, i enlighet med nyligen genomförd organisationsförändring (HKV 03), även Operativ insatsledning.

4.2.2 *Materiell förnyelse i insatsorganisationen*

Materieltillförseln består i allt väsentligt av leveranser i närtid av pansarterrängbilar, fartyg, helikoptrar och flygplan. De prioriterade förbanden i insatsorganisationen får härigenom ett viktigt tillskott av modern materiel.

De objekt och system som nu är under leverans bidrar till den förmåga som erfordras för att lösa de förändrade uppgifterna för Försvarmakten. Pågående tillförsel av ny materiel bidrar t ex till att uppfylla ställda krav på territoriell integritet samtidigt som materielen kan användas vid utbildning för och deltagande i internationella insatser.

Tabellen nedan redovisar de viktigaste objekten i den materiella förnyelsen och i vilken omfattning materiel utvecklas och planeras att tillföras Försvarmakten. Utbildning och omsättning av krigsförband sker därefter, vilket innebär att nyutrustade, användbara krigsförband finns tillgängliga först ett antal år efter att materielen levererats.

<i>Objekt</i>	<i>2004</i>
Objektsramar	
Splitterskyddad 12 cm granatkastare (Amos)	Utvecklas
Måldetekterande artillerigranat (Bonus)	Tillförs
Stridsfordon 90	Fordon slutlevererade 2002. Övrig materiel tillförs.
Stridsvagn 121/122 Leopard	Stridsvagnar slutlevererade 2002. Övrig materiel tillförs.
Torpeder	Tillförs
Korvett av Visbyklass	Utvecklas
Spanings- och eldledningsradar, Arte 740	Tillförs
Flygburet radarsystem (FSR 890)	FSR 890 slutlevererad. Övrig materiel tillförs.
JAS 39 Gripen	Tillförs
Helikopter 14	Tillförs
Helikopter 15	Tillförs

<i>Objekt</i>	<i>2004</i>
Regeringsobjekt	
Splitterskyddad enhetsplattform (SEP)	Studeras
UAV medelhöjd	Studeras
Intelligent artilleriammunition (EXCALIBUR)	Utvecklas
Pansarterrängbil	Tillförs
Splitterskyddade normpersonbilar	Tillförs
Korvett Göteborg, halvtidsmodernisering	Projekteras
Ytstridsfartyg Ny	Studeras
Minröjningsfartyg Landsort, halvtidsmodernisering	Genomförs
Fjärrstyrd målmateriel	Tillförs
Ubåt VIKING	Projekteras ¹⁾
Ubåt Västergötland, halvtidsmodernisering till ubåtsklass Södermanland	Genomförs
Stridsbåt 90	Slutförs

<i>Objekt</i>	<i>2004</i>
<i>Regeringsobjekt</i>	
Taktiskt radiosystem (TARAS)	Slutförs
Försvarsmaktsgemensamt IK/ID-system	Utvecklas
Nytt pansarskott	Utvecklas
Televapenmateriel	Utvecklas
Torped-mina-sensor (TMS)	Utvecklas
Robot (Meteor)	Utvecklas
Artillerilokaliseringsradar (Arthur)	Slutförs

1) Samnordisk anskaffning.

4.3 Mål för grundorganisationen

Försvarsmakten skall anpassa och utveckla grundorganisationen mot att inneha de förmågor som krävs för att kunna organisera, vidmakthålla och stödja de krigsförband och resurser som ingår i insatsorganisationen. Vidare skall grundorganisationen effektivt och rationellt kunna hantera alla de åtgärder som krävs för att utveckla, vidmakthålla eller avveckla personal, förnödenheter, anläggningar, mark och lokaler vid förband, skolor och centra.

4.3.1 Grundorganisatoriska förändringar

Avvecklingen av F 16 påbörjas 2003-12-31 och skall vara avslutad före 2004-12-31. OPIL samlokalisering till Uppsala påbörjas fjärde kvartalet 2003 och skall vara avslutad senast 2004-12-31.

Organisering av FMLOG skall fullföljas med målsättning att anpassa organisationen i enlighet med Försvarsmaktens ominriktning.

Vid Kungsängen inrättas Livgardet (LG) från 2004-01-01 med Swedint som ingående enhet. Avvecklingen av Almnäs garnison påbörjas 2004-01-01 och skall vara avslutad före 2004-12-31.

F 20 övertar kvarstående uppgifter från F 16 2004-01-01.

Omlokalisering av helikopterverksamheten i Boden till Luleå/Kallax påbörjas senast 2005-01-01. Omlokaliseringen skall vara slutförd senast 2005-12-31.

Avveckling av helikopterverksamheten vid Säve påbörjas senast 2005-01-01. Avvecklingen skall vara slutförd senast 2005-12-31.

4.4 Mål för verksamhetsgrenar

4.4.1 *Verksamhetsgren utbildning, planering m m (VG 1)*

Inom förbandsverksamheten skall övnings- och utbildningsverksamheten ges hög prioritet. Väpnad strid skall utgöra grund för utbildningen vid förband och skolor. Insatsorganisationen skall successivt omsättas varvid krigsförband som utgör rekryteringsbas för förband anmälda till styrkeregister och förband med höga beredskapskrav prioriteras.

Mål för förbandsledning

Försvarsmaktens centrala ledning skall fortsatt utvecklas med utgångspunkt i ledningsutredning 2002 (LU 02 slutrapport).

Införandet av ett integrerat verksamhetsledningssystem skall fortsätta. Verksamhetsledningssystemet skall vara infört senast 2004.

Mål för förbandsutbildning

Utbildningen skall fortsatt inriktas mot att uppnå färdighet inom Försvarsmaktens huvuduppgifter varvid förmågan till väpnad strid i sammansatta och integrerade förband skall utgöra grunden för skol- och förbandsutbildningen. Övningsverksamheten skall bedrivas mot bataljon (motsvarande) inom ramen för högre förband. Deltagande i multinationell och bilateral övningsverksamhet skall genomföras med syfte att förbättra Försvarsmaktens samlade förmåga, främst på högre konfliktnivåer.

För vissa förband som deltar i utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar skall utbildningsmålen differentieras och anpassas till den speciella demonstratorverksamheten.

Förbandsutbildningen genomförs med inriktning PersQ 3 bataljon (motsvarande). Förband anmälda till internationella styrkeregister skall utbildas för att kunna verka med förmåga enligt antagna partnerskapsmål. Förband anmälda till internationella styrkeregister skall upprätthålla anbefalld beredskap.

För att uppnå de kvalitativa målen vid armé- och marinförband skall utbildningen utvecklas och samordnas över landet. Även den högre taktiska nivån (motsvarande division) måste finnas med av kompetensskäl samt för att skapa förutsättningar för att alla funktionsförband skall uppnå satta utbildningsmål.

För att uppnå de kvalitativa målen vid flygstridskrafterna och möjliggöra förmåga till exportstöd inriktas verksamheten mot en ökad insatsförmåga och kompetens.

Mål avseende grundutbildning av värnpliktiga

Planering för 2004 skall utgå från cirka 16 000 inryckande värnpliktiga inkluderande utbildning av 300 korttidsvärnpliktiga för hemvärnets behov.

Arbetet med att minska avgångar under grundutbildning skall fortsätta. Värnpliktigas attityder till Försvarsmakten och utbildningen före, under och efter tjänstgöringen skall mätas kontinuerligt. Nuvarande mätmetoder skall utvecklas successivt. Värnpliktsrådets drogöfbyggnadsarbete gentemot värnpliktiga skall fortsatt stödjas.

Värnpliktens meritvärde för den enskildes civila yrkesval skall vidareutvecklas inom ramen för militära utbildningsmål.

Försvarsupplysning och medverkan i statsceremonier skall genomföras i syfte att stärka försvarsviljan och förtroendet för det militära försvaret.

Nuvarande underlag för blivande värnpliktiga omfattande beskrivning av inskrivningsbefattningar, information om krigsförband samt information om utbildningsförband skall utvecklas. Information till kvinnor om möjligheten att genomgå militär grundutbildning skall fortsätta i samverkan med Pliktverket. Regionala nätverk för kvinnliga värnpliktiga skall stödjas.

Åtgärder för att öka rekryteringen till internationell tjänst och förband anmälda till internationella styrkeregister skall vidtagas.

Mål avseende utbildning av hemvärn

Hemvärnsförbandens utbildning genomförs, där så är lämpligt, integrerat med övriga förbands utbildning och övningar med syfte att ytterligare integrera hemvärnsförbanden med övriga förband i insatsorganisationen. En anpassning av utbildning m m mot nationella skyddsstyrkor skall genomföras.

Mål för frivillig försvarsverksamhet

Försvarsmakten skall stödja de frivilliga försvarsorganisationerna så att deras verksamhet bidrar till att vidmakthålla en stark försvarsvilja och ger försvarsverksamheten en bred folklig förankring.

Frivilligutbildningen inriktas mot att vidmakthålla utbildningen på en sådan nivå och med en sådan kvalitet att den leder till god förmåga i förhållande till Försvarsmaktens nationella och internationella behov. Befälsutbildning skall prioriteras före övningar i förband. Totalförsvars- och instruktörsutbildning skall breddas och ökas. Möjligheterna att genom frivilligutbildning nyttja totalförsvarspliktig personal under längre tid än tio år skall tas till vara.

Mål för övrig förbandsverksamhet***Exportfrämjande verksamhet***

Försvarsmakten skall kunna stödja den i Sverige verksamma försvarsindustrins exportansträngningar. Detta sker genom att personal och/eller materiel ställs till industrins förfogande inom eller utom riket. Sådant stöd förutsätter en rekommendation från Regeringskansliets koordinerings- och referensgrupp (KRG) eller motsvarande prövning för företag som ej ingår i någon KRG.

Samtliga materielsystem kan, beroende på industrins önskemål, komma i fråga för exportstödjande åtgärder.

Mål för exportfrämjande verksamhet provas fortlöpande i särskild ordning.

Avseende större materielsystem skall förmåga till exportstödjande åtgärder upprätthållas för:

- JAS 39 Gripen,
- Ytstridsfunktionen inklusive sjörobot och minröjning,
- Amfibiesystemet,
- Ubåtssystem,
- Stridsfordon 90,
- RBS 70,
- SSG 120 samt
- Flygburet radarspaningssystem.

Försvarsmaktsresurser för särskilda ändamål

Försvarsmakten kan ställa resurser till annan myndighets förfogande i enlighet med statsmakternas direktiv, förordningar samt separata avtal och överenskommelser. Resurserna skall främst utgöras av fartyg, flygplan, helikoptrar, fordon med god terrängframkomlighet och fordon med översnökapacitet resurser kan också utgöras av enbart personal. Planering, ledning och uppföljning av resurserna skall ske enligt gjorda överenskommelser.

Mål för miljöverksamheten

Försvarsmaktens och försvarssektorns övergripande miljöarbete skall bygga på den fastställda gemensamma Nordisk Agenda 21 för försvarssektorn. Arbetet inom ramen för Försvarsmaktens sektoransvar för ekologiskt hållbar utveckling skall fördjupas och ensas inom försvarssektorn.

Indikatorer för miljöledningssystemet skall fortsatt utvecklas. De skall göra det möjligt att dels jämföra förband och utlandsstyrkan sinsemellan, dels aggregera resultatet upp till central nivå för en samlad analys av hela Försvarsmakten.

Fördjupningen och konkretiseringen av strategiska miljöbedömningar i planerings- och beslutsprocessen skall fortsätta. Vidare skall andra miljöaspekter än det utpräglade miljöskyddet, t ex frågor om natur- och kulturmiljön, vägas in i miljöarbetet.

Försvarsmakten skall fortsatt medverka i det internationella försvarsmiljösamarbetet och utveckla miljösamarbetet med de nordiska länderna och Ryssland. Försvarsmakten skall vidare samverka med andra nationers myndigheter i fråga om försvarsmiljöbistånd till staterna i Östersjöområdet.

Försvarsmakten skall utarbeta metoder för att miljöskydd ur ett hållbarhetsperspektiv beaktas vid internationella övningar och insatser.

Avvecklingen av ozonnedbrytande ämnen skall prioriteras.

Riktlinjer för miljöhänsyn skall tillämpas vid all materielanskaffning och materielutveckling. I syfte att ta så stor miljöhänsyn som möjligt skall även indirekt miljöpåverkan studeras och om möjligt beaktas. I det fortsatta miljöarbetet skall Försvarsmakten beakta FOI:s rapport "Indirekt påverkan på försvarssektorn".

Arbetet med att begränsa effekterna av skott- och flygbuller skall fortsätta.

Arbetet med att begränsa utsläpp till luft, mark och vatten från skadliga ämnen och fossila bränslen skall fortsätta.

Miljösanering enligt gällande plan vid avvecklade områden och anläggningar skall fullföljas. Återställning av områden som skadats av militär verksamhet skall fortsätta i den takt som resurserna medger.

Samtliga tillståndspliktiga verksamheter enligt Miljöbalken skall tillståndsprövas före utgången av 2004.

Mark och lokalförsörjning

Nyförhyrningar skall alltid medge flexibelt användande av lokalerna, om inte lagar och bestämmelser föreskriver annat. Alternativ till nyförhyrning skall alltid sökas före beslut om eventuell nyförhyrning. Flyttbarhet av byggnader som nyförhyrs skall eftersträvas. Nyttjandeanalyser skall göras på såväl lokaler som övnings- och skjutfält i syfte att överytor kan sägas upp.

Mål avseende kompetensförsörjning

Rekrytering och kompetensutveckling av personal skall inriktas mot att säkerställa att inte brist på nödvändiga kompetenser skall sätta gränser för insatsorganisationen och för att Försvarsmakten över tiden skall kunna lösa internationella uppgifter.

Försvarsmaktens kompetensförsörjningsplan (KompP) skall tillsammans med en utökad central styrning av elevantagningarna skapa förutsättningar för den totala kompetensförsörjningen.

Försvarsmakten skall fortsatt ge hög prioritet åt arbetet med att öka andelen kvinnliga officerare. Arbetet för att öka rekryteringen av och behålla, kvinnliga officerare skall fortsätta. I syfte att öka denna rekrytering skall förbanden bli genomföra "minilumpen" för ungdomar i årskurs 2 och 3 på gymnasiet.

Åtgärder för att skapa attraktionskraft för tjänstgöring i Försvarsmakten skall vidtagas. Det så kallade 10-punktsprogrammet skall fortsatt utvecklas.

En högre flexibilitet vid tillsättning av tjänster skall kunna tillämpas genom att former för kompetensstyrning utvecklas.

Utveckling av anställd personal

Försvarsmaktens utveckling av personal syftar i främst till en balanserad kompetensförsörjning och samtidigt till att skapa en balanserad åldersstruktur. Personella strukturåtgärder kommer därmed att erfordras för att inom ramen för de ekonomiska förutsättningarna säkerställa rätt personell kompetens och åldersstruktur.

Personalens deltagande i internationell verksamhet skall främjas. Internationell verksamhet skall vara en naturlig del av officerarnas tjänstgöring samt meriterande för fortsatt utveckling.

Särskilda utbildningsinsatser och förändringar i utbildningen vid ordinarie kurser skall ske för att snabbt öka kompetensen inom områden viktiga för utveckling av ett nätverksbaserat försvar.

Arbetet för en jämställd arbetsplats skall ökas och insatserna mot sexuella trakasserier skall fortlöpa i syfte att skapa en bra arbetsplats för kvinnor och män.

Utbildning som leder till formella behörigheter/certifikat, vilka krävs för att verksamheten skall kunna bedrivas under säkra former, skall genomföras.

Förbättrade förutsättningar för kompetensutveckling för civil personal skall skapas. Vidare skall möjligheterna för den civila personalen att delta i lämpliga delar av den nivåhöjande utbildningen vid Försvarsmaktens skolor samt vid Försvarshögskolan ytterligare tillvaratas.

Åtgärder vidtas för att stimulera rekryteringen av reservofficerare till hemvärnets krigsförband.

Mål avseende personalutbildning

Skolsystemet skall säkerställa att personalutbildning i ökad utsträckning kvalitets-säkras och bibehålls på en hög nivå. Genomförd utbildning samt målen för personalutbildning skall kontinuerligt utvärderas och analyseras och ge underlag till årlig revidering.

Mål avseende yrkesofficerare

Kompetensutveckling av yrkesofficerare skall tydligare styras av de faktiska behoven. Yrkesofficerares deltagande i internationell verksamhet skall uppmuntras och ges ökat meritvärde.

Följande preliminära elevantal (totalbehov) inplaneras 2004:

<i>Avser/Gren</i>	<i>Armén</i>	<i>Marinen</i>	<i>Flygvapnet</i>	<i>Hkp</i>	<i>Specialister</i>	<i>Summa</i>
<i>YO-program</i>	224	93	122	11	*	450
<i>TA-program</i>	180	93	98	20	*	391
<i>Stabsprogram</i>	121	48	52	11	*	232
<i>Chefsprogram</i>	**	**	**	**	**	85

* Ingår i respektive försvarsgren.

** Avseende chefsprogram är ingen fördelning mellan försvarsgrenarna gjord.

Planerade personalvolymen för yrkesofficerare och civila utgår från nu kända planeringsförutsättningar och fattade beslut avseende t ex rekrytering och avgångar.

Planerade yrkesofficersvolymen (avlönade av Försvarsmakten)

<i>Antal individer</i>	<i>2004-12-31</i>
<i>FM totalt</i>	10 100

Totalvolymen yrkesofficerare utgörs av ovan angiven planerad volym samt yrkesofficerare vid externa myndigheter (cirka 400 st), yrkesofficerare i internationell verksamhet (cirka 300 st) och ett bedömt antal tjänstlediga (cirka 600 st).

Planerade volymen civilanställd personal (i årsarbeten, exklusive 58+)

<i>Antal årsarbeten</i>	<i>2004-12-31</i>
<i>FM totalt</i>	8 600

Mål avseende reservofficerare

Försvarsmakten anser att det föreligger ett stort behov av reservofficerare framgent. För att skapa en helhetsbild av vilka behov och kompetenser som Försvarsmakten behöver, kommer Försvarsmakten under 2003 att klargöra och definiera behovet av reservofficerare och reservofficerskompetenser.

Behovet av reservofficerare bedöms för närvarande vara cirka 6 500 för placering i befattning i insatsorganisationen. För att säkerställa att det finns cirka 6 500 tillgängliga reservofficerare är Försvarsmaktens bedömning att det erfordras cirka 8 500 reservofficerare.

Kompetensutveckling av reservofficerare skall tydligare styras av de faktiska behoven. Reservofficerares deltagande i internationell verksamhet skall uppmuntras.

Följande preliminära elevantal (totalbehov) inplaneras 2004:

<i>Avser/Gren</i>	<i>Armén</i>	<i>Marinen</i>	<i>Flygvapnet</i>	<i>Hkp</i>	<i>Summa</i>
RO-program	98	52	6	0	156
RO nivå 4	16	8	14	0	38
RO nivå 5	115	30	27	0	172

Avveckling av personal***Yrkesofficerare och civila***

Åtgärder för personalavveckling i samband med avveckling av avvecklingsorganisation Uppsala, avvecklingsorganisation Almnäs (samt personal från F 16 och SWEDINT som överförs till FMLOG), skall genomföras med nedanstående åtgärder som olika alternativa möjligheter. Övrig omstrukturering genomförs med grund i gällande avtal och föreskrifter för arbetsmarknaden. Avvecklingsåtgärder skall noga vägas mot behov av personalutveckling, bl a för att tillgodose såväl det kortsiktiga som det långsiktiga behovet av kompetens.

- Yrkesväxling. För yrkesofficerare från 35 års ålder samt civilanställda med >15 års tjänstgöringstid i Försvarsmakten.
- Tjänstledighet. För att prova annat arbete. Tidsbegränsat till högst ett år.
- Avgångsvederlag. För yrkesofficerare med fullmakt i syfte att stimulera frivillig avgång.
- 58+. För civila arbetstagare, vilka senast 2004-12-31 är mellan 58-60 år och som frivilligt begär entledigande från sin anställning i Försvarsmakten. Möjligheten innebär en individuell uppsägningstid om sammanlagt högst två år. Avsedd för den som lämnar plats åt uppsagd eller uppsägningshotad yngre personal med angelägen kompetens.
- Förtida pension. För yrkesofficerare med fullmakt och som senast 2004-12-31 fyller 55 år.

- Förlängd uppsägningstid. Möjlighet för civil arbetstagare som vid uppsägningstidpunkten uppnått 58 års ålder eller äldre att erhålla en uppsägningstidpunkt om sammanlagt högst två år. Dock längst t o m den kalendermånad han/hon fyller 65 år.

Personal som för Försvarmakten har särskilt angelägen kompetens skall undantas från åtgärder enligt ovan.

Reservofficerare

Mot bakgrund av att Försvarmakten idag har ett överskott på reservofficerare, samt ett stort antal reservofficerare med tjänstgöringsavtal baserat på äldre kungörelser och förordningar, föreligger ett avvecklingsbehov.

Samtliga reservofficerare enligt 1990 års reservofficersförordning får, om ett tydligt behov kan identifieras, teckna ett nytt reservofficersavtal enligt 1994 års reservofficersförordning.

Reservofficerare som är anställda enligt äldre kungörelser och förordningar behåller anställningsavtalet till dess att anställningstiden löpt ut.

4.4.2 Verksamhetsgren materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling (VG 2)

Mål avseende materiel

Materieförsörjningen samt forskning och teknikutveckling skall utgöra en väsentlig del av Försvarmaktens samlade förmåga och kompetens. Den skall stödja Försvarmaktens anpassning mot nya hot och risker.

Fastställda strategiska kompetenser inom materieförsörjning, forskning och teknikutveckling skall vidmakthållas. Omfattningen behöver ses över i ett längre perspektiv och kopplas till behovet av att säkerställa anpassning och vidareutveckling av Försvarmakten.

Materielanskaffningen skall, så långt möjligt, planeras i korta serier med stegvis utveckling och utnyttjande av modellering, simulering och demonstratorer. Utveckling av funktionsmodeller och demonstratorer avseende ledningsfunktionen har härvid hög prioritet. I närtid koncentreras arbetet mot att etablera systemdemonstratorer för nätverksbaserat försvar (demo 05 och 06)

Materielanskaffningen skall inriktas mot ett ökat inslag av internationellt försvarsmaterielsamarbete. För att skapa förutsättningar för en sådan utveckling skall materielplaneringen kännetecknas av långsiktighet och flexibilitet. Långsiktigheten syftar till att kunna inleda samarbete i tidiga skeden innan systemlösningar

lagts fast. Flexibiliteten syftar till att kunna välja systemlösning beroende på möjligheter till samarbete. Flexibiliteten skall uppnås genom att den långsiktiga materielförsörjningsplanen skall innehålla ett ej objektsspecificerat ekonomiskt planeringsutrymme.

Den mer närtida materielpneringen skall samtidigt kännetecknas av stabilitet. Detta för att stödmyndigheters och försvarsindustrins produktionskapacitet skall kunna optimeras för planerad anskaffning.

Försvarsmaktens systemkompetens skall stärkas genom att nya kompetenser utvecklas efterhand genom medverkan i internationella samarbetsprojekt.

Befintliga materielsystem som inte passar in i den framtida målbilden för Försvarsmaktens utveckling avvecklas så snabbt som tillgängliga ekonomiska resurser medger.

Mål för anläggningsförsörjning

Anläggningsförsörjningen inriktas så att den kan utgöra en integrerad del av Försvarsmaktens förmåga att kunna anpassas mot nya hot och risker samt så att inhemsk fortifikatorisk kompetens långsiktigt kan säkerställas.

De anläggningar som inte längre erfordras i insatsorganisationen skall avyttras. Den ekonomiskt fördelaktigaste lösningen för Försvarsmakten skall väljas.

Utvecklingen inriktas främst mot en kombination av fortifikatoriskt skydd, signaturanpassning och sensoraktiva skydd som bildar ett sammanlagt skydd för att motstå framtida hot. Fortsatt utveckling genomförs inom konceptet fast/rörligt skydd.

Försvarsmaktens anläggningsförsörjning inriktas mot att kvarvarande anläggningar anpassas för differentierade beredskapskrav. Åtgärder som minskar driftskostnaderna skall prioriteras.

Mål för forskning och teknikutveckling (FoT)

Forskning och teknikutveckling skall främst inriktas mot att bidra till utvecklingen av Försvarsmaktens anpassningsförmåga samt mot att kunna stödja internationell verksamhet inklusive skydd mot NBC samt ammunitions- och minröjningsförmåga.

Forskning och teknikutveckling inriktas mot Försvarsmaktens långsiktiga behov av teknisk och vetenskaplig kunskap och kompetens. Faktorer som påverkar behoven är exempelvis trender i framtida konflikters karaktär, kunskap om möjligheter och behov av anpassning av bl a system och plattformar samt identifiering av nya

utvecklingstrender, faktorer som är av särskild betydelse för vår förmåga till väpnad strid, för möjligheterna att utveckla Försvarens anpassningsförmåga samt förändrade krav på utformning av Försvarens.

Områden som tilldrar sig särskilt intresse är bl a informations-, sensor-, telekrig-, undervattens- och kommunikationsteknik.

Riktade satsningar skall göras inom delsystemområden där en inhemska kompetens är av stor betydelse för Försvarens anpassningsförmåga. Ökad tyngd skall läggas på framtagande av teknikdemonstratorer som stöd för kompetensutveckling och vidmakthållande av bl a strategiska kompetenser.

Särskilda tekniksatsningar skall göras mot projekt som avser generell teknikutveckling med tyngdpunkt på modellering & simulering, energiteknik, materialteknik, fotonik, nanoteknik, signaturanpassning samt produktionsteknik.

En betydande del av verksamheten genomförs som bi- och multilaterala samverkansprojekt, framförallt inom internationella samarbetsföretag, som t ex WEAG och LOI.

Försvarens skall vid prioriteringen av verksamheten beakta kunskapsbehoven avseende:

- lednings- och informationssystem,
- underrättelsesystem,
- informationsoperationer,
- NBC-skydd,
- fokuserad logistik samt
- temaorienterade problemställningar mot högre systemnivåer.

Behov av kunskapsuppbyggnad och kunskapsöverföring för utveckling av NBC-kompani och IT-försvarensförband skall beaktas.

4.4.3 Verksamhetsgren insatser (VG 3)

Mål avseende beredskap för att försvara Sverige mot väpnat angrepp

Regeringen har i regleringsbrevet för år 2003 uppdragit åt Försvarens att utveckla beredskapssystemet för att på ett mer flexibelt sätt kunna möta olika omvärldsutvecklingar. Försvarens redovisning, som framgår av underbilaga 14.1 (SR 76, KH), innehåller förslag till hur beredskapssystemet utgående från dessa inriktningar kan utvecklas. Fortsatt beredskapsplanering skall ske enligt FP 2000, där Försvarens förslag till differentierad beredskap skall inarbetas efterhand.

Försvarsmakten skall med förband under grundutbildning och med stöd av sådana delar av insatsorganisationen som har hög beredskap, kunna möta de hot om väpnade angrepp som på kort sikt kan uppstå.

Ledningsberedskapen skall medge en tidig insats med grundorganisationens resurser.

Mål avseende beredskap för att hävda Sveriges territoriella integritet

För att kunna hävda Sveriges territoriella integritet skall Försvarsmakten kunna genomföra insatser mot incidenter på, över och under ytan.

Planeringen skall inriktas mot att vidmakthålla nuvarande förmåga att ingripa vid kränkningar med ett rationellt utnyttjande av tillgängliga resurser. Samverkan med Kustbevakningen skall fortsätta för att tillvarata rationalitetsvinster.

Försvarsmakten skall stegvis utveckla samarbetet med Finland gällande utbyte av sjölägesinformation.

Incidentinsatser

Flyg- och marinstridskrafter och Försvarsmaktens helikopterförband skall finnas i beredskap för ingripande med kraftsamling till tider och områden där risk för kränkning bedöms föreligga.

Beredskapen för ingripande mot överträdelser av tillträdesbestämmelserna och för utökat skydd av samhällsviktiga anläggningar (skyddsobjekt) skall planeras så kostnadseffektivt som möjligt.

Mål avseende beredskap för internationell verksamhet

Försvarsmakten skall, efter regeringsbeslut i varje enskilt fall, kunna ställa förband med erforderliga stödfunktioner till EU, NATO, PFF, FN och OSSE:s förfogande.

Fortsatt planering inriktas mot att säkerställa att Försvarsmakten kan uppfylla de krav på förband och förmågor som framgår av:

- regeringsbeslut 2, 2002-06-13 (Fö2002/422/SI) Antagande av partnerskapsmål inom ramen för Partnerskap för fred,
- regeringsbeslut 7 (2000-11-09) Anmälan till EU:s styrkeregister för krishantering,
- regeringsbeslut 5 (2001-09-13) Anmälan till EU:s styrkeregister för krishantering samt
- regeringsbeslut 16 (2001-12-06) Fastställande av tidpunkt för intagande av snabbinsatsberedskap 2002 och 2003 avseende förband ur arméstridskrafterna.

Planeringen skall inriktas enligt förslag i bilaga 15.

Fortsatta överväganden skall göras avseende förbandens beredskap och behov av beredskapskontrakt.

Försvarsmakten skall kunna ställa personal till förfogande för tjänstgöring inom EU:s militära permanenta strukturer och med kort varsel kunna bemanna multinationella staber under EU-ledda operationer. Försvarsmakten skall kunna ställa personal till förfogande för tjänstgöring i NATO:s högkvarter och i staber på olika nivåer inom ramen för det fördjupade PFF-samarbetet.

Försvarsmakten skall parallellt med EU:s militära institutioner kunna genomföra bedömandearbete på militärstrategisk nivå, såväl för militära insatser som för övningsverksamhet. Detta i syfte att kunna biträda Regeringskansliet med underlag rörande insatsplanering och beslut om truppbidrag.

Försvarssamarbetet inriktas, såväl bilateralt som multilateralt, mot att öka interoperabilitet i enlighet med krav angivna inom ramen för PARP respektive EU HFC.

Inom ramen för European Capabilities Action Plan (ECAP) skall Försvarsmakten delta inom vissa identifierade områden för materielutveckling m m enligt regeringsskrivelse, 2001-12-19 (Fö2001/115/SI), Instruktion inför möte i EUMC 2001-12-19. Förslag till anmälan och deltagande inom ramen för ECAP redovisas i bilaga 15.

Det bilaterala stödet till Estland, Lettland och Litauen skall fortsätta och omfatta materielöverföring till främst sjukvårdsförband, samt implementering av kunskaper.

Inom det multilaterala samarbetet, BALTSEA, med Estland, Lettland och Litauen skall stöd lämnas till Försvarshögskolan, i form av personal för uppbyggnad av Baltic Defense College (BALTDEFCOL), och till den baltiska sjöstyrkan (BALTRON).

Därutöver skall Försvarsmakten under år 2004 kunna medverka med enheter för minröjningsoperationer till sjöss i Baltikum, varvid beslut om ambitionsnivå och insats avgörs från fall till fall, samt även i övrigt medverka i det vidgade Östersjö-samarbetet.

Försvarsmakten skall kunna hålla anmälda förband i utlandsstyrkan i enlighet med respektive förbands uthållighetskrav. För beräkning av rekryteringsbehov och beredskapsåtgärder m m planeras upp till 1 000 personer kontinuerligt och under begränsad tid ytterligare 500 personer tjänstgöra i utlandsstyrkan. Under förutsättning att sänkt ambition för i första hand arméns grundutbildningsförband kan accepteras och ekonomiska medel tillförs, är det möjligt att under begränsad tid (sex månader) insätta ytterligare 1000 man.

Personal ingående i förband med upp till 30 dagars beredskap skall vara beredskapskontrakterad.

Inom ramen för NORDCAPS-samarbetet skall planeringen inriktas mot att fullfölja uppsättandet av en styrka av brigads storlek i enlighet med Försvarets redovisning till regeringen 2001-10-18 (HKV nr 01 800:72049).

Utbildningsinsatserna (bl a språk, stabsarbetsmetoder och ledningsmetoder) vad gäller internationell samverkansförmåga skall fortsatt genomföras med hög ambition. Personal och enheter som kan komma att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser ges företräde.

Utvecklingen av ammunitions- och minröjningsförmågan för internationella fredsfrämjande och humanitära insatser skall fortsätta, varvid bl a förmågan att använda minhundar och maskinell minröjning ökas. Den personliga kompetensen för kvalificerad ammunitionsröjning för IED (Improvised Explosive Devices), B- och C-stridsmedel samt radioaktiva ämnen skall ökas.

Svenska förhandlingsinsatser avseende nedrustning, rustningskontroll samt förtroende- och säkerhetsskapande åtgärder skall stödjas och ingångna avtal implementeras.

Internationella insatser

Resurser för förbandsverksamhet, materielanskaffning och materielunderhåll inplaneras så att insatta förband och personal i staber, observatörsmissioner m m kan lösa ålagda uppgifter.

Mål avseende beredskap för att lämna stöd till samhället

Försvarets makt skall, vid sidan om skyldigheten att medverka i räddningstjänst enligt räddningstjänstlagen (1986:1102), i första hand med grundorganisationens resurser kunna stärka samhället vid svåra påfrestningar i fred och därvid kunna ställa resurser till förfogande.

Försvarets makt skall tillsammans med ansvariga myndigheter fortsätta planeringen för militära stödinsatser inom områdena radioaktivt nedfall, elförsörjning, telekommunikationer, vattenförsörjning, radio och TV, översvämningar och dammbrott, massflykt av asyl- och hjälpsökande till Sverige, allvarlig smitta, smuggling, terrorism, kemikalieolyckor, ammunitions- och minröjning, utsläpp av farliga ämnen till sjöss samt övergripande informationssäkerhet.

Försvarets makt skall fortsätta att utveckla sin förmåga att samverka med civila myndigheter och att kunna lämna stöd till samhället inom skilda områden i enlig-

het med räddningstjänstlagen (1986:1102) och förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet. Särskild vikt skall läggas vid stöd till räddningstjänsten, sjukvården och polisen. Arbetet skall bedrivas tillsammans med berörda myndigheter. Av förordningen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet framgår att Försvarsmakten skall ta ut avgifter för stöd som lämnas enligt förordningen.

Insatser för stöd till samhället

Militära stödinsatser skall kunna ske tillsammans med berörda myndigheter inom områdena radioaktivt nedfall, elförsörjning, telekommunikationer, vattenförsörjning, radio och TV, översvämningar och dammbrott, massflykt av asyl- och hjälpsökande till Sverige, allvarlig smitta, smuggling, terrorism, kemikalieolyckor, utsläpp av farliga ämnen till sjöss samt övergripande informationssäkerhet.

Tillsammans med berörda myndigheter skall Försvarsmakten ha förmåga att samverka och att kunna lämna stöd till samhället inom skilda områden. Särskild vikt skall läggas vid stöd till räddningstjänsten, polisen och sjukvården. Utvecklingen skall bedrivas i samverkan med berörda myndigheter.

Hemvärnets och de frivilliga försvarsorganisationernas tillgänglighet, geografiska utspridning och lokalkännedom skall nyttjas.

4.4.4 Verksamhetsgren försvarsunderrättelseverksamhet (VG 4)

Försvarsmakten skall bedriva försvarsunderrättelsetjänst i enlighet med lagen (2000:130) om försvarsunderrättelsetjänst och förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelsetjänst.

Försvarsmaktens försvarsunderrättelsetjänst skall kartlägga yttre militära hot mot landet och utgöra ett stöd för svensk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik. Försvarsmakten skall härvid delta i den strategiska underrättelsetjänsten i enlighet med statsmakternas krav. Rapportering till regeringen skall ske i enlighet med de särskilda beslut som regeringen fattar.

Beredskapen inom försvarsunderrättelseverksamheten skall hålla en sådan nivå att verksamheten snabbt kan anpassas till händelseutvecklingen i omvärlden. Uppföljning och bedömning av omvärldsutvecklingen i närområdet skall ha en fortsatt hög prioritet.

Försvarsmaktens förmåga att bedöma de nya hot, risker och påfrestningar för det svenska samhället som den vidgade hotbilden utgör, skall förstärkas.

Försvarsmaktens förmåga att bidra till det stärkta underrättelsesamarbetet inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) och EU:s kris- hanteringsförmåga (ESDP) skall utvecklas ytterligare.

Förmågan att ta fram underlag för möjliga områden för svensk insats skall ytterli- gare förstärkas. Svenska utlandsmissioners behov av underrättelser och informa- tion skall ha fortsatt hög prioritet för Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverk- samhet.

De underrättelseprodukter som Försvarsmakten delger skall utvecklas för att mer spegla uppdragsgivarnas behov. De nära kontakterna med Regeringskansliet och dess samordningssekreteriat för säkerhetspolitiska underrättelsefrågor skall fort- sätta att utvecklas.

Försvarsmakten skall bedriva försvarsattachéverksamhet i de länder som stats- makterna beslutar. Försvarsmakten lämnar i bilaga 16 förslag till fortsatt utveck- ling av försvarsattachéorganisationen.

./16

Försvarsmakten lämnar en särskild redovisning avseende Försvarsmaktens militä- ra underrättelse- och säkerhetstjänst i skrivelse "Årsredovisning 2002 och Budget- underlag inför 2004 för Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten" (HKV skr 2003-02-21, H 23 310:80200).

5. Förslag till finansiering perioden 2004-2006

5.1 Planeringsramar från regeringen

Regeringens budgetproposition för år 2003 och regeringens planeringsförutsätt- ningar för Försvarsmakten för perioden 2004-2006 ger följande ramar (Mkr i G 03).

	2004	2005	2006
BU 04 planeringsram = Summa 6:1 + 6:2	39 457	39 457	39 457

Försvarsmakten skall i BU 04/SR lämna in en plan enligt ovanstående totalram. Försvarsmaktens förslag framgår av kapitel 5.2.

5.2 Plan för respektive anslag

Förbandsverksamheten (anslagspost 6:1:1) har efter de kraftfulla åtgärder (redu- ceringar och förändrade ekonomiprocesser) som genomfördes 2001 fått ett stabila- re ekonomiskt läge. Slutligt ekonomiskt utfall för 2002 blev 18 965 miljoner kro- nor vilket innebar ett anslagssparande på cirka 470 miljoner kronor.

Genomförande av verksamheten inom anslaget 6:2 Materiel och anläggningar samt Forskning och teknikutveckling år 2002 medförde ett underutnyttjande av anslaget med cirka 2 700 miljoner kronor. Den förskjutna verksamheten från år 2000, 2001 och 2002 kommer att i första hand belasta åren 2003 och 2004.

För år 2004 föreslår Försvarsmakten en fördelning av de samlade ekonomiska resurserna enligt tabell nedan. För åren 2005 och 2006 redovisas inte en plan i balans. Se motivering i kapitel 1.1.

Mål och uppdrag enligt kapitel 4 ger följande resursplanering för år 2004.

(Mkr i prisläge G03).

Anslag/Anslagspost/ Verksamhetsgren	Anslag/ Anslags- post	2002 Utfall	2003 RB	2004	2005 ²⁾	2006 ²⁾
6:1:1 Förbandsverksamhet	6:1:1	18 965	20 082	19 785	18 835	18 691
1 Förbandsverksamhet	6:1:1	16 857	17 873	17 609	16 763	16 635
3 Beredskap	6:1:1	2 100	2 209	2 176	2 072	2 056
3 Incidentinsatser	6:1:1	0				
3 Stöd till samhället	6:1:1	8				
6:1:2 Fredsfrämjande truppinsatser						
3 Internationella insatser	6:1:2	1 051	1 200	1 200	1 200	1 200
6:2 Materiel, anläggningar samt forskning och teknikut- veckling	6:2	20 535	19 164	18 472	19 422	19 566
2 Materiel	6:2:1	19 413	17 944	17 202	18 152	18 316
2 Anläggningar	6:2:2	176	210	260	260	240
2 FoT	6:2:3	946	1 010	1 010	1 010	1 010
6:10 Stöd till frivilliga för- svarsorganisationer						
1 Förbandsverksamhet	6:10 ¹⁾	59	59	59	59	59
UD 5:6 Verksamhet utomlands						
3 Internationella insatser	5:6 ¹⁾	58	54	54	54	54

1) Försvarsmakten har för anslagen 6:10 och UD 5:6 planerat med verksamhet enligt nivå år 2003 för åren 2004-2006.

2) För åren 2005 och 2006 redovisas inte en plan i balans. Se motivering i kapitel 1.1.

5.3 Prognos för år 2003 samt för perioden 2004-2006

Se bilaga 3 "Prognos för år 2003 samt för perioden 2004-2006".

5.4 Låneram för anläggningstillgångar

<i>Lånebehov</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
<i>Mkr</i>	<i>Utfall</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>
Ingående lån	1 294	1 219	1 596	1 850	1 837
Nyupplåning	252	745	653	450	400
Amortering	327	368	399	463	459
Kvarstående lån	1 219	1 596	1 850	1 837	1 778
Beslutad/föreslagen låneram ¹⁾	1 700	1 700	1 900	1 900	1 900
Utfall/beräknad ränteutgift	65	80	79	84	83
Ränteantagande % för nyupplåning		4,6	4,6	4,6	4,6
Finansiering: anslag 6:1	x	x	x	x	x

1) Anledningen till Försvarens behov av utökad låneram är investeringar inom IT-området avseende införande av Lotus Notes och operativsystemet XP i hela Försvarens makt, investeringar inom FMLOG avseende infrastruktur och omsättning av standardfordon.

5.5 Avgifter och andra inkomster**Avgiftsinkomster enligt 4 § avgiftsförordningen**

(Mkr)

	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
	<i>Utfall</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>	<i>Plan</i>
Totalt § 4 avgifter	408	410	410	410	410

Övriga avgiftsinkomster som disponeras av Försvarmakten och som redovisas mot anslag

(Mkr)

	2002 <i>Utfall</i>	2003 <i>Plan</i>	2004 <i>Plan</i>	2005 <i>Plan</i>	2006 <i>Plan</i>
Hyror avseende elev- och befälshotell	22	20	20	20	20
Reservmateriel	105	110	110	110	110
Drivmedel	36	36	36	36	36
Transportverksamhet	65	65	65	65	65
Marketenteriverksamhet	20	20	20	20	20
Övrig förplägnadsverksamhet (ny fr o m 2002)	59	60	60	60	60
Extern verkstadsverksamhet	363	360	360	360	360
Personalbutiksverksamhet	6	6	6	6	6
Kursavgifter hänförliga till PFF-verksamhet	2	2	2	2	2
Flygmedicinska uppgifter för civil luftfart	1	1	1	1	1
Verksamhet enligt förordningen (1986:1111) om militär medverkan i civil verksamhet	7	7	7	7	7
Summa	686	687	687	687	687

Övriga inkomster som disponeras av Försvarmakten och som redovisas mot anslag

(Mkr)

	2002 <i>Utfall</i>	2003 <i>Plan</i>	2004 <i>Plan</i>	2005 <i>Plan</i>	2006 <i>Plan</i>
Royalties, viten m m	77	20	20	20	20
Bidrag	42	41	41	41	41
Övertalig materiel	72	80	80	30	30
Finansiella intäkter	174	95	35	35	35
Totalt	365	236	176	126	126

Beloppet för övertalig materiel är osäkert.

5.6 Räntekontokredit och anslagskredit

Räntekontokrediten för Försvarmakten är 2 500 miljoner kronor enligt RB 2003. Räntekontokrediten har reducerats under ett antal år och är med nuvarande läge för Försvarmakten (anslagssparande) på en acceptabel nivå. Försvarmakten föreslår att anslagskrediten år 2004 för anslagspost 6:1:1 skall vara 3 % av anslagsposten, för anslagspost 6:1:2 300 miljoner kronor och för anslaget 6:2 3 % av anslaget.

5.7 Bemyndiganden

Försvarsmaktens behov av bemyndiganden år 2004 framgår av bilaga 17 (hemlig). /17 (H)

5.8 Övriga förslag till förändringar i kap 2 Finansiering och kap 3 Undantag från EA-regler i RB för år 2003 att gälla fr o m 2004**Anslagspost 6:10:1 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret**

Förslag:

Försvarsmakten föreslår att anslagsposten prisuppräknas med 10 % eftersom den ej har justerats sedan 1994 (motsvarande framställning ingår i KBM budgetunderlag).

6. Planeringsförutsättningar för perioden 2005-2006**6.1 Allmänt**

Syftet med denna del i BU 04 är att redovisa Försvarsmaktens syn på de framtida planeringsförutsättningarna samt att tydliggöra de frågor som bör behandlas inför det fortsatta arbetet med framtagande av underlag till FB 04.

Planering för 2005 och 2006 redovisas ej i detta avsnitt. Däremot redovisas de dimensionerande frågorna för den långsiktiga utvecklingen av och inriktningen för Försvarsmakten inför FB 04.

6.2 Grundvärden**6.2.1 Allmänt**

Sambandet mellan anslagen (6:1 – 6:2) medför att de i en avvägningssituation med en fast totalram fungerar som kommunicerande kärl och balanseringen mellan dessa är väsentlig för att erhålla en Försvarsmakt med balans mellan uppgifter och resurser.

6.2.2 Förbandsverksamhet m m

En övervägande del av kostnaderna inom förbandsverksamheten är fasta eller trög-rörliga. Dessa kostnader styrs till stor del av beslutad grundorganisations storlek och geografisk lokalisering, personalvolymen avseende anställd personal och antal inryckande värnpliktiga.

Med dessa grundvärden styrs utfallet av de fasta och trögrörliga kostnaderna i form av hyror, personallöner, värnpliktsförmåner, stödkostnader m.m. Det innebär att de rörliga kostnaderna för lönetillägg, övningsdygn, ammunition, drivmedel etc enbart utgör en mindre del av den tilldelade ramen. En reducereing av ramen, utan att de fasta och trögrörliga kostnaderna kan sänkas innebär att reducereing måste ske av de rörliga kostnaderna. Detta medför en direkt påverkan på ambitionen i verksamheten.

6.2.3 *Materiel-, anläggnings- och FoT-försörjning*

Förhållandet mellan beställt/planerat har samma inneboende egenskaper som fasta och trögrörliga kostnader, vilket påverkar möjligheterna att genomföra omplaneringar i det korta perspektivet.

Nu gällande planering innehåller verksamheter med långsiktiga bindningar för den organisationsbestämmande materielen. Detta är i många fall nödvändigt eftersom utveckling och anskaffning i de flesta fall sker under lång tid. Dessa förhållanden ställer då krav på långsiktighet i planering och teknikutveckling för att inte äventyra förmågeutvecklingen.

Om andelen projekt med internationella samarbeten ökas, kan behovet av stabilitet inom planeringen komma att accentueras. För att förbättra förutsättningarna bör en ökad harmonisering av militära krav göras som stöd för utveckling av interoperabilitet. Utöver detta finns andra behov som bör beaktas då dessa stödjer Försvarsmaktens anpassningsförmåga, t ex exportstöd, industristöd och vidmakthållande av strategiska kompetenser.

En minskning av ramen, utan att kostnaderna för den beställda verksamheten kan sänkas, innebär att reducereingen måste ske genom att den planerade verksamheten förskjuts alternativt måste utgå. En minskad beställningsvolym ger en direkt påverkan på Försvarsmaktens möjligheter till fortsatt utveckling.

FoT-verksamheten ges en fortsatt hög prioritet.

Anslag 6:2 medger inte tillräckligt ekonomiskt utrymme under 2005 och 2006 för att omhänderta de inbyggda behoven i erforderlig omfattning. Detta beskrivs mera utförligt i bilaga 1 (H).

/1 (H)

Nedanstående avsnitt bygger på slutsatser och förslag i rapport 7 från perspektivplaneringen 2002/2003. Inledningsvis beskrivs Överbefälhavarens förslag till inriktning och prioriteringar i det medellånga och långsiktiga perspektivet som medför konsekvenser för planeringen inför 2005-2006. Därefter konkretiseras de vägvalsfrågor som bör lyftas fram inom ramen för nästa försvarsbeslut (FB 04) för att de föreslagna inriktningarna skall kunna realiseras. Detta sker i form av hemställan om regeringens direktiv inom olika preciserade områden som kan utgöra grund för utarbetande av försvarsbeslutsunderlaget.

6.3 Överväganden och behov av inriktning för planering 2005-2006

6.3.1 Inriktning och prioriteringar

Inledning

De säkerhetspolitiska och militärstrategiska förutsättningarna för Sverige har i grunden förändrats under den senaste tioårsperioden. Detta innebär att väsentligt förändrade krav nu ställs på Försvarsmakten. För att Försvarsmakten skall kunna lösa sina uppgifter och utgöra ett effektivt redskap för den svenska säkerhetspolitiken fordras ett fortsatt förändringsarbete under den kommande försvarsbeslutsperioden och framgent.

Som en följd av de stora säkerhetspolitiska och militärstrategiska förändringarna i Sveriges närområde bör tolkningen av Försvarsmaktens uppgifter vidgas och ambitionen dem emellan ändras. I det korta perspektivet kan kravet på att möta ett traditionellt väpnat angrepp tonas ned, samtidigt som den internationella ambitionen kan ökas. På lång sikt kan det inte uteslutas att förutsättningarna för internationell säkerhet och stabilitet i Sveriges närområde förändras negativt. Sverige måste därför upprätthålla en kompetens och utvecklingsförmåga för att i det långa perspektivet kunna anpassa Försvarsmakten till en möjlig framtida allvarligare hotbild.

Den långsiktiga utvecklingen bör därför inriktas enligt målbildsinriktning Z som framgår av Försvarsmaktens rapport 7 från perspektivplaneringen. Denna inriktning kombinerar stärkt internationell insatsförmåga i närtid med nationell långsiktig kompetens och utvecklingsförmåga. Inriktningen förutsätter en låg hotnivå i vårt närområde i det korta perspektivet. I det långa perspektivet är den anpassad för att kunna hantera uppkommande hot mot Sverige i ett försämrat omvärldsläge.

Dagens vidgade hotbild innebär bl a risk för asymmetriska angrepp utförda av icke-statliga aktörer som använder avancerade metoder och vapen. För att möta sådana angrepp krävs i många fall resurser och förmågor som endast Försvarsmakten besitter. Hantering av säkerhetshot från storskalig terrorism som riktas mot samhället bör därför tillföras som ytterligare en uppgift för Försvarsmakten. Detta kräver dock att ansvarsförhållanden och samverkansformer mellan berörda myndigheter klaras ut och att nödvändiga förändringar i författningar genomförs.

Nationellt

Försvarsmakten skall ha god förmåga till anpassning och långsiktig utveckling. Detta kräver en försvarsmakt med hög teknisk nivå, hög kvalitet över tiden och verksamhet som möjliggör långsiktig utveckling av bl a teknik, taktik, doktrin och övningsmetoder.

Förmåga till kvalificerad väpnad strid inom ramen för gemensamma operationer, hög kvalitet hos förbanden och bred kompetensbas ger Försvarsmakten förutsättningar för att öka i volym eller skapa nya förmågor för att möta höga konfliktnivåer i närområdet, om så skulle erfordras. På detta sätt erhålls en god förmåga till utveckling för att kunna möta nya hot och en förändrad omvärld. Försvarsmaktens deltagande i internationella insatser och övningar bidrar härvid till att skapa och vidmakthålla denna förmåga.

Försvarsmakten skall över tiden ha förmåga att övervaka svenskt territorium och möta kränkningar, intrång och säkerhetshotande verksamhet. Utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar (NBF) utgör härvid en viktig grundförutsättning eftersom underrättelse- och ledningsfunktionen initialt är prioriterad inom NBF. I kombination med vidmakthållande och utveckling av de förband och resurser som krävs för att ge Försvarsmakten förmåga till anpassning och långsiktig utveckling, skall detta ligga till grund för Sveriges deltagande i internationella insatser.

Internationellt

De internationella insatserna bör ges en högre prioritet än vad som hittills varit fallet. Försvarsmakten skall därför utformas på ett sådant sätt att fler förband än idag samtidigt kan vara insatta i internationella operationer. Försvarsmakten bör inriktas mot att kunna delta i insatser på alla konfliktnivåer, inklusive fredsframtvingande insatser och krävande krishanteringsoperationer. Detta förutsätter förmåga till väpnad strid och bidrar också till att utveckla denna förmåga. Deltagande förband behöver hålla hög kvalitet, successivt förnyas och utvecklas mot behoven i insatsmiljöerna. Sammantaget innebär detta att Försvarsmaktens resurser för internationella insatser bör utvecklas i enlighet med de framtida internationella kraven på såväl kvalitet som kvantitet.

Högst prioritet bör ges för krishanteringsoperationer inom ramen för EU och NATO. Sverige bör delta på en nivå jämförbar med vad andra motsvarande europeiska länder gör. Detta kommer sannolikt att innebära att Sverige på längre sikt ökar sitt bidrag inom något eller några av de områden där EU idag har brist, eventuellt i samverkan med andra länder. En förstärkning av bidraget inom något bristområde torde vara ett rimligt val för Försvarsmakten om kompetens och inflytande vid genomförandet av insatser ska erhållas. Valet bland dessa områden måste dock främja Försvarsmaktens långsiktiga utveckling och kräver noggrant militärstrategiskt och ekonomiskt övervägande.

Betoningen av krishantering kräver tillgång till förband med hög beredskap - högre beredskap än vad som kan realiseras inom dagens värnpliktssystem. En ökad satsning på internationella insatser kräver således att personalförsörjningssystemet reformeras för att öka tillgängligheten på förbanden.

NATO är av stor betydelse för europeisk säkerhet och för EU:s förmåga, inte minst genom att utveckling av multinationell interoperabilitet sker med NATO:s processer och standarder som grund, samt att NATO:s planerings- och ledningsresurser kommer att utnyttjas även för EU:s insatser. För att erhålla hög kvalitet krävs att svenska förband övar tillsammans med NATO-förband och under dess ledning. Samarbetet med NATO bör vara så nära som Sveriges valda säkerhetspolitiska linje tillåter.

Försvarsmaktens förband skall ha en hög kvalitet och vara användbara för såväl internationella insatser som uppgifter i Sverige och vårt närområde. Förbanden skall karaktäriseras av en internationellt sett hög tekniknivå. Kvaliteten och tillgängligheten bör prioriteras framför antalet förband i strukturen.

Inriktningen mot internationella insatser innebär att kraven på interoperabilitet är högt ställda. Kraven på interoperabilitet måste styra utvecklingen av nätverksbaserat försvar. Krav på interoperabilitet, standardisering och mångsidig användbarhet innebär att svenska särlösningar bör undvikas.

Fortsatt reformering

Reformeringen och utvecklingen av Försvarsmakten måste fortsätta. Mycket återstår ännu att göra. En reformering av Försvarsmaktens personalförsörjning är mycket angelägen. Det är av yttersta vikt att tidiga politiska ställningstaganden görs för en sådan reformering, eftersom personalförsörjningssystemet kraftigt påverkar förbandsvolymen och mängden möjliga internationella insatser. Även grundorganisation, utbildningssystem, kompetensförsörjning och formerna för materielförsörjning behöver reformeras. Eftersom de reformer som behövs är så omfattande är det troligt att successiva efterjusteringar kommer att vara nödvändiga allt eftersom praktisk erfarenhet av den nya organisationen vinnns.

Värnplikssystemet behöver således reformeras. Pliktlagstiftningen bör kvarstå, men bemanningsprinciperna måste anpassas till dagens behov och göras mer flexibla. För att säkerställa högre beredskap och tillgänglighet är det dock nödvändigt att Försvarsmakten får möjlighet att kontraktsanställa soldater och sjömän till det antal som ambitionerna avseende nationella och internationella insatser kräver.

Reservofficerarna bör utnyttjas mer aktivt än vad som har varit fallet under senare år, och ges uppgifter som står i samklang med inriktningen av det svenska försvaret. Även frivilligorganisationerna har en fortsatt viktig roll inom Försvarsmakten för att lösa uppgifter, rekrytera, utbilda och informera om försvaret.

Fördjupade internationella samarbeten måste eftersträvas inom såväl materielförsörjning som utbildning och övningsverksamhet. Ett ökat deltagande i internationella materielsamarbeten kommer att kräva en flexibel materielförsörjning som kan koordineras med och anpassas mot aktuella samarbetspartners. Nya former för dessa samarbeten måste prövas, för att under kostnadseffektiva former kunna ha

sådana förbandstyper och materielslag som annars skulle vara svåra att finansiera. Detta är inte minst viktigt eftersom volymerna inom många områden av Försvarsmakten riskerar att bli för låga.

Slutsatser

Ett fullvärdigt deltagande i internationella insatser medför höga kostnader. Beslutsfattandet kring ambitionsnivå och faktiskt deltagande i internationella insatser måste därför präglas av realism och av att kostnader i det långa perspektivet beaktas. Det finns fortfarande låsningar och eftersläpande kostnader som härrör från beslut som fattades i en annan säkerhetspolitisk situation syftande till att uppnå försvarsindustriellt oberoende och säkerhetspolitisk trovärdighet. Med dagens försvarsbudget begränsar dessa kostnader Försvarsmaktens handlingsfrihet under ytterligare ett antal år framöver och innebär att en ökning av den internationella insatsförmågan tar flera år att genomföra.

Om Försvarsmakten långsiktigt skall upprätthålla en utvecklingspotential för att möta framtida hot och i övrigt utvecklas i enlighet med föreslagen inriktning samt mot bakgrund av tillståndet inom Försvarsmakten idag, ser Försvarsmakten inga möjligheter att reducera nuvarande försvarsanslag.

6.3.2 Grundläggande vägvalsfrågor

Vägvalsfrågorna för Försvarsmakten inför försvarsbeslut 2004 består av två delar. Dels grundläggande vägvalsfrågor, dels vägvalsfrågor avseende strukturutformning och förmågepåverkan.

I takt med omvärldsförändringar och en delvis ny syn på Försvarsmaktens roll har ett flertal grundläggande förutsättningar för Försvarsmaktens verksamhet och funktion kommit att framstå som allt mindre självklara och i behov av vidare utveckling. De val som en gång gjordes inom tex personalförsörjning, anpassnings- och tillväxtplanering gjordes mot bakgrund av då rådande omvärldssituation, tekniknivå, försvarsekonomi etc. Idag ser flera av dessa grundförutsättningar till stora delar annorlunda ut – och de val som en gång gjordes begränsar i flera avseenden Försvarsmakten och dess framtida utveckling. Därför krävs en reformering av grundförutsättningarna för att stödja Försvarsmaktens långsiktiga utveckling.

Bedömningen är att dessa vägvalsfrågor bör tas upp till diskussion och avdömning inför försvarsbeslut 2004.

Försvarsmakten hemställer att regeringen fastställer den i perspektivplaneringens rapport 7 föreslagna målbildsinriktningen Z som grund för fortsatt arbete med underlag inför försvarsbeslut 2004.

Regeringens fortsatta direktiv för utarbetande av försvarsbeslutsunderlag bör utgå från en helhetssyn och utformas så att Försvarsmakten ges handlingsfrihet avseende planeringen för insatsorganisationens och grundorganisationens utveckling mot vald målbildsinriktning. Nödvändiga beslut bör härigenom kunna tas tidigt så att erforderliga förändringar kan igångsättas efter hand.

Profilering eller bredd – två strategier för försvarsmaktsutformning

Sverige har av tradition försökt att upprätthålla en så stor bredd och hög grad av försvarsförmåga som möjligt. Detta är en tydlig konsekvens av vår valda alliansfrihet. Tankarna bakom att upprätthålla en stor bredd var att vidmakthålla en kompetensbas för att kunna hantera nya hot och risker i nya miljöer och/eller behålla förmågan att försvara landet mot invasion. I vissa områden har det inneburit bevarande av förband, system och förmågor i mycket små volymer, men inom andra områden relativt stora volymer.

Möjligheterna för Försvarsmakten att i framtiden kunna upprätthålla nuvarande bredd med acceptabel kvalitet är små. Konsekvensen blir att det kommer att behöva övervägas inom vilka områden Försvarsmakten bör specialisera sig, samt vad som eventuellt kan väljas bort. Detta kommer i sin tur att kräva beslut avseende vilka internationella beroenden som kan accepteras, godtagbar risktagning, hållbar långsiktig utveckling, m m.

Försvarsmakten anser fortsatt att det nationella försvaret och dess behov i det långa perspektivet utgör grunden för Försvarsmaktens utveckling.

Försvarsmakten avser, bl a mot denna bakgrund, att i det fortsatta arbetet inför försvarsbeslut 2004 överväga grad av profilering, innebärande vilka förmågor och/eller kompetenser som skall prioriteras, respektive vilka som kan nedprioriteras eller utgå. Inom ramen för detta arbete avser Försvarsmakten överväga framtida inriktning av internationellt samarbete inom olika områden – även i fråga om försvarsindustrikompetenser.

Tillgänglighet - anpassning

Lika väsentligt som det är att upprätthålla beredskap att kunna lösa uppgifter och möta hot i nuet, är det att det finns beredskap till förändring för att möta nya krav som kan växa fram. Försvarsmakten måste därför ha en förmåga att anpassa sig till framtida nya hot- och riskbilder i ett försämrat omvärldsläge.

Vid utformning av framtidens försvarsmaktsstruktur måste ställning tas till hur mycket resurser som skall satsas på att skapa förmåga i nuet (tillgänglighet) kontra hur mycket som skall satsas på att ge Försvarsmakten förmåga att snabbare än vid normal försvarsmaktsutveckling förändra sin förmågeprofil (anpassning). Om stora resurser satsas på anpassningsförmåga får Försvarsmakten visserligen förmåga att möta behov som uppstår relativt snabbt, men det blir på bekostnad av tillgänglighet i närtid. Uppstår snabba behov (<1 år) kan Försvarsmakten inte använda de resurser som avdelats för anpassning.

För att belysa detta vägval har en ny indelning av Försvarsmakten utvecklats inom perspektivplaneringen. Indelningen bygger på att insatsförbanden i princip utgör det som finns tillgängligt över tiden och kan utnyttjas inom ramen för samtliga uppgifter. Grundorganisationen utgör den del av Försvarsmakten som utbildar insatsförband, stödjer insats samt upprätthåller kompetens. Förstärkningsorganisationen utgör den bas varifrån kapaciteten kan öka i händelse av ett förändrat omvärldsläge. I förstärkningsorganisationen finns även den volym av förband som krävs för att långsiktigt upprätthålla tillgängligheten vid insatsförbanden, d v s de extra förband som behövs som en konsekvens av växlingsfaktorer.

Försvarsmakten hemställer att regeringen fastställer Försvarsmaktens förslag avseende differentierad beredskap och förmåga i olika tidsperspektiv samt de principer för tillgänglighet som beskrivs i perspektivplanerapport 7.

Detta skall läggas till grund för Försvarsmaktens fortsatta utveckling mot en ny struktur och indelning i insatsorganisation, grundorganisation och förstärkningsorganisation.

Kompetens- och personalförsörjning

En av de största utmaningarna för framtidens försvarsmakt är hur personal- och kompetensförsörjning skall lösas på ett tillfredsställande sätt. Det är av största vikt att Försvarsmakten kan rekrytera tillräcklig mängd personal samt att personalen besitter rätt kunskaper och färdigheter. Övergången från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar gör att behovet av personal ser annorlunda ut mot vad det gjorde förr. Även teknikutvecklingen gör att Försvarsmaktens tidigare behov av stor personell numerär ändras och går mot ett färre antal människor med mer kvalificerade och

specialiserade kompetenser. Stridsmiljöernas samt materielsystemens och förbandens allt större komplexitet gör att kraven på individen i Försvarsmakten ökar.

Pliktsystem har många fördelar, särskilt för att kunna bemanna ett mobiliseringsförsvar med en stor mängd förband. Även det breda spektrum av kompetenser som Försvarsmakten, i och med mönstringsplikten, kan välja personal ur är värdefullt. Utan pliktsystemet skulle Försvarsmakten tvingas konkurrera med den civila arbetsmarknaden på ett helt annat sätt än idag. Systemet ger en stor genomströmning av medborgare som, förutsatt att de uppfattar verksamheten som meningsfull, bidrar till Försvarsmaktens förankring i samhället.

Pliktsystemet skall vara kvar som en grund, men måste i många avseenden utvecklas bl a på grund av de ökade ambitionerna avseende internationella insatser. Erfarenhetsvärden har visat på att endast cirka 10 % av de nyutbildade värnpliktiga är både villiga till och lämpliga för att delta i en internationell insats. Detta är en alltför låg siffra för att vara acceptabel, inte minst i ekonomiskt hänseende. Det är ett starkt önskemål att en större mängd av de utbildade individerna, och de kompetenser som byggs upp under grundutbildningen, kan tas i anspråk för internationella insatser.

Försvarsmakten har ett ökande behov av personal med djup kompetens inom speciella områden. Fackmän och specialister är därför nödvändiga för den fortsatta utvecklingen av Försvarsmakten. Dessa kategorier är också en förutsättning för att Försvarsmakten skall kunna nyttja nya och avancerade system på ett optimalt sätt. Det finns därför ett ökande behov av differentierade karriärvägar för olika typer av officerare. Karriärvägarna bör ha sin utgångspunkt i definierade behov och befattningar.

I arbetet med framtagande av målbildsstrukturer har stor vikt lagts vid att analysera alternativa personalförsörjningssystem och alternativa sätt att producera och utbilda Försvarsmaktens förband. Detta har gjorts genom att utifrån kombinationer av förbandsstrukturer och grundorganisationsalternativ analysera vilka konsekvenser dessa får för försvarsmaktsstrukturens utseende.

Det finns en mängd faktorer som kan varieras när alternativa organisations- och utbildningsprinciper skall belysas. Exempel på variabler är; graden av centralisering av utbildningsanordningar; om val av nivå och placering skall ske tidigt (som i dagens mönstringssystem) eller först efter en grundläggande soldatutbildning på cirka tre månader; huruvida Försvarsmaktens utvecklingsverksamhet skall förläggas till speciella "experimentplattformar" eller samordnat med utbildning; och i vilken grad internationellt samarbete skall prioriteras. De parametrar som bedömts ha mest påverkan på strukturer är framför allt nyttjandegrad av manskap efter fullgjord utbildning samt produktionsprincipen. Variation av olika nyttjandegrad och produktionsprinciper har lett fram till fyra olika grundorganisationsalternativ med arbetsnamnen GRO A, GRO B, GRO C och GRO D.

GRO A är det alternativ som mest liknar situationen som den är idag. Efter avslutad värnpliktstjänstgöring under samma tidsförhållanden som idag, skriver cirka 20 % på tjänstgöringskontrakt för insatsförbanden gällande i cirka ett år. Utbildningsprinciperna motsvarar i stort dagens system.

GRO B har samma utbildningsprincip som GRO A, det vill säga decentraliserad, dock är utbildningstiden något längre. I detta alternativ har nyttjandegraden av manskapet höjts avsevärt. Tjänstgöringskontrakten är tvååriga och en större andel av de värnpliktiga har skrivit kontrakt. Den högre nyttjandegraden medför att man kan bemanna avsevärt fler insatsförband än vad som är möjligt idag.

I GRO C ligger skillnaden jämfört med GRO B i utbildningsprinciperna. GRO C har samma nyttjandegrad som GRO B, men utbildningen är centraliserad så långt det är möjligt.

GRO D har centraliserad utbildning, men med ännu högre nyttjandegrad än i övriga alternativ. Både utbildningstid och kontraktstid är längre än i övriga alternativ. Likaså har en större andel av de värnpliktiga skrivit kontrakt.

Försvarsmakten avser att i samband med utarbetande av underlag till försvarsbeslut 2004, vidareutveckla och lämna ett förslag avseende ett reformerat kompetens- och personalförsörjningssystem. Detta kommer även att omfatta frågor rörande grundorganisationens utformning, inkluderande formerna för kontraktsbindning av personal. Försvarsmakten kommer därvid även att se över kostnadseffektivitet för olika grundorganisationsalternativ mot bakgrund av föreslagen målbildsinriktning.

Bidrag till internationella insatser

Under det kalla kriget skulle Försvarsmakten ensam klara av att möta en invasion varför det var angeläget att Försvarsmakten innehöll en balanserad sammansättning och förmåga till uthållighet. När det gäller internationella insatser idag och i framtiden, är det viktigt att inse att Sveriges bidrag till internationella insatser är och kommer att vara litet i förhållande till den totala styrkan. Detta torde vara gällande även efter en eventuell svensk ambitionsökning. Det föreligger inga krav på att Sverige skall bidra med ett balanserat förbandsbidrag eller ensamt ansvara för en hel funktion. Sveriges bidrag kan vara helt eller delvis viljestyrt eftersom det utgör endast en mindre del av den totala styrkan.

Även om det principiellt står Sverige fritt att välja vad som skall erbjudas för internationella insatser, måste hänsyn tas till hur andra länder i EU agerar och de bedömda framtida brister i EU:s framtida krishanteringskapacitet som länderna måste avhjälpa.

Att bidraget är viljestyrt innebär bl a att det krävs noggranna analyser och överväganden för att kunna välja mellan olika tänkbara inriktningar för de internationella insatserna. Analys och övervägande bör lämpligen påverkas av och utvisa vilken vikt som skall läggas på ett antal olika urvalskriterier för förband och typer av insatser. Exempel på sådana kriterier är vilka konfliktnivåer förbanden skall klara, om förbanden skall ha beredskap även för mycket snabba insatser, t ex evakueringsoperationer, om förbanden skall kunna vara på plats länge, samt vår toleransnivå för förluster. För att sedan omsätta det politiska ställningstagandet till en förbandslista måste ytterligare kriterier tillföras, exempelvis ekonomi (kostnad för beredskap och insättande), arvet (förbandet finns i Försvarmakten idag), nationellt intresse av att utveckla förbandstypen, om förbandstypen bidrar med någon unik kompetens, bredden i förbandets användbarhet och dess bedömda efterfrågan i internationella sammanhang.

Ett annat viktigt urvalskriterium är vilka förbandstyper som är lämpliga för framtida konflikter. Det behovet påverkas starkt av vilka konflikter som förväntas uppstå och som kräver internationella militära insatser samt vilken militär kapacitet de olika parterna har.

Försvarmakten avser att i det fortsatta arbetet inför försvarsbeslut 2004 föreslå inom vilka områden Sverige skall kunna delta med förband och förmågor på kort och lång sikt, samt vilken ambitionsnivå som bör väljas rörande svenskt deltagande i alla faser av en operation vid internationella insatser. Försvarmakten förordar en inriktning avseende samarbetet inom ramen för EU och FN samt med NATO i enlighet med redovisade förslag i detta budgetunderlag.

6.3.3 *Vägvalsfrågor avseende strukturutformning och förmågepåverkan*

Under underlagsarbetet inför årsrapport 6 i perspektivplanearbetet identifierades ett antal områden som kommer att få en stor påverkan på utformningen av målbildsstrukturer och de förmågor som en försvarsmakt kan uppnå. Dessa blev föremål för ett antal fördjupningsområden som genomfördes under 2002 inom ramen för perspektivplaneringen.

I det följande redovisas ett antal av de områden som, förutom de övergripande ekonomiska och industriella avvägningsfrågorna, har betydelse för Försvarmaktens förmåga. Försvarmakten avser att i det fortsatta arbetet med underlag till försvarsbeslut 2004 presentera ett fördjupat beslutsunderlag.

Materieförsörjning

En viktig fråga är vilken handlingsfrihet Sverige skall ha i framtiden. Denna fråga kommer troligen att öka i betydelse eftersom osäkerheten om vilka uppgifter som Försvarsmakten skall lösa ökar i framtiden. En inriktning behövs avseende om Försvarsmaktens materieförsörjning och därtill hörande försvarsindustrikompetenser skall avgränsas, specialiseras till vissa områden.

Den snabba teknikutvecklingen är också en bidragande orsak. Av stor betydelse är vilka möjligheter som ryms inom det ökade internationella samarbetet och vilka krav detta ställer på vår materieförsörjningsstrategi. Även grad av specialisering inom detta samarbete behöver klargöras. I Sverige verksam försvarsindustri och dess nära koppling till universitet och högskolor är en fråga av väsentlig betydelse i perspektivet att få tillgång till strategiska kompetenser som stöd för den evolutivna utvecklingen. De omfattande investeringar som gjorts i t ex flygindustri med det inneboende förädlingsvärdet i nu pågående utveckling och framtida vidmakthållandet av Försvarsmaktens system, måste ges en tillfredställande framåtriktad lösning.

Övrig påverkan på materieförsörjningen måste beaktas, exempelvis graden av externt upphandlad kompetens och/eller tjänst (out-sourcing), nyttjande av kommersiella hyllvaror (COTS), graden av moduluppbyggnad i systemen, förhållandet mellan direktanskaffning och utveckling samt val av teknologinivå.

Inriktning och ambition för nätverksbaserat försvar (NBF)

Det måste klargöras vilka konsekvenser som uppstår för NBF-utvecklingen av ett ökat internationellt engagemang med åtföljande krav på interoperabilitet.

Långräckviddig precisionsbekämpning

En viktig fråga är om Sverige skall ha förmåga till långräckviddig precisionsbekämpning och vilka system vi i så fall skall utveckla och anskaffa. Frågan är komplex och rymmer ett flertal delfrågor, bl a följande:

- Vilka trender och utvecklingar kan skönjas samt hur hanterar andra länder området?
- Vilka sensorstrukturer är nödvändiga att koppla till långräckviddiga bekämpningssystem?
- Vilka måltyper skall bekämpas, i vilket syfte och vad krävs för resurser för att ge tillräcklig operativ effekt?
- Vilka blir konsekvenserna av ett renodlat svenskt agerande jämfört med att Sverige agerar tillsammans med andra nationer/aktörer?

Beväpnade helikoptrar och luftburen förmåga

En viktig fråga är om Sverige skall ha förmåga till insats med beväpnade helikoptrar och vilka system på olika kvalitativa nivåer vi i så fall skall utveckla och anskaffa.

Frågeställningen rörande luftburen förmåga inrymmer bl a avgöranden om mot vilken hotbild och med vilka förmågekrav som förbanden bör utvecklas, vilken grad av interoperabilitet som erfordras och vilka krav detta ställer på materiel, utbildning och övning, m m.

Även frågan om den totala dimensioneringen av helikoptersystemet behöver belysas avseende övriga behov av helikoptrar såväl inom som utom Försvarmakten.

Luftförsvaret

En övergripande inriktning krävs avseende luftförsvarets framtida innehåll och förmågor i olika avseenden. Detta mot bakgrund av framtida hot och omvärldsutvecklingen. Försvarmakten belyser i anslutning till detta budgetunderlag frågor rörande luftförsvarets framtida utveckling.

Obemannade farkoster

Det finns behov av en fördjupad analys avseende vilka effektvinster som uppnås när obemannade farkoster i såväl mark- och luft- som sjödimensionen kompletterar redan befintliga bemannade system inom respektive typförband. Här bör även en fortsatt analys genomföras varvid olika koncept värderas tillsammans med typförband. Vidare bör koppling till olika sensorstrukturer, verkanssystem samt infrastruktur och möjligheter till internationellt samarbete belysas.

JAS 39 fortsättning

De inriktningar som erfordras på kort sikt avseende JAS 39-systemets fortsatta utveckling, omfattar nivå på vidmakthållande under systemets livstid, utveckling av systemets förmågor och anpassning till nya behov. På längre sikt erfordras även en inriktning av typarbete och teknikutveckling för en efterföljare. Även frågor rörande ambition avseende exportstöd bör övervägas.

Ubåtsutveckling

En viktig fråga är i vilken utsträckning Sverige skall ha förmåga till insatser med ubåtar. Frågan rymmer ett flertal delfrågor, bl a följande:

- Vilka förmågor kan erhållas genom ubåtssystemet?

- Vilka möjligheter och begränsningar har ubåtssystemet inom ramen för internationella insatser?
- Vilka möjligheter finns till internationellt utvecklings- och utbildningssamarbete och vilken ambition bör väljas i detta avseende?

Ytstridsfartyg

En annan viktig fråga är vilken förmåga Sverige skall ha till insatser med ytstridsfartyg. Svaret är avgörande för val av bl a framtida fartygskoncept, ambitionsnivå avseende vilka förmågor som skall finnas (bl a anpassnings-, transport- och minröjnings-/minjaktförmåga) och vilka system fartygen skall förses med. Även frågor om nivå på uthållighet och geografiskt område för insatser bör utredas.

Strategiska transporter

Strategiska transportresurser är relativt kostsamma att anskaffa och att utnyttja. En utveckling av denna förmåga kommer i nuvarande ekonomi att få stor påverkan på möjligheten att utveckla eller bibehålla andra förmågor. Förmågan bör därför behandlas som en vägvalsfråga i sammanhang med val av storlek och inriktning på våra internationella insatser. I detta sammanhang bör även huvudmannaskapet för strategiska transportresurser övervägas.

Försvarsmaktens framtida stöd till det civila samhället

En inriktning erfordras avseende eventuellt ökad förmåga i Försvarsmakten att bidra med resurser vid lösande av uppgifter till stöd för samhället, t ex inom områdena NBC-skydd, skydd mot IT-relaterade hot och säkerhetshot, operativt stöd samt nyttjande av nationella skyddsstyrkor.

Insatsorganisationsöversikt

Insatsorganisationen beskrivs översiktligt och upptar endast viktigare förband av bataljons storlek och högre samt vissa viktigare fristående förband. Urvalet följer den struktur som framgår av Försvarsmaktens underlag till regleringsbrev för år 2003. Viktigare kommentarer framgår av notförteckning sida 4. Avvecklingstakten för förband som utgår framgår ej. I förhållande till regleringsbrev för år 2003 har ett mindre antal förändringar gjorts. Vidtagna förändringar är markerade med *kursiv* text.

Eventuella förändringar för åren 2005-2006 föranledda av försvarsbeslut 2004 kan f n ej förutses, varför insatsorganisationen enligt gällande försvarsbeslut 2001 t v utgör grund för denna redovisning.

Utvecklingsläget framgår av förkortningarna i berörd årskolumn.

- Fu = Fortsatt utveckling av krigsförband (arvförband nyttjas)
- U = Utveckling mot krigsförband (nytt förband skapas)
- V = Vidmakthålls (omsätts fortlöpande)
- Av = Avveckling påbörjas

Övergripande inriktning

<i>Operativa lednings- och underhålls-förband</i>	2004	2005	2006	Anmärkning
HKV med <i>operativ insatsledning och</i> stabsförband	V/1	V/1	V/1	Se not 1
Divisionsledningsbataljon	V/1	V/1	V/1	Se not 1
Operativ sambandsbataljon	V/1	V/1	V/1	
Signalspaningsbataljon	V/1	V/1	V/1	
Telekrigsbataljon	U/1	U/1	U/1	
IT-försvarsenhet	V/1	V/1	V/1	
Telenätenhet	V/1	V/1	V/1	
Vädercentral	V/1	V/1	V/1	
Teknisk bataljon	U/1	V/1	V/1	Se not 2
Operativt teknikkompani	Fu/2	Av		Se not 2
Operativ transportbataljon	V/2	V/2	V/2	
Marktelebataljon	<i>Fu/2</i>	V/2	V/2	
Transportledningsstab	V/3	V/3	V/3	

<i>Divisionsförband</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>Anmärkning</i>
Artilleriregementsledning med ledningsförband	V/1	V/1	V/1	
Underrättelsebataljon	V/1	V/1	V/1	
Fallskärmsjägarbataljon	V/1	V/1	V/1	
Säkerhetsbataljon	V/3	V/3	V/3	
Jägarbataljon	V/2	V/2	V/2	
Luftvärnsbataljon 97/70	V/2	V/2	V/2	
Luftvärnsbataljon 90/70	V/1	V/1	V/1	
Ingenjörbataljon	V/3	V/3	V/3	
Förbindelsebataljon	V/3	V/3	V/3	
Ammunitionsröjningskompani	V/2	V/2	V/2	
Stridsvagnstransportkompani	V/3	V/3	V/3	
NBC-kompani	V/1	V/1	V/1	Se not 3

<i>Nationella skyddsstyrkor</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>Anmärkning</i>
Militärdistriktsstaber med 29 MD-grupper	V/4	V/4	V/4	
Markstridsbataljon	V/12	V/12	V/12	
Norrlandsjägarbataljon	V/2	V/2	V/2	
Marin basskyddsbatljon	V/2	V/2	V/2	
Marin bevakningsbataljon	V/3	V/3	V/3	
Bevakningsförband (KBV)	V/5	V/5	V/5	
Hemvärnsbataljon	V/ 170	V/ 170	V/ 170	Se not 4

<i>Armébrigadförband</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>Anmärkning</i>
Armébrigadledning med ledningsförband	V/6	V/6	V/6	
Mekaniserad bataljon	V/16	V/16	V/16	Se not 5
Haubitsbataljon 77B	V/4	V/4	V/4	
Luftvärnsbataljon 90/70 M	V/4	V/4	V/4	
Pionjärbataljon	V/4	V/4	V/4	
Underhållsbataljon	V/4	V/4	V/4	Se not 2
Luftburen bataljon	U/1	U/1	U/1	Se not 6
Stadsskyttebataljon	V/6	V/6	V/6	Se not 7

<i>Marina lednings- och underhållsförband</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>Anmärkning</i>
SjöbevC	Av			
Sjöinformationsbataljon	V/2	V/2	V/2	Se not 8
HMS Orion	V/1	V/1	V/1	
Marin underhållsbataljon	Av			
Marint underhållskompani	Av			
Marin basbataljon	V/2	V/2	V/2	Se not 9

<i>Försvarsmaktens helikopterförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
Helikopterbataljon	Fu/2	Fu/2	Fu/2	Se not 10

<i>Stridsfartygsförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
Ytstridsflottilj	V/2	V/2	V/2	
Minkrigsflottilj	V/1	V/1	V/1	
Ubåtsflottilj	V/1	V/1	V/1	

<i>Amfibieförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
Amfibiebrigadledning med ledningsförband	V/1	V/1	V/1	Se not 11
Amfibiebataljon	V/3	V/3	V/3	

<i>Flygvapnets lednings- och underhållsförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
Strilbataljon 04	V/3	V/3	V/3	Se not 12
Radarflyggrupp (FSR 890)	V/1	V/1	V/2	
Flygbasbataljon 04	V/8	V/8	V/8	

<i>JAS 39-förband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
JAS 39-division	V/7	V/7	V/8	

<i>Övriga stridsflygförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
JA 37-division	Av			Se not 13
AJS 37-division inklusive SK 37 E	V/1	V/1	Av	

<i>Transportflygförband</i>	2004	2005	2006	<i>Anmärkning</i>
Central transportflygdivision	V/4	V/4	V/4	
Regional transportflygdivision	V/2	V/2	V/2	

Noter:

1. ATK med divisionsstab, samt MTK och FTK med insatsledningarna ingår i HKV/OPIL.
2. Teknisk bataljon organiseras preliminärt som grund för fortsatta organisations- och metodförsök inom befintliga ramar för operativt teknikkompani samt del av underhållsbataljon. Utvecklingen sker samordnat med utarbetande av strategisk inriktning för logistikfunktionen.
3. *NBC-kompani ges begränsad förmåga från 2004 och full operativ förmåga från 2006. Intill dess att kompaniet är operativt vidmakthålls en NBC-insatsstyrka med resurser ur Försvarsmakten och FOI.*
4. Hemvärnsförbandens organisation efter 2004 utreds inför försvarsbeslut 2004.
5. Förbandens innehåll av stridsfordon är differentierat med hänsyn till taktiskt nyttjande.
6. Utvecklingen samordnas med anskaffning av nya helikoptertyper.
7. En eventuell differentiering av stadsskyttebataljonerna samt deras förbandstypstillhörighet utreds inför försvarsbeslut 2004.
8. Sjöinformationsbataljoner organiseras inom befintliga ramar för sjöbevakningscentraler.
9. Marina basbataljoner organiseras inom befintliga ramar för marin underhållsbataljon och marint underhållskompani.
10. Helikopterbataljonerna omfattar en bataljon med markoperativ huvudinriktning samt en bataljon med sjöoperativ huvudinriktning med ingående SAR-enheter.
11. I amfibiebrigadledning med ledningsförband ingår lednings-, spanings-, pionjär-, underhålls-, luftvärnsrobot- och sensorkompani.
12. I Strilbataljon 04 ingår StriC-, sambands-, radio- och radarförband.
13. Vid sidan av insatsorganisationen bibehålls en JA 37-division tills vidare i grundorganisationen för att säkerställa ombeväpning till Gripensystemet och pilotutbildningen.

Prognos för år 2003 samt för perioden 2004 till 2006

Innehållsförteckning

1. År 2003 prognos	2
1.1 Alla anslag	2
1.2 Anslagspost 6:1:2 Fredsfrämjande truppinsatser	3
1.3 Anslag UD 5:6 Fredsfrämjande verksamhet	4
2. År 2004 prognos	6
2.1 År 2004 i prisläge 2003	6
2.2 År 2004 i prisläge 2004	7
3. Prognos 2004 till 2006	8
3.1 I prisläge 2003	8
3.2 I löpande prisläge	9

1. År 2003 prognos**1.1 Alla anslag**

	Anslag/Anslagspost (tkr)	Preliminära överförings- belopp	not	Årets till- delning RB 2003	not	Totalt disponibelt belopp	Utfall t o m -	Prognos 2003	not
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.								
6:1:1	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	470 262		20 081 565		20 551 827	0	20 250 000	3
6:1:2	Fredsfrämjande truppinsatser	149 186		1 200 000		1 349 186	0	983 100	4
6:1	Anslag 6:1 summa	619 448		21 281 565		21 901 013	0	21 233 100	
Fö	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling								
6:2:1	Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel	2 440 274		17 943 960		20 654 426	0	19 400 000	5
6:2:2	Utveckling och anskaffning av anläggningar	270 192	1	210 000		210 000	0	210 000	
6:2:3	Forskning och teknikutveckling m.m.	38 431		1 010 000		1 048 431	0	1 050 000	6
6:2	Anslag 6:2 summa	2 748 897		19 163 960		21 912 857	0	20 660 000	
Fö	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret								
6:10	Försvarsmakten	0		59 245		59 245	0	59 245	
UD	Fredsfrämjande verksamhet								
5:6:1	Försvarets verksamhet utomlands	2 001		53 900		55 901	0	49 870	7
5:6:5	Till reg disp	1 683	2	4 300		5 983	0	4 883	7
	Summa Försvarsmakten	3 372 029		40 562 970		43 934 999	0	42 007 098	

Not

1. Försvarsmakten föreslår att anslagssparandet på anslagsposten 6:2:2 Anläggningar från 2002 förs till anslagsposten 6:2:1 Materiel år 2003, eftersom 6:2:2 Anläggningar är tilldelad tillräckligt med resurser för 2003 till 2006.
2. Del av uppdrag vilket sträcker sig över 2002 och 2003.
3. Prognosen för förbandsverksamheten sänks relativt föregående prognos. Sänkningen sker efter analys av utfallet 2002. Det råder dock inom Förbandsverksamheten en viss ekonomisk osäkerhet om utvecklingen av den sk "SPÅ-avgiften"(pensionsavgifter) och inom området stöd- och underhållstjänst avseende FMLOG-verksamhet.
4. Regeringen har hitintills beslutat om missioner år 2003 för 993 miljoner kronor. Prognos per mission enligt tabell nedan.
5. Verksamhetsvolymen inom anslagsposten 6:2:1 Materielanskaffning är även under 2003 reducerad relativt Försvarsmaktens behov av materielanskaffning på grund av produktionssvårigheter (FM, FMV och industrin). Regeringen har dessutom beslutat om ett så kallat utgiftstak på anslag 6:2.
6. Prognosen för 6:2:3 Forskning och teknikutveckling m m är 1 050 miljoner kronor efter att vissa leveranser har blivit förskjutna från 2002.
7. Prognos per mission enligt tabell nedan.

1.2 Anslagspost 6:1:2 Fredsfrämjande truppinsatser

Verksamhet	Anslag	Utfall	Prognos 2003	Diff ansl-prog	Not
KFOR	930 000		930 000	0	
SFOR (DB)	20 000		10 500	9 500	1
SHIRBRIG	1 850		1 600	250	2
ISAF	37 000		37 000	0	
US CENTCOM	3 500		3 500	0	3
UNDOF	500		500	0	4
Totalt	992 850		983 100	9 750	

Prognoserna redovisas mot de i regleringsbrev för år 2003 angivna anslagen samt särskilda regeringsbeslut enligt följande:

- 2002-12-19, Fö2002/2967/MIL (not 3)
- 2003-01-30 Fö2003/257/MIL (not 4)

Not

1. Avvecklingen har gått snabbare än beräknat, därför lägre prognos.
2. Prognosen sänkt på grund av erfarenheter från 2002.

1.3 Anslag UD 5:6 Fredsfrämjande verksamhet**Anslagspost 1**

Mission	Land/omr	Pers 2003 (dec)	Anslag	Utfall	Prognos 2003	Diff ansl- prog	Not
UNTSO	M-Ö	6	7 100		7 100	0	
UNMOGIP	Indien/ Pakistan	6	6 200		6 200	0	
UNIKOM	Kuwait	1	1 600		1 600	0	
UNOMIG	Georgien	3	4 300		2 800	1 500	1
NNSC	Korea	4	7 100		7 100	0	
EUMM	Balkan	6	6 400		6 400	0	
MONUC	DR Kongo	5	6 000		5 250	750	2
UNAMA	Afghanistan	1	1 800		600	1 200	3
OSCE/GEO RGIEN	Georgien	1	1 700		1 700	0	
UNMISSET	Östtimor	2	2 100		2 100	0	
UNAMSIL	Sierra Leo- ne	3	2 900		2 900	0	
UNMEE	Etiopien	5	5 500		5 500	0	
MINUGUA	Guatemala	0	0		170	-170	4
Övrigt	Gemen- samma mis- sionskost- nader		1 200		1 200	0	
Summa		43	53 900		50 620	3 280	

Not

1. Färre observatörer än tidigare planerat sänker kostnaderna.
2. En genomgående analys av missionens kostnader har genomförts, varvid prognos på lönekostnader har reviderats.
3. Sveriges mandat har inte förlängts, därav den sänkta prognosen.
4. Kostnaderna avser avvecklingskostnader för en observatör.

Anslagspost 5

Mission	Land/omr	Pers 2003	Anslag	Utfall	Prognos 2003	Diff an- slag-pro- gnos	Not
JMM	Sudan	3	4 300		3 200	1 100	1
FN	Fältsjukhus (materiel)	0	1 683		1 683	0	2
Summa		3	5 983		4 883	1 100	

Not

1. Regeringsbeslut 2002-12-19 UD 2002/2007/GS
2. Omfattar leverans av materiel till fyra fältsjukhus till FN (RB 2002-07-18 UD2002/1163/GS). Försvarsmakten tilldelades 1,8 miljoner kronor. Utfallet blev 0,117 miljoner kronor år 2002 varvid det återstår 1,683 miljoner kronor för 2003. Leveranserna genomförs under 2003.

2. År 2004 prognos**2.1 År 2004 i prisläge 2003**

	Anslag/Anslagspost (tkr)	Prognos överförings- belopp		FM plan 2004 prisläge 03		Totalt disponibelt belopp	Utfall	Prognos 2004 prisläge 03	
			not		not				not
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.								
6:1:1	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	301 827	1	19 785 000		20 086 827		20 086 827	
6:1:2	Fredsfrämjande truppinsatser	366 086	1	1 200 000		1 566 086		1 100 000	2
6:1	anslag 6:1 summa	667 913		20 985 000		21 652 913		21 186 827	
Fö	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling								
6:2:1	Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel	1 254 426	1	17 202 000		18 456 426		18 456 426	
6:2:2	Utveckling och anskaffning av anläggningar	0		260 000		260 000		260 000	
6:2:3	Forskning och teknikutveckling m.m.	0		1 010 000		1 010 000		1 010 000	
6:2	anslag 6:2 summa	1 254 426		18 472 000		19 726 426		19 726 426	
Fö	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret								
6:10	Försvarsmakten			59 245		59 245		59 245	
UD	Fredsfrämjande verksamhet								
5:6:1	Försvarets verksamhet utomlands			53 900		53 900		53 900	2
	Summa Försvarsmakten	1 922 339		39 570 145		41 492 484		41 026 398	

Not

1. Överföringsbeloppen är enligt nuvarande prognos för år 2003.
2. Prognosen har förutsatt missionsvolym enligt 2003.

2.2 År 2004 i prisläge 2004

Anslag/Anslagspost (tkr)	Prognos överförings- belopp	not	FM plan 2004		Totalt disponibelt belopp	Utfall	Prognos 2004	
			prisläge 04	not			prisläge 04	not
Fö Förbandsverksamhet och beredskap m.m.								
6:1:1 Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	301 827	1	20 228 184		20 530 011		20 536 773	
6:1:2 Fredsfrämjande trupperinsatser	366 086	1	1 226 880		1 592 966		1 124 640	2
6:1 anslag 6:1 summa	667 913		21 455 064		22 122 977		21 661 413	
Fö Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling								
6:2:1 Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel	1 254 426	1	17 669 894		18 924 320		18 958 441	
6:2:2 Utveckling och anskaffning av anläggningar	0		267 072		267 072		267 072	
6:2:3 Forskning och teknikutveckling m.m.	0		1 037 472		1 037 472		1 037 472	
6:2 Anslag 6:2 summa	1 254 426		18 974 438		20 228 864		20 262 985	
Fö Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret								
6:10 Försvarsmakten			59 245		59 245		59 245	
UD Fredsfrämjande verksamhet								
5:6:1 Försvarets verksamhet utomlands			55 107		55 107		55 107	2
Summa Försvarsmakten	1 922 339		40 543 855		42 466 194		42 038 750	

Not

1. Överföringsbeloppen är enligt nuvarande prognos för år 2003.
2. Prognosen har förutsatt missionsvolym enligt 2003.

3. Prognos 2004 till 2006**3.1 I prisläge 2003**

	Anslag/Anslagspost (tkr)	Prognos 2004 prisläge 03	not	Prognos 2005 2) prisläge 03	not	Prognos 2006 2) prisläge 03	not
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.						
6:1:1	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	20 086 827		18 835 000		18 691 000	
6:1:2	Fredsfrämjande truppinsatser	1 100 000	1	1 100 000	1	1 100 000	1
6:1	Anslag 6:1 summa	21 186 827		19 935 000		19 791 000	
Fö	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling						
6:2:1	Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel	18 456 426		18 152 000		18 316 000	
6:2:2	Utveckling och anskaffning av anläggningar	260 000		260 000		240 000	
6:2:3	Forskning och teknikutveckling m.m.	1 010 000		1 010 000		1 010 000	
6:2	Anslag 6:2 summa	19 726 426		19 422 000		19 566 000	
Fö	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret						
6:10	Försvarsmakten	59 245		59 245		59 245	
UD	Fredsfrämjande verksamhet						
5:6:1	Försvarets verksamhet utomlands	53 900	1	53 900	1	53 900	1
	Summa Försvarsmakten	41 026 398		39 470 145		39 470 145	

Not

1. Prognosen har förutsatt missionsvolym enligt 2003.
2. För åren 2005 och 2006 redovisas inte en plan i balans. Se motivering i huvuddokumentet kapitel 1.1.

3.2 I löpande prisläge

Prognosen förutsätter att full priskompensation erhålles.

	Anslag/Anslagspost (tkr)	Prognos 2004 prisläge 04	not	Prognos 2005 2) prisläge 05	not	Prognos 2006 2) prisläge 06	not
Fö	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.						
6:1:1	Förbandsverksamhet och beredskap m.m.	20 536 773		19 688 226		19 975 072	
6:1:2	Fredsfrämjande truppinsatser	1 124 640	1	1 149 830	1	1 175 570	1
6:1	Anslag 6:1 summa	21 661 413		20 838 056		21 150 642	
Fö	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling						
6:2:1	Utveckling, anskaffning, vidmakthållande och avveckling av materiel	18 958 441		19 152 175		19 850 881	
6:2:2	Utveckling och anskaffning av anläggningar	267 072		274 326		260 112	
6:2:3	Forskning och teknikutveckling m.m.	1 037 472		1 065 651		1 094 638	
6:2	Anslag 6:2 summa	20 262 985		20 492 152		21 205 631	
Fö	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret						
6:10	Försvarsmakten	59 245		59 245		59 245	
UD	Fredsfrämjande verksamhet						
5:6:1	Försvarets verksamhet utomlands	55 107	1	56 342	1	57 603	1
	Summa Försvarsmakten	42 038 750		41 445 794		42 473 120	

Not

1. Prognosen har förutsatt missionsvolym enligt 2003.
2. För åren 2005 och 2006 redovisas inte en plan i balans. Se motivering i huvuddokumentet kapitel 1.1.

Tabell Försvarsprisindex för anslagen 6:1 och 6:2

Innehållsförteckning

1. Försvarsprisindex (anslagen 6:1 och 6:2)	2
1.1 Tabell 1: Anslagspost 6:1:1 fördelning på delfaktorer i FPI (prisläge 2002)	2
1.2 Tabell 2: Anslaget 6:2 fördelning på delfaktorer i FPI (prisläge 2002)	2
1.3 Tabell 3: Fördelning på utländsk valuta (JAS 39 Gripen)	2

1. Försvarsprisindex (anslagen 6:1 och 6:2)**1.1 Tabell 1: Anslagspost 6:1:1 fördelning på delfaktorer i FPI (prisläge 2002)**

<i>Delfaktor</i>	<i>Utfall år 2002</i>	
	<i>Mkr</i>	<i>Procent</i>
Löner	10 541	55,6%
Lokaler	2 821	14,9%
Olja/Drivmedel	438	2,3%
Övrigt	5165	27,2%
Summa 6:1:1	18965	100,0%

1.2 Tabell 2: Anslaget 6:2 fördelning på delfaktorer i FPI (prisläge 2002)

<i>Delfaktor</i>	<i>Utfall år 2002</i>	
	<i>Mkr</i>	<i>Procent</i>
Inhemsk försvarsmateriel	15816	77,0%
Importerad försvarsmateriel ¹⁾	3635	17,7%
-varav dollar	1387	
Importerad försvarsmateriel JAS 39 ²⁾	908	4,4%
Anläggningar	176	0,9%
Summa 6:2	20535	100,0%

¹⁾ Exklusive försvarsmateriel ingående i JAS 39 Gripen.

²⁾ Fördelning per USD, DM, GBP, FRF redovisas i tabell 3.

1.3 Tabell 3: Fördelning på utländsk valuta (JAS 39 Gripen)

<i>Valuta</i>	<i>Utfall år 2002</i>	
	<i>Mkr</i>	<i>Procent</i>
USD	703	77,4%
DM (EUR)	27	3,0%
GBP	154	17,0%
FRF (EUR)	24	2,6%
Summa	908	100,0%

Protokoll från slutlig samverkan med arbetstagarorganisationerna i central samverkansgrupp för utveckling hos chefen för strategiledningen rörande ÅR 02, BU 04/SR och PerP årsrapport 7

(Tre underbilagor)

Tid: 2003-02-19, kl 1430-1600

Plats: Strategiledningen, 7225, plan 7

Närvarande:

Ordförande: Claes-Göran Fant, Stf C STRA

Sekreterare: Carl v. Duin, PLANS PLAN

Föredragande: Boel Enjin, C PLANS EK

Björn Olsson, PLANS INSLED

Claes Nilsson, C PLANS PLAN

Michael Sjölund, UTVS PerP

Ledamöter: Peter Löfvendahl, OFR/O FM

Rolf Åkerlund, OFR/S Försvarsförbundet

Kristina Heyman, OFR/S Försvarsförbundet

Christer Borg, SACO/Försvar

Kenneth Lundell, SEKO Försvar

1. Mötet öppnades

Ordföranden förklarade mötet öppnat och hälsade ledamöterna välkomna.

2. Föregående mötes protokoll

Föregående mötes protokoll justeras i samband med att detta protokoll justeras.

3. Slutlig samverkan rörande ÅR 02

Boel Enjin orienterade om arbetsläget rörande årsredovisningen. Björn Olsson orienterade om de förändringar som skett efter att årsredovisningen behandlats i Försvarsmaktens direktion den 13 februari.

OFR/O FM framförde att man vid genomläsning av den slutliga versionen av årsredovisningen uppfattade ÖB kommentar något mer positiv än det intryck man fått av årsredovisningens övriga delar i den version (direktionsunderlaget 02-13) som skickats ut som underlag för samverkan. Vidare framförde OFR/O FM att man anser att årsredovisningen utgör en bra beskrivning av tillståndet i Försvarsmakten.

4. Slutlig samverkan rörande BU 04/SR och Perp årsrapport 7

Ordföranden föreslog att samverkan kring dessa dokument genomfördes under samma punkt med hänsyn till att dokumenten är starkt kopplade till varandra. Claes Nilsson PLANS PLAN, orienterade därefter om arbetsläget med budgetunderlaget och vilka förändringar som skett efter att budgetunderlaget behandlats i Försvarmaktens direktion den 13 februari.

Michael Sjölund UTVS PerP, orienterade om arbetsläget med perspektivplaneringens årsrapport och vilka förändringar som skett efter att rapporten behandlats i Försvarmaktens direktion den 13 februari.

OFR/O FM framförde att man är tveksam till om det personalförsörjningssystem som krävs för målbild Z kan fungera i Sverige. Vidare konstaterade man att Försvarmakten nu lagt tillbaka personalramen för officerare till dagens verklighet, detta möter till del det yrkande som OFR/O FM gjort, men Försvarmakten borde ha kunnat gå längre genom att även öka rekryteringen med de 600 yrkesofficersaspiranter man yrkat på.

I övrigt hänvisade OFR/O FM till det skriftliga yrkande som lämnades till Försvarmakten måndagen den 17 februari. Yrkandet biläggs protokollet som underbilaga 5.1. /5.1

OFR/S framförde att verktyget 58+ borde ligga kvar i hela Försvarmakten med hänsyn till behov av att kunna hantera obalanser vad gäller åldersstrukturen för personalen. Vidare framförde man att den redovisningsteknik som används för 58+ ger en direkt felaktig bild av kostnaderna där dessa blir alltför höga. Detta har OFR/S även påpekat i andra sammanhang. OFR/S har även lämnat ett skriftligt yrkande, vilket biläggs protokollet som underbilaga 5.2. /5.2

SEKO framförde att man ställde sig helt bakom OFR/S yttrande vad avser verktyget 58+. SEKO har även lämnat ett skriftligt yrkande, vilket biläggs protokollet som underbilaga 5.3. /5.3

OFR/O FM ställde frågan om Försvarmakten avsåg att även redovisa den utredning av ett flerbefälssystem som orienterades om vid föregående samverkansmöte.

Ordföranden svarade att utredning av ett flerbefälssystem hade till syfte att utgöra ett internt referensmaterial i arbetet med bilaga 10 till budgetunderlaget (uppdrag angående ett reformerat personalförsörjningssystem). Försvarmakten kommer därför inte att lämna någon redovisning avseende flerbefälssystem i budgetunderlaget. Vidare svarade ordföranden att en kontroll av redovisningstekniken vad gäller 58 + kommer att göras med anledning av vad OFR/S och SEKO framfört i frågan.

Vad som i övrigt framförts kommer Försvarmakten att bära med sig i det fortsatta arbetet med framtagandet av försvarsbeslutsunderlaget. Ordföranden frågade därefter arbetstagarorganisationerna om årsredovisningen, budgetunderlaget och årsrapporten kunde läggas till handlingarna. Arbetstagarorganisationerna svarade att så kunde ske.

5. Övriga frågor

SACO ställde frågan om hur Högkvarterets drogpolicy hanterats.

Ordföranden orienterade om att en förnyad samverkan med arbetstagarorganisationerna om Högkvarterets policy genomförts. Vid samverkan enades man om några smärre förändringar av den handlingsplan som är sammanhållen med drogpolicyn. Personalinformation har därefter genomförts vid två tillfällen och ett program har nu startats där ca 200 slumpvis utvalda personer avses testas fram till sommaren.

SEKO framförde att det är viktigt att handlingsplaner finns framtagna till stöd för de chefer som skall stödja personal som eventuellt lämnar positiva testresultat.

SEKO framförde att man anser att den uppdelning av PERS mellan STRA och GRO som blev en följd av HKV 03 inte är bra. Detta bör beaktas i den fortsatta utvärderingen. Ordföranden svarade att det nya Högkvarteret ännu inte "satt" sig riktigt men att det är viktigt att STRA har denna kompetens. Frågan kommer dock att hanteras i utvärderingen.

6. Justering av mötets protokoll

Sekreteraren föreslog en snabbare justering av protokollet med hänsyn till att samverkansprotokollet skall bifogas budgetunderlaget som en särskild bilaga. Ett justerat protokoll bör senast föreligga då ÖB fattar beslut om budgetunderlaget den 26 februari. Med anledning av detta beslöts att OFR/S, OFR/O FM och SACO justerar protokollet i Högkvarteret den 20 februari. SEKO justerar protokollet efter utskick per post och återsänder protokollet före den 26 februari.

7. Nästa möte

Nästa möte genomförs den 19 mars kl. 1430-1600.

8. Mötes avslutande

Ordföranden tackade ledamöterna och förklarade därefter mötet avslutat.

Claes-Göran Fant
Ordförande

Carl v. Duin
Sekreterare

Justeras

Peter Löfvendahl
OFR/O FM

Rolf Åkerlund
OFR/S Forsvarsförbundet

Christer Borg
SACO Försvar

Kenneth Lundell
SEKO

Sändlista

Peter Löfvendahl, OFR/O FM
C/O Officersförbundet Box 5338 102 47 STHLM
Johan Molin, OFR/O FM
C/O Officersförbundet Box 5338 102 47 STHLM
Rolf Åkerlund OFR/S
C/O Försvarsförbundet, box 5328, 102 47 STHLM
Kristina Heyman, OFR/S
C/O Försvarsförbundet, box 5328, 102 47 STHLM
Christer Borg SACO Försvar
C/O SSR Box 128 00 112 96 STOCKHOLM
Kenneth Lundell, SEKO Försvar
Maratongatan 39A 531 52 LIDKÖPING
Hans Monthan SEKO Försvar
Edebygård 647 94 MARIEFRED
Lena Wallanger (PERS Vill)

Inom HKV

C STRA
STF C STRA
C SAMO
C STRA PLANS
C PLANS PLAN
C PLANS EK
C STRA UTVS
C UTVS INRI
C UTVS PerP
C UTV Sk
C KANSLI
C PERS
C INFO
C SÄKINSP

C STRA

STOCKHOLM 2003-02-17

OFR/O FM underlag för samverkan avseende FM ÅR 02, FM BU 04/SR och PerP rapport 7

FM ÅR 02

OFR/O FM håller i skrivande stund på med en dialog med PersPlan avseende några justeringar i årsredovisningen. Vad gäller årsredovisningens i övrigt så delar OFR/O FM innehållet i den.

FM BU 04/SR

OFR/O FM anser att budgetunderlaget inte redovisar de behov som finns inom personalförsörjningen. Idag råder en brist på yrkesofficerare inom förbandsverksamheten vilket har negativ inverkan på Forsvarsmaktens förmåga att producera förband och förmåga att lösa de internationella åtagandena. Trots bristen på yrkesofficerare utgår Forsvarsmaktens planering från en fortsatt minskning av antalet yrkesofficerare och att den minskningen ska ske utan särskilda åtgärder. Det trots att trenden under 2002 har varit en minskad avgång bland yrkesofficerare. Vidare är OFR/O FM preliminära analys av arbetet med lönebildningen inom Forsvarsmakten att det finns större behov av löneförändringar än vad Forsvarsmakten hittills har avdelat utrymme för.

OFR/O FM bedömer också att det finns behov av ytterligare personella strukturåtgärder. Forsvarsmakten bör därför planera för en rekrytering av 600 yrkesofficersaspiranter samt verktyg för yrkesväxling.

OFR/O FM anser därmed att budgetunderlaget inte ger en balans mellan uppgifter och resurser samt att det inte tillräckligt bidrar till Forsvarsmaktens utveckling. När det gäller Forsvarsmaktens förslag till inriktningar för fortsatt planering hänvisar OFR/O FM till nedanstående yttrande avseende PerP rapport 7.

PerP rapport 7

OFR/O FM uppfattning är att den ekonomiska ramen tvingar fram en prioritering mellan Forsvarsmaktens uppgifter. Beroende på hur omvärlden utvecklas pekar Forsvarsmakten på tänkbara målbilder. För OFR/O FM är det viktigaste att valet ger en balans mellan uppgifter och resurser. Utgångspunkten för denna balans måste alltså vara det nationella försvaret och dess behov i det långa perspektivet.

Forsvarsmakten studerar, nästan lite avundsjukt andra länders personalförsörjningssystem och argumenterar för att Sverige borde ta efter dem. Vad man glömmer bort är att många länder har en betydligt större befolkningsmängd, betydligt fler lågutbildade, betydligt fler med sämre sociala förutsättningar samt i många fall en tradition av

yrkesförsvaret. Man visar inte heller på de svårigheter som många länder har, speciellt i en högkonjunktur, att rekrytera personal med god kvalité.

Sverige är och förhoppningsvis förblir ett annat samhälle. Det gör att OFR/O FM anser att Försvarsmakten inte är realistisk i sin beskrivning av landets ungdomars vilja att under något eller några år arbeta som soldater/sjömän. Enligt OFR/O FM måste den fortsatta planeringen utgå från en mer realistisk bild. Det kan innebära att det inte är möjligt att utveckla Försvarsmakten i en riktning, att med rimlig beredskap kunna delta i internationella insatser inom hela konfliktsskalan.

OFR/O FM vidhåller sin uppfattning att de som är intresserade av ett arbete inom försvaret är de som idag anmäler intresse för yrkesofficersutbildning, reservofficersutbildning och/eller anställning i utlandsstyrkan. När behovet av yrkesofficerare, reservofficerare och soldater i utlandsstyrkan är tillgodosett återstår inte speciellt många för tidsbegränsad anställning i Försvarsmakten. Antalet intresserade går troligen att öka med bättre eller väldigt mycket bättre förmåner. Det är dock mycket tveksamt om kvalitén på de som stimuleras av bra förmåner är tillräcklig. OFR/O FM bedömer därmed inte rapportens förslag om förändrad nyttjandegrad av ungdomar som realistiska.

OFR/O FM vidhåller istället tidigare förslag om mönstring av alla ungdomar, utbilda minst lika många som idag, flexibla utbildningstider, beredskapskontrakt för att säkerställa bemanning av internationella förband, rätt till studieuppehåll för den vars beredskap övergår till insats, beredskapsersättning på en sådan nivå att den kan finansiera högskolestudier, flerkarriärsystem inom ramen för nuvarande befälssystem samt lön och anställningsvillkor som gör det möjligt för alla att delta i internationell tjänst.

Utan att ta ställning till vilken målbild eller vilka målbilder som regeringen bör välja som planeringsanvisning inför perioden 2005-2007 bedömer OFR/O FM grundorganisationsalternativ A som det mest realistiska av de framtagna.

Valet av GRO alternativ, valet av tempo i förnyelsen, tolkningen av omvärldsutvecklingen, vilket anslag som kan avdelas för Försvarsmakten får avgöra vilka uppgifter Försvarsmakten ska ges och därmed vilken inriktning utvecklingen av insatsorganisationen ska ges. OFR/O FM kan därmed inte, till skillnad mot Försvarsmakten förorda någon målbildsinriktning i nu läget.

Med vänlig hälsning

OFFICERSFÖRBUNDET

Peter Löfvendahl

2003-02-20

Försvarsförbundets yttrande över BU 04/SR

Försvarsförbundet hävdar, liksom föregående år, att befattningar inom Försvarmakten skall tillsättas efter kompetens. Befattningar som inte kräver militär kompetens bör i första hand tillsättas med civil personal. En strävan bör vara en väl sammansatt organisation av såväl civil som militär personal. En arbetsplats berikas av mångfald, varför en väl sammansatt organisation även exempelvis bör innehålla en bra sammansättning med avseende på kön.

I BU04 föreslås en relativ minskning av den civila personalen i förhållande till den militära. Detta anser vi vara felaktigt och hävdar i stället att antalet civila bör öka relativt sett gentemot antalet yrkesofficerare.

För Försvarsförbundet

Rolf Åkerlund

Sammanställning av särskilda redovisningar enligt uppdrag i regleringsbrev och andra regeringsbeslut

Bilaga	Huvudsakligt innehåll	Sekretessgrad
6	Sammanställning av särskilda redovisningar enligt uppdrag i regleringsbrev och andra regeringsbeslut	(Ö)
7	<p>Särskilda redovisningar rörande operativ förmåga, kompetenser, behov av stridskrafter samt utveckling av materielförsörjning, forskning, teknikutveckling och studieverksamhet, m m</p> <ol style="list-style-type: none"> Försvarsmaktens kompetenser och samband mellan operativ förmåga och behov av stridskrafter. (Uppdrag 54 och 55 - RB 2002, 2001-12-13.) Försvarsmaktens förslag till hur forskning, teknikutveckling och studieverksamhet successivt från den 1 januari 2004 kan utvecklas organisatoriskt och ekonomiskt inom de ramar som anges i budgetpropositionen för 2003. (Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL.) Försvarsmaktens redovisning avseende utveckling av styr- och uppföljningsformer för materielförsörjningen. (Regeringsbeslut 8, 2002-02-07, Fö2002/327/MIL.) Försvarsmaktens förslag till differentierad förmåga för statsskytteförbanden – delredovisning. (Uppdrag 70 - RB 2003, 2002-12-19.) Försvarsmaktens redovisning av planering med anledning av att NBC-kompaniet organiseras under 2004. (Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL.) Försvarsmaktens redovisning av förutsättningarna för att NBC-kompaniet skall kunna vara operativt med förbandets huvuddel under 2004. (Uppdrag 42 - RB 2003, 2002-12-19.) Försvarsmaktens redovisning av internationellt materielsamarbete och exportstödjande verksamhet. (Uppdrag 80 – RB 2003, 2002-12-19.) 	(Ö)
Ubil: 7.1	– Försvarsmaktens redovisning av luftförsvarsfunktionens framtida utveckling. (Regeringsbeslut 4, 2002-08-22, Fö2002/1921/MIL.)	(H)
8	<p>Särskilda redovisningar rörande nätverksbaserat försvar och ledningssystem, m m</p> <p>Försvarsmaktens redovisning avseende utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar och plan för genomförandet av Demo 05, m m. (Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL.)</p>	(Ö)
Ubil: 8.1	– Övergripande redovisning av Försvarsmaktens utveckling av nätverksbaserat försvar	(Ö)
8.2	– Principer för ledning och styrning av utvecklingen	(Ö)
8.3	– Insatsledningssystem	(Ö)
8.4	– Verksamhetsledningssystem	(Ö)
8.5	– Genomförandeplanering för Demo 05 och 06	(Ö)
8.6	– Ekonomi och leveransplaner	(H)

Bilaga	Huvudsakligt innehåll	Sekretessgrad
9	Särskilda redovisningar rörande ekonomisk redovisning Försvarsmaktens förslag till en förbättrad ekonomisk redovisning där resursanvändningen framgår för typförband. (Uppdrag 87 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
10	Särskilda redovisningar rörande personalförsörjning Försvarsmaktens redovisning avseende ett reformerat personalförsörjningssystem inom Försvarsmakten. (Regeringsbeslut 10, 2002-04-25, Fö2002/920/MIL, Fö2002/1038/RS och regeringsbeslut 7, 2002-10-10, Fö2002/2252/MIL.)	(Ö)
Ubil: 10.1 10.2	– Flerkarriärsystemet – Prognostisering kvinnliga officerare	(Ö) (Ö)
11	Särskilda redovisningar rörande miljöfrågor Försvarsmaktens redovisning av en nedbrytning i konkretiserade mål för försvarssektorn av de överordnade målsättningarna i Samnordisk Agenda 21 för Försvarssektorn. (Uppdrag 81 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
12	Särskilda redovisningar rörande bilateralt samarbete Försvarsmaktens förslag till årsplaner för 2004 för det bilaterala samarbetet med Rysslands respektive Ukrainas försvarsmakter. (Uppdrag 68 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
13	Särskilda redovisningar rörande grundorganisationsfrågor, planering av övningsverksamhet och samverkan mellan myndigheter 1. Försvarsmaktens redovisning av prognosticerade rationaliseringar och besparingar inom Försvarsmaktens logistik för perioden 2003-2005. (Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL.) 2. Försvarsmaktens förslag till arbetsordning vid inrättandet av en nationell samverkansgrupp för de myndigheter som arbetar med ammunitions- och minröjning till lands och till sjöss. (Uppdrag 67 - RB 2003, 2002-12-19.) 3. Försvarsmaktens redovisning av planeringen avseende övningsverksamheten för 2004-2005. (Uppdrag 85 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
14	Särskilda redovisningar rörande militärstrategisk planering och beredskap 1. Försvarsmaktens redovisning av militärstrategisk planering för utvalda kris- och krigsfall. (Uppdrag 59 - RB 2002, 2001-12-13, hemligt regeringsbeslut 3, 2001-12-13, Fö2001/1962/SALP samt hemligt regeringsbeslut 1, 2002-12-19, Fö2001/1614/SALP, m fl.) 2. Försvarsmaktens redovisning av en utvecklad och differentierad beredskap för insatsorganisationen. (Uppdrag 76 - RB 2003, 2002-12-19.)	(H)
Ubil: 14.1	– Krav på operativ förmåga, förbandsgrupper och förbandsindelning inom 2 dygn till 5 år	(KH)

Bilaga	Huvudsakligt innehåll	Sekretessgrad
15	Särskilda redovisningar rörande internationell verksamhet Försvarsmaktens förslag till fortsatt utveckling av den internationella förmågan. (Regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI.)	(Ö)
Ubil:		
15.1	– Försvarsmaktens förslag till kurser och utbildningar för internationell verksamhet under åren 2004-2005. (Uppdrag 53 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
15.2	– Försvarsmaktens förslag beträffande planering, deltagande och värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF anda för 2003-2006. (Uppdrag 15 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
15.3	– Försvarsmaktens redovisning av kostnaderna under perioden 2000-2003 för utvecklingen av den internationella förmågan för de förband som anmälts till internationella styrkeregister. (Uppdrag 86 - RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
15.4	– Försvarsmaktens redovisning av de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att från 2004 öka förmågan att delta med förband i internationella missioner. (Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL.)	(Ö)
15.5	– Försvarsmaktens slutredovisning/delredovisning av genomförd studieverksamhet inom ramen för antagna partnerskapsmål. (Regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI.)	(Ö)
16	Särskilda redovisningar rörande försvarsattachéorganisationen Försvarsmaktens förslag till en utvecklad försvarsattachéorganisation. (Uppdrag 73 – RB 2003, 2002-12-19.)	(Ö)
Ubil:		
16.1	– Försvarsattachéorganisationen – Nuvarande organisation, Försvarsdepartementets inriktning för 2003-2004 samt Försvarsmaktens förslag till inriktning 2004 och framåt	(Ö)
17	Särskilda redovisningar och tabeller rörande materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling, m m	(H)
Ubil:		
17.1	1. Försvarsmaktens redovisning av möjligheterna och konsekvenserna av att utöka S 102 B-systemets kapacitet. (Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL.)	
17.2	2. Försvarsmaktens redovisning av planering avseende materielförsörjning, anläggningar samt forskning och teknikutveckling. (Uppdrag 77, 78 och 79 - RB 2003, 2002-12-19.)	
17.1	– Tabell – Plan för materielanskaffning	(H)
17.2	– Tabell – Plan för anskaffning av anslagsfinansierade anläggningar	(H)
17.3	– Tabell – Plan för forskning och teknikutveckling	(H)
17.4	– Tabell – Förslag till bemyndiganderam	(H)
17.5	– Tabell – Beställningsbemyndiganden för materielobjekt	(H)
17.6	– Tabell – Beställningsbemyndiganden för anslagsfinansierade anläggningar	(H)
17.7	– Tabell – Beställningsbemyndiganden för forskning och teknikutveckling	(H)
17.8	– Tabell – Behov av beställningsbemyndiganden för år 2004	(H)
17.9	– Tabell – Exempel på alternativa redovisningar	(H)

Särskilda redovisningar rörande operativ förmåga, kompetenser, behov av stridskrafter samt utveckling av materielförsörjning, forskning, teknikutveckling och studieverksamhet, m m

(Uppdrag 54 och 55 – RB 2002, 2001-12-13, Fö2001/2821/EPS m fl, uppdrag i regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL, uppdrag i regeringsbeslut 8, 2002-02-07, Fö2002/327/MIL samt Uppdrag 42, 70 och 80 – RB 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS)

Innehållsförteckning

1.	Försvarsmaktens kompetenser och samband mellan operativ förmåga och behov av stridskrafter (Uppdrag 54 och 55 – RB 2002).....	3
1.1	Uppgiften.....	3
1.2	Sammanfattning.....	4
1.2.1	<i>Begreppsbild</i>	4
1.2.2	<i>Spårbarhetsmodell</i>	5
1.2.3	<i>Kvantifieringsmetoder</i>	6
1.2.4	<i>Slutsatser</i>	6
1.3	Redovisning av uppdrag 54 och 55.....	7
1.3.1	<i>Begreppsbild</i>	7
1.3.2	<i>Spårbarhetsmodell</i>	11
1.3.3	<i>Kvantifieringsmetoder</i>	13
1.3.4	<i>Slutsatser</i>	18
2.	Försvarsmaktens förslag till hur forskning, teknikutveckling och studieverksamhet successivt från den 1 januari 2004 kan utvecklas organisatoriskt och ekonomiskt inom de ramar som anges i budgetpropositionen för 2003 (enligt uppdrag i regbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL).....	19
2.1	Uppgiften.....	19
2.2	Sammanfattning.....	19
2.3	Redovisning.....	20
2.3.1	<i>Organisatorisk förstärkning</i>	21
2.3.2	<i>Ekonomisk förstärkning</i>	23
3.	Försvarsmaktens redovisning avseende utveckling av styr- och uppföljningsformer för materielförsörjningen (enligt uppdrag i regbeslut 8, 2002-02-07, Fö2002/327/MIL).....	24
3.1	Uppgiften.....	24
3.2	Sammanfattning.....	25
3.3	Redovisning.....	26
3.3.1	<i>Bakgrund</i>	26

3.3.2	<i>Indelning (nuvarande arbetsläge)</i>	27
3.3.3	<i>Exempel på disposition till en funktionsplan</i>	27
4.	Försvarmaktens förslag till differentierad förmåga för statsskytteförbanden – delredovisning (Uppdrag 70 – RB 2003)	31
4.1	Uppgiften.....	31
4.2	Sammanfattning.....	31
4.3	Redovisning.....	31
4.3.1	<i>Studier</i>	31
4.3.2	<i>Stöd från utbildningsförbanden</i>	32
4.3.3	<i>Inlämnande av underlag</i>	32
5.	Försvarmaktens redovisning av planering med anledning av att NBC-kompaniet organiseras under 2004 (enligt uppdrag i regbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)	33
5.1	Uppgiften.....	33
5.2	Sammanfattning.....	33
5.3	Bakgrund och förslag.....	34
5.4	Planering för personal, materiel och beredskap.....	34
6.	Försvarmaktens redovisning av förutsättningarna för att NBC-kompaniet skall kunna vara operativt med förbandets huvuddel under 2004 (Uppdrag 42 - RB 2003)	36
6.1	Uppgiften.....	36
6.2	Sammanfattning.....	36
6.3	Bakgrund.....	36
6.4	Förutsättningar att göra NBC-kompaniet operativt.....	37
6.5	Slutsatser.....	38
7.	Försvarmaktens redovisning av internationellt materielsamarbete och exportstödjande verksamhet (Uppdrag 80 – RB 2003)	39
7.1	Uppgiften.....	39
7.2	Sammanfattning.....	39
7.3	Redovisning.....	40
7.3.1	<i>Redovisningens indelning</i>	40
7.3.2	<i>Stöd till internationellt materielsamarbete</i>	41
7.3.3	<i>Exportstödjande verksamhet</i>	49
7.3.4	<i>Förslag till principer och alternativa finansieringsformer för försvarsattachéernas medverkan i den exportfrämjande verksamheten</i>	51

1. Försvarsmaktens kompetenser och samband mellan operativ förmåga och behov av stridskrafter (Uppdrag 54 och 55 – RB 2002)

1.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2002, 2001-12-13, Fö2001/2821/EPS m fl, uppdrag 54:

”Försvarsmakten skall utarbeta förslag till en metod för styrning och uppföljning av åtgärder för att uppfylla kompetensmålen.

Metoden skall i samband med budgetunderlaget för 2005 användas för redovisning av underlag inför nästa försvarsbeslut. Försvarsmakten skall delredovisa arbetet i budgetunderlaget för 2003 med slutredovisning i budgetunderlaget för 2004. Arbetet skall ske i nära samarbete med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).”

Ur regleringsbrev för 2002, 2001-12-13, Fö2001/2821/EPS m fl, uppdrag 55:

”Regeringen avser att utveckla beskrivningen av sambandet mellan den önskade utvecklingen av det militära försvarets operativa förmåga i olika avseenden och behovet av stridskrafter. Försvarsmakten skall fortsätta den metodutveckling som påbörjats vad avser beskrivning av sammanhang mellan hot som bör kunna mötas, kompetenser och operativ förmåga som behöver utvecklas och därav betingade behov av stridskrafter.

Den utvecklade metoden kan utgå från principerna i Försvarsmaktens redovisning den 31 maj 2001 avseende uppdrag 82 i regleringsbrevet för 2001.

I formuleringen av operativ förmåga i olika avseenden används begreppet möta. I den utvecklade metoden skall detta begrepp utvecklas genom att olika ambitionsnivåer preciseras.

Försvarsmakten skall därutöver komplettera redovisningen med bedömningar av framtida behov av förmåga och kompetenser som grundar sig på teknisk och taktisk utveckling i omvärlden.

Metoden skall i samband med budgetunderlaget för 2005 användas för redovisning av underlag inför nästa försvarsbeslut. Försvarsmakten skall delredovisa en sådan metod i budgetunderlaget för 2003 och lämna en slutredovisning i budgetunderlaget för 2004. Arbetet skall ske i nära samarbete med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).”

I regleringsbrev för 2003, uppdrag 69, anges att Försvarmakten skall redovisa ett samlat förslag till metoder för styrning och uppföljning av operativ förmåga och kompetens samt funktionsplanering senast den 1 maj 2003. Redovisningen utgör en fortsättning av uppdragen 54 och 55 i regleringsbrevet för 2002. Detta samlade förslag till metod för att möjliggöra spårbarhet i planeringen (uppdrag 69) skall ligga till grund för redovisning av planeringen för nästa försvarsbeslutsperiod.

1.2 Sammanfattning

Operativa förmågor och kompetenser har mycket starka beroenden varför uppdrag 54 och 55 redovisas gemensamt. Uppdragen har delredovisats för Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) i Försvarmaktens budgetunderlag för 2003 samt arbetslägesredovisats vid Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) 2002-03-08 och 2002-10-08.

I arbetet har begrepps bilden förtydligats, spårbarhetsmodell utvecklats och förslag till kvantifieringsmetod utarbetats.

Syftet med spårbarhetsmodellen är att beskriva sambandet mellan regeringens krav på operativa förmågor och Försvarmaktens stridskrafter, i termer av såväl materiella resurser som kompetenser.

1.2.1 Begrepps bild

- **Förmåga** innebär att ha kompetens och tillgängliga materiella resurser i erforderlig mängd för att kunna lösa en given uppgift under vissa givna betingelser. En förmåga kan endast bedömas i förhållande till givna betingelser så som motståndarens kapacitet, insatsens operativa mål samt operationsområde.
- **Kompetens** är egenskapen att tillämpa kunskaper och färdigheter som jämte tillgång på resurser i erforderlig kvantitet och kvalitet konstituerar en förmåga. En kompetens beskrivs genom att ange slag av kompetens samt antal personer som är bärare av kompetensen. Dagens kompetenser syftar antingen mot dagens eller mot framtidens behov av operativ förmåga.
- En **funktion** är en verksamhet som berör flera krigsförband. I uppdraget har funktioner delats in i ledning, information, verkan, rörlighet, skydd och logistik. Funktioner är inte relaterade till betingelser såsom: motståndarens kapacitet, miljöfaktorer eller ambitionsnivå, faktorer som däremot är nödvändiga för att bedöma förmåga.

- **Betingelser** beskriver den situation till vilken en viss operativ förmåga är relaterad. Nödvändiga betingelser är motpart (typ av aktör och aktörens kapacitet) samt insatsens operativa mål. En beskrivning av motparten är nödvändig för att en kvantifiering av förmågor skall vara möjlig och de operativa målen tydliggör vilken grad av förmåga (ambitionsnivå) som krävs. Även verkansmiljö, eventuella samverkansformer med andra nationer och politiska mandat att agera är betingelser av stor betydelse.

1.2.2 Spårbarhetsmodell

Spårbarhetsmodellen bygger på att bryta ned krav formulerade i operativa förmågor till krav i termer av mer lätthanterliga delförmågor. Givet en viss uppsättning stridskrafter (materiella resurser och kompetens att nyttja dessa resurser) är det möjligt att kvantifiera hur väl stridskrafterna kan möta upp mot delförmågekraven. Angreppssättet har använts även tidigare i Försvarsmakten. Det som tillförts i det nya förslaget är främst introduktionen av begreppen betingelser och funktioner. Fördelarna med de nyinförda begreppen är att:

- *Förmågebegreppet kan användas renodlat i sitt rätta sammanhang genom att funktionsbegreppet används för mer generella betydelser.*
Det finns behov av att uttrycka sig i såväl generella termer som specifika, d v s dels verksamheten att verka mot luftmål, dels förmågan av verka mot ett visst antal SU-27 i en viss miljö. Begreppet förmåga har på senare tid använts i båda sammanhangen varför förmågebegreppet blivit urvattnat och ej tillämpligt i någondera fallen. Funktionsbegreppet lämpar sig att använda för generella resonemang där en specificerad motståndare och operationsmiljö ej är av stor vikt.
- *Krav på operativa förmågor kan knytas till krav på utveckling av materiel och kompetenser.*
Arbetsmetoden då operativ förmåga bryts ned till delförmågor kommer helt att utgå från funktionsindelningen. För respektive funktion anges vilka krav på förmågor som ställs utifrån givna betingelser. På så sätt kan brister i förmåga kopplas till utvecklingsbehov inom respektive funktion. Då strukturer både för funktionsplaner och kompetensplaner i närtid utvecklas på Högkvarteret finns goda möjligheter att koppla samman dessa till en heltäckande spårbarhetsmodell under förutsättning att indelningar i funktioner respektive kompetensområden är ensad inom Försvarsmakten.
- *Förmågor är möjliga att kvantifiera då de anges i anslutning till betingelser.*
En förmåga kan endast kvantifieras i förhållande till givna betingelser så som motståndarens kapacitet, operativa mål och operationsområde. Utan dessa betingelser saknas kännedom om vilket hot som skall mötas, till vilken ambitionsnivå och under vilka förhållanden.

1.2.3 Kvantifieringsmetoder

För att kvantifiera styrkebehov ges två exempel på kvantifieringsmetoder: spel och kapacitetstal. Spel har prövats under översynen av Försvarsplan 2000 och kvantifiering med hjälp av kapacitetstal har genomförts.¹

Spel är i sig inte en kvantifieringsmetod utan en form i vilken kvantifierande avdömmingar sker utifrån avdömningsunderlag och modeller. Som form tillför spe- len en god uppfattning om effekter i det operativa sammanhanget i motsats till fristående bedömmingar.

Spel bör nyttjas för att ge en god bild av den operativa förmågan vid vissa kritiska faser i försvarsplaneringsprocessen, exempelvis i anslutning till försvarsbeslut. I perioder mellan större speltillfällen kan kapacitetstal nyttjas för att utifrån förändringar i omvärlden uppskatta hur den operativa förmågan kan avvika från uppfattningen vid spelens genomförande. Kapacitetstal kan även vara en av byggstenarna i avdömningsunderlag vid spel.

1.2.4 Slutsatser

- Den föreslagna spårbarhetsmodellen kan beskriva sambanden mellan regeringens krav på operativa förmågor och Försvarsmaktens materiella resurser och kompetenser.
- Införande av funktioner i spårbarhetsmodellen lägger en mycket god grund för bättre kommunikation med övriga processer i Försvarsmakten som behandlar spårbarhetsproblematiken.
- Begreppsmodellen inför en mer stringent och internationellt gångbar syn på förmågor vilket gör förmågeresonemanget mer användbart.
- Kvaliteten på resultat från användande av spårbarhetsmodellen är beroende av avdömningsunderlag av rätt slag och god kvalitet.

¹ Beskrivs i rapporten Fjärrstridskrafter – Rysslands framtida kapacitet, Helge Löfstedt, FOI.

1.3 Redovisning av uppdrag 54 och 55

1.3.1 Begrepps bild

Operativ förmåga

Förmåga innebär att ha kompetens och tillgängliga materiella resurser i erforderlig mängd för att kunna lösa en given uppgift under vissa givna betingelser. Kompetens innefattar här både kompetensområde och kompetensbärare (personal).

En förmåga kan endast bedömas i förhållande till givna betingelser så som motståndarens kapacitet, insatsens operativa mål samt operationsområde. Tillräcklig förmåga är då materiella resurser och personella resurser med rätt kompetens är tillräckliga för att möta ett specifikt hot under angivna betingelser. I det fall betingelser inte anges är inte begreppet förmåga relevant utan benämns lämpligare verksamhet eller funktion.

Verksamhet: att upptäcka luftmål

Förmåga: att upptäcka 20 st SU-27 på 50 mils avstånd över Östersjön

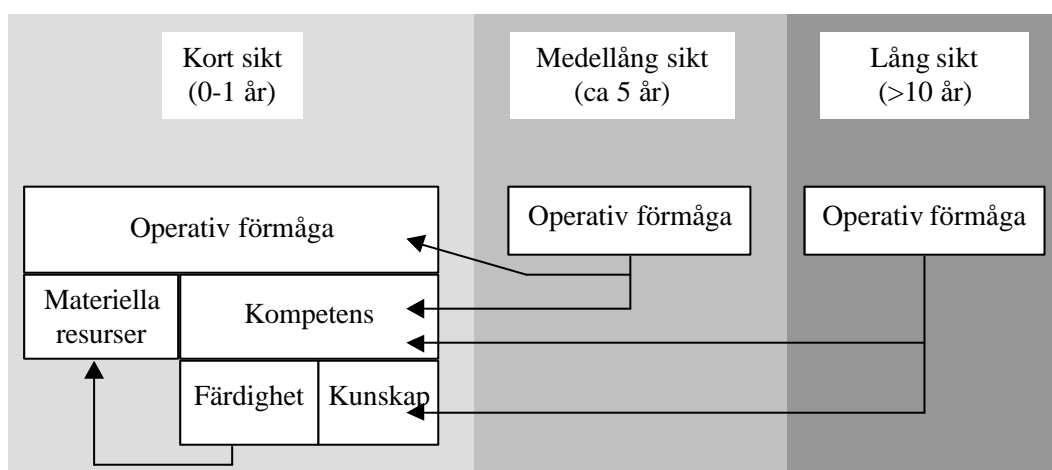
På det sätt som de operativa förmågorna idag formuleras i regleringsbrevet beskriver de snarare en verksamhet där varken hot eller ambitionsnivå uttrycks. I realiteten finns dock betingelser som hot, ambitionsnivå och operationsområde specificerade i underlag som propositionen "Det nya försvaret" och Försvarsplan 2000 samt i dialoger mellan Försvarsdepartementet och HKV STRA. För den som saknar kännedom om dessa tillägg kan operativa funktioner te sig som ett mer relevant begrepp på de nu kallade operativa förmågorna.

Ovanstående resonemang är inte argument för att byta ut begreppet "operativa förmågor" mot "operativa funktioner" men är en del av förklaringen till varför regleringsbrevets operativa förmågor i vissa sammanhang kan tyckas svåra att tillämpa. Statsmakterna bör inte styra Försvarsmakten i termer av funktioner då en sådan styrning skulle vara alltför generell. En styrning i funktioner skulle i princip ange att Försvarsmakten skall bedriva verksamhet i syfte att bekämpa luftmål istället för att i förmågetermer ange att Försvarsmakten skall bedriva verksamhet i syfte att kunna bekämpa X mängd av luftmål typ Y i område Z med hänsyn till ytterligare relevanta betingelser.

Kompetens

Kompetens är egenskapen att kunna tillämpa kunskaper och färdigheter som jämte tillgång på resurser i erforderlig kvantitet och kvalitet konstituerar en förmåga.² Den kvantitativa aspekten av kompetens utgörs av det antal personer som är bärare av kompetensen.

Vilka kompetenser Försvarsmakten skall upprätthålla styrs av närtida och framtida behov av operativa förmågor. Kompetenser som inte är direkt nödvändiga för dagens behov av förmåga vidmakthålls och utvecklas för att Försvarsmakten inom ramen för anpassning på medellång och lång sikt skall kunna möta upp mot framtida förmågebehov.

Krav på operativ förmåga i det korta tidsperspektivet ställer direkta krav på dagens materiella resurser och kompetenser. Kompetenser byggs upp av en kombination av kunskaper och färdigheter som innehas av ett antal personer.

Krav på operativ förmåga på medellång sikt ger en större frihet att i vissa fall upprätthålla kompetens men utan tillräckliga materiella eller personella resurser för att de facto innehålla förmåga. Det är i sammanhanget nödvändigt att poängtera att bevarande av kompetens och därmed färdighet ställer krav på tillgängliga resurser (materiella och personella) för utbildning och övning. Inom vilka områden förmåga bör innehållas redan idag i beredskap för framtida förmågebehov och inom vilka områden kompetens kan bedömas som tillräckligt i beredskapshänseende är komplicerat. Bedömningar måste göras kring hur kostsamt i tid och pengar det är att utveckla en kompetens till förmåga. Att utveckla en kompetens till förmåga innebär att hinna utbilda tillräcklig mängd personal och att tillföra tillräcklig mängd och kvalitet av materiel.

² Nomen FM-remissupplaga 1999

Krav på operativ förmåga på lång sikt ställer krav på dagens kompetens eller kunskap utan krav på färdighet. För att särskilja kompetensbehov från enbart kunskapsbehov krävs resonemang liknande det i det medellånga perspektivet, dvs vad som krävs för att ur kunskap utveckla kompetens.

Funktioner

En funktion är en verksamhet som berör flera krigsförband, t ex samband, fältarbeten, underhåll, sjukvård etc.³ Mer specifikt avses en funktion vara verksamhet som ej är relaterad till betingelser såsom motståndarens kapacitet, miljöfaktorer eller ambitionsnivå, faktorer som däremot är nödvändiga för att bedöma graden av förmåga.

Funktion = beskrivningssätt för verksamhet x Förmåga = funktion + betingelser + mått/utfall
--

Följande funktionsindelning har använts i arbetet och kan uttryckas på strategisk, operativ och taktisk nivå. Funktionerna har även brutits ned till mer detaljerad nivå. Den listan presenteras inte i redovisningen då den kommer att ses över vid det fortsatta funktionsarbetet våren 2003 (regleringsbrev för 2003, uppdrag 69).

Ledning avser planering, genomförande och uppföljning av verksamhet samt samordning av i operationen deltagande enheter, militära såväl som civila och nationella såväl som internationella.

Information avser underrättelser, spaning och övervakning.

Verkan avser verkan mot mark-, sjö- och luftmål samt mot mål i informationsdomänen.

Rörlighet. Funktionens berättigande i sammanhanget är ännu tveksam.

Skydd avser skydd av egna enheter mot konventionella stridsmedel, hot inom informationsdomänen och NBC.

Logistik är en basfunktion som tillgodoser riktade, snabba och flexibla tjänster inom områdena förnödenhetsförsörjning, teknisk tjänst, kommunikation (transporter m m), fältarbeten, hälso- och sjukvård samt personaltjänst.

³ Enligt För Led 2001-Handbok för Försvarsmaktens ledning, organisation och verksamhet i stort

I Försvarsmakten finns för tillfället ett stort antal arbetsgrupper som arbetar med att utveckla funktionsbegreppet. Varje arbetsgrupp utvecklar begreppet för sina behov varför vissa skillnader i synsätt finns. I möjligaste mån bör synsätten ensas inom Försvarsmakten samtidigt som varje enskilt syfte med användning av funktioner bör tillgodoses. Utöver inom uppdrag 54 och 55 nyttjas funktionsbegreppet inom vidareutvecklingen av Försvarsmaktens handbok för målsättningsarbete, framtagande av funktionsplaner, Perspektivplaneringen och uppdraget Utveckling av styr- och uppföljningsformer för materielförsörjningen samt på FMV Systemledning.

Betingelser

Betingelser uttrycker de förutsättningar under vilka operativa förmågor skall innehållas. Det är först då betingelser tillförs förmågeresonemanget som begreppet förmåga kan användas i sitt rätta sammanhang och därmed är möjligt att kvantifiera. Betingelser kan anges i form av ett scenario men även fristående.

Vilka betingelser som används och till vilken detaljeringsgrad de beskrivs är beroende av kvantifieringens syfte. Vid planering av specifik insats bör och kan betingelserna formuleras betydligt mer specificerat än vid försvarsplanering i tioårsperspektivet.

Exempel på betingelser:

Operationen

- Operativa mål

- Mandat

- Medaktörer

 - Samverkansformer

 - Interoperabilitetskrav

Motpart

- Aktör

- Hot

 - Typ av hot

 - Kapacitet

Operationsområde

- Miljö

 - Topografi

 - Klimat

 - Salthalt

- Civil situation

 - Politisk situation

 - Kultur

 - Befolkningsgrupper

Beskrivning av respektive betingelse kan utformas fritt eller enligt standardiserade uttryckssätt. Vissa betingelser lämpar sig bättre att uttrycka standardiserat än andra, exempelvis anges salthalt med fördel i termerna låg, medel eller hög medan beskrivning av befolkningsgrupper bör ges större frihet.

1.3.2 Spårbarhetsmodell

Generell struktur

Spårbarhetsmodellen bygger på en hierarki av förmågor som bryts ned till en sådan nivå att en kvantifiering av tillgängliga stridskrafterns möjlighet att möta upp mot förmågebehovet är möjlig. Inom uppdraget fokuserar modellen på sambandet mellan operativa förmågor och stridskrafter men modellen kan även användas för uppföljning i ekonomiska termer.

Angreppssätt med uppgifts- eller förmågehierarkier som grund har blivit mycket vanliga världen över inom såväl försvarsplanering som insatsplanering.

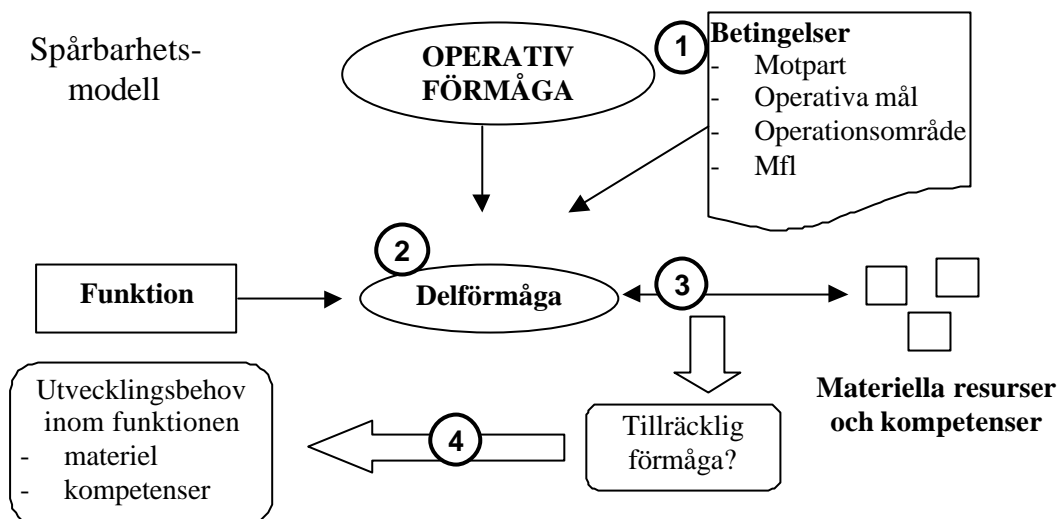
Exempel som studerats och inspirerat är:

- Universal Joint Task List⁴ (UJTL),
- Helsinki Headline Catalogue,
- Mission-Task Analysis vid NATO C3 Agency⁵.

I ovanstående tillämpningar skiljer man noggrant mellan ”uppgifter” och ”förmågor”. ”Uppgifter” står för ett generellt uttryckssätt medan ”förmågor” är kopplade till en viss situation vilket möjliggör en kvantifiering. I Sverige har begreppet förmågor alltför ofta använts i en vidare betydelse och därmed blivit ett alltför trubbigt verktyg. En ansats till en mer stringent svensk begreppsmodell är att införa ”funktioner” som en motsvarighet till det som internationellt ses som ”uppgifter”.

⁴ Universal Joint Task List, Version 4.0, 1 October 1999

⁵ ”Mission-Task Analysis vid NATO C3 Agency – Analys av fredsfrämjande operationer som stöd till NATO:s försvarsplanering”, Tomas Eriksson, FOI Memo, FOI 02-772

1. Krav på operativ förmåga

Grundläggande utgångsvärde för modellen är respektive operativ förmåga specificerade med gällande kravsättande betingelser. Av avgörande vikt är att tydliggöra operativa mål och motpart (aktör, hot). Det är genom de operativa målen som ambitionsnivåer kan ansättas.

2. Krav på delförmåga

Utifrån operativ förmåga, konkretiserad genom betingelser, klargörs vilka krav på delförmågor som ställs inom respektive funktion. Fokus bör läggas på funktioner kritiska för den sammantagna möjligheten att uppnå de operativa målen. Övriga funktioner kan lämnas eller behandlas mycket översiktligt.

3. Grad av verklig förmåga utifrån givna materiella resurser och kompetens under gällande betingelser

I nästa steg avgörs om tillgängliga materiella resurser och kompetenser är tillräckliga för att uppfylla kraven på respektive delförmåga. Bedömningen sker dels utifrån kvalitativa, dels kvantitativa aspekter. De kvalitativa aspekterna rör om de materiella resurserna och kompetensen är av rätt slag medan den kvantitativa aspekten behandlar huruvida mängden materiella och personella resurser är tillräcklig.

Syftet med modellen är att bedöma Försvarets förmåga att uppfylla en viss operativ förmåga med given tillgång till materiella resurser och kompetenser. Modellen har inte till syfte att tala om vilka materiella resurser och kompetenser som krävs i framtiden. Valet mellan olika materiellsystem skall även fortsättningsvis ske med stöd av bl a Försvarets studieverksamhet. Modellen kan alltså inte välja mellan ubåtar eller bottenmonterade sonarsystem som bäst lämpade för spaning under ytan. Däremot, om inriktning givits att ubåtar är att föredra, kan kvantifieringsmetoder ge underlag till hur många ubåtar som krävs för att uppfylla

förmågan. Metoder för att bestämma resursbehovet i kvantitativa termer diskuteras närmare under rubriken "Kvantifiering av förmågor" nedan.

4. Utvecklingsbehov inom funktionen

Utifrån kvantifieringen av förmågebehov i steg 3 kan bedömning om utvecklingsbehov för såväl materiel som kompetens utföras. Utvecklingsbehoven beskrivs i form av funktionsplaner respektive kompetensutvecklingsplaner. Om indelningen i funktioner och kompetensområden överensstämmer med modellens funktionsindelning är kopplingen till strategisk nivå tydlig.

1.3.3 Kvantifieringsmetoder

Kvantifiering av förmågor

Två metoder för kvantifiering har studerats.

- Spel (Exemplifieras med operativa spel från Översyn av FP 2000 som genomfördes under våren 2002.)
- Kapacitetstal (Underlag taget från två rapporter: Fjärrstridskrafter – Rysslands framtida kapacitet, Helge Löfstedt, FOI-R—0439—SE, 2002 och Kapacitetstal för flygstyrkors attackförmåga, Krister Jensevik, FOA-D—00-00487-170—SE, 2000.)

Båda metoderna syftar till att bestämma behovet av resurser givet ett visst förmågekrav.

Spel

Metodbeskrivningen utgår från angreppssättet vid de operativa spel som genomfördes inom ramen för FP 2000. Data i avsnittet är konstruerade exempel och inte i överensstämmelse med de från spelen erhållna studieresultaten.

I scenarier och övrigt underlag inför spelen finns bl a följande betingelser angivna:

- Operativa mål
- Operationsområde
- En beskriven motståndares resurser och kapacitet
- Egna styrkor resurser och kapacitet

Exemplet utgår från analys av den operativa förmågan: "Att upptäcka och möta begränsade angrepp mot Sverige som sker med i första hand fjärrstridsmedel, eller hot om sådana."

				Bedömning av delförmågor mot nedanstående hot vid givet scenario			
Funktion	Delfunktion	Delförmåga vid givna betingelser	Förband/system	SU-27	SU-24	X-rb	TBM
<i>Ledning</i>	Operativ ledning	Kunna leda samordnad strid mot luftmål från rörlig ledningsplats...					
				
<i>Information</i>	Operativa underrättelser				
	Taktiska underrättelser	Upptäcka angivna luftmål från andra sidan Östersjön... Delge målinformation till verkansplattformar	FSR 890 Sjöburen radar	1	2	2	3
				
<i>Verkan</i>	Strid mot luftmål	Verka mot angivna luftmål med mycket kort förvarning...	JAS 39	2	2	3	3
			LV	2	2	2	2
	Strid mot sjömål	Inga krav					
...				
...				
Total bedömning delförmågor				2	2	3	3
Inbördes vikt att möta respektive hot				a	a	b	b
Total bedömning operativ förmåga				2			

1. God: Resurser (kapaciteten) motsvarar eller överstiger behovet. Uppgifterna kan lösas.
2. Godtagbar: Brister och störningar nedsätter handlingsfriheten och förmågan. Uppgifterna kan dock i huvudsak lösas.
3. Icke godtagbar: Svåra brister. Uppgifterna kan inte lösas.

- a. Förmåga att möta hotet är av vital betydelse för att nå de operativa målen.
- b. Förmåga att möta hotet är av sekundär betydelse för att nå de operativa målen.

Bedömningen av huruvida delförmågan mot respektive hot inom respektive funktion var god, godtagbar eller icke godtagbar grundar sig på avdömningar under spelet. Avdömningarna grundar sig på Försvarens avdömningsunderlag samt ett antal datormodeller. På så vis gjordes kvantitativa bedömningar om tillgängliga stridskrafter var tillräckliga.

Den totala bedömningen grundas på att den svagaste länken är dimensionerande för den totala förmågan. I undantagsfall kan motiv finnas till att den svagaste länken inte är dimensionerande.

I ett sista steg bedöms hotens inbördes vikt för den aktuella operativa förmågan vid givna betingelser. I första hand skall hänsyn tas till de delförmågor som är av vital betydelse för att de operativa målen ska uppnås. I exemplet visas att de förmågor som klassificerats som ej godtagbara inte är av vital betydelse för att nå de operativa målen varför den operativa förmågan slutligen bedöms som godtagbar.

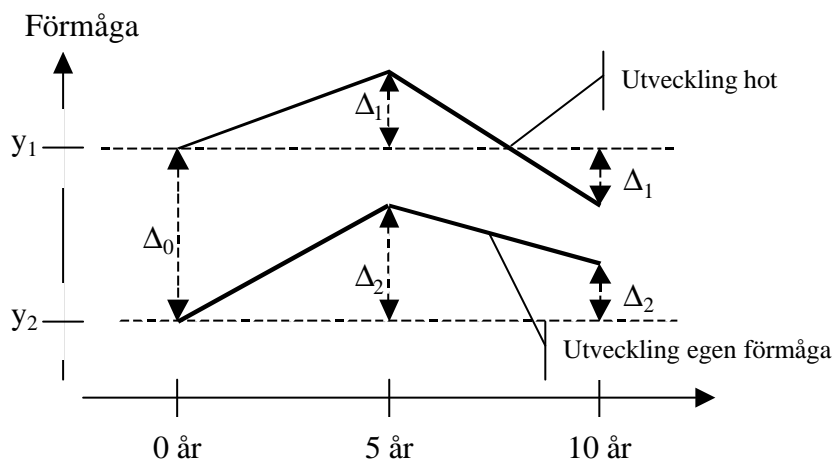
Hänsyn togs till ledningssituationen, den geografiska miljön, telekrigseffekter, samtidiga insatser, tillgänglighet på flygplan och robotar. Spelet gav en relativt komplett bild av situationen men var därigenom endast ett stickprov bland möjliga scenarior. Eftersom scenariot valdes med omsorg kan det ändå ses som en realistisk bedömning av den operativa förmågan.

Graderingen God, Godtagbar, Icke godtagbar, beskriven i regleringsbrev för försvarsmakten 2002, visade sig vara lämplig då den är lätt att hantera. Svårigheten ligger emellertid inte främst i att välja rätt gradering utan att ta fram ett tillräckligt gediget material utifrån vilket en bedömning av rätt grad är möjlig.

Kapacitetstal

Ett alternativ eller komplement till kvantifiering genom avdömningar under spel kan vara användning av kapacitetstal. Ett kapacitetstal är en slags indikator eller nyckeltal som beskriver tekniska aspekter av ett system avseende kvalitet, kvantitet och tillgänglighet. Kapacitetstal är liksom avdömningsunderlag under spel ett verktyg som ger indikationer för utfall utifrån vilka diskussioner kan föras.

I ovan nämnda rapporter anges kapacitetstal för jakt- och attackflyg. Kapacitetstalen ges med en given typ av ryskt jakt- eller attackflyg med standardbeväpning som referens. Utifrån referensen anges hur övriga systems kapaciteter förhåller sig relativt referensen samt hur kapaciteterna utvecklas över tiden (Δ_1 i nedanstående bild).

För att rapportens kapacitetstal skall bli användbara för kvantifiering av Sveriges förmåga att möta jaktföretag bör motsvarande kapacitetstal för svenska stridskrafter beräknas (Δ_2). Utöver det behöver styrkerelationen mellan egna och motståndarens stridskrafter (Δ_0) bedömas, d v s vilken styrkerelation är tillräcklig för att Sverige skall kunna möta hotet? Bedömningar av styrkerelationer kan bli grundas på spel som översynen av Försvarsplan 2000, modellering och internationellt presenterade teorier.

De i rapporterna presenterade kapacitetstalen gäller för ryska flygstridskrafter. I takt med att ett överhängande hot från Ryssland blir allt mindre sannolikt finns behov av kapacitetstal för andra nationers system samt för andra slags insatser. Om kapacitetstal fortsättningsvis är önskvärda i kvantifieringssyfte kommer en betydande insats krävas för att fortsätta utvecklingen av användbara och relevanta kapacitetstal.

Kapacitetstal kan användas fristående från ambitiösa scenarior och med en relativt liten arbetsinsats vilket är en stor fördel relativt spel. Aspekter som riskerar att gå förlorade, då kapacitetstalen beskriver en generell situation, är operativa effekter och situationsspecifika faktorer. Kapacitetstal och spel bör därför i kombination stödja försvarsplaneringen.

Klassificering och dimensionering av kompetenser

Under året har ett antal arbeten utförts med syfte att strukturera hanteringen av kompetenser i Försvarmakten. HKV PERS har utarbetat ett system för klassificering av kompetenser utifrån vilket Försvarmaktens kompetensinnehåll och –behov har tydliggjorts. Metoden för klassificering har applicerats inom Perspektivplaneringen i syfte att komplettera spelkort med personal- och kompetensbehov.

AG Kompetensbehovsanalys på HKV PERS har strukturerat kompetenser i kompetensområden som har tydliga likheter med aktuella funktionsuppdelningar. Det borgar för goda förutsättningar att kunna tala om kompetenser inom en viss funktion.

Inom varje kompetensområde kan kompetensen klassificeras utifrån djup och nivå enligt nedanstående matris.

	Bas	Kunnig	Erfaren	Expert
Strategisk				
Operativ				
Taktisk				
Stridsteknisk				

För varje befattning anges en kärnkompetens och därutöver max två sekundära kompetenser.

Metoden kan användas i såväl korta som långa tidsperspektiv och beskriver då kompetensbehovet för att i kombination med tillräckliga materiella resurser utgöra operativ förmåga. Då kompetensbehovet beskrivs för ett långsiktigt tidsperspektiv är nästa steg att därur beskriva kompetensbehovet idag för att innehålla framtida förmåga. En sådan bedömning skall svara på följande frågor:

- Hur stort antal personer med relevant kompetens behövs idag för att inom en viss tidsperiod hinna utbilda tillräcklig mängd personer som krävs för att uppfylla framtida förmågebehov?
- Vilka resurser krävs för att underhålla och utveckla dessa personers färdigheter?
- Vilka kompetenser räcker att vidmakthålla i form av kunskap där inga resurser läggs på att vidmakthålla färdighet?

Ovanstående bedöms utifrån antaganden om hur närtida behovet av operativ förmåga är, d v s hur snart kan kompetensen behöva kompletteras med materiella resurser för att utgöra efterfrågad operativ förmåga?

1.3.4 *Slutsatser*

- Den föreslagna spårbarhetsmodellen kan beskriva sambanden mellan regleringsbrevets operativa förmågor och Försvarens materiella resurser och kompetenser.
- Införande av funktioner i spårbarhetsmodellen lägger en mycket god grund för bättre kommunikation med övriga processer i Försvarens som behandlar spårbarhetsproblematiken.
- Begreppsmodellen inför en mer stringent och internationellt gångbar syn på förmågor vilket gör förmågeresonemanget mer användbart.
- Kvaliteten på resultat från användande av spårbarhetsmodellen är beroende av avdömningsunderlag av rätt slag och god kvalitet.

2. Försvarsmaktens förslag till hur forskning, teknikutveckling och studieverksamhet successivt från den 1 januari 2004 kan utvecklas organisatoriskt och ekonomiskt inom de ramar som anges i budgetpropositionen för 2003 (enligt uppdrag i regbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)

2.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL:

”Försvarsmakten skall lämna förslag till hur forskning, teknikutveckling och studieverksamhet successivt från den 1 januari 2004 kan utvecklas organisatoriskt och ekonomiskt inom de ekonomiska ramar som anges i budgetpropositionen för 2003.”

Uppgiften har ett samband med tidigare utredningar, betänkanden m m enligt följande:

- *Forskning och utveckling för totalförsvaret – SOU 2001:21 och*
- *Försvarsmateriel på nya villkor – SOU 2001:22*

som bl a utgjort underlag till FB 01 samt därpå följande regeringsbeslut;

- *Regeringsbeslut 13, 2001-12-06, Fö2001/2812/MIL, omavvägning avseende forskning och teknikutveckling samt materieförsörjning för 2003*

och frågeställningar redovisade genom;

- *Delredovisning 2002-05-02 (HKV 23 310:64913) och*
- *Slutredovisning 2002-10-29 (HKV 23 383:71707).*

2.2 Sammanfattning

Med utgångspunkt från Försvarsmaktens tidigare redovisningar har kvarvarande frågeställningar utgjort utgångspunkten för en fortsatt genomlysning för att identifiera möjligheter att organisatoriskt utveckla och ekonomiskt förstärka verksamheter från och med 2004.

Genomförda eller inplanerade verksamheter och åtgärder för att kunna effektivisera forskning, teknikutveckling och studier samt för att utveckla och öka effekten inom Försvarsmaktens utvecklings- och inriktningsarbete har visat på följande:

- Ökad samordning och tydligare ansvar av styrning, planering och genomförande sker genom att:
 - övergripande styrning och inriktning genomförs inom Försvarets utvecklings- och inriktningsprocess,
 - utvecklings- och inriktningsprocessen förstärks genom ett nära samarbete med försvarsmaktsövergripande studieverksamhet samt forskning och teknikutveckling,
 - genomförd omorganisation av Försvarets ledning leder till samordningsvinster inom genomförda verksamheter, vilket bl a medger ökad spridning av kompetens och kunskap till andra processer och uppgifter,
 - ledning och ansvar för genomförande av studier åläggs krigsförbandsledningen för samordning och effektivare hantering av resurser.

- Utvecklad effekt inom analyserade processer sker genom att:
 - en handledning och instruktion planeras för ledning och genomförande av studier samt av forskning och teknikutveckling,
 - ett utbildningsprogram i genomförandemetodik har tagits fram och implementeras under 2003,
 - en analys planeras av lämplighet och möjligheter att utveckla ett gemensamt stödsystem för planering och budgetering,
 - möjligheten att ur ett nationellt perspektiv skapa ett gemensamt bibliotekssystem vidare kommer att övervägas,
 - inom FA/LOI-samarbetet gemensamma bibliotek införts, vilka utgör sammanställningar av ingående sex länders forsknings- och teknikutvecklingsprojekt, samt materielprojekt,
 - för studieverksamheten har en starkare koppling till produktion och genomförandeverksamhet skett.

Förslag på ekonomisk förstärkning av anslagsposten 6:2:3 inom för Försvarets givna ekonomiska ramar har prövats i försvarsmaktsplaneringen. Med nuvarande planeringsförutsättningar och inriktningar har förutsättningar inte funnits för att realisera en ambitionshöjning.

2.3 Redovisning

Inom ramen för regeringsuppdrag – omavvägning FoT, studier och materieförsörjning, regeringsbeslut 13, 2001-12-06, Fö2001/2812/MIL) – har processerna för Försvarets materieförsörjning, forskning och teknikutveckling samt studieverksamhet genomlysts för att identifiera möjligheter att organisatoriskt utveckla och ekonomiskt förstärka verksamheter inom verksamhetsområdena forskning, teknikutveckling och studier för 2003.

2.3.1 *Organisatorisk förstärkning*

Med utgångspunkt från tidigare genomförd verksamhet redovisas nu pågående arbeten inom Försvarmakten.

Inom den genomförda analysen identifierades följande kvarstående behov:

- Tydligare styrning och ansvar
- Utvecklad effekt i processen

Följande har genomförts eller inplanerats under 2003 för att kunna effektivisera forskning, teknikutveckling och studier samt för att utveckla och öka effekten inom Försvarmaktens utvecklings- och inriktningsarbete inför 2004:

- För utövande av tydligare styrning och ansvar:
 - Övergripande styrning och inriktning genomförs inom utvecklings- och inriktningsprocessen.
 - Ledning och ansvar för genomförande av studieverksamheten – förbands- och materielstudier – åläggs krigsförbandsledningen. Härigenom kan samordning och genomförande av studier, samt hantering av resurser på sikt effektiviseras.
 - Försvarmaktens utvecklings- och inriktningsprocess förstärks genom ett nära samarbete med försvarmaktsorienterad studieverksamhet samt forskning och teknikutveckling.
- För utvecklad effekt i processen:
 - Strategiledningens utvecklingsstab utgör en större organisatorisk enhet, med ett större övergripande strategiskt ansvar än tidigare. Detta leder till samordningsvinster inom genomförda verksamheter vilket bl a medger ökad spridning av kompetens och kunskap till andra processer och uppgifter.

För 2004 och framåt kan ingen närmare redovisning ges då den fortsatta organisations- och processutvecklingen inom Försvarmaktens ledning måste baseras på erfarenheter under 2003.

Den påbörjade utvecklingen av försvarmaktsövergripande studier, utveckling av demonstratorprogram samt en väsentlig koncentration av utvecklingsverksamheter mot Demo 05/06 utgör dock goda förutsättningar inför FB 04-arbetet.

Försvarsmakten har inom nedanstående områden, genom ovan nämnt regeringsuppdrag, fortsatt utvecklingen med en effektivare organisation och för effektökningar. De åtgärder som vidtagits eller som planerats är:

- Ökad samordning och tydligare ansvar av planering och genomförande.
 - Sker genom genomförd omorganisation av Försvarsmaktens ledning. Försvarsmaktsövergripande studier samt forskning och teknikutveckling ges en starkare koppling till och förstärker därmed Försvarsmaktens utvecklings- och inriktningsprocess.
- Officerarnas kompetens bör ökas i bl a metodik.
 - En handledning och instruktion för ledning och genomförande av studier samt av forskning och teknikutveckling, planeras.
 - Utbildningsprogram i genomförandemetodik har tagits fram och erbjuds aktörer verksamma inom i första hand studieverksamheten. Implementering av metodikutbildning påbörjas under 2003.
- Ansvariga enheter bör verka för att utveckla ett gemensamt stödsystem för planering och budgetering.
 - En analys planeras av lämplighet och möjligheter av att samnyttja ett gemensamt stödsystem samt av eventuella effekter och vinster som detta kan medföra.
- Ett myndighetsgemensamt system (bibliotek) bör skapas för att öka spårbarheten till utvecklingen av insatsorganisationen och dess produktion.
 - Möjligheten att ur ett nationellt perspektiv skapa ett gemensamt system, med kopplingar till övriga totalförsvarsmyndigheter, kommer att vidare övervägas.
 - Ur ett internationellt samarbetsperspektiv har för forskning och teknikutveckling inom FA/LOI-samarbetet ett gemensamt bibliotek/dataset införts. Detta utgör en sammanställning av ingående sex länders forsknings- och teknikutvecklingsprojekt, syftande till en gemensam informationsspridning och –delning, samt ett ökat internationellt samarbete. Motsvarande informationsspridning och –delning sker inom materielprocessen för ett utökat materielsamarbete.

- En samordnad och enhetlig planering som grund för genomförandet via uppdrag införs.
 - I den omorganisation som Försvarsmaktens ledning genomgått har en fullständigt samordnad studie- och FoT-planering ej ansetts som en framkomlig väg. En starkare koppling mot den inriktande verksamheten har i stället skett för forskning och teknikutveckling samtidigt som en starkare koppling till produktion och genomförandeverksamhet skett för studieverksamheten. För båda verksamheterna har processledning och ansvar blivit tydligare. Samordningsvinster ses mellan framförallt försvarsmaktsövergripande studier samt forskning och teknikutveckling. En fortsatt utveckling av processerna förutses.

Inför 2004 sker en fortsatt analys av möjligheterna till en förstärkning av utveckling, forskning och teknikutveckling samt studieverksamhet.

2.3.2 *Ekonomisk förstärkning*

Förslag på ekonomisk förstärkning av anslagsposten 6:2:3, för att ytterligare stödja utvecklingen mot det nätverksbaserade försvaret, samt för utveckling av demonstratorprogrammet, inom för Försvarsmakten givna ekonomiska ramar har prövats i försvarsmaktsplaneringen. Med nuvarande planeringsförutsättningar och inriktningar har förutsättningar inte funnits för att realisera en ambitionshöjning. Ambitionen avses prövas inom ramen för framtagande av försvarsbeslutsunderlag inför FB 04.

3. Försvarsmaktens redovisning avseende utveckling av styr- och uppföljningsformer för materielförsörjningen (enligt uppdrag i regbeslut 8, 2002-02-07, Fö2002/327/MIL)

3.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-02-07, Fö2002/327/MIL:

”Försvarsmakten skall, som ett led i utvecklingen av styr- och uppföljningsformer för materielförsörjningen, senast den 1 mars 2003 lämna ett skriftligt förslag avseende utformning och innehåll för en funktionsplan.

Försvarsmakten skall i förslaget utgå från den luftförvarsstudie som Försvarsmakten påbörjat och behandla luftförvarsfunktionens materiella utveckling. Möjliga vägvalsfrågor och alternativa handlingsvägar avseende materielförsörjningen i olika tidsperspektiv skall framgå.

Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) skall fortlöpande informeras om arbetsresultat samt ges möjlighet till dialog om fortsatt arbete. Delrapportering skall genomföras enligt direktiv från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).

Uppdraget skall genomföras i samverkan med Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut.”

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) slöts en överenskommelse att Försvarsmakten skall inkomma med delredovisning 2002-06-26 och 2002-11-01.

En första delredovisning inlämnades 2002-06-26 (HKV 23 300:68073) och en andra delredovisning inlämnades 2002-10-29 (HKV 23 383:71707).

I regleringsbrev för 2003, uppdrag 69, anges att Försvarsmakten skall redovisa ett samlat förslag till metoder för styrning och uppföljning av operativ förmåga och kompetens senast den 1 maj 2003. Redovisningen utgör en fortsättning av uppdrag 54 och 55 i regleringsbrevet för 2002. Redovisningen skall därutöver utgå från regeringens beslut den 7 februari 2002 om utveckling av styr- och uppföljningsformer, beslutet den 22 augusti 2002 om luftförvarsfunktionens framtida utveckling, beslutet den 14 november 2002 om funktionen indirekt elds framtida utveckling samt den 10 oktober 2002 om kompletterande uppdrag till Försvarsmaktens perspektivplanering.

Uppdrag 69 i regleringsbrevet för 2003 medför att samordningen mellan regeringens beslut den 7 februari 2002 om utveckling av styr- och uppföljningsformer och den 22 augusti 2002 om luftförvarsfunktionens framtida utveckling sammantaget redovisas den 1 maj 2003.

3.2 Sammanfattning

I delredovisningen 2002-10-29 hävdade Försvarmakten att det fortsatt är av vikt att införande av ytterligare styrformer undviks. Resursskäl angavs vara en viktig orsak men även att den process, som omvandlar regeringens krav på operativa förmågor i olika tidsperspektiv bör ses som en helhet. Denna helhetssyn måste ta hänsyn till krigsförband i insatsorganisationen och därtill hörande krav på utveckling samt vidmakthållande och avveckling av resurser i form av personal, materiel och anläggningar.

I samband med delredovisningen 2002-10-29 överenskoms, i dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet), att Försvarmakten i det fortsatta arbetet skall tona ned begreppet styrning och uppföljning, då avsikten inte är att utforma nya styr- och uppföljningsformer.

Försvarmakten tolkar det som att redovisningar av olika funktionsplaner istället skall ses dels som ett bidrag till den efterfrågade spårbarheten mellan Försvarmaktens långsiktiga inriktning och budgetunderlaget, dels som ett underlag för Regeringskansliet att föra en dialog med Försvarmakten om viktiga vägval i tidiga faser av materielförsörjningen med beaktande av olika funktioners utveckling för att uppfylla Försvarmaktens långsiktiga inriktning.

Försvarmakten tolkar regeringens syfte och ambition med funktionsplanering, vad avser spårbarhet och dess förvaltningsmässiga påverkan, så att regeringens syfte och ambition kan samordnas med pågående utveckling inom Försvarmakten med att införa funktionsplaner för interna styrnings- och underlagsbehov.⁶ Försvarmaktens redovisning till regeringen kommer i så fall att utgöra lämpliga sammandrag/utdrag från dessa i många fall omfattande funktionsplaner. Leder Försvarmaktens redovisningar av funktioners utveckling till att behovet av detaljfrågor från regeringen minskar anser Försvarmakten att dessa redovisningar kan införas.

Ovanstående redovisning utesluter emellertid inte att Försvarmakten på uppdrag beskriver hur Försvarmakten utvecklas över tiden, i andra skärningar av planeringen, och hur dessa hänger samman med olika vägval eller beslut (jämför luftförsvar, robot- och sensorstrategier m m).

⁶ Försvarmaktens pågående utveckling av funktionsplanering utgör en implementering av genomförd omorganisation - HKV 03 - samt genomförd översyn av Handbok Målsättning. Denna utveckling omfattar således också Försvarmaktens styrning av FMV.

3.3 Redovisning

3.3.1 Bakgrund

Denna redovisning omfattar en funktionsindelning och en utvecklad innehållsförteckning (se kapitel 3.3.3) som utgör en arbetslägesredovisning av pågående utveckling av funktionsplaner inom Försvarmakten. I och med att arbetet pågår är det viktigt att påpeka att dessa kommer att genomgå vissa förändringar intill försvarsbeslutsunderlaget den 1 mars 2004 redovisas.

Det är en komplex verksamhet att konkretisera den övergripande inriktningen i termer av verkansmiljöer och uppgifter till beställningar och verksamhetsuppdrag i vilken samordning och konkretisering sker på olika nivåer och med olika perspektiv. I tidigare redovisning (2002-10-29) beskrevs dessa nivåer och perspektiv relativt ingående. Nedan ges endast en kortare beskrivning av funktionsplaneringens roll i denna konkretisering.

Funktionsplaneringen befinner sig i hierarkiskt avseende under regeringens nuvarande övergripande styrform; nämligen krav på operativ förmåga. Utvecklingen av respektive funktion (vilket inkluderar IO utveckling med tillhörande resurser i form av materiel, anläggningar och kompetens på medellång till lång sikt) är resultatet eller syntesen av de sammanvägda kraven på operativ förmåga och utgör inte en explicit styrform.

Funktionsplanering bör därför ses som en del i Försvarmaktens långsiktiga utvecklingsplanering. Det innebär att den omfattar tidsperspektivet från nuvarande organisation till perspektivplaneringens idébilder.

Den gemensamma utgångspunkten för planeringen är att den är försvarsmaktsgemensam och baseras på framtida krav på förmågor. Resultatet av planeringen skall bli att "vägen fram" klarläggs och att alternativa lösningar och krav inom respektive funktion redovisas. Således är det frågan om att leda en process där ett av resultaten kan vara underlag till, eller vara en del i en fastställd funktionsplan. Ett annat resultat kan vara spelkort inom ramen för perspektivplaneringen och underlag för inriktning av funktioner i Försvarmaktens utvecklingsplan (FMUP) samt studier och FoT.

3.3.2 *Indelning (nuvarande arbetsläge)*

Försvarsmakten föreslår att funktionerna enligt nedan skall ligga till grund för fortsatt arbete:

- Ledning
- Information
- Verkan mot
 - markmål,
 - sjösmål,
 - luftmål,
 - informationsdomänen
- Skydd
- Uthållighet

En kommande fastställd indelning, som tar sin grund i funktionsrelaterade termer, utgör grunden inom Försvarsmakten för att knyta PerP-studier till Överbefälhavarens inriktning och uppföljning av Försvarsmaktens utveckling på medellång sikt. I dagens planeringssituation är det väsentligt att belysa ominriktningen mot en ökad ambition inom NBF. En funktionsindelning måste växa fram efterhand.

Det bör nämnas att föreslagen indelning och funktionsplanernas innehåll kan komma att förändras om andra aktörers funktionsindelning och krav på underlag ändrar inriktning.

I nuläget anser Försvarsmakten det lämpligt att definiera respektive funktion genom att redovisa vad funktionen omfattar och vilka gränssnitt som därmed kan identifieras. Ytterligare förtydliganden i riktning mot en mer precis definition och avgränsning anses kunna ”växa fram” i samband med att det praktiska arbetet påbörjas. En sådan precisering ser Försvarsmakten som nödvändig.

3.3.3 *Exempel på disposition till en funktionsplan*

Exemplet är från Försvarsmaktens pågående interna utveckling att dela in Försvarsmakten i funktioner.

Utvecklingen beskrivs på kort, medellång och lång sikt, med angivande av olika utvecklingsalternativ. En viktig punkt är den om samfunktion och interoperabilitet.

Inledning

1. Definition av funktionen

Här citeras den fastställda definitionen av den aktuella funktionen, alltså de verksamhetsområden inom funktionen som berör flera krigsförband samt avgränsning på bredd och djup. Syftet är att klargöra vad som ingår.

1.1 Sammanhang

FMUP (Försvarmaktens utvecklingsplan) är styrande för funktionsplanen, och beskriver t ex doktrin- och hotutveckling, nationell och internationell utveckling, ekonomisk utveckling, m m. Här ges en referens till FMUP, samt en kort sammanfattning av de delar som särskilt berör den aktuella funktionen.

2. Vägval och alternativ

En av funktionsplanens centrala uppgifter är att möjliggöra planering i alternativ avseende funktionens långsiktiga utveckling. I detta kapitel beskrivs visionen om funktionen samt vilka alternativa vägval vi bedömer kommer att finnas, tidpunkter, beslutsgrindar, m m. Även en grov ekonomisk uppskattning görs för respektive alternativ/vägval.

2.1 Vision om funktionen

I detta kapitel behandlas visionen för funktionens nyttjande och utveckling. Visionen bygger på övergripande (överordnade) doktriner, strategisk styrning och motivbild/målbild. Visionens koppling/konsekvens till/av överordnade dokument skall framgå. Visionen beskriver hur funktionen skall nyttjas, nu och i framtiden, beskrivet i operativa och taktiska termer.

Visionen beskriver funktionens plats i Försvarmakten och vad syftet med funktionen är. Avsnittet skall vara övergripande och beskrivningen skall vara lätt tillgänglig. En mer detaljerad bild ges nedan samt i kapitel 3.1 "Utvecklingsplan på kort och medellång sikt" .

2.2 Utveckling på lång sikt

Lång sikt skall följa PerP tidsindelning varvid funktionsplanen "föder" idébilderna med relevant underlag rörande alternativa utvecklingar av funktionen inom perioden tio till tjugo år.

2.2.1 Alternativa utvecklingsvägar

Alternativa utvecklingsvägar beskrivs i form av koncept eller delstrukturer på lång sikt, inklusive strategier för hantering av vägval. Underlag för detta kan bli hämtas ur FMUP.

2.2.2 Centrala vägval

Här beskrivs vilka vägval Försvarsmakten (och regeringen i tillämpliga fall) kommer att stå inför avseende de olika utvecklingsalternativen. Frågeställningarna och alternativen beskrivs, liksom osäkerheter, problemområden och ekonomiska konsekvenser i grova drag. Beslutstidpunkter anges, vilka måste ta hänsyn till ledtider för anskaffning, utbildningstider, m.m. Om möjligt anges vilket underlag som måste finnas framme vid respektive beslutstidpunkt. Detta kan tjäna som vägledning för planering av studier, etc.

Centralt är att belysa vid vilka tidpunkter olika alternativ faller bort av ledtidsskäl, d v s vid vilken tidpunkt återstående tid är för kort för att t ex ett visst anskaffningssätt (låt oss säga internationellt materielsamarbete) realistiskt skall kunna genomföras i det aktuella fallet.

3. Utveckling av funktionen

Detta avsnitt kan beskrivas som funktionsplanens centrala del, då det beskriver den avvägda planen för funktionens utveckling över tiden. Avsnittet bör avspegla förhållningssätt som evolutionär utveckling och planering i alternativ.

3.1 Utvecklingsplan på kort och medellång sikt

I detta kapitel behandlas delmål, bl a i form av sammanställning av relevanta delar av operativa ramvillkor, operativa antaganden för långsiktig planering, PARP-mål, fastställda införanden av standarder, EU krishantering, m m.

Krav på ambition i form av skall- och bör-krav skall framgå, liksom tidskraven på hur dessa uppnås. Planerad utveckling av funktionen bör här knytas och konkretiseras mot förbandstyper och viktigare materielsystem i det korta och medellånga tidsperspektivet, inte förband. Detta kan anses vara en förutsättning för att funktionsplanen skall kunna ge erforderlig styrning på TOEM- och TTEM-framtagningen.

3.2 Övergripande funktionskrav på förbandstyper

Här anges endast de funktionskrav som ställs på specifika förbandstyper.

3.2.1 Övergripande funktionskrav på viktigare materielsystem

Här anges endast de funktionskrav som ställs på specifika viktigare materielsystem. Planen skall vara avvägd, d v s ambitionen skall rymmas inom givna och antagna ekonomiska ramar.

3.3 Behov av standardisering syftande till att skapa interoperabilitet inom och mellan respektive funktion

Under detta kapitel beskrivs hur funktionens olika förbandstyper och andra enheter skall kunna standardiseras inom funktionen. Vidare beskrivs standardisering mot enheter inom andra funktioner och organisationer, t ex internationell interoperabilitet. Inriktning för detta ges av FMUP.

Standardisering kan avse verksamhet (doktriner, ledning, metoder, etc), informationsutbyte (definitioner, etc) samt teknik (gränssnitt, överföringsformat, mekaniska standarder, etc).

3.4 Studier

Aktuella studier av relevans för funktionen och dess utveckling sammanfattas eller refereras avseende resultat eller uppdrag.

3.5 FoT och demonstratorer

Aktuell FoT och aktuella demonstratorer av relevans för funktionen och dess utveckling sammanfattas eller refereras avseende resultat eller inriktning.

3.6 Möjligheter inom internationella samarbeten

Aktuella internationella samarbeten av relevans för funktionen och dess utveckling sammanfattas avseende möjligheter. Detta kapitel har starka kopplingar till kapitel 2 ovan.

3.7 Möjlighet till forcerad utveckling eller anskaffning

Här anges identifierade möjligheter till forcering av utveckling, dvs förkortade tider, överlappning av aktiviteter, m m, inklusive en uppskattning av vilka ekonomiska konsekvenser sådan forcering kan föra med sig.

3.8 Riskanalys för planerad utveckling

Här genomförs en riskanalys med tillhörande rekommendationer för att reducera riskerna.

4. Ekonomisk utveckling

En sammanställning av tidigare redovisade kostnader för funktionen redovisas över tiden och i ”tabellformat”.

5. Referenser till utnyttjat underlag

Text studieresultat, rapporter m m.

Bilagor:

Standarder

STANAG etc specifika för funktionen som beslutats implementeras, respektive beslutats EJ implementeras

Begrepp och förkortningar

4. Försvarsmaktens förslag till differentierad förmåga för stadsskytteförbanden – delredovisning (Uppdrag 70 – RB 2003)

4.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 70:

”Försvarsmakten skall under 2003 förbereda ett förslag till differentierad förmåga för stadsskytteförbanden. Förslaget skall bl.a. omfatta utrustning, utbildning, rörlighet och bemanning och hur många av förbanden som bör ingå i de nationella skyddsstyrkorna respektive armébrigadförbanden. Försvarsmakten skall delredovisa arbetet i budgetunderlaget för 2004 med slutredovisning i budgetunderlaget för 2005.”

4.2 Sammanfattning

Nedan redovisas en arbetslägesrapport om arbetet med differentierad förmåga för stadsskytteförbanden. Arbetet under 2003–2004 kommer att bedrivas som en studie av ny stadsskyttebataljon inkluderande olika mekaniseringsalternativ.

Studien kommer att bedrivas vid Högkvarteret och avses klarlägga vilket behov av differentierad förmåga som kommer att finnas, samt definiera operativa ramvillkor. Studien skall vidare klarlägga behov av olika typer av stadsskytteförband, förbandstypstillhörighet för dessa typförband samt föreslå olika organisatoriska lösningar. Resultatet skall redovisas i BU 05 som Försvarsmaktens förslag.

4.3 Redovisning

4.3.1 Studier

Det erfordras en djupare analys för att identifiera de delar som skall varieras för att erhålla en differentierad förmåga för stadsskytteförbanden. De variabler som kan påverkas för att öka, alternativt minska, ett förbands förmåga är utrustning för eld, rörelse, skydd och ledning. Till detta kommer personalvariationer vad gäller kategori, andel av kategori, kravspecifikationer på befattningshavare, utbildning och organisation (storlek/antal enheter).

Vidareutveckling av stadsskyttebataljonerna måste beredas samordnat med Försvarsmaktens utarbetande av underlag inför försvarsbeslut 2004. I detta arbete kommer en analys att göras av vilka förmågor och vilket antal förband som krävs totalt. För att kunna organisera dessa, efter ett eventuellt beslut om att skapa nya stadsskytteförband, behöver ett organisationsarbete fullföljas som utvecklar hur

dessa förband skall vara organiserade materiellt och personellt samt vilka uppgifter de skall kunna lösa.

Studien bedrivs vid HKV KRI MARK med stöd av HKV STRA för att ta fram de grundläggande behoven för framtida stadsskytteförband. Häri ingår översyn av de operativa ramvillkoren, klarläggande av grundläggande förutsättningar samt inriktning av framtida förmåga.

Viktiga frågor som studien måste ge svar på är:

- operativt behov avseende kvalitet, kvantitet och tillgänglighet,
- former för personalförsörjning, inkluderande andel grundutbildnings- respektive överföringsvärnpliktiga, samt
- materiellt innehåll, avseende bl a grad av mekanisering.

Redovisningen av uppgiften kan ske i form av ett antal förslag till utformning och differentiering av stadsskytteförbanden.

4.3.2 Stöd från utbildningsförbanden

Parallellt med studien inhämtas erfarenheter från genomförd och pågående förbandsutbildning. Tidigare utförda begränsade försök kan nyttjas som stöd för studien vid Högkvarteret.

4.3.3 Inlämnande av underlag

Redovisningen skall ske i BU 05 och skall omfatta förslag till differentierad förmåga för stadsskyttebataljonerna. Denna redovisning kommer endast att ge övergripande och grundläggande förslag som kan ligga till grund för fortsatta studier och försök inför ett eventuellt kommande organisationsarbete. Arbetshypotesen är att utgå ifrån befintliga förband. Studien måste ta hänsyn till, samt samordnas med perspektivplaneringen och Försvarens utarbetande av underlag inför försvarsbeslut 2004. Då FB 04 kan komma att innebära förändringar i insatsorganisationen påverkar detta utformningen av stadsskyttebataljonerna.

Ett slutligt förslag med utkast till taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning för stadsskytteförband "ny" (UTOEM) kan utarbetas efter det att ett nytt försvarsbeslut fattats.

5. Försvarsmaktens redovisning av planering med anledning av att NBC-kompaniet organiseras under 2004 (enligt uppdrag i regbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)

5.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL:

”Försvarsmakten skall, mot bakgrund av att ett NBC-kompani organiseras under 2004, redovisa planeringen för den materiel och personal som ingår i den nuvarande NBC-insatsstyrkan efter att NBC-kompaniet blivit operativt under 2004 samt hur den erhållna kompetensen överförs till NBC-kompaniet.”

5.2 Sammanfattning

Det kommer att uppstå ett beredskapsmässigt glapp mellan NBC-kompaniet och NBC-insatsstyrkan på två år. Försvarsmakten föreslår därför att NBC-insatsstyrkan bibehålls intill 2006-07-01 för att säkerställa NBC-insatsförmågan.

Den personal som ingår eller kommer att ingå i NBC-insatsstyrkan är planerad att i huvudsak ingå som experter och chefer i NBC-kompaniet. Materieförsök och metodutveckling kommer i huvudsak att genomföras med och ledas av NBC-insatsstyrkans personal. Detta innebär att den kompetens som byggs upp kommer att kunna nyttjas till fullo i NBC-kompaniet.

Befintlig NBC-materiel kommer att nyttjas av såväl NBC-insatsstyrkan som av NBC-kompaniet. Materielen skall ingå i NBC-kompaniet, eftersom endast en materieluppsättning är under anskaffning.

Materiel och personal i NBC-kompaniet kommer fortsatt att behöva nyttjas för upprätthållande av beredskap med en enhet motsvarande nuvarande NBC-insatsstyrka.

5.3 Bakgrund och förslag

Den NBC-insatsstyrka som skapats för att upprätthålla viss NBC-skyddsberedskap, var planerad att ersättas av NBC-kompaniet år 2004. Efter anmodan från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) hösten 2002 har Försvarmakten svarat (2002-11-13, HKV 06 200:71759) att NBC-kompaniet bedöms vara fullt operativt 2006-07-01.

Det kommer därmed att uppstå ett beredskapsmässigt glapp mellan NBC-kompaniet och NBC-insatsstyrkan på två år. Försvarmakten föreslår därför att NBC-insatsstyrkan bibehålls intill 2006-07-01 för att säkerställa NBC-insatsförmågan.

Erfarenheter från den verksamhet som bedrivs fram till 2006 kan ligga till grund för en fortsatt översyn av NBC-insatsförmågan och nyttjas vid organisering av NBC-kompaniet.

5.4 Planering för personal, materiel och beredskap

NBC-insatsstyrkan omfattar cirka 35 personer som är fast anställda i Försvarmakten och 12 experter från FOI. NBC-insatsstyrkan utvecklas enligt en fastställd plan i fyra steg. För närvarande överarbetas målsättningen för NBC-insatsstyrkan med syftet att uppnå en högre detaljeringsgrad som underlag för utbildning och vid insats. Avtal med enskilda personer för deltagande i internationella insatser är under beredning.

NBC-kompaniet tillförs under 2003 viss gränssättande NBC-materiel som kommer att implementeras, integreras och provas parallellt med att utbildningen för den första utbildningsomgången genomförs med början i september 2003. NBC-kompaniet kommer, när det är operativt, att omfatta cirka 140 värnpliktiga och cirka 15 fast anställda personer.

Utveckling vad avser materiel, taktik och metoder för NBC-kompaniets behov kommer till delar att kunna genomföras parallellt vid NBC-insatsstyrkan och NBC-kompaniet under ledning av NBC-insatsstyrkans personal. Vunna erfarenheterna samt utvecklad materiel och metodik skall implementeras i NBC-kompaniet. Den kompetens som byggs upp i NBC-insatsstyrkan kommer därmed att kunna nyttjas till fullo i NBC-kompaniet.

Fast anställd NBC-utbildad personal måste initialt utnyttjas såväl i NBC-insatsstyrkan som i utvecklingen av NBC-kompaniet, eftersom delar av den fast anställda personalen i NBC-insatsstyrkan kommer att ingå som experter och chefer i NBC-kompaniet. På motsvarande sätt avses befintlig NBC-materiel och den materiel som är under anskaffning att nyttjas av såväl NBC-insatsstyrkan som av NBC-kompaniet, eftersom endast en materieluppsättning är inplanerad för anskaffning.

Värnpliktsutbildningen för NBC-kompaniet startar 2003-07-01 och bedöms komma att genomföras årligen. NBC-kompaniet kommer endast att kunna hålla en hög beredskap (insats inom något till några dygn) under en begränsad del av året (en till två månader). Detta innebär att beredskap måste upprätthållas under stora delar av året med kontrakterad personal ur FOI, SkyddC, SWEDEC med flera organisationsenheter, motsvarande dagens NBC-insatsstyrka. Den materiel som är anskaffad för NBC-kompaniet kommer att behöva nyttjas av denna styrka för att upprätthålla anbefalld beredskap.

6. Försvarsmaktens redovisning av förutsättningarna för att NBC-kompaniet skall kunna vara operativt med förbandets huvuddel under 2004 (Uppdrag 42 - RB 2003)

6.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 42:

"Försvarsmakten skall i budgetunderlaget för 2004 redovisa förutsättningarna för att NBC-kompaniet skall kunna vara operativt med förbandets huvuddel under 2004."

6.2 Sammanfattning

Försvarsmakten har den 13 november 2002 svarat på en anmodan från Regeringskansliet att redovisa läge och konsekvenser för att kunna uppfylla anbefallda tidskrav för NBC-kompaniet. De slutsatser som framgår i den redovisningen är fortsatt giltiga.

NBC-kompaniet kommer endast till delar att vara operativt under 2004 och bedöms vara operativt i sin helhet först under 2006. Försvarsmakten har inte funnit någon ytterligare möjlighet att göra huvuddelen av förbandet operativt redan under år 2004.

Försvarsmakten förordar att nuvarande planering för utveckling av NBC-insatsstyrkan och NBC-kompaniet fullföljs.

NBC-insatsstyrkan bör bibehållas intill 2006-07-01 för att säkerställa NBC-insatsförmåga. Erfarenheter från NBC-insatsstyrkan skall parallellt integreras och koordineras med den fortsatta utvecklingen av NBC-kompaniet.

Med hänsyn taget till vilka krav på nationella och internationella förmågor som kommer att ställas på NBC-kompaniet, måste behov av ytterligare NBC-materiel utredas.

6.3 Bakgrund

Försvarsmakten har anmodats av Regeringskansliet att senast den 15 november 2002 redovisa aktuellt materielanskaffningsläge och bedömda konsekvenser för att kunna uppfylla anbefallda tidskrav. Eventuella problem med materielanskaffningen som kan påverka tidpunkten då förbandet skall vara operativt skulle redovisas. Försvarsmakten svarade på denna anmodan 2002-11-13 (HKV 06 200:71759).

Sammanfattning av svar på anmodan 2002-11-13

NBC-kompani 04 bedöms som helhet vara operativt 2006-07-01 enligt preliminär taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning (PTOEM) 2001-12-01, HKV H 01 631: 81134.

Delar av NBC-kompani 04 uppgifter enligt PTOEM bedöms kunna lösas från 2004-07-01 (inom pluton och grupp).

Det finns en stor komplexitet i integreringen av nyanskaffade komponenter ingående i delsystem indikeringsfordon och provtagnings-/analyscontainrar. Detta innebär att anskaffning och implementering av dessa materielsystem tar lång tid.

Organisations- och metodförsök måste genomföras med ny NBC-specifik materiel innan förbandet kan vara fullt operativt.

Viss materiel ingående i NBC-kompani 04 kan inte direktanskaffas utan måste utvecklas av Försvarmakten. Exempel på detta är "personsorterare".

Taktik och stridsteknik för förbandet måste utarbetas genom prov och försök med den materiel som levereras efter hand.

Efter Försvarmaktens redovisning 2002-11-13 har ett nytt PTOEM för NBC-kompaniet utarbetats. Förändringarna är av marginell karaktär och påverkar inte slutsatserna i ovanstående sammanfattning.

6.4 Förutsättningar att göra NBC-kompaniet operativt

Den operativa förmågan baseras i stort på tillgång på personal, kompetens och materiel. Mot bakgrund av statsmakternas inriktning att Försvarmaktens NBC-resurser med hög tillgänglighet skall kunna lösa uppgifter såväl nationellt som internationellt, erfordras snabb anskaffning av NBC-materiel. Initialt skall också utveckling och utbildning genomföras parallellt, vilket kommer att kräva en hög grad av samordning av tillgängliga resurser.

Tillgången på fast anställd personal med rätt kompetens är gränssättande för möjligheterna att göra kompaniet operativt. Ambitionen är att bredda tillgången med kompletterande utbildning så att såväl NBC-insatsstyrkan som NBC-kompaniet kan bemannas, samtidigt som tillräckligt med personal avdelas för utveckling, integrering, prov och försök m m. Den tid som krävs för denna utbildning innebär att det inte finns förutsättningar att göra kompaniet operativt med huvuddelen under 2004.

Tillgången på NBC-materiel är den främsta gränssättande faktorn för den operativa förmågan på kort och medellång sikt. I gällande materielplan har endast medel för anskaffning av materiel för ett NBC-kompani kunnat avdelas. För att säkerställa behovet av materiel för såväl utbildning och utveckling som beredskap för insats, skulle ytterligare minst en kompaniuppsättning av NBC-specifik materiel behöva anskaffas. Således måste, vid en NBC-insats, gränssättande NBC-materiel tas från utbildningsförbandet. Samma situation uppstår om NBC-materielen går sönder eller måste uppdateras. Vid en eventuell internationell insats begränsas den nationella NBC-beredskapen avsevärt på grund av bristande tillgång på NBC-materiel.

Försvarsmaktens och FMV rutiner för materielanskaffning, som tillgodoser att rätt materiel, med rätt kvalitet, uppfylla säkerhetskrav etc kan anskaffas inom rimlig kostnad, är inte primärt anpassade för "akutsituationer" när behov finns att på kort sikt fylla konstaterade behov. Med den teknikutveckling som för närvarande äger rum inom NBC-området föreligger det dock ett behov av att i korta intervaller komplettera NBC-förbandens utrustning, vilket inte nuvarande rutiner medger fullt ut. Försvarsmaktens bedömning är dock att anskaffningen sker så snabbt som det för närvarande är möjligt och att uppsättningen av förbandet inte kan tidigare-läggas ytterligare mot denna bakgrund.

Försvarsmakten bedömer att det inte finns möjligheter att erhålla tillräcklig mängd av den gränssättande materielen för att göra kompaniet operativt med huvuddelen under år 2004.

6.5 Slutsatser

Försvarsmakten förordar att nuvarande planering för utveckling av NBC-insatsstyrkan och NBC-kompaniet fullföljs.

NBC-insatsstyrkan bör bibehållas intill 2006-07-01 för att säkerställa NBC-insatsförmåga. Erfarenheter från NBC-insatsstyrkan skall parallellt integreras och koordineras med den fortsatta utvecklingen av NBC-kompaniet.

Med hänsyn taget till vilka krav på nationella och internationella förmågor som kommer att ställas på NBC-kompaniet, måste behov av ytterligare NBC-materiel utredas.

7. Försvarsmaktens redovisning av internationellt materielsamarbete och exportstödande verksamhet (Uppdrag 80 – RB 2003)

7.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 80:

”Försvarsmakten skall på regeringens uppdrag lämna stöd till internationellt materielsamarbete och genomföra exportstödande verksamhet. Försvarsmakten skall i budgetunderlaget för 2004 redovisa kvantitativ uppskattning av myndighetens samlade insatser för internationellt materielsamarbete och exportstöd samt motivera resursbehovet under 2004 för denna verksamhet som myndigheten utför på uppdrag av regeringen.

Försvarsmakten skall vidare i budgetunderlaget för 2004 lämna förslag till principer och alternativa finansieringsformer för hur försvarsattachéer kan medverka i stöd till exportfrämjande verksamhet.”

7.2 Sammanfattning

Internationell verksamhet inom försvarsmaterielområdet omfattar både internationellt försvarsmaterielsamarbete (bi- och multilateralt) och exportstöd.

Internationella samarbeten inom försvarsmaterielområdet som Försvarsmakten utför på uppdrag av regeringen består av bilaterala verksamheter och aktiviteter inom ramen för Försvarsmaktens deltagande i regeringens länderdelegationer på försvarsmaterielområdet och de multilaterala samarbetena inom nordiskt materielsamarbete (NORDAC), sexnationssamarbetet (EDIR-FA), västeuropeiska samarbetet (WEAG) samt visst samarbete inom Europeiska Unionen (ECAP). Vidare består det av kontaktskapande verksamhet genom Försvarsmaktens deltagande i olika internationella försvarsmaterielutställningar, försvarssymposier, internationella flygdagar och örlogsbesök för framtida möjligheter till samarbeten.

I materielförsörjningsutredningens slutbetänkande konstaterade utredaren att den säkerhetspolitiska, försvarspolitiska, tekniska och ekonomiska utvecklingen gör att det blir alltmer nödvändigt att samarbeta internationellt om utveckling och produktion av försvarsmateriel. Skälen till detta är att begränsa utvecklingskostnaderna för enskilda länder genom samutveckling och att säkerställa tillgången till högteknologiska kunskaper. Genom samutveckling bedöms även ömsesidiga beroenden kunna skapas som i sin tur påverkar leveranssäkerheten.

Generellt är det viktigt att i första hand etablera ett försvarsmaterielsamarbete med någon/några nationer som har likartade operativa behov då det underlättar harmoniseringen av kravställningen. Denna förändring medför även att det blir väsentligare att genomföra samarbeten inom forskning och teknologikutveckling. I och med detta är det nödvändigt att finna samarbetsmöjligheter i materieförsörjningens samtliga faser. Samarbeten kring behovsbilder och teknikutveckling kommer därmed att generera gemensamma utvecklingsprojekt.

Det är vidare en fördel att etablera ett samarbete med länder som har en kompetent industri, vilket innebär att det finns industriella förutsättningar att tillsammans med i Sverige verksam industri bli konkurrenskraftiga i ett globalt perspektiv.

Försvarsmaktens resurs för exportfrämjande utgörs av dess kompetens och materiel. Verksamheten genomförs, om det inte innebär men för Försvarsmaktens huvudsakliga verksamhet, genom att personal och/eller materiel, efter framställan från industrin, ställs till deras förfogande. Den princip som hittills tillämpats är att Försvarsmakten står för lönekostnaderna medan industrin står för resor, logi, traktamenten och övriga kostnader. En uppskattning är att exportstödsverksamheten under 2004 kan komma att omfatta cirka 800 000 kronor.

Utgångspunkten för år 2004 är att i samverkan med berörda aktörer ta tillvara de möjligheter som uppstår så att Försvarsmaktens förutsättningar förbättras så att verksamheten bidrar till lägre totalkostnader för Försvarsmakten för vidmakthållande och vidareutveckling av den anskaffade materielen.

Inom dagens verksamhet och regelverk, där Försvarsmakten ställer krav på kostnadstäckning synes det mindre lämpligt att, för närvarande, lämna förslag till och utveckla andra principer och alternativa finansieringsformer än de som nu gäller.

En fortsatt diskussion i dessa frågor bör utgöras av ett förutsättningslöst resonemang där andra former för verksamheten kan belysas varvid principerna och finansieringsformerna då kan prövas i ett sammanhang.

7.3 Redovisning

7.3.1 Redovisningens indelning

Uppgiften har under beredningen delats upp i tre delar enligt nedan och redovisningen följer denna indelning.

- Stöd till internationellt materielsamarbete
- Exportstödjande verksamhet
- Förslag till principer och alternativa finansieringsformer för försvarsattachéernas medverkan i den exportfrämjande verksamheten.

7.3.2 *Stöd till internationellt materielsamarbete*

Övergripande mål med bilaterala förbindelser och samarbeten med andra länder för materielförsörjningen är att genom den globala försörjningsbasen skapa förutsättningar att säkra det svenska militära försvarets behov av materiel och förnödenheter. Detta nås bl a genom prioriterade (bilaterala) samarbeten med ett antal länder utifrån en överordnad strategi.

Ett väl utvecklat internationellt materielsamarbete är avhängigt av en rad samverkande faktorer. Grundläggande är att samtliga deltagande parter kan dra fördel av samarbetet. Andra viktiga faktorer är att samarbetsparterna i huvudsak kan enas om grundläggande operativa och taktiska funktionskrav samt tidsförhållanden liksom fördelning av ansvar och kostnader. Samarbetet måste även inkludera projekt i tidiga utvecklingsfaser samt forskning och teknologiutveckling. Vidare bör ländernas regelverk (lagar, förordningar, sekretessbestämmelser etc) vara tillräckligt harmoniserade. En av de väsentligaste faktorerna utgörs av att samarbetet bör baseras på att det är ett gemensamt samarbete och att det finns ett förtroende mellan parterna avseende vilja och förmåga att fullfölja samarbetet.

Samtidigt som det är angeläget att Sverige även fortsättningsvis kan vidmakthålla och utveckla en egen förmåga att nationellt anpassa materielen med hänsyn till nya hot eller uppgifter.

Samarbeten idag genomförs med enskilda länder (bilateralt), med flera länder (multilateralt) och med organisationer. Efterhand som samarbetena ökar i både omfattning och till antalet deltagande parter, kommer behovet och kravet på en nationell samordning att öka. Den samordning som erfordras kan omfatta mål, resurser och tid. En effektiv internationell verksamhet kräver att alla pågående och identifierade samarbeten samordnas för att, gemensamt, ytterst kunna främja svenska intressen och svensk säkerhetspolitik.

Internationell verksamhet inom försvarsmaterielområdet

De länder som i materiel- och forskningshänseende dominerar i samarbetet med Sverige utgörs för närvarande av de nordiska länderna, USA, Frankrike, Storbritannien och Tyskland. Samarbetet med de länder i övrigt med vilka Sverige sluter bilaterala överenskommelser, respektive förutsättningar för export av försvarsmateriel, varierar i omfattning och följs kontinuerligt upp och blir föremål för en prioriteringsdiskussion.

Bilateralt materielsamarbete

USA ligger långt framme på många teknologiområden av väsentlig betydelse för både Sverige och övriga Europa. Sveriges samarbete med USA kommer därför även i fortsättningen att vara en viktig förutsättning för Försvarens teknologiska- och materielförsörjning. Samtidigt är fortsatt tillgång till den europeiska marknaden av stor betydelse för den amerikanska försvarsindustrin. Det finns därför ett ömsesidigt intresse för både Europa och USA att söka lämpliga framtida samarbetsformer som tillgodoser dessa intressen.

Samarbetsstrukturen med USA grundar sig på ett MoU med underavtal. Senior National Representatives inom armé-, marin-, flyg-, ledningssystem-, interoperabilitet och forskningsområdena ansvarar för samarbetet. Ett 70-tal annexavtal har tecknats och informationsutbytet samt pågående projekt är mycket omfattande. Vidare genomförde USA våren 2000 det sk Defence Trade Security Initiative som riktades mot NATO-medlemmar, Japan och Australien där Sverige under 2001 inkluderades.

För att underlätta teknologiöverföring och materielförsörjning har överenskommelser träffats med flera europeiska länder, såsom Frankrike, Storbritannien och Tyskland. Dessa bilaterala diskussioner har samma syfte; att så kostnadseffektivt som möjligt tillgodose det svenska försvarets behov av materielförsörjning på hög teknisk nivå.

Vidare har överenskommelser tecknats mellan Sverige och ett flertal andra länder. Syftet med dessa bilaterala samarbeten är främst att främja den svenska försvarsindustrins export för att därigenom kunna vidmakthålla och utveckla den egna kompetensen som behövs.

Utgångspunkt för samarbetena har varit den teknologiska nytta som tillförts för vår materielförsörjning, vägd mot svenska motprestationer till det aktuella landet. Detta innebär i praktiken att vissa länder, i kraft av sin teknologiska nivå, prioriteras före andra länder. Det finns en rad faktorer som påverkar med vilka länder som samarbete eftersträvas och samarbetena baseras på ett pragmatiskt synsätt.

Representation i regeringens kommissioner på försvarsmaterielområdet 2003

Land	Ordförande	FM	FMV	FOI
Australien	Dick Börjesson	Håkan Rugeland	Anders Nilsson	Jan Rylander
Brasilien	Kent Harrskog	Jan Pettersson	Arne Hedén	Jan Rylander
Canada	Birgitta Böhlin	Jan Pettersson	Lars af Sillé (sekr)	Lars Sandström
Chile	Göran Larsbrink	Jan Petersson	Göran Larsbrink	Jan Rylander
Finland	Jan-Olof Lind		Urban Jonsson (sekr)	
Frankrike	Dick Börjesson	Anders Carell	Göran Larsbrink	Ola Listh
Grekland	Kent Harrskog	Anders Johansson	Kennet Olsson	Jan Rylander
Italien	Birgitta Böhlin	Anders Johansson	Carl von Heijne	Jan Rylander
Malaysia	Kent Harrskog	Odd Werin	Anders Johnsson	Jan Rylander
Nederländerna	Christer Lidström	Odd Werin	Lars E. Salomonsson	Lars Sandström
Norden	Jan-Olof Lind		Urban Jonsson (sekr)	
Norge	Jan-Olof Lind		Urban Jonsson (sekr)	
Polen	Kent Harrskog	Lars Hammarlund	Jan-Erik Löfgren	Lars Stenholm
Schweiz	Christer Lidström	Håkan Rugeland	Roland Albinsson	Lars Stenholm
Singapore	Bengt Anderberg	Odd Werin	Peter Holmström	Dick Sträng
Storbritannien	Dick Börjesson	Anders Johansson	Staffan Näsström	Hans Lok
Sydafrika	Staffan Näsström	Anders Johansson	Jan-Erik Lövgren	Jan Rylander
Thailand	Kent Harrskog	Odd Werin	Olle Båathe	Jan Rylander
Tjeckien	Kent Harrskog	Tomas Fjellner	Roland Albinsson	Jan Rylander
Tyskland	Dick Börjesson	Anders Carell	Arne Hedén	Hans Elger
Ungern	Kent Harrskog	Tomas Fjellner	Jan-Åke Sjören	Jan Rylander
USA	Jan-Olof Lind (ordförande) Bertil Björkman (Vice ordf.)	Tomas Fjellner	Stephan Källmén	Lars Sandström
Österrike	Kent Harrskog	Håkan Rugeland (sekr)	Göran Langemar	Lars Stenholm

Det är av största vikt att förvalta och vidareutveckla förbindelserna med länder vilka Sverige nu inlett ett samarbete. En förutsättningslös prövning bör dock göras av nya länder med vilka ett samarbete kan komma att aktualiseras med hänsyn till behov av resurser. Exempel härpå är Japan och Sydkorea.

NORDAC

Det nordiska försvarsmaterielsamarbetet, Nordic Armament Co-operation (NORDAC), har fortsatt utvecklats i en positiv riktning. Ett antal nya förundersökningsgrupper (FUG) har startats liksom förprojekt- och projektgrupper.

Under år 2000 genomfördes en översyn av samarbetsavtalet. Denna översyn resulterade i att samarbetsavtalet skrevs om, bl a med inriktningen att samarbete inom Norden skall kunna genomföras mellan två till fyra länder.

Ledningsgruppen för NORDAC konstaterar samtidigt att samarbeten kring större utvecklings- och anskaffningsprojekt minskar. Samarbetet kring ett framtida parerat fordon inom NORDAC läggs ned och för närvarande finns få nya projekt inom ländernas behov som kan bli framtida samarbeten.

Med de nya avtalen som grund genomfördes det under år 2002 en inventering av allt pågående samarbete mellan nationerna inom NORDAC, redovisat i NORDAC rapport nr 8 den 29 augusti 2002.

Sexnationsinitiativet – försvarsmaterielsamarbete i Europa

Torsdagen den 27 juli år 2000 undertecknade Sverige, Frankrike, Tyskland, Storbritannien, Italien och Spanien ett ramavtal (EDIR-FA) om åtgärder för att underlätta omstrukturering och drift av den europeiska försvarsindustrin. Undertecknandet skedde vid den internationella flygmässan i Farnborough utanför London.

Ett syfte är att ge uttryck för en gemensam vilja att underlätta omstrukturering av europeisk försvarsindustri. Samtidigt har en gemensam inställning till vissa industripolitiska förutsättningar redovisats, avsedda att underlätta samarbetet inom den europeiska flygindustrin.

Samarbetet inom ramavtalet omfattar bland annat samarbete när det gäller forskning och utveckling, skydd av sekretessbelagd information, leveranssäkerhet, behandling av teknisk information, harmonisering av de militära kraven på försvarsmateriel samt exportregler.

Inget land kan idag självt bära en nationell försvarsindustri som inför framtiden motsvarar respektive lands behov. Den svenska försvarsindustrin är konkurrenskraftig inom bland annat flyg-, robot-, elektronik- och fartygsområdena. Kostnaderna för forskning och utveckling är höga och svensk industri klarar inte dem på egen hand men får nu ändå en möjlighet att vara med att utveckla framtidens stora försvarssystem. Samarbetet stärker vidare den europeiska försvarsindustrin gentemot USA och skapar förutsättningar för att trygga svensk materielförsörjning i eventuella framtida kriser.

Ramavtalet konsoliderar det Letter of Intent som skrevs 6 juli 1998.

Försvarsmakten deltar i enlighet med givna instruktioner i arbetet med att ta fram metoder för arbetet inom ramen för EDIR-FA inom bl a områdena för grupperna Security of Information (SoI) och Harmonisation of Military Requirements (HMR).

WEAG – försvarsmaterielsamarbete inom f d VEU

Den övergripande målsättningen för WEAG är att skapa ett ökat materielsamarbete i Europa karaktäriserat av ett effektivt utnyttjande av anslag för forskning, utveckling och anskaffning och som sexnationsinitiativet stärka den europeiska teknologiförsörjningen utifrån en allsidig europeisk försvarsindustribas.

I juni år 1997 gav regeringen ett generellt bemyndigande till Försvarsmakten, FMV och dåvarande FOA och FFA att delta i samarbete inom WEAG:s tre paneler. Regeringen stipulerade även att deltagandet i WEAG skulle ske i samråd mellan myndigheterna och uppdrog åt FMV att inrätta en särskild arbetsgrupp med uppgift att samordna myndigheternas olika aktiviteter i WEAG.

Regeringen utsåg vidare generaldirektören för FMV till svensk försvarsmateriel-direktör (NAD) och gav denne det övergripande ansvaret att leda och koordinera Sveriges engagemang i WEAG. GD FMV har i sin tur valt att delegera ansvaret för panel I (behovsanalys) till Försvarsmakten och panel II (forskning och utveckling) till FOI. FMV har själv behållit ansvaret för panel III (policy, upphandling, marknadsfrågor m m).

Sverige är sedan ministermöte i november 2000 medlem i WEAG.

SUBGROUP SHORT TITLE LEGEND

Short-Title		Status
APLS	Approach and Precision Landing System	-
NLV	New Logistic Vehicles	O
FAV	Future Armoured Vehicle	M
FBE	Future Bridging Equipment	C
GTCM	Ground Troop Counter Mobility	M
NBCD	Nuclear, Biological & Chemical Defence	-
ADS	Artillery Delivery System	M
FCA	Future Combat Aircraft	M
UAV	Unmanned Aerial Vehicles	O
DFP	Direct Firing Platform	M
CME	Counter Mine Equipment	C
NMW	Naval Mine Warfare	M

C = Chair, M = Member, O = Observer och P = Pending.

Samarbetet inom WEAG bidrar till att underlätta samordning av de nationella anskaffningsprogrammen med andra europeiska anskaffningsprogram och skapar därmed utrymme för en effektivare materieförsörjning, för närvarande inom följande områden.

EU

För att EU skall vara aktuell för försvarsmaterielsamarbete krävs förändringar i aktuella EU-fördrag. Nuvarande EU-fördrag (Amsterdamfördraget) medger inte att försvarsmaterielsamarbete i sin helhet kan genomföras inom EU:s ram, detta med hänsyn till att EU ej har enats om ett samarbete avseende säkerhetspolitik (s k GUSP) och därtill hörande frågor, bl a försvarsmaterielsamarbete.

En grundförutsättning härför är dock att Romfördragets artikel 223 om undantag från internationell konkurrensupphandling vid upphandling av försvarsmateriel förändras. Under Maastrichtfördraget har en dialog i dessa frågor formaliserats mellan medlemsstaterna. I denna dialog har ingen enighet kunnat nås om att avskaffa eller modifiera artikel 223. En förändring torde inte vara aktuell under de närmaste åren.

Under uppsättandet av en Europeisk krishanteringsstyrka har ett antal brister identifierats. Ett arbete som syftar till att finna alla genomförbara lösningar på bristerna har bedrivits under rubriken European Capabilities Action Plan, (ECAP). Denna är en 'bottom-up'-process, vilken styrs av de medlemsstater som frivilligt samarbetar i olika paneler för att hitta lösningar på de specifika bristerna. Medlemsstaternas grad av engagemang i de olika panelerna avspeglas av den nivå som de deltar på; Leading Member State (LMS), Active Participant (AP), Observer (O). Inom ramen för ECAP deltar Sverige inom 9 av 19 paneler.⁷

NATO/PFF

Målet är interoperabilitet

Sverige deltar sedan i maj år 1994 i Partnerskap för fred (PFF). Frågor på materielområdet hanteras därvid av deltagarländernas nationella försvarsmateriel-direktörer inom ramen för Conference of National Armaments Directors (CNAD). Det främsta målet för den materielrelaterade samverkan inom ramen för NATO/PFF är att verka för interoperabilitet och harmonisering av medlemsländernas materiel i syfte att underlätta gemensamma fredsfrämjande operationer. CNAD möts på regelbunden basis för att diskutera och dra upp riktlinjer för de ekonomiska, politiska och tekniska förutsättningarna för utveckling och harmonisering av materiel.

Under CNAD finns huvudgrupper för flyg-, armé- och marinvapen, en forsknings- och teknologistyrelse samt en särskild grupp med industrirepresentanter. Under dessa grupper finns i sin tur ett stort antal olika studie/arbetsgrupper (Dependent groups).

⁷ *Surveillance and Target Acquisition (LMS), Theatre Surveillance and Reconnaissance, Air Picture (LMS), NBC Protection (AP), Operations Headquarters (AP), Air to air Refuelling (AP), UAV (AP), Deployable CIS Resources (O), Suppression of Enemy Air Defence (O), Special Forces (O).*

I likhet med WEAG:s paneler styr och koordinerar huvudgrupperna för flyg-, armé- och marinmateriel samt styrelsen för forskning arbetet i de underlydande undersökningsgrupperna och förser CNAD med rapporter och beslutsunderlag. En viktig skillnad gentemot WEAG är att många grupper enbart är öppna för NATO-medlemmar, vilket utestänger PFF-länder som Sverige från fullt deltagande, information m m. Det bör även noteras att PFF-medlemmar inte har rösträtt i grupperna utan enbart deltar som observatörer. Undergrupperna och PFF-medlemmars möjlighet till deltagande klassificeras utifrån följande grunder: Partnership Groups. Partially open to partner participation. Transparent to partners. Some activities are open to partners.

Insatser och resurser

Planering år 2004, viktigare åtgärder som planerats eller vidtagits

För att göra en relevant planering redovisar Försvarmakten en planering på kort sikt, 2004, samt en övergripande planering 2005-. Syftet med detta är att synliggöra det resursbehov som föreligger på längre sikt kopplat till den uppbyggnad som genomförts under de senaste åren.

Resursbehov inom anslaget 6:1

Resursbehov Verksamhet

Planerade resurser (Mkr) inom ramen för anslaget 6:1 framgår nedan. I underlaget ingår ej lönedel och omkostnadspålägg för Försvarmaktens anställda. Dessa redovisas separat nedan.

Materielsystem	2004	2005	2006	2007
Stridsfordonssystem *	0,5	0,5	0,5	0,5
Ubåtssystem	0,5	0,5	0,5	0,5
Ytstridsfartygs-* och	1,5	1,5	1,5	1,5
Minröjningssystem				
Flygburet radarsystem	0,5	0,5	0,5	0,5
JAS 39-system *	1,0	1,5	1,5	1,5
Övrig verksamhet *	1,0	1,0	1,0	1,0
Summa	5,0	5,5	5,5	5,5

* inklusive robotsystem.

Resursbehov Personal

Försvarsmaktens personalbehov bedöms till tio personår per år inom förbandstypen Operativa lednings- och underhållsförband och två personår per år inom förbandstypen JAS 39-förband för år 2004. Dessa behov bedöms kvarstå över tiden med hänsyn till efterfrågad och beslutad verksamhet i perioden till och med år 2007.

*Resursbehov inom anslaget 6:2**Resursbehov Verksamhet*

Nuvarande resurser, givna av regeringen till Försvarsmakten, FMV och FOI inom ramen för anslaget 6:2 framgår enligt nedan.

Materielsystem	2004	2005	2006	2007
Uppdrag inom Försvarsmakten	16,5	16,5	16,5	16,5
Uppdrag till FMV	45	50	50	50
Uppdrag till FOI	15	15	15	15
Summa	76,5	81,5	81,5	81,5

I RB 2003 är 42 miljoner kronor reserverat inom anslagspost 6:2:1 (FMV) och 15 miljoner kronor inom anslagspost 6:2:3 (FOI). Resterande medel utgör enbart en prolongering tills vidare.

Uppdrag inom Försvarsmakten för perioden 2004-2007 utgörs av de planerade resurserna som Försvarsmakten självständigt avdelar inom ramen för anslagspost 6:2:1.

Särskilda resurser allokerade för exportfrämjande verksamhet inom respektive materielbeställning är idag ej avdelade. Verksamhet är påbörjad med att utveckla en metod för att dessa kostnader (resursbehov) skall kunna redovisas separat.

Resursbehov Personal

Personalbehovet utgörs till huvuddelen av personal inom FMV och FOI och redovisas separat av dessa myndigheter.

7.3.3 *Exportstödjande verksamhet*

Bakgrund

Frågeställningen har berörts tidigare i BU 03/SR, 2002-03-01 (SR 67). Slutsatserna i det arbetet var bl a:

- att verksamheten förutsätter regeringens uppdrag eller medgivande samt
- att Försvarsmakten förfogar över den efterfrågade kompetensen eller materieln,
- medel inte avdelats för verksamheten utan kostnaderna (utom löne-medel) har belastat industrin eller i vissa fall FMV,
- Försvarsmaktens ekonomi och redovisningssystem inte medger något utfall vare sig i ekonomiska termer eller nedlagd tid samt
- industrins behov av stöd ökar samtidigt som Försvarsmaktens koncentration till huvuduppgifterna innebär att de resurser som kan ställas till industrins förfogande successivt krymper.

Ovanstående förhållanden är alltså giltiga.

Kvantitativ uppskattning av resursbehovet

Förutsättningen för att kunna prognosticera (och därmed planera och budgetera) exportstödsverksamhet är att försvarsindustrin i god tid kan presentera sina behov för kommande verksamhetsår. De önskemål som industrin presenterar i Regeringskansliets koordinations- och referensgrupper (KRG) har som regel inte det tidsperspektiv som krävs för planerings- och budgetprocessen.

En kvantitativ uppskattning av insatserna för exportstöd under 2004 baserad på hittillsvarande erfarenheter kommer att vara behäftad med ett visst mått av osäkerhet eftersom Försvarsmaktens ekonomi- och redovisningssystem inte medger ett utfall i vare sig kostnader eller mantimmar. Den exportfrämjande verksamhet som tidigare bedrivits har belastat Försvarsmakten utan att detta särskilt framgått av redovisningar. Den sammanställning som påbörjats under 2003 kommer successivt att utgöra en allt mer stabil grund för kommande årliga uppskattningar.

Verksamheter inom Försvarsmakten som i större eller mindre omfattning är exportstödsrelaterade utgörs främst av inspektörernas resor och besök, deltagande i mässor och utställningar där svensk försvarsindustri ställer ut, deltagande i internationella uppvisningar (främst flyg d:o) och övningar samt validerings- och verifieringsövningar.

Verksamhet som Försvarsmakten engageras i på initiativ av industrin och efter rekommendation från KRG omfattar bl a besök av delegationer från presumtiva kunder, symposier med teknisk/taktisk inriktning, seminarier direkt kopplade till specifika vapensystem samt materielförevisningar, ofta efter önskemål från den presumtive kunden.

Exportstödsverksamheten bedrivs inte bara i våra grannländer utan i eller med de länder med vilka industrin har eller eftersträvar affärsrelationer med vilket innebär i stort sett hela världen. För närvarande aktuella samarbetsländer i detta avseende är: Finland, Norge, Danmark, Storbritannien, Holland, Frankrike, Polen, Tjeckien, Österrike, Ungern, Grekland, Gulfländerna, Sydafrika, Indien, Malaysia, Thailand, Singapore, Japan, Australien, Brasilien, Chile, Mexico, USA och Canada.

I största möjliga utsträckning eftersträvar Försvarsmakten att koordinera industrins önskemål med redan planerad verksamhet vilket i huvudsak sker genom KRG. De önskemål som inte kan tillgodoses på detta sätt utförs genom uppdrag till förband.

Med utgångspunkt från de senaste årens genomförda verksamhet samt det faktum att löneandel inte inräknas utan endast verksamhetsmedel utgörs kostnaderna i huvudsak av resor, kost och logi samt traktamenten. Vid utländska delegationers besök i Sverige tillkommer kostnader för förplägnad och (inrikes) transporter.

På grund av svårigheten att prognosticera verksamheten har inte kostnader för eventuella uppvisningar utomlands av materielsystem medtagits i denna uppskattning. Försvarsmakten föreslår att kostnaderna för sådan verksamhet särredovisas i myndighetens årsredovisning.

En uppskattning är att verksamheten under 2004 kan komma att omfatta cirka 800 000 kronor.

Motivet för att resurser avdelas för exportstödsverksamhet är att finna förutsättningar till att den materiel som Försvarsmakten anskaffar får en sådan totalvolym så att denna bidrar till lägre totalkostnader för Försvarsmakten i vidmakthållande och vidareutveckling. Utgångspunkten för år 2004 är att i samverkan med berörda aktörer ta tillvara de möjligheter som uppstår så att Försvarsmaktens förutsättningar förbättras.

7.3.4 *Förslag till principer och alternativa finansieringsformer för försvarsattachéernas medverkan i den exportfrämjande verksamheten*

Hittillsvarande praxis för finansiering av exportstöd

Försvarets resurs för exportfrämjande utgörs av dess kompetens och materiel. Verksamheten genomförs, om det inte innebär men för Försvarets huvudsakliga verksamhet, genom att personal och/eller materiel, efter framställan från industrin, ställs till deras förfogande. Den princip som hittills tillämpats är att Försvarets står för lönekostnaderna medan industrin står för resor, logi, traktamenten och övriga kostnader.

För att ytterligare tydliggöra denna praxis bör Försvarets alltid fakturera industrin efter genomförd verksamhet.

Undantag härifrån är uppdrag som referensmyndighet då Försvarets kostnader belastar FMV.

Tillämpbarhet avseende försvarsattachéverksamhet

Vid dimensioneringen av försvarsattachéverksamheten bör beaktas att den utöver rena MUST-uppgifter omfattar mer än exportstöd. Samtliga ledningar i Högkvarteret har, i varierande grad i olika länder, intressen i de möjligheter en försvarsavdelning och attaché erbjuder. Finansieringen av försvarsavdelningar med attachéverksamheten är därför en angelägenhet för hela Högkvarteret.

Inrättande av försvarsavdelning samt tillsättandet av en försvarsattaché innebär inledningen av en relation med landet i fråga som bör grundas på Försvarets samlade intressen i det aktuella landet och utgöra ett långsiktigt intresse. Såväl inrättandet som avbrytandet av en attachéjänst kräver framförhållning i planeringen oaktat det tyngst vägande skälet vid etableringen. Därvid bör inrättandet och vidmakthållandet inte vara beroende på Försvarets budgetvariationer.

Av attachéernas verksamhet bedömer MUST att cirka 20 % i genomsnitt utgörs av exportfrämjande verksamhet.

Ovanstående nämnda praxis skulle kunna tillämpas även för försvarsattachéernas exportfrämjande verksamhet genom att attachén ges uppgifter, uppdrag och erforderliga resurser i det ordinarie ledningssystemet, via MUST, och som Försvarets därefter fakturerar industrin efter genomförd verksamhet.

Förslag till principer och alternativ finansiering

Inom dagens verksamhet och regelverk, där Försvarmakten ställer krav på kostnadstäckning synes det mindre lämpligt att, för närvarande, lämna förslag till och utveckla andra principer och alternativa finansieringsformer än de som nu gäller.

Försvarmakten avråder i nuläget från att utveckla andra principer och alternativa finansieringsformer för försvarsattachéernas exportfrämjande verksamhet. Motivet härför är att Försvarmaktens och försvarsattachéernas integritet kan ifrågasättas om verksamheten bedrivs direkt på industrins bekostnad. Denna farhåga är än mer accentuerad i fråga om försvarsattachéerna och deras verksamhet.

Ett ytterligare alternativ till finansiering skulle kunna vara att en utomstående organisation ställer medel, eventuellt på årsbasis, till Försvarmaktens förfogande för genomförande av försvarsattachéernas exportfrämjande verksamhet. Detta alternativ har inte undersökts eller prövats inom Försvarmakten.

En fortsatt diskussion i dessa frågor bör utgöras av ett förutsättningslöst resonemang där andra former för verksamheten kan belysas varvid principerna och finansieringsformerna då kan prövas i ett sammanhang.

Särskilda redovisningar rörande nätverksbaserat försvar och ledningssystem

Försvarsmaktens redovisning avseende utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar och plan för genomförandet av Demo 05, m m

(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, regeringsbeslut 5, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)

(Sex underbilagor)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	3
3. Analys av uppgiften.....	4
3.1 Deluppgift 1	4
3.2 Deluppgift 2	4
3.3 Deluppgift 3	4
3.4 Deluppgift 4	5
3.5 Deluppgift 5-8	5
4. Redovisning.....	6

Underbilagor

(Hemlig underbilaga insänds med HKV skr 2003-02-28, H 23 383:80300)

- 8.1 (Ö) Övergripande redovisning av Försvarsmaktens utveckling av nätverksbaserat försvar
- 8.2 (Ö) Principer för ledning och styrning av utvecklingen
- 8.3 (Ö) Insatsledningssystem
- 8.4 (Ö) Verksamhetsledningssystem
- 8.5 (Ö) Genomförandeplanering för Demo 05 och 06
- 8.6 (H) Ekonomi och leveransplaner

1. Uppgiften

Ur regeringsbeslut 5, Ä RB 2002, 2002-11-07 (Fö2002/353/MIL), uppdrag 79:

”Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 när det gäller arbetet med utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar, inklusive Ledsystem M, O, P och T, redovisa dels fastställda mål, dels utvecklingsarbetets fortskridande, uppnådda resultat och kostnader i förhållande till målen. Redovisningen skall också omfatta en beskrivning av bl.a. hur uppnådda resultat och erfarenheter i övrigt påverkat målsättningar, arbetsplan och ekonomi för det fortsatta arbetet.

Redovisningen skall även innefatta en beskrivning av hur Ledsystem T-arbetet kopplas till det vidare arbetet inom ramen för utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar, särskilt avseende målsättningar, definitioner och avgränsningar. Försvarmakten skall särskilt belysa hur utvecklingen av Ledsystem T inriktas såväl utifrån det arbete som parallellt kommer att bedrivas avseende ledningsmetodik för ett nätverksbaserat försvar som mot principen om ett försvarsmaktsgemensamt förbandsuppträdande, där tidigare försvarsgrensvisa lednings-, insats- och verksamhetsprinciper nedtonats.

Försvarmakten skall vidare redovisa

- 1. vilka taktiska ledningssystem samt ev. andra system som är sammankopplade med dessa som man avser att prioritera när det gäller att skapa en gemensam lägespresentation,*
- 2. en utvecklingsplan för sådana system som avses i föregående punkt och som skall utvecklas före 2007 därför att de inte skall prioriteras i det hänseende som anges i den punkten,*
- 3. vilka av de system som avses i punkten 1 härövan som skall vara kvar trots att de inte prioriteras i det hänseende som anges i den punkten samt skälen till varför de skall vara kvar,*
- 4. vilka verksamhetsledningssystem som inte berörs av det nätverksbaserade försvaret, en plan för integrationen av dagens verksamhetsledningssystem mot målbilden 2010 och en plan som visar vilka verksamhetsledningssystem man avser att utveckla fram till 2010.*

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en plan för genomförandet av Demo 05. Denna plan skall innehålla:

- 1. Samtliga tänkta leveranser. För varje leverans skall anges mål, en maximal ekonomisk ram, datum för leverans, kriterier för huruvida leveransen kan anses ha uppfyllt målet samt hur leveransen eventuellt påverkar eller påverkas av andra leveranser, aktiviteter eller processer inom eller utom Demo 05. Vidare skall anges om leveransen för sig eller ihop med andra är så betydelsefull att den kan anses utgöra en milstolpe i Demo 05.*
- 2. En beskrivning av de aktiviteter som ingår i eller påverkar respektive tänkt leverans. I beskrivningen skall ingå de uppgifter som anges i punkten 1 andra meningen.*

3. *En beskrivning av samtliga eventuella milstolpar som inte är sammankopplade med en eller flera leveranser. Dessa milstolpar skall tydligt urskiljas från de milstolpar som omfattas av punkt 1 ovan. Milstolparnas innehåll samt vilket syfte de fyller skall anges.*
4. *En beskrivning av vilka leveranser, aktiviteter och milstolpar som kan skapa de största förseningarna i Demo 05. Beskrivningen skall innehålla en bedömning av de enskilda och kumulativa effekterna av eventuella förseningar i tre utfallsnivåer: liten försening, medelstor försening och stor försening.*

Försvarsmakten skall under genomförandet av Demo 05 behålla planen som referens, även om budget, tidplan och innehåll framledes kan komma att ändras.”

2. Sammanfattning

Försvarsmakten skall fortsätta att utvecklas till ett flexibelt insatsförsvar. Flexibelt innebär både att Försvarsmakten skall kunna genomföra insatser anpassade till aktuell uppgift och att Försvarsmakten kontinuerligt skall kunna anpassas till förändrade hotbilder, uppgifter, tekniska möjligheter etc.

Försvarsmaktens har valt metoden nätverksbaserat försvar (NBF) för att åstadkomma denna dubbla flexibilitet. Grundläggande krav på det flexibla insatsförsvaret är att kunna samverka och agera med andra delar av samhället och tillsammans med andra nationer. Dessa insatser skall kunna ske snabbt för att förhindra att händelser eller instabiliteter eskalerar eller sprider sig.

Utvecklingen skall prioritera försvarsmaktsgemensamma insatser och effekter framför förmågor i autonoma system och förband.

Förmågan att samverka med andra myndigheter skall utvecklas i enlighet med NBF såväl avseende metoder som tekniska lösningar.

Den långsiktiga utvecklingen av internationell interoperabilitet skall syfta till att kunna genomföra insatser vid höga konfliktnivåer baserad på gemensamma metoder och tekniska lösningar enligt NBF och motsvarande utländska koncept.

Försvarsmakten har valt att inleda utveckling av NBF med funktionerna information och ledning då dessa utgör basen för utformning av övriga funktioner.

Regeringen har i regeringsbeslut 2002-11-07 medgett fortsatt utveckling av NBF och LedSystT fas 2 steg 1. Denna fas omfattar åren 2003-2006 då bl.a. en serie av allt mer komplexa försvarsmaktsgemensamma försök och experiment kommer att genomföras syftande till att utvärdera metoder och teknik för NBF med kraftsamling till gemensam lägesbild och insatsledning. Från år 2007 avses anskaffning av teknik för nätverksbaserad informations- hantering och –inhämtning påbörjas och från år 2008 avses utveckling av förband, staber och ledningsplatser för ledning i NBF påbörjas.

Försvarsmaktens bedömning är att operativ förmåga i NBF termer finns från år 2010 men att det inte finns något slutläge där NBF är färdigutvecklat, utan förmågeutvecklingen kommer att vara en kontinuerlig process.

3. Analys av uppgiften

Efter dialog med, och redovisning för Fö/MIL fastställde C HKV i HKV skrivelse 2003-01-22 09100:61477 Arbetsdirektiv inför Försvarsmaktens redovisning av uppgiften enligt regeringsbeslut 5 (ändring av regeringsbrev för budgetåret 2002), uppdrag 79 nedanstående analys av uppgiften.

3.1 Deluppgift 1

En övergripande redovisning av FM utveckling av NBF utvisande fastställda mål, uppnådda resultat och kostnader. LedSyst T,M,P,O roll i denna utveckling skall framgå. Det skall av redovisningen framgå hur gjorda erfarenheter och resultat påverkat den fortsatta verksamheten. Denna redovisning sker på en upplösningsnivå motsvarande PERP, ÅR och BU. Direkta utvecklingskostnader för Demo 05/06 (T,M,P,O) skall redovisas. Övriga kostnader för NBF-utvecklingen skall om möjligt redovisas.

3.2 Deluppgift 2

En redovisning för hur tekniska designprinciper framtagna inom LedSystT om-sätts till krav på övriga materielsystem. Härvid skall särskilt belysas hur försvarsmaktsgemensamma förmågor (MOPT) lyfts fram och tillgodoses framför enskilda systems, förbands eller försvarsgrenars förmåga att agera självständigt.

3.3 Deluppgift 3

Deluppgift 3 a)

En redovisning vilka insatsledningssystem och stridsledningssystem som ingår i Demo 05/06 och där skall visa förmågan gemensamt läge. Regeringsbeslutet avseende medgivande av LedSystT anger att samfunktion enligt detta stycke ges högsta prioritet för den tekniska utvecklingen i LedSystT.

Deluppgift 3 b)

En avvecklingsplan för befintliga system enligt ovan som år 2007:

- inte ingår i Demo eller som ej krävs för att upprätthålla beredskap enligt RB eller
- som ej krävs för som krävs för utbildning och övning.

Deluppgift 3 c)

En redovisning vilka system enligt ovan som bibehålls efter 2007 trots att samfunktion för gemensamt läge ej prövats i Demo 05/06.

3.4 Deluppgift 4

En redovisning av den planerade utvecklingen av verksamhetsledningssystem (personal, ekonomi, logistik ledning) till 2010. Av redovisningen skall om möjligt framgå hur befintliga system skall ersättas, utgå eller integreras för att passa i NBF. De korta tidsförhållandena för rapporten samt det faktum att en särskild utredning pågår avseende införande av "affärssystem" för dessa (eller delar av) funktioner gör att redovisningen 030301 endast kan göras på en principiell nivå. Redovisningen skall minst omfatta:

- Arbetsplan för det fortsatta utredningsarbetet inklusive tider för kompletterande rapport.
- Principiella krav / förutsättningar för FM framtida verksamhetsledningssystem.

3.5 Deluppgift 5-8

En plan för framdrivning av LedSystMOPT till Demo 06 utvisande:

- Leveranser, inklusive mål och kostnader för dessa, till FM från uppdragen i form av bl.a. demonstrationer och rapporter. "Uppdragsinterna" leveranser redovisas ej.
- Milstolpar som är viktiga för koordinationen mellan de olika uppdragen.
- Leveranser eller milstolpar som är kritiska för att nå målen i Demo 05/06 även om dessa inte i sig är leveranser till FM eller krävs för koordinationen mellan uppdragen. Konsekvenser av förseningar för dessa milstolpar skall vara bedömda avseende vilken påverkan de får på slutmålet.

Redovisning görs dels med en övergripande plan, där mål och leveranser är inplanerade årsvis. Dessutom redovisas detaljer avseende mål, leveranser/milstolpar och ekonomi i en särskild underbilaga.

4. Redovisning

Övergripande redovisning av FM utveckling av NBF

Sammanfattning av rapporten samt gjorda erfarenheter och ställningstagande framgår av underbilaga 8.1. /8.1

Principer för ledning och styrning av utvecklingen

Åtgärder för att bryta upp stuprörstänkande och skapa försvarsmaktsgemensamma styrmetoder framgår av underbilaga 8.2. /8.2

Insatsledningssystem

Utveckling av befintliga insatsledningssystem framgår av underbilaga 8.3. /8.3

Verksamhetsledningssystem

Principiella krav på framtida verksamhetsledningssystem och plan för fortsatta studier och rapportering framgår av underbilaga 8.4. /8.4

Genomförandeplanering för Demo 05 och 06

Översiktlig beskrivning av utvecklingen av FMLS 2010 och verksamhet inför och under Demo 05 och Demo 06 framgår av underbilaga 8.5. /8.5

Plan säkerhetsarbete

Övergripande plan säkerhetsarbete framgår av underbilaga 8.5.

Plan LedSystem

Övergripande plan LedSystem framgår av underbilaga 8.5.

Plan LedSystP

Övergripande plan LedSystP framgår av underbilaga 8.5.

Plan LedSystT

Övergripande plan LedSystT framgår av underbilaga 8.5.

Plan LedSystO

Övergripande plan LedSystO framgår av underbilaga 8.5.

Ekonomi och leveransplaner

Sammanställning över kostnader och leveranser framgår av underbilaga 8.6 ./.8.6 (H)
(hemlig).

Övergripande redovisning av Försvarens utveckling av nätverksbaserat försvar**(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)**

Innehållsförteckning

1. Deluppgift 1	2
1.1 Analys av deluppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
2.1 NBF och flexibelt insatsförsvar	2
2.2 Utveckling av NBF	2
2.3 Särskilda frågor.....	3
3. Uppnådda resultat och dessas påverkan på den fortsatta utvecklingen...4	4
3.1 Allmänt.....	4
3.2 Utdrag ur Årsredovisning 2002	4
3.3 Utdrag ur Perspektivplaneringen.....	6
3.4 Krav på gemensamma och interoperabla insatser på alla ledningsnivåer.....	7
3.5 Utdrag ur Budgetunderlag 2004.....	8
4. Kostnader för NBF.....	9
5. Riskbedömning.....	9

1. Deluppgift 1

Ur regeringsbeslut 5, Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL, uppdrag 79:

”Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 när det gäller arbetet med utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar, inklusive LedSyst M, O, P och T, redovisa dels fastställda mål, dels utvecklingsarbetets fortskridande, uppnådda resultat och kostnader i förhållande till målen. Redovisningen skall också omfatta en beskrivning av bl.a. hur uppnådda resultat och erfarenheter i övrigt påverkat målsättningar, arbetsplan och ekonomi för det fortsatta arbetet.”

1.1 Analys av deluppgiften

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en övergripande redovisning av FM utveckling av NBF utvisande fastställda mål, uppnådda resultat och kostnader. LedSystT, M, Poch O roll i denna utveckling skall framgå. Det skall av redovisningen framgå hur gjorda erfarenheter och resultat påverkat den fortsatta verksamheten. Denna redovisning sker på en upplösningsnivå motsvarande PERP, ÅR och BU. Direkta utvecklingskostnader för Demo 05/06 (T, M, P, O) skall redovisas. Övriga kostnader för NBF-utvecklingen skall om möjligt redovisas.

2. Sammanfattning

2.1 NBF och flexibelt insatsförsvar

Försvarmakten skall fortsätta att utvecklas till ett flexibelt insatsförsvar. Flexibelt innebär både att Försvarmakten skall kunna genomföra insatser anpassade till aktuell uppgift och att Försvarmakten kontinuerligt skall kunna anpassas till förändrade hotbilder, uppgifter, tekniska möjligheter etc.

Försvarmaktens har valt metoden nätverksbaserat försvar (NBF) för att åstadkomma denna dubbla flexibilitet. Grundläggande krav på det flexibla insatsförsvaret är att kunna samverka och agera med andra delar av samhället och tillsammans med andra nationer. Dessa insatser skall kunna ske snabbt för att förhindra att händelser eller instabiliteter eskalerar eller sprider sig.

2.2 Utveckling av NBF

Utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar skall ske som en kontinuerlig interaktion mellan doktrin/metod, personal-, organisations- och teknikutveckling varför fyra samordnade utvecklingsprocesser genomförs. Dessa benämns LedSystT, M, P och O.

Försvarsmakten har valt att inleda utveckling av NBF med funktionerna information och ledning då dessa utgör basen för utformning av övriga funktioner.

Regeringen har i regeringsbeslut 2002-11-07 medgett fortsatt utveckling av NBF och dess tekniska del benämnd LedsystT, fas 2 steg 1. Denna fas omfattar åren 2003-2006 och omfattar då bl.a. en serie av allt mer komplexa försvarsmaktsgemensamma försök och experiment vilka syftar till att utvärdera metoder och teknik för NBF med kraftsamling till gemensam lägesbild och insatsledning. Från år 2007 avses anskaffning av teknik för nätverksbaserad informations- hantering och -inhämtning påbörjas och från år 2008 avses utveckling av förband, staber och ledningsplatser för ledning i NBF påbörjas.

Försvarsmaktens bedömning är att operativ förmåga i NBF termer finns från år 2010 men att det inte finns något slutläge där NBF är färdigutvecklat utan förmågeutvecklingen kommer fortsatt att vara en kontinuerlig process.

2.3 Särskilda frågor

Samordnade och behovsanpassade insatser såväl inom försvarsmakten som med andra myndigheter och med utländska aktörer är basen för utveckling av metoder och teknik i NBF. Detta kräver att nuvarande stuprörstänkande inom förband och försvarsgrenar bryts upp. Försvarsmaktens åtgärder för att åstadkomma detta beskrivs i underbilaga 8.2.

./8.2

Nuvarande tekniska ledningssystem är i huvudsak utvecklade för att stödja den tidigare förbands- och försvarsgrensvisa insatsledningen. Systemen har i flera fall även en teknisk utformning som försvårar principen om kontinuerlig utveckling och flexibel anpassning av funktioner. Försvarsmaktens planering för hur dessa system skall utvecklas eller alternativt ersättas för att passa ledning i NBF beskrivs i underbilaga 8.3.

./8.3

Försvarsmaktens bedömning är att de framtida insatserna måste kunna genomföras i hela konfliktskalan, fred – kris – krig. Detta innebär att Försvarsmaktens verksamhetsledning måste kunna ske parallellt med insatsledning och att verksamhetsledningen skall kunna stödja insatser i hela konfliktskalan. En särskild studie bedrivs för närvarande för att utröna hur FM skall gå vidare med system för verksamhetsledningen. Principiella krav för FM framtida verksamhetsledningssystem, plan för fortsatta studier och planerad fortsatt rapportering beskrivs i underbilaga 8.4.

./8.4

Utvecklingen av funktionerna ledning och information mot NBF sker huvudsakligen i fyra försvarsmaktsgemensamma verksamheter – LedSystT, M, P och O. Utvecklingen syftar till år 2010 ha skapat en informationsinfrastruktur och en ledningsförmåga i prioriterade staber och förband enligt principerna i NBF.

För att utvärdera utvecklingen genomförs, förutom kvalitets- verifierings- och valideringsarbete inom LedSystT, M, P och O, systemdemonstrationer där kombinationen av metod och teknik värderas. Dessa demonstrationer genomförs två gånger per år med successivt ökande komplexitet.

Under 2003 syftar demonstrationerna till att belysa insatser i NBF (CIMI 03) och att pröva grundläggande funktioner i utvecklingsmiljön (främst metodutvecklingsplats Enköping och försökskommunikationsnät).

Under 2004 syftar demonstrationerna till att pröva de tekniska förutsättningarna för gemensam lägesbild och fortsatt metodutveckling.

Under 2005 (Demo 05) utvärderas och vidareutvecklas framför allt gemensam rollbaserad lägesbild. Vidare genomförs prov av tekniska informations säkerhetslösningar.

Med gemensam rollbaserad lägesbild som grund prövas under 2006 (Demo 06) insatsledning i ett antal scenario.

De viktigaste produkterna från LedSystT, M, P och O är inte demonstratorerna utan de tekniska lösningar, designregler, metodanvisningar, doktringunder, organisationsprinciper och den personella kompetensen som skall ligga till grund för utveckling och anskaffning av insatsledningssystemet efter 2006. Denna kunskap avses successivt överföras till utvecklingen av skarpa insatsledningssystem. Utvecklingen inom LedSystT, M, P och O beskrivs i underbilaga 8.5.

./8.5

3. Uppnådda resultat och dessas påverkan på den fortsatta utvecklingen

3.1 Allmänt

Resultaten från genomförd utveckling av NBF samt internationellt samarbete har inneburit att Försvarmakten i årets PerP-rapport och budgetunderlag gjort ett antal tydliga ställningstaganden avseende NBF och vikten av att NBF genomförs. Detta kommer i hög grad att påverka Försvarmaktens fortsatta utveckling.

3.2 Utdrag ur Årsredovisning 2002

Utvecklingen av nätverksbaserat försvar har fortsatt under år 2002. Ledning av utvecklingen har stärks genom inrättande av Ledningsinspektör och förstärkt ledningsorganisation i Högkvarteret (HKV 03).

Försvarsmakten kommer att införa funktionsbegrepp och försvarsmaktsgemensam arkitektur (FM A) syftande till att den fortsatta utvecklingen beskrivs och leds försvarsmaktsgemensamt istället för som tidigare i förbands- och försvarsgrenstermer. En motsvarande försvarsmaktsgemensam teknisk designledning avses införas vid FMV under år 2003.

Målsättning inklusive säkerhetsmålsättning för FM Ledningssystem 2010 har utarbetats och fastställts i en första version. Baserat på dessa mål har därefter målsättning för systemdemonstratorer 2005 och 2006 (Demo 05/06) fastställts.

Utveckling av Ledningsmetoder för NBF har fortsatt vid OPIL (LedSystM) med stöd från FHS och FOI. Inom ramen för denna utveckling har ett koncept för försvarsmaktsgemensam strid utarbetats och en plan för arbetet till 2006 skapats.

Kompetensutveckling av personal för utveckling av NBF har genomförts dels som kortare kurser för FM ledning och dels genom en fyra veckor lång kurs för nyckelpersonal i NBF-utvecklingen.

Kvalitetssäkring av NBF-utvecklingen har inletts med stöd av oberoende riskanalys, vetenskapligt råd med svenskt och amerikanskt deltagare samt påbörjad utveckling av metoder för att mäta försvarsmaktseffekter på systemnivå 0 och 1 (*Blir vi en bättre försvarsmakt?*).

Teknisk systemdesign, informationshantering i nätverk, informationssäkerhet, nya sensorsystem samt en förändrad anskaffnings- och utvecklingsstrategi har utvecklats vid FMV inom uppdraget LedSystT fas 1, vilket till sin huvuddel slutförts under året. En plan för den fortsatta teknikutvecklingen har skapats.

Regeringen har i regeringsbeslut 2002-11-07 medgett fortsatt utveckling av NBF och LedSystT fas 2 steg 1. Denna omfattar åren 2003-2006 då en serie av allt mer komplexa försvarsmaktsgemensamma försök och experiment kommer att genomföras syftande till att utvärdera metoder och teknik för NBF med kraftsamling till gemensam lägesbild och insatsledning.

Från år 2007 avses anskaffning av teknik för nätverksbaserad informationshantering och -inhämtning påbörjas och från år 2008 avses utveckling av förband, staber och ledningsplatser för ledning i NBF påbörjas.

Försvarsmaktens bedömning är att operativ förmåga i NBF termer finns från år 2010 men att det finns inte något slutläge där NBF är färdigutvecklat utan förmågeutvecklingen kommer att vara en kontinuerlig process.

3.3 Utdrag ur Perspektivplaneringen

Försvarsmaktens långsiktiga utveckling (10 år -) beskrivs i den årliga perspektivplaneringen. Under arbetet har erfarenheter från FM LedSyst nyttjats och inarbetats i de olika målbilderna. I årets rapport för (02/03) beskrivs fyra principiellt olika utvecklingsvägar av Försvarsmakten inför försvarsbeslutet 2004. De olika målbilderna ställer olika krav på utvecklingen av NBF.

Målbild X :

Omvärldsbeskrivning: Förutsätter stabilitet i vårt närområde och inget framtida hot om väpnat angrepp i det 20-åriga perspektivet.

Försvarsförmåga	Internationell förmåga	Anpassningsförmåga	Påverkan på NBF
En liten del av resurserna riktas mot försvarsförmågan. Nationell integritet sker i samverkan med närliggande stater.	En stor del av resurserna riktas mot internationell förmåga som utformas för fredsframtvängande operationer.	En begränsad del av resurserna avsätts för anpassning. Åtgärder inriktas mot internationella insatser	Interoperabiliteten styrande såväl vad avser teknik som metod. Relativt hög ambition.

Målbild W:

Omvärldsbeskrivning: Förutsätter stabilitet i vårt närområde och inget framtida hot om väpnat angrepp i det 20-åriga perspektivet.

Försvarsförmåga	Internationell förmåga	Anpassningsförmåga	Påverkan på NBF
En liten del av resurserna riktas mot försvarsförmågan. Nationell integritet sker i samverkan med närliggande stater.	En stor del av resurserna riktas mot internationell förmåga som utformas för fredsbevarande operationer.	En begränsad del av resurserna avsätts för anpassning. Åtgärder inriktas mot att hantera nya hot och risker	Interoperabiliteten styrande såväl vad avser teknik som metod. Relativt låg ambition.

Målbild Y:

Omvärldsbeskrivning: Förutsätter relativ stabilitet i vårt närområde, hot om framtida väpnade angrepp kan ej uteslutas i det 20-åriga perspektivet.

Försvarsförmåga	Internationell förmåga	Anpassningsförmåga	Påverkan på NBF
En begränsad del av resurserna riktas mot försvarsförmågan. Nationell integritet och möta intrång sker i huvudsak själv.	En begränsad del av resurserna riktas mot internationell förmåga som utformas för fredsframtvängande operationer.	En betydande del av resurserna avsätts för anpassning. Åtgärder inriktas mot att kunna möta ett väpnat angrepp.	I huvudsak svenska nationella krav styrande för utformningen. Relativt hög ambition.

Målbild Z:

Omvärldsbeskrivning: Förutsätter stabilitet i vårt närområde, hot om framtida väpnade angrepp kan ej helt uteslutas i det 20-åriga perspektivet.

Försvarsförmåga	Internationell förmåga	Anpassningsförmåga	Påverkan på NBF
En liten del av resurserna riktas mot försvarsförmågan. Nationell integritet sker i samverkan med närliggande stater.	En medelstor del av resurserna riktas mot internationell förmåga som utformas för fredsframtvängande operationer.	En medelstor del av resurserna avsätts för anpassning. Åtgärder inriktas mot att kunna möta ett väpnat angrepp.	I huvudsak är interoperabiliteten styrande såväl vad avser teknik som metod. Relativt hög ambition.

Försvarsmakten förordar att den långsiktiga utvecklingen sker i enlighet med målbildsinriktning Z. Detta alternativ innebär att svenska insatsförband ska kunna genomföra kvalificerad väpnad strid såväl nationellt som internationellt. Vid internationella insatser ska de svenska förbanden kunna verka integrerat med enheter från primärt EU/NATO i enlighet med principerna i NBF och motsvarande utländska koncept. Härvid utgör gemensam väpnad strid på alla ledningsnivåer en viktig förmåga. Detta ställer höga krav på kvalitet i förbanden samt på teknisk och metodmässig interoperabilitet.

Alternativ Z innebär vidare en betydande satsning på långsiktig utveckling. På detta sätt erhålls en god anpassningsförmåga mot nya hot och en förändrad omvärld. Denna utveckling avser både teknik- och metodutveckling. Utvecklingen syftar till att dels skapa nya förmågor som utvecklas till insatsförband och dels till att bygga upp kompetens för väpnad strid för framtida behov.

3.4 Krav på gemensamma och interoperabla insatser på alla ledningsnivåer

Framtida komplexa insatsmiljöer ställer krav på förmåga till gemensamma insatser på alla ledningsnivåer. Detta gäller såväl vid nationellt försvar som vid stöd till övriga delar av samhället och vid internationella insatser. Exempel på detta är behovet av att kunna nyttja alla typer av bekämpningssystem, oberoende av organisatorisk och nationell tillhörighet, vid internationella insatser i höga konfliktnivåer samt behovet av direkt kunna samverka med räddningstjänst och polis vid händelser av typen 11.e september mfl.

Viktiga frågor för det fortsatta utvecklingsarbetet är vilken storlek, för olika förbandstyper, som är optimal minsta enhet för gemensamma insatser samt vilka förbandstyper och förmågor som skall prioriteras i detta arbete.

Väpnad strid i höga konfliktnivåer ställer stora krav på förbandens kvalitet och därmed på personell kompetens och övning. Utveckling av enheter som kan genomföra gemensamma insatser enligt NBF och motsvarande utländska koncept kan ge Försvarmakten möjlighet att öva och utbilda tillsammans med förband av högsta internationella klass. Detta ger Försvarmakten goda förutsättningar för att upprätthålla hög kompetens för nationellt försvar och skapar grund för fortsatt utveckling.

3.5 Utdrag ur Budgetunderlag 2004

I budgetunderlagets huvuddokument redovisar försvarmakten följande:

Försvarmaktens ominriktning

För att utveckla det flexibla insatsförsvaret har metoden nätverksbaserat försvar (NBF) valts. Förmågan till väpnad strid i gemensamma insatser på alla ledningsnivåer inom ramen för nätverksbaserat försvar utgör grunden för Försvarmaktens verksamhet och utformning. Detta ställer krav på balans mellan resurser för ledning, information och verkan.

Förslag till mål och uppdrag för 2004 Nätverksbaserat försvar

Utvecklingen av nätverksbaserat försvaret (NBF) skall fortsätta och utgöra en prioriterad verksamhet.

Utveckling av förband och system skall syfta mot och stödja utvecklingen av nätverksbaserat försvar. Härvid åligger det varje utvecklingsansvarig att inom sitt ansvarsområde driva denna utveckling inom riktlinjer som ges av FM funktionsplaner och den försvarmaktsgemensamma metodutvecklingen (LedSystM). Utvecklingen skall prioritera försvarmaktsgemensamma insatser och effekter framför förmågor i autonoma system och förband.

Förmågan att samverka med andra myndigheter skall utvecklas i enlighet med NBF såväl avseende metoder som tekniska lösningar.

Den långsiktiga utvecklingen av internationell interoperabilitet skall syfta till att kunna genomföra insatser vid höga konfliktnivåer baserad på gemensamma metoder och tekniska lösningar enligt NBF och motsvarande utländska koncept. En viktig del i denna utveckling är förmågan till gemensam strid på alla ledningsnivåer.

Utveckling av Försvarmaktens Arkitektur skall fortsätta. Den tekniska systemutformningen skall baseras på gemensamma designregler och standarder som, så långt det är möjligt, möjliggör en fortsatt utveckling av systemen mot internationell samfunktion enligt NBF och motsvarande utländska koncept.

Den fortsatta utvecklingen mot nätverksbaserat försvar skall ske som en kontinuerlig interaktion mellan doktrin/metod, personal-, organisations- och teknikutveckling. Utvecklingen genomförs stegvis med möjligheter att mellan varje steg välja fortsatt utvecklingsväg efterhand som osäkerheter upplöses eller identifieras. Utvecklingen fortsätter med verksamheter som främst omfattar framtagande av metoder för ledning och fortsatt utveckling av gemensamma tekniklösningar.

Under åren 2004-2006 skall Försvarmakten säkerställa att systemdemonstratorerna för nätverksbaserat försvar (Demo 05 och 06) kan genomföras. Resultaten från dessa försök skall ligga till grund för fortsatt utveckling och anskaffning av förband och system i insatsorganisationen.

Utveckling av verksamhetsledningssystemet till att utgöra en integrerad del i NBF skall inledas.

4. Kostnader för NBF

Målet för den pågående försvarsreformen är att omforma gårdagens invasionsförsvar till ett flexibelt insatsförsvar. En del i denna reformering är nätverksbaserat försvar (NBF). Genom att NBF är en metod och inte mål så måste dess utveckling ske i enlighet med försvarets fortsatta reformering. Införandet av NBF bedöms långsiktigt leda till kostnadseffektivare utformning och nyttjande av stridskrafterna. Kostnaden för NBF blir med detta betraktelsesätt skillnaden mellan totalkostnaden för en NBF-försvarmakt och totalkostnaden för en försvarmakt utan NBF. Den totala kostnaden för NBF blir med detta betraktelsesätt inte möjlig att redovisa.

De identifierbara direkta kostnaderna för LedSystT, M, P och O samt verksamhet som stödjer dessa, bland annat delar av FoT redovisas i underbilaga 8.6 (hemlig).

./8.6 (H)

5. Riskbedömning

Försvarmakten har låtit det internationella analysföretaget Gartner Group genomföra en oberoende riskanalys av utvecklingen av nätverksbaserat försvar. Gartner Group har i en rapport den 5 juni 2002 redovisat en övergripande riskvärdering av nätverksbaserat försvar. Gartner Group har därefter den 24 september i en förnyad rapport redovisat en uppföljning av riskvärdering av nätverksbaserat försvar. Företaget har därefter och intill 2002-10-31 genomfört en uppföljning av tidigare gjord riskvärdering. På anmodan från Förvarsdepartementet redovisade Försvarmakten 2002-10-22 vilka åtgärder Försvarmakten vidtagit och avser att vidta för att ta hand om vissa särskilt utpekade risker.

Med utgångspunkt från uppföljningen 2002-10-31 bedömer Försvarmakten att:

- genom vidtagna åtgärder har risknivån inom vissa områden reducerats medan några riskområden kvarstår oförändrade. Nya riskområden har också identifierats.
- den utökning som skett av utvecklingsorganisationen har gett Försvarmakten ökad förmåga till rikshantering.
- vägen att nå NBF genom demonstratorer även fortsatt är en realistisk väg.
- Demo 05/06 och NBF kan realiseras under förutsättning att identifierade risker reduceras.

Arbetet skall därför fortsätta enligt uppgjord tidsplan och löpande riskanalyser genomföras. Arbetet med att reducera de risker som upptäcks under utvecklingen mot NBF bedrivs fortlöpande. I detta syfte har Försvarmakten i januari givit Gartner Group ett nytt uppdrag vilket innebär uppföljning av Försvarmaktens arbete med riskreducering och tidigare gjorda riskanalyser med tillhörande förnyade riskvärderingar med en första rapportering den 31 mars och en andra den 15 september 2003.

Principer för ledning och styrning av utvecklingen**(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)**

Innehållsförteckning

1. Deluppgift 2.....	2
1.1 Analys av deluppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Att bryta upp stuprörstänkande.....	2
3.1 Bakgrund	2
3.2 Motiv till förändring och mål	3
3.3 Helhetssyn på förändring	4
4. Åtgärder för att skapa försvarsmaktsgemensamma förmågor	5
4.1 Försvarsmaktsgemensamma doktriner och metoder.....	5
4.2 FM funktionstänkande.....	5
4.3 Förändrad ledningsorganisation	6
4.4 Styrning av utveckling mot samfunktion	6
4.4.1 Uppnådda resultat	6
4.4.2 FM och FMV gemensamma styrning av systemutvecklingen	7
4.4.3 Teknisk samfunktion.....	7
4.4.4 LedSystT roll i utveckling av gemensamma designregler.....	8
4.5 Samfunktion verksamhetsledning och insatsledning	8
4.6 Gemensamma värderingar och personell kompetens.....	8

1. Deluppgift 2

Ur regeringsbeslut 5, Å RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL, uppdrag 79:

”Redovisningen skall även innefatta en beskrivning av hur LedSyst T-arbetet kopplas till det vidare arbetet inom ramen för utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar, särskilt avseende målsättningar, definitioner och avgränsningar. Försvarsmakten skall särskilt belysa hur utvecklingen av LedSyst T inriktas såväl utifrån det arbete som parallellt kommer att bedrivas avseende ledningsmetodik för ett nätverksbaserat försvar som mot principen om ett försvarsmaktsgemensamt förbandsuppträdande, där tidigare försvarsgrensvisa lednings-, insats- och verkansprinciper nedtonats.”

1.1 Analys av deluppgiften

Försvarsmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa hur tekniska designprinciper framtagna inom LedSystT omsätts till krav på övriga materielsystem. Härvid skall särskilt belysas hur försvarsmaktsgemensamma förmågor (T,M,P,O) lyfts fram och tillgodoses framför enskilda systems, förbands eller försvarsgrenars förmåga att agera självständigt.

2. Sammanfattning

Försvarsmakten vidtar och har vidtagit ett antal åtgärder för att utveckla förmågan till gemensamma insatser. Denna omställning är en process som främst handlar om att förändra personalens sätt att tänka och värdera. Försvarsmaktens fortsatta utveckling skall primärt baseras på ett funktionstänkande i stället för ett förbands och försvarsgrensperspektiv. För att skapa samfunktion och förutsättningar för flexibel utveckling införs en process och ett regelverk avseende gemensamma verksamhetsbeskrivningar och designregler.

3. Att bryta upp stuprörstänkande

3.1 Bakgrund

Nuvarande försvarsmakt är till huvuddelen uppbyggd av typförband avsedda att kunna agera autonomt efter mobilisering vid väl definierade situationer. Denna princip var designad för att möjliggöra hög effekt vid våra förband vid ett storskaligt konventionellt anfall mot Sverige. Dimensionerade för utformningen var bl.a.:

- Försvarsmakten skulle utformas för att primärt lösa en uppgift, invasionsförsvar.

- Försvarsmakten skulle endast agera nationellt och övriga delar av samhället skulle stödja denna nationella insats.
- Effekt på stridfältet skulle främst uppnås genom förmågan att uppnå numerärt överläge i valda situationer.
- Förbanden skulle kunna utbildas och därefter hållas i beredskap under lång tid.
- Förbekämpningen antogs vara så omfattande att statusen på ledningsorganisation, infrastruktur och förband vid insats var osäker.
- De tekniska förutsättningarna för kvalificerat informationsutbyte mellan förband på lägre nivå förelåg inte.
- Sensorteknik och datafusion medgav endast att lägesinformation av hög kvalitet kunde hanteras inom ett förband eller system.
- Stridteknik och taktik var utformade utgående från respektive försvarsgrens grundsyn och traditioner.

Försvarsmakten var således utformad för att med tidigare gällande hotbild, uppgifter och tekniska förutsättningar ge bästa möjliga effekt.

3.2 Motiv till förändring och mål

Samhällsutvecklingen såväl nationellt som internationellt har medfört att Försvarsmaktens uppgifter och insatsmiljö förändrats. Makt och ömsesidiga beroenden är i allt högre grad globala samtidigt som aktörerna allt oftare är individer eller icke-statliga organisationer vilket gör att hot och risker i allt mindre grad kan hanteras enbart av nationella militära resurser.

Kraven på att kunna samverka och agera med andra delar av samhället och tillsammans med andra nationer ökar därför kraftigt. Det stora internationella beroende som finns globalt och mellan alla delar av samhället gör att en händelse, någonstans i världen, snabbt kan orsaka oväntade sekundära effekter (jmf. 11:e septemberns effekter på ekonomi, turism, Afghanistan etc).

Försvarsmakten måste således utvecklas för att tillsammans med andra delar av samhället och med andra nationer snabbt kunna ingripa och förhindra att händelser eller instabiliteter eskalerar eller sprider sig.

Målet är att skapa en Försvarsmakt där:

- Försvarsmaktsgemensam strid och nationell/internationell samverkan är grunden för utformning av doktriner, förband och system.
- Olika resurser (förband, system, vapen, skydd m.m.) snabbt kan fogas samman till en för uppgiften lämplig organisation.
- Samfunktion, även på stridsteknisk nivå, kan skapas såväl mellan försvarsgrenar och funktioner inom FM som med andra länders militära förband. Detsamma gäller andra myndigheter såväl nationellt som internationellt.

- Beredskap och insatsnivå kan anpassas i hela konfliktskalan.
- Effekt i insatsen skapas genom samverkande system oberoende av deras organisatoriska tillhörighet.
- Utformning och antal av ett visst system eller komponenter primärt styrs av FM totala effekt, inte enskilda autonoma förbands eller systems effekt.
- Effekt i insatsen nås genom kraftsamling av verkan genom effektivt nyttjande av information och ledning.
- Personalen har en grundsyn och träning för att genomföra insatser försvarsmaktsgemensamt.

Många av dessa mål har helt eller delvis funnits för FM sedan 1980-talet. Den förändrade säkerhetspolitiska miljön, samhällets förändring och nya tekniska möjligheter har accentuerat behovet av förändring. Tidiga utvecklingsåtgärder under 1990-talet tillsammans med internationellt samarbete och samhällsutvecklingen mot nätverksstrukturer har skapat förutsättningar för att formulera grunderna för nätverksbaserat försvar.

3.3 Helhetssyn på förändring

Att förändra Försvarsmakten från en grundläggande princip om optimal förmåga i autonoma förband och system vid väl definierade situationer till en princip om gemensam förmåga genom samverkande system vilken enkelt kan anpassas till olika situationer, är framförallt en fråga om att ändra sättet att tänka.

För att hantera en sådan fundamental omställning har ett antal åtgärder vidtagits och det fortsatta förändringsarbetet kommer att pågå under flera år. Åtgärderna omfattar förändringar av FM styrmetoder för utveckling av förband och system, utveckling av doktriner och ledningsmetoder för försvarsmaktsgemensam strid, förändringar i utbildningen av personal samt ändrad ledningsorganisation. Kraven på att utveckla en Försvarsmakt som kan agera i alla konfliktsituationer tillsammans med kraven på högre effektivitet i den fredsmässiga produktionen gör att förändringarna omfattar både insatsorganisationen och grundorganisationen.

4. Åtgärder för att skapa försvarsmaktsgemensamma förmågor

4.1 Försvarsmaktsgemensamma doktriner och metoder

Grunden för försvarsmaktsgemensamma insatser har lagts i den militärstrategiska doktrinen. Denna avses utvecklas och kompletteras med operativa och taktiska doktriner.

Ledningsmetoder, baserad på gemensam strid, skall utvecklas under ledning av OPIL syftande till att skapa sammanhållna ledningsmetoder från enskild soldat till OPIL inom uppdraget LedSystM. Detta arbete pågår och en första redovisning av arbetet med grunder för gemensam strid har skett.

4.2 FM funktionstänkande

Försvarsmakten har beslutat att den fortsatta utvecklingen primärt skall styras i funktioner i stället för som tidigare typförband och system. Detta innebär att typförbanden och deras förmågor och systemutformning väljs utifrån FM behov av förmåga inom de olika funktionerna. Ett typförbands förmåga blir således en helhet baserad på de delförmågor som förbandet bidrar till FM totala förmåga. Genom denna förändring av utvecklingsprocessen blir det naturligt att avvägningar avseende förbandens förmågor sker på FM-nivå och med FM totala behov av de olika funktionerna som grund.

Processen med att utforma funktionsplaner är inledd och en första version av FM funktionsplaner planeras vara klara 4.e kvartalet 2003.

Inrättande av Ledningsinspektör innebär att funktionerna Ledning, Information och Verkan i informationsarenan ges en huvudman med det samlade ansvaret för utveckling, vidmakthållande och avveckling av dessa funktioner inom hela Försvarsmakten.

För att styra utformning av funktionsplaner och andra styrdokument pågår ett arbete med att utveckla FM handbok för målsättningar (HMÅL). Funktionstänkandet och förmågan till försvarsmaktsgemensamma flexibla insatser har även utgjort dimensionerade krav på utformningen av FM Arkitektur (FM A). FM A ramverk och förslag till delar av de tekniska designreglerna för NBF har utarbetats under LedSystT fas 1. FM A kommer att vidareutvecklas inom ett eget uppdrag för att tydliggöra att beskrivningar och regler i denna utgör försvarsmaktsgemensamma regler, inte unika regler för LedSystT, M, P eller O. LedSystT skall under fas 2 fortlöpande avkasta underlag till utvecklingen av FM A.

Denna process beskrivs fylligare under kapitel 4.4.

4.3 Förändrad ledningsorganisation

Insatsledning

Genom skapandet av en central ledning med en operativ ledning inklusive de taktiska kommandona har förutsättningar för försvarsmaktsgemensam ledning skapats. Under fas 2 kommer alternativa ledningsstrukturer för ledning på operativ till stridsteknisk nivå att utvecklas som en del i metodutvecklingen. Under Demo 05/06 skall dessa hypoteser prövas. Ett ingångsvärde i denna utveckling är att det troligen inte finns en ledningsorganisation som fungerar optimalt vid lösandet av alla FM uppgifter och i alla konfliktnivåer. Det fortsatta arbetet skall belysa om det är möjligt och lämpligt att utforma ledningsorganisationen så att den flexibelt kan anpassas till aktuell uppgift vad avser bl.a. ledningsnivåer, beslutsmandat och storlek.

Verksamhetsledning

Införande av en krigsförbandsledning 1998 med det samlade ansvaret för att utveckla insatsorganisationen skapade förutsättningar för avdömning, avvägning och prioritering på Försvarsmaktsnivå där helheten i utvecklingen kommer i fokus varvid enskilda förbandsintressen får stå tillbaka för utveckling av Försvarsmaktens totala förmåga. I HKV 03 samlades huvuddelen av FM centrala utvecklingsfunktion i HKV för att samordna och driva utvecklingen av funktioner enligt ovan.

4.4 Styrning av utveckling mot samfunktion

4.4.1 Uppnådda resultat

För att uppnå samverkansförmåga, interoperabilitet, mellan system ur olika försvarsgrenar, civila aktörer och internationellt har under fas 1 LedSystT utvecklat en grund för gemensam arkitektur (FM A). I fas 2 kommer denna arkitekturverksamhet att fortsätta som en verksamhet utanför projekt LedSystT. Grunden till denna förändring är att FM A skall vara en gemensam bas för förändringen av befintliga system och anskaffning av nya system. LedSystT, M, P, O skall kontinuerligt lämna underlag till vidareutvecklingen av FM A.

4.4.2 *FM och FMV gemensamma styrning av systemutvecklingen*

Utveckling av NBF och avvägning av aktuell ambitionsnivå måste, liksom vid all annan utveckling, ske med en helhetssyn på operativa krav, organisation, personal, teknik, ekonomi etc. FM A har därför utvecklats så att FM förmågor beskrivs i vyerna System, Verksamhet, Organisation, Personal, Information och Teknik (SVOPIT). Vid beslut om utveckling av förmågor eller förändringar i FM A måste alternativ och konsekvenser i SVOPIT-termer belysas. Denna avvägning kan inte ske av FM eller FMV ensamt utan kräver båda myndigheternas samlade kompetens. FM och FMV har därför utvecklat ledningsstruktur och tydliggjort ansvarförhållande för att kunna genomföra försvarsmaktsgemensam avvägning och systemutformning. HMÅL, FM A och funktionsplaner avses utgöra FM styrdokument för denna process. Processen och styrdokumentet är inte färdiga men de viktiga frågorna om mandat och organisatorisk inplacering är klara. Under år 2003 avser FM och FMV att successivt införa denna utvecklade styrmetod.

4.4.3 *Teknisk samfunktion*

FMV har under 2002 utvecklat sitt system för styrning i syfte att bland annat underlätta systemsamordningen och förbättra leveranssäkerheten. Under FMV verksamhetsledare (GD FMV) har ansvaret för externa leveranser tilldelats en Operativ Verksamhetsledare Produktion (Op VL Produktion) med bland annat uppgifterna att tillse att av FMV levererade produkter har avtalad funktion och kvalitet i ett livscykelperspektiv samt att FMV:s utbud av produkter anpassas till kundernas behov. För att förstärka ledningen av FMV:s förändring mot NBF har direkt under Op VL Produktion etablerats en tjänst "C NBF-T" med uppgiften att leda och koordinera verksamheten inom och mellan befintliga materielsystem, arbetet med FM A och projekt LedSystT.

C NBF-T leder följande organ inom FMV:

- *Operativ grupp NBF-T* för styrning mot NBF av uppdrag i befintliga materielsystem och projekt av typ LedSystT.
- *Ändringsråd NBF-T* för konfigurationsledning av ändringar i materielsystem och kvalitetssäkring av ändringsförslag till FM omfattande exempelvis arkitekturer, infrastrukturer, motsvarande. Detta innebär att designval som påverkar materielsystemens samfunktion eller möjligheten till återbruk av designlösningar ej får fattas av enskilda materielsystem.
- *Beredningsgrupp NBF-T* för framtagning av förändringsbehov i de olika materielsystemen - utgående från bland annat uppnådda resultat i projekt LedSyst T, FM A, motsvarande.

FMV kommer genom dessa organ att få fram kort- och långsiktigt underlag för FM beslut. Valda designlösningar och standarder dokumenteras, efter FM beslut, i FM A och blir därmed styrande för alla materielsystem.

Arbetsformen påminner till stor del om samverkanssättet mellan FM och FMV vid säkringen av IT-systemen inför milleniumskiftet.

4.4.4 LedSystT roll i utveckling av gemensamma designregler

Anskaffningsstrategin för LedSystT omfattar dels upphandlingarna för projekt LedSystT dels utveckling och förändring av nya och befintliga ledningssystem. För att uppnå nationell och internationell interoperabilitet ställer anskaffningsstrategin krav på bland annat följande:

- Öppen arkitektur, innebärande publicerade, tillgängliga och ej företagsägda metoder, datastrukturer, gränssnitt mm för hur arkitekturen är utformad och hur komponenter interagerar med varandra.
- Tekniska lösningar inom ramen för öppna arkitekturer skall prioriteras.
Vid teknikval skall följande grundprioritering tillämpas
 - Prio 1 Civila lösningar och civil teknik
 - Prio 2 Anpassade civila lösningar och civil teknik
 - Prio 3 Försvarsunika lösningar

Vid genomförandet av projektet LedSyst T kommer det att ske en kontinuerlig överföring av lösningar och resultat till befintliga och nya materielsystem för att successivt stödja förändringen mot NBF. Primärt sker denna överföring via ändringar av FM A enligt ovan beskriven process.

4.5 Samfunktion verksamhetsledning och insatsledning

I framtiden avses såväl insats- som verksamhetsledningssystem att ha förmedling av tjänster via det gemensamma nätverket som gemensam grund. Detta medför att gemensamma regelverk såsom FM A, mfl kommer att vara styrande för utformningen av tjänster och gränssytor. På så sätt säkras att tjänster kan användas för såväl insats- som verksamhetsledning trots att den tekniska realiseringen är olika för exempelvis ett stridsledningssystem för ledning av insatser i realtid jämfört med ett ADB-system för reservmaterieförsörjning.

4.6 Gemensamma värderingar och personell kompetens

Grunden för att bryta upp stuprörstänkandet är att personalen har en gemensam militärteoretisk grund avseende taktik och operationer samt förståelse för övriga delar av Försvarsmakten, med fördjupade specialkompetenser inom respektive systems specialområden. Denna gemensamma grund utgör förutsättningen för den försvarsmaktsgemensamma utvecklingen mot NBF. Kombinationen mellan en bred systemförståelse och särkompetenser inom specialområden utgör en allt viktigare del i personalens kunskapsuppbyggnad.

Försvarsmaktsgemensam utbildning vid MHS och FHS har införts för att skapa gemensamma värdegrunder och försvarsmaktsgemensam förståelse. Där framtida studiemiljöer skall möjliggöra ett effektivt ömsesidigt kunskapsutbyte mellan utvecklingsarbete och kompetensutveckling, utifrån en försvarsgemensam värdegrund. Kunskapsutvecklingen inom NBF har inriktningen att tidigt säkerställa förståelsen för den målbild som beskrivs i NBF och möjligheten att kontinuerligt få ta del av information om den pågående utvecklingen. Genom att tidigt initiera riktade studieansatser till stöd för NBFs utveckling skall kompletterande fördjupade kunskaper vinnas, vilka kontinuerligt överförs till kurs- och utbildningsprogram. Parallellt sker en regelbunden översyn av långsiktiga studier och forskningsuppdrag för att effektivt kunna lämna stöd till kompetensförsörjningen.

Insatsledningssystem

(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)

Innehållsförteckning

1. Deluppgift 3.....	2
1.1 Analys av deluppgiften.....	2
1.1.1 Avgränsningar	3
1.1.2 Metod	3
1.1.3 Begreppsförklaring och tolkning	3
2. Sammanfattning	4
3. Redovisning.....	4
3.1 Försvarsmaktens inriktning för att erhålla samfunktion mellan insatsledningssystem	4
3.2 Insatsledningssystem och stridsledningssystem ingående i Demo 05/06	5
3.3 Insatsledningssystem och stridsledningssystem som avvecklas före 2007..	8
3.4 Insatsledningssystem och stridsledningssystem som bibehålls efter 2007 ..	9

1. Deluppgift 3

Ur regeringsbeslut 5, Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL, uppdrag 79:

”Försvarmakten skall vidare redovisa

- 1. vilka taktiska ledningssystem samt ev. andra system som är sammankopplade med dessa som man avser att prioritera när det gäller att skapa en gemensam lägespresentation,*
- 2. en avvecklingsplan för sådana system som avses i föregående punkt och som skall avvecklas före 2007 därför att de inte skall prioriteras i det hänseende som anges i den punkten,*
- 3. vilka av de system som avses i punkten 1 härövan som skall vara kvar trots att de inte prioriteras i det hänseende som anges i den punkten samt skälen till varför de skall vara kvar,...*”

1.1 Analys av deluppgiften

Uppgiften delas upp i deluppgifterna a, b och c.

Deluppgift 3 a)

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en redovisning av vilka insatsledningssystem och stridsledningssystem som ingår i Demo 05/06 och där skall visa förmågan gemensamt läge. Regeringsbeslutet avseende medgivande av LedSystT anger att samfunktion enligt detta stycke ges högsta prioritet för den tekniska utvecklingen i LedSystT.

Deluppgift 3 b)

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en avvecklingsplan för befintliga system enligt ovan som år 2007:

- inte ingår i Demo eller som ej krävs för att upprätthålla beredskap enligt RB eller
- som ej krävs för som krävs för utbildning och övning

Deluppgift 3 c)

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en redovisning vilka system enligt ovan som bibehålls efter 2007 trots att samfunktion för gemensamt läge ej prövats i Demo 05/06

1.1.1 Avgränsningar

I uppgiften efterfrågas en plan för avveckling av befintliga system som år 2007, inte ingår i Demo eller som ej krävs för att upprätthålla beredskap enligt RB eller som ej krävs för utbildning och övning. I redovisningen kommer endast förhållanden gällande 2007 redovisas. Försvarsmakten tar i detta arbete ej ställning till vilka system enligt ovan som skall avvecklas efter 2007.

Insatsledningssystem och stridsledningssystem redovisas i denna redovisning övergripande. I dessa system ingår i vissa fall ett antal undersystem som inte beskrivs närmare i denna redovisning.

1.1.2 Metod

Arbetet har bedrivits i en arbetsgrupp bestående av representant från Försvarsmakten och representanter från Försvarets Materielverk.

Inledningsvis definierades och identifierades taktiska ledningssystem, stridsledningssystem samt insatsledningssystem. Därutöver identifierades även system som kan betecknas som prototyper för metodutveckling och övriga system. Därefter grupperades de identifierade systemen enligt kapitel 1 Deluppgift 3.

1.1.3 Begreppsförklaring och tolkning

Ledning av det militära försvaret består av ledning av insatser (insatsledning) och ledning av övrig verksamhet (verksamhetsledning).

Insatsledning:

Insatsledning omfattar militärstrategisk, operativ och taktisk ledning.¹ Militärstrategisk, operativ och taktisk ledning utgör en militär ledningskedja, i vilken mål och medel samordnas i syfte att uppnå strategiska, operativa respektive taktiska mål. Insatsledningssystem utnyttjas för insatsledning.

Stridsledningssystem:

Förbands- och vapennära system för direkt ledning av strid.

Prototyper för metodutveckling:

Funktionsutvecklingsmodeller och studier som nyttjas för utveckling av metoder och teknik.

¹ Ledning av territoriell verksamhet ingår, liksom all funktionsledning (F1-F9)

2. Sammanfattning

Utvecklingen av Försvarsmaktens ledningssystem 2010 (FMLS 2010) inriktas mot att pröva koncept för insatsledning under systemdemonstratorerna 2005 och 2006 (Demo 05/06). Vid genomförande av Demo 05/06 kommer ett antal tekniska insatsledningssystem att bidra med underlag till den gemensamma lägesbilden.

Vid FMV offertarbete inför Fas 2 utvaldes ett antal system som bedömdes kunna ge erforderlig demonstrationseffekt vid Demo 05/06. Urvalskriterierna för detta arbete var dels ekonomiska skäl men även tidsmässiga skäl samtidigt som en realiserbarhetsprövning genomfördes. Därutöver gjordes även en resursavvägning för att tillse att de utpekade systemen skulle kunna färdigställas i tid för demonstrationsverksamheterna.

Inom ramen för projektet LedSystT avses tekniska lösningar prövas syftande till att erhålla samfunktion mellan tekniska system. Efterhand som erfarenheter dras från FM LedSyst utveckling så skall dessa nya designregler (via FM A) implementeras i nya och befintliga insatsledningssystem. Detta kommer att innebära att ett antal nu befintliga insatsledningssystem måste modifieras eller ersättas för att kunna bidra till eller presentera ett urval ur den gemensamma lägesbilden i FMLS 2010.

I denna underbilaga redovisas insatsledningssystem som:

- Ingår i Demo 05/06
- Ej ingår i Demo 05/06 och avses avvecklas före 2007
- Ej ingår i Demo 05/06 men avses bibehållas efter 2007

3. Redovisning

3.1 Försvarsmaktens inriktning för att erhålla samfunktion mellan insatsledningssystem

Inom ramen för projektet LedSystT avses tekniska lösningar prövas syftande till att erhålla samfunktion mellan tekniska system. För att erhålla denna funktionalitet utvecklas successivt ett regelverk (FM A) där efterhand av FM fastställda regler införs för vilken information och hur denna skall utbytas mellan de olika insatsledningssystemen.

Nuvarande insatsledningssystem inom Försvarsmakten är primärt konstruerade mot försvarsgrensspecifika krav och mot försvarsgrensspecifika uppgifter. Exempelvis så utnyttjas idag olika dataformat för utbyte av likartad information. Utvecklingen av insatsledningssystem har skett under en lång tidsperiod vilket ger att tekniknivån i de olika systemen varierar avsevärt.

Teknik som nu finns tillgänglig medger att gränssytor/informationsrepresentation i olika grad kan tillföras eller modifieras för att därigenom skapa en gemensam teknisk lösning för informationsutbyte mellan system.

FM inriktning är att successivt reducera antalet tekniska grundplattformar för insatsledningssystemen vilket kommer att innebära att ett fåtal grundplattformar nyttjas med olika applikationer anpassade till aktuell ledningsnivå. Vid dessa insatsledningssystem kan ett antal tjänster fritt väljas och nyttjas beroende på användarens behörighet. Tjänster kommer således inte att som i nuvarande system att vara hårt knutna till den tekniska plattformen utan finnas tillgängliga i "nätet". Mekanismer som medger att tjänster från andra aktörer utanför Försvarmakten (exempelvis; NATO, EU, Polis etc) skall finnas i insatsledningssystemet vilket är en grund för interoperabilitet.

Utvecklingen av Försvarmaktens ledningssystem 2010 (FMLS 2010) inriktas mot att pröva koncept för ledning under Demo 05/06. Erfarenheter från Demo 05/06 avses därefter efterhand successivt implementeras i FMLS 2010. FM inriktning är att ledning skall kunna ske oberoende av vilken ledningsplats (såväl fast som rörlig) man befinner sig på i enlighet med grundprinciperna i det nätverksbaserade försvaret (NBF). Metodutveckling och ledningsförmåga som i nuläget återfinns i befintliga system vidareförädlas och knyts till de nya tekniska grundplattformarna. Efterhand som erfarenheter dras från FM Ledsyst utveckling så skall dessa nya designregler (ur FM A) implementeras i nya och befintliga insatsledningssystem. Detta kommer att innebära att ett antal nu befintliga insatsledningssystem måste modifieras eller ersättas.

Principer för hur och i vilken omfattning implementering av de erfarenheter som efterhand görs under utvecklingen beskrivs i underbilaga 8.2.

3.2 Insatsledningssystem och stridsledningssystem ingående i Demo 05/06

Vid genomförande av systemdemonstratorerna 2005 och 2006 (Demo 05/06) kommer ett antal insatsledningssystem att bidra med underlag till den gemensamma lägesbilden. Grunden för att dessa system skall medverka vid Demo 05/06 är att de utpekade systemen bedöms kunna bidra med information till den gemensamma lägesbilden och/eller presentera denna så att de av Försvarmakten ställda frågorna² kan besvaras. Inga kopplingar mellan de utpekade systemen och systemens förmåga att lösa operativa krav nu eller senare föreligger. Demo 05/06 primära mål är inte att avkasta produkter utan kunskap om hur fortsatt utveckling och anskaffning av Försvarmaktens förmågor bör ske.

² De centrala frågorna framgår av HKV 2002-11-21 09100.73179, *Målsättning för systemdemonstratorerna 2005 och 2006 ver 1.1*

I Demo 05/06 ingående system bedöms kunna bidra till den gemensamma lägesbilden på ett sådant sätt att de av Försvarsmakten ställda frågorna kan besvaras. Inga kopplingar mellan de utpekade systemen och systemens förmåga att lösa operativa krav nu eller senare förelåg vid urvalet.

Vid FMV offertarbete inför Fas 2 utvaldes ett antal system som bedömdes kunna ge erforderlig demonstrationseffekt. Urvalskriterierna för detta arbete var dels ekonomiska skäl men även tidsmässiga samtidigt som en realiserbarhetsprövning genomfördes. Därutöver genomfördes även en resursavvägning för att tillse att de utpekade systemen skulle kunna färdigställas i tid för demonstrationsverksamheterna. System som mot ovanstående kriterier inte valdes ut för Demo 05/06 men som bör behållas efter 2007 framgår av avsnitt 3.4. Parallellt med detta genomfördes ett arbete inom Försvarsmakten där de centrala frågorna kopplat till de i målsättningarna beskrivna scenarierna prövades mot de föreslagna systemen.

Insatslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Anm
SjöC	Sjöövervakningscentral för FM och civila myndigheter (kbv, sjöv m.fl), (del av MATAK). Information från Radar, AIS (civila fartygsrapporter), övrig civil och militär sjölägesinfo.	Sammanställd sjölägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst ³ .
STRIMA (SjöC)	Stridsledningssystem för marina förband. Parallellsystem för hemlig sjölägesinformation till SjöC.	FM sjölägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
StriC	System för stridsledning av flygstridskrafter och luftbevakning. Sammanställning av civilt och militärt luft-läge. (Radar, SSR). Ledning av stridsflygförband. Samordning av insatser med luftvärn.	Luftlägesinformation	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
UBC	Sammanställningscentral för UV-information.	Sjö- och uv- information.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.

³ Med O-tjänst avses underlag för gemensam lägesbild.

Stridslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Anm
Arthur	Lokalisering av artilleripjäser, prediktering av nedslagspunkt. Utnyttjas för und och för ledning av egna bekämpningssystem.	Lägesinformation om skjutande artilleri.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
UndE 23	System för insats med luftvärn. Lokal insatsledningsförmåga.	Luftlägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
Lv UndC	System/funktion för ledning av insatser med luftvärn. Insatsledning av luftvärn.	Sammanställd och hotutvärderad luftlägesinformation.	Ingår eventuellt i Demo 05/06.
FUM SLB	Ledning av Mekbat och lägre förband (under utveckling).	Marklägesinformation	Funktionsmodell nyttjas i Demo 05/06.
TVA 80	Televapenförband. Ersätts av TVA 06.	Identifiering och lägesinformation markförband.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
TK-Bat 07	Telekrigförband.	Lägesinformation, klassificering, under rättelser och underlag för telekrigbibliotek avseende mark-, luft- och/eller sjö.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
Arte 740	System för invisning mot luft- och sjömål.	Sjö och luftlägesinfo.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
EOI	Elektrooptiskt eldledningsinstrument. Ledning av indirekt eld.	Marklägesinformation och mållägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst.
CETRIS	Stridsledningssystem för fartyg. Kkv typ Visby, Stockholm. Stödjer insatser med verkanssystem mot sjö-, uv- och luftmål. Lokal stridsledning av sjöstridskrafter.	Sjölägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst och L-tjänst.

Prototyper för metodutv	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Anm
MARKUS	Studie angående markstridsutrustad soldat. Innefattar bland annat sensorer, ledningsstöd och kommunikation för grupp/soldat.	Marklägesinformation.	Ingår i Demo 05/06 som O-tjänst och L-tjänst.

3.3 Insatsledningssystem och stridsledningssystem som avvecklas före 2007

Dessa system planeras avvecklas före 2007 beroende på att systemen utgår alternativt ersätts av nya system. Vad gäller prototyper för metodutveckling planeras dessa ersättas med efterföljande system.

Insatsledningssystem	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
Inga			

Stridsledningssystem	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
TCCS ”Stridsvagn 121/122”	Lokalt stridsledningssystem för stridsvagnsförband (strv 121/122).	Marklägesinformation.	Ersätts på sikt av SLB.
MARIL	Lokalt stridsledningssystem för robotbåt typ Norrköping.		Avvecklas när fartygssystemet utgår.
ARTE 726	Lokalt stridsledningssystem för patrullbåtar.		Avvecklas när fartygssystemet utgår.

Prototyper för metodutv	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
FUM SLB	Funktionsutvecklingsmodell för ledning av bataljon och lägre förband.	Marklägesinformation.	FUM SLB avvecklas och ersätts av SLB.
FUM IS MARK	Funktionsutvecklingsmodell för taktisk ledning av markförband. Består av IT-systemen: FUM SLB, SLE Plan (presentationsenhet), IS Mark och teknisk lösning PC Dart. Stabsstöd för presentation av marklägesinformation och insatsledning.	Marklägesinformation.	Fortsatt utveckling inom FM LedSyst mot FMLS 2010.

3.4 Insatsledningssystem och stridsledningssystem som bibehålls efter 2007

Dessa system är för närvarande ej planerade att ingå i Demo 05/06 men planeras att bibehållas efter 2007, detta trots att samfunktion för gemensam lägesbild ej prövas i Demo 05/06. Ingen värdering av systemens förmåga att lösa operativa krav efter 2007 har gjorts inom utvecklingen av Demo 05/06.

Dessa system bedöms fylla sådana förmågor som i nuläget ej är möjliga att avvara och därför är inriktningen att systemen vidmakthållas minst intill dess att ersättningsystem finns i operativ drift.

Under perioden fram till 2006 avser FM att successivt utarbeta en plan för hur dessa system skall vidareutvecklas alternativt ersättas för att kunna passa in i FMLS 2010.

Insatslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
IS OPIL	Tanken är att utnyttja befintliga system (MATAK, IS FV, IS MARK, IS UNDSÄK). Utveckling av grundläggande funktioner för stabsstöd har påbörjats.	Enligt respektive ingående delsystem.	Ingående komponenter ersätts på sikt av nya system som baseras på erfarenheter från Demo 05/06.
MATAK (IS MTK)	Övergripande benämning på MTK ledningssystem. Består av sambandssystem, STRIMA och SjöC. Ledningsstöd för marina insatser.	Sammanställd nationell sjölägesinformation.	Kommer på sikt att ingå som en del av IS OPIL.
Amfbrig Ledn	Ledningssystem för Amfibiebrigad ledning. Sammanställer rapporter från Amfibieförbanden. Nyttjar samma tekniska plattform som SjöC.	Sjö- och mark lägesinformation.	Vidmakthålls, ersätts på sikt av nya delkomponenter baserat på erfarenheter från Demo 05/06.

Insatslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
IS FV	Ingår som delsystem i FV 2000 "taktiska loopen". Systemet nyttjas idag för förbandsproduktion och ingår i incidentberedskapen. Systemet är under införande. Planeringssystem för insatser med flygförband. Underrättelserapportering. Utvärdering av insatser efter flygföretag. IS FV II är en delmängd av IS FV.	Egna förbands stridsvärde. Underrättelseinformation. Sammanställd luftlägesinfo (LS10 funktionalitet).	Vidmakthålls, ersätts på sikt av nya delkomponenter baserat på erfarenheter från Demo 05/06.
IS UNDSÄK	Totalförsvarsgemensamt och landsomfattande informationssystem för sammanställning, bearbetning och presentation av underrättelse- och säkerhetsinformation (dvs för hela "2-funktionen") samt för administration av kryptonycklar och TAK. Därutöver även FM-gemensamt landsomfattande ledningssystem för "3-funktionen" inom OPIL (inkl TK och MD). OPIL gemensamma H- och KH-stabsstöd för övriga funktioner.	Sammanställd underrättelse- och säkerhetsinformation innehållandes egna och främmande: Markförband, flyg och fartyg, anläggningar, utländsk personal, materiel, skyddsobjekt och händelser.	Vidmakthålls, ersätts på sikt av nya delkomponenter baserat på erfarenheter från Demo 05/06 och det separata arbete som bedrivs inom MUST (NBU).
SWERAP IS	System för ledning av insatsförband i II. Stabsarbetsstöd för förband i internationell tjänst.	Begränsad förmåga att visa egna enheters position.	Ersätts/kompletteras på sikt med komponenter ur IS MARK och SLB.

Stridslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
SESYM	Stridsledningssystem för fartyg. Skall moderniseras i närtid. Lokal stridsledning av sjöstridskrafter. Stödjer insatser med verkanssystem mot sjö-, uv- och luftmål. Nyttjas av Kkv typ Göteborg.	Sjölägesinformation.	Vidmakthålls. Systemet är designat till plattformen.
SESUB	Lokalt stridsledningssystem för U-båt	Sjölägesinformation.	Vidmakthålls. Systemet är designat till plattformen.

Insatslednings-system	Systembeskrivning	Bidrag till gemensam lägesbild	Bedömd status 2007
HKP 14	Ledningssystem för marint nyttjande av Hkp 14. Systemet är beställt och under utveckling.	Sjölägesinformation.	Vidmakthålls. Nyutvecklas för närvarande.
Arte 734	Eldledningssystem för sjömål och indirekt eld. Nyttjas av amfibieförband. Ingår som en del i Bekämpningsdemonstratorn.		Vidmakthålls men är beroende av framtida bekämpningssystem.
SKER	Eldledningssystem för indirekt eld. Uppgraderas för nyttjande i II.		Vidmakthålls.
LULIS	Luftlägesinformationssystem.	Distribution av luftlägesinformation.	Vidmakthålls.
NBC Analysis	System för utvärdering av NBC-insatser. Kommersiell produkt. Nyttjas vid NBC-kompani II.	Presenterar NBC-information.	Vidmakthålls. Anskaffas för närvarande.
EOD IS	System för identifiering av minor etc. Stöd för minröjningsverksamhet. Identifieringssystem (faktadatabas).		Vidmakthålls. Nyutvecklas för närvarande.

Verksamhetsledningssystem**(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)**

Innehållsförteckning

1. Deluppgift 4.....	2
1.1 Analys av deluppgift	2
2. Sammanfattning	2
3. Bakgrund	3
3.1 Pågående utredning om integrerat resurs- och ekonomiledningssystem i Försvarmakten	3
3.2 Nu gällande definition och indelning avseende ledning av Försvarmaktens verksamhet	4
4. Inriktning och utveckling av Försvarmaktens framtida verksamhetsledningssystem	5
4.1 Inledning.....	5
4.2 Målbild enligt FMLS 2010.....	5
4.3 Utvecklingsstrategi för Försvarmaktens informationssystem avseende resurs- och ekonomiledning	6
4.4 Direktiv för Försvarmaktens IS/IT-verksamhet (DIT 01)	7
4.5 Strategi för resursledningssystem för underhållstjänst	7
4.6 Tillkommande krav och förutsättningar.....	7
4.7 Metod för vägval för verksamhetsledningssystem.....	8

1. Deluppgift 4

Ur regeringsbeslut 5, Å RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL, uppdrag 79:

”Försvarmakten skall vidare redovisa

...

4. vilka verksamhetsledningssystem som inte berörs av det nätverksbaserade försvaret, en plan för integrationen av dagens verksamhetsledningssystem mot målbilden 2010 och en plan som visar vilka verksamhetsledningssystem man avser att avveckla fram till 2010.”

1.1 Analys av deluppgift

Försvarmakten skall senast 2003-03-01 redovisa den planerade utvecklingen av verksamhetsledningssystem (personal, ekonomi, logistik och ledning) till 2010. Av redovisningen skall om möjligt framgå hur befintliga system skall ersättas, utgå eller integreras för att passa i NBF.

De korta tidsförhållandena för rapporten samt det faktum att en särskild utredning pågår avseende införande av ”affärssystem” för dessa (eller delar av) funktioner gör att redovisningen 030301 endast kan göras på en principiell nivå. Redovisningen skall minst omfatta:

- Arbetsplan för det fortsatta utredningsarbetet inklusive tider för kompletterande rapport.
- Principiella krav / förutsättningar för FM framtida verksamhetsledningssystem”.

2. Sammanfattning

I Försvarmakten pågår en behovsberedning och förstudie rörande integrerat resurs- och ekonomiledningssystem. Denna redovisning omfattar endast:

- Arbetsplan för det fortsatta utredningsarbetet inklusive tider för kompletterande rapport
- Principiella krav / förutsättningar för FM framtida verksamhetsledningssystem

De krav som ställs på Försvarmakten avseende flexibla insatser i hela konflikt-skalan resulterar i att verksamhetsledning och insatsledning kommer att ligga betydligt närmare varandra och också ske parallellt. Försvarmaktens bedömer att det framöver inte kommer att vara meningsfullt att indela IT-system i renodlade insatsledningssystem eller verksamhetsledningssystem.

En metodik håller på att utarbetas för att ange inom vilka verksamhetsområden verksamhetsledningssystem skall utvecklas, vidmakthållas, ersättas eller avvecklas. Med stöd av denna metodik prioriteras därefter verksamhetsledningssystem och beslut fattas efterhand för ingående IT-system.

Försvarsmakten avser att i samband med hemställan om LedSystT fas 2 steg 2 redovisa en översiktlig plan för de IT-system som stödjer verksamhetsledning.

3. Bakgrund

I detta kapitel redovisas pågående utredning om integrerat resurs- och ekonomiledningssystem i Försvarsmakten, arbetsplanen och gällande definitioner.

3.1 Pågående utredning om integrerat resurs- och ekonomiledningssystem i Försvarsmakten

I Försvarsmakten pågår en behovsberedning och förstudie rörande integrerat resurs- och ekonomiledningssystem i FM. Två beslut reglerar förstudiens innehåll, HKV skrivelse 23 250:71579, 2002-10-22, "Beslut avseende behovsberedning och förstudie av integrerat resurs- och ekonomiledningssystem i FM samt krav på samråd inom detta område" samt HKV skrivelse 23 250:73333, 2002-12-01, "Samordning och koordinering av pågående utveckling av resurs- och ekonomiledningssystem i Försvarsmakten".

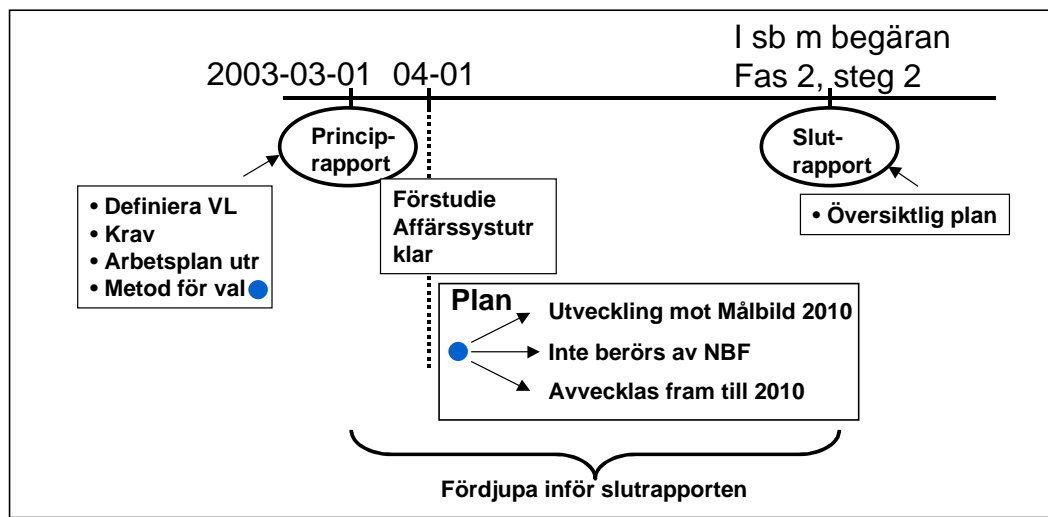
Förstudien omfattar stödsystem inom områdena ekonomi, personal och materiel (med materielområdet avses i denna förstudie; planering och beställning samt verksamhet i enlighet med definitionen av begreppet Underhållstjänst).

Inriktningen är att studien skall leverera underlag till försvarsbeslut 04 rörande dessa resurs- och ekonomiledningssystem (verksamhetsledningssystem). Parallellt med studien förs samtal med FMV i syfte att finna samordningsmöjligheter för den fortsatta utvecklingen. Inom studiens ram bedrivs även kartläggning av nuvarande IT-system (systemrevision) samt en kostnadsanalys.

Studien skall vara klar 2003-04-01, med föredragning och inriktningsbeslut 2003-04-14 av ÖB. Efter beslut inleds en fördjupningsfas för att bredda och fördjupa Försvarsmaktens kravbild.

Försvarsmakten avser att i samband med begäran om LedSystT fas 2, steg 2 redovisa en översiktlig plan för utveckling, vidmakthållande, ersättning och avveckling för de IT-system som stödjer verksamhetsledning. Planens exakta omfattning och ambition anges av Överbefälhavarens inriktningsbeslut 2003-04-14.

Nedan redovisas översiktligt tidsplanen för studien:

3.2 Nu gällande definition och indelning avseende ledning av Försvarsmaktens verksamhet

Försvarsmaktens indelning av ledning i insats- och verksamhetsledning innebar att även IT-system indelades i insatsledningssystem och verksamhetsledningssystem.

Insatsledning ¹:

Insatsledning omfattar militärstrategisk, operativ och taktisk ledning.² Militärstrategisk, operativ och taktisk ledning utgör en militär ledningskedja, i vilken mål och medel samordnas, i syfte att uppnå strategiska, operativa respektive taktiska mål.

Verksamhetsledning ¹:

I verksamhetsledning ingår att långsiktigt och kontinuerligt samordna utveckling av ledning och ledningssystem i anpassning till förändrade krav. Denna utveckling skall ha sin grund i en helhetssyn på ledning, vilken omfattar såväl personal och metodik, som organisation och teknik. Ansvarförhållanden i stort inom ledningssystemutvecklingen framgår av bl.a. av FörLed ³.

¹ HKV skrivelse 2002-04-12, 09 100:64766, "Preliminär målsättning för FM Ledningssystem 2010"

² Ledning av territoriell verksamhet ingår, liksom all funktionsledning (F1-F9)

³ Handbok för Försvarsmaktens ledning, organisation och verksamhet i stort (FörLed 2001).

Härvid följer att Försvarets IT-system har indelats i ⁴:

- **Insatsledningssystem** - system som utnyttjas för insatsledning och
- **Verksamhetsledningssystem** - system inom Försvaretsmakten som inte är insatsledningssystem.

4. Inriktning och utveckling av Försvaretsmakten framtida verksamhetsledningssystem

I detta kapitel redovisas principiella krav/förutsättningar för FM framtida verksamhetsledningssystem och metod för utvärdering av vägval för verksamhetsledningssystem.

4.1 Inledning

De krav som ställs på Försvaretsmakten avseende flexibla insatser i hela konflikt-skalan resulterar i att verksamheten kommer att bedrivas över en skala där verksamhetsledning och insatsledning ligger betydligt närmare varandra och också sker parallellt.

Inriktningen är att IT-system utvecklas så att deras förmåga kan erbjudas som tjänster. Många av tjänsterna kommer att erfordras både vid insatsledning och verksamhetsledning. Det blir därmed inte meningsfullt att fortsättningsvis indela IT-system i renodlade insatsledningssystem eller verksamhetsledningssystem. Minimikravet är att de enkelt skall kunna utbyta informationen med varandra.

Ansvar för och utvecklingen av IT-system måste således samordnas och ske enligt gemensamma principer och metoder enligt FM A samt göras mot den gemensamma målbilden FMLS 2010.

4.2 Målbild enligt FMLS 2010.

I HKV skrivelse 2002-04-12, 09 100:64766, "Preliminär målsättning för FM Ledningssystem 2010" framgår bland annat:

- Försvaretsmakten verksamhetsledningssystem skall följa Försvaretsmakten Arkitektur (FM A). Syftet med FM A är att utifrån en gemensam grund – i form av utvecklingsmetodik, inklusive begrepp, processer och relationer mellan olika delar av ett system – styra utvecklingen.

⁴ HKV skr 2001-02-19, 09 626:62156, "Direktiv för Försvaretsmakten IS/IT-verksamhet (DIT 01)"

- Utbyte av komponenter skall kunna ske successivt istället för att hela system måste bytas ut. Detta medger snabbare och mer kostnadseffektiv utveckling.
- Kraven på hög flexibilitet i ledningssystemet samt den stora grad av osäkerhet som präglar hotbilden 2010 gör att säkerhetslösning 2010 skall utformas generiskt.
- Systemet skall vara utformat så att säkerhetskomponenter kan tillföras eller bytas dynamiskt, syftande till att snabbt kunna anpassa systemet till aktuell uppgift eller förändrad hotbild.
- Systemen skall medge kommunikation med och mellan rörliga enheter.
- Systemen skall medge att information är geografiskt, historiskt och organisatoriskt spårbar och i tillämpliga fall även är kvalitetsmärkt.
- Systemen skall stödja samverkan och informationsutbyte med övriga delar av Totalförsvaret, medge informationsutbyte med civila organisationer/företag och stödja interoperabilitet, varvid interoperabilitet med NATO prioriteras.

4.3 Utvecklingsstrategi för Forsvarsmaktens informationssystem avseende resurs- och ekonomiledning

I HKV skrivelse 2002-11-27, 23 250:73332, "Utvecklingsstrategi för Forsvarsmaktens informationssystem avseende resurs- och ekonomiledning" framgår ÖB beslut avseende utvecklingsstrategi för Forsvarsmaktens informationssystem avseende resurs- och ekonomiledning:

- Pågående utveckling av system för insatsledning skall beaktas varvid integrering av dessa system och stödsystemen inom områdena ekonomi, personal och materiel skall eftersträvas.
- Målsättningen är att införa en systemplattform, vilken i första hand medger integrering av Forsvarsmaktens resursledningssystem för ekonomi, personal och materiel.
- Anskaffning av systemlösning (systemplattform) skall vara standardssystem.
- Anskaffning av resursledningssystem skall vara standardssystem som antingen ingår i vald systemlösning eller kan integreras i denna.
- Forsvarsmaktens verksamhet och organisation skall anpassas efter standardsystemen.
- Utveckling- och anskaffning av informationssystem skall ske successivt utifrån Forsvarsmaktens samlade behov och ekonomiska förutsättningar varvid befintliga system skall utvecklas, förvaltas och avvecklas.

4.4 Direktiv för Försvarsmaktens IS/IT-verksamhet (DIT 01)

I HKV skrivelse 2001-02-19, 09 626:62156, "Direktiv för Försvarsmaktens IS/IT-verksamhet (DIT 01)" framgår bland annat att:

- Det finns behov av att inrätta en koordineringsfunktion för verksamhets- och systemintegration (VSI) i syfte att stödja Försvarsmaktens förändringsledning.
- En livscykelmodell med processer har införts för att leda och samordna Försvarsmaktens IS/IT-verksamhet.
- Försvarsmaktens framtida IS/IT-system skall kunna utnyttja marknadens tekniska lösningar för Internet med standardiserade protokoll och kommunikationslösningar.
- Tekniska systemlösningar som är gemensamma för Försvarsmakten eftersträvas, men olika systemlösningar för verksamhets- respektive insatsledning kan tillåtas där rationalitet eller effektivitet motiverar detta.
- Etablerade standarder (EU, internationella, nationella och de facto) skall följas.
- Försvarsmaktens data- och informationsförsörjning skall samordnas.

4.5 Strategi för resursledningssystem för underhållstjänst

I HKV skrivelse 2002-12-19 14 100:73593, "Strategi för utveckling av resursledningssystem inom KRI UH ansvarsområde" anges såväl målbild för resursledningssystem för underhållstjänst 2010 som nödvändiga steg för att nå denna.

I enlighet med denna strategi pågår en kartläggning av aktuella IT-system för underhållstjänsten. Detta arbete skapar ett startläge för den fortsatta utvecklingen. Vidare genomförs en systematisk verksamhetsmodellering för att klarlägga verksamhetsprocesser och informationsbehov inom den framtida underhållstjänsten.

Kartläggningen redovisar såväl processer för hur verksamheten bedrivs, som tjänster för underhållstjänsten.

4.6 Tillkommande krav och förutsättningar

Utöver ovan gällande krav och förutsättningar bedöms bland annat nedanstående punkter erfordras:

- Informationsutbyte skall kunna ske med insatsledningssystem i alla konfliktnivåer med gemensam informationsinfrastruktur.
- Försvarsmaktens infrastruktur för IS/IT-verksamheten skall medge såväl konsoliderade som distribuerade lösningar som snabbt kan anpassas till ändringar i krav/hotbild.

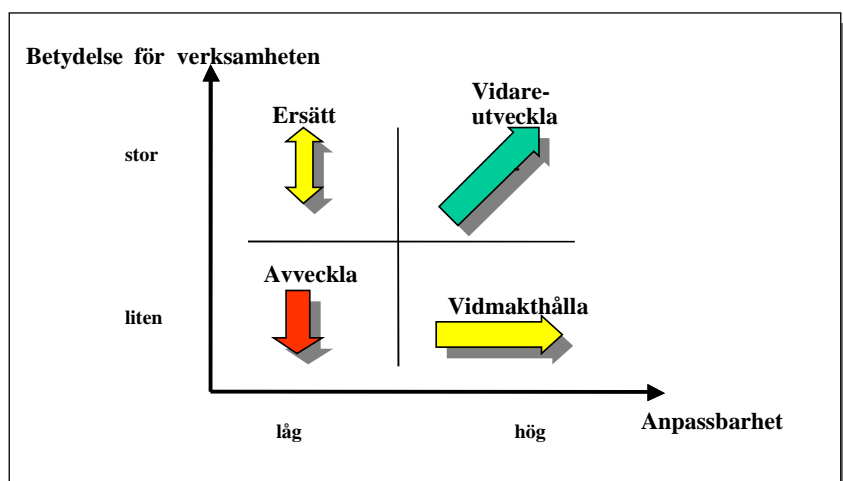
4.7 Metod för vägval för verksamhetsledningssystem

Utvecklingen av Försvarsmaktens verksamhetsledningssystem kommer att vara beroende av:

- Kraven på framtida förmågor, funktioner och tjänster.
- Implementering av Försvarsmaktens Arkitektur (FM A).
- Befintliga verksamhetsledningssystemens förutsättningar.
- Ekonomiska förutsättningar.

En metodik håller på att utarbetas för att ange inom vilka verksamhetsområden verksamhetsledningssystem skall prioriteras. Beslut fattas därefter efterhand för hur respektive IT-system skall utvecklas, vidmakthållas, ersättas eller avvecklas. Metoden innebär att verksamheten analyseras och beskrivs som funktionskedjor och tjänster. Dessa jämförs med tjänsterna i befintliga verksamhetsledningssystem. Inriktningen är att ingen tjänst skall tillhandahållas av mer än ett verksamhetsledningssystem.

Tjänsterna som respektive befintligt system kan leverera värderas därefter med avseende på dess betydelse för verksamheten och anpassbarhet mot FM A. En enkel klassifikation, t ex en fyrfältsmodell kan utnyttjas. Ett exempel visas i nedanstående bild.

Genomförandeplanering för Demo 05 och 06

(Uppdrag 79 - Ä RB 2002, 2002-11-07, Fö2002/353/MIL)

Innehållsförteckning

1. Deluppgift 5-8	3
1.1 Analys av deluppgiften.....	3
2. Sammanfattning	4
3. Mål och omfattning för utvecklingsverksamheten mot och av Demo 05/06.....	5
3.1 Allmänt.....	5
3.2 Genomförande.....	5
3.2.1 Allmänt.....	5
3.2.2 Demonstratorverksamheten	6
3.3 Årsvis verksamhet.....	8
3.3.1 2003	8
3.3.2 2004	9
3.3.3 2005	10
3.3.4 2006	11
3.3.5 Avgränsningar	11
4. Utvärdering och uppföljning.....	11
4.1 Inledning.....	11
4.2 Riskhantering	12
4.3 Projektsäkerhet	12
4.4 Utvärdering på integrerad nivå.....	12
4.5 Kvalitetssäkring på delprojektnivå.....	13
4.6 Plan för utvärdering.....	13
5. Plan för säkerhetsarbete.....	14
5.1 Inledning.....	14
5.2 Inriktning.....	14
5.2.1 Övergripande mål och genomförande	14
5.2.2 Övrigt.....	15
5.3 Mål, leveranser och aktiviteter i stort.....	15
5.3.1 Mål och leveranser 2003	15
5.3.2 Mål 2004	16
5.3.3 Mål 2005	16
5.4 Riskanalys	16
6. Övergripande leveransplan LedSysM	17

6.1	Inledning.....	17
6.2	Inriktning.....	17
6.2.1	Övergripande mål och inriktning.....	17
6.2.2	Övrigt.....	17
6.3	Leveranser och aktiviteter i stort.....	20
6.3.1	Mål, leveranser och aktiviteter 2003.....	20
6.3.2	Mål, leveranser och aktiviteter 2004.....	21
6.3.3	Mål, leveranser och aktiviteter 2005.....	22
6.3.4	Mål, leveranser och aktiviteter 2006.....	23
6.4	Risakanalys.....	23
7.	Övergripande leveransplan LedSystP.....	24
7.1	Inledning.....	24
7.1.1	Sammanfattning.....	24
7.1.2	Allmänt.....	24
7.1.3	Beskrivning av nuvarande läge.....	26
7.2	Leveranser.....	27
7.2.1	Allmänt.....	27
7.2.2	Leveranser.....	27
7.3	Risakanalys.....	30
8.	Övergripande leveransplan LedSystT.....	30
8.1	Inledning.....	30
8.1.1	Allmänt.....	30
8.1.2	Beskrivning.....	30
8.1.3	Sammanfattning.....	31
8.2	Inriktning.....	32
8.2.1	Övergripande mål och genomförande.....	32
8.3	Leveranser och aktiviteter i stort.....	33
8.3.1	Mål, leveranser och aktiviteter 2003.....	33
8.3.2	Mål, leveranser och aktiviteter 2004.....	33
8.3.3	Mål, leveranser och aktiviteter 2005.....	33
8.3.4	Mål, leveranser och aktiviteter 2006.....	34
8.4	Riskidentifiering.....	34
9.	Övergripande leveransplan LedSystO.....	35
9.1	Inledning.....	35
9.2	Inriktning.....	35
9.2.1	Övergripande mål och genomförande.....	35
9.2.2	Övrigt.....	35
9.3	Leveranser och aktiviteter i stort.....	35
9.3.1	Mål, leveranser och aktiviteter.....	35
9.4	Risakanalys.....	36

1. Deluppgift 5-8

Ur regeringsbeslut 5, Ä RB 2002, 2002-11-07 (Fö2002/353/MIL), uppdrag 79:

”Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en plan för genomförandet av Demo 05. Denna plan skall innehålla:

- 1. Samtliga tänkta leveranser. För varje leverans skall anges mål, en maximal ekonomisk ram, datum för leverans, kriterier för huruvida leveransen kan anses ha uppfyllt målet samt hur leveransen eventuellt påverkar eller påverkas av andra leveranser, aktiviteter eller processer inom eller utom Demo 05. Vidare skall anges om leveransen för sig eller ihop med andra är så betydelsefull att den kan anses utgöra en milstolpe i Demo 05.*
- 2. En beskrivning av de aktiviteter som ingår i eller påverkar respektive tänkt leverans. I beskrivningen skall ingå de uppgifter som anges i punkten 1 andra meningen.*
- 3. En beskrivning av samtliga eventuella milstolpar som inte är sammankopplade med en eller flera leveranser. Dessa milstolpar skall tydligt urskiljas från de milstolpar som omfattas av punkt 1 ovan. Milstolparnas innehåll samt vilket syfte de fyller skall anges.*
- 4. En beskrivning av vilka leveranser, aktiviteter och milstolpar som kan skapa de största förseningarna i Demo 05. Beskrivningen skall innehålla en bedömning av de enskilda och kumulativa effekterna av eventuella förseningar i tre utfallsnivåer: liten försening, medelstor försening och stor försening.*

Försvarmakten skall under genomförandet av Demo 05 behålla planen som referens, även om budget, tidplan och innehåll framledes kan komma att ändras.”

1.1 Analys av deluppgiften

Försvarmakten skall senast den 1 mars 2003 redovisa en plan för framdrivning av LedSyst T, M, P och O till Demo 06 utvisande:

- Leveranser, inklusive mål och kostnader för dessa, till FM från uppdragen i form av bl.a. demonstrationer och rapporter. ”Uppdragsinterna” leveranser redovisas ej.
- Milstolpar som är viktiga för koordinationen mellan de olika uppdragen
- Leveranser eller milstolpar som är kritiska för att nå målen i Demo 05/06 även om dessa inte i sig är leveranser till FM eller krävs för koordinationen mellan uppdragen. Konsekvenser av förseningar för dessa milstolpar skall vara bedömda avseende vilken påverkan de får på slutmålet.

Redovisning görs dels med en övergripande plan, där mål och leveranser är inplanerade årsvis. Dessutom redovisas detaljer avseende mål, leveranser/milstolpar och ekonomi i en särskild underbilaga 8.6 (hemlig).

2. Sammanfattning

Utvecklingen syftar till att år 2010 ha skapat en informationsinfrastruktur och en ledningsförmåga i prioriterade staber och förband enligt principerna i NBF.

De viktigaste produkterna är inte demonstratorerna utan de tekniska lösningar, designregler, metodanvisningar, doktringrunder, organisationsprinciper och personella kompetens som skall ligga till grund för utveckling och anskaffning av insatsledningssystemet efter 2006. Denna kunskap avses successivt överföras till utvecklingen av skarpa insatsledningssystem.

Utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar skall ske som en kontinuerlig interaktion mellan doktrin/metod, personal-, organisations- och teknikutveckling varför fyra samordnade utvecklingsprocesser genomförs. Dessa benämns LedSystT, M, P och O.

Som underlag för beslut om utformning och införande av FMLS genomförs en serie samordnade tester och demonstrationer. Under perioden 2003, 2004 och 2005 utgörs dessa av årligen regelbundet återkommande demonstrationsperioder vår och höst. ”Demo 03 vår”, har syftet att informera om utvecklingsarbetets status och skapa förståelse för behovet av utveckling mot NBF. Övriga demonstrationer intill Systemdemonstratorerna 2005 och 06 (Demo 05/06) har som huvudsakligt syfte att värdera, klarlägga och samordna den fortsatta utvecklingen mot Demo 05/06.

Demo 05/06 som genomförs hösten 2005 respektive vår och höst 2006 har som huvudsakliga syfte att besvara ett antal centrala frågor som beslutsunderlag för Försvarets fortsatta utveckling mot FMLS 2010 och NBF. Här skall försvarsmakten demonstrera att det är möjligt att:

- flexibelt och efter behov länka samman olika funktioner – främst för ledning, information och verkan – genom nätverkslösningar.
- validera systemeffekter av detta och verifiera och validera en gemensam teknisk arkitektur.
- verifiera att det är möjligt att skapa en godkänd informationssäkerhetslösning till 2010.

Utvärdering och uppföljning är två viktiga aktiviteter för att följa, analysera, värdera och förbättra pågående utvecklingsprocesser. Uppföljning innebär kontroll av att planerade aktiviteter, leveranser och processer genomförs i rätt tid och med avsett innehåll. Utvärdering innebär analys och värdering av genomförda aktiviteter, leveranser, processer och produkter för att dels undersöka om de uppfyller uppställda behov, dels för att ta fram förslag på att korrigera framtida verksamheter för att uppnå en fullgod slutprodukt.

3. Mål och omfattning för utvecklingsverksamheten mot och av Demo 05/06

3.1 Allmänt

Utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar skall ske som en kontinuerlig interaktion mellan doktrin/metod, personal-, organisations- och teknikutveckling. Utvecklingen genomförs stegvis med möjligheter att mellan varje steg välja fortsatt utvecklingsväg efterhand som osäkerheter upplöses eller identifieras.

Utvecklingen skall inledningsvis fokuseras mot funktionerna ledning och information. Vad avser utveckling av dessa funktioner inom ramen för ett försvarsmaktsgemensamt ledningssystem, FMLS 2010, genomförs fyra samordnade utvecklingsprocesser, vilka benämns LedSyst T, M, P och -O. En samlingsbenämning på dessa processer är FM LedSyst. Som underlag för beslut om utformning och införande av FMLS 2010 genomförs en serie samordnade tester och demonstrationer.

Det måste dock understrykas att viktigaste produkterna från LedSystT, M, P och O är inte demonstratorerna utan de tekniska lösningar, designregler, metodanvisningar, doktringrunder, organisationsprinciper och personella kompetens som skall ligga till grund för utveckling och anskaffning av insatsledningssystemet efter 2006. Denna kunskap avses successivt överföras till utvecklingen av skarpa insatsledningssystem.

Chefen för krigsförbandsledningens ledningsutvecklingsavdelning (C HKV KRI LED UTV) ansvarar under Ledningsinspektören för utveckling och utvärdering av FMLS 2010.

3.2 Genomförande

3.2.1 Allmänt

Nedan beskrivs översiktligt respektive delprojekts verksamhet inför och i Demo 05/06. Därefter beskrivs demonstratorverksamheten.

LedSystT omfattar utveckling av de tekniska delarna i FM LS. Inom *LedSystT* utvecklas ett antal samverkande tekniska delsystem samt det informationsnätverk och regelverk som erfordras för ett säkert och kontrollerat informationsutbyte.

LedSystM omfattar utveckling av lednings- och stabsarbetsmetoder för insatsledning i ett nätverksbaserat försvar. Metoderna skall skapa förutsättning för en sammanhållen ledningskedja – från enskild soldat till OPIL. Utvecklingen skall ske samordnat och i interaktion med personal-, organisations- och teknikutvecklingen. Arbetet syftar även till att klargöra krav på övriga delar av det ledningssystem som Försvarsmakten behöver för att kunna agera med flexibla, behovsam-

mansatta insatsstyrkor. Doktrin- och metodutvecklingen skapar även underlag för prioritering av ledningssystemets utbyggnad och införande.

LedSystP ska kunna möta de förändrade krav på kompetenser för bl.a. chefer och ledningssystempersonal i Försvarmakten som utveckling och införande av ett nätverksbaserat försvar innebär. Tillgången på rätt kompetens är en avgörande faktor för utvecklingen mot nätverksbaserat försvar. Denna skall, i det korta perspektivet, uppnås genom en anpassning av ordinarie utbildningar och kompletterande utbildningssatsningar. Fokus skall vara till att utveckla nuvarande kompetens och utbilda erforderliga nya kompetenser som stöd för att kunna genomföra bl.a. DEMO verksamhet, prov/försök och metodutveckling i tidsperspektivet fram till 2006. Vidare skall *LedSystP* bidra med humanperspektivet och härvid interagera med utvecklingen inom *LedSyst T, M* och *O*.

LedSystO skall, baserat på metodutvecklingen, bereda och vidareutveckla alternativa ledningsorganisationer vilka därefter prövas under Demo 05/06. *LedSystM* svarar inledningsvis för de frågor som berör *LedSystO*.

3.2.2 *Demonstratorverksamheten*

Demonstratorverksamheten under perioden 2003, -04 och våren -05 utom (Demo 03 Vår) utgörs av årligen regelbundet återkommande demoperioder om ca 4 veckor vår och höst. En vecka nyttjas huvudsakligen för integrerade försök, två veckor för uppdragen T, M, P och O:s enskilda förberedelser och förevisningar och slutligen en vecka för att sammanfatta gjorda erfarenheter och skapa möjlighet att göra förändringar.

Ca 2 veckor	Ca 1 vecka	Ca 1 vecka
Förberedelser i respektive projekt.	Försök och tester.	Sammanfattning av erfarenheter och eventuella förändringar.

Förutom för ”*Demo 03 vår*” (CIMI 03) där syftet är att informera främst försvarmaktens personal om utvecklingsarbetets status och skapa förståelse för behovet av utveckling mot NBF har demoverksamheten intill Systemdemonstratorerna 2005 och 06 (Demo 05/06) följande generella syften:

- Demonstrera arbetsläge inom *LedSyst* i syfte att informera.
- Uppföljning av samtliga *LedSyst*-uppdrag och leveranser.
- Värdera, klarlägga och samordna den fortsatta utvecklingen mot Demo 05/06.
- Fortsatt utbildning av personal ingående i Demo 05/06.
- Fortsatt utveckling av och interaktion mellan *LedSyst T, M, P* och *O* mot Demo 05/06.

Under demoperioderna fram till Demo 05/06 planeras följande demonstrationer:

Period	Visar
Vår 03	Syfte, vision och nytta med NBF.
Höst 03	Infrastruktur och metoder för fortsatt utveckling.
Vår 04	Vidareutvecklad utvecklingsmiljö. Delsystemfunktionsmodeller FM LS 2010.
Höst 04	Systemfunktionsmodell FUM ver 0.1. Teknik för gemensamt läge.
Vår 05	Systemfunktionsmodell FUM ver 0.2. Grunder för gemensamt läge.

Demo 05/06 genomförs hösten 2005 respektive vår och höst 2006 har som övergripande syfte att för Försvarsmaktens personal och beslutsfattare att besvara ett antal centrala frågor avseende Försvarsmaktens fortsatta utveckling mot ett nätverksbaserat försvar genom att:

- Demonstrera att det är möjligt att flexibelt och efter behov länka samman olika funktioner – främst för ledning, information och verkan – genom nätverkslösningar samt att validera systemeffekter av detta, särskilt vad gäller olika former av beslutsstöd, *gemensam lägesbild* samt *möjligheter till gemensam lägesuppfattning*.
- Utgöra en del i verifikationen av ledningssystemets informationssäkerhet främst vad avser flödeskontroll och behörighets-/befogenhetshantering av tjänster.
- Stödja och pröva utveckling av ny ledningsmetodik för nätverksbaserat försvar, med betoning på att åstadkomma rätt avvägd verkan i rätt tid, samt dynamiskt kunna göra situationsanpassningar inom *Försvarsmaktens ledningssystem (FM LS)* allteftersom behov uppstår.

Verifiera och validera en gemensam teknisk arkitektur och vissa andra tekniska lösningar för nätverksbaserat försvar. Förmåga till kontinuerlig och snabb utveckling och integrering av nya tjänster prioriteras:

- Identifiera behov av kompetensutveckling för nätverksbaserat försvar.
- Identifiera behov av organisationsutveckling för nätverksbaserat försvar.

De förband och system som ingår i Demo 05/06 skall visa delar i ett tänkbart ledningssystem 2010. Systemdemonstratorerna utformas enligt principen *system av system*. Ingående delsystem utgörs av försöksförband/system, simulatorer samt förband/system ur insatsorganisationen.

Med stöd av demonstratorerna och övriga aktiviteter inom FM LedSyst, FM A och funktionsutvecklingsplanarbetet skall Försvarsmakten före 2007 etablera, verifiera och tillse leverans av:

- Kärnan av den informationsinfrastruktur som leder till NBF.
- Kärnan av den framtida arkitektur som leder mot NBF.
- Möjligheten till datafusion för skapande av gemensam lägesbild.
- Informationssäkerhet
- Riskhantering
- Ledningsmetodik för ett nätverksbaserat försvar.
- En evolutionär utvecklingsmodell som utgör en förutsättning för utveckling mot NBF.
- Kunskap om samt verifiering av behovet av framtida personal, utbildning och övningar.

Under Demo 05/06 används de avdelade perioderna i sin helhet för integrerade verksamhet och omfattar i stort:

Höst 05	Gemensam lägesbild.
Vår 06	Grunder insatsledning.
Höst 06	Insatsledning.

3.3 Årvis verksamhet

3.3.1 2003

Detaljplaner för utveckling mot och av Demo 05 och 06 utvecklas. En utvecklingsmiljö skapas för fortsatt integrerad metod- och teknikutveckling mot Demo 05/06. NBF mål och vision tydliggörs och förankras. Förutsättning skapas för fortsatt utveckling genom kompetensutveckling av i utvecklingen deltagande personal.

Målen nås främst genom att:

- Utvecklingsmiljö för integrerad systemutveckling, teknisk integration och kravhantering samt för metod- och organisationsutveckling inrättas.
- Samordnad utställning inom "Försvarsfamiljen" inom ramen för CIMI 03.
- Stommen i ett kommunikationsnät för distribuerad integration och utvärdering byggs upp.
- Grundläggande säkerhetsarkitektur (integrerad i FMA) för FM LS 2010 samt säkerhetsmekanismer för Demo 05 och 06 tas fram.
- Utarbetande av verksamhetsmodeller för metodutveckling.
- Metod och funktionsutvecklingsövning genomförs.
- Kompetensbehov i NBF tas fram. Fortsatt utbildning av personal ingående i Demo 05/06 genomförs.

- Informationsvärdering och klassificering för FMLS 2010 inleds.
- En samlad och sammanhållen metod/process, organisation, verktyg för validering/utvärdering utvecklas.
- Teknisk systemanpassning av i Demo 05/06 ingående delsystem påbörjas.
- Framtagning av metod för kvalitetssäkring av LedSyst T och M verksamheter
- *Demo 03 vår* som utgörs av en utställning och teknisk demonstration i samband med CIMI 03.
- *Demo 03 höst* som genomförs i form av en metod och funktionsutvecklingsövning med syfte att demonstrera arbetsläget i utvecklingen, utbilda personal och demonstrera funktionalitet i den framtagna utvecklingsmiljön.

3.3.2 2004

Demonstration av första versionen av en systemfunktionsmodell¹ (FUM ver 0.1) med simulerade ledningsplatser för FMLS 2010 genomförs. Validering av systemfunktionsmodeller för tänkta ledningsplatser omfattande organisation, personal, materiel/teknik samt metoder som utgörs av anvisningar för stabsarbete och ledning i syfte att utvärdera, samordna och klarlägga den fortsatta utvecklingen mot Demo 05/06.

Fortsatt utbildning av personal ingående i Demo 05/06 (stabspersonal, övningsledningsorganisation, deltagande förband och utvärderingsorganisation)

Målen nås främst genom:

- Två utvecklingsövningar.
- Utveckling av organisationshypoteser/koncept och mål/krav avseende teknik för de ledningsplatser vilka skall utvecklas under 2004.
- Tillämpa utvärderingsmetoden främst genom att genomföra referensmätningar och processutvärdering.
- Teknisk systemanpassning av i Demo 05/06 ingående delsystem.
- Framtagning av metod för kvalitetssäkring av LedSyst P och O verksamheter.
- *Demo 04 vår* som utgörs av Metod och funktionsutvecklingsövning 2 omfattande demonstration av delsystemfunktionsmodeller ("DelFUM") för ett tänkt LS 2010 samt fortsatt integrerad utveckling av metoder, organisation, teknik/materiel och personal för stabsarbete och ledning.

¹ Med systemfunktionsmodell avses här en integrerad försöksuppsättning omfattande teknik, personal/kompetens, metoder och organisation som representerar en version av det framtida ledningssystemet FMLS 2010.

- *Demo 04 höst* som genomförs i form av Ledningssystemutvecklingsövning 1. Den omfattar fortsatt integrerad utveckling av metoder, organisation, teknik/mtrl och personal för stabsarbete och ledning. Demonstration sker av organisationshypoteser/koncept och mål/krav avseende teknik/mtrl för de ledningsplatser vilka skall utvecklas/anskaffas under 2005. Utvärderingsmetodens tillämpning visas och teknisk demonstration av uppnådda resultat genomförs.

3.3.3 2005

Tekniskt fungerande enkel systemfunktionsmodell för FMLS 2010 skall tas fram. Denna skall medge att en gemensam lägesbild, vilken kan presenteras rollbaserad, med hjälp av en nätverksbaserad informationsinfrastruktur. Verksamheten fokuseras mot lägesbild till stöd för effektiv insatsledning.

Målen nås främst genom demonstratorverksamheten som utgörs av:

- *Demo 05 vår* som består av Ledningssystemutvecklingsövning 2 för fortsatt integrerad utveckling av metoder, organisation, teknik/mtrl och personal för stabsarbete och ledning. Övningen genomförs med stöd av systemfunktionsmodell (FUM ver. 0.2) för FMLS 2010 omfattande bl.a. ledningsstödsapplikationer för gemensamt läge till stöd för insatsledning. Validering av systemfunktionsmodellen för samtliga ledningsplatser omfattande organisation, personal, materiel/teknik och metoder som utgörs av anvisningar för stabsarbete och ledning. Förband och system som anpassats till FUM FMLS 2010 deltagar.
- *Demo 05 höst* som består av Systemdemonstrator 2005 och inriktas mot att demonstrera hur en gemensam lägesuppfattning kan skapas baserad på en gemensam lägesbild, vilken kan presenteras rollbaserad, med hjälp av en nätverksbaserad informationsinfrastruktur. Verksamheten fokuseras mot lägesbild till stöd för insatsledning.
- *Säkdemo* som är en särskild demonstration av säkerhetslösningar och genomförs hösten 2005. Utöver denna genomförs bl a teoretiska analyser och tester inom ramen för systemdemonstratorerna för att kunna verifiera säkerhetslösningar för FMLS 2010.

3.3.4 2006

Validering och utvärdering av systemfunktionsmodell för beslut om fortsatt utveckling, anskaffning av FMLS 2010. Demo 05 utgör en förutsättning för Demo 06.

Målen nås främst genom demonstratorverksamheten som utgörs av:

- *Demo 06 vår* (del 1 av Systemdemonstrator 2006) består av demonstration och validering av systemfunktionsmodell FUM (ver 0.3). Demonstratorn genomförs med staber och förband ur insatsorganisationen i ett antal scenarion.
- *Demo 06 höst* (del 2 av Systemdemonstrator 2006) inriktas mot att demonstrera hur insatsledning kan genomföras i ett nätverksbaserat försvar.

3.3.5 Avgränsningar

Försvarsmakten har beslutat att utvecklingen av det Nätverksbaserade Försvaret skall inledas med utveckling och samordning av funktionerna ledning och information. För att kraftsamla resurserna har systemdemonstratorerna 2005 och 2006 inriktats i huvudsak mot genomförandefasen av insatsledning baserad på en gemensam distribuerad lägesbild.

4. Utvärdering och uppföljning

4.1 Inledning

Utvärdering och uppföljning är två viktiga aktiviteter för att följa, analysera, värdera och förbättra pågående utvecklingsprocesser.

Uppföljning innebär kontroll av att planerade aktiviteter, leveranser och processer genomförs i rätt tid och med avsett innehåll.

Utvärdering har ett vidare syfte. Utvärdering innebär analys och värdering av genomförda aktiviteter, leveranser, processer och produkter för att dels undersöka om de uppfyller uppställda behov, dels för att ta fram förslag på att korrigera framtida verksamheter för att uppnå en fullgod slutprodukt. Utvärdering är således ett viktigt inslag i en evolutionär utvecklingsprocess.

4.2 Riskhantering

Det riskanalys och riskvärderingsarbete som analysföretaget Gartner Group fort-löpande genomför av Forsvarsmaktens utvecklingen av nätverksbaserat försvar utgör en viktig grund för utvecklingen mot Systemdemonstratorerna 2005 och 06 då även lednings- och informationsfunktionen i sin utveckling mot nästa generations ledningssystem, FMLS 2010, via Demo 05/06 omfattas av företagets upp-gift.

4.3 Projektsäkerhet

Ett "Ledningssystem för informationssäkerhet"(enl. ISO 177 99) är under fram-tagning. Syftet med denna aktivitet är att skapa erforderlig projektsäkerhet i hela projektet. Systemet planeras vara driftsatt 2003-10-01 och skall därefter följas upp och utvecklas under hela projektets gång.

4.4 Utvärdering på integrerad nivå

En förutsättning för att kunna lämna underlag för fortsatt inriktning av lednings-systemutvecklingen är att en väl strukturerad utvärdering genomförs. Genom att successivt utvärdera och potentialbedöma framtagna tjänster, system, metoder och processer kan kontinuerliga korrigeringar ske under pågående utveckling. Potenti-albedömningen avser visa om demonstrerade förmågor är utvecklingsbara och kostnadseffektiva i perspektivet 2010, då det nya ledningssystemet skall börja införas.

Utvärderingen avser sålunda alla ledningsverksamheter och produkter som siktar mot och bortom 2010.

Utvärderingen på lägre systemnivåer sker genom kvalitetsprocesser (motsvarande VoV) i respektive LedSyst T, M, P och O. Denna utvärdering är även underlag för utvärdering på den integrerade nivån.

För den integrerade nivån sker en särskild utvärderingsverksamhet, som är starkt knuten till demoverksamheten. Utvärderingen på den integrerade nivån avser analys och värdering av sammansatta tjänster och deras produktionsapparat samt själva utvecklingsprocessen i LedSyst i stort.

För att denna utvärdering skall kunna etableras tas en metod och organisation fram. Dessa skall prövas och modifieras successivt.

4.5 Kvalitetssäkring på delprojektnivå

Utvärderingen på den integrerade nivån förutsätter att det finns kvalitetsprocesser på lägre systemnivåer, som hanteras av delprojekten T, M, O och P.

För teknikutveckling finns en vid FMV etablerad VoV-process som grund. Denna anpassas för LedSystT-processen. För LedSystM har ett sådant arbete påbörjats i samverkan med FOI. För P och O sker denna utveckling senare i processen.

4.6 Plan för utvärdering

Utvärderingen behöver pga. de komplexa och omfattande frågeställningarna ske genom såväl den planerade demoverksamheten (reell prövning) som med spel och expertanalyser.

Våren -03	genomförs frågeanalys, försöksspel samt fördjupning av den föreslagna utvärderingsprocessen.
Riskanalysen fortsätter.
Hösten -03	föreslås modifieringar av föreslagen utvärderingsprocess samt utvärderingsverktyg.
Riskanalysen fortsätter.
Våren -04	visas framtagen utvärderingsmetod praktiskt och referensmätningar utförs. Utvärderingsverktyg tas fram.
Kvalitetsprocess för M framtas.
Hösten -04	prövas utvärderingsmetoden på verkliga system samtidigt som referensmätningar fortsätter. Verktygen testas.
Kvalitetsprocesser för O och P framtas.
Våren -05	skall utvärderingsmetoden i sin helhet användas praktiskt och implementeras i full skala, utvärderas och vid behov modifieras. Vald utvärderingsorganisation skall tränas och fastslås efter eventuella modifieringar. Utvärderingsverktygen används skarpt.
Hösten -05	används framtagen utvärderingsmetod, -verktyg och -organisation samt förfinas successivt.
Våren -06	sker en fullständig utvärdering av utförda, experiment, demonstrationer, spel och expertanalyser som en grund för beslut om fortsatt utveckling av FMLS 2010.

5. Plan för säkerhetsarbete

5.1 Inledning

Denna plan beskriver mål, leveranser och aktiviteter avseende säkerhetsarbetet i utvecklingen av FM LS 2010.

Säkerhetsarkitekturarbetet för FMLS 2010 bygger på att investeringar i teknik i huvudsak sker under perioden 2008-10. Verksamheten i perioden fram till och med Demo 05/06 skall till stor del bygga på analyser, modellering och simulering och syftar till att kunna göra en utvärdering av säkerhetslösning för FMLS 2010 år 2005.

5.2 Inriktning

5.2.1 Övergripande mål och genomförande

Inledningsvis skall följande aktiviteter genomföras:

Projektsäkerhet

Ett "Ledningssystem för informationssäkerhet"(enl. ISO 177 99) är under framtagning. Syftet med denna aktivitet är att skapa erforderlig projektsäkerhet i hela projektet. Systemet skall vara driftsatt under hösten 2003 och skall därefter följas upp och utvecklas under hela projektets gång.

Produktsäkerhet

Säkerhetsarkitekturarbetet delas in i tre huvudaktiviteter:

- Demo 05/06
- Säkerhetsdemo 05
- Säkerhetsarkitektur 2010

En plan som beskriver innehållet i dessa tre aktiviteter skall utarbetas. Planen skall också innehålla hur samverkan skall ske med övriga utvecklingsdelar. Arbetet kommer att startas upp i samtliga tre aktiviteter snarast efter upphandling.

Informationssäkerhet

För att FM skall kunna bygga en säkerhetslösning i FMLS 2010 med erforderlig säkerhet, krävs genomförande av följande aktiviteter:

- Identifiera och värdera FM informationsresurser.
- Ta fram en kravspecifikation avseende ny informationsklassificering i FM.

Därefter skall fortsatt arbete med utveckling av ovanstående aktiviteter ske. Särskild fokus kommer att läggas vid samordning och integration.

- Avslutningsvis kommer säkerhetsarbetet att kretsa kring samordning och integration samt utvärdering.

5.2.2 Övrigt

De miljöer som skall nyttjas i projektet över tiden skall ackrediteras. Arbetet leds av respektive delprojekt.

FM regelverk skall anpassas till FMLS 2010. Arbetet kommer att drivas i linjeorganisationen och omfattar bl.a.:

- Förändringar avseende regelverk.
- Framtagning av en Risk-Managementmetod för FM.
- Utveckling av FM kvalitetsprocesser inom ramen för ledningssystemutvecklingen.

Nationell och internationell samverkan under utvecklingen är en förutsättning för att klara ställda krav på interoperabilitet.

5.3 Mål, leveranser och aktiviteter i stort

5.3.1 Mål och leveranser 2003

5.3.1.1 Mål

Ett ledningssystem för informationssäkerhet enl. ISO 177 99 för projektet och externa intressenter skall införas under hösten 2003.

En plan som beskriver innehållet i de tre spåren Demo 05/06, Säkerhetsdemo 05 och Säkerhetsarkitektur 2010 skall tas fram. Planen skall också innehålla hur samverkan skall ske med övriga delar av projektet.

För att identifiera och värdera FM informationsresurser genomförs en förstudie under 2003.

Kravspecifikation avseende ny informationsklassificering inom FM utarbetas.

5.3.1.2 *Leveranser*

Fullständig dokumentation och erforderlig utbildning levereras till ledningssystemet för informationssäkerhet. Införandet kommer att ske efterhand under 2003.

Dokumentation efter förstudie avseende identifiering och värdering av FM informationsresurser levereras.

Kravspecifikation avseende ny informationsklassificering levereras.

5.3.2 *Mål 2004*

Fortsatt arbete med utveckling av ovanstående aktiviteter. Särskild fokus kommer att läggas vid modellering och simulering, samordning med övriga delprojekt och integration i demomiljön.

5.3.3 *Mål 2005*

Fortsatt arbete med utveckling av ovanstående aktiviteter. Särskild fokus kommer att läggas vid modellering och simulering, samordning med övriga delprojekt och integration i demomiljön. Under året genomförs ett antal utvärderingsaktiviteter, bl.a. en säkerhetsdemonstration, syftande till att verifiera att det är möjligt att skapa en godkänd säkerhetslösning för FMLS 2010.

5.4 *Riskanalys*

Den absolut största risken i säkerhetsarbetet är personalbrist och nyckelpersonberoende både hos FM och FMV.

Det fortsatta säkerhetsarbetet kräver också att vissa leverantörer med specialistkompetens, som inledningsvis har varit involverade i säkerhetsarbetet, kan kontrakteras under lång tid i vårt kommande arbete.

6. Övergripande leveransplan LedSystM

6.1 Inledning

Denna underbilaga innehåller en övergripande beskrivning av de viktigaste verksamheterna och leveranserna som är planerade inom LedSystM.

6.2 Inriktning

6.2.1 Övergripande mål och inriktning

Mot målbild för FMLS 2010, med inledande fokus mot systemdemonstratorerna 2005 och 2006, skall LedSystM påbörja utveckling av metoder för insatsledning på varje ledningsnivå från enskild soldat till operativ nivå. Härvid kommer *roll* och *tjänstebegreppen* att vara centrala och innebär ett nytt sätt att betrakta och beskriva metoder samt verksamhet.

Inledningsvis skall LedSystM verksamhet inriktas mot att utvecklingsmiljöer för de kommande årens arbete etableras i en sammanhängande infrastruktur med ett övnings- och integrationscentrum i Enköping samt lokalt vid berörda förband och utvecklingsgrupper. Inledande projekt- och metodutbildning skall genomföras samt organisering ske för en scenariobaserad utveckling.

Därefter skall den egentliga utvecklingen av lednings- och stabsarbetsmetoder för NBF ske i integrerade projektgrupper. Målet är att åstadkomma försvarsgrens-gemensamma insatser på alla ledningsnivåer syftande till effekthöjning för behovs-sammansatta styrkor såväl nationellt som internationellt. Detta skall ske i en teknisk utvecklingsmiljö och genom återkommande övningar och experiment.

Inför systemdemonstratorer 2005 fokuseras utvecklingen på *Lägesbildspresentation* och den *lednings- och stabsarbetsmetodik* som krävs för detta. Med detta som grund sker utveckling mot 2006 där fokus ligger på *insatsledning* för att uppnå avsedd *verkan*. Dokumentation sker bl.a. i form av underlag för doktrinutveckling, metodhandböcker och instruktioner..

6.2.2 Övrigt

Arbetsgången är att med hjälp av en *strukturerad analys* och *syntes* skapa fylliga beskrivningar av 2010-verksamhet (typfall) och ta fram modeller för alla ingående ledningsnivåer. Verksamhetsbeskrivningarna gör inte anspråk på att beskriva NBF hela spännvidd, men måste vara så konkreta att det blir meningsfullt att utforma lednings- och informationssystem för den nya strukturen.

Verksamhetsbeskrivningarna syftar till att klargöra målsättningar och innebörden av NBF, samt vilka krav det finns, oavsett nivå, på tjänster och metoder för att nå avsedda effekter med hög grad av integration mellan försvarsgrenarna. Iterativt med övningar och tester skapas stegvis sedan det system av tjänster som NBF förutsätter. Härvid medverkar ledningsplatser på olika nivåer för att uppnå vertikal och horisontell integration av verkanssystem.

Den övergripande målsättningen är ett *FM-integrerat ledningssystem* i vilket metoder kan *detaljutformas, prövas* och *successivt valideras*. Härvid är det nödvändigt att den erfarenhet som nu finns avseende ledning, strid etc och av systemutveckling kan nyttjas inom hela ledningssystemutvecklingen.

Den utvecklingsmiljö FM etablerar måste vara tillräckligt kvalificerad för att kunna skapa trovärdiga komponenter för FMLS 2010 och medge test av dessa. Simuleringar är en viktig del i utvecklingen.

Genomgående arbetar projektet med stöd av etablerade principer och forskning (vetenskaplig grund) avseende utveckling av verksamhet och informationssystem (tjänster) för moderna nätverksorienterade organisationer.

6.2.2.1 *Beskrivning av huvudaktiviteter*

Beskrivning av innehåll och syfte i stort av huvudaktiviteter för LedSystM:

- *Projektstyrning/ledning*
Framtagande av olika styrdokument för att driva LedSystM med dess olika delprojekt. Utarbetar milstolpar för systemfunktionsmodeller.
- *Delprojekt Nuläge och kvalitetssäkring*
Inom ramen för LedSystM sker en kartläggning av pågående och planerad utvecklingsverksamhet samt erfarenhet och gällande styrningar vad avser FM ledningsmetodik. Även planerad FoT-verksamhet vid FHS, FOI och FMV samt viss annan utveckling utanför Försvarmakten granskas.

Syftet är att åskådliggöra nuvarande läge och därigenom ge underlag för att:

- *Samordna utvecklingen av ledningsmetoder.*
- *Identifiera de verksamheter som kan stödja eller behöva inriktning från LedSystM.*
- *Få nya idéer (metodkomponenter).*
- *Återanvända tidigare utvecklingsarbete.*
- *Finna behov av nya utvecklingsområden.*

Genom att etablera en gemensam bild över läget blir förutsättningarna för samordning inom ledningsmetodikutveckling bättre. Inledningsvis genomför projektet inventering för att senare även innefatta dokumentation och kvalitetssäkring som underlag för riskbedömningar. Arbetet skall samordnas med ledningssystemutvecklingens övergripande utvärdering.

- *Delprojekt Gemensam strid*
Inom ramen för LedSystM:s utvecklingsarbete har Förvarshögskolan (FHS) givits ansvaret att utveckla koncept för den gemensamma stridens förande. Detta är ett viktigt underlag för en övergripande hypotesgenerering av ledning i NBF i form av en teori- resp. konceptdel.
- *Delprojekt Metodutveckling*
Metodutveckling är LedSystM huvudaktivitet. Inom detta område kommer flera integrerade delprojektteam att etableras med ett första mål att genomföra analyser av framtagna scenarion med betoning på målet att åstadkomma försvarsgrensgemensam verkan i en tekniskt integrerad infrastruktur och på vägen genomföra återkommande övningar och experiment. Denna utveckling behöver omfatta flera nivåer (visionsidé, processer i verksamhet, informations- och tjänstesystem).

Metodutvecklingen är i sig indelad i fyra utvecklingssteg.

Det första steget omfattar *Insatsverksamheten* dvs. beskriva verkan och nyttan med NBF baserat på scenarioanalyser.

Med den verksamhetsbeskrivning av NBF som görs i steg 1 blir nästa steg att närmare analysera *Insatsledning* dvs. hur går ledning till för att uppnå avsedd verkan. Här studeras ledningsprocesser, ledningsstruktur och ansvar. Vidare genomförs en grov analys av vilka tjänster som erfordras för att genomföra ledning av olika verksamheter. Målsättningen är härvid att skapa förutsättningar för *situationsanpassade system*, SitSyst, både vad avser verksamheter och tjänster. Arbetet skall ta fram erforderliga regler, kunskaper och komponenter.

Nästa steg, vilket är centralt och innebär ett nytt sätt att betrakta och beskriva metoder och verksamhet, är *Metod-och tjänstedesign*. Steget inrymmer arbete med informationssystem där tjänster utgör en ny kategori. I denna verksamhet görs en detaljerad tjänstearkitektur och tjänstedesign. Andra delar som faller ut är informationsmodeller och människa-maskin interaktion (MMI) och människa-människa-maskin interaktion (M3I). Projektet är här beroende av en metodik för värdering och validering av "metod- och tjänstekombinationerna".

- Det sista steget är Teknisk tjänstedesign och implementering. För LedSystM är detta samlingsbenämningen på de krav metodutvecklingen kommer att ställa på övriga delar av FM LedSyst, framförallt på tekniken, LedSystT produkter.

LedSystM:s främsta huvudleveranser är:

- Stabs-/ledningsmetoder i NBF,
 - Informationsmodeller,
 - Krav på teknisk funktionalitet,
 - Utvärderingsresultat från prov och försök samt
 - Underlag för beslut om olika utvecklingssteg mot målbild 2010.
- *Delprojekt Prov och metodförsök*
Delprojekt prov och försök sammanhåller LedSystM:s samtliga större övningar, prov och experiment.

En decentraliserad infrastruktur skall snarast etableras. Denna syftar till att skapa en effektiv och bra metod- och teknikutvecklingsmiljö. I samverkan med LedSystT tas vision och krav fram för denna miljö. Inledningsvis kommer etablering av ett integrations-, Verifierings- och Validerings- (VoV-) och metodlabb i Enköping att genomföras. Detta metodlabb kommer att bli "navet" i kommande infrastruktur för decentraliserad utveckling och tester.

- *Delprojekt Organisation*
LedSystO är ännu ej organiserad. LedSystM svarar tills vidare för de frågor som identifieras och rör LedSystO. LedSystM har för avsikt att under senhösten 2003 starta ett delprojekt organisation för att analysera och föreslå organisationshypoteser inom ramen för det nya ledningssystemet 2010.

6.3 Leveranser och aktiviteter i stort

6.3.1 Mål, leveranser och aktiviteter 2003

6.3.1.1 Mål

- Organiserat projektstyrning och ledning
- Organiserat vägen till och genomförandet av Demoverksamheten
- Kompletterat nulägesstudier samt metod för kvalitetssäkring
- Fördjupat underlag av forskning och studier inför Demoverksamheten
- Skapa hypoteser om gemensam strid
- Etablera av utvecklingsmiljö version 1
- Genomfört kompetensutveckling (inom metodutveckling)
- Genomfört problemanalys av insatsledning NBF

- Initierat Delprojekt organisation (LedSystO)

6.3.1.2 *Leveranser*

- Delrapport 2003-05-30
- Årsrapport 2003-12-15

6.3.1.3 *Aktiviteter*

- Metodövning 1-3
- Deltaga i CIMI 03
- Genomföra samt deltaga i utbildningsverksamhet
- Scenarioanalyser
- Verksamhetsmodelleringar
- Deltaga i FM övningsverksamhet
- Utarbeta riskanalys med handlingsplan
- Initiera studie inom ramen för LedSystO
- Vidmakthålla nätverk av fackmän
- Fortsatt studiarbete inom delprojekt Gemensam strid (FHS)
- Projektering och initiering av utvecklingsmiljö version 1

6.3.2 *Mål, leveranser och aktiviteter 2004*

6.3.2.1 *Mål*

- Prov och försök för kvalitetssäkring
- Kompletterat nulägesstudier
- Utvecklade hypoteser om gemensam strid
- Etablering av utvecklingsmiljö version 2
- Genomfört kompletterande kompetensutveckling
- Skapa hypotes för insatsledning NBF
- Utarbeta kravspecifikation för genomförande av Demoverksamheten version 1

6.3.2.2 *Leveranser*

- Delrapport 2004-05-30
- Årsrapport 2004-12-15

6.3.2.3 Aktiviteter

- Metodövning 4-8
- Funktionsövning 1
- Ledningssystemutvecklingsövning 1
- Deltagande i Demoverksamhet
- Genomföra samt delta i utbildningsverksamhet
- Fördjupade scenarioanalyser
- Fördjupade verksamhetsmodelleringar
- Delta i FM övningsverksamhet
- Kompletterande av riskanalys med handlingsplan
- Vidmakthålla nätverk av fackmän
- Projektering och initiering av utvecklingsmiljö version 2

6.3.3 Mål, leveranser och aktiviteter 2005

6.3.3.1 Mål

- Prov och försök för kvalitetssäkring
- Kompletterat nulägesstudier
- Utvecklade hypoteser om gemensam strid
- Etablering av utvecklingsmiljö version 3
- Genomfört kompletterande kompetensutveckling
- Skapat hypotes för insatsledning NBF
- Utformat kravspecifikation för genomförande av Demoverksamheten version 2

6.3.3.2 Leveranser

- Delrapport 2005-05-30
- Årsrapport 2005-12-15

6.3.3.3 Aktiviteter

- Metodövning 9-12
- Funktionsövning 2
- Ledningssystemutvecklingsövning 2-3
- Deltagande i Demoverksamhet
- Genomföra samt delta i utbildningsverksamhet
- Genomföra fördjupade scenarioanalyser
- Genomfört fördjupade verksamhetsmodelleringar
- Delta i FM övningsverksamhet
- Genomföra kompletterande riskanalys med handlingsplan

- Vidmakthålla nätverk av fackmän
- Projektering och initiering av utvecklingsmiljö version 3

6.3.4 Mål, leveranser och aktiviteter 2006

6.3.4.1 Mål

- Genomfört prov och försök för kvalitetssäkring
- Kompletterat nulägesstudier
- Skapat utvecklade hypoteser om gemensam strid
- Etablerat utvecklingsmiljö version 4
- Genomfört kompletterande kompetensutveckling
- Skapat hypotes för insatsledning NBF
- Utarbetat kravspecifikation för genomförande av Demoverksamheten version 3

6.3.4.2 Leveranser

- Delrapport 2006-05-30
- Årsrapport 2006-12-15

6.3.4.3 Aktiviteter

- Metodövning 13-15
- Funktionsövning 3
- Ledningssystemutvecklingsövning 3-4
- Deltaga i Demoverksamhet
- Genomföra samt deltaga i utbildningsverksamhet
- Fördjupade scenarioanalyser
- Fördjupade verksamhetsmodelleringar
- Deltaga i FM övningsverksamhet
- Kompletterande av riskanalys med handlingsplan
- Vidmakthålla nätverk av fackmän
- Projektering och initiering av utvecklingsmiljö version 4

6.4 Riskanalys

LedSystM har i detta hittills ej genomfört någon egen riskanalys.

LedSystM rapport efter fas1 pekar dock tydligt på behovet av att personal tillförs projektledningen tidigt 2003 för att projektet skall kunna genomföras enligt nuvarande målsättning.

En övergripande riskanalys har initieras 2003-02-15 med uppgift att leverera en första riskanalys 2003-04-15.

7. Övergripande leveransplan LedSystP

7.1 Inledning

7.1.1 *Sammanfattning*

LedSystP avses formaliseras och ges uppdrag inom ramen för Försvarets ledningssystemutveckling. Projektets verksamhet syftar till att styra kompetensutveckling, -försörjning, -hantering och -styrning i interaktion med övrig ledningssystemutveckling inom NBF. I detta arbete ingår även att kravhantera personalaspekten, medverka i Försvarets kommunikation till de anställda och en beredskap att hantera framtida kompetensbehov.

LedSystP övergripande mål är att Försvarets kan:

- anpassa befintlig kompetens och förmåga genom utbildning samt övning,
- säkerställa en långsiktig personalförsörjning genom att behålla , rekrytera och säkerställa tillgängligheten av specialkompetens och
- använda befintliga kompetenser på ett kostnadseffektivt sätt.
- Belysa personalperspektivet i utvecklingen så att metoder, organisation och teknik utformas på ett sådant sätt att det är möjligt att kompetensförsörja våra framtida förband, staber och system.

Idag består verksamheten främst av ett antal specialkurser som stöd till demonstratorverksamheten, samt anpassning av befintliga kurser och program.

7.1.2 *Allmänt*

Utvecklingen mot NBF kräver tillgång på kompetens inom teknik-, personal-, organisations- och metodområdet. Av särskild vikt är att tillgodose kompetenser för den nödvändiga interaktionen mellan teknik, metoder, personal och organisation. LedSyst P ska genom sitt arbete säkerställa att kompetens långsiktigt kan behållas, nyttjas rätt och vidareutvecklas inom Försvarets. Detta skapar förutsättningar att utveckla respektive delområde inom Försvarets ledningssystem (FM LS).

LedSystP ska kunna möta de förändrade krav på kompetenser för bl.a. chefer och ledningssystempersonal i Försvarets som utveckling och införande av ett nätverksbaserat försvar innebär. Tillgången på rätt kompetens bedöms som en mycket viktig framgångsfaktor för utvecklingen mot ett nätverksbaserat försvar.

Detta ska, i det korta perspektivet, uppnås genom anpassning av ordinarie utbildningar och kompletterande utbildningssatsningar. Fokus ska vara mot att utveckla nuvarande kompetens och utbilda erforderliga nya kompetenser som stöd för att kunna genomföra bl.a. demonstratorverksamhet, prov/försök och metodutveckling i tidsperspektivet fram till 2006 (2010).

De kompletterande utbildningssatsningarna prioriteras till den personal som ska leda eller genomföra utvecklings- och försöksverksamhet vid Försvarmaktens staber, förband och skolor. Kompetensresurserna ska kunna nyttjas nivå- och försvarsgrensöverskridande.

LedsystP ska bl.a. hantera frågor och verksamhet avseende:

- *Utveckling* av idag befintlig kompetens. Denna utveckling ska bl.a. ske genom utbildningsverksamheten. Den omfattas initialt av olika kurser/utbildningar för att kunna erhålla (special-)kompetens och utveckling av de nivåhöjande utbildningarna i Försvarmakten mot NBF.
- Det är efterhand också en fråga om skapa förutsättningar för användarnas förmåga att kunna använda delsystemen rätt och effektivt, såväl ur ett teknik- som ett metodperspektiv.
- En viss integrering av utvecklings- och utbildningsverksamhet bör övervägas.
- *Försörjning*, kortsiktigt med inriktning mot den verksamhet som är styrande för att kunna genomföra demonstratorverksamheten (med start av försörjning till metod och integrationslabb) och långsiktigt med inriktning mot en balanserad kompetensförsörjning i Försvarmakten. Direktrekrytering av specialkompetens bör beaktas. Utgångspunkt för arbetet är en kunskap om vilken typ och i vilken omfattning kompetens erfordras samt vilken tillgång som föreligger. Verktyg och metoder för att såväl beskriva befintlig som erforderlig kompetens måste utvecklas. Behovsunderlag måste kontinuerligt inhämtas från de övriga delprojekten. Behoven utgörs av utvecklings-, användar-, utvärderings- och övningsledningskompetens. Utbildning som stöd för demonstratorverksamheten kommer att kräva målinriktade och prioriterade satsningar, såväl för enskilda användare som förband och funktioner. Försvarmaktens utveckling mot ett nätverksbaserat försvar föreskriver ett ökat utnyttjande av civilt utvecklad teknologi och förbättrade möjligheter till informationsutbyte med system som Försvarmakten själv ej utvecklar. Därmed bör en del av nu efterfrågad kompetens även kunna återfinnas civilt. På längre sikt måste även en översyn av urvalsprinciperna för Försvarmaktens kompetensförsörjning genomföras som resultat av demonstratorverksamhet.
- *Hantering och styrning* innebär att utbildad, främst särskilt systemgränsättande kompetens i Försvarmakten, används rätt, försvarsgrensöverskridande och under längre tidsperioder än idag. Detta innebär att nya "verktyg" och metoder för kompetensutnyttjande måste disponeras och utvecklas. Även reservofficerare med efterfrågad kompetens bör kunna användas i utvecklingsarbetet.

- *Kravhantering* avseende "de mjuka delarna" i ett ledningssystem som måste kunna beskrivas såväl utifrån ett utvecklings- som ett användarperspektiv. En viktig del av denna kravhantering är att kontinuerligt pröva om föreslagna metoder, organisationer och tekniska lösningar är möjliga att kompetensförsörja.
- *Medverka i Försvarets kommunikation* till personalen (anställda, reservare, frivilliga etc.) om den pågående utvecklingen mot NBF.
- *Beredskap mot framtida kompetensbehov* innebärande förmåga att prognostisera framtida behov. Ett globalt och nära samarbete med universitet och högskolor utgör en viktig grund för arbetet.

7.1.3 *Beskrivning av nuvarande läge*

Idag sker kompetensutvecklingen mot NBF, främst inom ramen för givna utbildningsuppdrag, med inriktningen att vara orienterande om NBF. Vidare pågår arbete med att anpassa befintliga utbildningsprogram mot att bli mer NBF orienterande. Inom ramen för detta arbete har idag NBF moment införts i utbildningsprogrammen. Det pågår även studiearbeten inom ramen för utbildningsprogrammen. Inom ramen för Försvarets nu liggande kommunikationsplan till anställda och allmänhet har NBF information publicerats.

För att ytterligare förstärka kunskaperna inom NBF utvecklingen har under hösten 2002 genomförts specialkurser i NBF med inriktning mot metod och teknik:

- en högre kurs ledning NBF (HKL NBF, fyra veckors kurs med 30 elever) och
- tre orienterande kurser NBF (OKL NBF, två dagars kurs med 3 x 20 elever). Ca 100 personer har idag genomgått orienterade kurser i NBF.

Vidare har uppdrag givits till Försvarets högskolan att etablera ett kompetenscentrum för NBF frågor som bl.a. kan genomföra studier om NBF med särskild inriktning på ledarskap och krigskonst, samt utarbeta underlag för utbildning inom NBF. Initial problem-inventering samt -formulering har genomförts under 2002.

Resultaten av gjorda ansatser har visat på tre huvudområden, inom vilket kommande kompetensbehov måste utvecklas. Dessa är intill idag identifierade som:

- Kompetens avseende funktionen *information* (exempelvis inom sensorsystem, infologi, systemarkitektur, telekommunikationssystem, informationssäkerhet, IS/IT-system etc.).
- Kompetens avseende funktionen *ledning* (exempelvis inom ledarskap, ledningsmetoder, IS-applikationer för verksamhetsstöd, organisationsteori, lednings-/beslutsstöd etc.).
- Kompetens avseende funktionen *verkan* (exempelvis fysisk och psykologisk förmåga inom ramen för uppdragstaktik och manövertänkande etc.).

Ett första steg mot att kompetensförsörja LedSystM sker genom att fackmän under 2003, utbildade inom ledningssystemområdet, styrs mot deltagande i projektet.

7.2 Leveranser

7.2.1 Allmänt

Planerade leveranser, fram till 2006, avser främst specialkurser och ominriktning av nivåhöjande utbildning mot NBF.

Specialkurser i NBF:

- Högre kurs ledning NBF (HKL NBF, fyraveckorskurs).
- Orienterande kurs NBF (OKL NBF, tvådagarskurs).

Ledningssystemskurs

(LSK 40p, fackmannautbildning) med en NBF-inriktning.

Anpassning av *FHS ordinarie utbildningsprogram* mot NBF under 2003 och som del av utbildningen från 2004. Initialt bedöms främst ChP med L/T inriktning snabbast kunna ge efterfrågad och fördjupad kompetens inom NBF-området.

Ett arbete måste även påbörjas vid Försvarmakten övriga skolor för att erhålla ett helhetsgrepp och därmed skapa förutsättningar för en samordnad NBF-utbildningssatsning.

7.2.2 Leveranser

7.2.2.1 Syfte

Syftet med specialkurserna, idag identifierade och prioriterade mot teknikmetodkurser i NBF, är att kompetensförsörja såväl central ledning som lokala verksamhetsställen. På sikt ska denna åtgärd ersättas genom att de nivåhöjande utbildningarna ominriktas mot NBF. Utbildad kompetens (främst med genomgången HKL) ska följas upp och åtgärder för att de får ett aktivt ansvar i demonstratorutvecklingen fram till år 2006 ska vidtagas. Innehållet i specialkurserna ska över tiden och i takt med behoven kunna förändras. Fackmanna- och specifik militär forskarkompetens ska målinriktat och efterhand kunna sättas in som kompetensstöd i NBF-utvecklingen.

Inledningsvis (2003) är utbildningssyftet tvådelat. Dels gäller det att bygga upp en orienterande information inom Försvarmakten avseende metoder och tekniker i NBF. Dels är det en fråga om att kompetensstödja verksamhetsställen, utpekade för demonstratorverksamheten, med djupare kompetens.

Inom den nivåhöjande utbildningen genomförs en kontinuerlig anpassning och utveckling mot NBF. Parallellt med den orienterande utbildningen skall utbildningar utvecklas för att möjliggöra en kommande fördjupad NBF utbildning.

Därefter (2004 och 2005) ska utbildningsinsatserna kunna möta de speciella behov som efter hand presenteras av LedSyst P, M, T och O. Målgruppen är stabspersonal, övningsledningsorganisation, i Demo deltagande personal och utvärderingsorganisationen. Den utbildade personalens förmåga ska efterhand kunna prövas för att verifiera bl.a. att valda metoder, tekniker, tjänster och produkter. Detta kräver även att delar av förbandsutbildningen under 2004/05 inriktas mot den demonstratorverksamhet som ska genomföras under våren 2005. Behovet och omfattningen måste klarläggas under 2003. Under 2004 skall orienterande utbildningar inom NBF kunna erbjudas till övriga intressenter inom totalförsvaret, för att eventuellt under 2005 även kunna erbjudas internationella intressenter.

Under perioden kan specialkurser (mer problemorienterade utbildning) inom NBF komma att genomföras, syftande till att utveckla särkompetens inom specifika problemområden. Utbildningsverksamheten planeras mot slutet av perioden även få en internationell inriktning i syfte att utveckla samarbete och öka kunskaps-spridning.

LedSystP ska beskriva hur "de mjuka delarna" (personalrelaterade) ställer krav på LedSystT, M, och O.

7.2.2.2 Leverabler

Planerad utbildningsvolym NBF:

- 2003 genomförs två st HKL (60 elever) och fyra st OKL (ca 1000 elever).
- 2004 genomförs två st HKL (60 elever) och två st OKL.
- 2005 genomförs två st HKL (varav preliminärt en är internationell, 60 elever) och en OKL (preliminärt internationell).
- 2006 planeras för en internationell HKL (30 elever).

Utbildningsvolymerna från de nivåhöjande utbildningarna motsvarar ca 400 elever/år (SP och ChP) och har ett direkt kompetensutfall avseende NBF under 2005. Fackmän som utexamineras från LSK omfattar för närvarande max 15 elever per år.

7.2.2.3 *Leveransdatum*

Kurserna planeras 2003 genomföras under följande tidsperioder:

- HKL kurs 1 veckorna 314, 315, 321 och 323.
- HKL kurs 2 veckorna 342, 343, 346 och 347.
- OKL kurs 1 vecka 310.
- OKL kurs 2 vecka 311.
- OKL kurs 3 vecka 339.
- OKL kurs 4 vecka 340.

Målbilden 2003 är: ”NBF till tusen”, innebärandes att minst 1000 personer ska få någon form av utbildning avseende metod och teknik i NBF.

Fackmannautbildningen (LSK) genomförs årligen under perioden aug-maj.

Kurserna planeras 2004 genomföras under följande tidsperioder:

- HKL kurs 1 veckorna 413, 414, 420 och 422.
- HKL kurs 2 veckorna 442, 443, 446 och 447.
- OKL kurs 1 vecka 410.
- OKL kurs 2 vecka 440.

Kurserna planeras 2005 genomföras under följande tidsperioder:

- HKL kurs 1 veckorna 514, 515, 521 och 522
- Internationell HKL kurs 2 veckorna 542, 543, 546 och 547
- Internationell OKL 2 vecka 540.

Kursen planeras 2006 genomföras under tidsperioden:

- Internationell HKL kurs 1 veckorna 614, 615, 621 och 622.

7.2.2.4 *Beroenden*

Samtliga aktiviteter inom ledningssystemsutvecklingen bedöms vara beroende av LedSystP och dess resultat kommer att påverka samtliga delområden inom utvecklingen. Det är genom LedSystP som den övergripande kompetensförsörjningen inom NBF kommer att kunna lösas.

Stor del av LedSystP verksamhet bör ses som stödjande verksamhet för T och M, men kan komma att vara gränssättande för möjligheterna att kunna genomföra t.ex. demonstratorverksamheten. Möjligheterna att i tiden inplanera LedSystP verksamheter har relativt stora frihetsgrader, men förutsätter att den egna utbildningsorganisationen tidigt ges inriktning för kommande aktiviteter.

7.3 Riskanalys

Ytterligare förseningar av projektstart LedSystP bedöms innebära en påtaglig risk för att personalfrågorna inom ledningssystemsutvecklingen inte kommer att kunna hanteras effektivt. Där interaktionen med övriga ledsystemsutvecklingsprojekt möjliggör en evolutionär utveckling och är förutsättningen för att kontinuerlig kompetensförsörjning ska vara möjlig.

Ledningssystemutvecklingen är idag personberoende och det är ett relativt litet antal personer som idag har mer ingående kunskaper om utvecklingen och de pågående arbetena. Det bedöms viktigt att tidigt identifiera dessa personer och säkerställa en långsiktig kompetensstrategi.

Vidare är tillgången till särkompetenser inom vissa områden gränssättande. Försvarmakten tvingas prioritera kompetens till och mellan olika verksamhetsställen, ta risker och göra begränsningar i genomförandeverksamheten till förmån för utveckling. Det bedöms viktigt att säkerställa de långsiktiga kompetensbehoven genom tydlig försörjningsplanering samt genom direktrekrytering täcka de vakanser som idag finns inom vissa områden.

8. Övergripande leveransplan LedSystT

8.1 Inledning

8.1.1 Allmänt

Denna plan beskriver de övergripande mål och milstolpar som omfattas av projekt LedSystT. Planen avslutas med en riskanalys.

8.1.2 Beskrivning

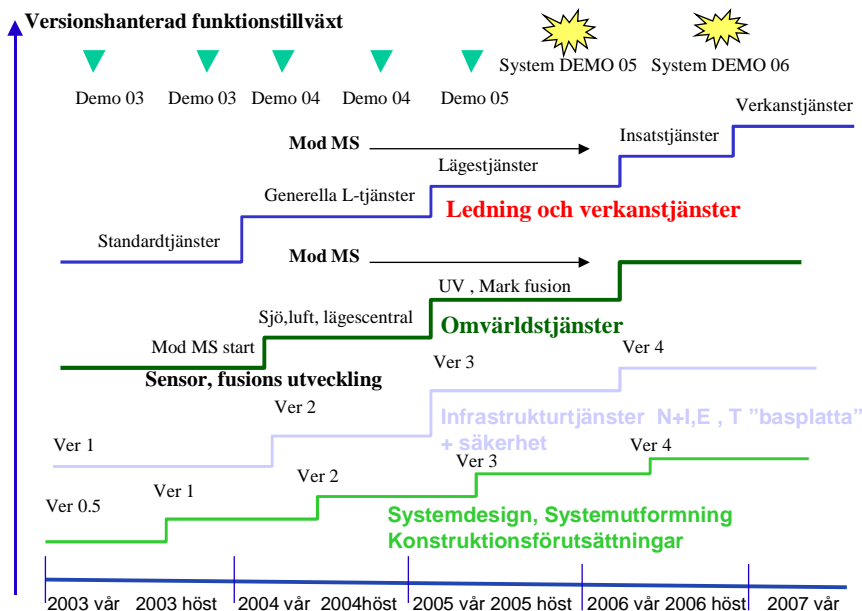
Underbilaga 8.6 (H) beskriver LedSystT kostnader och leverabler varje år på en mer detaljerad nivå. Det exakta innehållet i versionerna kommer att definieras efterhand i samverkan mellan FM och FMV. Reviderade versioner kommer halvårsvis att rapporteras till regeringen.

./ 8.6 (H)

8.1.3 Sammanfattning

LedSystT omfattar utveckling av de tekniska delarna i Försvarsmaktens framtida ledningssystem. Inom LedSystT utvecklas ett antal samverkande tekniska delsystem samt det informationsnätverk och regelverk som krävs för att möjliggöra ett säkert och kontrollerat informationsutbyte. System som skall ingå är bland annat system för funktionsledning, spaningssystem, telekommunikationssystem, system för data- och informationsfusion, IT-försvarssystem samt tekniska beslutsstödsystem och gränssytor mot verkanssystem. LedSystT genomförs på HKV uppdrag av FMV. LedSystT ansvarar för den tekniska utformningen av Demo 05 och Demo 06.

Systemutvecklingsplanen bygger på en versionshanterad funktionell tillväxt. Produkterna kommer successivt att byggas upp genom versionshantering enligt nedanstående principskiss. Innehållet i versionerna definieras inom projektet LedSystT åtagande samt i samverkan med övriga LedSyst projekt och fastställs av HKV.

8.2 Inriktning

8.2.1 Övergripande mål och genomförande

8.2.1.1 Projekt LedSystT huvuduppgifter

Projekt LedSystT huvuduppgifter är att:

- Utgöra Provpattform för NBF ledningssystemutveckling avseende teknik och metodik,
- medverka till att ge svar på FM frågor i målsättningsdokumenten för systemdemonstratorerna 2005 och 2006 samt målsättningen för FMLS 2010,
- leverera tekniklösningar för FM genomförande av systemdemonstrator 05 (omvärld) och systemdemonstrator 06 (insatsledning) samt
- utveckla, pröva samt föreslå designregler och standarder för införande i FM A.

8.2.1.2 Projekt LedSystT huvudmål

Projekt LedSystT huvudmål är att ha:

- Satt metodlab version 1 i drift 2003-09-01,
- satt integrationsanläggning version 1 i drift 2003-09-15,
- satt verifiering och valideringsanläggning version 1 i drift 2004-02-01,
- genomfört Systemdemonstration 05 teknik 2005-04-01,
- gett underlag för FM beslut om informationsinfrastruktur och sensorutformning 2005-11-01,
- medverkat i Systemdemonstration 05 metod 2005-12-02,
- genomfört Systemdemonstration 06 teknik 2006-04-31,
- gett underlag för utformning av ledningsplatser på op/ta nivå (bl.a. ledningsstödsapplikationer) 2006-11-30,
- medverkat i Systemdemonstration 06 metod 2006-11-30 samt
- levererat designregler successivt av NBF ledningssystem 2010 med slutleverans via FM A 2007-03-15,

8.3 Leveranser och aktiviteter i stort

8.3.1 *Mål, leveranser och aktiviteter 2003*

- A Genomfört och medverkat i Demo 03 Vår och Höst.
- B Uppbyggnad av plattform för metodutveckling samt stödja LedSystem med verktyg och processer för kravhantering.
- C En första version av teknikutvecklingsplattform utvecklas. Första version av designregler och arkitekturprinciper fastställs samt att den första infrastrukturen (basplattan) etableras under hösten 2003.
- D Under året påbörjas modifieringar av de första materielsystemen, detta innefattar även uppbyggnad av integrationsnät och integrationslabb.

8.3.2 *Mål, leveranser och aktiviteter 2004*

- A Genomfört och medverkat i Demo 04 Vår och Höst.
- B En första version av plan för verifiering och validering som bl.a. behandlar processer och miljö.
- C Fortsatt utveckling av infrastruktur tjänster samt utveckling av sensor och fusionstjänster.
- D Påbyggnad av konstruktionsprinciper och designregler samt modifiering av fler materielsystem.
- E Genomfört integration av materielsystem mot utvecklingsmiljö. Tjänstkonfigurationer omvärld samt utveckling av säkerhetskomponenter.
- F Funktionsutveckling av metodstöd.

8.3.3 *Mål, leveranser och aktiviteter 2005*

- A Genomfört och medverkat i Demo 05 Vår och Höst.
- B Medverkat i Säkerhetsdemo 05.
- C Verifiering av uppkopplingsalternativ och funktionella prov kopplat till metodkrav och scenarier.
- D Utveckling av valideringsplaner för systemdemonstration omvärld.

E Uppbyggnad och modifieringar av ledningsplatser.

8.3.4 Mål, leveranser och aktiviteter 2006

- A Genomfört och medverkat i Demo 06 Vår och Höst.
- B Verifiering av uppkopplingsalternativ och funktionella prov kopplat till metodkrav och scenarier.
- C Utveckling av verifiering och valideringsplaner för systemdemonstrator insatsledning.
- D Färdigställande av provplatser för ledning.

8.4 Riskidentifiering

Nedanstående tabell refererar till punkter under rubrik 3. Enskilda konsekvenser innebär vilken påverkan händelsen har som oberoende företeelse. Ackumulativ konsekvens innebär att händelsen påverkar andra LedSyst uppdrag.

ID	Enskild konsekvens	Akkumulativ konsekvens	Anteckning
3.1 A	Liten	Liten	
3.1 B	Liten	Stor	
3.1 C	Medel	Stor	
3.1 D	Medel	Stor	
3.2 A	Medel	Medel	
3.2 B	Liten	Liten	
3.2 C	Medel	Liten	
3.2 D	Medel	Liten	
3.2 E	Medel	Medel	
3.2 F	Liten	Liten	
3.3 A	Stor	Stor	
3.3 B	Medel	Medel	
3.3 C	Liten	Medel	
3.3 D	Liten	Liten	
3.3 E	Liten	Stor	
3.4 A	Stor	Stor	
3.4 B	Liten	Stor	
3.4 C	Liten	Liten	
3.4 D	Liten	Stor	

9. Övergripande leveransplan LedSystO

9.1 Inledning

Denna plan innehåller en övergripande beskrivning av de viktigaste verksamheterna och leveranserna inom LedSystO.

9.2 Inriktning

9.2.1 Övergripande mål och genomförande

Ledningssystem Organisation (LedSystO) skall bereda och vidareutveckla ledningsorganisationen. En kontinuerlig utvecklingsprocess skall skapas för fortsatt utveckling efter 2004.

Inledningsvis svarar LedSystM för de frågor som berör LedSystO. Inom LedSystM är LedSystO organiserat som ett delprojekt.

9.2.2 Övrigt

LedSystO inledande huvudaktiviteter är:

- *LedSystO projektstyrning/ledning*
- *Förstudie med analys av uppgiften*
- *Studier av organisationsutveckling*

Exempel på studier är: organisatoriska förutsättningar för behovssammansatta förband, hierarkiers betydelse för ledning och ledarskap.

9.3 Leveranser och aktiviteter i stort

9.3.1 Mål, leveranser och aktiviteter

9.3.1.1 Mål

- Utarbeta styrdokument för att leda och samordna LedSystO
- verksamheter.
- Skapa en kunskapsinventering om krav på framtida ledningsorganisation.
- Lämna förslag (formulera hypoteser) på fortsatt verksamhet inom LedSystO inom ramen för ledningssystem 2010.
- Utarbeta underlag inför LedSystO fortsatta verksamhet.

9.3.1.2 *Leveranser*

- Årsrapport 2003-12-15

9.3.1.3 *Aktiviteter*

- Genomföra samt deltaga i utbildningsverksamhet.
- Deltagande i LedSystM scenarioanalyser.
- Deltagande i LedSystM verksamhetsmodelleringar.
- Deltager i FM övningsverksamhet.

9.4 **Risikanalys**

Det finns risk för att den tid som krävs för att säkerställa kunskapsuppbyggnaden avseende organisationsteori, sett utifrån kraven inom ledningssystemsutvecklingen, inte kan komma att tillgodoses till fullo inom angivna tidsramar. För att inte tappa tempo i initieringen av LedSystO kommer studier rörande några centrala problemområden tidigt att initieras. I detta arbete ingår att säkerställa tillgången till kompetens inom identifierade områden

Delprojektstarten har medvetet senarelagts jämfört med övriga ledningssystemprojekt för att undvika riskerna att organisationsutvecklingen skall kunna bli drivande i stället för att vara stödjande.

Särskilda redovisningar rörande ekonomisk redovisning

**Försvarets förslag till en förbättrad ekonomisk redovisning
där resursanvändningen framgår för typförband**

(Uppdrag 87 - RB 2003, 2002-12-19)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning – Försvarets förslag.....	2
3. Redovisning.....	3
3.1 Bakgrund	3
3.2 Försvarets system för ekonomisk redovisning.....	3
3.3 Konsekvenser	7

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö 2002/133/EPS m fl, uppdrag 87:

”Försvarmakten skall i budgetunderlaget redovisa förslag till en förbättrad ekonomisk redovisning där resursanvändningen framgår för typförband och är nedbruten i lämpliga kostnadsslag. Utgångspunkt för redovisningens struktur skall vara bilaga 1.”

2. Sammanfattning – Försvarmaktens förslag

Endast efter förnyat programutskick till IT-systemet och ett mycket omfattande arbete vid Försvarmaktens redovisningsenheter kan en förändrad ekonomisk redovisning enligt uppgiften ske. Att göra detta under innevarande budgetår bedöms som ytterst vanskligt eftersom det riskerar att åstadkomma en betydande oreda i redovisningen som är svår att överblicka. Med hänsyn till att Försvarmakten redan med dagens ekonomiska återredovisningskrav har stort behov av stabilitet i den ekonomiska verksamheten, så att full kontroll över denna bibehålls och stärks ytterligare, vill Försvarmakten bestämt avråda från att nu vidta sådan förbättrad ekonomisk redovisning som framgår av regeringens uppdrag.

Försvarmakten föreslår därför följande.

Försvarmakten utarbetar utifrån bokslutet 2002 en tentativ ekonomisk redovisning utvisande utfallet på förbandstyperna i enlighet med vad som framgår ovan som f n möjligt. Med denna redovisning som grund analyseras och fördelas kostnaderna så långt möjligt manuellt på de förbandstyper och krigsförband som framgår av en nedan anfordrad PM av den 22 mars 2002, upprättad på tjänstemannanivå i Förvarsdepartementet.

Resultatet av Försvarmaktens arbete, som kommer att genomföras i Högkvarteret, presenteras därefter för Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) som grund för en dialog om en sådan redovisning tillgodoser behovet av ekonomisk information relaterad till insatsorganisationen utöver vad som hittills ansetts nödvändig och lämplig. Dialogen bör ske under mars-april.

Först efter en sådan dialog, och då informationsbehovet närmare analyserats av Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) bör regeringen fatta ett beslut som innebär, att grunderna för styrningen, som den framgår i proposition 1997/98:83 Förändrad styrning av Försvarmakten m.m., förändras.

3. Redovisning

3.1 Bakgrund

Försvarsdepartementet har i en PM daterad den 22 mars 2002 närmare preciserat vilka förband som Försvarsmakten skall redovisa inför återredovisningen av budgetåret 2002. En sådan redovisning framgår av Försvarsmaktens årsredovisning som ingavs till regeringen den 21 februari. I den redovisningen finns ingen sådan ekonomisk redovisning som regeringen aviserar som önskvärd i enlighet med det ovan anförda ärendet.

I bilaga 1 till regleringsbrevet för budgetåret 2003 finns inte heller förbanden som skall återredovisas upptagna. Analogt med Försvarsmaktens återredovisning i årsredovisningen, bör dock det förslag till en förbättrade ekonomiska redovisning som nu skall lämnas anslutas till de i nämnda årsredovisning redovisade förbanden, för att sammantaget erhålla en gemensam återredovisningsstruktur.

Av det anförda följer, att redovisningen som ingavs i Försvarsmaktens årsredovisning för 2002 inför redovisningen av budgetåret 2003 eller 2004 bör kompletteras med en ekonomisk redovisning på samma förbandsvisa detaljeringsnivå.

I det följande beskrivs kortfattat konsekvenserna av detta samt lämnas förslag till hur en ansats till förbättrad ekonomisk redovisning i angivna avseenden kan ske som grund för en nödvändig dialog mellan Försvarsmakten och Regeringskansliet inför frågans fortsatta behandling.

3.2 Försvarsmaktens system för ekonomisk redovisning

Redovisningssystemets uppbyggnad

Inom Försvarsmakten används system FS för ekonomisk redovisning av kostnader och anslagsförbrukning samt för framtagning av Försvarsmaktens halv- och helårsbokslut. Systemet finns i en koncernversion (FS/Koncern), avsett för Högkvarterets redovisning av myndigheten som helhet såväl för myndighetsledningens som för statsmaktens behov, samt i en lokal version (FS/Lokal), avsedd för de lokala organisationsenheternas redovisning¹. Data till FS/Koncern hämtas i sin helhet från FS/Lokal.

¹ Dessa är de i bilaga 1 till förordning (2000:555) med instruktion för Försvarsmakten förtecknade enheterna jämte ett antal fristående enheter inom Försvarsmakten. Samtliga benämns i ekonomiskt redovisningshänseende redovisningsenheter. Sammantaget finns 68 redovisningsenheter, varav 55 är förband, skolor och centra, inklusive Högkvarteret, militärdistriktsstaberna och Försvarsmaktens logistik.

Av detta följer, att skall koncernredovisning ske på en viss aggregeringsnivå såvitt avser vissa kostnadslag kopplade till vissa förbandstyper, så måste det underliggande systemet FS/Lokal vara programmerat så att informationen som önskas struktureras på motsvarande sätt på lokal nivå.

Från programstyrning till verksamhetsstyrning

Under senare delen av 1990-talet övervägdes strukturella reformer avseende styrning och uppföljning av Försvarmakten. Som en följd av dessa överväganden, som skedde i nära samarbete mellan Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) och Försvarmakten, föreslog regeringen riksdagen, att denna skulle besluta om en förändrad styrning och uppföljning av Försvarmakten.² Den tidigare styrningen och uppföljningen i program och delprogram³ övergavs till förmån för en mera resultatorienterad styrning och uppföljning av grundorganisationens aktiviteter i olika verksamhetsområden.⁴ En fortsatt redovisning skulle vid behov kunna ske av förbandstyper och krigsförband.

Detta uttrycktes bl a så, att det senast i 1998 års regleringsbrev angivna kravet på att Försvarmakten skulle redovisa programmets kostnader, d v s kostnaderna för i princip det som i dag motsvarar förbandstyper, togs bort i 1999 års regleringsbrev. Kravet har sedan dess inte återkommit från regeringens sida innan det nu återigen aktualiseras.⁵

Behovet av statsmaktens uppföljning av krigsförbanden i ekonomiska termer kom därmed att alltmera skjutas i bakgrunden. Behovet uttrycktes muntligt av Regeringskansliet (Förvarsdepartementet) som en möjlighet i det samarbete om utformningen av den förändrade styrningen som ledde fram till nämnda proposition. Möjligheten att tillgodose behovet konstaterades vara en följd av Försvarmaktens interna behov av styrning och uppföljning av krigsorganisationen i ekonomiska termer inom ramen för den sk Rv-modellen. En viktig utgångspunkt var härvid, att regeringens informationsbehov rimligen inte var större än myndighetsledningens. Behovet har hittills aldrig realiserats.

² Proposition 1997/98:83 Förändrad styrning av Försvarmakten m.m.

³ Programmen och delprogrammen var en förvaltningsmässig indelning av Försvarmaktens krigsförband. Programmen, t ex programmen 2-4 (fördelningsförband, territorialförsvarfsförband, brigadförband) grupperades i sin tur i huvudprogram, t ex huvudprogram 1 (armén) o s v. Ansvarig för ett huvudprogram var före den 1 juli 1994 myndigheterna chefen för armén (hpg 1), chefen för marinen (hpg 2), chefen för flygvapnet (hpg 3) samt överbefälhavarmyndigheten (hpg 4).

⁴ Se a prop. s. 6 och 9 f.

⁵ Jämför regleringsbrev för budgetåren 1997 och 1998 samt därefter, som en följd av riksdagens beslut 1998 om förändrad styrning av Försvarmakten, regleringsbrev fr o m budgetåret 1999 och till dags dato.

Inom Försvarmakten sker emellertid styrning och uppföljning från Överbefälhavarens sida i krigsförbandstermer på nivån förbandstyp (operativa lednings- och underhållsförband, divisionsförband, nationella skyddsstyrkor etc). På dessa förbandstyper, och till dessa knutna verksamhetsområden fördelas de ekonomiska resurser som Försvarmakten disponerar ur anslagen 6:1 och 6:2.⁶ Denna upplösningensgrad är i nuvarande läge vad som är rimligt att styra och följa upp internt på koncernnivå.

Såvitt avser anslaget 6:1 för budgetåret 2003 visas som exempel nedan hur denna styrning uttrycks i ekonomiska termer genom ett utdrag ur överbefälhavarens uppdrag till Högkvarterets ledningschefer för budgetåret 2003.

ÖB U 03 ramar		
Mkr		
Förbandstyp	Förbandsvht	Beredskap
Operativa ledn- och uhförband	1 199	190
Divisionsförband	993	2
Nationella skyddsstyrkor	881	219
Armébrigförband	2 494	157
Marina ledn- och uhförband	385	193

Redovisningsplanens uppbyggnad - krigsförband

De nivåer i redovisningsplanen som återfinns i redovisningssystemet vad avser krigsförbanden är betingade av statsmaktens och myndighetsledningens behov av information. I princip kan upplösningensnivån i systemet programmeras till att omfatta enskild medarbetare och enskild krona.

Med hänsyn dels till den uppföljning som statsmakten kräver sedan omläggningen av styrningen och uppföljningen av Försvarmakten per den 1 januari 1999, dels till de behov Överbefälhavaren har för den interna styrningen och uppföljningen av myndigheten, så har redovisningssystemet för såväl lokal som central nivå begränsats vad avser uppföljningen av krigsförbanden i ekonomiska termer till nivån förbandstyp (en-ställig nivå) och nivån närmast därunder (två-ställig nivå).

⁶ Fr o m 2001 års regleringsbrev benämnda verksamhetsgrenar och fr o m regleringsbrevet 2003 reducerade från tidigare sex områden till fyra områden. Försvarmakten bibehåller internt inom redovisningssystemet sex verksamhetsområden som i rapporteringen till regeringen aggregeras till de fyra verksamhetsgrenarna.

Det innebär att i det följande angivna förbandstyper utan omgång kan följas upp.⁷ Med fet stil anges förbandstyperna (en-ställig nivå). Därunder anges ingående krigsförband som vid behov kan följas upp (två-ställig nivå). På tre-ställig eller lägre nivå kan f n ingen ekonomisk uppföljning och redovisning ske.

01	Operativa lednings- och underhållsförband
01.1	Operativa ledningsförband
01.2	Operativa underhållsförband
02	Divisionsförband
02.1	Ledningsförband
02.2	Övriga förband
03	Nationella skyddsstyrkor
03.1	Militärdistriktsstaber med stabsförband
03.2	Rörliga territorieförband
03.3	Övriga territorieförband (utom hemvärnsförband)
03.4	Hemvärnsförband
03.5	Marina nationella skyddsstyrkor
03.8	Resurser för tillväxt
03.9	Övriga nationella skyddsstyrkor
04	Armébrigadförband
04.5	Armébrigadledning med ledningskompani
04.6	Insatsbataljon
04.7	Luftburen bataljon
04.8	Stadsskyttebataljon
05	Marina lednings- och underhållsförband
05.1	Marina ledningsförband
05.2	Marina underhållsförband
05.8	Resurser för tillväxt
05.9	Övriga marina lednings- och underhållsförband/gemensamt
06	Försvarmaktens helikopterförband
06.6	Helikopterbataljon
06.7	Stridshelikopterförband
06.8	Helikopterförband gemensamt
06.9	Resurser för tillväxt
07	Stridsfartygsförband
07.1	Ytstridsförband
07.2	Minkrigsförband
07.3	Ubåtsförband
07.8	Resurser för tillväxt
07.9	Stridsfartygsförband gemensamt
08	Amfibieförband
08.1	Amfibiebrigadledning/Amfibiebataljon
08.2	Övriga amfibieförband
08.8	Resurser för tillväxt
08.9	Övriga amfibieförband/gemensamt
09	Flygvapnets ledning- och underhållsförband
09.1	Ledningsförband
09.2	Bas- och underhållsförband
10	JAS 39-förband
10.1	JAS 39-flygdivisioner

⁷ Av de förbandstyper och krigsförband som framgår av ovan anförd PM från den 22 mars 2003 är det endast ett förband – stadsskyttebataljon – som utan omgång kan följas upp ekonomiskt.

11	Övriga stridsflygförband
11.1	Jaktflygdivisioner
11.2	AJS-flygdivisioner
12	Transportflygförband
12.1	Transportflygdivisioner
13	För insatsorganisationen gemensamt
14	För grundorganisationen gemensamt
15	Utlandsstyrkan m m
15.1	För operativa ledningens internationella insatser

Redovisningsplanens uppbyggnad - kostnadsslag

Redovisningsplanen är i dag uppbyggd vad avser olika kostnadsslag med den sk baskontoplanen som grund. Uppbyggnaden medger en finmaskig upplösningsgrad och är inte gränssättande för en förbättrad ekonomisk redovisning.

3.3 Konsekvenser

I det följande förutsätts, som nämnts ovan, att redovisningen som ingavs i Försvaretsmaktens årsredovisning av 2002 skall kompletteras med en ekonomisk redovisning på samma förbandsvisa detaljeringsnivå.

Generellt innebär kravet att en sådan ekonomisk redovisning av krigsförbanden sker på tre-ställig nivå, i vissa fall på fyr-ställig nivå.

Av regeringens uppdrag framgår inte när regeringen vill ha en sådan förbättrad ekonomisk redovisning och reser därför två frågor: Skall en sådan redovisning ske redan av innevarande budgetår i den årsredovisning som inges i februari 2004 eller skall redovisningen kunna ske med start från budgetåret 2004, varvid en första redovisning inges i februari 2005?

Beträffande den första frågan kan anföras.

Utan förnyat programutskick till IT-systemet och ett betydande, för att inte säga omfattande, merarbete vid Försvaretsmaktens redovisningsenheter kan en ekonomisk redovisning på tre-ställig krigsförbandsnivå inte ske. Att göra detta under innevarande budgetår bedöms som ytterst vanskligt eftersom det riskerar att åstadkomma en betydande oreda i redovisningen som är svår att överblicka. Med hänsyn till, att Försvaretsmakten redan med dagens ekonomiska återredovisningskrav har stort behov av stabilitet i den ekonomiska verksamheten, så att full kontroll över denna bibehålls och stärks ytterligare, avråder Försvaretsmakten bestämt från att nu vidta sådan förbättrad ekonomisk redovisning som framgår av regeringens uppdrag.

Vad gäller den andra frågan så måste ett beslut härvidlag tas av regeringen före den 1 mars i år så att programmering och utskick kan ske under våren inför det budgetarbete som skall ske vid organisationsenheterna av budgetåret 2004. Beslutet kan inte anstå till regleringsbrevet för 2004, att gälla för den ekonomiska återredovisningen av 2004. Försvarsmakten kan i nuvarande läge inte vidta omfattande åtgärder i redovisningssystemet och i förberedelserna för budgetarbetet inför 2004 endast på grundval av regeringens uppdrag. Ett regeringsbeslut före den 1 mars kan, såvitt Försvarsmakten förstår, i praktiken heller inte föreligga.

Vid beredning inför beslut måste även konsekvenser av den särskilda redovisningen 76 vägas in. Försvarsmakten skall i denna redovisa ett första steg avseende möjligheten, att i kostnadstermer beskriva skillnader för att vidmakthålla insatsförband i olika beredskapsgrader. Detta avses göras genom att redovisa fem typförband. I det fall att Försvarsmakten fortsatt skall utveckla ett system för hela insatsorganisationen kommer arbetet att ske tidigast under hösten 2003 med direktiv till förbanden i samband med direktiv för uppdragsförslag 2005. Återredovisning är således möjlig från verksamhetsår 2005.

Mot bakgrund av dragna slutsatser i ESV-projektet har ett arbete omfattande bl a översyn av uppdragsstruktur och nyttjande av kontoplan genomförts. Detta arbete skall implementeras i direktiv för uppdragsförslag för verksamhetsåret 2004. I det fall att ytterligare större förändringar skall genomföras för verksamhetsår 2004 torde detta innebära att budget och planeringsprocessen inom förbandsledningen fördröjs avsevärt och förväntade tidiga positiva effekter uteblir eller nedgår.

Särskilda redovisningar rörande personalförsörjning

Försvarsmaktens redovisning avseende ett reformerat personalförsörjningssystem inom Försvarsmakten

(Uppdrag i regeringsbeslut 10, 2002-04-25, Fö2002/290/MIL, Fö2002/1038/RS och regeringsbeslut 7, 2002-10-10, Fö2002/2252/MIL)

(Två underbilagor)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	3
2. Sammanfattning	5
3. Försvarsmaktens styrning och uppföljning	9
3.1 Kompetensförsörjningsstrategin.....	9
3.2 Kompetensbedövningsanalysen	10
3.3 Kompetensinventering	15
3.4 Metoder för personal- och kostnadsutvecklingen	16
3.5 Arbetsgivarrollen.....	17
3.5.1 Begrepp.....	17
3.5.2 Förbättra styrningen och uppföljningen av personalförsörjningen	17
3.5.3 Förbättra förtroendet för myndigheten i frågor som rör arbetsgivarrollen	18
3.5.4 Tjänstgöringstiderna för yrkesofficerare.....	22
4. Karriär- och utvecklingsmöjligheter för anställd personal	23
4.1 Ett gemensamt kompetensförsörjningssystem – sammanfattning	23
4.2 Systembeskrivning – den röda tråden	25
4.3 Yrkesofficerarnas karriär- och utvecklingsmöjligheter.....	29
4.4 Den civila personalens karriär och utvecklingsmöjligheter	33
4.5 Reservofficerssystemets utveckling	34
4.6 Behovet av en stark rekryteringskraft	36
4.7 Kompetensutveckling inom hemvärdet.....	38
4.7.1 Hemvärnsförband	38
4.7.2 Chefer.....	38
4.7.3 Rekrytering.....	39
4.7.4 Ungdomsutbildning.....	39
4.8 Kompetensutveckling inom frivilligförsvaret.....	39

5.	Särskilda åtgärder för att bredda Försvarsmaktens rekryteringsbas	42
5.1	Åtgärder för att öka andelen kvinnliga officerare	42
5.1.1	<i>Successivt ökande rekryteringsmål</i>	42
5.1.2	<i>Förbättrad arbetsmiljö för kvinnor</i>	44
5.1.3	<i>Differentiering av de fysiska baskraven</i>	44
5.2	Etnisk och kulturell mångfald samt förebyggande av trakasserier	44
5.2.1	<i>FN-resolution 1325</i>	45
5.2.2	<i>Övrigt</i>	46
6.	Tjänstgöring i fredsfrämjande verksamhet	47
7.	Grundutbildning av totalförsvarspiktiga	48
7.1	Personal som nyligen fullgjort värnplikt – Beredskapssoldater	48
7.2	Totalförsvarspiktiga	49
7.2.1	<i>Utbildningstider</i>	49
7.2.2	<i>Årlig värnpliktsvolym</i>	50
7.2.3	<i>Internationella insatsers påverkan på grundutbildning</i>	50
7.2.4	<i>Vapenfri tjänst</i>	51
7.2.5	<i>Civilt meritvärde</i>	51
7.2.6	<i>Synen på tjänstgöringen</i>	52
8.	Effekter på Försvarsmaktens förmågor	53
9.	Ekonomiska konsekvenser	54
10.	Behov av ändrade förordningar	55
10.1	Om anställning av yrkesofficerare med särskild spetskompetens	55
10.2	Om anställning av reservofficerare	55
10.3	Förändringar i dagersättningen	56
10.4	Förändring av begrepp ”krigsorganisation/krigsbefattning”	56
10.5	Om direktrekrytering av officerare	57
10.6	Om befordran av officerare	57
11.	Fortsatt arbete	58

Underbilagor

10.1 Flerkarriärsystemet

10.2 Prognostisering kvinnliga officerare

1. Uppgiften

Ur regeringsbeslut 10, 2002-04-25, Fö2002/920/MIL, Fö2002/1038/RS:

”Regeringen uppdrar till Försvarsmakten att genomföra de förändringar i myndighetens personalförsörjningssystem som regeringen redovisat i propositionerna Fortsatt förnyelse av totalförsvaret (prop. 2001/02:10 s. 181 - 217) och Bättre villkor för totalförsvarspliktiga (prop. 2001/02:11). I förändringsarbetet skall Försvarsmakten också beakta försvarsutskottets ställningstaganden i betänkandena Totalförsvarsplikten (bet. 2001/02:FöU3 s. 1 - 2 och 17 - 67) och Försvarsmaktens personal (bet. 2001/02:FöU7 s. 1 - 2 och 26 - 31).

Försvarsmakten skall pröva möjligheterna att bredda underlaget för delar av förändringsarbetet genom samverkan med andra myndigheter som har kompetens inom det militära personalförsörjningsområdet. Detta gäller särskilt i frågor där förändringarna påverkar andra myndigheter.

Arbetet skall bedrivas på så sätt att Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) får insyn i och ges möjlighet att påverka arbetet.

Försvarsmakten skall återrapportera uppdraget i enlighet med vad som framgår nedan.”

.....

”Det första återrapporteringstillfället skall vara senast den 12 augusti 2002. Denna återrapportering kommer bl.a. att ligga till grund för budgetpropositionen för 2003. Återrapporteringen skall bestå av en analyserande del och av en mer detaljerad redovisning.

I den analyserande delen skall Försvarsmakten redovisa hur förändringsarbetet avses genomföras, tidsförhållanden etc. Analysen bör beröra de områden som regeringen särskilt framhållit i propositionen Fortsatt förnyelse av totalförsvaret (prop. 2001/02:10) enligt ovan. Försvarsmakten skall också redovisa vilka åtgärder som avses bli vidtagna för att tillgodose ovannämnda FN-resolution i myndighetens fredsfrämjande verksamhet.

I den detaljerade delen skall Försvarsmakten redovisa en utvärdering av lagen (1999:568) om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten. Utvärderingen skall främst inriktas mot rehabiliteringsansvaret och ersättningen till anhöriga. Vidare skall samtliga kostnader för personskadeskyddet och statens riskgaranti redovisas. Försvarsmakten skall också redovisa de åtgärder som vidtagits och de som avses bli vidtagna för att öka antalet kvinnliga yrkes- och reservofficersaspiranter. I denna del av återrapporteringen skall Försvarsmakten särskilt redovisa myndighetens rekryteringsmål för kvinnliga officerare under åren 2002 - 2007, förändringar av de fysiska baskraven och förbättringar i arbetsmiljön för kvinnor. Den-

na del av återrapporteringen kommer att ligga till grund för regeringens redovisning till riksdagen med anledning av försvarsutskottets krav på en sådan redovisning under nästa riksmöte (bet. 2001/02:FöU7 s. 28).

Det andra återrapporteringstillfället skall vara senast den 1 mars 2003. Återrapporteringen kommer att ligga till grund för budgetpropositionen för 2004 och skall komplettera den återrapportering som lämnats tidigare. Vidare skall Försvarsmakten redovisa de effekter som förändringsarbetet bedöms ge på möjligheterna att utföra de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion, på den förmåga och de kompetenser regeringen angett i regleringsbrevet för 2002 och på förbandsverksamheten. Försvarsmakten skall också redovisa de ekonomiska konsekvenserna av den förändring som personalförsörjningssystemet genomgår.

Vid varje återrapportering skall förslag till författningsförändringar redovisas om förändringarna i personalförsörjningssystemet inte kan genomföras inom ramen för gällande lagar och förordningar.”

Ur regeringsbeslut 7, 2002-10-10, Fö 2002/2252/MIL:

”Försvarsmakten skall mot den angivna bakgrunden redovisa sina möjligheter att utöver halverade avgångar samtidigt åstadkomma en successiv ökning av andelen kvinnor som nyrekryteras till officersyrket. Av redovisningen skall framgå de ytterligare åtgärder som avses bli vidtagna och den bedömning som Försvarsmakten gör om hur det totala antalet kvinnliga officerare årligen kommer att förändras till utgången av 2007 avseende såväl avgångar som nyrekrytering.

Försvarsmakten skall grunda sitt fortsatta arbete med att förändra personalförsörjningssystemet på de förbättrade karriär- och utvecklingsmöjligheter som regeringen redovisat i propositionen Fortsatt förnyelse av totalförsvaret. Förändringarna skall ske inom ramen för det nuvarande befälssystemet. Försvarsmakten skall redovisa hur ett flerkarriärsystem för officerare bör utformas.

Försvarsmakten skall vidare redovisa hur ett system med beredskapssoldater bör vara utformat för att bidra till säkerheten i bemanningen av de internationella insatserna.

Redovisningen av de kompletteringar som regeringen nu beslutar skall ingå i den återrapportering av uppdraget som Försvarsmakten skall lämna senast den 1 mars 2003.”

2. Sammanfattning

Arbetet med att utforma ett reformerat personal- eller kompetensförsörjningssystem har pågått under 2002, och pågår fortsatt, med hög intensitet. Arbetet är således inte färdigt utan bedöms ta ytterligare cirka ett år innan det är slutfört, därefter behövs ytterligare tid innan det i sin helhet implementerats. Arbetet har, förutom stöd av Försvarshögskolan, huvudsakligen bedrivits inom Försvarmakten.

Föreliggande rapport föredrogs 2003-01-30 för Försvarmaktens direktion. Vid detta tillfälle redovisades också ett utkast till flerbefälssystem för att belysa för- och nackdelar med det nu utvecklade flerkarriärsystemet.

Efter diskussion i direktionen konstaterade Överbefälhavaren att det utvecklade flerkarriärsystemet har goda möjligheter att lösa Försvarmaktens framtida kompetensbehov. Inom fyra områden krävs dock ytterligare tydliggöranden:

- Försvarmaktens rekrytering måste tydligt styras av behovet.
- Till skillnad från våra nordiska grannländer saknar vi ett verktyg med visstidsanställning varför det återstår att skapa redskapen för en bra åldersbalans främst inom officerskollektivet.
- Frågan om personell interoperabilitet är i rapporten inte tillräckligt underbyggd. Utmärkning med mera av fackmän, mästare, specialister och experter måste ytterligare utvecklas.
- Försvarmaktens skolsystem måste utformas så att det kan ta hand om en stor bredd av varierande förkunskaper.

Försvarmakten anser att ett flerbefälssystem fortsatt bör övervägas om inte ovanstående kan säkerställas.

I delrapport 1 (HKV skr 2002-08-12, 16 200:68827) redovisades pågående arbete; inom vissa områden på ett relativt utförligt sätt, varför det i denna rapport, i dessa stycken, hänvisas till delrapport 1. Denna rapport redovisar därför huvudsakligen övergripande principer och inriktningar för fortsatt detaljutformning. Försvarmakten önskar få regeringens uppdrag att fortsätta utvecklingsarbetet med en successiv implementering i enlighet med vad som redovisas i denna rapport.

Försvarmaktens sammantagna uppfattning är att pågående förändringsarbete kommer att leda till förbättrade möjligheter att kompetensförsörja såväl insats- som grundorganisationen. Härvid kommer det reformerade kompetensförsörjningssystemet att bidra till ökad säkerhet för Försvarmakten i lösandet av de uppgifter statsmakterna ställt.

Försvarsmaktens bedömning är att det föreslagna kompetensförsörjningssystemet är mer kostnadseffektivt än dagens personalförsörjningssystem, bland annat med tanke på den, jämfört med dagens system, reducerade merutbildningen. Då kompetensförsörjningssystemet inte är detaljutvecklat, kan dock ekonomiska beräkningar ännu inte göras. Regeringens beslut med anledning av pågående Skolreformutredning och Försvarsmaktens analys av kompetensbehovet kommer härvid att få stor betydelse. Mot bakgrund av detta hemställer Försvarsmakten om att få redovisa sin bedömning av de ekonomiska konsekvenserna i samband med eller i budgetunderlaget 2004-03-01.

Försvarsmakten har utvecklat en kompetensförsörjningsstrategi som inriktning och vägledning för de beslut som har effekter på Försvarsmaktens kompetenser. Det övergripande syftet med strategin är att Försvarsmakten skall ha rätt kompetens för dagens och framtidens uppgifter samt god rekryteringskraft. Strategin består av en beskrivning av hur kompetensförsörjningssystemets olika delar hänger samman och vilket förhållningssätt Försvarsmakten intar vad gäller ansvar för kompetensförsörjningen.

I kompetensförsörjningssystemet ingår att göra en analys av framtida kompetensbehov. Försvarsmakten utvecklar för närvarande en metod för detta med utgångspunkt i Perspektivplaneringens målbildsstrukturer och förbandsspelkort för framtida insatsorganisation. Metoden är under utprovning och skall i sin slutliga utformning omfatta hela organisationen så att behoven går att jämföra med tillgången på kompetenser. Därmed kan ett kompetensgap identifieras som kan ligga till grund för de prioriteringar och styrningar som görs i kompetensförsörjningssammanhang.

Metod för kompetensinventering har i ett första steg utvecklats för att kunna nyttja befintliga personaladministrativa system (PA-system). Den uppdelning som föreslås och de grunddata som efterhand lagras i systemen skall dock kunna utnyttjas i det nya personaladministrativa system som tas fram inom ramen för ett nytt IT-system.

Parallellt med utarbetande av indelning i olika kompetenser har en uppdatering av befintligt PA-system påbörjats så att det kan hantera de (delvis) nya kompetenser som tagits fram. Därmed har förutsättningar skapats för att genomföra successiva och efterfrågestyrda kompetensinventeringar, med beaktande av de begränsningar som följer av komplexiteten i kompetensbegreppet.

De åtgärder Försvarsmakten behöver vidta för att bygga upp ett kompetensförsörjningssystem som svarar mot de framtida kompetensbehoven sammanfattas under fyra huvudrubriker.

- *Försvarsmakten måste förbättra sin styrning av kompetenser.*

Försvarsmakten måste utveckla metoder och arbetsprocesser som tydligare identifierar och styr mot önskvärda kompetenser. Metoderna som redovisas i detta arbete måste inarbetas i Försvarsmaktens ledningsprocesser.

- *Försvarsmakten måste skapa en enhetlig grund för sin interna arbetsmarknad.* Det reformerade kompetensförsörjningssystemet måste grundas på ett för alla personalkategorier gemensamt system för att beskriva kompetenser och befattningskrav. Dessutom måste det införas enhetliga rutiner för att göra urval och för att tillsätta befattningar.

- *Försvarsmaktens karriärsystem måste tydligare stimulera karriärer för fackmän och specialister.*

För att skapa en grund för utveckling krävs ett gemensamt flerkarriärsystem som tydligt inriktas mot yrkes-, fackmänna- och specialistkarriärer. Yrkeskarriärerna skall styras av organisationens behov. Kompetensutvecklingen skall fortsatt utgöras av en kombination av olika tjänstgöringar och utbildningar.

För befattningar med höga krav på erfarenhet och yrkeskunnande, definieras fackmänna- och mästarebefattningar. För befattningar där det ställs krav på akademisk kompetens i kombination med höga krav på erfarenhet och yrkeskunnande, definieras specialist- och expertbefattningar. Tidigast efter genomgången stabsutbildning eller motsvarande definieras generalister som, baserat på Försvarsmaktens behov och individens intresse och förutsättningar, inriktats mot en generell chefskarriär.

- *Försvarsmakten måste anskaffa ett IT-system med tillräcklig kapacitet för att redovisa personalarbete.*

Genom ett nytt IT-system blir det bl a möjligt att redovisa verksamhetens kompetenskrav på enskilda befattningar samt att visa befattningars kompetensmässiga släktskap, så att karriärvägar för fackmän och specialister blir tydliga.

Det är viktigt för Försvarsmakten att förbättra förtroendet för myndigheten i frågor som rör arbetsgivarrollen.

Förtroendet för myndigheten i frågor som rör arbetsgivarrollen förbättras när omvärlden konstaterar att frågorna hanteras konsekvent över tiden, utifrån hela myndighetens verksamhetsbehov och enligt god sed på svensk arbetsmarknad. Försvarsmaktens attraktionskraft som arbetsgivare stärks om vi för en konsekvent personalpolitik som stöder verksamheten samtidigt som individens intressen tillvaratas. Utvecklingen av arbetsgivarrollen i Försvarsmakten bör utgå från dessa båda aspekter.

Ett för Försvarens högkvarter gemensamt, detaljerat analysunderlag har tagits fram för att användas i hela perspektivet från försvarsmaktsplanering till uppföljning och analys.

Personalkostnadsutvecklingen är genom centrala beslut under kontroll och följer utvecklingen inom statens övriga sektorer.

Arbetet med etnisk och kulturell mångfald samt förebyggande av trakasserier fortgår enligt den redovisning som lämnades vid delrapport 1 (2002-08-12). För att möjliggöra uppföljning har Försvarens förband och skolor givits i uppdrag att rapportera utvecklingen inom dessa områden. Från Förvarshögskolan har beställts uppföljning och utvärdering.

För att uppnå ökad säkerhet i möjligheten att lösa fredsfrämjande uppgifter pågår ett arbete med ett nytt avtal rörande tjänstgöringen internationellt. Målet är att det nya avtalet skall kunna träda i kraft fullt ut 2003-07-01.

Kompetens hos dem som nyligen fullgjort värnplikt kan utnyttjas bl a genom att de ingår i förband anmälda till internationella styrkeregister, vidareutbildas inom områden som kräver fördjupad kompetens och tjänstgör vid förband som instruktörer och medhjälpare vid utbildning. De två förstnämnda uppgifterna kan lösas med kontrakt och den sistnämnda med befälsförstärkningsavtalet eller genom civilanställning. Alternativen kan kombineras under begreppet "beredskaps-soldater".

Det årliga behovet av värnpliktiga skall innehålla en sådan volym att den kan personalförsörja förband anmälda till internationella styrkeregister och förband i insatsorganisationen samt bidra till kompetensutveckling. Det årliga volymbehovet av värnpliktiga påverkas av förbandens beredskap, krav på förbandsomsättningstakt samt möjligheten att genomföra fortsättningsutbildning. Detta skall överses under våren 2003.

I dagsläget har förband för internationell tjänst personalförsörjts. De senaste årens låga värnpliktsvolym i kombination med att ett ökat antal förband anmäls till internationella styrkeregister kan komma att innebära problem. Utformningen av kontrakt för de förband som står i beredskap bör överses.

3. Försvarsmaktens styrning och uppföljning

3.1 Kompetensförsörjningsstrategin

Kompetensförsörjningsstrategin ingår som komponent i det nya personalförsörjningssystem som Försvarsmakten tagit fram. Den syftar till att Försvarsmakten skall ha rätt kompetens för dagens och framtidens uppgifter. Strategien är inriktande och vägledande för de beslut som har effekter på Försvarsmaktens kompetenser.

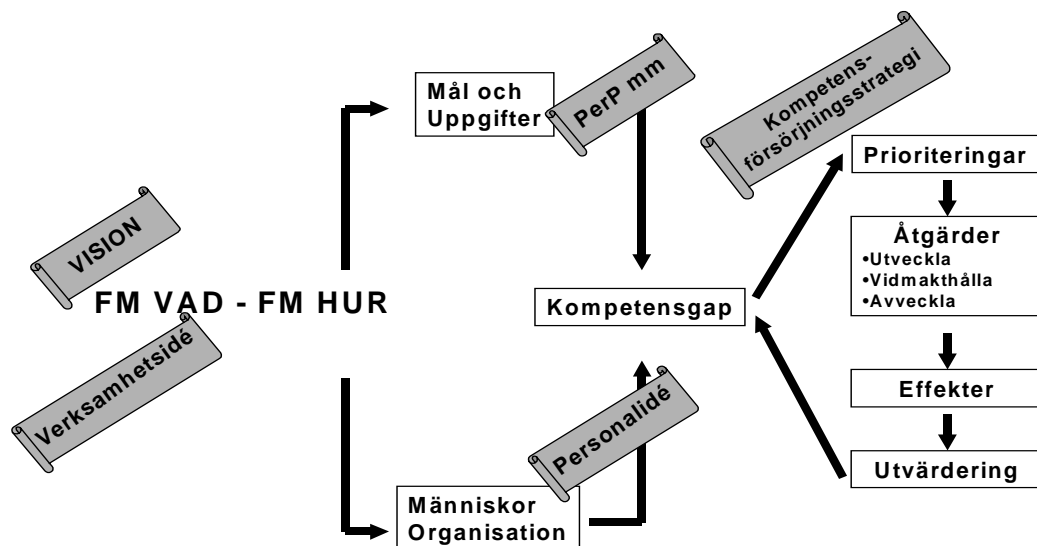
Det fortsatta arbetet med att implementera strategin och ta fram det underlag som krävs för att den skall bli verksam bedöms vara omfattande och mångårigt. Här ges en beskrivning av strategins innehåll samt av de effekter som kan förväntas då den är implementerad i Försvarsmakten.

Försvarsmaktens kompetensförsörjningsstrategi syftar till att Försvarsmakten skall ha god rekryteringskraft och rätt kompetens för dagens och framtidens uppgifter. Den omfattar anställda militära och civila befattningshavare i grundorganisationen. Strategin skall beskriva ett arbetssätt som kommer att ge organisation och individer en sådan uppfattning om nuvarande och framtida kompetenssituation att rätt beslut kan tas i tid vad gäller åtgärder som syftar till att ge Försvarsmakten rätt kompetens. Den skall också tydliggöra det ansvar som organisation och individer har.

Kompetensförsörjningsstrategin visar på en avgörande skillnad i det nya sättet att lyfta fram och integrera kompetensfrågor i Försvarsmaktens planeringsprocesser. De prioriteringar som Försvarsmakten gör inom området kommer inte att framgå av strategin utan av andra styrdokument som revideras med tätare intervall.

Vidare beskrivs kraven och förutsättningarna för Försvarsmaktens kompetensförsörjning under kalla kriget och hur de kraven förändras i en nära framtid för att ge en kontrast och tydliggöra motiven för de förändringar som krävs både i arbetssätt och attityder.

Systemet som helhet kan åskådliggöras i nedanstående bild:

Kompetensförsörjningsstrategin beskriver arbetssättet där tillgång på befintlig kompetens och behov av kompetens för nuvarande och framtida uppgifter jämförs, den s k gapanalysen. Den reglerar också hur prioriteringar görs mellan olika kompetensgap som ovanstående bild visar, till dess nya gapanalys genomförs. Det reella arbetet med att ta fram underlag för en gapanalys är en mycket omfattande och krävande uppgift och har påbörjats, men är i dagsläget inte klart. Det finns alltså inte ett fullständigt underlag för att göra den gapanalys som krävs för att kunna göra prioritering mellan olika behov och åtgärder. De prioriteringar som Försvarmakten inledningsvis vill göra kan istället härledas ur annat material, bl a arbetet med ett nytt kompetensförsörjningssystem. För att till fullo och på ett mindre arbetskrävande sätt göra gapanalys och simuleringar av olika åtgärder, krävs ett nytt personaladministrativt informationsstöd, vilket avses upphandlas under innevarande år.

3.2 Kompetensbehovsanalysen

Bakgrund

Som beskrivits ovan är kompetensbehovsanalysen viktig för att Försvarmakten skall kunna vidta rätt åtgärder för sin kompetensförsörjning.

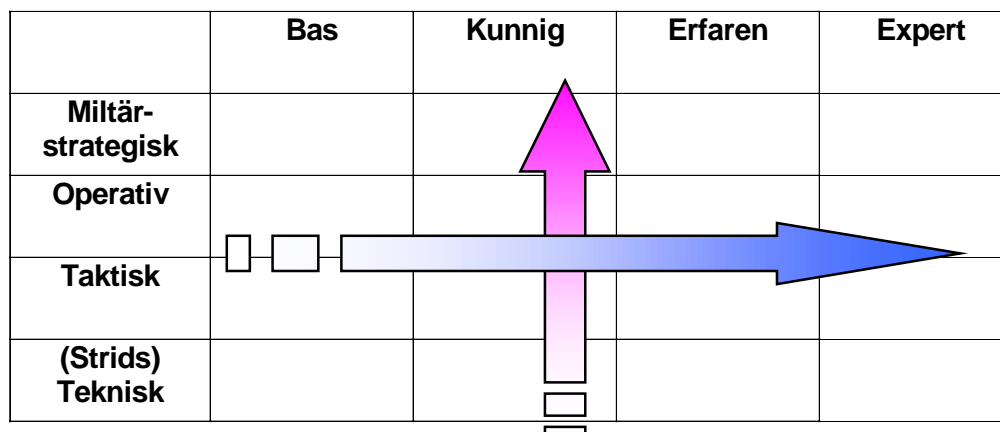
Tidigare arbete med samma inriktning har i huvudsak haft tyngdpunkt antingen i den kvalitativa eller den kvantitativa aspekten av kompetens. Om ambitionen i kompetensförsörjningsstrategin skall uppnås, att kunna göra en gapanalys som ger underlag för styrning av kompetenser, måste båda aspekterna finnas med i analysmaterialet. De frågor som skall kunna besvaras är alltså inte bara "hur många?" eller "vilken sorts kompetens?" utan "hur många med en specifik kompetens?" Fokus för dessa frågor är Försvarsmaktens yrkestekniska kompetenser i ett tidsperspektiv tio år framåt. Denna framförhållning är nödvändig för att i tid kunna identifiera beslutstidpunkter och för att de kompetensförsörjningsåtgärder som beslutas skall hinna få effekt. Det långa tidsperspektivet står i motsatsförhållande till den precision och detaljeringsnivå som bör uppnås, varför metoden till stor del måste bygga på att merutnyttja och utveckla redan befintlig kunskap för att arbetet inte skall bli för omfattande. Försvarsmaktens Perspektivplanering är den mest betydelsefulla kunskapskällan i detta avseende.

Metod

Försvarsmakten utvecklar för närvarande en metod med utgångspunkt i Perspektivplaneringens målbildsstrukturer och förbandsspelkort för framtida insatsorganisation.

Grundtanken i metoden är att Försvarsmaktens förmåga, d v s den organisatoriska kompetensen, utgörs av en sammansättning av personal, materiel och organisation. För att ta fram Försvarsmaktens kompetensbehov med bibehållen spårbarhet behöver Försvarsmaktens befattningar beskrivas med de krav som ställs på personalen för att lösa uppgifter inom utpekade områden.

Enligt detta synsätt har ett generellt kompetensbegrepp utarbetats som beskriver vilken organisatorisk nivå av kompetens (det som för officerare brukar uttryckas i grad eller nivå G, 1 till 7) - samt en kompletterande beskrivning av vilket djup av kompetens - som krävs för en befattning. Beskrivningen av kompetensdjup har tillkommit för att tydliggöra behovet av specialister.

De två pilarna i bilden visar på principiella utvecklingsvägar mot en generalist- respektive specialistkarriär. I verkligheten är ingen befattning så renodlad, en expert har sannolikt kompetenser också på mer generella nivåer. På den strategiska nivån innebär det att vara ”expert” att kunna leda och verka med stora organisationer.

Kompetensbegreppet används även för att beskriva krav som ställs för att en befattning inom olika områden som svarar mot befattningens och uppgiftens krav. Områdesindelningen har skett utifrån en operativ ordermall som anses täcka in en så bred verksamhet att Försvarsmaktens hela kompetensbehov kan inrymmas. Exempel på indelning och uppspjälkning av kompetensområden:

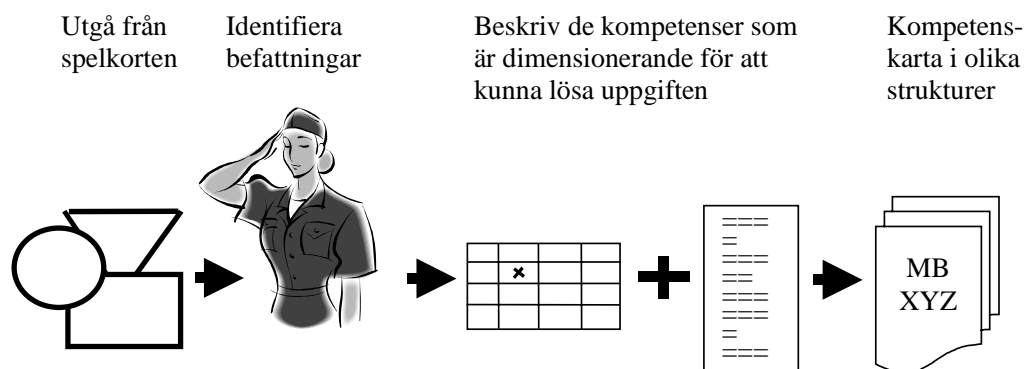
B LEDNING	
B 1	Ledningsmetoder
B 2	Lednings-/ beslutsstöd
B 3	Ledarskap
B 4	IS-applikationer för insats- och verksamhetsledning
F SJÖOPERATIONER	
F 1	Strid mot markmål
F 2	Strid mot sjömål
F 3	Strid mot luftmål
F 4	Strid mot mål under havsytan
R LOGISTIK	
R 1	Underhållstjänst
R 1.1	Förnödenhetsförsörjning
R 1.2	Teknisk tjänst
R 2	Personaltjänst
R 3	Hälso- och sjukvård
R 3.1	Hälsovård
R 3.2	Sjukvård
R 3.3	Tandvård
R 3.4	Veterinärtjänst
R 3.5	Miljö och hälsoskydd

Strävan är att skapa en logiskt uppbyggd hierarki som möjliggör en flexibel hantering av kompetensområden samt en aggregering av kompetenser för att t ex kunna identifiera behov av utbildningsinsatser.

Metoden utvecklas mot att användas på insatsorganisationen i ett första steg, varför den vid ett första påseende kan verka vara gjord för endast militär personal i insatsförband. Inriktningen är att metoden också skall användas på grundorganisationen och på civila befattningar, efter en komplettering av de kompetensområden som är specifika för den verksamheten.

Genomförande

De spelkort i perspektivplanearbetet som har ett personellt innehåll kompletteras med ett sätt att beskriva ingående kompetenser och kvalitén på dessa ned till varje enskild befattning. På så sätt erhålls en kompetenskarta ur vilken det på en övergripande nivå går att utläsa Försvarets kompetensbehov.

När vald struktur senare preciseras i en målbild kan precisionen i kompetensbehoven öka med en översyn av kompetenserna i ingående spelkort.

Framtida tillämpningar

Genom att använda samma metod i mer närliggande tidsperspektiv t ex Försvarets utvecklingsplan (FMUP), kompetensförsörjningsplan (KompP), studier, framtagande av taktisk, organisatorisk och ekonomisk målsättning (TOEM) m m skapas en gemensam plattform för att beskriva kompetens som behövs för att göra effektiva gapanalyser. Precisionen och detaljeringen kommer också att öka ju mer kunskap som finns om den framtida organisationen, miljön den skall verka i och de kompetenser som krävs. Sannolikt blir precisionen större ju närmare i tiden som kompetensbehovsanalysen görs.

Genomfört arbete

Försvarsmakten har under hösten och vintern genomfört en analys av utvalda spelkort ur målbilderna för insatsorganisationen bl a i syfte att pröva den beskrivna metoden. Erfarenheterna från detta är att arbetet är tidskrävande och ställer höga krav på kunskaper om framtida miljöer där kompetenserna skall nyttjas och systemen som ingår där samt krav på samordning mellan förbandstyper och mellan funktioner. Det ligger också en stor utmaning i att utifrån dagens erfarenheter omsätta nutida kunskaper i ett så avlägset tidsperspektiv. En farhåga kan vara att analysen kan verka konserverande på dagens kompetenser om den inte görs på rätt sätt.

Slutsatsen är dock att metoden bedöms fungera tillräckligt bra för att kunna göra de förenklade analyser som kan utföras i avvaktan på ett nytt personaladministrativt system. Det finns därmed också motiv till att arbetet med att beskriva Försvarsmaktens framtida kompetensbehov inte bör forceras utan få ta den tid som krävs för att åstadkomma ett resultat med tillräcklig kvalitet. Det arbete som görs skall dock kunna tillämpas direkt i ett nytt PA-system för att undvika omtag av tekniska eller metodmässiga orsaker.

Fortsatt arbete

För den närmaste framtiden skall metoden genomlysas vad gäller kompetensbegreppets utformning och vald kompetensindelning för att se att den är ändamålsenlig för analysen som sådan och för att samordna strukturerna så att de stämmer överens med andra arbetsfält i Försvarsmakten, t ex ny handbok för Försvarsmaktens utformning av målsättningar för förband, förnödenheter och anläggningar (HMål Ny). I nästa steg skall metoden ytterligare prövas på ett urval av insatsorganisationen innan hela organisationen bearbetas. Därutöver skall också grundorganisationen påbörja kompetensbehovsanalysen, vilket innebär att spelkort liknande dem för insatsorganisationen först tas fram i syfte att skapa en moduluppbyggd bas för analysen samt för att förenkla ett annars omfattande material.

Under 2003 är ambitionen att den förenklade gapanalysen skall vara genomförd som ingångsvärde för prioriteringar och åtgärder vilket i sin tur kan ge ingångsvärden för underlagsframtagningen inför försvarsbeslutet 2004 och FMUP 2004.

På längre sikt kan kvalitén öka genom att analysen görs i närmare tidsperspektiv, men också genom att analys av kompetensbehoven ingår som en strukturerad och naturlig del i Försvarsmaktens utvecklingsarbete.

3.3 Kompetensinventering

Efterkrigstiden med invasionsförsvaret utgjorde länge normen för Försvarsmaktens kompetensförsörjning. Uppfattning om vilka kompetenser som erfordrades och under vilka omständigheter kompetenserna skulle komma till verkan var om inte förutsägbar så i alla fall underbyggd av krigserfarenheter från andra länder, studier och insatser. Den dåtida krigsorganisationen var styrande för vilken kompetensutveckling som behövdes i Försvarsmakten, vilket tydligt kom till uttryck bland annat i VI 90 ("Allt för krigsförbanden").

Den stora volymen personal gjorde också att avvikelser och hastigt uppkomna kompetensbehov kunde hanteras inom ramen för den mängd personal som fanns att tillgå. Den ledde också till att synen på kompetensutveckling, framför allt inom det militära skolsystemet, var uppbyggt i statiska utbildningssteg som måste passeras för att nå högre grader, vilka var dåtidens tecken på ökad kompetens. (Den kompetens som efterfrågades handlade också i stor utsträckning om nivåer.) Systemet var dock ändamålsenligt och tillgodosåg Försvarsmaktens kompetensbehov med de stabila förutsättningar som då rådde.

Bland annat av ovanstående anledning saknar Försvarsmakten i dag ett fullt ut fungerande och uppdaterat system för uppföljning av befintliga kompetenser och uppdelning/skärning i olika kompetenser.

Idag har vi en situation där det ställs ökade krav på djupare kompetenser inom ett större antal och delvis helt nya områden än tidigare. Tydligast är det i den snabba teknikutvecklingen som användes första gången under Gulf-kriget. Försvarsmaktens ominriktning är en konsekvens av bland annat denna utveckling, där nya faktorer är tongivande för framtida kompetensbehov, t ex nätverksbaserat försvar (NBF), en breddad hot- och riskbild, ökat internationellt samarbete samt ökande krav på internationella insatser med fredsframtvängande inslag.

En arbetsgrupp har utarbetat ett förslag på uppdelning/skärning för uppföljning av befintliga kompetenser. Det totala kompetensbegreppet är komplext och låter sig inte enkelt definieras. Begränsningar i definitionen har därför erfordrats i syfte att förenkla och överhuvudtaget finna en framkomlig väg inom rimlig tid och med rimliga arbetsinsatser från organisationens sida.

I ett första steg avses befintliga system utnyttjas. Den uppdelning som föreslås och de grunddata som efterhand lagras i systemen skall dock kunna utnyttjas i det nya personaladministrativa system som tas fram inom ramen för PA NY.

Parallellt med utarbetande av indelning i olika kompetenser har en uppdatering av befintligt system påbörjats så att dessa kan hantera de (delvis) nya kompetenser som framtagits. I och med det har förutsättningar skapats för att genomföra successiva och efterfrågestyrda kompetensinventeringar, med beaktande av de begränsningar som följer av komplexiteten i kompetensbegreppet enligt ovan.

3.4 Metoder för personal- och kostnadsutvecklingen

Bakgrund

Försvarsmakten har under flera år, i budgetunderlagen, angivit planeringsvärden för personal som sedan har överskridits både till antal och kostnadsnivåer. Felbedömningarna har främst gällt civil personal.

Försvarsmaktens högkvarter har haft en intern rollfördelning där olika organisatoriska delar ansvarat för planering, resursfördelning, uppföljning och analys. Denna rollfördelning har försvårat en noggrann prognos. Övergången till en gemensam underhålls- och stödorganisation (FMLOG) har också komplicerat planeringsförutsättningarna.

Försvarsmaktens förutsättningar har också förändrats då planerade personalkategorier ej kunnat nyttjas och ökade engagemang inom olika områden krävt ökade personella resurser. Omstruktureringens tidiga skede medförde en inte helt kontrollerad personalkostnadsutveckling på grund av stor intern rörlighet och begränsad central styrning.

Metodutveckling

För att skapa en stabilitet i bedömningen av kommande personella volymer har en djup analys genomförts. Förändringarna har identifierats och differenserna mellan planvärden och reella utfall har analyserats.

Ett internt planeringsdokument har tagits fram där nu kända förutsättningar från "Aronsberg" till 2004-12-31 dokumenterats. Dokumentationen skall tjäna som ett stöd för hela Högkvarteret, från försvarsmaktsplanering till fördelning av uppdrag och analys av genomförd verksamhet. Dokumentationen kommer att uppdateras kvartalsvis och förutsättningarna kommer att analyseras månadsvis.

Personalkostnadsutvecklingen är genom flera centrala beslut under kontroll och följer Försvarsmaktens planeringsinriktning enligt tidigare lämnade redogörelser.

3.5 Arbetsgivarrollen

3.5.1 *Begrepp*

Arbetsgivarföreträdare är den som i sin befattning har befogenheter och skyldigheter att direkt eller indirekt företräda Försvarmakten gentemot dess anställda. Arbetsgivarföreträdarna har också ett ansvar som arbetsgivare.

I FFS 2001:9, 6 kap 1 § uttrycks **arbetsgivaransvar** på följande sätt:

”Cheferna för organisationsenheterna skall företräda myndigheten Försvarmakten som arbetsgivare vid egen enhet och utöva arbetsgivarens befogenheter och skyldigheter för all personal vid enheten utom i de fall överbefälhavaren, eller den han bestämmer, beslutar annat.” Denna definition av arbetsgivaransvaret finns också i FÖR LED.

Begreppet **arbetsgivarrollen** kan ses som ett sammanfattande begrepp för skyldigheterna som arbetsgivarföreträdare och för hur chefer på alla nivåer i myndigheten/organisationen agerar/uppträder för att fullgöra dessa skyldigheter, d v s arbetsgivarbeteendet.

3.5.2 *Förbättra styrningen och uppföljningen av personalförsörjningen*

Försvarmaktens uppfattning är att det fortfarande finns ett behov av att stärka arbetsgivarbeteendet hos myndighetens chefer. Hittills har kritiken mot Försvarmaktens sätt att utöva arbetsgivarrollen varit fokuserad på sättet att hantera anställningsvillkor. Problematiken bör dock belysas även ur andra aspekter.

Delegeringen av beslut i arbetsgivarfrågor följer av Verksförordningen (1995:1322) 8 §, Förordning (2000:555) med instruktion för Försvarmakten 13 och 25 §§, Försvarmaktens föreskrifter (FFS 2001:9) om verksamheten vid Försvarmakten 6 kap och FÖR LED 2001 avsnitt 8. Den formella delegeringen av arbetsgivarbeslut och åtföljande ansvar är således tydlig och klar.

Beslut i arbetsgivarfrågor fattas av chef för organisationsenhet utom i de fall Överbefälhavaren eller den han bestämmer, beslutar annat. Så görs t ex vid fastställande av policy i olika personalpolitiska frågor för att underlätta ett samlat och enhetligt uppträdande som arbetsgivare.

Det finns ageranden som tyder på att inte alla chefer uppfattar denna typ av myndighetsgemensamma policys som naturliga och motiverade utan istället som hinder för att utöva rollen som arbetsgivarföreträdare.

Det måste vara klart uttalat att ett arbetsgivarbeslut skall fattas både med utgångspunkt från verksamhetsintressen i den egna organisationsenheten och i hela Försvarmakten. För att detta synsätt skall få ett tydligt genomslag bör Försvarmakten eventuellt förtydliga formuleringen i FÖR LED.

För att säkra myndighetsintresset kan det i vissa sammanhang räcka med att mottagande och avlämnande chef är överens om hur man bemanningsmässigt och lönemässigt hanterar en individ.

Därmed skulle antalet arbetsgivarbeslut som fattas på central nivå i Försvarsmakten kunna minska och resurser frigöras för strategiskt och långsiktigt arbete.

Som komplement till den formella delegeringen krävs en styrning genom att beteenden uppmärksammas – både positivt och negativt. För att uppnå en förändring måste ledningen tydligt visa i sitt eget agerande vad som uppskattas och inte uppskattas.

Det är värt att notera att en arbetsgivarföreträdare i Försvarsmakten formellt representerar hela staten som arbetsgivare.

3.5.3 *Förbättra förtroendet för myndigheten i frågor som rör arbetsgivarrollen*

Förtroendet för myndigheten i frågor som rör arbetsgivarrollen förbättras när omvärlden konstaterar att frågorna hanteras konsekvent över tiden, utifrån hela myndighetens verksamhetsbehov och enligt god sed på svensk arbetsmarknad.

Utbildning

En viktig förutsättning för ett korrekt agerande som arbetsgivarföreträdare är att de budskap som framförs i utbildningssammanhang speglar myndighetens förväntningar.

Under 2002 har gjorts systematiska genomgångar av innehållet i de olika skolstegen. Vid genomgångarna har bl a fokuserats på ämnena management, ledarskap och personalledning. Erfarenheterna av dessa genomgångar kommer att överlämnas till Skolreformatredningen.

Dialog och samverkan

Dialog och samverkan mellan arbetsgivarföreträdare och medarbetare och hans/hennes fackliga organisation är en metod för att nå en effektivare verksamhet. Syftet med dialog och samverkan är framför allt att skaffa bättre beslutsunderlag. Det innebär dock inte alltid att alla synpunkter kan tillvaratas i en beslutssituation.

Det är ytterst viktigt att aktörer i sådan dialog och samverkan har klart för sig vilka intressen han/hon företräder. Därför har denna aspekt särskilt belysts under utbildning i ämnet personalledning. Försvarsmakten kommer i olika sammanhang påminna både chefer och medarbetare om betydelsen av såväl deras engagemang som ansvar i dialogen.

Utvecklingssamtalet

Utvecklingssamtalet är det viktigaste instrumentet som en arbetsgivarföreträdare har för att ta tillvara och utveckla medarbetarens kompetens mot målet för verksamheten. Det är därför viktigt att den arbetsgivarföreträdare som har beslutsbefogenheter och därmed ansvar för resultatet av utvecklingssamtalet också är den som för samtalet. Antalet medarbetare som haft, respektive inte haft, utvecklingssamtal under de senaste tolv månaderna kommer övervägas vara en indikator i kommande benchmarking internt i Försvarsmakten.

Helhetssyn och långsiktiga intressen

Eftersom arbetsgivarbeslut skall fattas både med utgångspunkt från verksamhetsintressen i den egna organisationsenheten och i hela Försvarsmakten får inte beslutsbefogenheterna delegeras längre än att helhetssyn och långsiktiga intressen kan beaktas av den som fattar beslutet. Exempel på operativa beslut som därför fattas centralt för hela Försvarsmakten är antagningen till officersutbildningen och övriga skolsteg, fördelning av bemanningsuppdrag, individualplanering och lönesättning av officerare i nivå 2/3 och högre chefer.

Exempel på beslut som inte behöver fattas i den centrala ledningen är beslut som följer av gällande policy på området.

Avtalsbestämmelser

Stora förändringar gjordes 2001 och 2002 i avtalsbestämmelserna för såväl löner som arbetstid för att bättre stödja verksamheten. Lokala avtal och policy genomgås och följs upp efter hand.

Inom rörlighetsområdet pågår förhandlingar om avtalsförändringar som på ett bättre sätt skall stödja verksamhetsförändringar.

Lönebildning

Försvarsmaktens syn på lönebildning, och därmed styrning till förbanden, uttrycktes i VU 2002 uppslag 3 sida 4-5 på följande sätt:

”Bakgrund

Försvarsmaktens lönepolicy är tidigare reglerad i skrivelsen Riktlinjer för hantering av lönebeslut och FM lönepolicy, HKV skr 2001-06-20 bet 16 320:68328 vilken härmed upphävs.

Handlingsregler

Försvarsmaktens löner och anställningar gäller enligt H Pers med ändringar (HKV skr 2000-11-07 bet 16 119:74503) och gällande kollektivavtal. Därutöver kan förändring av en arbetstagares lön ske vid tre tillfällen enligt följande principer:

Nyanställning

Nyanställning av officersaspiranter som genomfört yrkesofficersprogrammet med godkända betyg och som utnämns till fänrik, skall inplaceras i förbandets lönestruktur. Ekonomiska resurser tillförs förbanden efter anmälan i delårsredovisning alt kvartalsredovisning.

De officerare som genomfört nivåhöjande utbildning eller genomgått fackprogram med godkända betyg, inplaceras i ny befattning enligt förbandens lönestruktur. Förändring av individens I-lön tas inom förbandets ekonomiska ram.

Enligt ÖB beslut skall löner för nivå 2/3-officerare fastställas centralt. Direktiv för lönesättningen av nivå 2/3 samt specialister enligt HKV skr 2001-08-23 bet 16 320:70068.

Lönesättning vid byte av befattning

Anställda som byter befattning kan under pågående anställning erhålla högre I-lön. För detta krävs särskilda skäl, t ex att den nya befattningen innebär större ansvar och/eller ställer högre krav på beslutsfattande eller kunnande. Exempel på detta är när en arbetstagare får en befattning som arbetsledare eller chef. Förändringar av individens I-lön tas inom förbandets ekonomiska ram, efter samråd med HKV enligt C PERS handbrev 13/00 (2000-11-24). Lönebeslutet skall vara undertecknat av förbandschef. Vid byte av befattning mellan enheter inom FM skall avlämnande och mottagande chefer vara överens om eventuell ny lön.

Lönerevision

Övriga förändringar av arbetstagares löner skall ske inom ramen för RALS. Medel för RALS budgeteras centralt av HKV.

Generellt gäller att löneförändringar som inte kompenseras av HKV ej får överstiga 0,8 % av förbandets totala lönekostnad räknat på januarilönen enligt C PERS handbrev 17/01 (2001-09-21).

För att beräkna löneutrymmet skall förbanden utgå ifrån i januari 2002 utbetald I-lönesumma. Löneförändringarna får maximalt uppgå till 0,8 % av denna summa. Ett annat alternativt är att räkna ut skillnaden i I-lön mellan de individer som kommer till förbandet och de som lämnar förbandet. Utrymmet däremellan får inte överstiga 0,8 %.

Rapportering

Organisationsenheterna skall i delårsredovisningen rapportera aktuellt utnyttjande av löneförändringsutrymmet i % till HKV. Rapporteringen lämnas under chefs sammanfattning, pkt 2 personal i TELLUS.”

RALS-arbetet har under 2002 genomförts på ett för myndigheten nytt sätt. Med samtliga fackliga organisationer har Försvarsmakten träffat avtal som inte innehåller överenskommelse om det exakta utfallet av RALS. Utfallet skall istället vara ett resultat av organisationsenhetens behov av lönejusteringar och de ekonomiska förutsättningarna för att öka lönerna.

Arbetsgivarrepresentanter för olika verksamhetsområden har som medlemmar i en förhandlingsgrupp redogjort för sitt områdes behov och tagit ställning till differenteringen inom området. Förhandlingsmandaten till cheferna har grundats på dessa redogörelser och på de ekonomiska förutsättningarna. Överenskommelse om det individuella utfallet skall träffas på förbandsnivå och utgå från en bedömning av befattningens svårighetsgrad, den individuella prestationen och den förvarsmaktsexterna marknadens inverkan.

Stöd till chefer

För att kunna ta det arbetsgivaransvar som följer av att beslutsbefogenheterna är delegerade till chef för organisationsenhet är det inte nödvändigt att enheten förses med alla de kompetenser som behövs för att bereda ärendena. Det väsentliga är att denna kompetens finns att tillgå inom eller utom Försvarsmakten. Arbetet pågår för att detta synsätt skall vinna gehör hos samtliga enhetschefer.

Uppföljning

Lönekostnadsutvecklingen rapporteras årligen i september till Arbetsgivarverket som gör jämförelser inom staten. Lönekostnadsutvecklingen redovisas också i årsredovisningen.

En modell för mer kontinuerlig lönekostnadsuppföljning tas fram i Försvarsmaktens centrala ledning.

Uppföljning av lokala avtal och policy sker kontinuerligt. Då detta görs i samband med förbandsbesök finns möjlighet till en utförlig dialog om bakgrunden till bestämmelserna.

Förbandsbesök/seminarier

Under 2002 har kontakterna inom arbetsgivarområdet mellan den centrala ledningen och verksamhetens organisationsenheter ökat i syfte att öka förståelsen för de bådas utgångspunkter för beslut.

3.5.4 Tjänstgöringstiderna för yrkesofficerare

Alltför många officerare i karriären byter alltför ofta befattning. Inte minst när det gäller utövandet av arbetsgivarrollen riskerar detta att leda till en besvärande brist på kontinuitet.

Mot bl a denna bakgrund strävar Försvarmakten efter att minska rotationen för chefer.

De gånger befattningsbyte innebär byte av tjänstgöringsort försöker myndigheten underlätta alternativ till pendling. En policy för att stimulera till flyttning istället för pendling har därför utformats. Ett antal beslut om flyttningsstimulans har fattats.

Förhandlingar med ATO har inletts för att förändra avtalsbestämmelserna. En av utgångspunkterna för förhandlingarna är att individen har ett ordinarie tjänsteställe där han infinner sig om han inte blivit beordrad att utföra arbete på annan ort. Resekostnader som arbetsgivaren har anledning att bekosta kan inte bli dyrare än om de hade utgått från det ordinarie tjänstgöringsstället.

4. Karriär- och utvecklingsmöjligheter för anställd personal

4.1 Ett gemensamt kompetensförsörjningssystem – sammanfattning

De åtgärder Försvarsmakten behöver vidta för att bygga upp ett kompetensförsörjningssystem som svarar mot de framtida kompetensbehoven sammanfattas under fyra huvudrubriker. Denna rubrikindelning är snarare fyra perspektiv än sorteringsbegrepp; innehållet under de fyra rubrikerna är naturligt och med nödvändighet sammanflätade med varandra.

- **Försvarsmakten måste förbättra sin styrning av kompetenser.**

Försvarsmakten måste utveckla metoder och arbetsprocesser som tydligare identifierar och styr mot önskvärda kompetenser. De krav på kompetenser som identifieras i framtidsstudier och regeringsuppdrag måste på ett systematiskt sätt tydliggöras genom de kommande styrdokumenterna Försvarsmaktens utvecklingsplan (FMUP) och Försvarsmaktens Kompetensförsörjningsplan (KompP)¹.

KompP måste kontinuerligt utvecklas och omsättas på lokal nivå, till krav på och i befattningar. När arbetslagets process² med utvecklingssamtal och kompetensanalyser utgår från dessa krav, finns förutsättningar att Försvarsmaktens gemensamma kompetensförsörjningssystem skall bli följsamt.

- **Försvarsmakten måste skapa en enhetlig grund för sin interna arbetsmarknad.**

Det reformerade kompetensförsörjningssystemet måste grundas på ett för alla personalkategorier gemensamt system för att beskriva kompetenser och befattningskrav. Genom ett gemensamt system läggs grunden för att kunna jämföra olika kompetenser och därigenom skapa flexibilitet som utvecklar framtida kompetenser snabbare och på ett mera ekonomiskt sätt.

I ett första steg måste hela organisationen analyseras och varje befattning beskrivas i detta gemensamma system. Härvid tydliggörs också alla de behov av fack- och specialistkompetenser som organisationen lider brist på idag, men inte förmår tydliggöra med dagens trubbiga system. Dessutom kan befattningars kompetensmässiga släktskap tydliggöras och karriärvägar för fackmän, mästare, specialister och experter identifieras.

¹ LU 02

² Kompetens i centrum, kompetensanalyser.

Detta kräver att officerarna kraftsamlas till de befattningar som tydligast ställer krav på kompetensen att leda väpnad strid. Dessutom måste rekryteringsvägarna till övriga befattningar breddas. Detta åstadkoms genom det gemensamma systemet att beskriva kompetens och genom gemensamma arbetsmetoder för placeringsförfaranden och urval. Detta analysarbete måste därefter fortlöpande rullas i takt med Försvarets kompetensplanering och årliga styrdokument.

En viktig del i framtidens kompetensförsörjningssystem är att den enskilde ges och tar ett större ansvar för sin egen utveckling. Ett utökat intresseförfarande skall ses som ett led i denna strävan. Genom att synliggöra vilka befattningar, och därmed också kompetenser som Försvaretsmakten har behov av, ges varje anställd möjlighet att ta ställning till mot vilken befattning man vill utvecklas. Ett utökat intresseförfarande är i första hand en utökad möjlighet för militär personal; civil personal har sedan tidigare ett ansöknings- eller intresseanmälningsförfarande.

För att kvalitetssäkra urvalet vid anställning, befattningsbyten, specifika utbildningar etc, skall detta göras på ett metodiskt och systematiskt sätt, så att kvaliteten i urvalet ökar – rätt person på rätt plats - och så att risken för särbehandling och/eller diskriminering av alla slag minimeras. En väl genomförd analys av alla befattningars krav på kompetens skall ligga till grund och vara styrande för urvalet likväl som arbetslagens övriga behov. Detta skall säkerställas genom att inrätta och utbilda urvalsnämnder, gemensamma för samtliga personalkategorier.

- **Försvaretsmakts karriärsystem måste tydligare stimulera karriärer för fackmän och specialister.**

För att en gemensam grund för utveckling skall bli möjlig krävs ett flerkarriärsystem som är gemensamt för officerare och civilanställda. Flerkarriärsystemet skall tydligt inriktas mot yrkes-, fackmanna- och specialistkarriärer. För officerare innebär detta differentierade antagningskrav och utbildningslängder vid officersprogrammet³. Officersprogrammet får därmed betydligt fler inriktningar som syftar mot tydligare yrkesroller.

Yrkeskarriärerna skall styras av organisationens behov. Kompetensutvecklingen skall fortsatt utgöras av en kombination av olika tjänstgöringar och utbildningar. För befattningar med höga krav på erfarenhet och yrkeskunnande definieras fackmanna- och mästarbefattningar. För befattningar där det ställs krav på akademisk kompetens i kombination med höga krav på erfarenhet och yrkeskunnande definieras specialist- och expertbefattningar.

För att möjliggöra fler karriärvägar och längre sammanhållen tid i befattningar måste en ökad flexibilitet, i förhållande till dagens system, skapas. Konsekvensen av detta är bland annat att det taktiska programmet och fackprogrammet bör utvecklas som sammanhållna program.

³ Gemensamt Officersprogram, OP för yrkes- och reservofficerare föreslås.

Stabs- och chefsutbildningen bör finnas kvar som sammanhållna kurser, främst för att säkerställa kompetensen att leda väpnad strid med högre förband⁴. Hela eller delar av kurserna skall också kunna utnyttjas för att kompetensutveckla civila chefer och specialister/expert. För att ge Försvarmakten bättre möjligheter att påverka utbildningsinnehåll bör dock programbegreppet avvecklas.

Först efter genomgången stabsutbildning (motsvarande) definieras generalister vilka, baserat på Försvarmaktens behov och individens intresse och förutsättningar, inriktas mot en generell chefskarriär.

Kompetensutvecklingssystemet kompletteras med anpassad officersutbildning. Denna utbildning ger möjlighet att rekrytera individer med speciell kompetens eller speciella egenskaper till specialist- och expertbefattningar med uttalade krav på officerskompetens. En anpassad officersutbildning ger också Försvarmakten möjlighet att återanställa och kompetensutveckla tidigare avgångna officerare med för Försvarmakten eftertraktad kompetens. Den anpassade officersutbildningen kan även leda mot en generalistkarriär.

- **Försvarmakten måste anskaffa ett IT-system med tillräcklig kapacitet för personalarbete.**

Kompetensförsörjningssystemet kräver ett IT-system för personalarbetet som kan stödja såväl planering som genomförande av ett modernt personalarbete⁵. Genom ett nytt IT-system blir det bl a möjligt att redovisa verksamhetens kompetenskrav på enskilda befattningskrav samt att visa befattningars kompetensmässiga släktskap, så att karriärvägar för fackmän och specialister blir tydliga.

4.2 Systembeskrivning – den röda tråden

Försvarmaktens behov av personal med fördjupad kompetens inom olika områden, d v s fackmän och specialister, samt behovet att öka möjligheter för civil personal att göra karriär, nödvändiggör en utveckling av nuvarande system för kompetensförsörjning.

Behoven av olika specifika kompetenser behöver identifieras och ett systematiserat tillvägagångssätt att utveckla dessa kompetenser behöver skapas.

Kompetensförsörjningssystemet skall möjliggöra olika karriärvägar. Dessa skall ta sin utgångspunkt i olika befattningars definierade kompetenskrav. Genom tjänstgöring i befattningar skapas förutsättningar för utveckling av dessa fackkompetenser, vilka främst stärker yrkes- och fackmannakarriärer. Genom att systematisera och göra kompetensanalyser skapas även förutsättningar för en bättre balans mellan olika personalkategorier.

⁴ Brigad och större förbandsenhet.

⁵ Personalfunktionen arbetar konsultativt, individen ges ökat ansvar för uppdatering m m.

Styrande för utvecklingen av ett system bestående av olika karriärvägar skall vara en för Försvarsmakten gemensam kompetensförsörjningsplan. KompP skall redovisa alla de resurser och åtgärder som krävs för att rekrytera, utbilda och utveckla personal mot de kompetenskrav som insatsförband, nationella och internationella stabsorganisationer, demonstratorsystem m m kräver. Planen skall vara giltig för all anställd personal och vara indelad i kompetensområden.

Dessa kompetensområden skall utvecklas av kompetensområdesföreträdare och beskrivas i olika planer. Med dessa planer som grund skapas gemensamma normer för olika befattningsinriktningar och karriärvägar med krav på utbildning och tjänstgöring. Dessa normer skall skapa förutsättningar för en kvalitetssäkring av respektive inriktning samt säkerställa en enhetlig och konsekvent hantering av personalen.

All anställd personal skall rekryteras och anställas med inriktning mot ett huvudsakligt kompetensområde. Inom respektive kompetensområde skall individualplaner upprättas och kontinuerligt utvecklas. Av planerna skall framgå karriärväg med planerad tjänstgöring i befattning/typbefattning, utbildning och övrig kompetensutveckling.

Grunden för individualplaneringen skall utgöras av förbandets uppgifter och fastställd organisation och därav följande befattningskrav. Till stöd för förbandschefen skall lokala urvalsnämnder inrättas, vilka aktivt deltar i såväl befattningsplanering som utvecklingsplanering, placering samt nominering till olika utbildningar.

Verksamhetens krav, behoven av kompetens och individers förutsättningar, skall tydligare än idag vara grundläggande vid individualplanering. En ökad flexibilitet i Försvarsmaktens skolsystem krävs. Dagens tyngdpunkt i utbildningen kring den förhållandevis väl reglerade programutbildningen behöver breddas. Främst gäller detta att utbildning och tjänstgöring skall vara behovsprövad och befattningsinriktad. Kompetensutveckling skall även fortsättningsvis utgöras av en kombination av olika tjänstgöringar och utbildningar samt deltagande i olika övningar.

Försvarsmaktens skolsystem skall skapa de grundläggande förutsättningar som krävs för att officerare skall kunna verka i väpnad strid. Detta innebär att utbildningen vid försvarets skolor främst skall erbjuda den utbildning och ge den träning som inte återfinns inom ramen för annan (civil) utbildning. Försvarsmaktens behov av mer generell och för samhället i övrigt allmängiltig kompetensutveckling skall, när det är mer effektivt, inhämtas inom den civila skolvärlden.

Framtida kompetenskrav medför att yrkesofficerare måste ges förutsättningar att tjänstgöra längre tid i samma befattning, oavsett nivå, än vad som är fallet idag. Möjligheten att på ett systematiskt sätt uppnå större kontinuitet i vissa befattningar, i synnerhet chefsbefattningar, behöver säkerställas. Detta för att på ett bättre sätt ta tillvara och säkerställa tidigare genomfört arbete och därmed också öka effektiviteten och kvalitén inom olika verksamhetsområden.

Den höga omsättningshastighet som idag råder på vissa befattningar har bl a sin grund i att en officer måste ha erfarenhet från olika områden och nivåer för att kunna gå vidare i sin karriärutveckling. Detta är både till fördel och nackdel för organisationen. Som ett led i att minska denna omsättningshastighet måste en översyn av antalet officerare som idag ingår i chefsgruppen, FCG, göras. Syftet är att säkerställa att den är dimensionerad mot det framtida behovet av de allra högsta befattningarna inom Försvarsmakten. För närvarande övervägs t o m att helt avskaffa FCG för att i stället arbeta med individuella stödåtgärder för ett avsevärt mindre antal presumtiva chefer.

Kraven på tjänstgöring måste göras tydliga och olika karriärvägar formaliseras. Detta är grunden för en objektiv meritvärdering.

Till stöd för den enskilde och förbandschefen utvecklas gemensamma krav på olika befattningsinriktningar och krav på utbildning och olika tjänstgöring av kompetensområdesföreträdare. Detta skall ge förutsättningar för och en kvalitets-säkring av respektive inriktning samt säkerställa en enhetlig och konsekvent hantering av olika individer. Genom en övergång till ett ökat utbud av enskilda kurser, vilka anpassas till olika befattningskrav, ges individen möjligheter att söka fler utbildningar inom och utom Försvarsmakten.

Utbildningen vid Försvarsmaktens skolor skall, med bibehållande av den goda militära utbildningstraditionen, anpassas till övrig högskoleutbildning och möjligheter skapas så att Försvarsmaktens utbildning erhåller en för samhället i övrigt vedertagen kvalitetsstämpel. Försvarsmaktens utbildningar skall poängsättas i likhet med övrig högskoleutbildning. Målet skall vara att dessa poäng skall bli granskade och kvalitetssäkrade och få tillgodoräknas såsom akademiska högskolepoäng.

Föreslaget flerkarriärsystem behöver fortsatt utvecklas så att det tydliggör att varje individ skall utvecklas inom ett kompetensområde. Inom varje kompetensområde skall utveckling därefter ske i olika karriärvägar. Redan i samband med rekrytering skall en områdesinriktning väljas och en huvudsaklig karriärväg stakas ut. Försvarsmaktens behov och prioriteringar av kompetenser utgör ramverket för dessa val.

Exempel på kompetensområden kan vara:

- Huvudområde Luftvärn
- Huvudområde Log/uh
- Huvudområde Ledsyst
- Huvudområde Ubåtsjakt
- Huvudområde Stril
- Huvudområde Ek
- Huvudområde Pers

- Huvudområde Utb
- Huvudområde Prod

Inom varje kompetensområde skall utveckling ske enligt fyra huvudsakliga karriärvägar:

Dessa begrepp är framtagna i första hand mot bakgrund av behoven av utveckling av officerskompetens. Begreppen och dess definitioner kommer fortsatt att utvecklas med målsättningen att omfatta all personal.

1. Yrkesman

- **Yrkesman:** En anställd i Försvarmakten som rekryteras och utvecklas i första hand inom denna karriärväg och inom ett klart definierat kompetensområde. En stor del av Försvarmaktens personal kommer att utvecklas inom denna karriärväg under hela sin yrkesverksamma tid.

2. Fackman, mästare

- **Fackman:** En yrkesman som fördjupat sig inom fackområdet. Kraven på fördjupning framgår av FM KompP.
- **Mästare:** En yrkesman som fördjupat sig inom fackområdet och genom mångårig yrkesutövning erhållit sådan kompetens inom sitt kompetensområde att han av förbandschefen (motsvarande) utsetts till mästare. Vid förband kan bara en mästare inom respektive kompetensområde verka.

3. Specialist, expert

- **Specialist:** En yrkesman som, på grund av kompetenskravet i sin befattning, avlagt en relevant akademisk utbildning/examen och tillägnat sig en gedigen yrkeskunskap (en fackman med krav på akademisk utbildning).
- **Expert:** En yrkesman, normalt med specialistkompetens, som vanligtvis avlagt en högre akademisk examen, kan utses att vara Försvarmaktens expert inom ett kompetensområde.

Vilka mästarområden på förbandsnivå och vilka expertområden på Försvarmaktsnivå som är godkända skall framgå av Försvarmaktens kompetensförsörjningsplan.

4. Generalist

- **Generalist:** En anställd som uttagits till en generell chefskarriär. En officer bör uttas till generalistkarriären tidigast efter genomgången stabskurs. Inriktning mot detta sker dock så tidigt som möjligt.

Det är normalt att stanna i samma kompetensområde under hela yrkeskarriären. Möjligheter till karriärväxling mellan de olika karriärvägarna skall finnas.

En officer med anpassad utbildning kan utvecklas inom alla karriärvägar, men företrädesvis inom området specialist/expert.

4.3 Yrkesofficerarnas karriär- och utvecklingsmöjligheter

För att tydliggöra yrkesofficerarnas karriär och utvecklingsmöjligheter i Försvarets reformerade system, kompletteras ovanstående beskrivning av det gemensamma kompetensförsörjningssystemet med en beskrivning av flerkarriärsystemet och dess kopplingar till skolsystemet, riktlinjer för anpassad officersutbildning och riktlinjer för befordran. Beskrivningarna nedan måste fortsatt utvecklas, i nära samverkan med bl a skolreformutredaren. Det är vidare av avgörande betydelse att frågorna får en bred förankring i Försvaretsmakten och att organisationen får möjlighet att delta i detaljutformningen

Flerkarriärsystemet och dess kopplingar till skolsystemet

Flerkarriärsystemets principiella uppbyggnad framgår av underbilaga 10.1.

/10.1

Flerkarriärsystemet är för officerarna tydligt kopplat till skolsystemet⁶ inom Försvaretsmakten.

Inledningsvis genomförs ett grundläggande officersprogram. Detta program skall bestå av en för yrkes- och reservofficerare i huvudsak gemensam grundläggande del. Efter den gemensamma delen skall en befattningsutbildning genomföras vilken har varierande längd beroende på vald karriär- och funktionsinriktning. Av rekryterings- och rättviseskäl genomförs en för alla inriktningar gemensam examen. I tiden sammanfaller denna med den kortaste utbildningens avslutning.

⁶ Skolsystemet utreds av särskild utredare. Vad som i denna rapport sägs om skolsystemet är ett uttryck för en samsyn i frågorna 2002-11-22 mellan AG Nytt KFS och skolreformutredaren.

Officerens kompetensutveckling skall därefter följa den individualplan som är uppgjord mellan individen och hans/hennes förbandschef. Detta innebär att officerare skall utvecklas inom ett kompetensområde och med en karriärinriktning under en period som för huvuddelen omfattar omkring tio år. För vissa⁷ särskilt utvalda skall denna period kunna vara betydligt kortare. Under denna tioårsperiod anmäler individen intresse för olika befattningar och tjänstgöringar samt utbildningar kopplade till denna individualplan. Utbildningen genomförs i huvudsak i form av befattningsinriktade kurser. Fackprogrammet, i sin nuvarande form, kan därmed sägas ha spelat ut sin roll. Fackprogrammet liksom stabsprogrammet föreslås avvecklas som sammanhållna program.

Tjänstgöring på nivå 4⁸ och nivå 3 ställer ökade krav på främst generella kompetenser och inte minst krav på ett utvecklat ledarskap. Utvecklandet av de generella kompetenserna förutsätter en utbildning där flertalet kompetensområden företräds samtidigt och erforderlig tid för analys avdelas. Ett utvecklat ledarskap förutsätter en utbildning där officeren under längre tid utvecklas, genom ett processinriktat arbetssätt, i allsidigt sammansatta grupper. För att möjliggöra detta erfordras att utbildningen genomförs vid gemensamma sammanhållna program. För officerare inriktade mot nivå 4 genomförs en sammanhållen stabskurs med efterföljande profilering. För blivande högre chefer genomförs en chefskurs. Efter den gemensamma chefskursen genomförs olika profileringskurser.

För officerare som ej genomgår stabs- eller chefsprogram genomförs fortsatt tjänstgöring och utbildning enligt befattningsinriktade individualplaner.

Riktlinjer för anpassad officersutbildning

En anpassad officersutbildning skall genomföras för att tillgodose Försvarens behov av officerare med specifik kompetens när detta kan ske på ett mer tids- och kostnadseffektivt sätt än genom traditionell officersutbildning och för att öka rörligheten in i och ut ur Försvarens makt. Det är viktigt att betona att den anpassade officersutbildningen bara skall användas då befattningen ställer ett oeftergivligt krav på officerskompetens. Det är också viktigt att rekryterings- och urvalsprocesserna till anpassad officersutbildning kvalitetssäkras.

Möjligheten att ge en individ en anpassad officersutbildning skall alltid värderas mot möjligheten att ge en officer en akademisk vidareutbildning.

⁷ De som tidigt kan bedömas särskilt lämpade för en chefskarriär efter SP.

⁸ Nivå 4 avser vår nuvarande indelning. Förändras om Överbefälhavarens inriktning om anpassning till internationell standard, STANAG genomförs.

Beslut om att medge en person en anställning som inleds med anpassad officersutbildning kan vila på tre huvudsakliga grunder:

1. Ett personellt behov uttryckt i den tilltänkta befattningens befattningsbeskrivning, varvid det framgår att befattningen är av sådan karaktär att varken en traditionellt utbildad officer (inhämtandet av fackkompetens blir för resurskrävande) eller en civilanställd (oeftergivligt krav på officerskompetens) fyller kompetensbehovet. I detta fall sker rekryteringen entydigt mot en specialist eller expertbefattning. Den rekryterade officeren inriktas, åtminstone inledningsvis, mot en sådan karriär.
2. Ett personellt behov utgående från den aktuella individens personliga egenskaper och meriter. Individen visar intresse för officersyrket och bedöms mycket lämplig. Individen har sådana erfarenheter/meriter att delar av den ordinarie officersutbildningen redan är inhämtade.
3. En tidigare utbildad officer eller reservofficer som efter civil karriär och kompetensutveckling skall anställas som yrkesofficer i Försvarmakten.

Den anpassade utbildningen till officer skall ge den gemensamma värdegrund och de kunskaper och färdigheter som utgör stommen i den traditionella officersutbildningen. Härutöver skall, i varierande grad beroende på förkunskaperna, utbildningen omfatta grundläggande soldatutbildning, befattningsinriktad, nivåinriktad och förbandsanknuten utbildning. Den anpassade officersutbildningen är i de flesta fall individuellt utformad och motsvarar lägst officersexamen.

Riktlinjer för befordran

Befordran skall vara kopplad till kravet i olika befattningar. Styrande för befordran i grad förutsätts vara insatsorganisationens krav samt de behov i övrigt som kan identifieras inom grundorganisationen. Utbildning skall inte med automatik leda till befordran, men kan utgöra en nödvändig förutsättning för densamma. Helhetsbedömning av den enskildes förutsättningar, kvalitéer, utbildningar och tjänstgöringar skall ligga till grund för befordran. Befordran bereds och föreslås i urvalsnämnderna varefter förbandschef⁹ beslutar om befordran.

Officer utnämns till fänrik vid gemensam officersexamen. Denna samordnas till tiden med den kortaste befattningsinriktningen.

Officer får befordras till löjtnant efter två års väl vitsordad tjänstgöring.

Befordran till kapten och högre grad sker i samband med tillträde till befattning.

⁹ T o m major.

Fackmannen rekryteras som regel till en slutnivå som löjtnant. Varje förband skall inom olika funktioner kunna utnämna mästare, vilka får befordras till kapten.

Specialisten rekryteras mot nivåerna som för officerarna motsvaras av major - överstelöjtnant. En specialist kan utnännas till försvarsmaktsexpert och befordras till den nivå som motsvarar expertbefattningens arbetsuppgifter och ansvar.

Att släppa den absoluta kopplingen mellan genomfört skolsteg och befordran i grad innebär att bedömningen av individens lämplighet överläts till aktuell urvalsnämnds beredning och till beslutande chefs omdöme. För att ge beslutande chef stöd för beslut skall riktlinjer och bestämmelser utarbetas. Följande kriterier skall vara vägledande vid befordran:

- Krav på individens utvecklade egenskaper innan befordran kan komma ifråga.
- Vilka formella utbildningar som skall/bör vara genomförda.¹⁰
- Vilka erfarenheter som är nödvändiga för aktuell befordran.

Grundrekrytering

För att säkerställa en erforderligt hög grundrekrytering och samtidigt öka urvalet till yrkes- och fackmannakarriärer skall rekrytering ske ur fler grundutbildningskategorier än vad som är fallet idag. För närvarande rekryteras i princip alla som skall bli officerare endast från dem som genomfört sin grundutbildning som GB, PB och KB. För att bredda underlaget kommer Försvarsmakten att analysera och utarbeta en plan med kompletterande utbildningsbehov av värnpliktiga inom de kategorier som genomför 7,5 månaders grundutbildning före påbörjandet av officersutbildningen.

Aspirantskolor gör det möjligt för Försvarsmakten att rekrytera direkt från samhället och säkerställer erforderlig rekryteringsbas. De ökar förutsättningar att rekrytera kvinnor och de män som vid mönstringen inte uttagits för värnpliktsutbildning. Aspirantskolor skall i allt väsentligt följa den utbildningsplan som gäller för värnplikt och i övrigt utgöra en direkt förberedelse inför Officersprogrammet.

Krav på civil behörighet (högskolebehörighet) skall anpassas till officersprogrammets olika inriktningar. Detta innebär att behörighetskraven kommer att variera mellan de olika inriktningarna. Endast officersprogrammets krav på förkunskaper skall påverka de formella förkunskapskraven.

¹⁰ Observera att regeringsuppdraget förutsätter att den tidigare kopplingen mellan vissa skolsteg och befordran tas bort.

4.4 Den civila personalens karriär och utvecklingsmöjligheter

För att tydliggöra den civila personalens karriär och utvecklingsmöjligheter i Försvarsmaktens reformerade system kompletteras detta (observera att även karriärsystemet som det beskrivs ovan är gemensamt) med intentionen att skapa ett gemensamt system för Försvarsmaktens interna arbetsmarknad. I denna intention ligger att beskriva kompetenser och befattningskrav i ett gemensamt system, att dessutom arbeta efter gemensamma metoder och regler vad gäller befattningstillsättningar och urval. Konkret riktat mot den civila personalen finns förslaget att inrätta en befattning som chefsutvecklare för civil personal.

Funktion för chefsutveckling av civil personal

Försvarsmakten måste skapa förutsättningar för en organisatorisk överblick avseende civil chefskompetens och utveckling av densamma. Dessutom bör möjligheter att genomföra gemensamma utbildningsinsatser för civila chefer ökas.

Idag finns inget system som på ett enhetligt sätt tar tillvara den civila personalens möjligheter och intresse för att utvecklas i eller mot olika chefsbefattningar. Därför bör en funktion för chefsutveckling av civil personal inrättas inom GRO BEM för att uppnå maximal samverkans effekt. Denna funktion skall ha motsvarande arbetsuppgifter som chefsutvecklare för officerare. På sikt skall målet vara att chefsutvecklarna skall vara kategoriberoende.

Försvarsmaktens chefsutvecklare för civil personal bör hantera chefer på nivå enhetschef och högre inom FMLOG och sektionschef och högre inom Högkvarteret. Detta skulle innebära ungefär ett 100-tal befattningar. Övriga chefsbefattningar kan komma att omfattas, men har idag inte identifierats.

Om distansarbete för Försvarsmaktens civilanställda

Möjligheterna till distansarbete för Försvarsmaktens anställda reglerades med centrala riktlinjer som utgavs i augusti 2002¹¹. Dessa riktlinjer utgår från arbetets art och gör ingen skillnad på personalkategori.

¹¹ HKV skrivelse 2002-08-14, 16 323:67746 – Försvarsmaktens riktlinjer för distansarbete.

4.5 Reservofficerssystemets utveckling

Riksdagen beslutade under vårriksdagen 2002 om regeringens proposition ”Personal i det nya försvaret”. Propositionen ger riktlinjer för de åtgärder som krävs för Försvarmaktens framtida personalförsörjning. Beslutet innebar vad avser reservofficerssystemet att det skall behållas men reformeras.

I Högkvarteret har reservofficerssystemet utvecklats efter detta beslut och utifrån de ställningstaganden som gjordes i förra försvarsbeslutet, bland annat innebärande separerad utbildning mellan yrkes- och reservofficerare samt ett mer systematiskt utnyttjande av reservofficeren i grundorganisationen.

Den nya reformerade reservofficersutbildningen har startat under hösten 2002. För att skapa ett attraktivt och effektivt reservofficerssystem erbjuder Försvarmakten reservofficerare placeringar i insatsorganisationen samt tjänstgöring i grundorganisationen och i internationella insatser. Även om grunden för reservofficeren är uppgifter i insatsorganisationen så föreligger ett allt mer ökande behov av dem i grundorganisationen och i utlandsstyrkan. Inriktningen har därför varit att skapa en bred utbildning som tillgodoser de krav på kompetens som Försvarmaktens uppgifter kräver på såväl kort som lång sikt. Styrande för utbildningen är insatsorganisationens behov av chefer på lägre nivå och som instruktörer i grundorganisationen. Efter genomförd och godkänd utbildning sker examen och utnämning till fänrik. Därefter sker en ettårig obligatorisk tjänstgöring. År 2004 har de första reservofficerarna i det nya systemet genomfört tjänstgöringsåret.

Enligt Försvarmakten kommer det nya reservofficerssystemet att innebära en rad fördelar för både Försvarmakten och individen, bl a:

- omedelbar omsättning av teori och praktik,
- reservofficeren lika med yrkesofficeren i den nya försvarmakten,
- avlastning för yrkesofficeren,
- lättare att karriärväxla,
- förstärkt rekryteringsgrund,
- bättre solid kompetensgrund för framtida tjänstgöring,
- bättre kollegial förankring,
- skapar tidigt samma värdegrund, minskar klyftorna mellan reservofficerare och yrkesofficerare samt
- främjar möjligheterna att behålla reservofficerare för ytterligare tjänstgöring i direkt anslutning till det obligatoriska tjänstgöringsåret.

Basen för rekrytering av reservofficerare skall fortfarande vara fullgjord militär grundutbildning eller annan kompletterande militär utbildning eller tjänstgöring som uppgår till minst tio månader.

Enligt Försvarsmakten föreligger det ett stort behov av reservofficerare även framgent. Vissa osäkerheter vad gäller behovet föreligger fortfarande, bland annat fördelningen av befattningar mellan yrkesofficerare och reservofficerare. För att klargöra och tydligt definiera behovet av antal reservofficerare i insatsorganisationen (operativa insatsförbanden och nationella skyddsstyrkorna) genomför Försvarsmakten för närvarande ett omfattande och omspannande arbete. Arbetet omfattar bland annat rekrytering, utbildning, befattning, tjänstgöring, kompetens och lämplig åldersstruktur.

Överbefälhavaren genomförde i oktober 2002 ett möte med representanter från näringsliv, offentlig förvaltning och arbetstagarorganisationer för att diskutera det nya försvaret och personalförsörjningen. Mötet visade på betydelsen av att fortsätta att utveckla förståelsen för och kunskapen om det ominriktade försvarets roll och betydelsen av att tillvarata reservofficerare och värnpliktiga för att klara våra åtaganden. En slutsats från oktobermötet var att kunskapen om det nya försvaret och bl a reservofficerens roll i detta behöver spridas. Ett nätverk eller forum övervägs för att skapa kontaktlänkar till såväl näringsliv som offentlig förvaltning. Fortsatta möten med syfte att diskutera mål, organisatorisk form, arbetssätt m m kommer att genomföras under våren 2003.

Vad gäller utvecklingen av reservofficerssystemet i framtiden bör en anpassning ske till ett för Försvarsmakten gemensamt kompetensförsörjningssystem. Detta innebär att den formella grundläggande officersutbildningen och synen på yrkesofficeren och reservofficeren behöver förändras. En gemensam grundläggande officersutbildning och därefter en befattningsutbildning som kan variera beroende på vald karriär- och funktionsinriktning skulle bättre kunna tillgodose både Försvarsmaktens och den enskildes behov.

Vad gäller kompetensutveckling över tiden av reservofficerare så bör den ske genom kompetensutveckling och utbildning som medför kvalifikationer för befattningar motsvarande yrkesofficerens och för befattningen gällande tjänstegrad. Genomförande av utbildningen bör i första hand ske inom ordinarie skolsystem. Särskild nivåhöjande utbildning explicit för reservofficerare bör inte förekomma i skolornas utbud.

Skulle den grundläggande officersutbildningen förändras i likhet med vad som nu genomförs med reservofficersutbildningen – ett skolår med inriktning på befattningsutbildning, krav på ett första obligatoriskt tjänstgöringsår – kan detta utgöra grunden för en gemensam yrkeskår.

Det är viktigt att officerens kompetensutveckling följer den individualplan som skall finnas uppgjord mellan individen och förbandet. Försvarsmakten måste i detta sammanhang bättre uppfylla de åtaganden som gjorts i samband med uppgörandet av individualplanen: utbildning, tjänstgöring under övningar etc.

För framtiden är det viktigt att Försvarsmakten tar tillvara reservofficerens ”dubbla kompetens”. Med detta avses den militära kompetensen kombinerat med specifik civil kompetens. Behovet av militär kompetens torde generellt sett vara styrande för rekrytering och utbildning. Efterhand som specifik civil kompetens ökar torde Försvarsmaktens behov att tillvarata denna på motsvarande sätt öka. I vissa fall är behovet av specifik civil kompetens överordnad behovet av militär kompetens. Tydligt bör det finnas ökade möjligheter att följa upp och tillvarata efterhand ökande civil kompetens samt även i de fall där militär kompetens är underordnad, direktrekrytera civil kompetens och ge en anpassad officersutbildning.

Efter att ha genomfört den nya reservofficersutbildningen kommer reservofficeren att bli mer användbar inom det nya försvaret. Internationell tjänstgöring måste ses som en naturlig del av reservofficerens tjänstgöring. Det nya reservofficerssystemet kommer att ge reservofficeren en tydligare och mer betydelsefull roll i det reformerade försvaret.

4.6 Behovet av en stark rekryteringskraft

En analys av Försvarsmaktens personalbehov på lång sikt är grundläggande för rekryteringsarbetet. Det gäller såväl militär som civil personal. Ett antal aktörer inom Försvarsmakten är involverad i rekryteringsarbetet. Det saknas idag former för samordning vad gäller det totala rekryteringsarbetet inom Försvarsmakten. En helhetssyn på rekryteringsarbetet är nödvändig. Den helheten finns idag ej beskriven och många inblandade aktörer saknar uppdrag som kan förbättra rekryteringen.

Ett centralt styrdokument som beskriver hela rekryteringsprocessen och rekryteringsstrategin samt fördelar ansvar behöver tillskapas.

Processen innehåller flera moment som alla, även vart och ett för sig, syftar till rekrytering.

Väcka ett intresse – skapa ett möte – informera – fånga intresse – ansökan – urval – anställning – utbildning – utveckling – vidareutveckling – förnyelse.

Eftersom rekrytering inte enbart innebär att anställa utan också att behålla och utveckla personal i systemet kommer det att kräva engagemang av alla inblandade för att nå bra resultat. Sett ur individens perspektiv kan innebörden av detta utgöra fyra definierade faser:

Fas 1:	Väcka intresse	15 – 20 år
Fas 2:	Anställa personal	20 – 25 år
Fas 3:	Komplettera	25 – 40 år
Fas 4:	Förnya	40 – avveckling/pensionering

Försvarsmakten behöver få ett synsätt där individen kommer i fokus och innebär att möjligheter skapas för att behålla personalen fram till pension. Individerna skall kunna lämna Försvarsmakten för att pröva andra verksamhetsområden – och därefter välkomnas tillbaka med ökad kompetens.

Försvarsmaktens rekryteringsstrategi kan beskrivas som ett processarbete innehållande följande delar:

1. Organiserat och långsiktigt rekryterings- och PR-arbete på alla nivåer.
2. Skapa en medvetet vald image genom att synas i de rätta sammanhangen.
3. Vårda kanaler som givit framgångsrik rekrytering och utveckla nya för ytterligare ökad rekrytering.
4. Vårda varumärket Försvarsmakten.
5. Agera förtroendeingivande.
6. Värna om redan anställd personal.
7. Analysera det framtida kompetensbehovet.
8. Agera utifrån faktaunderlag.
9. Värna om mångfalden och kvaliteten.
10. Öka värnpliktens attraktionskraft.

Sammanfattning rekrytering

Denna sammanfattning begränsar sig till fas 1 och fas 2 av rekryteringsprocessens fyra faser.

Visionen är att:

”Varumärket Försvarsmakten uppfattas attraktivt i syfte att gagna rekryteringen”.

I rekryteringsarbetet är det nödvändigt att alla aktörer har en helhetssyn på rekryteringsprocessen och kan se den röda tråden i kedjan från att **”väcka intresse – skapa ett möte o s v, fram till anställning”**.

Uppdragen till aktörerna skall tydliggöra deras roll i denna process samt säkerställa att den röda tråden ej bryts.

Det strategiska rekryteringsarbetet skall bygga på att stärka varumärket Försvarsmakten genom att i högre grad AGERA istället för att reagera och parera. Dessutom behöver Försvarsmaktens alla olika yrken tydligt beskrivas.

Attraktionskraften för värnpliktstjänstgöring måste höjas dels genom meritvärdering, dels genom beskrivning av innehållet i och mönstring till genomförd värnplikt.

Urval är en nödvändighet oavsett om det avser personal som skall börja i systemet eller personal som sökt nivåhöjande utbildning. Tillgången till psykologisk urvalskompetens är en viktig förutsättning för urval mot chefsbefattning. Viktigt är att all personal som arbetar med urval är utbildad för ändamålet.

I det långsiktiga perspektivet behöver hela rekryteringsprocessen beskrivas och uppdrag formuleras till aktörerna för att arbetet skall bli effektivt. Rekryteringspaketet behöver utarbetas till aktörerna som en absolut lägsta nivå för att säkerställa att processen hänger ihop. Uppdragen till aktörerna skall också ställa krav på utvärdering av genomförd verksamhet med bäring på vision och mål. Uppföljning av individerna och en utvärdering är en viktig del i kvalitetsarbetet.

4.7 Kompetensutveckling inom hemvärnet

4.7.1 *Hemvärnsförband*

Hemvärnsförbanden kommer efter 2004 att ges ökad differentiering avseende förmågor och utbildningstider. Förmågorna anpassas mot de regionala och lokala behoven, dock skall alla förband kunna lösa uppgifterna bevaka, skydda, ytövervaka och stödja samhället.

Högst kompetens skall hemvärnets insatsförband ha.

I syfte att sammanhålla och leda insatsplutonernas utbildning och insatser vid stöd till samhället upprättas från 2005 ett insatskompani inom varje militärdistriktsgrupp.

4.7.2 *Chefer*

Chefsutbildningen inom hemvärnet kommer att ses över för att säkerställa att den har rätt kvalitet.

Rekryteringen av reservofficerare skall om möjligt öka trots att antalet nyutbildade minskar. Reservofficerare kommer i första hand att krigsplaceras som hemvärnsbataljons- eller hemvärnskompanichefer. Därutöver kommer behovet av reservofficerare som tillfälligt tjänstgör som instruktörer att öka.

4.7.3 *Rekrytering*

Rekryteringsbasen till hemvärnsförbanden utgörs av personal som har genomfört värnplikt. Med en årlig utbildning av cirka 17 000 värnpliktiga bedöms ytterligare reduktion av personalen i hemvärnsförbanden (hemvärnsmän och avtalspersonal) vara oundviklig.

Från 2003 kommer ett nytt mönstringsförfarande att införas av värnpliktiga till tre månaders utbildning för frivillig placering i hemvärdnet. Erfarenheter från detta nya system erhålls tidigast under 2004. Inledningsvis berörs 300 värnpliktiga per år.

4.7.4 *Ungdomsutbildning*

En utökad satsning kommer att ske vad avser ungdomsutbildning inom ramen för hemvärns- och/eller FBU-ungdom. Syftet är, med gällande bestämmelser, att ungdomarna skall utgöra rekryteringsunderlag vid mönstringen för såväl yrkes- som reservofficer- eller hemvärnsbefälsutbildning.

4.8 *Kompetensutveckling inom frivilligförsvaret*

De frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet regleras i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet (frivilligförordningen). Enligt förordningen avses med frivillig försvarsverksamhet sådan verksamhet som främjar totalförsvaret och som omfattar försvarsupplysning samt rekrytering och utbildning av frivilliga för uppgifter inom totalförsvaret.

Den frivilliga försvarsverksamheten utgör en viktig grund för samhällets förmåga att kunna förebygga och hantera kriser. Det frivilliga, ideella engagemanget bör fortsatt uppmuntras så att bidraget till samhällets säkerhet och förmåga utvecklas.

Försvarsmaktens förändrade uppgifter och därmed förändrade personalbehov ställer krav på att de frivilliga försvarsorganisationernas utbildning utvecklas och ges ett delvis nytt innehåll. Utbildning som tidigare var starkt inriktad mot en specifik befattning måste breddas och göras mer framåtsyftande och omfatta ett visst kompetensområde. Frivilligorganisationerna kan utgöra en kompetensorganisation för kompletterande utbildning under normala förhållanden och vid återtagning och tillväxt. Exempel på sådan utbildning kan vara befälsutbildning och funktionsutbildning inom t ex ledning, motortjänst och sjukvård.

Målet för den frivilliga försvarsverksamheten inom Försvarsmakten skall vara att höja Försvarsmaktens förmåga. De frivilliga försvarsorganisationerna kan på ett bra sätt bidra till detta genom att fullfölja de gamla uppgifterna och samtidigt utbildna för och besätta nya uppgifter och befattningar.

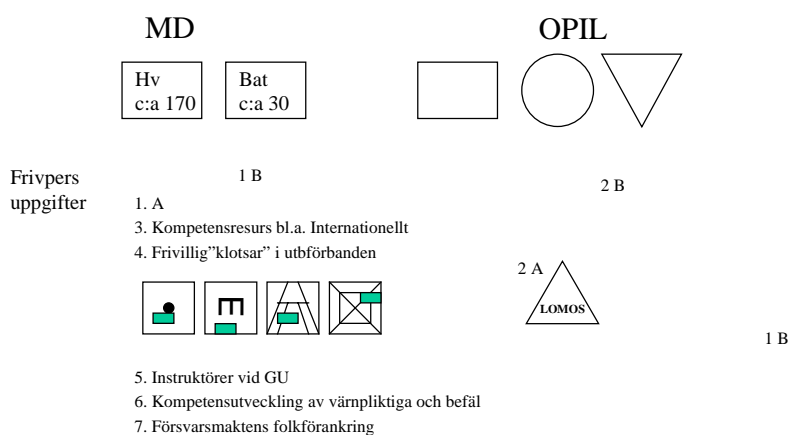
För avtalspersonal finns många nya uppgifter, i stödjande funktioner, att fylla i Försvarsmaktens nya organisation. Behovet av avtalspersonal från flera av organisationerna är även framgent så stort att det är svårt att fylla.

Försvarsmaktens personalbehov påverkar bl a de befälsutbildande organisationernas rekrytering. De minskade resurserna för fortsättningsutbildning medför att frivillig utbildning i vissa fall blir den enda möjligheten att bibehålla militär kompetens. För att kompensera detta ges de befälsutbildande organisationerna fler uppdrag för befälsutbildning och kompetensutveckling av befäl i insatsorganisationen.

I nuvarande grundutbildning och främst i anpassning finns ett stort behov av kompetenser inom specialområden. De färdighetsutbildande organisationerna har här en stor potential för uppdrag inom Försvarsmakten.

För de frivilliga försvarsorganisationerna finns sju grupper/slag av uppgifter i Försvarsmakten i framtiden. Några är likartade dagens uppgifter, andra är nya. Samtliga uppgifter måste utvecklas. Därför måste både myndigheter och frivilliga försvarsorganisationer ändra synsätt i många stycken.

Frivilligorg. framtida uppgifter

Siffrorna i texten nedan hänvisar till ovanstående bild

Den första uppgiften (1) är att förse de nationella skyddsstyrkorna med erforderlig avtalspersonal. Vissa av dessa avser hemvärnet och är kända idag (1 A), men bör ses över och utvecklas med hänsyn till att hemvärnsförbanden blir de enda förbanden som täcker hela Sveriges yta. Text bör personalvårds- och själavårdspersonal tillföras. Vidare torde krävas - med hänsyn till hemvärnets ökade motorisering - ett motorbefäl i hemvärnsbataljonsstaben, en lämplig uppgift för personal ur en "motororganisation".

Vid de cirka 30 bataljoner som kommer att ingå i de nationella skyddsstyrkorna, utöver hemvärnet, finns många möjliga uppgifter (1 B). I stort torde samma slags befattningar, som besätts i hemvärnet, även kunna besättas ur frivilliga försvarsorganisationer i dessa fristående bataljoner.

Vidare kan övervägas att organisera särskilda förband med enbart frivillig personal.

Omskolning av personal, främst befäl på grupp-, plutons- och kompaninivå, som överförs från den operativa insatsorganisationen till de nationella skyddsstyrkorna måste genomföras. Denna omskolning blir en viktig uppgift för de befälsutbildande organisationerna.

Miltärdistriktsstaberna kan ha behov av att kunna verka vid låga konfliktnivåer. För att åstadkomma en uthållig ledning kan dessa förstärkas med avtalspersonal ur de frivilliga försvarsorganisationerna, vilket kan ske utan att pliktlagar sätts i tillämpning.

Inom de operativt rörliga styrkorna finns uppgifter för frivilliga (2). Redan idag finns här befattningar (2 A) som kräver frivilliga, t ex i LOMOS-förbanden. Idag okända uppgifter (2 B) inom armé-, marin respektive flygvapenförbanden kommer att kunna utföras av frivilliga. Inom flygvapnet har en frivillig del i den nya basorganisationen (BAS 04) formerats. Likaså har rekrytering för ett stort antal befattningar i flygvapnets nya strilbataljoner påbörjats. Motsvarande uppgifter för frivillig personal som inom flygvapnet torde även kunna skapas inom marinen, t ex för minspaning och ytövervakning.

Försvarsmakten måste ta stöd av frivilligorganisationerna för att bestämma vilka befattningar som kan/bör innehas av frivilligpersonal i framtiden.

Som en grupp av uppgifter (3) kan ses alla de roller där frivilliga med sina kompetenser kan nyttjas. Dessa nya uppgifter bör utvecklas främst inom internationell verksamhet men också som stöd till samhället i övrigt vid svåra påfrestningar och särskilda händelser samt – inte minst – vid efterkrigsinsatser.

Förutom den ovan nämnda minskningen av officerare ställer bristen på fortsättningsutbildning ökade krav på framförallt de befälsutbildande organisationerna. De måste i högre grad än i dag verka för att kompetensen hos värnpliktiga, reservofficerare och hemvärnsbefäl bibehålls och utvecklas (6).

En grupp av uppgifter (4) som kan utvecklas är ”förbandsklotsar” för utbildningsförbanden. När färre värnpliktiga utbildas är det särskilt viktigt att dessa får den mest kvalificerade utbildningen. Om man skall utbilda värnpliktiga till alla befattningar i förbanden kommer det att ske en överutbildning till många befattningar, t ex kockar. Här kan frivilliga ges möjlighet att bemanna ”frivilligklotsar”. Vid t ex stabs- och underhållsenheter kan därför stödfunktioner tillgodoses vid utbildningen. Finns behov kan frivilliga också kvarstå i krigsbefattningen.

I de frivilliga försvarsorganisationerna finns det många kompetenser som är svåra eller dyra att upprätthålla inom Försvarsmakten, t ex vissa delar av motortjänsten, IT-funktionen och sjukvårdstjänsten. Här kan frivilligorganisationerna, som en grupp av uppgifter (5), stödja utbildningsförbanden med utbildningskompetens i form av instruktörer och lärare. Detta kommer främst att gälla vid anpassning. I vissa fall kan en frivilligorganisation till och med tillgodose huvuddelen av instruktörsbehovet.

Vid sidan av de uppgifter som innebär direkt medverkan i totalförsvarets personalförsörjning gör flertalet av de frivilliga försvarsorganisationerna insatser för att väcka ett allmänt intresse för totalförvaret samt sprida information och kunskap om säkerhets- och försvarspolitiska frågor.

Detta är en viktig uppgift redan i dag (7) och som kommer att få större betydelse framgent för att bidra till Försvarsmaktens folkförankring.

De frivilliga försvarsorganisationerna utgör ett nationellt nätverk som är viktigt att ta tillvara.

5. Särskilda åtgärder för att bredda Försvarsmaktens rekryteringsbas

5.1 Åtgärder för att öka andelen kvinnliga officerare

Försvarsmakten har i BU 03/SR (bilaga 10, SR 86¹²) och i Delrapport 1¹³ till detta uppdrag redovisat de åtgärder som vidtagits och avser att vidtaga. Arbetet med att genomföra dessa åtgärder liksom uppföljning av vidtagna åtgärder och dess effekter pågår. Utöver det som tidigare redovisats har Försvarsmakten fastställt en försvarsmaktsgemensam jämställdhetsplan¹⁴. Denna omfattar särskilda rekryteringsåtgärder för kvinnligt sökande till officersyrket. En av dessa åtgärder innebär att kvinnor skall antas till yrkesofficersprogrammet/reservofficersprogrammet, i de fall då individen uppfyller de krav som ställs. Jämställdhetsplanen omfattar även åtgärder för att underlätta föräldraskap.

5.1.1 Successivt ökande rekryteringsmål

Baserat på nuläget, kända ej påverkbara faktorer, samt bedömda effekter av vidtagna åtgärder har en prognos för ökad andel kvinnliga officerare arbetats fram och redovisas i underbilaga 10.2.

./10.2

¹² HKV skrivelse 2002-03-01, 23 383:62418.

¹³ HKV skrivelse 2002-08-12, 16 200:68827 – Försvarsmaktens delrapport 1, Ett reformerat personalförsörjningssystem för Försvarsmakten.

¹⁴ HKV skrivelse 16 150:74129 – Försvarsmaktens jämställdhetsplan 2002.

Försvarsmaktens målsättning baseras på denna prognos som omfattar perioden 2003–2012. Målsättningar består i successivt ökande antal rekryterade kvinnliga officerare liksom en successiv reducering av förtida avgångar beroende på arbetsmiljö hos denna personalkategori. I BU 03/SR (bilaga 10, SR 86) redovisades en målsättning för reducering av avgångar relaterade till arbetsmiljö på 50 %. Det kan dock konstateras att de totala förtida avgångarna hos kvinnliga officerare mellan år 2001 och 2002 reducerats med 47 % och inte är mer frekventa än hos manliga officerare. Emellertid är det viktigt att kunna analysera orsakerna till avgångar och om dessa beror på arbetsmiljö, varvid verktyg och direktiv gått ut i verksamhetsuppdragen för 2003 till förbanden. Åtterrapporering från förbanden om orsak till varje kvinnlig officers förtida avgång skall ske till Högkvarteret. Likaså har förbanden till uppgift att kartlägga löneskillnader och karriärutveckling mellan kön enligt gällande jämställdhetsplan.

Prognos för ökad andel kvinnliga officerare

Prognosen visar på målsättningar utgående från nuläget och fram till år 2012. Den baseras på erfarenhetsvärden och bedömningar. Justeringar i prognosen kommer att ske utifrån årliga utfall. Åren 2003 och 2004 kan inte påverkas avseende rekryteringsantal då studierna är på två år och utfallet utvisar antalet som examineras respektive år. År 2005 är det första året då effekter av särskilda rekryteringsåtgärder för kvinnor kan ge utfall.

Utdrag av målsättningar ur prognos.

- Andel kvinnliga officerare år 2007 – 6,3%
- Andel kvinnliga officerare år 2012 – 9,9%
- Antal kvinnliga officerare ökar från:

<i>Tidpunkt</i>	<i>Antal</i>
2002-12-31	436
2007-12-31	683
2012-12-31	1 065

- Förtida avgångar skall reduceras med 0,1 % per år fram till år 2012 och då utgöra 2,5 % totala avgångar, utgående från nuvarande 3,4 % totala avgångar. Vid utvärdering av denna målsättning måste dock koppling ske till vad som är arbetsmiljörelaterade avgångar.

Metod

Prognosen är en grund för realistiska målsättningar kopplat till de åtgärder som vidtagits. Utfallet skall indikera eventuella behov av ytterligare åtgärder för att nå uppsatta målsättningar.

5.1.2 *Förbättrad arbetsmiljö för kvinnor*

En jämställdhetskartläggning är genomförd och analysarbetet pågår. Resultatet av analysen kommer vid behov initiera ytterligare åtgärder. Ovan redovisat återrapporteringsuppdrag vid förtida avgång bedöms kunna ge svar på var i organisationen arbetsmiljön behöver förbättras men även på vilka områden den kan utvecklas. Den bedöms vidare tillsammans med händelserapportering om sexuella trakasserier kunna ge indikation på uttalat motstånd mot kvinnliga officerare inom organisationen. Under år 2003 kommer en undersökning ske om huruvida skillnader i vitsordsnivåer, utan saklig grund, föreligger mellan manliga och kvinnliga officerare. Resultatet av denna analys kan vid behov initiera ytterligare åtgärder.

Praktiska åtgärder för separerade hygien-, toalett- och omklädningsutrymmen genomförs successivt enligt fastlagda planer för om-, till- och nybyggnation.

5.1.3 *Differentiering av de fysiska baskraven*

Försvarens Idrotts- och Friskvårdsenhet har till uppgift att utreda och lämna förslag till utformning av nya fysiska krav för officerare i Försvarensmakten. Försöksverksamhet har, efter beslut av Överbefälhavaren, påbörjats med ett principiellt alternativ och kommer att ha utvärderats och redovisats till 2003-07-01. Det valda alternativet som skall utvecklas består av en grundnivå och ett antal befattningsnivåer och har arbetsnamnet **FM Fysiska Standard**. Grundnivån baseras på regelbunden träning (minst två pass per vecka) för alla officerare. I jämförelse med dagens fysiska krav ändras fokus på grundnivån från en provprestation per år till att träna regelbundet. För de olika befattningsnivåerna är inriktningen att mätbara prestationskrav skall finnas. Dessa fysiska krav skall bygga på vetenskaplig grund och ställas när det krävs att officeren i sin befattning har en viss fysisk prestationsförmåga.

5.2 **Etnisk och kulturell mångfald samt förebyggande av trakasserier**

Inom rubrikområdet har analys samt handlingsplaner och åtgärder beskrivits i följande redovisningar till Regeringskansliet (Försvarensdepartementet):

- 2002-02-21 Redovisning av uppdrag till myndigheterna att redovisa sin kompetensförsörjning (HKV 23 320:62183)
- 2002-03-01 SR 86 avseende ökad rekrytering av kvinnliga officerare (HKV 23 383:62418)
- 2002-08-12 Delrapport 1, HKV 16 200:68827 (uppdrag enligt regeringsbeslut 10, 2002-04-25, Fö2002/920/MIL, Fö2002/1038/RS)
- 2003-02-22 Redovisning av uppdrag till myndigheterna att redovisa sin kompetensförsörjning (HKV 23 320:62217)

I dessa redovisningar har följande områden belysts:

- Arbetet mot sexuella trakasserier.
- Arbetet med implementering av FN-resolution 1325.
- Arbetet med ökad etnisk och kulturell mångfald avseende totalförsvarspliktiga samt anställd personal, militär som civil.
- Utvärdering om lagen för utlandsstyrkan.

Lägesbeskrivning av analys samt åtgärder.

De analyser som beskrivits samt den långsiktiga inriktningen av åtgärder som skall genomföras/vidtas som redovisats i dessa dokument ligger fast.

Nuläget avseende åtgärder som skall genomföras/har vidtagits samt i de fall de avviker från tidigare dokument.

Området arbetet mot sexuella trakasserier

- Fortsatt utbildning av rådgivare mot sexuella trakasserier.
- Förbanden kommer att redovisa hur den kontinuerliga fortbildningen med hjälp av CD-rom fortskrider. I ÅR 2002 kommer årets arbete att redovisas.
- Replikering av SCB enkät om sexuella trakasserier, genomfört av Försvarshögskolan på uppdrag av Försvarsmakten, har redovisats för Högkvarteret under januari/februari 2003. Analysen kommer att ligga till grund för eventuellt ytterligare/ändrade åtgärder.

5.2.1 FN-resolution 1325

- Arbetet i arbetsgruppen 1325/2000 pågår.
- Under 2003 skall arbetet med att implementera genus i ledarskapsämnet i de militära utbildningarna påbörjas.
- Samverkan med andra organisationer och myndigheter på nationell nivå pågår.
- SWEDINT kommer att ytterligare utveckla sin missionsutbildning avseende FN-resolution 1325/2000.

5.2.2 Övrigt

För att säkerställa att ovan beskrivna åtgärder samt övriga vidtagna åtgärder genomförs på ett kvalitativt bra sätt har Försvarsmakten uppdragit till Försvarshögskolan/Institutionen för ledning och management att stödja med kunskap vad avser nedanstående under 2003:

- Uppföljning av jämställdhetsplanen, uppföljning av situationen för kvinnliga officerare i stort på lång sikt.
- Uppföljning av Försvarsmaktens jämställdhetskartläggning.
- Utvärdering Tjejmönstring.
- Benchmarking kring ett eventuellt införande av "Shrivenhamskolan" i svensk försvarsmakt. Shrivenhamskolan är en institution som arbetar med kurser och utbildning i jämställdhet och diskrimineringsfrågor.
- Bistå med kunskap vid implementering av ett genusperspektiv i ledarskapsämnet vid militärhögskolorna.
- Expertstöd i övrigt.

Inom området etnisk kulturell mångfald kommer främst följande inriktning att vara aktuell:

- Utformning av Försvarsmaktens profilannons vid extern annonsering för ökad mångfald.
- Fördjupad diskussion med Pliktverket kring rekrytering av värnpliktiga ur ett mångfaldsperspektiv.
- Redovisning från förbanden hur utbildning i folkrätt bedrivits samt krav i verksamhetsuppdragen att den görs.
- Redovisning från förbanden avseende rekrytering av officerare och civil personal ur ett mångfaldsperspektiv.
- Uppdrag till Försvarshögskolan att fortsätta seminarier mot främlingsfientlighet/mångfald.
- Fortsatt arbete med "anvisningar för psykosocial arbetsmiljö med policy för religiös utövning för värnpliktiga".
- Utarbetande av ny handlingsplan för etnisk och kulturell mångfald åren 2004-2006 samt eventuell revidering av policy för området.

Avseende lagen om utlandsstyrkan gäller:

- Arbete fortgår med implementering av ny lagstiftning om rehabiliteringsansvaret för totalförsvarspliktiga gällande från 2001-07-01.

6. Tjänstgöring i fredsfrämjande verksamhet

Utvecklingen inom den internationella verksamheten medför att behovet av personal som deltar i denna verksamhet kan komma att öka. Den förordning som styr den internationella verksamheten för Försvarsmakten är i behov av förändring. Detta för att möjliggöra ett mer flexibelt utnyttjande av personal.

I dagsläget är det frivilligt att delta i den internationella verksamheten, vilket i vissa fall kan medföra begränsningar i Försvarsmaktens möjligheter att fullfölja ålagda uppgifter. Försvarsmaktens syn är att medverka i denna verksamhet skall vara en naturlig del i officerarnas anställningsavtal. Även om det i framtiden blir en naturlig del i anställningen är det viktigt att framhålla att när individen skall medverka internationellt, har detta planerats, och dialog förts mellan förbandschef och individ.

Från förordning till avtal

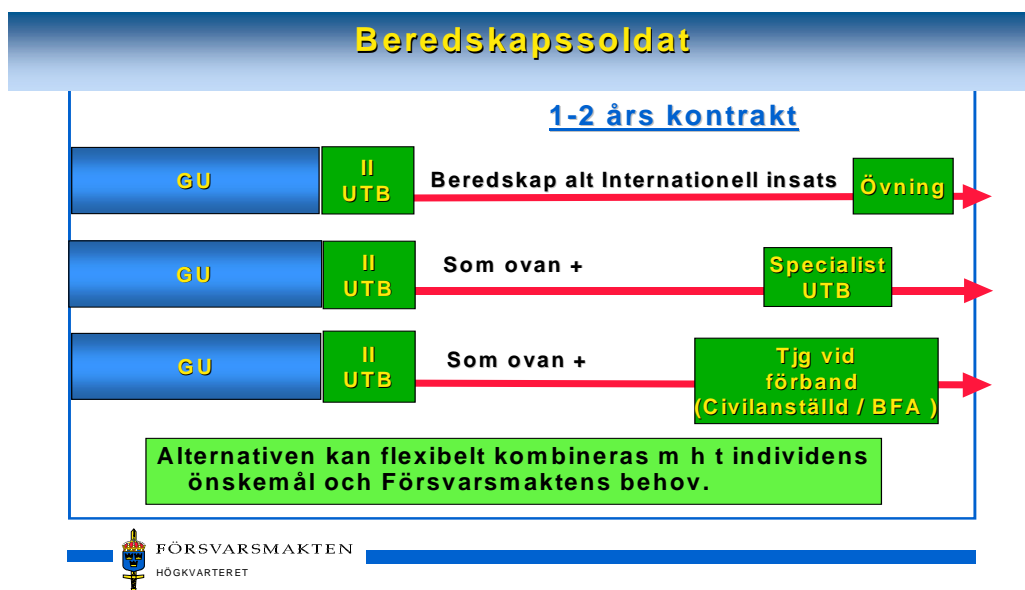
Dagens situation där den försvarsmaktsanställda är tvungen till en särskild anställning för att tjänstgöra i utlandsstyrkan, är enligt en proposition till riksdagen, föreslagen att tas bort. Detta innebär att utlandsstyrkan kan personalförsörjas som ett i Försvarsmakten normalt förband. De regler och avtal som gäller i Försvarsmakten kan, med vissa justeringar, tillämpas för internationell verksamhet. Det positiva med avtalet är att arbetstagarorganisationerna får insyn och påverkansmöjlighet, och även ett utökat ansvar.

Syftet med avtalet är att det skall främja viljan att delta i den internationella verksamheten. Det finns vissa frågor som väger tyngre än andra; bl a omfattningen av stöd till anhöriga under tjänstgöringen och möjligheten till fler hemresor. Dessa frågor kräver stor flexibilitet vad gäller rotationssystem innefattande tjänstgöringstider.

Förhandlingar pågår och målet är att avtalet skall träda i kraft 1 juli 2003. Det kommer även att innebära förslag till förändring av dagens förordning (Förordning 1999:569 om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten) och att delar förs över till avtal.

7. Grundutbildning av totalförsvarspliktiga

7.1 Personal som nyligen fullgjort värnplikt – Beredskapssoldater

Bilden visar: Försvarens förslag till utveckling av begreppet Beredskapssoldat.

Kompetens hos dem som nyligen fullgjort värnplikt kan utnyttjas bl a för att:

- ingå i förband anmälda till internationella styrkeregister,
- vidareutbildas inom områden som kräver fördjupad kompetens samt
- tjänstgöra vid förband som instruktörer och medhjälpare vid utbildning.

Idag finns ett kontrakt framtaget för registerförband som innefattar beredskap, utbildning samt eventuell utlandstjänstgöring. Detta kontrakt kan även användas på "beredskapssoldater".

Att vissa av soldaterna behöver en specialistutbildning är inget problem, den specifika utbildningstiden behöver ej framgå av anställningskontraktet utan kan meddelas på annat sätt, dock ändå i så god tid att den enskilde kan planera sin tid.

BFA kan användas för anställning av instruktörer som går in på befattningar som anses skall bemannas av lägst fänrik. Anställningen får högst omfatta ett år om inte synnerliga skäl föreligger. En värnpliktig som varit menig under sin värnpliktstjänstgöring kan ej användas i BFA och ges en högre grad.

Vid tillfällig arbetsanhopning kan personal som varit meniga under sin värnpliktstjänstgöring anställas med stöd av LAS som civil, högst sex månader under en tvåårsperiod. Denna personal bör då ej bära uniform.

Dessa olika alternativ bör flexibelt kunna kombineras med hänsyn till individens önskemål och Försvarens behov.

Effekten av ovanstående kommer att innebära en säkrare personalförsörjning till förband anmälda till internationella styrkeregister, ökad kompetens i vissa specialbefattningar samt högre effektivitet och måluppfyllnad bl a vid värnpliktig befattningsutbildning.

Vad gäller flygtidsproduktion så uppnås förväntade mål med hjälp av civilanställd personal som ersättning för klargöringsvärnpliktiga.

7.2 Totalförsvarspliktiga

7.2.1 Utbildningstider

Av de värnpliktiga som Försvarens makt beställt med planerad inryckning 2003 fullgör 80 % sin grundutbildning med sådan in- och utryckningstid att endast ett läsår av deras civila skolutbildning berörs. Av de återstående 20 % är huvuddelen kompanibefälselever, bevakningssoldater och sjömän.

Behovet av att förlänga utbildningstiden för vissa värnpliktiga befattningar har påtalats från ett antal förband. Detta gäller främst värnpliktiga som har att betjäna tekniskt avancerade system och vissa chefsbefattningar. Frågeställningen har under flera år diskuterats. Vad som krävs är en omfattande utredning där behoven av förlängning måste jämföras och prioriteras, inte minst med anledning av de ekonomiska konsekvenserna. Även värnpliktigas attityd bör vägas in. Eventuellt kan även möjlighet att förkorta utbildningstiden för vissa befattningar framkomma.

Utbildningstiderna är väl anpassade till yrkes- och reservofficersprogrammen.

Utbildningstiderna är för närvarande även väl anpassade till rotationen av utlandsstyrkan. Det pågår en översyn av huruvida det ur utbildningsrationell synvinkel kan vara bättre att genomföra kompanivis rotation. Det skulle innebära rotation ett antal gånger per år. Hur detta påverkar rekryteringsmöjligheterna är ännu ej utrett. Vid insättande av förband i en ny mission kommer hela förbandet att sättas in samtidigt. Därefter skall utbildningssystemet medge handlingsfrihet att genomföra bataljons- eller kompanivis rotation.

7.2.2 *Årlig värnpliktsvolym*

Det årliga behovet av värnpliktiga skall innehålla den volym som krävs för att personalförsörja förband anmälda till internationella styrkeregister och förband i insatsorganisationen samt bidra till att skapa, utveckla och vidmakthålla kompetens. Det årliga volymbehovet av värnpliktiga påverkas av förbandens beredskap, krav på förbandsomsättningstakt och möjligheten att genomföra fortsättningsutbildning. Volymbehovet skall överses under våren 2003.

I dagsläget har förband för internationell tjänst personalförsörjts. De senaste årens låga värnpliktsvolym i kombination med att ett ökat antal förband anmäls till internationella styrkeregister kan dock innebära problem. Utformningen av kontrakt för de förband som står i beredskap bör överses.

Personalförsörjningen av värnpliktiga till förband anmälda till internationella styrkeregister samt till utlandsstyrkan antas kunna ökas genom:

- ökad information,
- lokal samplacering av intresserade till enheter som är internationellt efterfrågade,
- aktivt riktad rekrytering av de som anmält intresse vid uttryckning samt
- ytterligare förbättrade incitament (lön, hemresor m m).

Med en låg volym värnpliktiga minskar antalet möjligheter till truppföring. Detta skapar konkurrens om dessa tillfällen. Med anledning av att yrkes- och reservofficerare är krigsplacerade ned till plutonchefsskiktet har konkurrensen främst stått mellan elever på skolor och officerare vid förbanden. I utvecklingen av utbildningssystemets möjligheter över att skapa fler truppföringstillfällen, bl a genom så kallad övningstrupp. Om antalet tillfällen ej kan ökas, kan detta urholka kompetensen på sikt. Sannolikt kommer insatsorganisationens behov av värnpliktigt befäl även framgent kunna tillgodoses.

7.2.3 *Internationella insatsers påverkan på grundutbildning*

För närvarande kan Försvarsmakten genomföra planerad grundutbildning och utbilda förband för internationella insatser. Dock uppstår problem då de förband som står i beredskap skall genomföra insats.

Vid insättande av registerförband krävs inledningsvis resurser för inryckning och utbildning.

De riktigt stora problemen vad gäller grundutbildning förväntas uppstå då de internationella förbanden skall hållas kontinuerligt ute med cirka sex månaders rotationstid.

Erfarenheter visar att förändringar av värnpliktigas utbildning ger negativ "PR" för Försvarsmakten, och därmed riskeras minskad rekryteringskraft.

Att avbryta eller minska på utbildningsvolym, framför allt inom specialfunktioner innebär en minskning av rekryteringsunderlag för uppsättandet av nästa internationella förband.

Så länge Försvarsmakten inte har en extra volym officerare som ansvarar för internationell beredskap och insats innebär ett insättande av registerförband en ambitionssänkning vad gäller utbildningsmålen för grundutbildningsförbanden.

Denna generella konsekvens måste följas upp med utarbetande av beredskapsplaner för insats och rotation, under ledning av respektive försvarsgrensinspektör.

7.2.4 Vapenfri tjänst

Möjligheterna att omplacera värnpliktiga som beviljats rätt till vapenfri tjänst har minskat på grund av att antalet befattningar och utbildningsplatser för civilpliktiga reducerats. Även det faktum att kravnivåerna för sådana befattningar är relativt höga innebär att många värnpliktiga inte uppfyller dem. Försvarsmakten har tidigare upplevt likartade situationer, bland annat då den tidigare befattningskategorin "bevaknings- och depåman" ansökte om vapenfri tjänst utan att uppfylla ställda befattningskrav.

Försvarsmakten har svårt att bedöma utvecklingen inom detta område utan en längre tids utvärdering. En svag tendens är att vapenfriansökningarna minskar (319 st år 2001, 301 st år 2002).

De förbättrade förmånerna för värnpliktiga kan medföra att varken antalet ansökningar om vapenfri tjänst eller avgångarna under grundutbildningen kommer att öka. Ersättningsnivåerna bedöms dock inte ha någon direkt koppling till antalet vapenfriansökningar eller avgångar.

7.2.5 Civilt meritvärde

Våren 2001 startades ett projekt i Högkvarteret med syfte att höja värnplikts-tjänstgöringens civila meritvärde. Försvarsmakten har löpande informerat Försvarsdepartementet om det arbete som utförts.

Inledningsvis har fokus legat på att civilt certifiera hela eller delar av den militära grundutbildningen i akademiska poäng eller yrkes-/arbetscertifikat. Ett underlag för utbildningar som kan civilt certifieras har skickats ut till förband, skolor och centra i verksamhetsuppdragen för 2003. Underlaget skickades även till försvarsdepartementet för att ingå i en särskild utredning om totalförsvarspliktens civila meritvärde.

7.2.6 *Synen på tjänstgöringen*

Försvarmakten avser undersöka synen på tjänstgöring genom att återuppta en årligen återkommande attitydundersökning (genomfördes ej 2001 med anledning av omstruktureringen).

Denna enkätundersökning skall omfatta samtliga värnpliktiga i samband med deras uttryckning. Försvarmakten har reglerat detta i sitt ordinarie verksamhetsuppdrag (VU). MHS H / FM LOPE verkställer uppdraget med stöd av Försvarshögskolan.

Avseende de värnpliktigas syn på utbildningen p g a förbättrade förmåner anser Försvarmakten det sannolikt att dessa förmåner i första hand påverkar den enskildes motivation till att överhuvudtaget genomföra värnplikten.

Försvarmaktens bedömning är vidare att effekten främst märks vid mönstring och inskrivning. Försvarmakten föreslår att Försvarsdepartementet söker information om detta hos Pliktverket.

Vid samtal med förtroendevalda värnpliktiga vid regionala värnpliktskonferenser har fällts positiva kommentarer avseende de förbättrade förmånerna. Dock påpekades att dessa förmåner ändå inte är jämförbara med de ekonomiska möjligheter som finns för dem som inte genomför sin värnplikt. Värnplikten bör också ges ett avsevärt högre allmänt meritvärde för att den skall kännas rättvis.

Ändringen avseende personskadeskyddet uppfattas ej påverka den värnpliktiges syn på utbildningen.

Vidtagna åtgärder med anledning av det utökade ansvaret för personskadeskyddet och av Försvarmakten kända kostnader för detta redovisas i Försvarmaktens årsrapportering för 2003.

8. Effekter på Försvarsmaktens förmågor

Den samlade bedömningen av de förslag som lämnas i denna rapport är att de kommer att leda till en positiv utveckling när det gäller Försvarsmaktens möjligheter att lösa av statsmakterna ställda uppgifter. Att i detalj analysera vilka delar i förslagen som på olika sätt ger effekter på Försvarsmaktens operativa förmågor (enligt regleringsbrevet för 2002) har visat sig alltför svårt. Följande kan dock konstateras:

- Försvarsmakten kommer med föreslagna åtgärder att på ett bättre sätt kunna uppnå nödvändiga kompetenser än om åtgärderna ej genomförs.
- Genom att anta ett arbetssätt som gör kompetensperspektivet tydligt för fler medarbetare och chefer i organisationen kan följande vinster förväntas:
 - Försvarsmakten blir mer följsam mot förändringar i omvärlden med en ökande medvetenhet om rådande kompetensläge.
 - Försvarsmakten kommer att uppfattas som en tydligare och kompetentare arbetsgivare.
 - Genom att kunna presentera en samlad bild av kompetensläget nu och framåt i tiden, kan Försvarsmakten undvika situationer där kompetensåtgärder vidtas som verkar suboptimerande.
 - Kompetensutvecklingen blir bättre prioriterad och därmed mera kostnads-effektiv.
 - Den enskilda individen får en stabilare utvecklingsplan och tydligare krav att uppfylla.
 - Genom ökad kunskap om behov av kompetens och inte minst vilken kompetens som inte behövs, ökar också möjligheterna till ansvarstagande för enskilda.
 - Genom att integrera kompetensförsörjningsarbetet i Försvarsmaktens övriga planering ökar också möjligheterna till enhetlig styrning och uppföljning.
 - En utveckling mot intresseanmälan och individens eget engagemang vid befattningsbyten ökar förutsättningen att rätt individ skall finnas på rätt plats = bättre kvalitet.
- Fredsfrämjande verksamhet bedöms komma att underlättas genom att:
 - Uppgifterna skall uppfattas som en naturlig del i yrket. Föreslagna lagändringar möjliggör för Försvarsmakten att från och med att dessa träder i kraft öka arbetsskyldigheten för anställda till att även omfatta tjänstgöring i utlandsstyrkan.
 - Reservofficerens nya roll (med tjänstgöring i grundorganisationen där yrkesofficerare därmed kan frigöras eller direkt i fredsfrämjande verksamhet).
 - Ökad mångfald och ökad andel kvinnor finns i Försvarsmakten.
 - Utveckling av nuvarande system med beredskapssoldater.

- Många av de föreslagna åtgärderna syftar till att Försvarsmakten skall framstå som en än mer attraktiv arbetsgivare (arbetet med att öka andelen kvinnliga yrkesofficerare, rekryteringsfrågorna, jämställdhetsfrågorna, utvecklingsmöjligheter för personalen m m). Detta bedöms leda till att det blir lättare att i framtiden rekrytera rätt kompetens.
- Genom införande av flerkarriärsystemet bedöms Försvarsmakten förbättra sina möjligheter att tillgodose behovet av specialister (specialisering).
- En ökning av andelen kvinnliga yrkesofficerare leder dels till att rekrytering sker från ett urval av alla ungdomar och inte bara männen samt att det har visat sig att en mer jämställd organisation uppnår bättre resultat än där stor obalans råder.

På den negativa sidan kan nämnas:

- Den ökande specialiseringen av anställda kan minska flexibiliteten vid en eventuell ändrad inriktning.

9. Ekonomiska konsekvenser

Försvarsmaktens bedömning är att det reformerade kompetensförsörjningssystemet är mer kostnadseffektivt än det nuvarande personalförsörjningssystemet. Denna effektivisering uppnås framförallt genom att merutbildningen reduceras i förhållande till dagens system.

Mot bakgrund av att arbetet med det reformerade kompetensförsörjningssystemet så här långt bara beskrivs i grova drag kan inga exakta och kvalitets säkrade kostnadsbedömningar göras. Vidare är valet av framtida skolsystem och kompetensbehovsanalysen viktiga och återstående arbeten som väsentligen påverkar kostnadsbedömningen. Då resultatet från skolreformutredaren föreligger 2003-05-01 och kompetensbehovsanalysen bedöms vara slutförd vid årsskiftet 2003/2004, är det i nuläget inte möjligt att göra relevanta bedömningar av de ekonomiska konsekvenserna. Försvarsmakten hemställer därför om att få återkomma med sin bedömning av ekonomiska konsekvenser av det reformerade kompetensförsörjningssystemet i samband med eller i budgetunderlaget för verksamhetsåret 2005.

10. Behov av ändrade förordningar

10.1 Om anställning av yrkesofficerare med särskild spetskompetens

En anpassad officersutbildning bedöms nödvändig för att tillgodose Försvarets framtida behov av att kunna anställa personal med uttalad spetskompetens, personer med särskilda egenskaper, och för att tillgodose det ökade behovet av att på ett mer flexibelt sätt än idag kunna återanställa officerare. Personer som i insatsorganisationen har behov av att kunna leda väpnad strid. (Se även paragraf 29 a §.)

Nuvarande lydelse

- officer: den som har avlagt yrkesofficers- eller reservofficersexamen

Föreslagen lydelse 2 §

- officer: den som har avlagt yrkesofficers- eller reservofficersexamen eller den som genomfört den anpassade officersutbildning som krävs för anställning enligt 29 a §.

10.2 Om anställning av reservofficerare

Mot bakgrund av förändrad utbildning av reservofficerare erfordras en anpassad anställningsform.

12 a §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse 12 a §

Den som avlagt reservofficersexamen med godkända betyg får anställas av Försvaretsmakten som reservofficer (fänrik) för en tid om sammanlagt tolv månader.

27 §

Nuvarande lydelse

Den som avlagt reservofficers- eller yrkesofficersexamen får anställas som reservofficer. Ingen får vara anställd som reservofficer efter utgången av det kalenderår då han eller hon fyller 65 år. För tjänstgöring i grundorganisationen får reservofficer anställas under högst tre år inom en period om åtta år. Anställningen får förnyas.

Föreslagen lydelse 27 §

Den som avlagt reservofficersexamen och fullgjort tjänstgöring enligt 12 § får anställas som reservofficer på viss tid för ny tjänstgöring i Försvaretsmakten. En sådan anställning får förnyas. Den som avlagt yrkesofficersexamen får anställas som reservofficer. En sådan anställning får avse viss tid och får förnyas.

10.3 Förändringar i dagersättningen

Nuvarande lydelse

Den som skiljs från utbildningen under yrkesofficers- eller reservofficersprogrammet får avgångsvederlag från och med den dag utbildningen avbryts till och med den 30:e dagen från det beslutet om att skilja honom eller henne från utbildningen meddelades. Avgångsvederlaget betalas per dag med belopp motsvarande den dagersättning och det *tillägg till dagersättningen* som officersaspiranten hade då han eller hon skildes från utbildningen.

Föreslagen lydelse 26 a §

Den som skiljs från utbildningen under yrkesofficers- eller reservofficersprogrammet får avgångsvederlag från och med den dag utbildningen avbryts till och med den 30:e dagen från det beslutet om att skilja honom eller henne från utbildningen meddelades. Avgångsvederlaget betalas per dag med belopp motsvarande den dagersättning som officersaspiranten hade då han eller hon skildes från utbildningen.

10.4 Förändring av begrepp ”krigsorganisation/krigsbefattning”

Nuvarande lydelse

Av anställningsavtalet skall framgå att en reservofficer förutom under höjd beredskap är skyldig att tjänstgöra också när totalförsvarsvärnpliktiga är skyldiga att fullgöra beredskapstjänstgöring. Av avtalet skall också framgå att en reservofficer är skyldig att tjänstgöra i den omfattning som behövs för att han eller hon skall kunna utveckla kompetensen för sin krigsbefattning.

Föreslagen lydelse 28 §

Av anställningsavtalet skall framgå att en reservofficer förutom under höjd beredskap är skyldig att tjänstgöra också när totalförsvarsvärnpliktiga är skyldiga att fullgöra beredskapstjänstgöring. Av avtalet skall också framgå att en reservofficer är skyldig att tjänstgöra i den omfattning som behövs för att han eller hon skall kunna utveckla *sin kompetens för befattning i Försvarsmakten*.

10.5 Om direktrekrytering av officerare

En anpassad officersutbildning bedöms krävas för att tillgodose Försvarets framtida behov av att kunna anställa personal med uttalad spetskompetens, personer med särskilda egenskaper och ett ökat behov att på ett mer flexibelt sätt, än idag, kunna återanställa officerare. Personer som i insatsorganisationen har behov av att kunna leda väpnad strid. (Se även 2 §.)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse 29 §

Försvarets får, om det föreligger särskilda skäl, anställa den som inte avlagt yrkes- eller reservofficersexamen som yrkes- eller reservofficer om detta särskilt erfordras för att tillgodose Försvarets behov av yrkes- eller reservofficerare med särskild kompetens. Före anställning skall anpassad officersutbildning ha genomförts. En sådan anställning får avse högst tjänstegraden brigadgeneral eller flottiljamiral.

10.6 Om befordran av officerare

För att möjliggöra olika utvecklingar i ett flerkarriärsystem är det en viktig förutsättning att dagens absoluta kopplingar mellan genomförda skolsteg och befordran tas bort. Befordran skall ske efter en samlad bedömning av den enskildes meriter.

Nuvarande lydelse

En reservofficer som fullgjort den taktiska kursen för reservofficerare med godkända betyg får befordras till kapten.

Övriga befordringar beslutas av regeringen.

Föreslagen lydelse 32 §

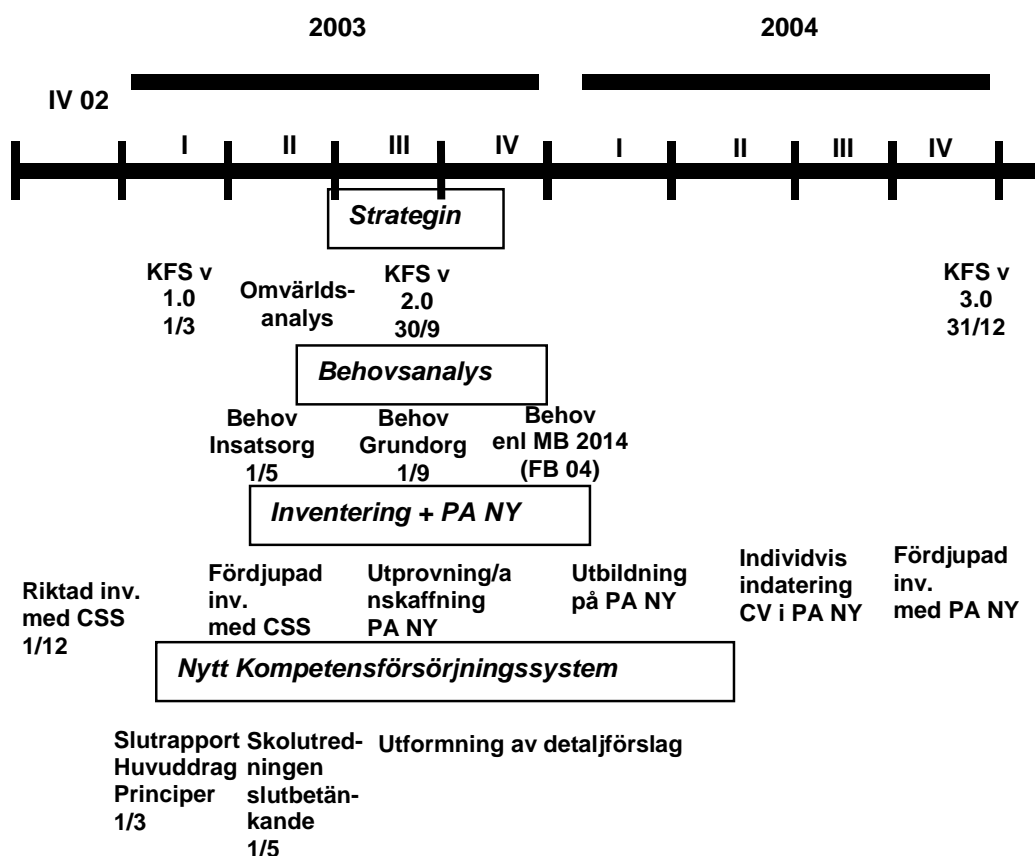
Försvarets får besluta att befordra officerare. Beslutet får avse högst tjänstegraden brigadgeneral eller flottiljamiral.

Övriga befordringar beslutas av regeringen.

30, 31, 32, 33, 34 och 35 utgår

11. Fortsatt arbete

Som tidigare angetts återstår ännu mycket innan ett reformerat kompetensförsörjningssystem kan vara implementerat i Försvarsmakten.

Bilden visar en tidsplan för det fortsatta utvecklingsarbetet av kompetensförsörjningssystemet.

Avseende Försvarsmaktens kompetensbehov skall ett underlag föreligga i samband med perspektivplanarbetets rapport 8 (våren 2004) som underlag för ett nytt försvarsbeslut.

Inventeringen samordnas successivt med införande och utbildning av ett nytt PA-system. Helt genomfört beräknas det första gången verka tidigast i slutet av 2004.

Det reformerade kompetensförsörjningssystemet kommer att ges en detaljutformning och successivt implementeras (om regeringen så beslutar). Helt genomfört bedöms det tidigast kunna vara i slutet av 2004.

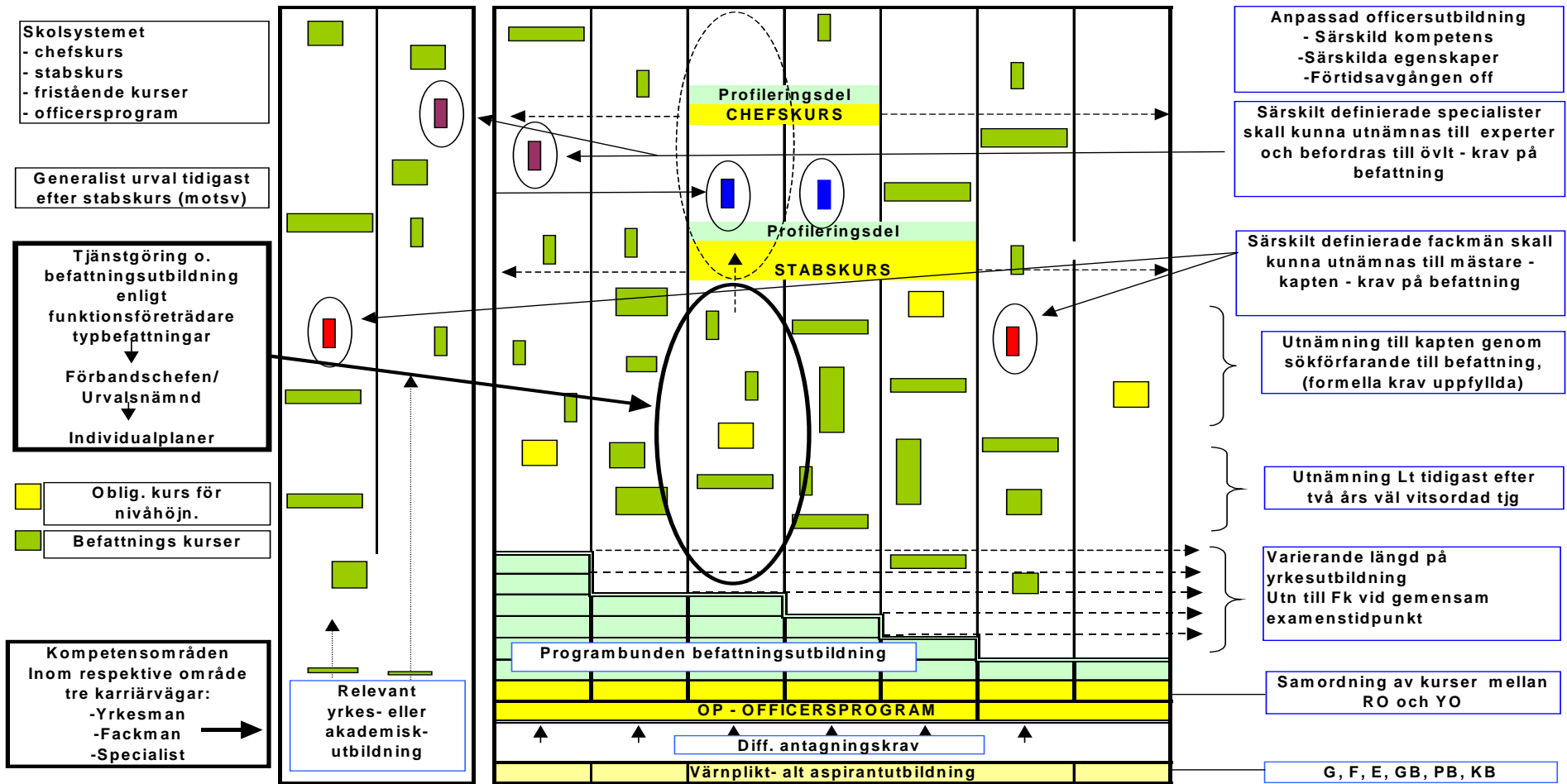
Flerkarriärsystemet

Bilden på sida 2 i denna bilaga beskriver principer för utveckling av olika karriärvägar inom ramen för ett sammanhållet karriärsystem. Av bilden framgår föreslagna program inom skolsystemet.

Bilden är uppbyggd av tre delar.

- Den nedre delen beskriver den grundläggande officersutbildningen. Här framgår grundläggande krav för rekrytering och antagning samt de tre huvudsakliga karriärvägarna inom karriärsystemet. Denna del av bilden beskriver också ingångarna för Försvarsmaktens civilanställda personal.
- Den centrala delen av bilden beskriver tjänstgöring och utbildning i olika karriärvägar och på vilka grunder en karriärväg skall utvecklas. Här framgår principer för befordran och utnämning till mästare.
- Den övre delen av bilden beskriver den utbildning som genomförs för tjänstgöring i befattning på nivå 4 (motsvarande för civilanställd personal) och uppåt, urval av generalister (den fjärde karriärvägen) samt utnämning av försvarsmaktsexperter. Här framgår också principer för anpassad officersutbildning.

FLERKARRIÄRSYSTEMET

PROGNOSTICERING Kvinnliga officerare sid 1

Pos	Tidsperiod	År 2003			År 2004			År 2005			År 2006			År 2007		
		Bedömning	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal
Rekrytering																
1	Antal kvinnor som påbörjar YOP	44	44	44	50	50	50	60	75	85	64	80	92	68	85	99
2	Anpassad officer (kvinnliga)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	SUMMA REKRYTERADE	44	44	44	50	50	50	60	75	85	64	80	92	68	85	99
Avgångar																
3	Avhopp under YOP i %	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%
	Avhopp under YOP i antal	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4	Förtida avgångar i %	5,0%	3,4%	3,0%	4,9%	3,3%	2,9%	4,8%	3,2%	2,8%	4,7%	3,1%	2,7%	4,6%	3,0%	2,6%
	Förtida avgångar i antal	22	15	13	23	15	14	24	16	15	26	18	15	28	19	16
5	Avgång ålderspension	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
	SUMMA AVGÅNGAR(avrundat)	23	15	14	23	16	14	24	17	15	26	18	16	27	20	18
Prognosticerat utfall																
6	Antal kvinnliga officerare	457	465	466	484	498	502	519	556	573	558	618	648	599	683	729
7	Totalt antal officerare	11800	11800	11800	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400
8	Antal kvinnliga officerare i % av tot.	3,88%	3,94%	3,95%	4,24%	4,37%	4,41%	4,56%	4,88%	5,02%	4,89%	5,42%	5,69%	5,25%	5,99%	6,40%
	Ökning i % från föregående år	0,28%	0,34%	0,35%	0,37%	0,44%	0,45%	0,31%	0,51%	0,61%	0,34%	0,54%	0,66%	0,36%	0,57%	0,71%
	Σ ökning under 5-årsperiod													1,65%	2,39%	2,80%
Faktiskt utfall																
9	Antal kvinnliga officerare															
10	Totalt antal officerare															
11	Antal kvinnliga officerare i % av tot.															
Historik		1998	1999	2000	2001	2002	Pos 1 avser det antal kv. officerare som påbörjat YOP två år tidigare									
	Antal kvinnor	379	391	395	412	436										
	Nyrekryterade kvinnor	35	25	38	46	42										
	Antal kvinnor med förtida avgång	11	12	30	27	15										
	% avgångna kvinnor av tot ant kv.	2,90%	3,07%	7,59%	6,55%	3,44%										

PROGNOSTICERING Kvinnliga officerare sid 2

Pos	Tidsperiod	År 2008			År 2009			År 2010			År 2011			År 2012		
		Bedömning	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal	Optimis	Pessim	Normal
Rekrytering																
1	Antal kvinnor som påbörjar YOP	72	90	106	76	95	113	80	100	120	84	105	127	88	110	134
2	Anpassad officer (kvinnliga)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	SUMMA REKRYTERADE	72	90	106	76	95	113	80	100	120	84	105	127	88	110	134
Avgångar																
3	Avhopp under YOP i %	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%	2,00%	1,50%	1,00%
	Avhopp under YOP i antal	1	1	1	2	1	1	2	2	1	2	2	1	2	2	1
4	Förtida avgångar i %	4,5%	2,9%	2,5%	4,4%	2,8%	2,5%	4,3%	2,7%	2,5%	4,2%	2,6%	2,5%	4,1%	2,5%	2,5%
	Förtida avgångar i antal	27	20	18	28	21	20	30	22	23	31	23	25	32	25	28
5	Avgång ålderspension	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
	SUMMA AVGÅNGAR	28	21	19	30	22	22	31	24	24	33	25	26	34	26	29
Prognosticerat utfall																
6	Antal kvinnliga officerare	642	752	816	689	824	907	737	901	1004	789	981	1104	843	1065	1209
7	Totalt antal officerare	11800	11800	11800	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400	11400
8	Antal kvinnliga officerare i % av tot.	5,44%	6,37%	6,92%	6,04%	7,23%	7,96%	6,47%	7,90%	8,80%	6,92%	8,60%	9,69%	7,39%	9,34%	10,61%
	Ökning i % från föregående år	-0,10%	0,05%	0,16%	0,60%	0,86%	1,05%	0,43%	0,67%	0,84%	0,45%	0,70%	0,88%	0,47%	0,74%	0,92%
	Σ ökning under 5-årsperiod													1,85%	3,01%	3,85%
Faktiskt utfall																
9	Antal kvinnliga officerare															
10	Totalt antal officerare															
11	Antal kvinnliga officerare i % av tot.															
Historik		1998	1999	2000	2001	2002	Pos 1 avser det antal kv. officerare som påbörjat YOP två år tidigare									
	Antal kvinnor	379	391	395	411	432										
	Nyrekryterade kvinnor	35	25	38	46	11										
	Antal kvinnor med förtida avgång	11	12	30	27	15										
	% avgångna kvinnor av tot ant kv.	2,90%	3,07%	7,59%	6,57%	3,47%										

Särskilda redovisningar rörande miljöfrågor

Försvarets redovisning av en nedbrytning i konkretiserade mål för försvarssektorn av de överordnade målsättningarna i Samnordisk Agenda 21 för Försvarssektorn

(Uppdrag 81 - RB 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	2
3.1 Inledning.....	2
3.2 Sammanställning	3

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19 (Fö2002/133/EPS m fl), uppdrag 81:

”Försvarmakten skall i budgetunderlaget för 2004 redovisa en nedbrytning i konkretiserade mål – kopplade till de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen – för försvarssektorn av de överordnade målsättningarna i Samnordisk Agenda 21 för Försvarssektorn.”

2. Sammanfattning

I denna redovisning återges en strukturerad koppling mellan de 21 samnordiska agenda 21-målen, Sveriges 15 miljö kvalitetsmål och försvarssektorns mål. Även Försvarmaktens mål kopplade till försvarssektorns mål framgår.

För en del av agenda 21-målen finns ingen koppling till något nationellt miljö kvalitetsmål, för en del av agenda 21-målen finns en koppling till flera olika nationella miljö kvalitetsmål.

3. Redovisning

3.1 Inledning

Under 1999 antogs de 15 nationella miljö kvalitetsmål som idag utgör grunden för allt miljöarbete som bedrivs i Sverige. Samtidigt som dessa mål utarbetades, antog de nordiska försvarsministrarna 21 stycken agenda 21-mål. Dessa utgår från de överenskommelser som gjordes under Rio-mötet 1992. När målen för Försvarssektorn arbetades fram under 1999 användes de 15 miljö kvalitetsmålen som en grund för arbetet. Det har därför alltid funnits en koppling mellan försvarssektorns miljöarbete och Sveriges miljö kvalitetsmål. I det följande redovisas nu även kopplingen till de 21 samnordiska agenda 21-målen.

De åtgärder som måste vidtas för att nå målen kommer att utarbetas inom ramen för sektorsarbetet. Därefter inarbetas dessa i Försvarmaktens och de övriga myndigheternas verksamheter.

3.2 Sammanställning

Samnordisk Agenda 21 mål	Nationella miljö kvalitetsmål	Försvarsektorns mål till 2010 (Utgångsår 1995)	Försvarsmaktens delmål till 2005 (Utgångsår 1995)
Öka miljömedvetenheten hos all personal i försvarssektorn genom information och utbildning om miljö- och naturskydd, bl.a. hur miljöpåverkan begränsas eller helt undviks.		Pågår hos respektive myndighet men kommer att intensifieras under 2003/2004.	
Tillförsäkra en kontinuerlig förbättring av miljön, bl.a. genom att införa miljöledningssystem, anpassade till det enskilda landets behov, hos försvarssektorns myndigheter.		Arbete sker hos respektive myndighet.	Miljöledningssystem till 2001-12-31.
Begränsa och förebygga mark-, vatten- och luftföroreningar och i största utsträckning vidta återställande åtgärder efter tidigare föroreningar.	Frisk luft	Minska utsläpp av kväveoxider med 43 %.	Minska utsläpp av kväveoxider med 40 %.
		Minska utsläpp av kolväten med 64 %.	Minska utsläpp av kolväten med 40 %.
	God bebyggd miljö	Minska miljöpåverkan genom att åtgärda alla miljöfarliga lämningar, riskklass 2 (stor risk) till 2006 samt 50 % av riskklass 3 (måttlig risk) till 2010.	Projekt bedrivs i Försvarsmaktens regi.
	Ingen övergödning	Minska kvävebelastningen från användningen av urea med 85 %.	Minska kvävebelastningen från användning av urea med 60 %.
	Bara naturlig försurning	Utsläpp av svaveloxider minskas med 63 %.	Utsläpp av svaveldioxider minskas med 50 %.
	Begränsad klimatpåverkan	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 63 %.	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 60 %.
			60 % av de bensindrivna bilarna skall ha en förbrukning som understiger 8,5 l/100 km vid blandad körning.
	Giftfri miljö	Minska spridning av bly från ammunition i terräng med 95 %.	Minska spridning av bly från ammunition i terräng med 80 %.

Samnordisk Agenda 21 mål	Nationella miljökvalitets- mål	Försvarssektorns mål till 2010 (Utgångsår 1995)	Försvarsmaktens delmål till 2005 (Utgångsår 1995)
		Användningen av miljöfarliga batterier innehållande kadmium och kvicksilver skall ha upphört 2010.	Användningen av miljöfarliga batterier innehållande kvicksilver skall ha upphört. 50 % av kadmiumhaltiga batterier byts till miljövänligare alternativ.
		Minskad användning av kemiska produkter med 30 %.	Minska användning av kemiska produkter med 20 %.
		Minskad användning av farliga lösningsmedel och lösningsmedelshaltiga produkter med 50 %.	Minskad användning av farliga lösningsmedel och lösningsmedelshaltiga produkter med 30 %.
Begränsa och i största möjliga utsträckning upphöra med användningen av ämnen som skadar eller påverkar atmosfären.	Begränsad klimatpåverkan	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 63 %.	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 60 %. 60 % av de bensindrivna bilarna skall ha en förbrukning som understiger 8,5 l/100 km vid blandad körning.
		Skyddande ozonskikt	Avveckla all CFC och HCFC. Avveckling av all CFC och HCFC i 50 % av krigsmateri- alet.
	Avveckling av all halon utom i u-båtar och stridsflygplan.	Avveckling av halon i 50 % av stridsfordonen.	
Medverka till att begränsa och minska gränsöverskridande luft- och havsföroreningar.	Frisk luft	Minska utsläpp av kväveoxider med 43 %.	Minska utsläpp av kväveoxider med 40 %.
		Minska utsläpp av kolväten med 64 %.	Minska utsläpp av kolväten med 40 %.
	Ingen övergödning	Minska kvävebelastningen från användningen av urea med 85 %.	Minska kvävebelastningen från användning av urea med 60 %.
	Bara naturlig försurning	Utsläpp av svaveloxider minskas med 63 %.	Utsläpp av svaveldioxider minskas med 50 %.
	Begränsad klimatpåverkan	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 63 %.	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 60 %. 60 % av de bensindrivna bilarna skall ha en förbrukning som understiger 8,5 l/100 km vid blandad körning.
		Hav i balans samt levande kust och skärgård	Minimera störning på djurliv och friluftsliv.

Samnordisk Agenda 21 mål	Nationella miljö kvalitetsmål	Försvarssektorns mål till 2010 (Utgångsår 1995)	Försvarsmaktens delmål till 2005 (Utgångsår 1995)
		Minimera fysisk påverkan i känsliga biotoper.	Minimera fysisk påverkan i känsliga biotoper.
Begränsa användningen av farliga kemikalier och metaller.	Giftfri miljö	Minska spridning av bly från ammunition i terräng med 95 %.	Minska spridning av bly från ammunition i terräng med 80 %.
		Användningen av miljöfarliga batterier innehållande kadmium och kvicksilver skall ha upphört 2010.	Användningen av miljöfarliga batterier innehållande kvicksilver skall ha upphört. 50 % av kadmiumhaltiga batterier byts till miljövänligare alternativ.
		Minska användningen av kemiska produkter med 30 %.	Minska användningen av kemiska produkter med 20 %.
		Minska användningen av farliga lösningsmedel och lösningsmedelshaltiga produkter med 50 %.	Minska användningen av farliga lösningsmedel och lösningsmedelshaltiga produkter med 30 %.
Minska användningen av vatten och energi och så långt möjligt främja användningen av förnybara energikällor.	Begränsad klimatpåverkan	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 63 %.	Minskning av koldioxidutsläpp från fossila bränslen med 60 %. 60 % av de bensindrivna bilarna skall ha en förbrukning som understiger 8,5 l/100 km vid blandad körning.
Minska användningen av råvaror och övriga resurser.	God bebyggd miljö	Genom arbete med miljöledningssystem.	
Minska bullerpåverkan.	God bebyggd miljö	Alla fastigheter för permanentboende vid flygplatser inom maxbullergränsen 90 dBA skall vid behov ha fått bullerisolerande åtgärder.	Alla fastigheter för permanentboende vid Malmen inom maxbullergränsen 90 dBA skall senast 2005 ha bullerisolerats.
		Åtgärder genomförs för att minska bullerpåverkan runt skjutbanor samt övnings- och skjutfält så att antal bullerut-satta permanentboende reduceras med 25 % inom ljudnivån 65 dBA.	Åtgärder genomförs för att minska bullerpåverkan runt skjutbanor samt övnings- och skjutfält så att antal bullerut-satta permanentboende reduceras med 10 % inom ljudnivån 65 dBA.
		För permanentboende inom 95 dB _{clx} (grov artilleri) begränsas bullerstörningarna där omständigheterna så medger.	
Ställa upp och tillämpa miljökrav vid anskaffning av materiel och vid byggande.		FORTV samt FMV miljöledningssystem.	

Samnordisk Agenda 21 mål	Nationella miljö kvalitetsmål	Försvarssektorns mål till 2010 (Utgångsår 1995)	Försvarsmaktens delmål till 2005 (Utgångsår 1995)
Minska mängden avfall, särskilt farligt avfall.		ISO-certifierade transporter används (FMLOG).	
Hantera och sortera avfall, även farligt avfall, på ett miljömässigt försvarbart sätt och i möjligaste mån tillämpa kretsloppsprincipen.		Källsortering sker på de flesta platser i landet.	
Ta största möjliga hänsyn till miljön i samband med transporter.		ISO-certifierade transporter används (FMLOG).	
Genomföra bygg- och anläggningsarbeten på ett så miljövänligt sätt som möjligt.		FORTV miljöledningssystem.	
Genomföra naturskydd och återställa skadad natur, särskilt inom försvarets känsliga områden. I största möjliga utsträckning skydda och bevara den biologiska mångfalden i samband med militär verksamhet.	Levande skogar	Skogsbruket uppfyller kraven för miljöcertifiering enligt FSC senast 2007.	50 % av skogsbruket uppfyller kraven för miljöcertifiering enligt FSC.
		Bevara den biologiska mångfalden på lägst nuvarande nivå på övnings- och skjutfält.	Uppförande av ÖMAS.
		Alla nyckelbiotoper är undantagna från skogsbruk och skyddas mot negativ påverkan från övningsverksamheten.	
	Rikt odlingslandskap	Odlingslandskapets naturvärden bibehålls eller ökar på övnings- och skjutfält.	Odlingslandskapets naturvärden bibehålls eller ökar på övnings- och skjutfält.
		Markslitage och markpackning begränsas.	Markslitage och markpackning begränsas.
	Hav i balans samt levande kust och skärgård	Minimera störning på djurliv och friluftsliv.	Minimera störning på djurliv och friluftsliv.
		Minimera fysisk påverkan i känsliga biotoper.	Minimera fysisk påverkan i känsliga biotoper.
I den omfattning det är möjligt av säkerhetsskäl ge allmänheten tillgång till naturvärdena inom försvarets övningsområden.		Sker genom ÖMAS arbetet samt lokala initiativ.	
I största möjliga utsträckning främja användningen av miljövänlig teknologi, tekniska processer och arbetsmetoder.		Sker genom arbete med miljöledningssystem.	

Samnordisk Agenda 21 mål	Nationella miljökvalitets- mål	Försvarssektorns mål till 2010 (Utgångsår 1995)	Försvarsmaktens delmål till 2005 (Utgångsår 1995)
Ta initiativ till och stödja försvarsrelaterad miljöforskning.		Samarbete samt stöd till FOI.	
Ta miljöhänsyn i beslutsprocessen.		Intensifieras under kommande år.	
Ta initiativ till och genomföra internationellt samarbete på miljöområdet.		Sker hos samtliga myndigheter.	

Särskilda redovisningar rörande bilateralt samarbete

Försvarsmaktens förslag till årsplaner för 2004 för det bilaterala samarbetet med Rysslands respektive Ukrainas försvarsmakter

(Uppdrag 68 - RB 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	3
3.1 Inriktning av verksamheten avseende Ryssland.....	3
3.1.1 <i>Chefsmöten.....</i>	3
3.1.2 <i>Förbandsutbyten</i>	4
3.1.3 <i>Funktionsvisa erfarenhetsutbyten</i>	4
3.1.4 <i>Förslag till Arrangemangsplan för utbytet Sverige – Ryssland 2004 .</i>	4
3.2 Inriktning av verksamheten avseende Ukraina	6
3.2.1 <i>Bakgrund.....</i>	6
3.2.2 <i>Inriktning</i>	6
3.2.3 <i>Förslag till Arrangemangsplan för utbytet Sverige – Ukraina 2004... </i>	7

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö 2002/133/EPS m fl, uppdrag 68:

”Försvarmakten skall i budgetunderlaget för 2004 redovisa förslag till årsplaner för 2004 (arrangemangsplaner) för det bilaterala samarbetet med Rysslands respektive Ukrainas försvarsmakter.”

2. Sammanfattning

- En allmän utgångspunkt för Försvarmaktens bilaterala förbindelser bör vara att så långt möjligt se dessa främst utifrån ett nytto- och kvalitetsperspektiv för Försvarmakten.
- Rysslands deltagande i det europeiska säkerhetspolitiska samarbetet är viktigt för att garantera stabilitet och säkerhet på lång sikt i Europa.
- Ukrainas deltagande i det europeiska säkerhetspolitiska samarbetet är viktigt för att garantera stabilitet och säkerhet på lång sikt i Europa. Det synes därmed finnas ett svenskt säkerhetspolitiskt intresse att utveckla samarbetet med Ukraina.
- Försvarmakten bedömer att det bilaterala utbytet med Ryssland utgör en viktig del i det förtroendeskapande och säkerhetsfrämjande samarbetet i närområdet.
- Ur Försvarmaktens synvinkel är det väsentligt att utbytet med Ryssland ges en mer långsiktig strategisk inriktning. Det är väsentligt att utbytet sker på alla nivåer (central, regional och lokal) och inom olika områden för att säkerställa en bred kontaktyta.
- Det bilaterala utbytet med Ukraina bör bibehålla nuvarande omfattning och även fortsatt inriktas mot försvarsmiljöområdet samt samarbete avseende ammunitions- och minröjningsfrågor. I övrigt bör det finnas en beredskap att uppta samarbete, främst kunskapsöverföring, även inom andra områden allt efter Regeringskansliets inriktning.

3. Redovisning

3.1 Inriktning av verksamheten avseende Ryssland

En allmän utgångspunkt för Försvaretsmaktens bilaterala förbindelser bör vara att se dessa utifrån ett nytto- och kvalitetsperspektiv. Det är väsentligt att utbytet med Ryssland ges en mer långsiktig strategisk inriktning och att det sker på alla nivåer och inom olika områden för att säkerställa en bred kontaktyta.

Ryskt deltagande och engagemang i det säkerhetspolitiska samarbetet är en viktig förutsättning för att garantera stabilitet och säkerhet på lång sikt i Europa. Samarbetet med Ryssland utgör en viktig del av det pågående samarbetet inom Arktis-, Barents- och Östersjöregionerna.

Försvaretsmaktens instrument för att utveckla kontakterna och samarbetet med Ryssland är de så kallade arrangemangsplanerna (AP) vilka upprättas årligen sedan 1996. Det bilaterala utbytet omfattar idag aktiviteter såsom stabssamtal på militärstrategisk nivå, chefsmöten, förbandsutbyten samt funktionsvisa erfarenhetsutbyten. En strävan är att utveckla det bilaterala samarbetet till att bli långsiktigt och kontinuerligt.

De bilaterala kontakterna i enlighet med AP mellan de ryska väpnade styrkorna och svenska försvarsmakten omfattade 18 aktiviteter under 2002, varav endast tio aktiviteter genomfördes (på ryskt initiativ inställdes sju aktiviteter, på svenskt initiativ inställdes en aktivitet). Den, från rysk sida, stora mängden inställda aktiviteter bedöms bero på bristande ekonomiska resurser i allmänhet för denna verksamhet och inte ett uttryck för medveten ambitionssänkning endast riktad mot Sverige. Att aktivitetsplanen för 2003 endast innehåller elva aktiviteter, får därför ses som en anpassning till reella ekonomiska prioriteringar på den ryska sidan. Aktiviteterna har genomförts inom de områden som nämnts ovan.

Utformandet av 2004 års plan påverkas till stor del av utfallet av de aktiviteter som planeras genomföras 2003. Från Försvaretsmaktens sida förordas att det fortsatta bilaterala utbytet med Ryssland anpassas så att en större grad av genomförande erhålls. En högre ambitionsnivå vad gäller antalet aktiviteter för 2004 jämfört med 2003 förordas därför ej.

3.1.1 Chefsmöten

Chefsmöten är väsentliga att genomföra, dels för att diskussioner skall kunna föras som har beröring med den långsiktiga utvecklingen av stridskrafterna, dels för att säkerställa att besöksutbyten kan genomföras på de lägre nivåerna.

3.1.2 *Förbandsutbyten*

Vad avser utbyten på förbandsnivå bör dessa fördjupas och ges ett något annorlunda innehåll än idag. Idag benämns utbytet mellan förbanden som vänförbandsutbyte, vilket ger en missvisande bild av den verksamhet som avses. Trots att det förtroendeskapande elementet fortsatt är en viktig del i utbytet, bör utbytet fördjupas till att omfatta även praktisk verksamhet. Utifrån Försvarens perspektiv förordas den långsiktiga strävan att utveckla förbandsutbytena till att i huvudsak anta karaktären av bi- och multilateral övningsverksamhet. Aktiviteter på denna nivå bör därför benämnas "erfarenhets- och övningsutbyten mellan förband" för att ge en mer korrekt bild av den verksamhet som Försvaret önskar att aktiviteten skall innehålla.

3.1.3 *Funktionsvisa erfarenhetsutbyten*

Vad avser de funktionsvisa erfarenhetsutbytena förordas att dessa koncentreras till färre funktioner och fördjupas ytterligare (kvalitetskriteriet).

- De erfarenhetsutbyten som idag förekommer inom miljöområdet och inom området för NBC-skydd och NBC-skyddsforskning förordas fortsätta.
- Erfarenhetsutbytet inom området marin sjöräddning, vilket kommit till stånd i och med planeringen av den marina samövning som avses äga rum under 2004, förordas fortsätta även efter denna övnings genomförande. Detta utbyte bör dessutom fördjupas till att inkludera även andra submarina områden, ubåtsräddning, etc.
- Erfarenhetsutbytet inom området demokrati och ledarskap bör även i fortsättningen helt finansieras av särskilda medel tilldelade av UD.

3.1.4 *Förslag till Arrangemangsplan för utbytet Sverige – Ryssland 2004*

	<i>Benämning på arrangemanget</i>	<i>Antal deltagare</i>
<u>Gemensamma arrangemang</u>		
Övningsverksamhet/Erfarenhetsutbyte mellan förband	Marinövning.	

	<i>Benämning på arrangemanget</i>	<i>Antal deltagare</i>
<u>Arrangemang i Sverige</u>		
Chefsbesök	Besök av chefen för Leningrads militärområde till Sveriges Norra militärdistrikt.	4
Chefsbesök	Besök av chefen för de ryska Marinstridskrafterna till svenska marininspektören.	4
Stabssamtal	Stabssamtal.	5
Funktionsvis verksamhet	Besök av en delegation från NBC-trupperna för att diskutera samarbete och forskning inom området för NBC-skydd.	5
Funktionsvis verksamhet	Besök av en miljödelegation från Ryska federationen.	4
Erfarenhetsutbyte mellan förband	Besök av en delegation från 200. Motorskyttebrigaden i Leningrads militärområde till 19. Infanteriregementet inklusive deltagande i den militära patrulltävlingen NOVOS.	5
<u>Arrangemang i Ryssland</u>		
Chefsbesök	Besök av arméinspektören.	5
Funktionsvis verksamhet	Besök av en delegation från den svenska försvarsmakten för diskussioner kring erfarenhetsutbytet inom området ledarskap och medinflytande.	5
Erfarenhetsutbyte mellan förband	Besök av en delegation från 5. Infanteriregementet till 138. Motorskyttebrigaden i Leningrads militärområde.	4
Erfarenhetsutbyte mellan förband	Besök av en delegation från 6. Luftvärnsregementet till 141. Luftvärnsbrigaden i Leningrads militärområde.	4
Erfarenhetsutbyte mellan förband	Besök av en delegation från K 4 till ett ryskt förband.	4
Erfarenhetsutbyte mellan förband	Besök av ett fartygsförband från den svenska marinen till marinbasen i Baltijsk.	3 fartyg

3.2 Inriktning av verksamheten avseende Ukraina

3.2.1 *Bakgrund*

Ukrainas deltagande och engagemang i det säkerhetspolitiska samarbetet är en viktig förutsättning för att garantera stabilitet och säkerhet på lång sikt i Europa. Sedan några år tillbaka pågår ett arbete med att utveckla de bilaterala kontakterna med Ukraina inom det försvarsrelaterade området. Det synes vara ett svenskt säkerhetspolitiskt intresse att upprätthålla och utveckla detta bilaterala samarbete.

Som ett led i detta arbete undertecknades 2001 ett protokoll med Ukrainas regering rörande samarbete på försvarsområdet. Protokollet föreskriver att det årligen skall upprättas en plan för det bilaterala utbytet mellan Sveriges Försvarsmakt och Ukrainas Väpnade styrkor.

Utöver de bilaterala aktiviteterna samarbetar de svenska och ukrainska försvarsmakterna även inom ramen för PFF-samarbetet. Detta samarbete regleras dock ej i den årligen upprättade bilaterala planen.

3.2.2 *Inriktning*

En allmän utgångspunkt för Försvarsmaktens bilaterala förbindelser bör vara att se dessa utifrån ett nytto- och kvalitetsperspektiv. Mot bakgrund av ovan redovisade resonemang bör verksamheten i stort bibehålla nuvarande omfattning.

Det påbörjade samarbetet inom områdena

- Ammunitions- och minröjning
- Miljöfrågor rörande militära aktiviteter

fortsätter.

Beträffande samarbetet inom ammunitions och minröjningsområdet, förordar Försvarsmakten att samarbetet inriktas till att genomföra tidsmässigt längre besök och med ett färre antal deltagare. Syftet är att i ett längre perspektiv erhålla större substans i utbytet genom kortare växeltjänstgöringar.

Beroende på Regeringskansliets inriktning, samt utfall och utveckling av pågående samarbete, kan även en fördjupning av samarbetet övervägas. Försvarsmakten föreslår att en eventuell fördjupning genomförs som särskilda projekt inom ovan nämnda samarbetsområden.

En sådan ambitionsökning förutsätter dock en särskild tillförsel av resurser, såväl ekonomiska som personella. I övrigt bör det finnas en beredskap att uppta samarbete, främst för kunskapsöverföring, även inom andra områden.

Bilaterala samtal (stabssamtal) genomförs även fortsättningsvis årligen med syfte att upprätthålla och utveckla de militärstrategiska kontakterna med Ukraina samt koordinera det bilaterala försvarsrelaterade samarbetet och upprättandet av de årliga planerna.

3.2.3 Förslag till Arrangemangsplan för utbytet Sverige – Ukraina 2004

Aktiviteter i Ukraina

Aktivitet	Deltagare	Syfte	Ansvarig
Besök av svensk delegation avseende försvarsmiljöfrågor.	3	Samtal avseende samarbete kring försvarsmiljöfrågor.	HKV GRO MILJÖ
Besök av delegation från SWEDEC.	1-2 (1-2 veckor)	Samarbete ammunitions- och minröjning.	SWEDEC
E s o	E s o	E s o	E s o

Aktiviteter i Sverige

Aktivitet	Deltagare	Syfte	Ansvarig
Stabssamtal	3	Militärstrategiska samtal samt diskussioner avseende bilateralt samarbete. Samtal kring bilateral årsplan 2004 och eventuellt undertecknande av årsplan.	HKV STRA
Besök av ukrainsk delegation avseende försvarsmiljöfrågor.	3	Samtal avseende samarbete kring försvarsmiljöfrågor.	HKV GRO MILJÖ
Besök av delegation från ukrainska ingenjörskåren.	1-2 (1-2 veckor)	Samarbete ammunitions- och minröjning.	SWEDEC

Särskilda redovisningar rörande grundorganisationsfrågor, planering av övningsverksamhet och samverkan mellan myndigheter

(Uppdrag i regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL samt Uppdrag 67 och 85 – RB 2003, 2002-12-19)

Innehållsförteckning

1. Försvarsmaktens redovisning av prognosticerade rationaliseringar och besparingar inom Försvarsmaktens logistik för perioden 2003-2005 (Uppdrag i regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL).....	2
1.1 Uppgiften.....	2
1.2 Sammanfattning.....	2
1.3 Redovisning.....	2
1.3.1 Bakgrund.....	2
1.3.2 Områden med särskilt fokus.....	3
1.3.3 FMLOG utveckling mot den framtida Försvarsmakten.....	3
1.3.4 Samordning av ledningsorganisationen.....	4
1.3.5 Outsourcing/upphandling av verksamhet.....	4
1.3.6 Koncentrering av produktion.....	4
1.3.7 Redovisning av prognostiserade rationaliseringar och besparingar.....	5
1.3.8 Uppföljning.....	5
2. Försvarsmaktens förslag till arbetsordning vid inrättandet av en nationell samverkansgrupp för de myndigheter som arbetar med ammunitions- och minröjning till lands och till sjöss (Uppdrag 67 – RB 2003).....	7
2.1 Uppgiften.....	7
2.2 Sammanfattning.....	7
2.3 Genomförd verksamhet m.m.....	8
2.3.1 Berörda myndigheter och verksamhetsställen inom Försvarsmakten (huvudaktörer).....	9
2.3.2 Möjliga områden för samordning.....	9
2.3.3 Arbetsordning för nationella samverkansgruppen.....	10
2.3.4 Utvärdering av nationella samverkansgruppens arbete.....	11
2.3.5 Fortsatt verksamhet.....	11
3. Försvarsmaktens redovisning av planeringen avseende övningsverksamheten för 2004-2005 (Uppdrag 85 – RB 2003).....	12
3.1 Uppgiften.....	12
3.2 Sammanfattning.....	12
3.3 Redovisning.....	13
3.3.1 Planeringsgrund för övningar.....	14
3.3.2 Beräkningsgrunder för övningskostnader.....	15
3.3.3 Plan för Försvarsmaktens operativa och taktiska övningar 2004-2005.....	17

1. Försvarsmaktens redovisning av prognosticerade rationaliseringar och besparingar inom Försvarsmaktens logistik för perioden 2003-2005 (Uppdrag i regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)

1.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL:

"Försvarsmakten skall redovisa prognosticerade rationaliseringar och besparingar inom Försvarsmaktens logistik för perioden 2003 till och med 2005."

1.2 Sammanfattning

Försvarsmaktens logistik (FMLOG) har definierat fyra områden som ges särskilt fokus för rationaliseringar och besparingar.

Dessa är:

- FMLOG utveckling mot den framtida försvarsmakten.
- Samordning av ledningsorganisationen.
- Outsourcing/upphandling av verksamhet.
- Koncentrering av produktion.

Prognosticerade rationaliseringar och besparingar under perioden 2003 till och med 2005 är:

	2003	2004	2005
Besparing/ rationalisering	30 mkr	150 mkr	250 mkr

Beloppen anger rationaliseringar och besparingar i förhållande till FMLOG kostnadsutfall under verksamhetsåret 2002.

Försvarsmaktens grundorganisation avseende förband, skolor och centra samt de uppgifter dessa har antas i stort gälla även efter 2004.

1.3 Redovisning

1.3.1 Bakgrund

Försvarsmaktens logistik organiserades 2002-01-01. Syftet var att skapa förutsättningar för rationellare drift och möjliggöra kostnadsreduceringar inom underhålls- och stödverksamheten.

Under det första året har målet varit att etablera organisationen och skapa förutsättningar för den omstrukturering av verksamheten som kraven på kostnadsreducingar ställer.

FMLOG utgör en stor del av Försvarets organisation. Effektiviteten inom FMLOG är därför av vital betydelse för Försvaretsmakten. Verksamheten, metoderna och organisationen måste därför ständigt granskas och utvecklas.

1.3.2 Områden med särskilt fokus

I syfte att underlätta analysarbetet har FMLOG verksamhet brutits ned i fyra områden som ges särskilt fokus för att identifiera möjliga rationaliseringar och besparingar:

- FMLOG utveckling mot den framtida försvarsmakten
- Samordning av ledningsorganisationen.
- Outsourcing/upphandling av verksamhet.
- Koncentrering av produktion.

Ett viktigt element i utvecklingen är personalen och dess kompetens. Kompetensutveckling är därför ett viktigt medel för att nå målen inom angivna fokusområden.

1.3.3 FMLOG utveckling mot den framtida Försvaretsmakten

Logistiken förändras i det nya försvaret. Kraven på beredskap, som är styrande för hur logistiken är inrättad, har ändrats genom att invasionsförsvaret utvecklas mot ett insatsförsvaret. Utvecklingen av logistiken är en del av det nätverksbaserade framtida försvaret.

Utvecklingen av logistiken i det civila näringslivet går mot mer integrerad och minimerad lagerhållning. Logistiken utvecklas med hjälp av datastöd och moderna metoder för styrning och uppföljning. Denna utveckling skall tas tillvara av FMLOG.

Rationaliseringar och besparingar inom detta område erhålls genom att nya metoder utvecklas främst inom produkt- och tjänsteområdena förrådshållning, drivmedelsförsörjning, transportledning, förnödenhetsredovisning, reseadministration samt upphandlings- och inköpsverksamhet.

1.3.4 Samordning av ledningsorganisationen

Hittills gjorda analyser påvisar möjligheten att minska kostnaderna för lokal administration inom FMLOG. Detta visar sig i de nyckeltal som definierats för att mäta omkostnadernas del av produktionspriserna.

I syfte att åstadkomma en bättre relation till de viktigaste kunderna ska en tydligare kontaktyta mot förbanden åstadkommas. Härigenom kan stödet till såväl förbandsproduktion som insats effektiviseras.

Rationaliseringar och besparingar inom detta område kommer att erhållas genom att antalet lokala enhetsledningar reduceras, ledningsresurserna samordnas bättre samt genom en allmän rationalisering inom administrationen.

1.3.5 Outsourcing/upphandling av verksamhet

FMLOG kan genom att perifera produktområden outsourcas, tydligare koncentrera verksamheten till områden som kräver stöd från en militär logistikorganisation. Kravet på en kompetent berednings- och upphandlingsorganisation ökar dock i takt med att mer verksamhet upphandlas.

Rationaliseringar och besparingar inom detta område erhålls genom att produkt- och tjänsteområden som inte är militärt unika och där kostnadseffektivitet kan uppnås, upphandlas av externa leverantörer. Exempel på sådana produkt- och tjänsteområden är lokalvård, avfallshantering, transportverksamhet och lagerhållning.

1.3.6 Koncentrering av produktion

Gjorda analyser visar att resurser kan utnyttjas bättre om verksamhet inom samma eller liknande produktområden koncentreras till färre platser. Härvid kan främst kostnader för lokaler och administration sparas. Överkapacitet av lokaler kan avvecklas. En bättre samordnad och koncentrerad produktion kan lättare bära de investeringar som krävs för att uppnå maximal produktivitet.

Exempel på produkt- och tjänsteområden där sådan koncentrering kan ske är verkstadsproduktion, förändrade förrådsställningsprinciper av materiel, ekonomiredovisning, fakturahantering, lönehantering samt betjäning av telefonväxlar.

1.3.7 Redovisning av prognostiserade rationaliseringar och besparingar

Prognostiserade rationaliseringar och besparingar för verksamhetsåren 2003, 2004 och 2005 anges i förhållande till FMLOG kostnadsutfall under verksamhetsåret 2002.

Försvarsmaktens grundorganisation avseende förband, skolor och centra samt de uppgifter dessa har antas i stort gälla även efter 2004.

Rationaliseringar och besparingar kräver i vissa fall att medel omfördelas för att täcka de kostnader som uppstår under själva omställningsprocessen. Dessa kan omfördelas inom ramen för de beställda tjänsterna, genom tilläggsbeställningar eller genom att särskilda investeringsmedel tillförs. En besparing i stödproduktionen kan också innebära att den producerade tjänsten blir effektivare. På detta sätt åstadkoms kostnadsbesparingar också direkt i den understödda produktionen. Ett exempel på detta är upphandlingsområdet.

Investeringar och ett eventuellt mervärde för kunden av en rationalisering kan beräknas först efter analys i varje enskilt beslut. Nettobesparingarna kan därför i vissa fall infalla på annan tidpunkt än vad som anges i prognosen.

	2003	2004	2005
Besparing/ rationalisering	30 mkr	150 mkr	250 mkr

1.3.8 Uppföljning

Högkvarterets organisation och övergripande metod för att styra och följa upp verksamheten inom FM LOG redovisades under rubriken ”Redovisning av principer för ekonomiska styrnings- och uppföljningsrutiner med anledning av inrättande av FMLOG” i ÅR 2001, 2002-03-01 bilaga 9, dnr HKV 23 383:62418.

Följande kompletteringar kan redovisas:

Styrmodell

Chefen för grundorganisationsledningen (C GRO) har Överbefälhavarens delegation att verksamhetsleda FMLOG. C GRO avväger i dialoger uppgifter och resurser för kärnverksamheten vid förband, skolor samt för underhållstjänst och stödverksamhet. C GRO kan därför målformulera servicegrad och standarder i stödverksamheten.

C GRO har 2002-12 fastställt en utvecklad modell för kostnads- och produktivitetssuppföljning med mål (kort- och långsiktigt) och redovisning som tillämpas från och med 2003.

I modellen ingår ett antal styrande nyckeltal avseende kalkylkostnader och produktivitet.

Organisation för uppföljning

C GRO har inrättat:

- en styrgrupp FMLOG med representanter ur Högkvarteret och FMLOG som rådgivande grupp,
- en handläggargrupp (2 personer) som enbart arbetar med styrning och uppföljning av FMLOG samt
- särskilda controllerhandläggare för modell-, metod- och analysuppgifter.

C GRO understöds därutöver av sakområdesansvariga ledningar och avdelningar inom Högkvarteret på samma sätt som för verksamhetsledning av övriga förband och skolor.

2. Försvarsmaktens förslag till arbetsordning vid inrättandet av en nationell samverkansgrupp för de myndigheter som arbetar med ammunitions- och minröjning till lands och till sjöss (Uppdrag 67 – RB 2003)

2.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19 (Fö2002/133/EPS m fl), uppdrag 67:

”Försvarsmakten skall inrätta en nationell samverkansgrupp för de myndigheter som arbetar med ammunitions- och minröjning till lands såväl som till sjöss. Gruppens arbete bör minst omfatta följande frågor: Forskning och teknikutveckling, materielanskaffning, internationella aktiviteter, personalfrågor, utbildning samt metodutveckling.

Försvarsmakten skall i samband med budgetunderlaget redovisa förslag till arbetsordning för gruppen samt senast den 31 oktober 2003 redovisa en utvärdering av samverkansgruppens verksamhet.”

2.2 Sammanfattning

Myndigheterna i den nationella samverkansgruppen har gemensamt utarbetat underlaget till denna redovisning.

Mycket verksamhet är samordnad redan idag, men möjligheter till förbättringar finns, såväl inom som mellan myndigheterna. Nationella samverkansgruppens första formella möte genomfördes 2003-02-13 med SWEDEC som sammankallande. Uppgiften var främst att komplettera tidigare insänt underlag till Regeringskansliet med verksamheten till sjöss samt identifiera samordningsområden. Följande myndigheter och verksamhetsställen inom Försvarsmakten var kallade: Förvarshögskolan, Försvarets Materielverk, Totalförsvarets Forskningsinstitut, Statens Räddningsverk, Rikspolisstyrelsen, Krisberedskapsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen samt inom Försvarsmakten, HKV, ATK, FTK, MTK, Ing 2, 4, Minkriflj, MSS, SkyddsC, LG/FHTE.

Huvudaktörer för ammunitions- och minröjning är Statens Räddningsverk, Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsen. Totalförsvarets Forskningsinstitut och Försvarets Materielverk har viktiga roller som stödjande myndigheter.

Givna uppgifter för gruppen bör kompletteras med ”erfarenhetsåterföring” (Lessons Learned). En arbetsordning bedöms inte erfordras bl a beroende på att mycket av verksamheten genomförs i linjeorganisationen och i ordinarie budgetarbete. Däremot föreslås en beskrivning av gruppens arbetsformer som erforderligt för fortsatt verksamhet. Den redovisas i detalj under kapitel 2.3.3.

Utvärdering av gruppens verksamhet skall redovisas 2003-11-01. Försvarsmakten föreslår, mot bakgrund av gruppens arbete, att en lägesrapport sker 2003-11-01 och att en första utvärdering av verksamheten rapporteras 2004-11-01.

2.3 Genomförd verksamhet m m

Under flera år har en viss samordning skett mellan myndigheterna främst inom utbildning, metodik och lån av personal, men även inom områdena forskning och utveckling samt anskaffning. Rådet för räddningstjänst överenskom 1990 om rollspelet nationellt mellan myndigheterna. Myndigheterna har även inbjudit varandra till att delta i varandras studier inom området. För närvarande pågår en totalförsvarsstudie vid SWEDEC om roller och ansvar nationellt, där alla berörda myndigheter deltar samt en studie som berör hantering av oexploderad ammunition på skjutfält. Ett annat exempel är Försvarsmaktens utveckling av EOD IS (Explosiv Ordnance Disposal Information System), ett IT-system för stöd av ammunitions- och minröjning på land och till sjöss, som har skett i mycket nära samverkan med alla intresserade myndigheter och organisationer.

Därutöver genomför SWEDEC årligen en ammunitions- och minröjningskonferens dit alla inbjuds att delta t ex NGO's, industrier, högskolor, privatpersoner och myndigheter. Vartannat år sker detta samordnat med NDRF, Nordic Demining Research Forum. Det innebär att ett forum redan finns för alla som önskar bli informerade, har behov av att samverka, knyta kontakter etc.

Regeringens samlade syn på minhantering (Fö PM 2002-05-23, dnr Fö2002/350/MIL) ställer ytterligare krav på samordning såväl nationellt som internationellt. Med denna som grund initierade SWEDEC arbetet med en nationell samordningsgrupp på land. Första mötet genomfördes 2002-09-09 och en nationell samordningsgrupp konstituerades. Varken samordning av minröjning till sjöss eller samordning land - sjö diskuterades vid detta möte. Slutsatser, deltagare och förslag på arbetsformer avrapporterades till Försvarsdepartementet 2002-11-14.

Nationella samverkansgruppens möte 2003-02-13 var planerat som en direkt fortsättning av det redan påbörjade arbetet för en förbättrad samordning. Inriktningen på mötet ändrades till att även arbeta med samordning av, och med, den marina ammunitions- och minröjningen.

2.3.1 Berörda myndigheter och verksamhetsställen inom Försvarmakten (huvudaktörer)

Följande myndigheter och verksamhetsställen har sakansvar inom områden som har beröring med ammunitions- och minröjning: Förvarshögskolan, Försvarets Materielverk, Totalförsvarets Forskningsinstitut, Statens Räddningsverk, Rikspolisstyrelsen, Krisberedskapsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen samt inom Försvarmakten, HKV, ATK, FTK, MTK, Ing 2, 4. Minkriflj, MSS, SkyddsC, LG/FHTE. Samtliga var kallade till nationella samverkansgruppens sammanträde 2003-02-13. Förvarshögskolan, Krisberedskapsmyndigheten och Tullverket hade dock ej möjlighet att delta. Under mötet genomfördes en inventering för att klarlägga beröringspunkter och behov som finns vid de olika myndigheterna och Försvarmaktens verksamhetsställen.

Det konstaterades att huvudaktörerna är Statens Räddningsverk, Rikspolisstyrelsen och Försvarmakten med 4. Minkriflj, LG/FHTE samt SWEDEC. För omhändertagande av IED (Improvised Explosive Device), som i många fall har en koppling till terrorism, är Rikspolisstyrelsen en särskilt viktig aktör. För omhändertagande av vapen innehållande B- och C-stridsmedel finns kopplingar till teknik, resurser etc för miljösanering som också ingår i flera av myndigheternas uppgifter. Det finns även en viss koppling till uppdrag 66 i regleringsbrevet.

Mötet var enigt om att SWEDEC utgör en resurs för samordning och som kompetenscentrum (med stöd av 4. Minkriflj vad avser minröjning till sjöss).

Frågan om minhundar (explosivämnessökande hundar) konstaterades falla inom ramen för denna grupp. Frågan diskuterades inte närmare med anledning av pågående arbete i hundfrågan vid Regeringskansliet.

Vidare konstaterades att Totalförsvarets Forskningsinstitut samt Försvarets Materielverk har viktiga roller vad avser forskning och utveckling samt samordnad materielupphandling.

2.3.2 Möjliga områden för samordning

I uppgiften angavs att minst följande områden skall vara föremål för samordning, forskning och teknikutveckling, materielanskaffning, internationella aktiviteter, personalfrågor, utbildning samt metodutveckling. Gruppen enades om att ytterligare ett viktigt område bör tillföras, erfarenhetsåterföring (Lesson Learned). Det är både en fråga om delgivning och implementering i utbildning, organisation, metodik m m.

De områden där de största samordningsvinsterna bedöms finnas är forskning och utveckling, materielanskaffning samt personalfrågor. Detta gäller såväl mellan myndigheter som mellan land och sjö. Det konstaterades vidare att forskning och utveckling är långsiktiga åtaganden. För närvarande är det endast Försvarmakten som har avsatt resurser för långsiktiga åtaganden. Även anskaffning tar tid, samtidigt som det i vissa fall måste kunna ske med mycket korta tidsförhållanden. Gruppen konstaterade också att en hel del verksamhet redan är samordnad.

Förbättrad samordning behöver inte bara ske mellan myndigheterna. Det behövs också en förbättrad samordning inom myndigheterna. Ett exempel är polisens bombskyddsverksamhet som idag är delegerad till fyra länspolismyndigheter med eget budgetansvar. Detta har försvårat rationella inköp. Ett samlat ansvar för verksamheten skulle skapa förutsättningar för samordnad materielutveckling och upphandling tillsammans med främst Försvarmakten, med positiva effekter också för utbildning och metodutveckling. Denna granskning för att identifiera samordningsmöjligheter inom respektive myndighet bör göras av respektive myndighet. Den nationella samordningsgruppen kan då användas som referensgrupp.

En annan fråga som löstes under mötet var utbyte av information om internationella insatser *tidigt*, helst vid förfråganfasen dock senast under planeringsfasen, mellan myndigheterna, främst Statens Räddningsverk och Försvarmakten (HKV, OPIL och SWEDEC). Det kan dels ge generella samordningsvinster, dels ge en ökad handlingsberedskap vid SWEDEC att stödja denna verksamhet.

2.3.3 *Arbetsordning för nationella samverkansgruppen*

Gruppen var ense om att på detta tidiga stadium fastställa en "arbetsordning" för den nationella samverkansgruppen skulle dels kunna innebära styrning som riskerar att vara hämmande för gruppens arbete, dels inte överensstämja med det ordinarie budgetarbetet. I regeringens samlade syn på dessa frågor kunde gruppen även konstatera att "fördelning av resurser kommer på sedvanligt sätt att behandlas i regeringens budgetarbete" och att Regeringskansliets interdepartementala arbetsgrupp "inte ersätter gängse beredningsformer som finns inom Regeringskansliet".

Gruppen konstaterade också att några riktlinjer för den nationella samordningsgruppens arbete ännu ej givits av den interdepartementala arbetsgruppen. Däremot konstaterade den nationella samordningsgruppen betydelsen av samskrivning av regleringsbrev till de olika myndigheterna inom detta område.

Följande arbetsformer föreslås för den nationella samverkansgruppen:

- SWEDEC är sammankallande för gruppen och sammanhåller gruppens arbete över tiden.
- Nationella samverkansgruppen sammanträder normalt två gånger per år. Inriktning är februari samt september.
- Gruppens sammansättning består normalt av representanter från Försvarshögskolan, Försvarets Materielverk, Totalförsvarets Forskningsinstitut, Statens Räddningsverk, Rikspolisstyrelsen, Krisberedskapsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen samt från Försvarmakten, HKV, ATK, FTK, MTK, Ing 2, 4. Minkriflj, MSS, SkyddsC, LG/FHTE.
- Samordning initieras av gruppen, men genomförs normalt i linjeorganisationen. Om skäl föreligger kan gruppen avdela arbetsgrupper för särskilda uppgifter.

2.3.4 *Utvärdering av nationella samverkansgruppens arbete*

Enligt uppgiften skall gruppens arbete utvärderas och avrapporteras den 1 november 2003. Vid arbetsmötet på SWEDEC konstaterade man att samordning inom föreslagna områden är långsiktig verksamhet och att utvärdera denna efter mindre än ett år, inte torde ge något underlag för fortsatt inriktning. Den nationella samverkansgruppen föreslår därför en senareläggning av utvärderingen till november 2004 och att till den 1 november 2003 avges en lägesrapport.

2.3.5 *Fortsatt verksamhet*

Nästa möte genomförs 2003-08-26 vid SWEDEC och det påföljande preliminärt 2004-01-27.

3. Försvarsmaktens redovisning av planeringen avseende övningsverksamheten för 2004-2005 (Uppdrag 85 – RB 2003)

3.1 Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19 (Fö2002/133/EPS m fl), uppdrag 85:

”Försvarsmakten skall i budgetunderlaget för 2004 redovisa planeringen avseende övningsverksamheten för 2004-2005. Redovisningen skall omfatta deltagande förband i övningar på bataljons- respektive divisionsnivå, en årlig tidsplan för de viktigaste övningarna, den förväntade effekten av dessa samt de planerade utgifterna. Redovisningen skall begränsas till bataljonsförband och högre förbandsnivåer när det gäller arméstridskrafterna samt divisionsnivå och högre förbandsnivåer när det gäller marin- och flygstridskrafterna.”

3.2 Sammanfattning

Försvarsmaktens inriktning av övningsverksamheten är att övningarna i ökad utsträckning skall innehålla gemensamma operationer (joint), d.v.s. där förband ur mer än en försvarsgren ingår. De viktigaste övningarna i detta perspektiv är under 2004-2005 COOP BANNERS 04 och ledningsövning KOMPASS 04. Övningarna syftar till att öka samordningsförmågan mellan deltagande stridskrafter. Exempel på detta är TI/SamvÖ FV-M (Vänernövningen) där förband ur flygvapnet och marinen deltar och FOCUS där förband ur armén och flygvapnet deltar.

Samtliga försvarsgrenar genomför årligen minst en övning i bataljons- eller divisionsnivå. Förmåga till väpnad strid skall utgöra tyngdpunkten i Försvarsmaktens övningsverksamhet.

De viktigaste övningarna för armén under 2004-2005 är arméns slutövning (ASÖ 05) och arméns stabs och sambandsövning (ASSÖ) som föregår slutövningen. Till de viktigare övningarna hör även arméns regionala slutövningar under 2004 (RSÖ VÅRBRIS och NORDPILEN).

För marinen är de viktigaste övningarna marinens slutövning (SAMMARIN) samt taktisk slutövning (TSÖ), dessutom planeras årligt deltagande i övningarna LOVIISA samt BALTOPS.

Den mest omfattande övningen för flygvapnet är Flygvapenövningen (FVÖ). I övrigt genomförs större delen av flygvapnets övningsverksamhet med halv division (grupp) och är ej inkluderat i detta underlag.

Osäkerheten i planeringen för de internationella övningarna beror i huvudsak på att NATO har avbrutit planeringen för NATO/PFF-övningar efter 2003 p.g.a. omstrukturering inom NATO och anslutning av nya medlemmar. Vidare är övningsplaneringsprocessen lång och beslut om övningens innehåll och omfattning fattas under en serie av möten. Andra nationers deltagande och omfattning beslutas cirka 9-12 månader före genomförandet. Beslutsprocessen för genomförande av internationella övningar följer NATO:s övningsplaneringsprocess och Forsvarsmaktens möjlighet att påverka beslutsprocessen är begränsad.

När armé-, marin- och flygvapenförband blir anmälda till styrkeregister och skall vara insatsberedda, tillkommer även valideringsövningar och slutövningar för dessa.

Militärdistriktens hemvärnsbataljoner genomför bataljonsövningar med ett treårsintervall varvid cirka en tredjedel omfattas per år. Omfattningen är bataljonsövning för att vidmakthålla anbefalld PersQ och utveckla anbefalld förmåga. Övningarna genomförs i förekommande fall som samövning och i samverkan med delar ur totalförsvaret. Dessa övningar redovisas inte i övningsplanen då översyn pågår.

I den redovisade övningsplanen kan detaljer avseende övningens namn, tidpunkt för genomförande, ansvarsförhållande, övningstyp, förväntad effekt, omfattning på deltagandet samt planerad kostnad utläsas.

3.3 Redovisning

För närvarande genomför Forsvarsmakten planering och revidering av övningsplanen. Planeringen omfattar perioden 2004-2005 samt inriktning för 2006. Det reviderade underlaget ska ligga till grund för den långsiktiga verksamhetsinriktningen (LVI) och är grund för direktiv för uppdragsförslag (DUF) till Forsvarsmaktens förband, skolor och centrum

Redovisningen av Forsvarsmaktens övningsverksamhet grundar sig på det planeringsunderlag som redovisats i Forsvarsmaktens verksamhetsuppdrag 03 (VU 03) till förbanden (motsvarande). I redovisningen har hänsyn också tagits till förändringar som skett efter det att uppdragen utgivits.

3.3.1 Planeringsgrund för övningar

Försvarsmaktens fyra huvuduppgifter är grunden för övningsverksamheten.

Översynen av övningsverksamheten sker bl.a. inom ramen Operativ övningsplan (OpÖvnP). Denna är utarbetas i HKV och har ett treårigt tidsperspektiv. Grundvärden och styrande inriktningar för OpÖvnP återfinns i HKV dokument "Inriktning av Försvarsmaktens övningsverksamhet" (FM ÖvnI). Dessa planeringsdokument överses årligen och ligger till grund för utvecklingen av de taktiska planerna. De återfinns fr.o.m. 2003 i verksamhetsuppdragen (VU).

Försvarsmakten överser möjligheten att införa effektmål i OpÖvnP samt att övningar som omfattas av denna särskilda redovisning skall tilldelas ett eget uppdragsnummer för en mer detaljerad uppföljning. Under 2003 sker fortsatt utveckling/tillämpning för att skapa gemensamma planerings- och dialogverktyg i samband med övningen SAMMARIN 03. Detta ingår som en del i ESV-projektet¹ och skall införas fr.o.m. 2004.

Flertalet av de större övningarna består av flera delövningar. Ett exempel på en sådan övning är STRONG RESOLVE 02 som föregicks av stabs- och ledningsövningar, för att deltagande personal skulle uppnå erforderlig kompetens inför slutövningen. Exempel på en förberedande övning inför STRONG RESOLVE 02 var ALLIED EFFORT 01. En förändring i deltagande kan således få betydande konsekvenser på deltagande i flera övningar och således även den ekonomiska planeringen. STRONG RESOLVE genomförs nästa gång 2006 och föregås bl.a. av ledningsövning KOMPASS 04 och COOP BANNERS 04.

Planeringsprocessen för deltagande i internationella övningar sträcker sig över 18 månader efter det att beslut om genomförande av övningen fattats. Planeringsprocessen består av:

- IPC (Initial Planning Conference): 12-18 mån före genomförande. Anmälan om intresse för övningen, innehåll i stort, inriktning etc.
- MPC (Main Planning Conference): 9-12 mån före genomförande. Övergripande planering, vad skall respektive nation delta med. Regeringsbeslut bör finnas för deltagande.
- FPC (Final Planning Conference). 6 mån före genomförande. Slutliga bidrag till övningen anmäls, detaljplanering genomförs. Regeringsbeslut måste finnas före FPC för att få en säker planeringsgrund.

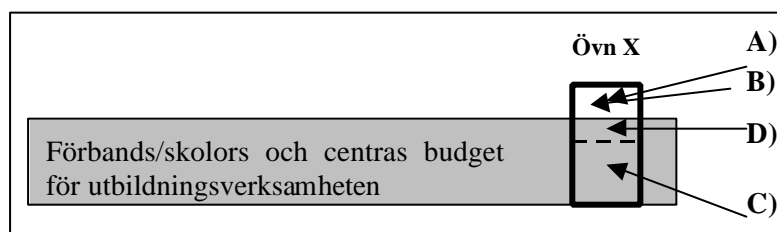
¹ Ekonomistyrningsverkets (ESV) projekt innefattade ett uppdrag avseende ABC-kalkylering med syfte att säkerställa en likartad budgetering vid Försvarsmaktens övningar. ESV-projektet avslutades som projekt 020820.

Planeringsprocessen för en större internationell övning sträcker sig således över flera budgetår och det är tidigast 12 månader i förväg som det slutliga innehållet avseende omfattning, deltagande förband etc i övningen är fastställt.

Det nordiska samarbetet inom ramen för Nordisk brigad (NORDCAPS²) fortgår och utvecklas. I denna planering innefattas även övningar som skall genomföras för de förband som ingår i brigaden.

3.3.2 *Beräkningsgrunder för övningskostnader.*

Vid större övningar där flera enheter/förband samövas eller i de fall där övningen bedrivs utomlands, uppkommer kostnader som här benämns övningsledningens övningsberoende kostnader och utlandsberoende kostnader. Inbördes förhållande mellan det enskilda förbandets (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten och ovanstående redovisas nedan.

A) Central övningsledningens övningsberoende kostnader omfattar kostnader för:

- Övningsledningens planering och genomförande av övningen, inklusive efterarbeten. Exempelvis; lokalhyror, inhyring av fordon, resekostnader och rörliga lönetillägg för övningsledningen.
- Deltagande förbands transporter till och från övningsområdet.
- Markskador, de medel som avsätts för detta beror på valt övningsområde, klimat och övningens karaktär.

Central övningsledning utgörs oftast av inspektörerna med stab för armén, marinen eller flygvapnet, OPIL/OPS, -/ATK, -/MTK, och -/FTK. Ovanstående kostnader skall därför budgeteras av dessa.

² Nordic Co-ordinated Arrangements for Military Peace Support Operations (NORDCAPS).

B) Lokal övningslednings övningsberoende kostnader omfattar kostnader för:

- Övningsledningens planering och genomförande av övningen, inklusive efterarbeten.

C) Förbandens/skolor och centras övningsberoende kostnader omfattar kostnader för:

- Körmil, gångtid och flygtid som avses förbrukas under övningen.
- Ammunitionseffekter som avses förbrukas under övningen.
- Rörliga lönetillägg för deltagande officerare.
- Köpt tjänst av FM LOG.

Dessa kostnader utgör en del av förbandets (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten.

D) Utlandsberoende övningskostnader omfattar kostnader för:

- Lönetillägg orsakade av att övningen bedrivs utomlands.
- Köpt tjänst i utlandet (motsvarande köpta tjänster av FM LOG).

Dessa kostnader rör deltagande förbands (motsvarande) officerare och deltagande förbandsvolym. De ingår därför i förbandens (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten, men särredovisas som särskild kostnad.

Den totala kostnaden för en övning inom landet utgörs således huvudsakligen av tre delar, (A, B och C). En del är övningsledningens övningsberoende kostnader för övningens genomförande och den andra delen omfattar förbandens (motsvarande) övningsberoende kostnader. Om övningen genomförs utomlands tillkommer utlandsberoende kostnader, (D). Varje enhet bär huvuddelen av egen kostnad för utbildnings-/övningsverksamheten för den enskilda övningen. Om en övning utgår innebär detta inte att redovisade kostnader (A + B + C) i sin helhet kan in-tecknas som en besparing. Aktuellt förband skall då istället nå uppsatta utbildningsmål i förband på annat sätt och disponerar för detta ändamål medel ur egen budget, (C och till del B om övningen inte leds centralt).

3.3.3 *Plan för Försvarsmaktens operativa och taktiska övningar 2004-2005*

2004³

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
SWENARAP Ö1	Vecka 402- 405 Ostkusten	MI/OPII/ MTK	LIVEX Upprätta och vidmakthålla marina förbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister.	1.ubflj 2.ysflj	1 900 tkr

³ Förklaring till några av de vanligast förekommande förkortningarna i tabellen:

LIVEX = Live Exercise – övning med förband.

CPX = Command Post Exercise – stabs-/ledningsövning.

CAX = Computer Assisted Exercise – datorstödd (spel, avdöming mm) stabs-/ledningsövning.

CMX = Crises Management Exercise – krishanteringsövning, ofta samverkan olika organisationer (CME inom EU).

SO = Staff Officer – stabsofficer.

SÖ = Slutövning

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
ASSÖ/ LSÖ 04, OP402	Vecka 408 - 409, Enköping	<u>OPIL/ATK</u> FHS	CPX Taktisk miljö (Div-Brig), nationellt scenario med internationell inslag. Utveckla ledningsförmåga. Förberedelser inför Regional SÖ för arméns åldersklass 04.	FHS elever, 1.mekdivstab med DUC (MekB 9, funkbat jämte ledningsförband till alla dessa), övningsledning inkl spelgrupper, OPIL,Hkpflj, skolor , Centra, MD M, MD G (Tot 2 000 off+vpl)	24 700 tkr
RSÖ-04 NORDPILEN	Vecka 411- 413	<u>ATK/</u> <u>MDN/</u> <u>Op tpledn</u>	LIVEX Arméns regionala slutövning N med huvuddelen av förbanden i Norra Sverige. Övning med mekaniserade bataljoner och funktionsdelar i syfte att samträna/samöva dessa inom brigadram.	I 5 deltag GU- bat (OPUH ev OPÖ 04) I 19 deltag alla GU- bat, (Nsignbat (-) del OPÖ 04) K 4 genomför lokal övning.	21 500 tkr avdelade i en ramkonstruktion för RSÖ 04.

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
RSÖ-04 VÅRBRIS	Vecka 411-413, Södra Sverige	<u>OPIL TK/</u> <u>MD S/</u> <u>Op tpledn</u>	LIVEX Arméns regionala slutövning S med huvuddelen av förbanden i södra Sverige. Övning med mekaniserade bataljoner i syfte att samträna/samöva dessa inom brigadram.	P4 deltag GU- bat (ev utgår briglednförb) P7 deltag GU- bat P 10 deltag GU- bat P 18 deltag GU- bat T2 deltag GU- bat LG, K3, A9, Ing 2 genomför lokala övningar. LV 6 Lokal övning samordnas med VÅRBRIS.	Se RSÖ-04 NORDPILEN
FOCUS 04, OP404	Vecka 412. Norra Sverige	<u>GRO/FVI</u> <u>OPIL/FTK</u> <u>OPIL/ATK</u>	LIVEX Flyg- och luftvärnsövning i syfte att vidmakthålla/utveckla luftförsvarsförmåga.	F 4 2xJA, F7 2xJAS 39, F17 2x JAS 39, F21 4x AJS, Lvbat (-), K4 Jplut	5 000 tkr
KOMPASS 04, OP412	Vecka 412-413, S1	<u>HKV STRA/</u> <u>OPIL</u> <u>MD</u> <u>EHS</u>	CMX, CAX För HKV, OPIL, MD samt det civila försvaret. Organisera och utveckla operativa ledningsförband enligt NATO-standard för operativa högkvarter. Öva nationell ledning på operativ och taktisk nivå. OPIL skall efter avslutad övning ha befast duglighet avseende operativ stabstjänst. Härvid skall OPIL:s metoder och processer övas såväl vid genomförandet av framtagna plan som vid planläggning av ny.	HKV, OPIL, Hkpflj, samtliga MD och det civila försvaret. MD G övas i större utsträckning än övriga MD.	3 500 tkr

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
Baltic Bridge	Vecka 414 Syd-väst kusten	<u>3.y</u> sflj	LIVEX Utveckla förmåga att planera och genomföra internationella övningar samt att utveckla förmåga att uppträda samordnat med internationella förband.	3.ysflj	3 200 tkr
LUDVIG	Vecka 415 och 445	<u>OPIL/FTK</u> OPIL	SÖ för FTK. Övning i syfte att öka förmågan att leda flygstridskrafterna. Utveckla stabens förmåga till taktisk ledning. Utveckla interoperabilitetsförmågan.	FTK stab insatsorganisation.	440 tkr
Cooperative LANTERN 04, ACE 782	2 kv	<u>OPIL/ATK</u>	CPX, MNBHQ, BnRCs	Del av brigadledning.	600 tkr
FVÖ	Vecka 419-420 N+M Sverige	<u>GRO/FVI</u> <u>OPIL/FTK</u>	SÖ FV, LIVEX För GU förband ur Flygbasbat 04 och Strilbat 04. Utveckla flygförbandens förmåga att verka i svår motverkansmiljö, utveckla telekrigförmågan, öva samordnade insatser, utveckla befintliga system, genomföra prov och försök med nya system, genomföra prov och försök med Strilbat 04, genomföra operativa och taktiska transporter av Flygbasbat 04.	FTK, samtliga flottiljer, skolor, TU.	19 000 tkr

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
SamvÖ M-FV	Vecka 419-420	GRO/FVI OPIL/FTK OPIL/MTK	LIVEX Genomförs som företag ingående i FVÖ enligt ovan.	3 Sk60, 3 JAS ur F7/F17	Ingår i FVÖ
TI/SamÖ FV	Vecka 420	GRO MI/ OPIL MTK	LIVEX För flyg och marin. Vidmakthålla interoperabilitet mellan sjö- och luftstridskrafter, vidmakthålla/utveckla luftförsvarsförmågan.	2.ysflj 3.ysflj Amf kåren FV	1 150 tkr
MAPLE FLAG	Vecka 422 Kanada	OPIL/FTK F 7	LIVEX Vidmakthålla SWAFRAP C 130 förmåga till II.	1 Tp84, 2 bes, 1 period (SWAFRAP C 130)	1 150 tkr
BALTOPS 04, ISO/USA	Vecka 423-425 Östersjön	GRO/MI OPIL/MTK OPIL/FTK Hkpflj	CTU/CTE-nivå Maritime PSO med inslag av Amph/Land Övning på MCC nivå, Maritime PSO. Utveckla interoperabilitet med övriga deltagande förband.	1.ubflj, 3.ysflj, 4xJAS 39, Hkpförband	950 tkr
SAMMARIN 04, OP410	Vecka 432-433, Sydkusten	GRO/MI OPIL/MTK OPIL/FTK	LIVEX Slutövning för marinen. Samövning av sjöstridskrafter samt interoperabilitet mellan flyg- och sjöstridskrafter.	GU förband ur marinen, hkp, 3x JAS 39 ur F 17, OPIL ledningsdel, 3 SK 60 ur F 17	18 250 tkr
COMBINED ENDEAVOUR	3 kv	HKV KRI	SambÖ	SO ur bl.a. FTK/FV	1 500 tkr

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
LOVIISA	Vecka 437	<u>2.ysflj</u>	LIVEX Utveckla interoperabilitet med finska marina förband.	2.ysflj Amf	1 700 tkr
IA 03 ⁴	1 vecka. E.S.O	<u>GRO AI</u> P4, P10, I5, I19.	LIVEX Upprätta och vidmakthålla arméförbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister.	Mekbat 90 I (IA 03)	9000 tkr
NL 03 ⁵	5 dagar. E.S.O	<u>GRO AI</u> T 2	LIVEX Upprätta och vidmakthålla arméförbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister / Nordisk Brigad.	Logistikbataljon (NL 03)	600 tkr
COOP BANNERS 04, ACE765	Sept / Skagerak, S Norge	<u>OPIL</u> OPIL/ATK OPIL/MTK OPIL/FTK	NATO/PfP stabsövning och LIVEX. Ett led i NATO:s validering av CJTF konceptet och syftar till ökad interoperabilitet främst avseende PARP-förbanden. Härvid skall deltagande förband ges kunskap och förståelse i ett operativt/taktiskt uppträdande inom ramen för en multinationell insats.	Mekbat 90 I, Ingkomp, Mpkomp, Korvetter, MCM, AMPH, AJS 37 div + bas, C-130, S 102, Hkp. 25-30 SO SWAFRAP JAS 39	40 000 tkr
IMM Övn1	Vecka 440- 442	<u>GRO MI</u>	LIVEX Upprätta och vidmakthålla marina förbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister.	4.minkriflj	4 350 tkr

⁴ Omfattande och ny verksamhet då 90 I sätts upp 2003. Resp. förband utbildar 1-3 kompanier. Utvärdering kan medföra förändringar i övningsverksamhet. Osäkert underlag beroende på antal som skriver kontrakt på 24 resp. 12 månader under 2003. Kostnader överses i arbetet med DUF 04.

⁵ Se not angående IA 03.

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
SWENARAP Ö2	Vecka 443	<u>GRO MI</u>	LIVEX Upprätta och vidmakthålla marina förbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister.	1.ubflj 2.ysflj	1 000 tkr
Samverkansövn LI-NUS 04, OP413	Vecka 446	E s o	CMX Vidareutveckla nationell civil-militär samverkan på central och regional nivå.	Delar ur HKV. OPIL, Hkpflj MD G stab, Övr MD samt civila försvaret	3 000 tkr
TSÖ-04	Vecka 447	<u>GRO MI</u>	LIVEX Taktisk slutövning. Utveckla de marina förbandens förmåga att samordnat genomföra väpnad strid.	1.ubflj 2.ysflj 4.mkriflj	1 200 tkr

2005

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
LSÖ/ASSÖ 05, OP503	2 veckor i perioden vecka 506- 510, prel. vecka 506-507. Norrbotten	<u>OPIL/ATK</u> OPIL FHS	CPX Op ram i taktisk miljö (Div-Brig), nationellt scenario med internationellt inslag. Utveckla ledningsförmågan, förberedelser inför ASSÖ/ASÖ 05.	Verifiering av 1.mekdiv. FHS elever, 1.mekdivstab med DUC (MekB 19, AR stab, funkbat jämte lednings- förband till alla dessa), övningsledning inkl spelgrupper, Hkpflj, skolor , Centra, MD N, MD G , OPIL/ FTK (Tot 2 300 off+vpl)	19 000 tkr
ASÖ 05, OP504	Vecka 509- 512, Prel. vecka 509-510 Norra Sverige	<u>GRO/AI</u> OPIL/ATK	LIVEX Arméns slutövning i Norrland. Utveckla ledningsförmågan samt samträna/samöva arméns förband och funktioner i brigad/divisions ram.	Arméns årsklass, 1.mekdivstab, op tpledn, delar ur Hkpflj	60 000 tkr
Samverkansövning LINUS 05, OP502	Mars	<u>OPIL</u> OPIL/FKSC	CMX Övningen syftar till att vidareutveckla nationell civil- militär samverkan på central och regional nivå.	Delar ur HKV, OPIL, MD M samt övriga MD, Lsty m.fl.civila myndigheter mm	4 000 tkr
Baltic Bridge	Vecka 514 Syd-väst kus- ten	<u>3.y/flj</u>	LIVEX Utveckla förmåga att planera och genomföra interna- tionella övningar samt att utveckla förmåga att upp- träda samordnat med internationella förband.	3.y/flj	3 200 tkr

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
FOCUS 05, OP505	Våren, Norra Sverige	GRO/FVI OPIL/FTK OPIL/ATK	LIVEX Flyg- och luftvärnsövning. Vidmakthålla/utveckla luftförsvarsförmåga.	A, S och J ur F4, F7, F 17, Lvbat (-) Hkp endast FRÄD, K4 Jplut.	5 100 tkr
FVÖ	Vecka 519-520 M+S Sverige	GRO/FVI OPIL/FTK	SÖ FV Utveckla flygförbandens förmåga att verka i svår motverkansmiljö, utveckla telekrigförmågan, öva samordnade insatser, utveckla befintliga system, genomföra prov och försök med nya system.	FTK, samtliga flottiljer, skolor, TU	19 000 tkr
TI/SamÖ FV	Vecka 521	GRO MI	LIVEX Flyg och marin skall utveckla interoperabilitet mellan sjö- och luftstridskrafter samt vidmakthålla/utveckla luftförsvarsförmågan.	2.ysflj 3.ysflj Amf kåren FV	1 200 tkr
IA 05 ⁶	2 veckor. E.S.O	GRO AI P4, P10, I5, I19.	LIVEX Upprätta och vidmakthålla arméförbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister.	Mekbat 90 I (IA 05)	18000 tkr
NL 04 ⁷	5 dagar. E.S.O	GRO AI T 2	LIVEX Upprätta och vidmakthålla arméförbands förmåga att ingå i internationella styrkeregister / Nordisk Brigad.	Logistikbataljon (NL 04)	700 tkr

⁶ Värdet prolongerat från 2003. Osäkert då det ej har utvärderats/sammanställts. Kostnader överses i arbetet med DUF 04.

⁷ Se not IA 05.

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/ stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
BALTOPS 05, ISO/USA	Vecka 522-523	GRO/MI OPIL/MTK OPIL/FTK	MCC, Maritime PSO Utvecklad interoperabilitet med övriga deltagande förband.	2.ysflj, 3.ysflj, F17 och F 7 JAS 39, hkpförband	1 850 tkr
SAMMARIN 05, OP511	Vecka 531- 532	GRO/MI OPIL/MTK	LIVEX Slutövning för marinen. Samöva sjöstridskrafter och interoperabilitetsövning mellan flyg- och sjöstridskrafter.	GU förband ur marinen, hkp, 3 JAS/SK60 ur F7/F17	15 000 tkr
PEACE SHIELD 05, ISO/USA	Jun, Lviv, Ukraina	OPIL/FKSC OPIL	CAX/CPX (kapitel VII PSO, multinationell) Övningen syftar till att skapa ökad förmåga att planera och genomföra internationella operationer. Dessutom stöd till USA och Ukraina främst vad gäller övningsledning.	ESO	500 tkr
LOVIISA-05	Vecka 537	2.ysflj	LIVEX Utveckla interoperabilitet med finska marina förband.	2.ysflj Amf	1 800 tkr
NATO AIR MEET	Vecka 537- 538	GRO/FVI OPIL/FTK	LIVEX Utveckla SWAFRAP JAS 39 förmåga till deltagande i II.	4 xJAS 39 ur F7-F17 (SWAFRAP JAS 39)	1 200 tkr
Nordic Air Meet	Vecka 539 Norge	GRO/FVI OPIL/FTK	LIVEX Utveckla SWAFRAP JAS 39 förmåga till deltagande i II.	6xJAS 39 ur F21	1 000 tkr

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp/ förväntad effekt	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget
ALLIED ACTION 05, SACLANT	TBD	<u>OPIL</u>	CPX (CJTF) Övningen syftar till att skapa ökad förmåga att planera och genomföra internationella operationer inom ramen för CJTF konceptet.	30 officerare ur ILF och OPIL	800 tkr
VIKING 05, ISO/OP513	Vecka 549-550, Enköping	<u>OPIL/FKSC</u>	CAX/CPX kapitel VII , multinationell fredsskapande operation. Planeringsinriktningen är att nivån LCC, MCC och ACC är primärt övade och att den lägre nivån är sekundärt övade. Övningen syftar till att skapa ökad förmåga att planera och genomföra internationella operationer inom ramen för CJTF konceptet.	Stabsofficerare och stödresurser ur hela FM	13 600 tkr
TSÖ-05	Vecka 547	<u>GRO MI</u>	LIVEX, Taktisk slutövning.	1.ubflj 2.ysflj 4.mkriflj	1 200 tkr

Särskilda redovisningar rörande internationell verksamhet

(Uppdrag i regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI, Uppdrag 53, 15 och 86 – RB 2003, 2002-12-19 samt uppdrag i regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)

(Fem underbilagor)

Försvarsmaktens förslag till fortsatt utveckling av den internationella förmågan (enligt uppdrag i regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	3
1.1 Syfte och omfattning.....	3
2. Sammanfattning	3
3. Grundvärden	5
3.1 Politiska direktiv och styrningar	5
3.2 De multinationella organisationerna/institutionerna	7
4. Behov av överväganden	11
4.1 I särskild ordning efterfrågat underlag till regeringen	11
4.2 Omvärldsfaktorer	12
4.3 Utvecklingen inom Försvarsmakten.....	20
4.4 Konsekvenser för fortsatt bedömning, behov av överväganden.....	23
5. Sammanfattande slutsatser	23
6. Förslag till inriktning på kort och medellång sikt.....	26
6.1 Övergripande inriktning	26
6.2 Förmågeutveckling.....	26
6.3 Förslag till förändrade bidrag till styrkeregister.....	27
6.4 Operativ verksamhet och övningsverksamhet.....	32
6.5 Bemanning och personal	32
6.6 Bilateralt samarbete.....	33
6.7 Rustningskontroll	34

Underbilagor

15.1	Försvarsmaktens förslag till kurser och utbildningar för internationell verksamhet under åren 2004-2005 (RB 2003, 2002-12-19, uppdrag 53)
15.2	Försvarsmaktens förslag beträffande planering, deltagande och värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF anda för 2003-2006 (RB 2003, 2002-12-19, uppdrag 15)
15.3	Försvarsmaktens redovisning av kostnaderna under perioden 2000-2003 för utvecklingen av den internationella förmågan för de förband som anmälts till internationella styrkeregister (RB 2003, 2002-12-19, uppdrag 86)
15.4	Försvarsmaktens redovisning av de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att från 2004 öka förmågan att delta med förband i internationella missioner (regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)
15.5	<p>Försvarsmaktens slutredovisning/delredovisning av genomförd studieverksamhet inom ramen för antagna partnerskapsmål (regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI)</p> <p>Partnership Goal G 3540 (studiemål): Psyops support elements</p> <p>Partnership Goal G 4051 (studiemål): ADP-Link for logistic reporting</p> <p>Partnership Goal G 4052 (studiemål): Logistic support asset tracking system</p> <p>Partnership Goal G 4055 (studiemål): NATO codification system</p> <p>Partnership Goal G 4250 (studiemål): Single fuel concept</p> <p>Partnership Goal L 0046 (delvis studiemål): Combat units for NATO-led PFP operations: Strvkom</p> <p>Partnership Goal L 0541 (studiemål): Unmanned aerial vehicles (d)</p> <p>Partnership Goal L 0550 (studiemål): Unattended ground sensors (UGS) and/or land surveillance vehicles (LSV)</p> <p>Partnership Goal L 0940 (studiemål): Target acquisition/locating equipment</p> <p>Partnership Goal M 0041 (delvis studiemål): Rapidly deployable maritime forces: Ledningsfartyg och Amfibiestridsgrupp</p> <p>Partnership Goal M 4173 (studiemål): Strategic movement requirements – sealift</p> <p>Partnership Goal A 1100 (delvis studiemål): Support aircraft and helicopters for NATO-led PFP operations: FSR 890 och helikopterenhet</p> <p>Partnership Goal A 4264 (studiemål): National tanker capability (d)</p>

1. Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13 (Fö2002/422/SI):

”Försvarmakten skall i de årsvisa budgetunderlagen redovisa myndighetens förslag till fortsatt utveckling av förmåga till internationella fredsfrämjande och humanitära insatser. Arbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).”

Underlaget utgör, inom gällande försvarsbeslut, inriktning av Försvarmaktens verksamhet avseende den internationella förmågan och utgör i detta syfte även en information till Försvarmaktens personal om pågående utveckling av internationell förmåga.

1.1 Syfte och omfattning

Syftet med denna bilaga är att med gällande politiska inriktningar ge förslag till och inrikta Försvarmaktens verksamhet avseende utvecklingen av internationell förmåga under 2003-2007, med tyngdpunkt på perioden 2004-2006. Underlaget är utformat i syfte att ge sammanhang och bakgrund till givna förslag.

2. Sammanfattning

Avgörande för Försvarmaktens förmågeutveckling för internationellt bruk bedöms på kort och medellång sikt, i allt väsentligt att vara:

- den utblick och ambition, som statsmakterna definierar för Sveriges roll som aktör i det framtida Europa. Försvarmakten uppfattar att Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen leder till att medverka i unionens förmågeutveckling samt bidra till och medverka i EU-ledda operationer prioriteras.
- de förmågor som fortsatt skall utgöra den grundläggande försvarsförmågan,
- de förmågor som skall utvecklas i det medellånga perspektivet för att möjliggöra handlingsfrihet att på lång sikt möta nya krav på Försvarmakten, samt
- att Sverige riskerar att militärt och säkerhetspolitiskt marginaliseras i närområdet, då de flesta övriga länder i denna region är medlemmar i NATO eller har en särskilt nära relation med NATO.

Den i underlaget gjorda analysen pekar på behov av att:

- definiera mål för den internationella förmågan,
- överse resurser och förband anmälda till olika, multinationella styrkeregister¹,
- inrikta de bi- och multilaterala samarbetena mot att skapa övningstillfällen avseende gemensamma operationer i högre förband på höga konfliktnivåer,
- genomföra regelbundna övningar av såväl ledningsorganisationen som förband,
- anpassa avtal och verktyg som gynnar rekrytering till internationella åtaganden samt
- undersöka möjliga former för fortsatt bilateralt samarbete Estland, Lettland och Litauen samt deras försvarsmakter.

Försvarsmaktens förslag till övergripande inriktning på kort och medellång sikt är:

- Försvarsmakten skall samtidigt kunna bidra med personal och förband i minst två skilda multinationella operationer.
- Resurser skall kunna avdelas för alla operativa skeden i en operation och med avlösning av utvalda resurser med en uthållighet om mer än ett år.²
- Förband ur samtliga försvarsgrenar skall fortsatt vara anmälda till internationella styrkeregister. Detta förhållande bör kvarstå då det medger strategisk handlingsfrihet och gynnar utveckling av insatsorganisationen.

Försvarsmaktens förslag till ändringar av nuvarande anmälan till olika styrkeregister framgår av kapitel 6.

¹ Svenskt, reviderat bidrag till PARP styrkeregister skall inlämnas till NATO i juni 2004. Till dess skall frågan stabsberedas i Försvarsmakten. (Jämför underbilaga 15.5). Försvarsmaktens förslag till reviderade bidrag till EU HFC inlämnades till RK den 24 januari 2003.

² Detta förutsätter rotation av förband där så erfordras.

3. Grundvärden

3.1 Politiska direktiv och styrningar

Försvarsmaktens internationella utveckling utgår från inriktningar beskrivna i riksdagsbeslut "*Det nya försvaret*" (2000-03-30, 1999/2000:168), proposition 2001/02:10 "*Fortsatt förnyelse av totalförsvaret*", regleringsbrev för år 2002, regeringsbeslut, 2001-12-13, Fö2001/1962/SALP, "*Inriktning av Försvarsmaktens militärstrategiska planering m m och motsvarande planering inom det civila försvaret*" och promemoria "*Regeringens samlade syn på minhantering*" (2002-05-23, Fö2002/350/MIL).

Inom ramen för kraven på operativa förmågor prioriteras utveckling av internationell förmåga som gynnar utvecklingen av Försvarsmaktens förmåga att försvara Sverige. Denna ståndpunkt har legat till grund för de prioriteringar som redovisas.

Riksdagens beslut i mars 2000 innebar i princip att alla operativa insatsförband på lång sikt skall kunna användas för internationell verksamhet, men att åtgärder för att utveckla den operativa förmågan till sådana insatser måste vidtas efterhand.

I kapitel 12 i propositionen *Fortsatt förnyelse av totalförsvaret*, konstaterar regeringen att den svenska anmälan till FN:s och EU:s styrkeregister, kompletterat med vissa förbandstyper ur arméstridskrafterna samt enskilda kompletteringar ur marin- och flygstridskrafterna innebär en lämplig och krävande målsättning för Försvarsmaktens internationalisering i det korta och medellånga tidsperspektivet.

Utdrag ur regleringsbrev för budgetåret 2003 avseende Försvarsmakten

Politikområde utrikes- och säkerhetspolitik

”Verksamhetsområde fredsfrämjande verksamhet

Målet för verksamhetsområdet är att bidra till konfliktlösning, krishantering och förebyggande av väpnade konflikter samt att stärka skyddet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt.”

”Verksamhetsgren Fredsfrämjande verksamhet

Målet för verksamhetsgrenen är att Försvarsmakten skall rekrytera, utbilda och utrusta den personal som regeringen beslutar att ställa till förfogande för internationell fredsfrämjande verksamhet samt genomföra de insatser som regeringen beslutar om. Vidare skall Försvarsmakten administrera det svenska deltagandet i de aktuella missionerna.”

Politikområde Totalförsvaret*”Verksamhetsområde Det militära försvaret*

Vad avser uppgiften att bidra till fred och säkerhet i omvärlden skall Försvarsmakten alltid

- ha förmåga att i samverkan med andra länder planera, genomföra och utvärdera fredsbevarande operationer, främst i Europa och dess närhet, men även globalt,
- ha förmåga att i samverkan med andra länder planera, genomföra och utvärdera fredsförstärkande operationer i Europa och dess närhet,
- ha förmåga att kunna skydda sig mot begränsade NBC-angrepp,
- ha förmåga att lämna stöd till fredsfrämjande och humanitär verksamhet, främst i Europa och dess närhet samt
- ha förmåga att i samverkan med andra länder planera, genomföra och utvärdera övningsverksamhet inom ramen för det säkerhetsfrämjande samarbetet, främst i närområdet.

På medellång sikt (inom fem år efter beslut av regeringen) skall Försvarsmakten med mindre styrkor kunna delta i fredsförstärkande operationer även globalt”

*”Verksamhetsgren Utbildning, planering m.m.**Inriktning av verksamheten*

Övningsverksamheten skall vidare planeras och genomföras så att förmågan att verka inom operativt samordnade insatser samt att leda bataljons- och högre förbandsnivåer utvecklas. Försvarsmaktens förmåga att samverka med andra myndigheter och den civila delen av totalförsvaret skall bibehållas.”

”Internationell övningsverksamhet

Försvarsmakten skall i enlighet med 6 § förordningen (2000:555) med instruktion för Försvarsmakten delta i övningar inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) i första hand med sådana enheter som är anmälda inom ramen för planering- och översynsprocessen (PARP) och EU:s styrkeregister för krishantering. Övningar i närområdet skall prioriteras. Därutöver skall Försvarsmakten med stabsresurser delta i EU:s krishanteringssamarbete. Försvarsmakten skall beakta de handlingsregler rörande Försvarsmaktens deltagande i övningar inom ramen för PFF som regeringen beslutat den 20 december 2001 (Fö2001/2965/MIL) och kan komma att besluta i särskild ordning.”

”Personal

Försvarsmakten skall kunna ställa personal till förfogande för tjänstgöring inom EU, i Nato:s högkvarter och i staber på olika nivåer inom ramen för EAPR-samarbetet (Euroatlantiska partnerskapsrådet) samt inom det fördjupade PFF-samarbetet.”

"Bilateralt samarbete i närområdet

Försvarsmakten skall i enlighet med 6 § förordningen (2000:555) med instruktion för Försvarsmakten delta i det säkerhetsfrämjande samarbetet i Östersjön, Arktis och Barentsområdet. Försvarsmakten skall stödja Försvarshögskolan med personal till den baltiska försvarshögskolan Baltdefcol. Därutöver skall Försvarsmakten kunna stödja sjöstyrkan Baltron med personal. Försvarsmakten skall kunna ställa personal till förfogande för materiel- och kunskapsöverföring till Estland, Lettland och Litauen, kunna medverka med enheter för minröjningsoperationer till sjöss samt även i övrigt kunna medverka i det vidgade Östersjösamarbetet."

Slutsats

Ovanstående inriktningar för år 2003, inom ramen för gällande försvarsbeslut, antas fortsatt ligga till grund för Försvarsmaktens internationella förmåga i planeringen för år 2004.

3.2 De multinationella organisationerna/institutionerna**Europeiska unionen (EU)**

Försvarsmakten uppfattar att Sverige som medlem i den Europeiska unionen har en del i det totala ansvaret för utvecklingen av EU:s militära krishanteringsförmåga. De krav som följer av Sveriges medlemskap i EU utgör den viktigaste påverkansfaktorn vad gäller Försvarsmaktens internationalisering och internationella åtaganden.

Medlemskapet innebär deltagande i den gemensamma förmågeutvecklingen, d v s procedurer, kravsättning, bemanning av den fasta ledningsorganisationen, anmälan av förband och personal till gemensamt styrkeregister. Ett arbete har nyligen också påbörjats som på sikt bedöms leda till samarbete inom försvarsmaterielområdet. Vad gäller förmågeutvecklingen, har medlemsstaterna hittills tillfrågats om nya styrkebidrag till Helsinki Force Catalogue (HFC) en gång per år.

Vidare uppfattar Försvarsmakten att EU utformar krav på beredskap och tillgänglighet på förband och personal för planering, ledning och genomförande av övningsverksamhet och krishanteringsoperationer. En rad koncept utvecklas för genomförande av militär krishantering och hur funktioner därmed skall hanteras. Försvarsmakten medverkar i detta arbete och överenskomna koncept måste i erforderlig utsträckning inarbetas som grundvärden också i den nationella verksamheten.

Den europeiska krishanteringsförmågan skall möjliggöra operationer inom ramen för de så kallade Petersberguppgifterna. Vad som lagts till grund för Headline Goal 2003 är att den mest krävande av militära operationer (en fredsframtvängande insats, scenario "Separation Of Parties by Force") skall kunna genomföras inom Europa eller i dess närhet. Denna geografiska begränsning gäller dock inte andra slag av operationer. Sverige fattar i varje enskilt fall sitt eget beslut om att medverka eller ej. Svensk stabspersonal förväntas dock medverka i planering och ledning, oaktat förbandsbidrag.

Det pågående arbetet inom EU med att utveckla en snabbinsatsförmåga framtvingar i närtid ställningstagande huruvida svenska förband skall kunna medverka. Beredskapstider för förband i snabbinsats kommer att sättas högt (kortare tid än 30 dagar) och personal för staber måste vara tillgängliga inom en till två dagar.

Försvarsmakten bemannar befattningar i EU:s permanenta ledningsstruktur³, samt ställer kontinuerligt militära experter till förfogande för de permanenta arbetsgrupperna i Headline Goal Task Force⁴. För närvarande överses förutsättningarna att utse förbindelseofficerare till anmälda Operational Headquarters (OHQ), d v s högkvarter på militärstrategisk nivå.

North Atlantic Treaty Organisation (NATO) och Partnerskap för fred (PFF)

Sveriges och Försvarsmaktens relation med NATO bygger dels på samarbetet som partnerland inom PFF-samarbetet, dels genom medverkan med personal och förband i NATO-ledd krishantering. Försvarsmakten deltar sedan 1995 i NATO-ledda operationer på Balkan. Sammantaget har detta bidragit till fortsatt utveckling av interoperabilitet för förband och anpassning av nationella procedurer för bedömning och planering. NATO:s operativa åtaganden har numera inga geografiska begränsningar, d v s NATO kan verka globalt om alla medlemmar så väljer att göra.

Inom NATO sker i princip all utveckling av arbetsmetodik, av operativ och taktisk doktrin samt av tekniska standarder som krävs i multinationell krishantering. Dessa ligger även till grund för utvecklingen inom EU. Konsekvensen är att påverkan på EU:s interoperabilitet som regel sker i arbeten inom NATO/PFF.

Sveriges deltagande i PFF utgör idag en avgörande förutsättning för Försvarsmaktens förmåga att kunna utveckla förband och utbilda personal i enlighet med de internationellt vedertagna kraven. Partnerskapet innebär också möjligheter att delta med förband och officerare i NATO:s övningsverksamhet.

³ EU:s militärkommitté – EUMC, EU:s militärkommittés arbetsgrupp – EUMCWG, EU:s militära stab – EUMS.

⁴ HTF, Headline Goal Task Force; en arbetsgrupp bestående av militära representanter för medlemstaternas resp Försvarsmakt. HTF:s uppgift är i stort att omsätta de politiska mål som sattes upp i Helsingfors 1999 till krav på militära förmågor.

Förmågeutveckling inom NATO är organiserad enligt ett givet mönster i en två-årig process (Planning And Review Process, PARP) med återkommande målsättningsarbete (Ministerial Guidance). Detta följs av konsultationer med partnerländerna i syfte att fastställa nya nationella Partnerskapsmål och en uppföljning (PARP Survey/Assessment) av uppfyllnad av mål antagna i tidigare skede.

United Nations Stand-by Arrangements System (UNSAS)

UNSAS utgör FN:s styrkeregister. Sverige har anmält förband till UNSAS-registret och skall därmed ta ställning vid en förfrågan om deltagande i FN-insats globalt. I UNSAS finns för närvarande ingen insatsledningsorganisation. Strävan finns dock att upprätta en ledningsstruktur med hög tillgänglighet för fredsfrämjande och humanitära operationer.

The Multinational Stand-by High Readiness Brigade for UN Operations (SHIRBRIG)

SHIRBRIG är ett multilateralt samarbete för att upprätta en multinationell kris- hanteringsstyrka i brigadstruktur. Sverige har anmält förband till det gemensamma styrkeregistret, samt bidrar till bemanningen av den permanenta kaderstaben. Insatser med SHIRBRIG kan innebära krav på Försvarsmakten att ställa förband till förfogande utom Europa.

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

OSSE är en viktig aktör bl a för utvecklande av verktyg för kris- hantering, demokratibyggande, militära förtroendeskapande åtgärder och har en omfattande fält- verksamhet. Sverige har anslutit sig till OSSE:s förtroende- och säkerhetskapan- de rustningskontrollregimer; Wiendokumentet 1999 (WD99) och fördraget om observationsflygningar (Open Skies). Försvarsmakten deltar även i det omfattande årliga utbyte som äger rum mellan de 55 OSSE-medlemmarna gällande bl a för- svarsplanering inklusive försvarsbudgetar, innehav av tyngre materiel redovisat förbandsvis på brigad/flottiljnivå, personalstyrka samt import och export av lätta vapen. Flera av dessa åtaganden är förbundna med verifikation av att lämnade uppgifter är korrekta.

Försvarsmakten bidrar också med inspektionspersonal för att verifiera Daytonav- talet, d v s fredsavtalet i Bosnien-Hercegovina.

OSSE har fältverksamhet i ett tjugotal länder med sammanlagt cirka 4 000 perso- ner. Försvarsmakten deltar för närvarande i begränsad omfattning i denna verk- samhet.

Nordic Co-ordinated Arrangement for Military Peace Support (NORDCAPS)

NORDCAPS är ett samarbete vars mål bl a är att kunna sätta upp en gemensam Nordisk brigad för krishantering från år 2003. Sammansättningen bygger på att varje nation tillför en stridande bataljon och resterande brigadelement baseras på Framework Nation-åtaganden. Sverige har ansvaret för en logistikbataljon. NORDCAPS styrkeregister innehåller svenska förband ur alla försvarsgrenar och samarbetet förväntas utvidgas för att omfatta andra enheter än markförband. Samarbetet syftar till en harmonisering av procedurer och krav, dels mot bakgrund av gängse internationell standard, dels mot gemensamma nordiska krav.

Slutsatser

1. Sverige har idag anmält personal och förband till ett flertal styrkeregister, vilket kan innebära efterfrågan om bidrag till militär krishantering globalt, på sikt inom alla konfliktnivåer och med korta insatstider.
2. Försvarsmakten uppfattar att Sveriges medlemskap i EU leder till att medverkan i dess förmågeutveckling, liksom bidrag till och medverkan i EU-ledda operationer, prioriteras.
3. Utveckling av den multinationella, militära förmågan i Europa sker i huvudsak i enlighet med processer och standarder utvecklade inom NATO.
4. Det finns ett behov att överse bidragen till de olika styrkeregistren och att avväga ambitionsnivån avseende Sveriges bidrag i olika avseenden, inte minst av ekonomiska skäl.

4. Behov av överväganden

4.1 I särskild ordning efterfrågat underlag till regeringen

Utdrag ur anmodan om underlag för bristtäckning EU HG:

”Ett väl fungerande EFSP⁵ är en förutsättning för att EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) kan utvecklas. Det är ett för Sverige säkerhets- och försvarspolitiskt intresse att EFSP blir en framgång. Sverige har även ett politiskt ansvar gentemot Unionen och övriga MS, att bidra till att täcka bristerna i EU HG.⁶”

Försvarsmakten inkom 2003-01-24 till Regeringskansliet med underlag till svar på EUMS ”Bidding Tool”, som svar på anmodan 2003-01-16. Försvarsmakten kompletterade detta underlag 2003-01-31. Sammantaget innehöll dessa underlag specifikation av tidigare svenska bidrag till EU:s styrkeregister utarbetat i enlighet med riktlinjerna i EU:s ”Bidding Tool”, svar på specificerade frågor, förslag till områden där Sverige skulle kunna täcka vissa av EU:s brister inklusive kostnadsberäkningar, förslag på redan planerade svenska materiel- och forskningsprojekt vilka Försvarsmakten anser på sikt kunna bidra till bristtäckning i EU samt redovisat en översiktlig beskrivning av möjliga lösningar avseende behov strategiskt transportflyg vid svenskt deltagande i EU-ledd militär krishantering.

Härutöver föreligger enligt regleringsbrev för åren 2002 och 2003 uppdrag som rör studiemål inom ramen för Partnerskap för fred, möjligheter att öka det internationella engagemanget, övningsverksamhet m m, enligt bifogade underbilagor.

⁵ EFSP: Europeisk försvars- och säkerhetspolitik (inom ramen för den Europeiska unionen)

⁶ Jfr. Budgetproposition för 2003, sid 14-15: “För Sverige är det centralt att öka engagemanget och delaktigheten i det internationella arbetet. Det är främst genom detta samarbete som vi solidariskt kan bidra till att möta och hantera framtidens utmaningar. Sverige skall aktivt bidra till EU:s krishanteringsförmåga.” EU HG: EU:s Headline Goal

4.2 Omvärldsfaktorer

Utvecklingen i stort

Kampen mot den internationella terrorismen har ökat intresset för att genomföra fredsfrämjande operationer utanför Europa, samtidigt som det inte kan uteslutas att insatser mot terrorism även kan komma att efterfrågas inom Europa, i multinationell samverkan.

EU planerar för att kunna genomföra fredsframtvigande operationer inom Europa och dess närhet, samt fredsbevarande, humanitära och evakueringsinsatser även globalt. Inom NATO utvecklas förmågan till fredsframtvigande insatser globalt, samtidigt som förmågan till kollektivt försvar av medlemsstaterna bibehålls. FN koncentrerar sina fredsbevarande insatser allt mer inom tredje världen, varvid Afrika har kommit i fokus.

En tydlig tendens inom alla organisationerna är att efterfrågade förband och förmågor snabbt måste finnas tillgängliga. Förband och funktioner måste ha hög beredskap för att kunna sättas in i en operation eller bidra till operationens genomförande. Snabbinsatsförband utvecklas både inom EU och NATO, och ledningsorganisationen anpassas för att dels kunna planera insatserna under korta tidsförhållanden, dels kunna leda operationerna. Vidare finns en inriktning mot att operationer i större utsträckning skall kunna genomföras globalt varför förbanden måste kunna transporteras över stora avstånd, även utanför Europa. Förband för snabba insatser över stora avstånd måste av naturliga skäl organiseras i minsta möjliga förbandsenheter i förhållande till vad operationerna medger. Detta medför att specialkompetens efterfrågas i allt högre utsträckning. De ökade kostnaderna för högkvalificerade förband, funktioner och kompetenser gör att specialisering blir nödvändig eftersom få stater har ekonomiska resurser för att anskaffa alla eller merparten av efterfrågade förmågor.

Slutsatser

1. Inför hot om insats eller vid användning av massförstörelsevapen, liksom långräckviddig bekämpning eller insatser av terrorkaraktär, uppstår ett behov av internationell samverkan där Försvarsmaktens resurser kan komma att efterfrågas, såväl inom som utom Europa. Omfattningen av och innehållet i dessa resurser behöver definieras.
2. Inom såväl EU, NATO som FN ökar efterfrågan på militära resurser med specialkompetens och hög tillgänglighet, vilka kan transporteras över stora avstånd.

Förmågeutveckling inom EU

*Utvecklingen av **Headline Goal***

Sedan överenskommelsen i Europeiska rådet i Köln, juni 1999, har ansträngningar gjorts vid i stort sett samtliga rådsmöten, för att utveckla EU:s möjligheter att självständigt vidta åtgärder inom ramen för EFSP. I december 1999 satte EU:s medlemsstater upp målet i Helsingfors att **Headline Goal**⁷ skulle vara uppfyllt (och därmed EFSP vara operativ) år 2003. Arbetet med att utveckla den militära krishanteringsförmågan drevs sedan i mycket hög takt. Detta medförde att frågorna rörande konfliktförebyggande åtgärder gavs prioritet vid Europeiska rådets möte i Göteborg två år senare. Förutsättningarna för att snabbt tillskapa nya militära resurser för EU:s behov styrs dock av icke obegränsade försvarsanslag samt trögheten i materielanskaffningsplaneringen i de europeiska länderna.

Bristhantering, European Capabilities Action Plan (ECAP)

Under uppsättandet av den Europeiska krishanteringsstyrkan har ett antal brister identifierats. Ett arbete som syftar till att finna alla genomförbara lösningar på bristerna har bedrivits under rubriken European Capabilities Action Plan (ECAP). Denna är en "bottom-up"-process, vilken styrs av de medlemsstater som frivilligt samarbetar i olika paneler för att hitta lösningar på de specifika bristerna. Medlemsstaternas grad av engagemang i de olika panelerna avspeglas av den nivå som de deltar på; Leading Member State (LMS), Active Participant (AP), Observer (O). Inom ramen för ECAP deltar Sverige inom 9 av 19 paneler.⁸

ECAP går under våren 2003 in i en fas som förutsätter konkreta åtaganden och beslut från medlemsstaternas sida, antingen genom befintliga processer eller med nya instrument (exempelvis projektgrupper) som skulle kunna aktiveras inom ramen för ECAP. Det underlag som Försvarsmakten skickade in till Regeringskansliet 2003-01-31 (se kapitel 4.1. "I särskild ordning efterfrågat underlag till regeringen") är kopplat till inom ECAP beskrivna behov.

⁷ *By the year 2003, co-operating together voluntarily, EU Member States will be able to deploy rapidly and then sustain forces capable of the full range of Petersberg tasks as set out in the Amsterdam treaty, including the most demanding, in operations up to corps level (up to 15 brigades or 50,000-60,000 persons). These forces should be militarily self-sustaining with the necessary command, control and intelligence capabilities, logistics, other combat support services and additionally, as appropriate, air and naval elements. Member States should be able to deploy in full at this level within 60 days, and within this to provide smaller rapid response elements available and deployable at very high readiness. They must be able to sustain such a deployment for at least one year. This will require an additional pool of deployable units (and supporting elements) at lower readiness to provide replacements for the initial forces*

⁸ *Surveillance and Target Acquisition (LMS), Theatre Surveillance and Reconnaissance, Air Picture (LMS), NBC Protection (AP), Operations Headquarters (AP), Air to air Refuelling (AP), UAV (AP), Deployable CIS Resources (O), Suppression of Enemy Air Defence (O), Special Forces (O).*

Under 2002 har Headline Goal Task Force (HTF) arbetat med att revidera EU:s behovskatalog: Helsinki Headline Goal Catalogue 2002 (HHC 2002). Denna har lagts till grund för medlemsstaternas översyn samt bidrag till styrkekatalogen Helsinki Force Catalogue (HFC) under 2003.

EU:s operativa utveckling

Operativförklaring

Vid Europeiska rådets möte i Laeken, december 2001, förklarades Europeiska unionens krishanteringsförmåga operativ, i händelse av en mindre operation på de lägre konfliktnivåerna. Först i år (2003) skall unionen kunna klara av alla storlekar på operationer, i alla konfliktnivåer.

Berlin Plus

I december 2002 undanröjdes hindren för ett formellt etablerat samarbete mellan EU och NATO, populärt kallat "Berlin Plus". Avsikten är bl a att kunna utveckla EU:s förmåga utan att duplicera redan befintliga tillgångar och förmågor i NATO, d v s att EU skall kunna ha "assured access to NATO assets and capabilities, when NATO as a whole is not engaged". Andra styrande principer är att skapa transparens i verksamheten mellan organisationerna och att medlemmar endast tillhörande den ena organisationen inte skall diskrimineras i samarbetet. Uppgårelsen har lett till att ett arbete har påbörjats för att ge relationen EU-NATO ett konkret innehåll. Detta kommer att vara av stor betydelse för svensk insyn i NATO och frågan om "Equal Footing", d v s att Sverige skall kunna finnas representerat i NATO-strukturer på samma villkor som NATO-medlemmar, när dessa strukturer används för EU-ledda operationer. Möjligen kan detta vara en framtida samarbetskanal mellan Sverige och NATO när PFF inte längre är användbart för ändamålet.

Under första kvartalet 2003 kommer ett antal överenskommelser att träffas mellan EU och NATO enligt en utarbetad plan. Denna omfattar *Assured Access, Security Agreement, Command Options, Identification of Assets and Capabilities, Crisis Consultation Arrangements, Defence Planning, HTF Plus, Model Agreement on the Release, Monitoring and Return or Recall of Assets and Capabilities* samt *Framework Agreement*.

En EU-NATO-gemensam ledningsövning kommer att genomföras i november 2003, den s k CME/CMX 03.

Mer information om Berlin Plus framgår under rubriken "Förmågeutveckling inom NATO/Berlin Plus", sida 19.

EU:s utvidgning

Vid EU:s rådsmöte i Köpenhamn december 2002 beslutades att EU skall utvidgas med tio nya medlemsstater. Konsekvenserna av detta bedöms inte påverka EU:s operativa utveckling på kort sikt. När EU:s medlemsantal ökar i och med kommande utvidgning får unionen fler militära bidragsgivare än tidigare, men också ytterligare medlemsstater som skall fatta beslut om en eventuell militär insats samt leda denna på politisk nivå.

Operativ verksamhet på Balkan

Sedan EU:s operativförklaring i Laeken 2001 har diskussionerna rört möjligheterna att som första utmaning engagera krishanteringsresurser på Balkan. En polisiär operation inleddes efter årskiftet 2002/2003 då EU övertog FN:s ansvar i Bosnien. Efter Berlin Plus-överenskommelsen har initiativ tagits av EU att överta ansvaret för den NATO-ledda operationen i FYROM och ambitionen synes vara att successivt överta vad som återstår av militär operation i Bosnien och senare i Kosovo. I överföringen av ansvar från NATO till EU bedöms ambitionen vara att den militära närvaron på Balkan totalt sett reduceras och anpassas till förmån för civila resurser, såvitt läget medger.

EU:s övningsverksamhet

Verksamheten kommer att omfatta ledningsövningar på strategisk (politisk), militärstrategisk (Operational Headquarters, OHQ) och operativ nivå (Force Headquarters, FHQ). Det nya samarbetet med NATO innebär att en gemensam övning CME/CMX 03 kommer att genomföras i november 2003.

EU:s snabbinsatsförmåga

Konceptet Rapid Response Capability (RRC) är under utveckling sedan ett år. Viss oenighet föreligger beträffande krav och innehåll. Avsikten är att skapa mindre och allsidiga resurser som snabbt kan sättas in som inledning och förtrupp till en större krishanteringsoperation, för att ingripa vid en evakueringsoperation eller som stöd för en hastigt påkallad humanitär operation. Genom samarbetet med NATO finns utsikter att snabbinsatsstyrkan blir en gemensam angelägenhet.

Slutsatser

1. Försvarsmakten har, efter anmodan från Regeringskansliet, lämnat underlag till översyn av bidrag till EU:s styrkeregister. Försvarsmakten bör fortsatt i samverkan med Regeringskansliet studera möjligheterna och konsekvenserna av att på ett flexibelt sätt, med hänsyn till EU:s faktiska styrkebehov, anmäla och avanmäla resurser. Om nya anmälningar skall beslutas bör dessa svara mot de brister som finns förtecknade i Helsinki Progress Catalogue⁹ (HPC) som hanteras inom ramen för ECAP.
2. Övergången från sökandet efter förslag till lösningar av specifika brister innebär att de materielspecifika ECAP-panelerna övergår till projektgrupper, där anskaffningsspecialister behöver ingå. Dessa anskaffningsspecialister kan komma från Försvarets materielverk (FMV), men bedömningen är dock att projektgrupperna även kräver deltagande av Försvarsmaktens personal (främst ur Högkvarteret). Vidare bedöms att grupper kommer att organiseras för utveckling av samarbetsformer och koordinering av utnyttjandet av befintliga resurser (exempelvis strategiska transportresurser).
3. Försvarsmakten måste utveckla förmåga att parallellt med EU:s militära institutioner kunna genomföra bedömandearbete på militärstrategisk nivå, såväl för militära insatser, som för övningsverksamhet. Syftet är att kunna leverera underlag till såväl nationell politisk-strategisk nivå som till EU, samt att nationellt kunna värdera förutsättningarna för genomförande av EU-ledd krishantering och möjliga svenska bidrag.
4. Försvarsmakten behöver redan under våren 2003 kunna avdela personal med rätt kompetens för att bemanna operativa staber i en krishanteringsoperation och vid övningsverksamhet, samt för att vid behov kunna förstärka den svenska representationen vid EU och EU:s militära stab, samt för att kunna upprätta National Liaison Teams till EU:s militära stab och/eller SHAPE.
5. I nuläget finns handlingsfrihet med de beredskapsförband som Sverige har anmält till internationella styrkeregister (bl a EU HFC) för deltagande i EU-ledd militär krishantering. Ett politiskt beslut om deltagande med ett eller flera av Försvarsmaktens beredskapsförband för internationella insatser kräver dock beslut om extra finansiella resurser.

⁹ Den katalog som sammanställer differensen mellan krishanteringsstyrkans behov och medlemsstaternas bidrag till styrkeregistret.

NATO:s utvidgning, november 2002

Nya militärstrategiska förutsättningar

I november 2002 blev Estland, Lettland och Litauen, liksom Rumänien, Bulgarien, Slovakien och Slovenien, inbjudna till NATO-medlemskapsförhandlingar. I praktiken gäller NATO:s säkerhetsgaranti dessa stater redan från inbjudningsdagen.

Sverige riskerar att militärt och säkerhetspolitiskt marginaliseras i närområdet då de flesta andra länder är medlemmar i NATO eller har en särskilt nära relation med NATO. Ett konkret exempel är att Estlands, Lettlands och Litauens efterfrågan av olika typer av samarbete med Sverige successivt minskar relativt sett, till förmån för samarbete med NATO-länder. Estlands, Lettlands och Litauens möjligheter att kunna bidra till NATO:s gemensamma krishanteringsförmåga bedöms vara en styrande faktor för vidare utveckling av Estlands, Lettlands och Litauens försvarsmakter. Vidare har Rysslands och NATO:s bilaterala relation fördjupats kvalitativt sett, och många frågor bereds i NATO ”at 20”¹⁰.

Förändrade förutsättningar PFF

Då sju PFF-stater övergår till att bli NATO-medlemmar kommer PFF fokus att förändras, såväl geografiskt, övningsmässigt, utvecklingsmässigt som personalmässigt. Verksamheten inom Partnership Staff Elements (PSE) och Partnership Coordination Cell (PCC) kommer sannolikt att påverkas då flera blivande medlemsländers stabsofficerare övergår till att verka inom NATO-administrationen. Förändringar i övningsmönstret väntas, när större hänsyn bedöms komma att tas till de mindre utvecklade försvarsmakterna i de sydkaukasiska staterna och i de forna sovjetrepublikerna i Centralasien. NATO kommer att tvingas prioritera integrationen av de nya medlemsstaterna och bedöms därför ha begränsat med tid och energi över för partnersamarbetet. Däremot har möjligheterna till regionala och individuella fördjupningar av samarbetet öppnats, t ex genom inrättandet av mekanismen Individual Partnership Action Plan (IPAP).

Slutsatser

1. Sverige riskerar att militärt och säkerhetspolitisk marginaliseras i närområdet, då de flesta andra länder är medlemmar i NATO eller har en särskilt nära relation med NATO. Ett konkret exempel är att Estlands, Lettlands och Litauens efterfrågan av olika typer av samarbete från Sverige successivt minskar till förmån för deras samarbete med NATO-länder.

¹⁰NATO Russia Council (NRC) ”at 20”: NATO:s medlemmar och Ryssland sitter alla runt bordet på lika villkor, dvs NATO har inte berett den aktuella frågan internt innan den diskuteras med Ryssland. I den gamla NATO-Rysslandsrelationen, Permanent Joint Council, enades NATO internt om ett ställningstagande ”at 19” innan saken diskuterades med Ryssland ”+1”.

2. Efterfrågan på det svenska säkerhetsfrämjande stödet till Estland, Lettland och Litauen kommer sannolikt att förändras över tiden. Denna fråga måste studeras ingående redan under 2003, genom stabssamtal och annan samverkan med dessa länder samt Finland, Norge, Danmark, USA, Storbritannien, Polen och Tyskland.
3. Försvarsmakten bedömer att NATO kommer att anordna färre PFF-övningar i vårt närområde. För att uppfylla behovet av komplexa, gemensamma övningar på högre konfliktnivåer måste Försvarsmakten söka nya möjligheter att medverka i bi- eller multilaterala övningar.
4. I omformningen av Partnership Staff Elements (PSE) och Partnership Coordination Cell (PCC), bedöms verksamheten komma att förändras liksom behovet av svensk stabspersonal. Denna fråga kommer sannolikt att kräva ställningstagande redan under våren 2003.

Förmågeutveckling inom NATO

Prague Capabilities Commitment (PCC)

PCC består av 408 nationella åtaganden för att förbättra NATO:s förmåga och fyra stycken "Statements of Intent" för multinationellt samarbete. Åtagandena skall bidra till att täcka bristerna inom fyra "Key Operational Capability Areas"¹¹. Multinationella arbetsgrupper har skapats inom områdena strategisk lufttransport, strategisk sjötransport, samt lufttankning. Dessa projekt är nya och kommer att bidra till en ökad förmåga. De flesta nationella åtagandena är redan planerade eller pågående nationella projekt som känns igen från tidigare styrkemålsprocesser.

¹¹ Key Operational Capability Areas:

- 1) "CBRN Defence (BP)" - "defending against chemical, biological, radiological and nuclear (CBRN) attacks" (svenska ung: "försvara mot attacker med kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära vapen")
- 2) "Information Superiority" - "ensuring command, communications and information superiority" (svenska ung: "Säkerställa förmåga till ledning och kommunikation, samt säkerställa informationsöverlägsenhet")
- 3) "Combat Effectiveness (CE)" - "improving interoperability of deployed forces and key aspects of combat effectiveness" (svenska ung: "Förbättra deployerade styrkors interoperabilitet samt nyckelaspekter stridsförmåga/-ekonomi")
- 4) "Deployability and Sustainability (DS)" - "ensuring rapid deployment and sustainment of combat forces" (svenska ung: "säkerställa stridande styrkors snabba deployering samt deras förmåga till uthållighet")

Ny kommandostruktur

NATO:s framtida kommandostruktur kommer att bestå av en operativ och en funktionell del. NATO kommer att ha sex stycken "High Readiness Headquarters", ett sjöbaserat Combined Joint Task Force (CJTF) -högkvarter samt två landbaserade sådana. Ännu finns inget beslut om vilka av dagens staber som skall läggas ned, vilka som får vara kvar och i så fall med vilket ansvar. NATO Senior Level Group skall komma med ett slutgiltigt förslag på ny kommandostruktur våren 2003. Beslut kommer troligen att fattas under sommaren 2003.

NATO Response Force (NRF)

NRF bedöms komma att bestå av tre lättrorliga markstyrkor om cirka 21 000 man vardera, understödda av flyg- och marinstridskrafter. Ambitionen är att ha en beredskap för att kunna vara på plats med hela styrkan i ett krisområde inom 30 dagar. Avsikten är att alltid ha en styrka samtränad och tillgänglig, medan de andra två styrkorna skall kunna avlösa respektive återhämta. Det preliminära koncept som skissats för NRF skall vara utvecklat till juni 2003. Avsikten är att NRF skall vara i funktion före oktober 2004. Full operativ förmåga skall ha uppnåtts senast oktober 2006.

För närvarande råder viss oenighet inom NATO om huruvida NRF skall vara fullt ut multinationell eller om större delar kan vara nationella, liksom USA från början avsåg. Övriga oklarheter är finansiering, tillhörighet till NATO:s kommandostruktur, partnerländers möjliga deltagande samt huruvida NATO:s och EU:s snabbinsatsförmåga skall utformas som en gemensam resurs.

Berlin Plus

Överenskommelsen den 13 december 2002 mellan EU och NATO innebär att EU skall kunna ha "assured access to NATO assets and capabilities, when NATO as a whole is not engaged". Planen innefattar att ett säkerhetsavtal sluts 1 mars 2003 mellan EU och NATO, att planeringsstöd kan ges till EU och att Deputy Supreme Allied Commander Europe (DSACEUR) skall kunna agera som EU:s "Operation Commander". Ett gemensamt förslag till konkretisering av Berlin Plus är under utarbetande.

NATO-staber skall kunna erbjuda stöd för alla aspekter av operativ planering och i alla stadier av en operation. NATO erbjuder EU att använda SHAPE som OHQ vid EU-ledda operationer.

Berlin Plus stipulerar även utveckling av en EU-NATO-gemensam försvarsplaneringsprocess, liksom gemensam förmågutveckling.

NATO:s operativa verksamhet

Som tidigare angivits kommer NATO successivt att söka minska sin närvaro på Balkan redan under 2003, i avsikt att ge EU ett allt större ansvar.

NATO bedöms komma att ta över ledningen av International Stabilisation Assistance Force (ISAF) i Afghanistan under år 2003.

Slutsatser

1. Förutsättningar för Försvarets medverkan i NATO:s/EU:s snabbinsatsstyrka måste studeras.
2. Problemområden inom ramen för förmågeutveckling är desamma i EU som i NATO. Med hänsyn till att många nya initiativ tas i NATO, vilka sedan får konsekvenser för EU, riskerar Sverige såsom icke NATO-medlem att marginaliseras även i EU-frågor. Det finns dock möjligheter att genom EU påverka NATO och utvecklingen av den gemensamma europeiska krishanteringsförmågan. För att Sverige inte skall marginaliseras i EU eller NATO behöver Försvarets prioritera militärstrategiskt bedömandearbete, som stöd för ett svenskt pro-aktivt agerande i EU, och därmed i vissa fall även i NATO.

4.3 Utvecklingen inom Försvaretsmakten

Riksdagen beslutade i mars 2000 om en ändrad inriktning av Totalförsvaret. Försvaretsmakten omstruktureras nu från ett traditionellt hotstyrt invasionsförsvaret till ett förmågestyrt insatsförsvaret. Insatsförsvaret skall kunna lösa ett bredare spektrum av uppgifter såväl nationellt som internationellt. Grunden för det militära försvaret är förmågan till väpnad strid.

När det gäller Försvaretsmakten långsiktiga beredskap innebär omvärldsutvecklingen att det för närvarande föreligger goda möjligheter att differentiera och anpassa beredskapen till vad som efterfrågas för hävdande av den territoriella integriteten, inklusive hot om eller insatser av terrorkaraktär, deltagande i multinationella fredsfrämjande insatser, samt att utveckla förmågor som bedöms efterfrågas i framtiden.

Av betydelse för Försvaretsmakten är vilka vägval som görs avseende karaktären och storleken på förmågor, funktionskrav och kompetenser. Härvidlag är den av statsmakterna fastställda inriktningen att det i huvudsak är de resurser som erfordras för Försvaretsmakten nationella uppgifter, inklusive förmåga till väpnad strid på längre sikt, som skall nyttjas för såväl nationella som internationella uppgifter.

De ekonomiska resursbehov som uppstår för utveckling av interoperabilitet, samt upprätthållande av beredskap för och genomförande av internationella insatser, kommer dock att återverka på den övriga verksamheten liksom på utformningen av grund- och insatsorganisationen.

Försvarsmakten har idag förband ur samtliga försvarsgrenar anmälda till internationella styrkeregister. Detta förhållande bör kvarstå då det medger strategisk handlingsfrihet och för att det säkerställer fortsatt utveckling av insatsorganisationen.

Mot bakgrund av den militära alliansfriheten, behovet av en allsidig förmåga på sikt och det genomslag som den internationella verksamheten ger i det korta tidsperspektivet, finns det anledning att upprätthålla en bredd i det internationella engagemanget i motsats till ett stramt nisch tänkande. Viss grad av fokusering är dock nödvändig för att kunna profilera dels sådana förmågor där vi har gynnsamma förutsättningar, dels förmågor som bedöms gynna vår egen utveckling.

Sedan FB 2000 har utvecklingen av europeisk krishanteringsförmåga skett mycket snabbt. Det finns därför skäl att söka definiera en ny målsättning för Försvarsmaktens internationella förmåga, dels i övergripande termer, dels funktionsvis. Detta bedöms vara en viktig uppgift för det kommande försvarsbeslutsarbetet.

Behov finns att överse bidragen till olika styrkeregister mot bakgrund av den utveckling som skett inom Försvarsmakten, men även av den utveckling som skett inom de olika organisationerna och deras roll i internationell krishantering. Försvarsmakten bör i detta sammanhang utreda förutsättningar att bidra i tidiga skeden av en operation, vilket ger möjligheter att vara med och påverka dess planering och ledning, samt att få värdefull erfarenhet.

Försvarsmaktens förmåga att bidra till fred och säkerhet inom ramen för multinationell krishantering, liksom förmåga att genomföra väpnad strid i ett nationellt perspektiv, förutsätter ständig träning av personal i förband och ledningsorganisation, i synnerhet inför konflikter med högre intensitet. Försvarsmaktens övningsverksamhet måste därför ses som en helhet. När vårt nationella övningsmönster förändras och när utbytet av att delta i PFF-övningar minskar måste nya möjligheter sökas till träning med förband från andra länder.

Som framgår av slutsatser i tidigare avsnitt bör Försvarsmakten också etablera organiserad ledningsträning inom den befintliga ledningsorganisationen, i syfte att upprätthålla och utveckla förmågan att göra bedömanden, planera operationer och träna beslutsfattare. Med hänsyn till personalrotationen är det nödvändigt att övningsverksamheten är årligen återkommande.

Det svenska deltagandet i internationella fredsfrämjande insatser har kommit att innebära ökade krav på Försvarens personalförsörjning. Fler officerare och soldater engageras, kraven på tillgänglighet och specifika kompetenser tilltar. Det är väsentligt att i takt med utvecklingen anpassa grundläggande avtal samt utarbeta processer och instrument som främjar rekrytering till internationella åtaganden. Internationell tjänst kommer att vara en allt viktigare del av officersyrket.

Det internationella materielsamarbetet är av central betydelse också för materieförsörjningen på medellång sikt. Detta bör fortsatt inriktas mot ökad interoperabilitet vilket i sin tur ger en ökad förmåga till operativ samverkan i internationell krishantering. Teknikförsörjningen bör fokuseras på att i internationell samverkan utveckla strategiskt och operativt viktiga kompetenser.

Vid övergången från traditionellt hotstyrt invasionsförsvaret till ett förmågestyrt insatsförsvaret är det av väsentlig betydelse att tillskapandet av det nätverksbaserade försvaret (NBF) går i takt med den internationella utvecklingen inom området och att svenska särlösningar som minskar vår interoperabilitet undviks.

Försvarens tidsbestämda bilaterala säkerhetsfrämjande stöd till Estland, Lettland och Litauen är utformat som ett "full package support". I ljuset av dessa länders NATO-medlemskap föreligger ett behov av att analysera Försvarens fortsatta samarbete. Det säkerhetsfrämjande stödet till Baltikum grundas på årliga regeringsbeslut och bedöms vara avslutat omkring år 2006. I närtid erfordras därför en inriktning avseende de fortsatta relationerna med Estland, Lettland och Litauen efter det att nuvarande materielsamarbete m m avslutats.

Försvarens uppfattar att det ekonomiska utrymmet för större ambitionshöjningar av den internationella förmågan för närvarande är utomordentligt begränsat. Detta måste beaktas vid eventuella beslut om förändringar i närtid.

Avgörande för utveckling av Försvarens förmåga till deltagande i internationella insatser på kort och medellång sikt bedöms i allt väsentligt vara:

- den utblick och ambition, som statsmakterna definierar för Sveriges roll som aktör i det framtida Europa,
- de förmågor som fortsatt skall utgöra den grundläggande försvarsförmågan samt
- de förmågor som skall utvecklas i det medellånga perspektivet för att möjliggöra handlingsfrihet att på lång sikt möta nya krav på Försvarens.

4.4 Konsekvenser för fortsatt bedömning, behov av överväganden

Den tidigare gjorda analysen pekar på behov av att:

- definiera mål och ambitionsnivå för Försvarsmaktens internationella förmåga,
- överse resurser och förband anmälda till olika multinationella styrkeregister,¹²
- inrikta de bi- och multilaterala samarbetena emot att skapa övningstillfällen avseende gemensamma operationer i högre förband på höga konfliktnivåer,
- genomföra regelbundna övningar av såväl ledningsorganisationen som förband,
- anpassa avtal och verktyg som gynnar rekrytering till internationella åtaganden samt
- undersöka möjliga former för fortsatt bilateralt samarbete med Estland, Lettland och Litauen.

5. Sammanfattande slutsatser

Långsiktiga trender/krav inom de viktigaste multinationella krishanteringsoperationerna, avseende uppgifternas utformning och omfattning:

	EU	NATO	FN
TID	Snabbt på plats: PE, EVAC, HUM Mer tid tff: PK	Snabbt på plats	Mer tid till förfogande
AVSTÅND/ SPECIALISERING (typ av operation samt krisområdets geografiska placering)	PE: Europa och dess närhet PK, HUM, EVAC: Globalt	PE: Globalt	PK: Tredje världen

PE: Peace Enforcement / Fredsframtvängande operation

PK: Peace Keeping / Fredsbevarande operation

HUM: Humanitarian Assistance / Hjälpinsats till civila nödställda på krisituation

EVAC: Evakuering av max 2 000 civila EU-medborgare (EU-definition)

Sveriges bidrag till multinationella styrkeregister

Sverige har idag anmält personal och förband till ett flertal styrkeregister, vilket kan innebära efterfrågan om bidrag till militär krishantering globalt, på sikt inom alla konfliktnivåer och med korta insatstider.

¹² Svenskt, reviderat bidrag till PARP styrkeregister skall inlämnas till NATO i juni 2004. Till dess skall frågan stabsberedas i Försvarsmakten. (Jämför underbilaga 15.5). Nationella bidrag till revision av EU HFC skall vara inlämnade den 7 februari 2003.

Försvarsmakten behöver studera möjligheterna och konsekvenserna av att på ett flexibelt sätt, med hänsyn till EU:s faktiska styrkebehov anmäla och avanmäla egna resurser. Om nya anmälningar skall göras, bör dessa svara mot de brister som finns förtecknade i Helsinki Progress Catalogue¹³ (HPC) och som hanteras inom ramen för ECAP. I nuläget finns handlingsfrihet med de beredskapsförband som Sverige har anmält till internationella styrkeregister för deltagande i EU-ledd militär krishantering. Ett politiskt beslut om deltagande med ett eller flera av Försvarsmaktens beredskapsförband för internationella insatser kräver dock beslut om extra finansiella resurser.

Dagens krav på hög tillgänglighet, snabbt på plats, långt borta

Försvarsmakten bör kunna ställa militära förmågor och förband med hög tillgänglighet till förfogande för EU-ledda fredsfrämjande insatser inom hela konflikt-skalan. Försvarsmakten bör vidare kunna ställa militära förmågor och förband till förfogande för FN-ledda fredsbevarande operationer utanför Europa. Deltagande med militära resurser i krishanteringsinsatser utanför Europas närområde ställer bl a krav på tillgång till strategiska transportresurser.

Inför hot om, eller vid attack med massförstörelsevapen, långräckviddig bekämpning och olika former av terrorattacker, uppstår ett behov av internationell samverkan. Försvarsmaktens resurser kommer därvid att efterfrågas för insatser såväl inom som utom Europa. Omfattningen av och innehållet i dessa resurser behöver definieras.

Behov av åtgärder i Försvarsmakten med anledning av EU:s övertagande av militära operationer på Balkan

Försvarsmakten behöver utveckla förmåga att parallellt med EU:s militära institutioner kunna genomföra bedömandearbete på militärstrategisk nivå, såväl för militära insatser som för övningsverksamhet. Detta i syfte att kunna leverera underlag till såväl nationell politisk-strategisk nivå som till EU, samt för att nationellt kunna värdera förutsättningarna för EU-ledd krishantering och möjliga svenska bidrag.

Försvarsmakten bör redan under våren 2003 kunna avdela personal med erforderlig kompetens för att bemanna operativa staber (OHQ och FHQ) i en krishanteringsoperation, vid övningsverksamhet, vid behov kunna förstärka den svenska militära representationen vid EU, samt för att kunna upprätta National Liaison Teams till EU:s militära stab och/eller SHAPE.

¹³ Den katalog som sammanställer differensen mellan krishanteringsstyrkans behov och medlemsstaternas bidrag till styrkeregistret.

Ett EU-övertagande av NATO:s operationer på Balkan kan komma att innebära förändringar i efterfrågan av truppbidrag, och därmed öka efterfrågan på svensk närvaro såväl i förbandstermer som i ledningsstrukturen. Behov av stabsberedning i närtid förutses.

NATO påverkar EU, och vice versa

Utvecklingen av den internationella förmågan i Europa sker i huvudsak med standard utvecklad inom NATO. Problemområden inom ramen för förmågeutveckling är desamma såväl i EU som i NATO. Försvarsmakten bör hantera dessa frågor i ett och samma sammanhang.

Med hänsyn till att många nya initiativ tas i NATO, som sedan får konsekvenser för EU, riskerar Sverige såsom icke NATO-medlem att marginaliseras även i EU-frågor. Det finns dock möjligheter att genom EU påverka NATO och utvecklingen av den gemensamma europeiska krishanteringsförmågan. För att inte riskera marginalisering i EU eller NATO behöver Försvarsmakten prioritera militärstrategiskt bedömandearbete, som stöd för ett svenskt pro-aktivt agerande i EU och därmed i vissa fall även i NATO.

Bristtäckning m h t förmågor i EU kräver svenskt deltagande

Övergången från sökandet efter förslag till lösningar av specifika brister innebär att de materielspecifika ECAP-panelerna övergår till projektgrupper, där anskaffningsspecialister behöver ingå. Dessa anskaffningsspecialister kan komma från FMV, men bedömningen är dock att projektgrupperna även kräver deltagande av Försvarsmaktens personal (främst ur Högkvarteret). Vidare bedöms att multinationella grupper kommer att skapas för utveckling av samarbetsformer och koordinering av utnyttjandet av befintliga resurser i Europa (exempelvis strategiska transportresurser).

Förändringar i PFF ger förändrade krav på Sverige

Då sju PFF-länder lämnar Partnership Staff Element och Partnership Co-ordination Cell, för att integreras i NATO som nya medlemmar, bedöms verksamheten och kraven på svensk stabspersonal förändras. Denna fråga kommer sannolikt att kräva ställningstaganden redan under våren 2003.

Försvarsmakten bedömer att NATO kommer att anordna färre PFF-övningar i Sveriges närområde. För att uppfylla behovet av multinationella, komplexa, gemensamma övningar på de högre konfliktnivåerna behöver Försvarsmakten söka nya möjligheter att medverka i bi- eller multilaterala övningar. Av praktiska och ekonomiska skäl bör Försvarsmakten söka medverka i NATO-ledda övningar i vårt närområde.

6. Förslag till inriktning på kort och medellång sikt

6.1 Övergripande inriktning

- Försvarsmakten skall samtidigt kunna bidra med personal och förband i minst två skilda multinationella operationer.
- Resurser skall kunna avdelas för alla operativa skeden och med avlösning av utvalda resurser med en uthållighet om mer än ett år¹⁴.
- Förband ur samtliga försvarsgrenar skall fortsatt vara anmälda till internationella styrkeregister. Detta förhållande bör kvarstå då det medger strategisk handlingsfrihet och gynnar utveckling av insatsorganisationen.

6.2 Förmågeutveckling

Försvarsmakten skall med bibehållande av viss bredd fortsätta utveckla förmågor för multinationell krishantering.

Försvarsmakten skall:

- utreda förutsättningarna att ställa snabbinsatsförband/enabling units¹⁵ till förfogande för internationella insatser inom ramen för EU/NATO,
- i närtid skapa förutsättningar för ledningsorganisationen att kunna bemanna internationella staber med korta tidsförhållanden,
- utveckla förutsättningarna att ställa resurser till förfogande för skydd mot NBC, inledningsvis med NBC-insatsstyrkan, samt utreda förutsättningar för utveckling av ett NBC-kompani för internationella insatser,
- utveckla och anskaffa förmåga till taktisk förflyttning och taktisk flygtransport för specialförband samt
- utveckla förmåga att i samverkan med andra länder¹⁶ kunna transportera och försörja förband utanför Europa.

¹⁴ Detta förutsätter rotation av förband där så erfordras.

¹⁵ Förtrupp som ska skapa förutsättningar för huvudstyrkans ankomst. Kan vara såväl specialförband/jägarförband som rekognoserings- och logistikförband m m.

¹⁶ Detta bör ske genom s k "pooling" av resurser.

Som ett led i förmågeutveckling på sikt och till stöd för utvecklingen bl a inom EU (bristtäckning) skall Försvarmakten:

- utveckla målsättningar för funktioner och strategiska förmågor att verka i multinationell miljö (ledning och underrättelser, mark-, sjö- och luftstrid, fältarbeten, samt logistik)¹⁷,
- inleda utveckling av förmåga till långräckviddig precisionsbekämpning i internationell samverkan, bl a förmåga att medverka vid SEAD-operationer¹⁸,
- inleda utveckling av förmåga att verka i multinationell miljö inom lednings-, sensor- och underrättelseområdena, inom ramen för NBF. Härvid skall förberedelser vidtas för att organisera en STA-enhet med ARTHUR-grp (förutsättningarna att härtill anmäla UAV-förband utreds närmare) för anmälan till HFC tidigast 2005 samt studier ske av ett interoperabelt ledningssystem för specialförband och fortsatta studier av utveckling av FSR 890 samt
- överse möjligheterna att utveckla en allsidig internationell förmåga inom logistikområdet. Bl a skall möjligheterna att vidareutveckla anskaffad demonstrator för lufttankning (TP 84) till ett operativt system studeras.

6.3 Förslag till förändrade bidrag till styrkeregister

Försvarmaktens bidrag till olika styrkeregister har utvecklats under flera år, samtidigt som utvecklingen inom respektive organisation har lett till förändrade krav. I syfte att bättre kunna svara upp mot organisationernas krav och Försvarmaktens egna behov och förutsättningar, föreslås förändringar av styrkebidragen som speglar följande principer:

- Förband och personal skall anmälas till NATO/PFF:s styrkeregister i syfte att utveckla interoperabilitet (för förband till samtliga styrkeregister) och i syfte att kunna medverka i NATO-ledda operationer.
- Förband och personal skall anmälas till EU:s styrkeregister i syfte att efterhand utveckla förmåga att medverka i operationer på alla konfliktnivåer och i alla skeden av en operation i Europa och dess närhet. Alla typer av operationer skall även kunna genomföras globalt, med undantag för fredsframtvingande operationer.
- Förband och personal skall anmälas till FN/UNSAS, SHIRBRIG och NORD-CAPS i syfte att spegla behov inom fredsbevarande operationer från låg till medelhög intensitet, och humanitära operationer. Inom FN är syftet också att möjliggöra observatörsmissioner samt övriga insatser även bortom Europa.

¹⁷ Enligt EU:s definition av logistik inbegrips förnödenhetsförsörjning, transporter av personal, materiel och förnödenheter, tekniskt underhåll och reparationer, anläggnings- och konstruktionsarbeten i fält, samt sjukvård.

¹⁸ Suppression of Enemy Air Defence, fritt översatt nedtryckning av motståndarens mark- och sjöbundna luftförsvar.

Förslag till förändringar av Försvarsmaktens bidrag till internationella styrkeregister

FÖRBAND	ANT	BEREDSKAP	AKTUELLT LÄGE ANMÄLT I STYRKEREGISTER					FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRING
			NATO PFF	EU HFC	FN UNSAS	NORD- CAPS	SHIR- BRIG	
Mekbataljon Pbv 302 I ¹⁹		90 dgr intill 2003-07-01.	X		X	X	X	Förbandet utgår 2003-07-01. Avanmäls i samtliga register.
Mekskkomp 302. Snabbinsatskompani ur mekbat Pbv 302 I	Kompaniet reorganiserat efter 6 mån insats i Kosovo.	30 dgr från 2002-03-01 till 2003-07-01.	X		X	X	X	Bataljonen utgår 2003-07-01. Avanmäls i samtliga register.
Mekbataljon Patgb I	F n insatt i KFOR	90 dgr från 2001-01-01.	X		X	X		Resurs för PK i FN och NORDCAPS register.
Mekbataljon 90 I		30 dgr från 2003-07-01.	X	X	X	X	X	Bat riktas mot PE EU/NATO.
MP-kompani	6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2003-01-01.	X	X	X	X	X	Endast MP-pluton ur detta kompani bör anmälas till SHIR-BRIG, avses ingå i ett danskt MP-kompanis ram.
Ingenjörkompani		30 dgr från 2003-01-01.	X	X	X	X	X	Ingen förändring.
Artillerikaliseringsradargrupp	6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	Ej tidigare anmäld		X				Anmäls till EU HFC från 2005-01-01.
NBC-insatsstyrka	Cirka 35 pers ur Försvarsmakten och 12 pers ur FOI. En till två månaders insats.	Ej tidigare anmäld		X				Anmäls till EU HFC från 2004-07-01.

¹⁹ Utvecklingen av denna bataljon avbryts enligt regleringsbrev för år 2002 och förbandet ersätts från 2003-07-01 med mekaniserad bataljon Strf 90. Försvarsmaktens planering förutsätter att regeringen avanmäler förbandet, förutom snabbinsatskompaniet enligt rad 2, från berörda internationella styrkeregister.

FÖRBAND	ANT	BEREDSKAP	AKTUELLT LÄGE ANMÄLT I STYRKEREGISTER					FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRING
			NATO PFF	EU HFC	FN UNSAS	NORD- CAPS	SHIR- BRIG	
Jägarförband	Upp till plutons styrka, ut-hållighet utreds.	Ej tidigare anmäld		X				Anmäls till EU HFC från 2005-01-01.
Ubåtsförband 1 ubåt typ Gotland Stödenhet	6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2003-01-01.	X	X	X	X		Ej efterfrågat i FN. Avanmäls i UNSAS register.
Korvettförband 2 ftg typ Göteborg 1 Uh-ftg	6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2003-01-01.	X	X	X	X		Ej efterfrågat i FN. Avanmäls i UNSAS register.
Minröjningsstyrka 2 ftg typ Landsort 1 Uh-ftg	6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2001.	X	X	X	X		Ingen förändring.
Transportflygförband TP 84 4 fpl, jämte basenhet	Beroende på verksamhet: 6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2001.	X	X	X	X		Ingen förändring.
Spaningsflygförband AJS 37 4 fpl jämte basenhet	Beroende på verksamhet: 6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr intill 2003-12-31.	X	X	X	X		Förbandet utgår. Tas bort ur samtliga register.
Spanings- och jaktflygförband JAS 39 8 fpl jämte basenhet	Beroende på verksamhet: 6 mån insats, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr från 2004-01-01.	X	X	X	X		Ej efterfrågat i FN. Tas bort ur UNSAS register.
Signalspaningsflygförband S 102B	Nationell resurs, baserad i Sverige.	30 dgr	X	X				Ingen förändring.

FÖRBAND	ANT	BEREDSKAP	AKTUELLT LÄGE ANMÄLT I STYRKEREGISTER					FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRING
			NATO PFF	EU HFC	FN UNSAS	NORD- CAPS	SHIR- BRIG	
CIMIC-kompani CIMIC-specialister	Kompanikader jämte CIMIC-specialister.	Kompanikader 90 dgr från 2004-01-01. CIMIC-specialister 90 dgr från 2004-01-01.	X					Beredskap 90 dagar på samtliga delar. Nationellt register med kompetent/erfaren personal finns som grund för rekrytering ad hoc.
Ledningsresurs (ILF)	2002 = 40 pers 2003 = 50 pers 2004 = 50 pers CIMIC-personal ingår från 2002. Amröjhundekipage inom ramen för ILF.	7 dgr beredskap från 1/1 resp år. Anmälda till styrkeregistren med 30 dgr beredskap.	X	X	X	X	X	Utgår ur samtliga styrkeregister. ILF ombildas med en resurs om ca 30 pers, varav bl a milobs, 4 med högre CIMIC-kompetens, samt hundekipage amröj, 30 dgr beredskap. ILF Ny skall svara mot efterfrågan främst inom FN, NORD-CAPS och SHIR-BRIG och uppkomna behov, utan att fördenskull anmälas till styrkeregister. Stabspersonal till EU och NATO OHQ/FHQ/CC bemannas ur STRA, MUST och OPIL, vars personalramar bör förstärkas i detta avseende.
Militärob-servatörer 60 man	Ca 45 insatta under 2002, varav 15 ur ILF.	Anmäld med mer än 30 dgr beredskap.	X	X	X			Anmält till UNSAS. Utgår ur övriga register. ILF eller normal rekrytering kan möta uppkomna behov. Beredskap 60-90 dgr.
Logistikbataljon (-)	226 man	Ej tidigare anmäld						Anmäls till NORD-CAPS.
Brigadledning (-)	Cirka 20 man	Ej tidigare anmäld						Anmäls till NORD-CAPS.

Överse möjligheter att medverka med förband vid snabbinsats

I syfte att, om möjligt, kunna bidra med förband inom alla skeden av en operation, skall Försvarmakten utreda förutsättningar att hålla ett eller flera förband i beredskap för snabbinsats inom ramen för EU/NATO-ledda operationer. Exempel på sådana förband kan vara:

- Mekskkomp 90 I,
- Specialförbandsenhet,
- Jägarpluton,
- Ubåtsenhet,
- JAS-förband i samtliga roller,
- S 102 B (med tidigare givna förbehåll),
- Transportflygförband TP 84.

Andra förband för snabbinsats kan övervägas.

De slutliga kraven för snabbinsatsstyrkor inom EU/NATO är ännu inte utformade och antagna, varför utredningen t v skall bygga på en hypotes att förbanden ges beredskap att kunna lämna landet med erforderlig utrustning inom följande alternativa tidsramar:

- Inom 5 dagar
- Inom 10 dagar
- Inom 20 dagar.

Försvarmakten kan härvid överväga att föreslå anmälan av snabbinsatsförband till EU/NATO:s styrkeregister, alternativt upprätthålla möjligheten att under en styrkegenereringsprocess anmäla förband inför specifik operation.

Fortsatt utveckling

Försvarmakten vill fortsatt överväga möjligheter att, med partnerskapsmål av studiekaraktär som grund, utveckla nedanstående förband för eventuell anmälan till internationella styrkeregister:

- Stridsvagnskompani (avsedd att kunna tillföras som del i egna förband)
- Specialförbandsenhet
- Förband för långräckviddig precisionsbekämpning
- Förband för elektronisk krigföring (Electronic Warfare-tropp)
- Nationell underrättelseenhet (National Intelligence Cell, NIC)
- NBC-kompani (experter, indikerings-, sanerings- och analysförmåga)
- Amfibiestridsgrupp (eventuellt i samarbete med Finland)
- Ledningsfartyg Carlskrona
- FSR 890 (vidareutvecklad med egen lednings- och bearbetningskapacitet).

6.4 Operativ verksamhet och övningsverksamhet

Förband och personal avsedda för internationella insatser skall kunna avdelas för samtliga faser i en militär krishanteringsoperation, främst i Europa och dess närhet. De resurser som Sverige ställer till förfogande skall kunna understödja operationen i mer än ett år med bibehållen förmåga.

I samband med att ett bedömande görs inom den initiala planeringen av en EU-ledd operation, skall ett bedömande kunna genomföras parallellt i Högkvarteret i syfte att ta fram underlag för den militära ledningen, Regeringskansliet och de permanenta strukturerna i EU. Bedömandet omfattar utformning av målsättningar, operationsplaner, insatsbeslut, samt beslut om svensk medverkan och styrkebidrag.

Försvarsmaktens ledningsorganisation skall utveckla förmågan till planering och ledning med stöd av EU:s krishanteringsprocedur och NATO:s planeringsmodell. Detta skall ske genom årliga planerings- och ledningsövningar, där personal ur STRA, MUST och OPIL skall övas.

Den internationella övningsverksamheten inriktas mot att uppnå ökad interoperabilitet, samt ökad förmåga att uppträda i större förband i multinationella gemensamma operationer, främst på högre konfliktnivåer. Försvarsmakten bör därför söka deltagande i NATO-ledda övningar, främst i närområdet, samt kunna stå som värd för multinationella övningar.

6.5 Bemanning och personal

Försvarsmakten skall med kort varsel, inom 5-10 dagar, kunna avdela personal till multinationella Operation Headquarters (OHQ) och Force Headquarters (FHQ) för europeiska krishanteringsoperationer. Bemanning av den multinationella ledningsorganisationen skall i första hand kunna ske genom att personal med efterfrågad kompetens avdelas ur STRA, MUST och OPIL. Personal från Taktiska kommandon samt utpekad personal från förband skall inom 5-30 dagar kunna bemanna taktiska staber, Component Commands (CC), divisions-/brigadstab (eller motsvarande). Personalramar för ledningsorganisationen överses för att möta detta behov.

Den internationella lednings- och förstärkningsresursen, ILF, ombildas för att med kort varsel (30 dagar) i första hand kunna möta hastigt uppkomna behov inom ramen fredsfrämjande verksamhet, exempelvis inom FN. ILF skall från 2003 bli innehålla kompetens för olika slag av taktisk verksamhet, utbildning, militärobserverstjänst, ammunitions- och minröjning jämte CIMIC.

Sveriges internationella engagemang har kommit att ställa ökande krav på Försvarsmaktens personal att medverka i olika former av militär verksamhet utomlands. Försvarsmakten skall i samverkan med personalorganisationerna efterhand anpassa grundläggande avtal andra bestämmelser som bidrar till att främja rekrytering till internationella åtaganden.

6.6 Bilateralt samarbete

Den allmänna utgångspunkten är att det bilaterala utbytet bör koncentreras till de länder som bedöms medföra största nyttan för Försvarsmaktens verksamhet och utveckling. Försvarsmaktens behov av bilateralt samarbete och kontakter bör ses mot bakgrund av den ovan redovisade utvecklingen av vår omvärld (se kapitel 4). Inte minst påverkas detta behov av den pågående utvecklingen i EU och NATO.

Ur militärstrategisk synvinkel bedöms Försvarsmaktens bilaterala förbindelser med USA, Ryssland, Östersjöländerna, Norge, samt i princip samtliga EU-länder vara av särskild vikt. Således skall stabssamtal och chefsutbyte med dessa länder prioriteras.

Efterfrågan på det svenska säkerhetsfrämjande stödet till Estland, Lettland och Litauen kommer sannolikt att förändras. Denna fråga måste studeras ingående redan under 2003, genom stabssamtal och annan samverkan med dessa länder samt Finland, USA, Danmark, Norge, Storbritannien, Polen, Tyskland och representanter för NATO.

Försvarsmaktens bilaterala och multilaterala samarbete inom utbildnings- och förbandsövningsområdena skall inriktas mot att utveckla förmågan att verka i multinationella, sammansatta operationer på de högre konfliktnivåerna.

Deltagande i bilaterala övningar är för närvarande förenat med omständiga procedurer, framför allt avseende avtalsreglering. För närvarande förhandlar Försvarsmakten på uppdrag av regeringen om ett generellt ramavtal vilket reglerar förutsättningarna för svenska förbands deltagande vid bilaterala samövningar med Storbritannien. Försvarsmakten strävar efter att upprätta sådana avtal med samtliga prioriterade länder.

Utvecklingen inom det internationella samarbetet har medfört att behov av särskilda förtroendeskapande åtgärder med huvuddelen av våra grannländer inte längre föreligger (undantaget Ryssland). För att frigöra resurser för normalt förbandsutbyte och studie- och växeltjänstgöring bör specifik förtroendeskapande verksamhet, såsom vänförbandsverksamhet gentemot länderna i vårt närområde, minimeras (undantaget Ryssland och i viss mån Ukraina).

Försvarsmaktens deltagande i det säkerhetsfrämjande samarbetet i Östersjön, Arktis och Barentsområdet kommer även fortsättningsvis att vara efterfrågat. Den allmänna säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa bedöms medföra att Försvarsmaktens deltagande i säkerhetsfrämjande samarbete även i andra geografiska områden kan komma att efterfrågas.

6.7 Rustningskontroll

Försvarsmakten skall fortsatt kunna stödja Regeringskansliet med expertkompetens vid förhandlingar om olika rustningskontrollavtal och frågor rörande svensk minpolitik.

Anskaffning och certifiering av ett svenskt Open Skies-flygplan pågår i samarbete med Tyskland. Försvarsmakten skall stödja ett aktivt svenskt deltagande i tillämpningen av fördraget om observationsflygningar (Open Skies).

Försvarsmakten skall genomföra av regeringen i särskilt beslut anbefallda inspektioner och utvärderingar enligt Wiendokumentet 1999 (WD99). Strävan skall vara att delta i de besök och observationer enligt WD99 som organiseras av andra länder.

Försvarsmakten skall under 2004 arrangera ett besök av övriga OSSE-länders representanter vid en flygbas, kombinerat med demonstration av ny materiel jämlikt WD99. God förmåga skall upprätthållas att med kort varsel ta emot inspektioner och utvärderingar jämlikt WD99 vid Försvarsmaktens förband.

Samarbetet skall utvecklas med andra länders rustningskontrollorganisationer bl a genom ömsesidigt deltagande i inspektioner och utvärderingar enligt WD99, och i Open Skies-verksamheten.

Försvarsmaktens förslag till kurser och utbildningar för internationell verksamhet under åren 2004-2005**(Uppdrag 53 - RB 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl)**

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	2
3.1 Kortfattad beskrivning av kurser som genomförs för internationell verksamhet i Sverige	2
3.2 Plan för kurser och utbildningar 2004.....	3
3.2.1 Kurser vid SWEDINT (ej PFF).....	4
3.2.2 PFF-kurser vid SWEDINT.....	5
3.2.3 SWEDINT-kurser utomlands för personal som skall ingå i utlandsstyrkan.....	5
3.2.4 PFF-kurser vid FHS	6
3.2.5 Kurser vid SWEDEC.....	6
3.3 Plan för kurser och utbildningar 2005.....	6
3.3.1 Kurser vid SWEDINT (ej PFF).....	7
3.3.2 PFF-kurser vid SWEDINT.....	7
3.3.3 SWEDINT-kurser utomlands för personal som skall ingå i utlandsstyrkan.....	8
3.3.4 PFF-kurser vid FHS	8
3.3.5 Kurser vid SWEDEC.....	8

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 53:

”Försvarmakten skall redovisa ett förslag i budgetunderlaget för 2004 avseende vilka kurser och utbildningar som skall genomföras under åren 2004-2005. I redovisningen skall även ingå en bedömning av beräknade kostnader för perioden.”

2. Sammanfattning

Merparten av de kurser och utbildningar som avses genomföras för internationell verksamhet genomförs vid SWEDINT. Kostnaderna för utbildning och kurser för internationell verksamhet bedöms med nuvarande planering uppgå till 11,5 miljoner kronor år 2004 och 12,0 miljoner kronor år 2005.

Kursverksamheten planeras att fortsatt vara omfattande med ett påtagligt multinationellt inslag. Kurserna vid SWEDINT planeras omfatta deltagande av cirka 300 utländska elever från 50 nationer fördelat på ett 25-tal kurser. Det totala elevantalet vid SWEDINT planeras uppgå till cirka 2 700.

3. Redovisning

3.1 Kortfattad beskrivning av kurser som genomförs för internationell verksamhet i Sverige

UNSOC (United Nations Staff Officer Course)

(Kurs inom ramen för NORDCAPS-samarbetet)

Målsättningen med kursen är att förbereda stabsofficerare från olika länder för uppdrag i FN eller annan multinationell stab eller i nationell kontingent verksam i fredsfrämjande verksamhet.

CIVSOC (Civil Staff Officer Course)

Målsättningen med kursen är att med fokus på multifunktionalitet (integrering mellan militär, civil och polisverksamhet) förbereda representanter från politiska och humanitära organisationer för arbete under ledning av FN eller regionala säkerhetsorganisationer inom ramen för fredsfrämjande verksamhet.

UNJOC (United Nations Junior Officer Course)

(Kurs inom ramen för NORDCAPS-samarbetet)

Målsättningen med kursen är att förbereda officerare för tjänstgöring som kompani- eller plutonchefer under ledning av FN eller annan regional säkerhetsorganisation inom ramen för fredsfrämjande verksamhet.

UNPOC (United Nations Police Officer Course)

Genomförs av RKP med stöd av SWEDINT. Målsättningen är att förbereda civilpoliser för uppdrag inom ramen för fredsfrämjande verksamhet. Verksamheten återredovisas av RKP.

UNPCC (United Nations Police Commander Course)

Genomförs av RKP med stöd av SWEDINT. Kursen är integrerad med den högre civila stabskursen (CIVSOC) och FN-stabskursen (UNSOC). Målsättningen är densamma som för UNPOC. Verksamheten återredovisas av RKP.

PfPSOC (PfP Staff Officer Course)

(Kurs inom ramen för NORDCAPS-samarbetet)

Målsättningen för kursen är att förbereda stabsofficerare från PFF-länder för tjänstgöring i multinationell brigadstab eller i nationell bataljon inom ramen för fredsfrämjande verksamhet.

PfP JSOC (PfP Junior Staff Officer Course)

(Kurs inom ramen för NORDCAPS-samarbetet)

Målsättningen med kursen är att förbereda lägre stabsofficerare från PFF-länder för tjänstgöring i bataljonsstaber inom ramen för multinationella fredsfrämjande operationer. Instruktörer från samtliga nordiska länder deltar.

Military English

Målsättningen med kursen är att förbereda officerare för deltagande i FN- och PFF-kurser samt för framtida uppdrag i multinationell brigadstab inom ramen för fredsfrämjande verksamhet.

PfP XPC (PfP Exercise Planners Course)

Kursen riktar sig till de som har erfarenhet av PFF-verksamhet, antingen genom sitt arbete eller genom kurser, och som i framtiden kommer att planera PFF-övningar.

GSU US (Grundläggande soldatutbildning för utlandsstyrkan)

Grundläggande soldatutbildningskurs i syfte att fylla utlandsstyrkans behov av specialistkompetens som innehas av personal utan genomförd värnplikt.

3.2 Plan för kurser och utbildningar 2004

Någon kursverksamhet inom ramen för EU är för närvarande ej planerad. Diskussioner pågår rörande genomförande av utbildning för militär personal inom EU:s krishanteringsstruktur. Den kurs som diskuteras är "EU Common Training Orientation Course" som avses sättas upp i Bryssel under 2003 för att sedan kunna genomföras i medlemsländerna. En sådan kurs bedöms kunna bli aktuell för Sverige (FHS) tidigast 2005.

Inriktningen av PFF-kurser baseras på den svenska delen av PWP för åren 2003-2004 som är den senast genomförda PFF-planeringen.

Kursverksamheten planeras att fortsatt vara omfattande med ett påtagligt multinationellt inslag. Kurserna vid SWEDINT planeras omfatta deltagande av cirka 300 utländska elever från 50 nationer fördelat på ett 25-tal kurser. Det totala elevantalet vid SWEDINT planeras uppgå till cirka 2 700.

Verksamhetskostnaderna för kurser vid SWEDINT bedöms uppgå till 9 500 tkr. Till detta kommer utbildning vid Försvarshögskolan för 1 500 tkr. Tillsammans med övriga enstaka kurser samt eventuell kursverksamhet inom ramen för EU bedöms den sammanlagda kostnaden till 11,5 miljoner kronor för år 2004.

Intäkter från utländskt deltagande planeras uppgå till 2,5 miljoner kronor.

3.2.1 Kurser vid SWEDINT (ej PFF)

Kurs	Antal elever	Tid	Övrigt/elever
UNSOC 1	48	2004-05-03 -- 21	25 svenska
UNSOC 2	48	2004-11-01 -- 19	20 svenska
UNJOC 1	48	2004-02-02 -- 13	15 svenska
UNJOC 2	48	2004-08-09 -- 20	15 svenska
SUNJOC	60	2004-	Swiss army/Intäktfin
CIVSOC 1	15	2002-05-20 -- 31	> 10 svenska/Intäktfin
CIVSOC 2	15	2004-11-08 -- 19	> 10 svenska/Intäktfin
PIO	20	2004-06-07 -- 11	3 svenska
GSU US 1	30	2004-05-31 -- 06-18	¹⁾
GSU US 2	30	2004-09-20 -- 10-08	¹⁾
STC 1	20	2004-11-29 -- 12-10	
UNPCC 1	15	2004-05-03 -- 21	SWEDINT stödjer RKP
UNPCC 2	15	2004-11-01 -- 19	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 1	25	2004-01-26 -- 02-02	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 2	25	2004-03-22 -- 04-02	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 3	25	2004-08-09 -- 20	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 4	25	2004-09-20 -- 10-01	SWEDINT stödjer RKP
Missionsutb för MILOBS	5 x 10	Fem tillfällen á tre dagar	
Missionsutb för CIVPOL	5 x 30	Fem tillfällen á tre dagar	SWEDINT stödjer RKP

1) Försvarsmakten stödjer kurserna enligt särskilda direktiv.

3.2.2 PFF-kurser vid SWEDINT

Kurs	Antal elever	Tid	Övrigt/elever
PfP SOC 1	48	2004-02-16 -- 03-05	25 svenska
PfP SOC 2	48	2004-08-30 -- 09-17	20 svenska
INTSAC	20	I anslutning till SOC 1	
INTSAC	20	I anslutning till SOC 2	
PfP JSOC 1	32	2004-03-22 -- 04-02	5 svenska
PfP JSOC 2	32	2004-10-04 -- 15	5 svenska
PfP XPC 1	30	2004-04-26 -- 30	15 svenska
PfP XPC 2	30	2004-10-11 -- 15	15 svenska
Military English 1	20	2004-02-09 -- 13	10 svenska
Military English 2	20	2004-08-23 -- 27	10 svenska
EU/NATO/Pff CIVSOC	15	Två gånger per år i anslutning till PfP SOC	

Härutöver stödjer SWEDINT NATO/PfP för en CJTF-kurs per år.

3.2.3 SWEDINT-kurser utomlands för personal som skall ingå i utlandsstyrkan

Vid nedanstående kurser avdelar SWEDINT instruktörer/lärare för understöd till annat utbildningscentrum. Samtliga dessa kurser är arrangerade inom ramen för NORDCAPS-samarbetet.

Kurs	Antal elever	Tider	Övrigt/elever/ instruktörer
CIMIC 1	40	2004-03-28 -- 04-02	Danmark 5/Sverige 1
CIMIC 2	40	2004-10-24 -- 29	Danmark 5/Sverige 1
UNMILPOC 1	40	2004-04-19 -- 05-07	Danmark 10/Sverige 1
UNMILPOC 2	40	2004-08-23 -- 09-10	Danmark 10/Sverige 1
UNLOC	40	2004-10-25 -- 11-12	Norge 8/Sverige 2
PfP LOC 1	40	2004-03-08 -- 26	Norge 10/Sverige 2
PfP LOC 2	40	2004-08-16 -- 09-03	Norge 10/Sverige 2
INTCOC	20	2004-09-27 -- 10-08	Norge 4/Sverige 0
INTSLOC	20	2004-09-27 -- 10-08	Norge 4/Sverige 0
INTSUPSOC	40	2004-05-24 -- 28	Norge 13/Sverige 0
UNMOC 1	50	2004-04-13 -- 29	Finland 12/Sverige 2
UNMOC 2	50	2004-08-03 -- 19	Finland 12/Sverige 2
UNMOC 3	50	2004-10-26 -- 11-11	Finland 12/Sverige 2
INTCIS	30	2004-03-29 -- 04-02	Finland 4/Sverige 1

Utöver detta lämnas årligen instruktörsstöd omfattande cirka 20 veckor till Training Centers, detta har exempelvis gjorts till Training Centers i Canada, Tyskland, Schweiz, Grekland, Turkiet, Ryssland, m fl nationer. För närvarande budgeteras 250 tkr för detta ändamål.

3.2.4 PFF-kurser vid FHS

År 2004 planerar Försvarmakten att, enligt regleringsbrev, vid FHS beställa kursen "Senior course on European security policy" för 1 500 tkr.

3.2.5 Kurser vid SWEDEC

Inom ramen för NORDCAPS sker ett utbyte mellan respektive länders ammunitionsröjningsskolor. En årlig kurs arrangeras där SWEDEC antingen stödjer med instruktörer eller arrangerar kursen.

3.3 Plan för kurser och utbildningar 2005

Någon kursverksamhet inom ramen för EU är för närvarande inte planerad. Diskussioner pågår rörande genomförande av utbildning för militär personal inom EU:s krishanteringsstruktur. Den kurs som diskuteras är "EU Common Training Orientation Course" som avses sättas upp i Bryssel under 2003 för att sedan kunna genomföras i medlemsländerna. En sådan kurs bedöms kunna bli aktuell för Sverige (FHS) tidigast 2005.

Inriktningen av PFF-kurser baseras på den svenska delen av PWP för 2003-2004 som är den senast genomförda PFF-planeringen.

Kursverksamheten planeras att fortsatt vara omfattande med ett påtagligt multinationellt inslag. Kurserna vid SWEDINT planeras omfatta deltagande av cirka 300 utländska elever från 50 nationer fördelat på ett 25-tal kurser. Det totala elevantalet vid SWEDINT planeras uppgå till cirka 2 700.

Verksamhetskostnaderna för kurser vid SWEDINT bedöms uppgå till 10 miljoner kronor. Till detta kommer utbildning vid Förvarshögskolan för 1 500 tkr. Till sammans med övriga enstaka kurser samt eventuell kursverksamhet inom ramen för EU bedöms den sammanlagda kostnaden till 12,0 miljoner kronor för år 2005.

Intäkter från utländskt deltagande planeras uppgå till 2,5 miljoner kronor.

3.3.1 Kurser vid SWEDINT (ej PFF)

Kurs	Antal elever	Tid (vecka)	Övrigt/elever
UNSOC 1	48	520-522	25 svenska
UNSOC 2	48	545-547	20 svenska
UNJOC 1	48	513-514	15 svenska
UNJOC 2	48	534-535	15 svenska
SUNJOC	60		Swiss army/Intäktfin
CIVSOC 1	15	521-522	> 10 svenska/Intäktfin
CIVSOC 2	15	546-547	> 10 svenska/Intäktfin
PIO	20	519	3 svenska
GSU US 1	30	508-511	¹⁾
GSU US 2	30	535-538	¹⁾
STC 1	20		
CAXCON	10	E s o	E s o
UNPCC 1	15	520-522	SWEDINT stödjer RKP
UNPCC 2	15	545-547	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 1	25	505-506	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 2	25	514-515	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 3	25	532-533	SWEDINT stödjer RKP
UNPOC 4	25	538-539	SWEDINT stödjer RKP
Missionsutb för MILOBS	5 x 10	5 tillfällen á tre dagar	
Missionsutb för CIVPOL	5 x 30	5 tillfällen á tre dagar	SWEDINT stödjer RKP

1) Försvarsmakten stödjer kurserna enligt särskilda direktiv.

3.3.2 PFF-kurser vid SWEDINT

Kurs	Antal elever	Tid (vecka)	Övrigt/elever
PfP SOC 1		507-509	
PfP SOC 2		536-538	
INTSAC	20	I anslutning till SOC 1	
INTSAC	20	I anslutning till SOC 2	
PfP JSOC 1		516-517	
PfP JSOC 2		541-542	
PfP XPC 1		517	
PfP XPC 2			
Military English 1	20	506	10 svenska
Military English 2	20	535	10 svenska
EU/NATO/Pff CIVSOC	15	Två gånger per år i anslutning till PfP SOC	

Utöver detta stödjer SWEDINT NATO/PFF för en CJTF-kurs per år.

3.3.3 *SWEDINT-kurser utomlands för personal som skall ingå i utlandsstyrkan*

Vid nedanstående kurser avdelar SWEDINT instruktörer och lärare för understöd till annat utbildningscentrum. Samtliga dessa kurser är arrangerade inom ramen för NORDCAPS-samarbetet.

Kurs	Antal elever	Tider	Övrigt/elever/ instruktörer
CIMIC 1	40		Danmark 5/Sverige 1
CIMIC 2	40		Danmark 5/Sverige 1
UNMILPOC 1	40		Danmark 10/Sverige 1
UNMILPOC 2	40		Danmark 10/Sverige 1
UNLOC	40		Norge 8/Sverige 2
PfP LOC 1	40		Norge 10/Sverige 2
PfP LOC 2	40		Norge 10/Sverige 2
INTCOC	20		Norge 4/Sverige 0
INTSLOC	20		Norge 4/Sverige 0
INTSUPSOC	40		Norge 13/Sverige 0
UNMOC 1	50		Finland 12/Sverige 2
UNMOC 2	50		Finland 12/Sverige 2
UNMOC 3	50		Finland 12/Sverige 2
INTCIS	30		Finland 4/Sverige 1

Utöver detta lämnas årligen instruktörsstöd omfattande cirka 20 veckor till Training Centers, detta har exempelvis gjorts till Training Centers i Canada, Tyskland, Schweiz, Grekland, Turkiet, Ryssland m fl nationer. För närvarande budgeteras 250 tkr för detta ändamål.

3.3.4 *PFF-kurser vid FHS*

Under 2005 planerar Försvarmakten att beställa kursen "Senior course on European security policy" för 1 500 tkr från FHS.

3.3.5 *Kurser vid SWEDEC*

Inom ramen för NORDCAPS sker ett utbyte mellan respektive länders ammunitionsröjningsskolor. En årlig kurs arrangeras där SWEDEC antingen stödjer med instruktörer eller arrangerar kursen.

**Försvarets förslag beträffande planering, deltagande och
värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF anda för åren
2003-2006**

(Uppdrag 15 - RB 2003, 2002-12-19)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	3
3.1 Allmänt.....	3
3.2 Planering av övningar.....	3
3.3 Beräkningsgrunder för övningskostnader	4
3.4 Övningsplanering	6

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 15:

"... Slutligen skall Försvarmakten i samband med det fortsatta beredandet av Sveriges IPP lämna ett förslag beträffande planering av, deltagande i och värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF:s anda för åren 2003-2006. Förslag beträffande värdskap för övningar skall även innefatta Försvarmaktens syn på hur civil-militär samverkan skall beaktas i övningen. Försvarmakten skall redovisa förslaget i budgetunderlaget för 2004. I förslaget skall också ingå en redovisning av beräknade kostnader för åren 2003-2004 samt en prognos för kostnaderna 2005-2006."

2. Sammanfattning

Planering av övningar under perioden kommer att följa NATO:s planeringsprocess. Mot bakgrund av att NATO för närvarande inte har planerat något övningsprogram för 2006, redovisas i kapitel 3.4 endast övningar planerade under perioden 2003-2005. Under denna period kommer Sverige att vara värd för tre övningar. Dessa är VIKING 03, BARENTS TRUST 03 samt VIKING 05. Detaljer om respektive övning redovisas i kapitel 3.4. I dessa övningar kommer civil-militär samverkan att beaktas enligt följande:

- Barents Trust 03 är en räddningstjänstövning med huvudändamål civil-militär samverkan och leds av C MD N.
- Viking 03 och 05 är datorstödda stabsplatsövningar där ett av huvudändamålen är civil-militär samverkan. Övningen har ett brett deltagande från olika civila organisationer som t ex Internationella röda korset och Rädda barnen.

För år 2003 är kostnaderna för deltagande i samt värdskap för övningar beräknade till 37,6 miljoner kronor och för år 2004 till 54,8 miljoner kronor. De största posterna respektive år är; 2003, 13,6 miljoner kronor för VIKING 03; 2004, 40 miljoner kronor för COOP BANNERS 04 och 2005 har Försvarmakten prognostiserat kostnaderna till 28,6 miljoner kronor. Den största posten 2005 är VIKING 05 med 13,6 miljoner kronor.

3. Redovisning

3.1 Allmänt

Under NATO:s toppmöte i Prag hösten 2002 beslutade NATO att bjuda in sju nya stater att bli medlemmar i alliansen. Ambitionen är att dessa sju stater skall bli medlemmar senast våren 2004. Detta beslut, i kombination med beslut att se över och reducera NATO:s hela kommandostruktur, har fått till följd att NATO inte har planerat något övningsprogram efter 2005 samt att planerade aktiviteter under 2005 är högst osäkra. Mot denna bakgrund redovisar Försvarmakten endast planering av, deltagande i och värdskap för PFF-övningar samt övningar i PFF anda för åren 2003-2005.

Det som i Sverige kallas övningar går inom NATO under det något vidare begreppet TEX (Military Exercises and Related Training Activities). I syfte att skapa koherens samt underlätta avgränsningar och spårbarhet redovisar Försvarmakten de aktiviteter vi deltar i som återfinns under samverkansområde TEX i PWP (Partnership Work Programme) samt motsvarande aktiviteter som ej återfinns i PWP.

Med hänvisning till beslutet som togs i Prag har grunderna för det internationella övningslandskapet i någon mån förändrats. Fler NATO-övningar har blivit föremål för översyn och kommer att öppnas upp för vissa särskilt inbjudna partners. Dessa övningar faller inte under rubriken PFF-övning eller övning i PFF anda. Försvarmakten har ändå valt att redovisa vårt planerade deltagande i sådana övningar. Denna redovisning grundar sig på det planeringsunderlag som redovisats i Försvarmaktens Verksamhetsuppdrag 03 (VU 03) till förband, skolor och centra.

3.2 Planering av övningar

Flertalet av de större övningarna består av flera delövningar. Ett exempel på en sådan övning är COOPERATIVE BANNERS som föregås av flera delövningar i syfte att förbereda och ge deltagande personal erforderlig kompetens för huvudövningen. Förändringar avseende deltagande i en övning kan därför medföra konsekvenser för deltagande i flera andra övningar.

Planeringsprocessen för deltagande i internationella övningar sträcker sig över en 18 månaders period. Planeringsprocessen omfattar:

- IPC (initial planning conference): 12-18 månader före genomförandet. Anmälan om intresse för övningen, innehåll i stort, inriktning etc.
- MPC (main planning conference): 9-12 månader före genomförandet. Övergripande planering, vad skall respektive nation delta med. Regeringsbeslut bör finnas för deltagande.

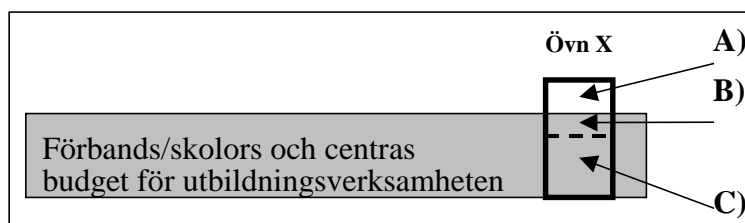
- FPC (final planning conference): 6 månader före genomförandet. Slutliga bidrag till övningen anmäls. Detaljplanering, regeringsbeslut måste finnas före FPC för att få en säker planeringsgrund.

Planeringsprocessen för en större internationell övning sträcker sig således över flera budgetår och det är tidigast tolv månader i förväg som det slutliga innehållet i övningen, övningens omfattning, deltagande förband m m fastställs.

Det nordiska samarbetet inom ramen för Nordisk brigad (NORDCAPS), håller för närvarande på att finna sina former. Planeringen omfattar även övningsverksamhet för de förband som avses ingå i brigaden. För närvarande sker en översyn av vilka övningar som kan passa medlemsländerna i syfte att bygga upp en för brigaden lämplig övningsserie. Här är strävan att i största möjliga utsträckning utnyttja redan befintliga övningar.

3.3 Beräkningsgrunder för övningskostnader

Vid större övningar där flera enheter/förband samövas eller i de fall där övningen bedrivs utomlands, uppkommer kostnader som här benämns övningsledningens övningsberoende kostnader och utlandsberoende kostnader. Inbördes förhållande mellan det enskilda förbandets (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten och ovanstående redovisas nedan.

A) Övningsledningens övningsberoende kostnader omfattar kostnader för:

- Övningsledningens planering och genomförande av övningen, inklusive efterarbeten. Exempelvis; lokalhyror, inhyrning av fordon, resekostnader och rörliga lönetillägg för övningsledningen.
- Deltagande förbands transporter till och från övningsområdet.
- Markskador, de medel som avsätts för detta beror på valt övningsområde, klimat och övningens karaktär.

Central övningsledning utgörs oftast av inspektörerna med stab för armén, marinen eller flygvapnet, OPIL/OPS, -/ATK, -/MTK, och -/FTK. Ovanstående kostnader skall därför budgeteras av dessa.

B) Utlandsberoende övningskostnader omfattar kostnader för:

- Lönetillägg orsakade av att övningen bedrivs utomlands.
- Köpt tjänst i utlandet. (Motsvarar köpt tjänst av FMLOG.)

Dessa kostnader rör deltagande förbands (motsvarande) officerare och deltagande förbandsvolym. De ingår därför i förbandens (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten, men särredovisas som särskild kostnad.

C) Förbands/skolors och centras övningsberoende kostnader omfattar kostnader för:

- Körmil, gångtid och flygtid som avses förbrukas under övningen.
- Ammunitionseffekter som avses förbrukas under övningen.
- Rörliga lönetillägg för deltagande officerare.
- Köpt tjänst av FMLOG.

Utgör del av förbandets (motsvarande) budget för utbildningsverksamheten.

Varje enhet bär huvuddelen av egen kostnad för utbildnings-/övningsverksamheten för den enskilda övningen. Om en övning utgår innebär detta inte att redovisade kostnader (A + B + C) i sin helhet kan intecknas som en besparing. Aktuellt förband skall då istället nå uppsatta utbildningsmål i förband på annat sätt och disponerar för detta ändamål medel ur egen budget, (C och till del B om övningen inte leds centralt).

Kostnader som anges i denna redovisning är de övningsberoende kostnaderna.

3.4 Övningsplanering

2003

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
OPEN ROAD 03, ACLANT31	Vecka 4, USA	<u>OPIL</u> /HKV	Seminarium	Öv1./Gen	50 tkr	
CJTF HQ Course,	Brunssum, NL	<u>HKV</u> / <u>OPIL</u>	Kurs	Elever ur FM	75 tkr	
COOP JAGUAR03, ACE948	24 mars-4 april/ Karup, Danmark	<u>OPIL</u>	CPX/ NATO/PfPstaff	ur ATK 6-8 SO ur FTK 3-5 SO ur MTK 3-5 SO ur Hkp 2-3 SO ur OPL 6-10 SO inkl MILAD, CIS, LOG (inkl ING, MED).	1 030 tkr	COOP KNOWLEDGE 03, COOP BANNERS 04 Besöksdag: 1 April
CJTF HQ Course,	Vecka 19-20 SWEDINT, SE	<u>HKV</u> / <u>OPIL</u>	Kurs	Elever ur FM	140 tkr	
ODAX	2 kv Frankrike	<u>FTK</u>	CAX	1-2 SO ur FTK	50 tkr	
COOP BALTIC EYE 03, ACE767	Vecka 20	<u>Hkpfj</u>	LIVEX, SAR	2 tunga hkp SH-89 (Kustbevakningen, Luftfartsverket)	130 tkr	
MAPLE FLAG	Vecka 22 Kanada	<u>FTK</u> , F7	LIVEX	1 Tp84, 2 bes+, 1 period	1 145 tkr	COMAO
COMBINED ENDEAVOUR 03,	9-23 maj, Beslutas senare	<u>HKV KRI</u> , <u>OPIL</u> / ATK, MTK, FTK, FM	Test av sambands- och info-system	Delar av FM ledningssystem	1 400 tkr	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

Underbilaga 15.2

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 7 (14)

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
		LOG				
BALTOPS 03, ISO/USA	Vecka 23-25	MTK, FTK, Hkpflj	Övning på MCC nivå, Maritime PSO	1.ubflj, 3.ysoflj, 2xJAS 39, hkpförband	4 000 tkr	
ADEX	Vecka 23 Finland	FTK, F17	LIVEX	4xJAS 39	500 tkr	DACT
PEACE SHIELD 03, ISO/USA	10 -25 juli Lviv, Ukraina	FKSC, OPIL	CAX/CPX chap VII PSO	6-8 SO ur FM samt 3-4 off för teknikstöd	500 tkr	
COOP KEY 03, ACE 792	Vecka 37-38 Bulgarien	FTK, Hkpflj, K3/FÖS	LIVEX (CSAR) MPC WS	4 (6) AJS ur F 21, Hkp 9, 3-4 SERE- specialister	7 100 tkr	
NORDIC PEACE 03, ISO/FI	8-19 Sept Poori, Finland	OPIL, ATK, Hkpflj	LIVEX, Kap VII PSO	Planeringsram red uhbatstab, red EN 01 stab, lednplut, nsky, 2-3 hkp, samt ca 20 SO.	3 000 tkr	Tillkommer delar av nordisk Brigstab
NATO AIR MEET	Vecka 37-38 Polen	FTK, F17	LIVEX	4 JAS	1 000 tkr	DACT
COOP KNOWLEDGE 03,	10-20 Sept, Finland, Sandhamn H-fors	OPIL	CPX (CIS)	Ca 10 stabsoff, företrädesvis CIS.	220 tkr	CJTF- förmåga, COOP JAGUAR 03, COOP BANNERS 04 Besöksdag: 12 SEP
MOVEX 03, SACEUR	Sept/TBD	OPIL	CAX, strategisk tp-övning med datorstöd (ADAMS)	1-2 deltagare ur OPIL	60 tkr	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

Underbilaga 15.2

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 8 (14)

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
Barents Trust, MD N	Vecka 39 i Sverige	MD N, NO, FI, Kris o beredskapsmynd, Lsty BD	CPX		500 tkr	
Nordic Air Meet	Vecka39 Norge	FTK	LIVEX	4xJAS 39 F21	1 900 tkr	DACT
FRISIAN FLAG	Vecka 41-42 Holland	FTK, F17	LIVEX	4 JAS	1 500 tkr	COMAO
DISTANT THUNDER	Okt Turkiet	FTK K3/FÖS	NATO LIVEX (CSAR)	1 Stabsmedlem 1-2 SERE- specialister	75 tkr	
COOP SUPPORT 03 ACLANT24	Okt	OPIL	CPX	3-4 stabsoff	155 tkr	
ALLIED ACTION 03, ACE 3032	03-18 Nov Istanbul, TU	OPIL	CPX (CJTF)	20-25 officerare	1 000 tkr	STONG RESOLVE 06
COOP NUGGET Fas 1, ACLANT 11	Vecka 47, TBD	FKSC/OPIL/TK	CAX/CPX Kap VII PSO, multi-nationell	10-15 SO	600 TKR	NUGGET, Fas 2, januari 2004.
VIKING 03 OP313	Vecka 49-50, Enköping	FKSC, OPIL	CAX/CPX chap VII PSO, multi-nationell	Ca 170 stabsoff/ civ ur FM. KBM mfl deltagare ur det civila försvaret	13 600 tkr	Utb/ EXCON, White Cell, MNB m fl vecka 347.

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

Underbilaga 15.2

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 9 (14)

2004

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
OPEN ROAD 04 ACLANT31	Vecka 4/ USA	<u>OPIL</u> /HKV	Seminarium	1-2 öv 1./gen	50 tkr	
COOP NUGGET Fas 2, ACLANT 11	Vecka 4-5, TBD	<u>EKSC</u> / <u>OPIL</u> / TK	CAX/CPX Kap VII PSO, multinationell	35-45 SO+ tekn stöd	2 600 TKR	NUGGET, Fas 1, nov 2003.
CJTF HQ Course,	Brunssum, NL	<u>HKV</u> / <u>OPIL</u>	Kurs	Elever ur FM	75 tkr	
CJTF HQ Course,	Vecka 19-20 SWEDINT, SE	<u>HKV</u> / <u>OPIL</u>	Kurs	Elever ur FM	140 tkr	
Cooperative LANTERN 04, ACE 782	2.kv	ATK	CPX, MNBHQ, BnRCs	Del av brigadledning	600 tkr	Coop BANNERS 04
HILEX, SACEUR	2.kv/TBD	<u>OPIL</u>	Seminarium	2-3 generals-personer	40 tkr	High Level Exercise
COOP SUPPORT 04, ACLANT24	TBD RHQ SOUTH	<u>OPIL</u>	CPX	3-4 stabsoff	70 tkr	
CLEAN HUNTER motsv	2 kv	<u>FTK</u> / K3/FÖS	NATO LIVEX CSAR	1-2 SERE specialister	75 tkr	
BALTOPS 04, ISO/USA	Vecka 23-25 Östersjön	<u>GRO</u> / <u>MI</u> , <u>MTK</u> , FTK, Hkpfly	Övning på CTU/CTE nivå, Maritime PSO med inslag av Amph/Land	1.ubfly, 3.ysfj, J4xAS 39, Hkpförband	1 850 tkr	Avvägning gentemot deltagande COJA 04.

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

Underbilaga 15.2

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 10 (14)

Övningsnamn, referens	Tid/plats	<u>Ansva- rar/stödjer</u>	Övningstyp	Omfattning (svenskt del- tagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
COOP BANNERS 04, ACE765	Juni / Skagerak,S Norge	OPIL, TK, Hkpfj,	NATO/PfP, stabsövning och LIVEX	Mekbat 90 I, Ingkomp, Mpkomp, Korvetter, MCM, AMPH, JAS 39 div + bas, C-130, S 102, Hkp. 25-30 SO	40 000 tkr	COOP KNOW- LEDGE 03, COOP JAGUAR 03 S 102 opererar från hemmabas
COOP KEY 04 , Distant Thunder (motsv), ACE	3 kv	<u>FTK/</u> K3/FÖS	NATO/PFP LIVEX CSAR	TB, 3-4 SERE- specialister	150 tkr	
UNIFIED SPIRIT 04, ACLANT	Sept/TBD	<u>OPIL</u>	CJTF HQ, LIVEX	25-30 off ur ILF och OPIL	600 tkr	
MOVEX 04, SA- CEUR	Sept/TBD	OPIL	CAX, strate- gisk tpövning med datorstöd (ADAMS)	2 off ur J4	30 tkr	
Nordic Air Meet	Vecka 39 Norge	<u>FTK</u>	LIVEX	F21 4x JAS	1 000 tkr	DACT
MAPLE FLAG	Vecka 22 Kanada	<u>FTK</u> , F7	LIVEX	1 Tp84, 2 bes, 1 period	1 145 tkr	COMAO
FRISIAN FLAG	Vecka 41-42 Holland	<u>FTK</u> , F17	LIVEX	4 JAS F17	1 500 tkr	COMAO
NATO AIR MEET	Vecka 37-38	<u>FTK</u> , F17	LIVEX	4 JAS F17	1 200 tkr	DACT
ODAX	2 kv Frankrike	<u>FTK</u>	CAX	1-2 SO ur FTK	50 tkr	
COMBINED ENDEAVOUR	3 kv	<u>HKV KRI</u>	SambÖ	SO ur FTK/FV	1 500 tkr	
COOPERATIVE ZENITH	3 kv	<u>OPIL</u> , FTK	CJTF CAX	2 SO ur FV	80 tkr	

Övningsnamn, referens	Tid/plats	<u>Ansva- rar</u>/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt del- tagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
OCC, Assessors Training Course TRD, ACE 3038.1	Vecka 50, FINCENT, FI	OPIL/J7	Kurs	1-2 deltagare ur OPIL	20 tkr	Evaluering av PARP-enheter

2005

Övningsnamn, referens	Tid/plats	Ansvarar/stödjer	Övningstyp	Omfattning (svenskt deltagande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
OPEN ROAD 05, ACLANT31	1. kv/USA	OPIL/HKV	Seminarium	1-2 öv1./gen	50 tkr	
COOP NUGGET 05	Andra fasen i början av 2005		CAX med LCC (Remote Site) , varav någon i Europa som Remote Site.		800 tkr	Första fasen genomfördes i november 2004
CLEAN HUNTER (motsv)	2 kv	FTK K3/FÖS	NATO LIVEX CSAR	1-2 SERE specialister	75 tkr	
HILEX (High Level Excercise), SACEUR	2 kv/TBD	OPIL	Seminarium	2-3 generaler	40 tkr	
COOP BALTIC EYE 05, ACE767	Vecka 20	Hkpfj stödjer KBV	SAR-övning, LIVEX	Hkp (Kustbevakning, Luftfartsverket)	100 tkr	
MAPLE FLAG	Vecka22 Kanada	FTK, F7	LIVEX	1 Tp84, 2 bes, 1 period	1 145 tkr	COMAO
ODAX	2 kv Frankrike	FTK	CAX	1-2 SO ur FTK	50 tkr	
BALTOPS 05, ISO/USA	Vecka 22-23	GRO/ML, MTK, FTK, Hkpfj	Övning på MCC nivå, Maritime PSO	2.ysflj, 3.ysflj, F17 och F 7 JAS 39, Hkpförband	1 850 tkr	
PEACE SHIELD 05, ISO/USA	Jun, Lviv, Ukraina	FKSC/OPIL	CAX/CPX chap VII PSO, multi-nationell	ESO	500 tkr	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2003-02-28

Underbilaga 15.2

HKV beteckning
23 383:63305

Sida 13 (14)

Övningsnamn, referens	Tid/plats	<u>Ansva- rar/stödjer</u>	Övningstyp	Omfattning (svenskt delta- gande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
COMBINED EN-DEAVOUR 05, ISO/USA	TBD/TBD	<u>HKV KRL</u> , <u>OPIL</u> , <u>ATK</u> , <u>MTK</u> , <u>FTK</u> , <u>FM LOG</u>	Test av sambands- och info-system	Delar av FM ledningssystem	1 500 tkr	
CASUALTY BEAR 05, ACE73	3.kv	<u>FTK</u> , Hkplj	Aero medical evacuation	F7, en TP84, medevac och en tung hkp	800 tkr	
NATO AIR MEET		<u>FTK</u> , F7-F17	LIVEX	4 xJAS 39 ur F7-F17	1 200 tkr	DACT
Nordic Air Meet	Vecka 39 Norge	<u>FTK</u>	LIVEX	6xJAS 39 ur F21	1 000 tkr	DACT
Baltic Rescue	1-2 veckor	<u>KBM</u> , <u>HKV</u> , <u>OPIL</u> , <u>MDN</u> , civila aktörer	CMX	Interregional civil-militär samverkansövning i Östersjöregionen	35 tkr	
COOP KEY 05, Distant Thunder (motsv), ACE 79	3 kv	<u>FTK</u> K3/FÖS	NATO/PFP LIVEX CSAR	4 JAS ur F17,3-4 SERE- specialister	1 650 tkr	
COOP KNOWLEDGE 05	TBD/TBD	<u>OPIL</u>	CPX (CIS)	5-10 stabsoff, företrädesvis CIS	300 tkr	CJTF-förmåga, COOP JAGUAR
JOINT SPIRIT 05, ACLANT94	Sep, Norfolk, USA	<u>OPIL</u>	CPX/CAX	10-15 stabsoff	350 tkr	

Övningsnamn, referens	Tid/plats	<u>Ansva- rar/stödjer</u>	Övningstyp	Omfattning (svenskt delta- gande)	Planerad budget	Koppling till övn/anm
ALLIED ACTION 05, SACLANT	TBD	<u>OPIL</u>	CPX (CJTF)	30 officerare	800 tkr	
FRISIAN FLAG	41-42 Holland	<u>FTK</u> , F17	LIVEX	4 JAS/3 ur F17	1 500 tkr	COMAO
COOP SUPPORT 05, ACLANT24	Okt	<u>OPIL</u>	CPX	3-4 stabsoff	70 tkr	
OCC, Assessors Training Course, TRD ACE 3038.1	Vecka 50, FINCENT, FI	<u>OPIL</u>	Kurs	1-2 deltagare ur <u>OPIL</u>	20 tkr	Evaluering av PARP-enheter
VIKING 05, ISO/OP513	Vecka 49-50, Enköping	<u>OPIL</u> , <u>FKSC</u>	CAX/CPX chap VII PSO, multi-nationell	Stabsofficerare och stödresurser ur hela FM	13 600 tkr	

**Försvarets redovisning av kostnaderna under perioden
2000-2003 för utvecklingen av den internationella förmågan för de
förband som anmälts till internationella styrkeregister**

(Uppdrag 86 - RB 2003, 2002-12-19)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	2
3.1 Anmälda förband.....	3
3.2 Mekaniserad bataljon Pbv 302 I.....	4
3.3 Mekaniserat skyttekompani ur mekbat Pbv 302 I.....	4
3.4 Mekaniserad bataljon Patgb I.....	5
3.5 Mekaniserad bataljon Strf 90 I.....	5
3.6 MP-kompani.....	5
3.7 Ingenjörkompani med ammunitions- och minröjningsförmåga.....	5
3.8 Ubåtsförband	6
3.9 Korvettförband	6
3.10 Minröjningsförband.....	6
3.11 Transportflygförband TP 84.....	7
3.12 Spaningsflygförband AJS 37.....	7
3.13 Spanings- och jaktflygförband JAS 39	7
3.14 Signalspaningsflygförband S 102 B.....	8
3.15 CIMIC-kompani	8
3.16 Ledningsresurs (ILF).....	8
3.17 60 militärobservatörer	8

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS, m fl, uppdrag 86:

”Försvarmakten skall i budgetunderlaget redovisa de sammanlagda kostnaderna under perioden 2000-2003 för utveckling av den internationella förmågan för de förband som regeringen anmält till internationella styrkeregister. Kostnaderna för utbildning, beredskap, materiel samt andra kostnadskomponenter av väsentlig karaktär skall specificeras. Redovisningen skall omfatta både direkta och indirekta kostnader.”

2. Sammanfattning

Försvarmakten visar i nedanstående tabell de totala kostnaderna för de förband som regeringen anmält till internationella styrkeregister.

Totala kostnader för anmälda förband

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	16 052	25 423	84 409	214 774	340 658	1
Beredskapskostnader	0	2 028	32 156	21 118	55 302	2
Summa förbandskostnader	16 052	27 451	116 565	235 892	395 960	
Materielkostnader	77 352	832 799	930 264	628 722	2 469 137	3
Summa totalt	93 404	860 250	1 046 829	864 614	2 865 097	

1. Kostnaderna ökar 2002 och 2003 därför att antalet förband vilka utbildats och därefter intagit beredskap har ökat. Under beredskapstiden består kostnaderna av beredskapsersättning och repetitionsutbildning under två till tre veckor per år.
2. Beredskapskostnaderna kommer att öka eftersom de förband vilka intog beredskap 2003-01-01 får sina första utbetalningar av kontraktetsättning under 2004.
3. De viktigaste materielanskaffningarna framgår av redovisningen per förband.

3. Redovisning

Försvarmakten redovisar under kapitel 3.1 vilka förband som är anmälda och under kapitlen 3.2 – 3.17 kostnaderna för respektive förband.

Redovisningen omfattar uppsättningskostnader (utbildning, materielanskaffning, modifieringar m m) för nu anmälda förband samt de som har varit anmälda under perioden. Redovisningen är uppdelad per anmält förband från år 2000 till och med år 2003.

Efter muntligt samråd med ansvarig handläggare vid Forsvarsdepartementet redovisas endast tilläggs-/särkostnader för förbandens utveckling av internationell förmåga och beredskapskostnader för färdigutbildat förband. Grundutbildningskostnader ingår ej.

Kostnader för IPP-aktiviteter och PFF-övningar ingår ej.

Förbandsutbildningskostnaderna består av utbildningskostnader och ersättningar till personalen under utbildning samt av kostnader i samband med repetitionsövning under beredskapstiden (övning med hela förbandet under två till tre veckor).

3.1 Anmälda förband

Förband	Ant	Beredskap	Anmält till styrkeregister enligt				
			NATO PFF	EU HFC	UNSAS	NORD-CAPS	SHIR-BRIG
Mekaniserad bataljon Pbv 302 I	Utveckling avbruten enligt regeringsbeslut. Ersätts av Mekbat 90 I från 2003-07-01.	90 dgr beredskap från 2001 intill 2003-07-01.	X	-	X	X	X
Mekaniserat skyttekompani ur mekbat Pbv 302 I	Kompaniet reorganiserat efter 6 mån insats i Kosovo.	30 dgr beredskap från 2002-03-01 till 2003-07-01.	X	-	X	X	X
Mekaniserad bataljon Patgb I	Bataljonen f n insatt inom ramen för KFOR	90 dgr beredskap från 2001-01-01.	X	-	X	X	-
Mekaniserad bataljon Strf 90 I		30 dgr beredskap från 2003-07-01.	X	X	X	X	X
MP-kompani	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2003-01-01.	X	X	X	X	X
Ingenjörkompani med am- och minröjningsförmåga		90 dgr beredskap från 2002-01-01. 30 dgr beredskap från 2003-01-01.	X	X	X	X	X
Ubåtsförband 1 Gotland Stödenhet	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2003-01-01.	X	X	X	X	-
Korvettförband 2 Göteborg 1 Uh-fartyg	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2003-01-01.	X	X	X	X	-
Minröjningsförband 2 Landsort 1 Uh-fartyg	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2001.	X	X	X	X	-
Transportflygförband TP 84 4 flygplan	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2001.	X	X	X	X	-
Spaningsflygförband AJS 37 4 flygplan	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2001 intill 2003-12-31.	X	X	X	X	-

Förband	Ant	Beredskap	Anmält till styrkeregister enligt				
			NATO PFF	EU HFC	UNSAS	NORD-CAPS	SHIR-BRIG
Spanings- och jaktflygförband JAS 39 8 flygplan	Insats 6 mån, ny insats möjlig efter 12 mån.	30 dgr beredskap från 2004-01-01.	X	X	X	X	-
Signalspaningsflygförband S 102B 1 flygplan	Nationell resurs, baserad i Sverige.	30 dgr beredskap	X	X	-	-	-
CIMIC-kompani	Kompaniram, skall kompletteras med CIMIC-specialister.	90 dgr beredskap från 2004-01-01. CIMIC-specialister 90 dgr beredskap från 2004-01-01.	X	-	-	-	-
Ledningsresurs (ILF) Amröjhund-ekipage ingår. CIMIC-personal ingår från 2002.	2001 = 25 pers 2002 = 40 pers 2003 = 50 pers 2004 = 50 pers	7 dgr beredskap från 1/1 resp år. Anmälda till styrkeregistren med 30 dgr beredskap.	X	X	X	X	X
60 militärobservervatorer	Ca 45 insatta 2002, 15 ur ILF.	Anmäld med mer än 30 dgr beredskap från 2001.	X	X	X	-	-

3.2 Mekaniserad bataljon Pbv 302 I

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	0	0	0	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	0	0	0	
Materielkostnader	31 353	10 000	10 000	10 000	61 353	1
Summa totalt	31 353	10 000	10 000	10 000	61 353	

1. Materielkostnader är i huvudsak för modifiering av Pbv 302.

3.3 Mekaniserat skyttekompani ur mekbat Pbv 302 I

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	15 496	3 569	11 647	100	30 812	
Beredskapskostnader	0	382	5 687	2 900	8 969	
Summa förbandskostnader	15 496	3 951	17 334	3 000	39 781	
Materielkostnader	0	16 079	0	0	16 079	1
Summa totalt	15 496	20 030	17 334	3 000	55 860	

1. Materielkostnader är i huvudsak för modifiering av Pbv 302.

3.4 Mekaniserad bataljon Patgb I

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	0	0	0	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	0	0	0	
Materielkostnader	0	0	343 951	198 253	542 204	1
Summa totalt	0	0	343 951	198 253	542 204	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av anskaffning av pansarterrängbilar.

3.5 Mekaniserad bataljon Strf 90 I

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	4 159	140 990	145 149	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	4 159	140 990	145 149	
Materielkostnader	1 308	648 541	459 285	147 722	1 256 856	1
Summa totalt	1 308	648 541	463 444	288 712	1 402 005	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av anskaffning av pansarterrängbilar, övriga fordon och splitterskydd till fordon.

3.6 MP-kompani

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	27 242	25 700	52 942	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	27 242	25 700	52 942	
Materielkostnader	0	2 000	22 820	7 000	31 820	1
Summa totalt	0	2 000	50 062	32 700	84 762	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av anskaffning av fordon och ledningssystem.

3.7 Ingenjörkompani med ammunitions- och minröjningsförmåga

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	17 960	4 400	22 360	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	17 960	4 400	22 360	
Materielkostnader	600	99 000	31 013	14 000	144 613	1
Summa totalt	600	99 000	48 973	18 400	166 973	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av anskaffning av pansarterrängbilar och arbetsmaskiner.

3.8 Ubåtsförband

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	98	2 200	2 298	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	98	2 200	2 298	
Materielkostnader	0	0	0	22 500	22 500	1
Summa totalt	0	0	98	24 700	24 798	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av miljöanpassningsåtgärder och höjning av kvaliteten på befintlig materiel.

3.9 Korvettförband

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	100	14 500	14 600	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	100	14 500	14 600	
Materielkostnader	0	0	6 000	66 645	72 645	1
Summa totalt	0	0	6 100	81 145	87 245	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av miljöanpassningsåtgärder och höjning av kvaliteten på befintlig materiel.

3.10 Minröjningsförband

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	556	5 571	11 754	11 961	29 842	
Beredskapskostnader	0	0	7 748	5 939	13 687	
Summa förbandskostnader	556	5 571	19 502	17 900	43 529	
Materielkostnader	9 391	45 872	18 518	86 864	160 645	1
Summa totalt	9 947	51 443	38 020	104 764	204 174	

1. Materielkostnaderna består i huvudsak av miljöanpassningsåtgärder och höjning av kvaliteten på befintlig materiel.

3.11 Transportflygförband TP 84

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	4 455	5 159	1 921	11 535	
Beredskapskostnader	0	1 646	3 435	4 079	9 160	
Summa förbandskostnader	0	6 101	8 594	6 000	20 695	
Materielkostnader	0	7 500	4 007	9 685	21 192	1
Summa totalt	0	13 601	12 601	15 685	41 887	

1. Materielkostnaderna består av anskaffning av containrar och CSAR-utrustning (räddningsutrustning).

3.12 Spaningsflygförband AJS 37

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	10 368	3 645	3 000	17 013	
Beredskapskostnader	0	0	13 027	8 200	21 227	
Summa förbandskostnader	0	10 368	16 672	11 200	38 240	
Materielkostnader	34 700	3 807	30 027	0	68 534	1
Summa totalt	34 700	14 175	46 699	11 200	106 774	

1. Materielkostnader är i huvudsak anskaffning av motmedel, kommunikationsutrustning och GPS.

3.13 Spanings- och jaktflygförband JAS 39

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	0	3 700	3 700	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	0	3 700	3 700	
Materielkostnader	0	0	4 643	66 053	70 696	1
Summa totalt	0	0	4 643	69 753	74 396	

1. Materielkostnader är i huvudsak anskaffning av motmedel och IFF-utrustning (igenkänningsutrustning).

3.14 Signalspaningsflygförband S 102 B

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	0	0	0	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	0	0	0	
Materielkostnader	0	0	0	0	0	
Summa totalt	0	0	0	0	0	

Hitintills inga extra kostnader på grund av det internationella åtagandet.

3.15 CIMIC-kompani

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	0	0	0	0	
Beredskapskostnader	0	0	0	0	0	
Summa förbandskostnader	0	0	0	0	0	
Materielkostnader	0	0	0	0	0	
Summa totalt	0	0	0	0	0	

Hitintills inga extra kostnader på grund av det internationella åtagandet.

3.16 Ledningsresurs (ILF)

Tkr	2000 utfall	2001 utfall	2002 utfall	2003 plan	Summa	Not
Förbandsutbildningskostnader	0	1 460	2 645	6 302	10 407	
Beredskapskostnader	0	0	2 259	0	2 259	
Summa förbandskostnader	0	1 460	4 904	6 302	12 666	
Materielkostnader	0	0	0	0	0	
Summa totalt	0	1 460	4 904	6 302	12 666	

3.17 60 militärobservatörer

Kostnaderna för de 60 militärobservatörerna ingår i 3.16 Ledningsresurs (ILF).

Försvarsmaktens redovisning av de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att från 2004 öka förmågan att delta med förband i internationella missioner

(Regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	3
3.1 Verksamhetsförutsättningar för att öka förmågan att delta med förband i internationella missioner	3
3.2 Verksamhetsförutsättningar för att kunna verka inom hela skalan av krishanteringsoperationer såväl i Europa och dess närhet, som globalt.....	8

1. Uppgiften

Ur regeringsbeslut 4, 2002-10-10, Fö2002/683/MIL:

”Försvarmakten skall redovisa de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att från 2004 öka förmågan att delta med förband i internationella missioner. Redovisningen skall utgå från att förmågan 2004 skall vara högre än för 2003 för att därefter snarast utvecklas till en förmåga att med förband anmälda i internationella styrkeregister genomföra varaktig insats med två bataljoner (600-900 personer per bataljon) samtidigt samt, under begränsad tid, ett antal mindre förband ur armé-, marin- och flygstriidskrafterna.

Försvarmakten skall redovisa förslag till ambitionsnivå för 2004 och tidsplan för utvecklingen av den högre förmågan. Redovisningen skall beakta de förbättrade verksamhetsförutsättningarna som det reformerade personalförsörjningssystemet ger och översynen av utbildnings- och övningssystemet kan medföra.

Försvarmakten skall även redovisa de verksamhetsmässiga förutsättningarna för att förbanden skall kunna verka inom hela skalan av krishanteringsoperationer såväl i Europa och dess närhet, som globalt.”

2. Sammanfattning

Försvarmakten föreslår att ambitionen för 2004 skall vara densamma som för 2003, d v s 1 000 man varaktigt insatta och ytterligare 500 man under begränsad tid. Denna bedömning grundar sig på att beslutade eller planerade förändringar inte hinner ge avsedd effekt 2004.

Under förutsättning att sänkt ambition avseende utbildningsmål för i första hand arméns grundutbildningsförband kan accepteras och ekonomiska medel tillförs, är det möjligt att under begränsad tid (sex månader) insätta ytterligare cirka 1 000 man i internationell mission.

Den högre ambitionen, varaktig insats med två bataljoner (600-900 man/bataljon), bedömer Försvarmakten möjlig att nå först under nästa försvarsbeslutsperiod, dock tidigast 2006. Detta under förutsättning att det utvecklade nyttjandet av beredskapssoldater (enligt förslag i bilaga 10), ett förändrat rotationssystem, rekryteringshöjande åtgärder, ett förändrat produktionsutlägg och ett förändrat beredskapssystem samordnat implementeras under 2004.

./10

Materiella förutsättningar utgör för närvarande en begränsning för att öka Försvarmaktens internationella förmåga mot denna ambition. Det är utifrån nuvarande förutsättningar inte möjligt att genomföra en insats med Mekbat 90I med nuvarande materiella innehåll under längre tid än tolv månader.

Försvarsmakten bedömer vidare att verksamhetsförutsättningarna, för att globalt kunna verka inom hela skalan av krishanteringsoperationer, medger att förmågan för enskilda förband kan uppnås inom en tidsperiod av tre år. Anpassning av markstridsförbanden bedöms kunna genomföras inom två till tre år efter beslut, sjöstridsförbanden inom ett till tre år efter beslut och luftstridsförbanden inom ett till tre år efter beslut.

3. Redovisning

3.1 Verksamhetsförutsättningar för att öka förmågan att delta med förband i internationella missioner

Utgångsvärden och metod

Nuvarande planeringsförutsättningar och förband som för närvarande är anmälda i styrkeregister ligger till grund för Försvarsmaktens bedömningar.

Redovisningen utgår från år 2003 och de verksamhetsförutsättningar som dimensionerar Försvarsmaktens förmåga att genomföra internationella insatser. Därefter identifieras verksamhetsförutsättningar som förändras under perioden 2004-2007, dessa förändrade förutsättningar ligger därefter till grund för bedömningar av vilken effekt de medför på Försvarsmaktens internationella förmåga.

De verksamhetsförutsättningar som ligger till grund för Försvarsmaktens bedömningar är:

- kompetensförsörjningssystemet (yrkesofficerarnas tjänstgöringsskyldighet, nytt reservofficerssystem, utvecklat nyttjande av beredskapssoldater och ökat nyttjande av civila på militära befattningar),
- förbandsutbildningssystemet (förändrat rotationssystem, rekryteringshöjande åtgärder och förändrat produktionsutlägg),
- materiella förutsättningar samt
- övriga verksamhetsförutsättningar (differentierat beredskapssystem, ökad internationell stabsbemanning).

Reformering av kompetensförsörjningssystemet

Under förutsättning att regeringens proposition 2002/03:26 rörande åtgärder för att möjliggöra tjänstgöringsskyldighet för yrkesofficerare vinner laga kraft, medför detta förbättrade förutsättningar att öka den internationella ambitionen. Om politiska beslut tas under 2003 är Försvarsmaktens bedömning att dessa åtgärder kan ge effekt med början under 2004.

Det nya reservofficerssystemet medger förutsättningar för en under perioden successivt ökande förmåga att öka den internationella ambitionen. Från och med 2003 utexamineras cirka 150 reservofficerare årligen vilka under sitt tjänstgöringsår genomför förbandstjänst eller frivilligt kan delta i internationell insats. Med nuvarande planläggning ökar antalet utexaminerade reservofficerare från år 2006 till en årlig volym om cirka 300 elever.

Under förutsättning att Försvaretsmakts förslag på ett utvecklat system för beredskapssoldater (redovisas i bilaga 10) införs 2004 medför det en viss förbättring av verksamhetsförutsättningarna i förhållande till 2003. Systemet är till sin huvuddel redan i bruk vilket medför att förslaget inte i avgörande omfattning påverkar Försvaretsmakts förutsättningar att öka volymen insatta soldater. Det är dock ett viktigt system för att säkerställa personalförsörjningen av kompetensintensiva områden som inte kan försörjas med officerare (t ex kvalificerade stridsfordonsförare, amröjsoldater m m).

./10

De yrkesofficerare som kan ersättas med civil personal i fredstida verksamhet, är yrkesofficerare som framförallt kan tjänstgöra som observatörer, i internationella staber m m. Att civila ersätter yrkesofficerare och därmed frigör yrkesofficersresurser för internationell verksamhet, kan få effekt tidigast ett och ett halvt till två år efter att beslut är fattat. Ett sådant beslut måste grundas på en analys av vilka kompetenser som är nödvändiga i insats- och grundorganisationen. I nuläget finns ingen sådan analys, den bedöms tidigast vara klar under 2004. Åtgärden att ersätta yrkesofficerare med civila bedöms med anledning av detta kunna ge effekt tidigast 2006-2007.

Den sammanvägda effekten av det reformerade kompetensförsörjningssystemet innebär från 2004 förbättrade möjligheter att öka Försvaretsmakts internationella engagemang. Detta beror främst på att yrkesofficerare ges tjänstgöringsskyldighet och ett ökat antal reservofficerare som kan genomföra förbands- eller utlandstjänst. Förutsättningarna förbättras ytterligare under åren 2006-2007, bland annat genom att volymen reservofficerare ökar.

Översyn av förbandsutbildningssystemet

Ett rotationssystem handlar i grunden om att relativt långvarigt (under flera år) hålla enheter insatta i ett operationsområde. För länder med stående förband innebär detta att förbanden byts ut i sin helhet (roterar). Försvaretsmakten har inte förband av denna typ och vårt system är därför att byta ut personalen men att behålla den tyngre utrustningen i aktuellt missionsområde. För Sverige är rotation därmed främst att betrakta som personalförsörjning.

Rotationer är idag mycket resurskrävande, både avseende rekrytering och, även indirekt därför att utbildningsbefäl dimensionerade för att grundutbilda värnpliktiga måste avdelas för att utbilda roterande bataljoner samt bataljoner som skall ställas i beredskap. Ett utvecklat rotationssystem (rekrytering, missionsutbildning och insats) är en av de viktigaste åtgärderna för att skapa förutsättningar att öka den internationella förmågan. Om man kan minska antalet bataljonsutbildningsperioder per år och om rotationer samordnas med utbildnings-, beredskaps- och kompetensförsörjningssystem kan denna effektivisering bidra till en högre nyttjandegrad av officerare och lägre utbildningskostnader. En effekt av denna åtgärd kan nås tidigast tolv månader efter implementering.

De senaste årens minskade värnpliktsvolymerna innebär en allt mindre rekryteringsbas. Efter hand som de stora volymerna värnpliktiga skjuts bakåt i tiden ökar kravet på att rekrytera en allt större volym av ineliggande åldersklass. Till detta kommer att en ökad internationell ambition kräver ytterligare åtgärder för att öka rekryteringen ur ineliggande åldersklass. Nuvarande rekrytering av ineliggande åldersklass är inte tillräcklig vilket medför att det är nödvändigt att rekrytera ur tidigare åldersklasser. Den högre internationella ambitionen kräver att cirka 20-30 % av ineliggande åldersklass rekryteras, idag ligger denna siffra på cirka 7-10 % med undantag för något enstaka förband.

Personalförsörjningen av soldater till förband anmälda till internationella styrkeregister samt till utlandstyrkan bör därför ökas vilket bland annat kan ske genom att:

- ge ökad information i skola och hem samt vid mönstring,
- ge möjlighet att lämna intresseanmälan för internationell tjänstgöring vid mönstring,
- skapa förtur för intresserade till befattningar som krävs internationellt och låta dessa rycka in till samma enhet (pluton/kompani),
- skapa möjlighet, om intresse uppstår under grundutbildning, att lokalt byta befattning till motsvarande enhet,
- samöva dessa enheter under slutövningen (exempelvis 90 I-bat),
- ge möjlighet för värnpliktiga att lämna intresseanmälan för internationell tjänst vid utryckning, samt att
- direktrekrytera de värnpliktiga som anmält intresse för utlandstjänst vid utryckning.

För att öka säkerheten i försörjningen av övrig personal är det nödvändigt att vidta åtgärder för att öka den internationella tjänstgöringens attraktionskraft. Det är framförallt viktigt att vidta åtgärder för att skapa en acceptabel social situation för i första hand försvarsmaktsanställd men i förekommande fall även övrig personal.

Ett förändrat produktionsutlägg uppnås t ex genom att reducera antalet typförband som grundutbildas. Produktionen kraftsamlas till de typförband som är anmälda i internationella styrkeregister. Beredskapssystemet styr här vad som årligen skall produceras. Ett förändrat produktionsutlägg frigör yrkesofficerare för internationell tjänstgöring och ökar antalet rätt utbildade soldater.

För att nå största möjliga synergieffekt bör ”nytt system för personalförsörjning och utveckling av långvariga internationella insatser (rotationssystem)” ske samtidigt som produktionsutlägget förändras och rekryteringshöjande åtgärder implementeras. Dessa åtgärder är en förutsättning för att öka Försvarens internationella förmåga. Om åtgärderna implementeras samordnat under 2004 är bedömningen att detta kan ge effekt tidigast 2006.

Materiella förutsättningar

Den i styrkeregister anmälda 90I-bataljonen utrustad med stridsfordon 9040C har inte förutsättningar att brukas med högt körmilsuttag under längre tid än tolv månader. Materielen kan i begränsad utsträckning ersättas med substitut, detta medför dock avsevärda konsekvenser för förbandet. Till exempel måste förbandets logistiska lösning förändras och anpassas till ersättningsmaterielen, utbildning på substitutfordonet måste genomföras och anpassningsåtgärder på ersättningsmaterielen kan vara nödvändig beroende på insatsmiljö.

Nuvarande materiella förutsättningar utgör därför en begränsning för att öka Försvarens internationella förmåga mot den ambition som angivits i uppgiften.

Övriga förutsättningar

Om den förändrade beredskapssättningen (hemlig bilaga 14, SR 76) tillåts styra förbandsproduktionen så att förband i förbandsgrupp 1 (Fg 1) har krigsduglighet 5 och därmed förbandsomsätts årligen, kommer detta att innebära att rätt enheter i styrkeregistret årligen utbildas. Detta medför då ökade förutsättningar att utbilda rätt personal och därmed ökande rekryteringsbas. Detta förutsätter vidare att förband anmälda i styrkeregister även är Fg 1-förband. Nytt beredskapssystem och rätt beredskapssättning av förband är viktiga åtgärder för att öka Försvarens internationella förmåga. Om ett nytt beredskapssystem implementeras under 2004, bedömer Försvarens makt att detta kan ge effekt på den internationella förmågan tidigast 2006.

./14 (H)

Försvarsmakten bedömer att utvecklingen av europeisk krishanteringsförmåga medför att behovet av yrkesofficerare i internationell tjänst ökar. Utifrån dagens nivåer bedömer Försvarsmakten att ytterligare cirka 100 yrkesofficerare, främst i högre nivåer, kommer att behövas för tjänstgöring i staber från och med 2003-2004. Detta utan att volymen insatta förband ökas utöver nuvarande nivåer. Kravet på ökad internationell stabsbemanning kommer sannolikt att bli svår att personalförsörja, kravet bedöms dock i ringa omfattning påverka förmågan att öka antalet varaktigt insatta förband, eftersom förbands- kontra stabsbefattningar kräver olika kompetenser och dessa inte är direkt utbytbara med varandra.

Det är under 2004 möjligt att under begränsad tid insätta samtliga förband anmälda i internationell beredskap. Utöver de ekonomiska konsekvenserna av en sådan insats framtvingar det en sänkt ambition vad avser utbildningsmålen för i första hand arméns grundutbildningsförband. Försvarsmakten bedömer att det utifrån nuvarande förutsättningar inte är möjligt att varaktigt insätta förband överstigande de volymer som föreslås som ambition för 2004 (1 000 man varaktigt och ytterligare 500 man under begränsad tid). Det är framförallt förutsättningarna att med uthållighet och tillräcklig säkerhet personalförsörja förbanden som begränsar Försvarsmaktens möjlighet att genomföra varaktiga insatser.

Sammanvägd bedömning av Försvarsmaktens förutsättningar att öka förmågan att delta med förband i internationella insatser under perioden 2004-2007

Mot bakgrund av gjorda bedömningar om effekten av reformering av kompetensförsörjningssystemet, översyn av förbandsutbildningssystemet, materiella förutsättningar, förändrat beredskapssystem och ökad internationell stabsbemanning gör Försvarsmakten följande sammanvägda bedömning:

Varken reformering av kompetensförsörjningssystemet, översyn av förbandsutbildningssystemet eller förändrat beredskapssystem har till 2004 givit någon avgörande effekt för att reellt förbättra verksamhetsförutsättningarna att öka Försvarsmaktens internationella engagemang. De åtgärder som beslutats och planerats under 2003 och 2004 säkerställer snarare personalförsörjningen mot 2003 års ambition. Försvarsmaktens förmåga 2004 bedöms därmed vara densamma som 2003.

Under förutsättning att sänkt ambition avseende utbildningsmål för i första hand arméns grundutbildningsförband kan accepteras och ekonomiska medel tillförs, är det dock möjligt 2004 att under begränsad tid (sex månader) insätta ytterligare cirka 1 000 man i internationell mission.

Under förutsättning att ett utvecklat nyttjande av beredskapssoldater, förändrat rotationssystem, rekryteringshöjande åtgärder, förändrat produktionsutlägg och förändrat beredskapssystem implementeras samordnat under 2004 är det möjligt att under nästa försvarsbeslutsperiod, dock tidigast 2006, nå den högre ambitionen - att varaktigt insätta två bataljoner (600-900 man/bataljon). Efter 2006 medför reformeringen av kompetensförsörjningssystemet en efterhand ökande säkerhet i personalförsörjningen av officerare vid insatta förband.

Materiella förutsättningar utgör för närvarande en begränsning för att öka Försvarets internationella förmåga mot denna ambition. Det är utifrån nuvarande förutsättningar inte möjligt att genomföra en insats med Mekbat 90I med nuvarande materiella innehåll under längre tid än tolv månader.

3.2 Verksamhetsförutsättningar för att kunna verka inom hela skalan av krishanteringsoperationer såväl i Europa och dess närhet, som globalt

Utgångsvärden och metod

Analysen har gjorts för förband anmälda i internationella styrkeregister.

Förbandens förmåga att lösa uppgifter globalt påverkas främst av klimatologiska förhållanden, särskilda förhållanden i operationsområdet som hotbild, infrastruktur och hälso- och sjukdomsläge samt avståndet till Sverige. Utgångspunkten för Försvarets analys har därför varit MUST studie rörande framtida konfliktområden samt en NATO-standard för klimatzoner och dess inverkan på materiel¹. Förbanden har prövats mot insatser i områden som ur klimatologisk synpunkt är extrema, varför de anses vara normerande för förbanden avseende värme och luftfuktighet.

Försvarets har förbandsvis analyserat behov av anpassning sett mot respektive geografiskt område.

Försvarets bedömningar grundar sig på följande utgångsvärden:

- Insatser kan komma att ledas av EU, NATO eller FN.
- Eventuella insatser operativa och taktiska krav samt krav på uthållighet i operationsområdet motsvarar de som beskrivs i förbandens målsättningsdokument.

¹ FM-studie Internationella Insatser (MUST00018S), 2001-10-08, HKV skr 10 450:69295 samt STANAG 2895 MMS (Edition 1) EXTREME CLIMATIC CONDITIONS AND DERIVED CONDITIONS FOR USE IN DEFINING DESIGN/TEST CRITERIA FOR NATO FORCES MATERIEL, MAS 15 February 1990.

- Det har inte gjorts en sammanvägd bedömning av tidsåtgången för att globalt anpassa samtliga förband, de tider för anpassning som anges är bedömningar gjorda relativt enskilda förband.

Generella verksamhetsförutsättningar

Klimat och infrastruktur kan innebära att materiel utsätts för omfattande slitage och att såväl personalutrymmen som förråd måste utrustas med klimatanläggningar. Därutöver föreligger alltid ett behov av missionsanpassad utbildning, särskilt vid insatser utanför Europa. Behovet varierar beroende på förhållandena i aktuellt missionsområde.

Stora avstånd och bristfällig infrastruktur, i kombination med klimatologiska förhållanden, ställer krav på underhållstransporternas frekvens såväl till som inom förbanden i operationsområdet. Inom förbanden krävs generellt en utökad kapacitet att transportera och förrådshålla materiel, vatten och övriga förnödenheter. Vissa förband kan ha behov av att hälso- och sjukvårdsresurser tillförs.

Kraven på interoperabilitet är höga vid en fredsframtvigande insats. Interoperabilitetskraven omfattar främst skydd av personal och realtidsöverföring av information i multinationella ledningsstrukturer. Utveckling av interoperabilitet sker med NATO-standarder samt kunskap baserad på erfarenhet från deltagande i operationer och internationella övningar som främsta utgångspunkter. Utöver teknisk interoperabilitet påverkar även synen på ledarskap, beslutsprocess och planering genomförandet av en operation. Deltagande länder i en operation, och dessas eventuella utnyttjande av NATO-standarder, kan vara avgörande för nivån av interoperabilitet och effekt av insatta förband.

Före beslut om anpassning av ett förband till global insatsförmåga måste ytterligare analyser genomföras av t ex kommunikationssystem, strömförsörjning, klimatologisk påverkan på olika förnödenheter och komponenter m m.

Markstridsförband

Mekbat 90 I

Anpassningsbehov

Ytterligare personal och materiel behövs inom underhållsfunktionen främst för transporter inom förbandet och förrådshållning av reservdelar, vatten och förnödenheter.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar, NBC-filter, olje- och filteranpassning, strömförsörjningsutrustning samt materiel för underhållstjänst (kylcontainrar och vattentankar).

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

Pansarterrängbilsbataljonen

Anpassningsbehov

Ytterligare personal och materiel behövs inom underhållsfunktionen främst för transporter inom förbandet och förrådshållning av reservdelar, vatten och förnödenheter.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar, NBC-filter, olje- och filteranpassning, strömförsörjningsutrustning samt materiel för underhållstjänst (kylcontainrar och vattentankar).

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

MP-kompani

Anpassningsbehov

Ytterligare personal och materiel behövs inom underhållsfunktionen främst för transporter inom förbandet och förrådshållning av reservdelar, vatten och förnödenheter. Behovet nedgår om förbandet samgrupperas med en svensk mekaniserad bataljon.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar, NBC-filter, olje- och filteranpassning, strömförsörjningsutrustning samt materiel för underhållstjänst (kylcontainrar och vattentankar).

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

Ingenjörkompani

Anpassningsbehov

Ytterligare personal och materiel behövs inom underhållsfunktionen främst för transporter inom förbandet och förrådshållning av reservdelar, vatten och förnödenheter.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar, NBC-filter, olje- och filteranpassning, strömförsörjningsutrustning samt materiel för underhållstjänst (kylcontainrar och vattentankar).

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

Sjöstridsförband

Internationella korvettstyrkan (IKS)

Anpassningsbehov

Utökad materielunderhållsberedskap, främst flygtransport av materiel.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanpassning av boendemiljöer och vapen- och sensorsystem.

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

Internationella ubåtsstyrkan (IUBS)

Anpassningsbehov

Materiella anpassningsbehov omfattar främst utrustning för satellitkommunikation under transport till operationsområdet samt kylaggregat för agerande i vatten varmare än 30 grader.

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser ett till två år efter beslut.

Internationella minkrigsstyrkan (IMS)

Anpassningsbehov

Materiella anpassningsbehov omfattar främst materielkompletteringar som tex sandfilter och utökad materielunderhållsberedskap, främst flygtransport av materiel.

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

Luftstridsförband

SWAFRAP JAS 39

Anpassningsbehov

I förhållande till nuvarande planeringsram bedöms behovet av personal för flygplanunderhåll öka.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar, varning och motmedelssystem, räddningsutrustning för flygförare, strömförsörjningsutrustning, skyddade uppställningsplatser för flygplan, klimatanpassning av utrymmen för sambandsutrustning samt underhållssäkerheten i operationsområdet avseende reservdelar. SWAFRAP JAS 39 A och B bedöms kunna operera i Kongo och vid Arabiska halvön med begränsningar vad gäller flygning i höga farter på låg höjd, motorkörning och taxning samt uppställning på marken.

Förbandet bedöms, med dessa begränsningar, kunna vara anpassat för globala insatser två till tre år efter beslut.

JAS 39 C kommer att vara anpassad för att kunna uppträda i analyserade områden. Kostnader för klimatanpassning av JAS 39 A och B bedöms som mycket höga och ej praktiskt möjliga att genomföra före 2006 främst på grund av JAS 39-projektets övriga utveckling och omskolning av flygförare.

SWAFRAP C-130

Anpassningsbehov

Sjukvårdspersonal för begränsad vård inom förbandet kan behöva tillföras.

Materiella anpassningsbehov omfattar främst klimatanläggningar och strömförsörjningsutrustning samt underhållssäkerheten i operationsområdet avseende reservdelar.

I de fall luftvärn utgör ett hot i området erfordras flygplan med varnings- och motmedelssystem. För närvarande har fem flygplan erforderlig utrustning. Om övriga flygplan inte har utrustningen bedöms högst två flygplan kunna delta i operationen.

Förbandet bedöms kunna vara anpassat för globala insatser ett till två år efter beslut.

Försvarsmaktens slutredovisning/delredovisning av genomförd studieverksamhet inom ramen för antagna partnerskapsmål

(Uppdrag i regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI)

Innehållsförteckning

1. Delredovisning av partnerskapsmål G 3540: Psyops support elements ..4	
1.1 Uppgiften.....4	4
1.2 Sammanfattning.....4	4
1.3 Summary PG G 3540: Psyops support elements.....4	4
1.4 Bakgrund.....5	5
1.5 Metod.....5	5
2. Slutredovisning av partnerskapsmål G 4051: ADP-link for logistic reporting6	
2.1 Uppgiften.....6	6
2.2 Sammanfattning.....6	6
2.3 Summary PG G 4051: ADP-link for logistic reporting.....7	7
2.4 Bakgrund.....7	7
2.5 Förutsättningar.....8	8
2.6 Förslag till fortsatt arbete.....9	9
2.7 Slutsatser.....10	10
3. Delredovisning av partnerskapsmål G 4052: Logistic support asset tracking system.....11	
3.1 Uppgiften.....11	11
3.2 Sammanfattning.....11	11
3.3 Summary PG G 4052: Logistic support asset tracking system.....12	12
3.4 Bakgrund.....12	12
3.5 Förutsättningar.....13	13
3.6 Metod.....13	13
4. Delredovisning av partnerskapsmål G 4055: NATO codification system15	
4.1 Uppgiften.....15	15
4.2 Sammanfattning.....15	15
4.3 Summary PG G 4055: NATO codification system.....16	16
4.4 Förutsättningar.....16	16
4.5 Metod.....17	17
5. Slutredovisning av partnerskapsmål G 4250: Single fuel concept18	
5.1 Uppgiften.....18	18

5.2	Sammanfattning	18
5.3	Summary PG G 4250: Single fuel concept	19
5.4	Bakgrund	20
5.5	Redovisning	21
5.6	Slutsatser	23
6.	Delredovisning av partnerskapsmål L 0046: Combat units for NATO-led PfP operations	24
6.1	Uppgiften	24
6.2	Sammanfattning	24
6.3	Summary PG L 0046: Combat units for NATO-led PfP operations	25
6.4	Bakgrund	25
6.5	Metod	26
7.	Delredovisning av partnerskapsmål L 0541: Unmanned Aerial Vehicles	27
7.1	Uppgiften	27
7.2	Sammanfattning	27
7.3	Summary PG L 0541: Unmanned Aerial Vehicles	28
7.4	Bakgrund	28
7.5	Metod	29
8.	Delredovisning av partnerskapsmål L 0550: Unattended ground sensors (UGS) and/or land surveillance vehicles (LSV).....	30
8.1	Uppgiften	30
8.2	Sammanfattning	30
8.3	Summary PG L 0550: Unattended ground sensors (UGS) and/or land surveillance vehicles (LSV).....	31
8.4	Bakgrund	31
8.5	Metod	31
9.	Slutredovisning av partnerskapsmål L 0940: Target acquisition/locating equipment	33
9.1	Uppgiften	33
9.2	Sammanfattning	33
9.3	Summary PG L 0940: Target acquisition/locating equipment	34
9.4	Bakgrund	34
9.5	Redovisning	35
9.6	Slutsatser	36
10.	Delredovisning av partnerskapsmål M 0041: Rapidly deployable maritime forces	37
10.1	Uppgiften	37
10.2	Sammanfattning	37
10.3	Summary PG M 0041: Rapidly deployable maritime forces	38
10.4	Bakgrund	38
10.5	Slutsatser	40
11.	Slutredovisning av partnerskapsmål M 4173: Strategic movement requirements – sealift	42
11.1	Uppgiften	42

11.2	Sammanfattning	42
11.3	Summary PG M 4173: Strategic movement requirements – sealift.....	43
11.4	Bakgrund.....	43
11.5	Slutsatser	45
12.	Delredovisning av partnerskapsmål A 1100: Support aircraft and helicopters for NATO-led PfP operations	46
12.1	Uppgiften.....	46
12.2	Sammanfattning	46
12.3	Summary PG A 1100: Support aircraft and helicopters for NATO-led PfP operations.....	47
12.4	Bakgrund.....	48
12.5	Metod.....	50
13.	Delredovisning av partnerskapsmål A 4264: National tanker capability	51
13.1	Uppgiften.....	51
13.2	Sammanfattning	51
13.3	Summary PG A 4264: National tanker capability.....	52
13.4	Bakgrund.....	52
13.5	Metod.....	53

1. Delredovisning av partnerskapsmål G 3540: Psyops support elements

1.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2003 slut ha slutfört en studie avseende möjligheten att utveckla en nationell Psyops-kapacitet för att kunna bidra till PFF-operationer. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

1.2 Sammanfattning

Försvarmakten har tillsatt en studiegrupp för att utreda vilka konsekvenser ett implementerande av studiemålet får för Försvarmaktens fortsatta utveckling inom Psyops-området. Försvarmakten kommer att senast 2003-12-01 redovisa resultatet av studiegruppens arbete. Det är idag för tidigt att redovisa några resultat.

1.3 Summary PG G 3540: Psyops support elements

Task

By the end of 2003, study the possibility of developing a national psychological operations capability. In this study, consider options that would allow Sweden to contribute elements to NATO-led PfP operations.

Summary

The Swedish Armed Forces has recently started a study to explore the consequences of implementing the PSYOPS goal on our own planning within the PSYOPS-area. A final report will be put forward by 2003-12-01. No conclusions can be drawn from the study at this stage.

1.4 Bakgrund

Försvarsmakten har erhållit uppdraget att studera möjligheterna att skapa en nationell PSYOPS-kapacitet. Resurserna skall användas i NATO-ledda PFP-operationer. Behovet av dessa förband och kompetenser har varit stort och bedöms fortsatt vara detta.

Studien skall visa på möjligheten:

- att bidra med två taktiska team, inklusive fordon, till varje bataljon,
- att på brigadnivå understödja med lämplig enhet/funktion,
- att inom CJPOTF bidra med lämpliga resurser samt
- att vara interoperabel med NATO i dessa frågor.

Inriktning

Studien

- skall enbart fokusera på PFP-operationer,
- bör värdera de erfarenheter som finns efter våra utlandsmissioner,
- bör värdera de arbetssätt relevanta motsvarande organisationer har i NATO,
- bör vara väl förankrad, så att relevant arbetssätt för funktionen kan skapas, d.v.s. att stabsarbetet för funktionen genomförs korrekt samt
- bör ge underlag till kompetensutveckling/utbildningsgång.

1.5 Metod

Studien kommer att bedrivas i en arbetsgrupp inom HKV med stöd av extern kompetens med bakgrund inom Försvarsmakten. En referensgrupp avses bildas för att stödja studien och bidra till att avdömningar kan ske efter hand.

Analys av uppgiften, med definiering av studiens olika faser, är genomförd. Inledningsvis kommer fokus att vara på inhämtande av nationella och internationella erfarenheter.

Studien har nyligen startat och det finns för närvarande inga relevanta resultat att redovisa. Studien kommer att kunna slutredovisas 2003-12-01.

2. Slutredovisning av partnerskapsmål G 4051: ADP-link for logistic reporting

2.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2002 slut ha slutfört en studie av möjligheterna att etablera en automatisk datalänk mellan den högsta nationella logistikrapporterande nivån och tillämplig NATO-stab. Studien skall slutredovisas i budgetunderlaget för 2004.

2.2 Sammanfattning

Automatisk dataöverföring enligt uppgiften är ej möjlig att implementera och genomföra inom de närmaste två till tre åren. Manuella rutiner måste fortsatt nyttjas. Fortsatta studier behöver göras för att klarlägga möjligheterna till att skapa den efterfrågade datalänken för logistikrapportering.

Den bakomliggande komplexiteten i studiemålet talar för ett mer konceptuellt förhållningssätt till frågeställningarna. En sammanslagning med relaterade partnerskapsmål bedöms ge en bättre helhetsbild vad gäller interoperabilitet inom logistikområdet och resultat från pågående teknik-, organisations- och metodutveckling kan beaktas.

En interoperabilitetsstudie föreslås samordnas och genomföras av FMV inom ramen för pågående och planerade relaterade studier enligt ovan med start 2003. Studiearbetet inriktas enligt respektive studieinriktning samt tidiga resultat från pågående utvecklingsarbete inom området ledningssystem i Försvarsmakten. Slutrapportering av interoperabilitetsstudien i sin helhet bedöms kunna genomföras under 2005.

Organisatoriska och tekniska förändringar för berörda delar av NATO bör klarläggas, speciellt pågående förändringar inom SHAPE/Bi-SC AIS samt utvecklingen av NATO Corporate Data Model (NCDM) -implementering av ny standard.

2.3 Summary PG G 4051: ADP-link for logistic reporting

Task

By the end of 2002, complete the study on the feasibility of establishing an automated data processing link between the highest level national logistic reporting units and the appropriate Alliance headquarters to automate logistics data flow to the regional levels. The link must be interoperable with logistic reporting standards with ACE Command, Control and Information Systems (ACCIS).

Summary

Automated data flow, as described in this partnership goal, cannot be implemented in two to three years' time. Traditional, manual methods must still be used. More studies have to be conducted to clarify the possibilities to establish the demanded ADP-link for logistic reporting.

The complexity resident in this goal raises the need for a more conceptual attitude to the questions that appear. A combination with other PG:s, related to this one, is estimated to produce a better total picture of means for interoperability within the logistic area. Results from ongoing development of techniques, organisation and methods can thereby be taken into consideration.

An interoperability study, starting 2003, is suggested. This should be co-ordinated and carried out by the Swedish Defence Materiel Administration and incorporate ongoing and planned studies in the area. The different PG studies should continue with earlier set goals but take into consideration results from activities within the Swedish Armed Forces for the development of a Network Based Defence (NBF). A final report from this study could be completed during 2005.

Technical and organisational changes within NATO with implications for this area should be clarified, especially ongoing changes within SHAPE/Bi-SC AIS, as well as the development and implementation of new standards in NATO Corporate Data Model (NCDM).

2.4 Bakgrund

Inom ramen för av regeringen antaget partnerskapsmål PG G 4051 har Försvarsmakten uppdragits att genomföra studiearbete avseende möjligheten att etablera automatisk data- och informationsöverföring av logistikdata mellan högsta nationella rapporterande logistikledningsenhet(-er) och lämplig Regional Commander, alternativt Joint Subregional Commander inom NATO. Data/information skall vara interoperabel med NATO ACCIS (Automated Command and Control Information System).

Möjligheten till automatisk överföring av information mellan lednings- och informationssystem är en viktig mekanism för att skapa förutsättningar för verksamheten att hinna hantera den allt större informationsmängden så att optimala beslut kan tas samt att en aktuell lägesinformation kan uppdateras kontinuerligt etc.

Kraven på snabbhet och överskådlighet är styrande inte minst vad gäller resurshantering och logistikområdet.

Vid all typ av informationsöverföring mellan olika verksamheter krävs överenskommelser ur olika perspektiv, tekniska så att rätt form och format innehålls, semantiska för rätt definition och betydelse, säkerhet så att informationen innehåller rätt skydd. Allt detta regleras genom avtal mellan parterna och stödjer sig oftast på en gemensam standard.

Andra faktorer som påverkar värdet av informationen är hur organisationens processer interagerar med informationen och hur datafångsten och aggregering utformas så att ej administrativa rutiner skapas i onödan.

Försvarsmaktens övergång till ett nätverksbaserat insatsförsvar, liksom utvecklingen av Försvarsmaktens verksamhetsledningssystem, aktualiserar samma frågeställningar som återfinns i flera av de antagna partnerskapsmålen. En gemensam förutsättning i verksamheterna är att det måste finnas enhetliga standards som stödjer såväl nationell som internationell verksamhet.

2.5 Förutsättningar

I samband med analysen har det konstaterats att följande grundläggande förutsättningar saknas;

- **Idag saknas ett enhetligt format för logistirapportering inom Försvarsmakten.**

Förbanden rapporterar i "sina rör" som är anpassade till verksamhet och system vilket innebär att konverteringar och systemanpassningar måste göras för att kunna sammanställa ett taktiskt eller operativt resursläge. Detta innebär också att kravet på integration mellan insatssystem och verksamhetsledningssystem i Försvarsmakten är omfattande, bland annat vad gäller produkter. Den successiva övergången till insatsförsvar i ett nätverksbaserat koncept (NBF) talar för enhetliga och standardiserade format som medger såväl nationell som internationell verksamhet.

- **Regler för värdering och klassificering av information är ej framtagen**

För att kunna överföra information automatiskt krävs det att informationen är klassificerad och värderad. Krav på spårbarhet, riktighet, tillgänglighet, sekretess m.m. måste klarläggas för att den digitala informationen skall kunna hanteras optimalt i systemen. Värderingen utgör vidare grund för en klassificering för att bl.a. avgöra vilken behörighet som krävs eller vilka system och vägar som används.

- **Ledningsmetoder för taktisk/ operativ ledning är ej utformade.**

I arbetet med att anpassa ledningsmetodik mot nya förmågor kan förändringar inom logistikområdet behöva göras.

- **NATO/ SHAPE förändringsarbete inom ramen för Bi-SC AIS är ej känt.**

Med avseende på förändrade rapporteringsvägar samt eventuella formatändringar till mer Internetbaserade lösningar (XML) krävs ytterligare ingångsvärden.

För att studien skall kunna svara på given uppgift krävs ytterligare underlag från ovanstående punkter. Logistikinformation är en "typ" av information som ställer krav på interoperabilitet. Annan "typ" av information kommer att behöva överföras och processas inom ramen för Försvarens internationella åtaganden i framtiden. Därför bör denna studie ses i ett större konceptuellt sammanhang, så att inte enskilda okompatibla lösningar byggs upp för olika verksamheter.

2.6 Förslag till fortsatt arbete

En beställning avseende en samordnad interoperabilitetsstudie bör läggas vid FMV under 2003. Pågående och planerade studier inom ramen för partnerskapsmålen PG G 2866, PG G 2865, PG G 4051, PG G 4052 och PG G 4055. bör samordnas.

Studiearbetet bör inriktas enligt tidigare respektive studieinriktning och kompletteras med att resultat från pågående FM Ledsyst-arbete inarbetas efterhand.

Organisatoriska och tekniska förändringar för berörda delar av NATO bör klarläggas, speciellt pågående förändringar inom SHAPE/ Bi-SC AIS samt utvecklingen av NATO Corporate Data Model(NCDM) mot ny standard.

Interoperabilitetsstudien föreslås avrapporteras på årsbasis med slutrapportering under 2005.

2.7 Slutsatser

Automatisk dataöverföring enligt uppgiften är ej möjlig att implementera och genomföra inom de närmaste två till tre åren. Manuella rutiner måste fortsatt nyttjas.

Fortsatta studier behöver genomföras för att klarlägga möjligheterna till att skapa den efterfrågade datalänken för logistikrapportering.

3. Delredovisning av partnerskapsmål G 4052: Logistic support asset tracking system

3.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

”Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)”.

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2003 slut ha slutfört en studie avseende införande av en förmåga till uppföljning i nära realtid av förnödenheter, baserat på interoperabla nationella och NATO system. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

Studien skall särskilt belysa möjligheterna till att:

- Senast 2006 introducera en kapacitet till ”consignment tracking”
- Senast i slutet av 2008 introducera nödvändiga system för att nå kapacitet till Total Asset Visibility.

3.2 Sammanfattning

En studie kommer att genomföras inom ramen för ett större studiearbete som omfattar helheten inom området Total Asset Visibility (TAV). Studien kommer att påbörjas under mars 2003 och genomföras av FMV. Tidigare erhållna resultat av studier inom området kommer att ligga till grund för det fortsatta studiearbetet. Uppgiftsanalys är genomförd och preliminär uppdragsplan upprättad. Arbetsgruppen kommer att konstitueras under mars månad.

Studiearbetet kommer att omfatta:

- Benchmarking mot svenska och internationella speditörer och andra aktörer inom transportområdet.
- Metoder för utnyttjande av Asset Tracking (AST).
- Formulera realiseringsförslag med kostnadsuppskattningar.
- Informationssäkerhet med speciell anknytning till AST.
- Bevaka militär och kommersiell standardisering inom AST.
- Möjlighet till starta AT demonstrator under 2003.

Som en väsentlig del av det hittills genomförda arbetet har Försvarsmakten medverkat i NATO Asset Tracking Interservice Working Group, AST WG. Medverkan i denna WG kommer att fortsätta under 2003.

3.3 Summary PG G 4052: Logistic support asset tracking system

Task

By the end of 2003, complete a study on introducing an asset tracking capability based upon interoperable national and NATO asset tracking systems using international standards and best commercial practices to provide near real-time visibility and accurate information on the identity, location, movement and status of units, personnel and materiel.

Summary

The study will start in March 2003 as a sub-study to a study about Total Asset Visibility. Already obtained results will be used in the continuing work.

The study will focus on:

- Benchmarking.*
- Management processes for Asset Tracking.*
- Possibilities to put Asset Tracking in to practice and the related costs.*
- Information security.*
- Cover international standardisation work in the field of Asset Tracking.*
- Possibilities to realise a demonstration project during 2003.*

The Swedish Armed Forces continuing participation in NATO Asset Tracking Inter-service Working Group, AST WG, is important for the on-going work in this area.

3.4 Bakgrund

Kraven på ledningssystem inom logistikområdet har förändrats på grund av övergången från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar. Försvarsmakten behöver veta var materiel, personal, enheter och immateriella tillgångar befinner sig och vilken status dessa tillgångar har. Vi refererar till denna information som "Total Asset Visibility", eller TAV. Om man har god kunskap om sina egna resurser, så kallad "invärldsinformation", kan de operativa logistikledningsbesluten fattas betydligt snabbare. Det är därför viktigt att informationen om resurserna kan fås i nära realtid.

Samma information eller tjänster behövs för många olika ledningstjänster. Det är därför viktigt att logistikledning är integrerat i det nätverksbaserade försvaret.

Inom NATO pågår arbete för att bygga ett gemensamt nätverk, NATO Asset Information Routing Network (NAIRN), för att fånga in och vidarebefordra data om tillgångar under transport. Detta nätverk skall kunna användas för de deltagande ländernas egna behov av uppföljning men även för att ge NATO befälhavare en bättre helhetsbild av det logistiska läget.

Med nuvarande och kommande teknik från telekommunikations-, transport- och fordonsindustrin öppnar sig dessutom nya möjligheter för Försvarmakten att förbättra sin förmåga inom logistikområdet. Tekniska lösningar för att spåra gods bidrar till att förbättra möjligheterna till optimala försörjningssituationer. Vidare skapas nya möjligheter till att minska kostnader genom att planera användningen av sina fordon och sin personal på ett optimalt sätt.

3.5 Förutsättningar

I samband med tidigare genomförd verksamhet har ett antal principiella frågor uppmärksammats som särskilt skall belysas i den kommande studien, dessa är:

- Möjligheter till internationellt samarbete avseende metod- och teknikutveckling samt samordnad anskaffning?
- Hur ser kopplingen ut till NBF-utvecklingen? Vilka hänsyn skall tas i studien till utvecklingen av det framtida ledningssystemet?

3.6 Metod

En studie kommer att genomföras inom ramen för ett större studiearbete som omfattar helheten inom området Total Asset Visibility (TAV). Studien kommer att påbörjas under mars 2003 och genomföras av FMV. Tidigare har studiearbete inom området bedrivits av FMV och dessa resultat kommer att ligga till grund för fortsatt studiearbete inom bland annat detta måls ram.

Studien kommer att omfatta följande områden:

- Metoder för utnyttjande av Asset Trackning.
- Formulera realiseringsförslag.
- Kostnadsuppskattningar på olika realiseringsförslag av AST inklusive en utvecklingsplanering.
- Studera och demonstrera identifieringssystem, transpondertekniker och datafångst av statusinformation.
- Informationssäkerhet med speciell anknytning till AST.
- Studera och demonstrera gränssnitt mot olika transportörer/speditörer.
- Bevaka militär och kommersiell standardisering inom AST.
- Möjlighet till starta en AST-demonstrator under 2003 som ett internationellt samarbetsprojekt.

Uppgiftsanalys är genomförd och preliminär uppdragsplan upprättad. Arbetsgruppen kommer att konstitueras under mars månad. I arbetsgruppen kommer representanter från FMV, FM, Industrin att vara representerade. Resultatet från studien kommer att redovisas 2003-12-01.

Som en väsentlig del av det hittills genomförda arbetet har Försvarmakten medverkat i NATO Asset Tracking Interservice Working Group, AST WG. Medverkan i denna WG kommer att fortsätta under 2003.

4. Delredovisning av partnerskapsmål G 4055: NATO codification system

4.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2003 slut ha slutfört en studie avseende möjligheten att införa NATO kodningssystem (NCS). Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

4.2 Sammanfattning

En studie kommer att påbörjas under mars 2003 och genomföras av FMV. Resultat av tidigare studiearbete kommer att nyttjas inom det fortsatta studiearbetet. Uppgiftsanalys är genomförd och preliminär tidplan upprättad. Arbetsgruppen kommer att konstitueras under mars månad.

Studiearbetet kommer att omfatta:

- Konsekvensanalys av införande av NATO-nummer som komplement till nuvarande märkning alternativt som ersättning av nuvarande märkning.
- Analys av nödvändiga förändringar i Försvarmaktens IT-system (främst b-gistiksystem såsom DELTA, TOR-C, DIDAS m.fl.).
- Kostnads/intäktsanalys avseende införande av NCS.
- Arbetsmetodik vid ny- och tilläggs-kodifieringsarbete (NCB m m).
- Samarbetsmöjligheter med internationella aktörer.
- Industrisamverkan vid kodifieringsarbete.
- Bevakning av standardiseringsområdet avseende NCS.

Resultatet av studien kommer att slutredovisas senast 2003-12-01.

4.3 Summary PG G 4055: NATO codification system

Task

By the end of 2003, complete a study into the possibility of introducing the NATO Codification system (NCS). Implementation requirements include, but are not limited to:

- 1. Establishment of a National Codification Bureau.*
- 2. Development of a national codification capability based on:
 - a. A national NATO compatible codification system.*
 - b. Use of the NATO Mailbox System (NMBS) to exchange Codification and Logistics data with NATO and other Partner nations in the electronic format.*
 - c. Use of the NATO Automated Business System (NABS) to exchange administrative documentation with NATO and other Partner nations in electronic format.**

Summary

The study will start in March 2003. Already obtained results will be used in the continuing work.

The study will focus on:

- Analysing the consequences of introducing NCS as a complement or as a replacement to the existing national codification system.*
- Analysing the consequences for SWAF information systems of introducing NCS.*
- Cost-benefit analysis of introducing NCS.*
- Management and working processes for NCS.*
- Possibilities for international and industrial co-operation in the codification work.*
- Covering international standardisation work in the field of NCS.*

The study will be completed by December 2003.

4.4 Förutsättningar

I samband med tidigare genomförd verksamhet har två principiella frågor uppmärksamats som särskilt skall belysas i den kommande studien.

Dessa är:

- Skall Sverige etablera en egen National Codification Bureau (NCB) vid ett införande av NCS eller kan detta genomföras på samarbetsbasis med annan nation?*
- Skall Sverige helt lämna nuvarande nationella kodningssystem för att fullt ut anpassa sig till NCS? Om ej, vilket system skall i så fall vara det styrande?*

4.5 Metod

En studie kommer att påbörjas under mars 2003 och genomföras av FMV. Tidigare studiearbete inom området har bedrivits av FMV och dessa resultat kommer att ligga till grund för fortsatt studiearbete inom partnerskapsmålets ram. Uppgiftsanalys är genomförd och preliminär tidplan upprättad. Arbetsgruppen kommer att konstitueras under mars månad.

Studiearbetet kommer att omfatta:

- Konsekvensanalys av införande av NATO-nummer som komplement till nuvarande märkning alternativt som ersättning av nuvarande märkning.
- Analys av nödvändiga förändringar i Försvarens IT-system (främst b-gistiksystem såsom DELTA, TORC, DIDAS m.fl.).
- Kostnads/intäktsanalys avseende införande av NCS.
- Arbetsmetodik vid ny- och tilläggs-kodifieringsarbete (NCB m m).
- Samarbetsmöjligheter med internationella aktörer.
- Industrisamverkan vid kodifieringsarbete.
- Bevakning av standardiseringsområdet avseende NCS.

Resultatet av studien kommer att slutredovisas senast 2003-12-01.

5. Slutredovisning av partnerskapsmål G 4250: Single fuel concept

5.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2002 slut ha slutfört en studie avseende möjligheterna att använda NATO enhetsbränsle (F-34) för landbaserade militära flygplan, fordon och utrustningar i förband anmälda till NATO styrkeregister för PFF-operationer. Studien skall slutredovisas i budgetunderlaget för 2004.

5.2 Sammanfattning

Partnerskapsmålet slutredovisades i Försvarsmaktens budgetunderlag för år 2003 (BU 03/SR, 2002-03-01, 23 383:62418). I nuvarande skrivning har tillkommit stycket avseende anskaffning av fordon.

Partnerskapsmålet har uppfyllts. Studien av Single Fuel Concept (SFC) har visat att det är möjligt att införa vid förband för insats i NATO-ledda PFF-operationer. Ett införande av SFC bedöms kunna vara infört 2-4 år efter beslut. Beroende på ansatta ekonomiska resurser påverkas denna tidsutdräkt.

Studien har påvisat behov av fördjupningsstudier främst avseende tekniska och ekonomiska konsekvenser av ett införande. Dessa syftar till att kunna redovisa beslutsunderlag avseende eventuell svensk anslutning till SFC. Ett sådant beslutsunderlag kan tas fram under 2003 och redovisas tidigt 2004 förutsatt att medel finns tillgängliga för dessa fördjupningsstudier.

Försvarsmakten har sedan flera år upphört med anskaffning av bensindrivna fordon för insatsorganisationen.

De regelverk och rutiner som Sverige tillämpar avseende säkerhet och kvalitet är jämförbara med flertalet västeuropeiska nationer inom NATO och erbjuder inga svårigheter vid en anslutning till SFC. Rutiner för kalkylering av drivmedelsförbrukning är av allmän karaktär och kan anpassas till NATO-rutiner.

5.3 Summary PG G 4250: Single fuel concept

Task

1. *By the end of 2002, for the forces made available for NATO-led PfP operations complete the study into the possibility of the use of a single fuel, namely F-34, for land based military aircraft, vehicles and equipment. The aim of the study is to support the following for the forces made available for NATO-led PfP operations:*
 - a. *To maximise interoperability in equipment through the use of a single fuel, namely F-34, for land based military aircraft, vehicles and equipment.*
 - b. *Plan to procure vehicles, which are capable of using F-34 when replacement of any remaining gasoline fuelled vehicles is operationally or technically required.*
2. *The realisation of valid electrostatic safety procedures, the provision of quality assurance and quality surveillance laboratory services, and the calculation for determining a common unit of fuel consumption should be included in the study.*

Summary

The Partnership Goal has been completed.

The study of Single Fuel Concept (SFC) has shown that it is possible to implement the concept to Swedish forces made available for NATO-led PfP operations. An implementation is possible to complete within two to four years after a decision has been made. However, the time-schedule for implementation will depend upon available economic resources.

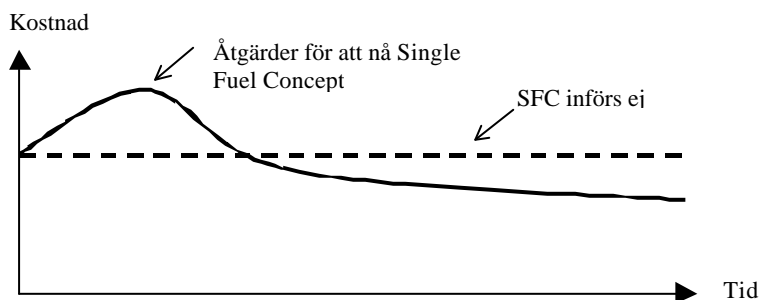
The study has also pointed out the need for further studies concerning technical and financial consequences of an implementation. These studies should be directed towards the decision-making process, i.e. whether Sweden will adapt to SFC or not. Necessary facts can be gathered during 2003 and could be presented in the beginning of 2004.

5.4 Bakgrund

5.4.1 Allmänt

Systemmässig interoperabilitet vid multinationella operationer prioriteras inom NATO. Redan 1986 överenskomms inom NATO om ett enhetligt flygturbinbränsle för landbaserade militära flygplan, F-34 skulle ersätta F-40. Övergången, som skulle göra F-34 till ett enhetsbränsle med bredaste tänkbara användning, har manat fram studier av möjligheten att även ersätta dieselbränslet F-54. Det senare bränslet kommer på sikt att avvecklas på grund av dåliga kallstartsegenskaper. F-34 har bl a de negativa egenskaperna på dieselmotorer att motoreffekt reduceras något och slitaget ökar. Det förekommer därför försök med andra tillsatser till F-34, t ex JP8 +100. Sådana försök grundas i en strävan att förbättra egenskaperna i drivmedlet. Av bl.a. hanteringsskäl är det även angeläget att eliminera eller minska användningen av bensin till förmån för ett enhetsdrivmedel.

Processen Single Fuel Concept är dock inte slutförd vid ett bestämt datum då den styrs av nationella förutsättningar. Överväganden rör till vilken grad skall nuvarande system behållas eller modifieras och hur skall fortsatt anskaffning ske? Vilken kostnad är rimlig för den logistiska nyttan? Den logistiska vinsten av ett enhetsbränsle är framförallt en förenklad bränsleförsörjning och på sikt en lägre total kostnad. Initialt tillkommer dock kostnader för tekniska åtgärder av dagens system och eventuella fördyringar vid nyanskaffning. Nedanstående skiss illustrerar förhållandet.

5.4.2 *Läget beträffande SFC¹ inom vissa nationer inom NATO*

I nuläget förekommer olika drivmedelslösningar inom NATO. En övergripande enighet råder om fördelen med ett enhetsdrivmedel men nationella överväganden, främst rörande ekonomi, sätter olika tidslinjalerna för införande. Nedanstående tabell illustrerar nuläget hos ett urval av NATO-nationer. Procentsiffror anger införandegrad.

	US	UK	GE	NO	DK
FLYG	95% A B C	95% A C	95% A C	95% A	95% B C
MARK	95% A D	95% A D	80% A D	75% A D	75% A D
TID FÖR ANPASSNING			3 ÅR	3-5 ÅR	3-5 ÅR

- A Använder SFC även för nationellt bruk
- B Genomför tester med annat bränsle, JP100 +8
- C Har ett utbyggt pipelinesystem
- D Undantag för VIP-bilar och vissa utrustningar

5.5 Redovisning

5.5.1 *Genomförd studieverksamhet*

Fakta från NATO-dokument rörande olika drivmedelsprodukters egenskaper och genomförda fältprov har analyserats. Jämförelser med svenska förhållanden har visat att de skillnader som finns i stort kan hanteras. Det som behöver åtgärdas är främst uppdatering av dokumentation så att den fältmässiga hanteringen kan ske utan felaktigheter.

Studieutbyte med Danmark och Norge avseende deras motsvarande projekt har ökat vår kunskap och stärkt våra hittills dragna slutsatser rörande SFC. Vi kan dra nytta av att de har längre erfarenhet av utvecklandet av SFC och ett fortsatt samarbete bedöms nödvändigt.

Sverige har deltagit i olika NATO Working Groups inom drivmedelsområdet och har genom detta kunnat ta del av andra nationers erfarenheter och kunnat redovisa våra uppfattningar. Resultaten av dessa möten har successivt inarbetats i studierna.

De kemiska egenskaperna på de tillsatser som tillförs grundprodukten JetA1 har undersökts avseende påverkan på arbetsmiljö. Detta särskilt med tanke på situationer som kan innebära direktkontakt med produkten. Denna påverkan leder till behov av anpassningsåtgärder som dock bedöms hanterbara.

¹ SFC : Single Fuel Concept

Kvalitetsstyrningen som särskilt omnämns i studieuppgiften har utvecklats väsentligt under de senaste åren. I upphandlingen av kvalitetstjänster har betonats vikten av ackreditering, fullödlig dokumentation och skarpa rekommendationer mot bakgrund av laboratorietester och utredningar. De regelverk och rutiner som Sverige tillämpar överensstämmer väl med västeuropeiska nationer inom NATO.

Metoderna för förbrukningsberäkningar som tillämpas i svenska förband är kalkylmodeller av allmän natur. Dessa kan utan större svårigheter anpassas till andra modeller för att åstadkomma samordningsvinster.

En kartläggning har gjorts avseende svenska fordonssystem som nu finns insatta eller planeras inför den kommande femårsperioden att användas av utlandsstyrkan. Den påverkan som SFC har för dessa system är att betrakta som del i en normal utvecklingsprocess. Det är inte onaturligt att anslutningar, filter, lagringskrav m m måste förändras över tiden även om inget större modifieringsprojekt initieras. Omfattningen av åtgärder, tidsåtgång för modifieringar och kostnadsberäkningar är inte helt klarlagt, ytterligare studier krävs. I nuläget bedöms dock mer tala för än emot att SFC är rimligt och möjligt att genomföra.

Tidsåtgången för att vidta anpassningsåtgärder på fordon och flygplan, dess tillhörande utrustning och dokumentation, har skattats till mellan 2-4 år efter beslut. Beroende på avdelad ekonomi och valda prioriteringar inom underhållsproduktionen påverkas denna tidsutdräkt.

Studien har hittills inte visat på fördelar av att använda F-34 för nationellt bruk.

Efter beslut om införande av SFC skall klausuler inarbetas i upphandlingsunderlag avseende framtida system.

NATO-dokument G.2.6.1 innehåller allmänna regler angående deltagande nationers åtgärder för att uppnå förmåga till interoperabilitet. Dessa regler är en förutsättning för att även SFC skall kunna ge de fördelar som avses.

5.5.2 Förslag till fortsatt verksamhet

Studien föreslår att en fördjupad studie genomförs som syftar till att skapa beslutsunderlag inför eventuell anslutning till SFC. Detta beslutsunderlag kan finnas tillgängligt i början av 2004 vilket förutsätter att medel budgeteras för år 2003. Kostnaden för fördjupningsstudien bedöms till cirka 500 kkr. I studien bör ingå fortsatt utbyte med NATO, tekniska undersökningar rörande påverkan på flyg- och marksystem, konsekvenser för drivmedelshantering och kostnadsberäkningar avseende kort och lång sikt. Vidare bör utredas konsekvenser av de fall då NATO-enheter bedriver verksamhet inom svenskt territorium inom ramen för PFF-aktiviteter och eventuella krav uppstår på understöd med F-34.

5.5.3 *Behov av utbyte med andra staters försvarsmakter*

De tekniska och ekonomiska konsekvenserna av ett införande av enhetsbränsle är inte klarlagda, vare sig inom NATO eller i Sverige. För att kunna följa fortsatt utveckling och även söka påverka frågan krävs ett visst deltagande i arbetsgrupper inom ramen för NATO Pipeline Committee. Sverige har formellt denna möjlighet idag varför inga särskilda åtgärder behöver vidtas.

Ett komplement till deltagande i NATO arbetsgrupper är bilaterala kontakter. Sådana tas främst av FMV och FMLOG på uppdrag av HKV KRI. Inte heller här bedöms särskilda åtgärder behöva vidtas för att möjliggöra kontakter.

5.6 **Slutsatser**

Studien har övervägt möjligheterna av implementering och bedömer att SFC för insatsförband i utlandsstyrkan kan genomföras 2-4 år efter beslut. Beroende på ekonomiska resurser påverkas denna tidsutdräkt.

Studien har påvisat behov av fördjupningsstudier främst avseende tekniska och ekonomiska konsekvenser av ett införande. Dessa syftar till att kunna redovisa beslutsunderlag avseende eventuell svensk anslutning till SFC. Beslutsunderlag avseende en eventuell svensk anslutning till SFC kan tas fram under 2003 och redovisas tidigt 2004 förutsatt att studien finansieras.

6. Delredovisning av partnerskapsmål L 0046: Combat units for NATO-led PFP operations

6.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2003 slut ha övervägt möjligheterna att bidra med ett stridsvagnskompani för PFF-operationer. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

6.2 Sammanfattning

Försvarmakten skall genomföra en studie med utveckling av en preliminär taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning (PTOEM) för ett stridsvagnskompani.

För studien antas att kompaniet skall kunna förstärka annat svenskt förband i en internationell operation, att kompaniet har 30 dagars beredskap, att insatstiden skall vara högst ett år samt att insatsområdet är i Europa och i dess närhet.

Med PTOEM som grund skall olika behov för interoperabilitet analyseras. Gränsättande tidsförhållanden och kostnader skall även bedömas.

Försvarmaktens rekommendation till eventuell anmälan av förbandet till internationella styrkeregister skall framgå av slutrapport som redovisas 2003-12-01.

6.3 Summary PG L 0046: Combat units for NATO-led PfP operations

Task (extract)

By the end of 2003, consider the possibility of providing one tank company for NATO-led PfP operations.

Summary

The Swedish Armed Forces will study and develop a Preliminary Order of Battle with tactical and economical objectives (Swedish designation PTOEM) for a tank company. For this study, it is assumed that the company will be used to reinforce another Swedish combat unit taking part in NATO-led PfP operations. It is also assumed that the readiness will be set to 30 days, that the maximum endurance will be one year and that the area of operation will be in and around Europe.

The PTOEM will be used to analyse different needs for interoperability. Time limits and costs will also be estimated.

The Swedish Armed Forces recommendation concerning the possibility to make the company available for international operations will be included in the final report to the government on December 1, 2003.

6.4 Bakgrund

Inom ramen för av regeringen antaget partnerskapsmål PG L 0046 skall Försvarsmakten överväga möjligheten att bidra med ett stridsvagnskompani för NATO-ledda PFF-operationer. Arbetet avses genomföras som en studie med utveckling av en preliminär taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning (PTOEM) för ett stridsvagnskompani.

Följande planeringsantaganden skall läggas till grund för arbetet:

- Stridsvagnskompaniet skall kunna förstärka annat svenskt förband i en internationell operation, främst Mekbat 90 I.
- Kompaniet skall ha 30 dagars beredskap.
- Insatstiden skall vara högst ett år.
- Insatsområdet är i Europa och i dess närhet.

6.5 Metod

Studien kommer att bedrivas inom HKV under ledning av KRI med stöd av GRO. Arbetet kommer att genomföras under senare delen av år 2003.

Ett utkast till PTOEM, som är utarbetat, skall överarbetas inom HKV. Med detta PTOEM som grund skall behovet av bl a kompletterande utbildning och materielanskaffning för interoperabilitet analyseras. Analysen skall klarlägga gränssättande tidsförhållanden och utgöra grund för en bedömning av kostnader.

Med detta som grund skall en översyn göras av förbandets organisation avseende personal och materiel. Avslutningsvis skall Försvarens ställningstagande och rekommendation till eventuell anmälan av förbandet till internationella styrkeregister utarbetas.

Studien kommer att kunna slutrapporteras 2003-12-01.

7. Delredovisning av partnerskapsmål L 0541: Unmanned Aerial Vehicles

7.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2003 slut ha slutfört en studie avseende möjligheten att ta i operativt bruk obemannade luftfarkoster (UAV) för att stödja och komplettera markbaserad spaning. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

7.2 Sammanfattning

Försvarsmakten förfogar över UAV-systemet UGGLAN. En studie skall genomföras med inriktning att svara på om det finns förutsättningar för att ta UGGLAN-systemet i operativt bruk för internationella insatser. Försvarsmakten kommer att påbörja studien under mars 2003 med stöd av FMV.

Ett antal principiella frågor skall belysas, bl a konsekvenser av Regler för Militär Luftfart (RML), konsekvenser av att ett internationellt regelverk för UAV-flygningar saknas, kopplingen till ECAP-arbetet, främst inom den STA UAV-panel där Sverige delar ordförandeskapet samt vidmakthållandekostnader för UGGLAN-systemet.

Slutredovisning av studien kommer att ske senast 2003-12-01.

7.3 Summary PG L 0541: Unmanned Aerial Vehicles

Task

By the end of 2003, complete a study on the possibility of introducing into service unmanned aerial vehicles (UAVs) to support and supplement area ground surveillance.

Summary

The Swedish Armed Forces has in its possession the UAV-system UGGLAN. A study will be performed with the aim to clarify if there is a possibility to make the system available for international operations. In March 2003, the Swedish Armed Forces will initiate the study assisted by the Swedish Defence Materiel Administration.

A number of questions will be addressed in the study. Among these are consequences of Swedish Rules for Military Air Traffic and the lack of an international set of rules for UAV flights. Also influences from the European Capability Action Plan (ECAP) panels (especially the STA/UAV panel where Sweden has one of the two chairman posts) and costs for maintaining the system will be taken into consideration.

The study will be completed by December 1, 2003.

7.4 Bakgrund

Obemannade flygande farkoster, (Unmanned Aerial Vehicles, UAV) nyttjas militärt av flertalet nationer i Europa. Systemen består vanligtvis av en luftburen del och en marbunden del. Den förstnämnda består av luftfarkost och nyttolast och den sistnämnda består av markkontrollstation, datalänk samt stödfunktion i form av personal, underhåll och logistik.

Det förekommer en stor variation av nyttolaster men de vanligaste typerna är bildalstrande sensorer, såsom elektro-optiska (EO) och infraröd- (IR) kameror för spaning mot mark- och/eller sjömål. Frågan som systemen skall svara på är den klassiska "vad finns på andra sidan kullen?". I mer generella termer bidrar systemen till inhämtning av data för att skapa informationsöverlägsenhet.

Inom Försvarmakten finns i dagsläget ett marktaktiskt UAV-system som benämns UGGLAN. Systemet, som är under utprovning och inledningsvis nyttjas för uppbyggnad av kompetens, opereras av K3 i Karlsborg under FMV VoVC:s ansvar med ett s k flygutprovningstillstånd. Systemet och förbandet är inte fullt operativt eftersom K3 ej är auktoriserade utövare av militär luftfart och ännu ej fått det verksamhetstillstånd som Regler för Militär Luftfart (RML) kräver. Arbetet med auktorisation pågår och en uppskattning är att denna process kommer att ta ytterligare ett till tre år.

7.5 Metod

En studie skall genomföras med inriktning att svara på om det finns förutsättningar för att ta UGGLAN-systemet i operativt bruk för internationella insatser. Såväl insats med ett helt system som delar därav skall beaktas i studien.

Studien kommer att genomföras med deltagare ur Försvarmakten och FMV. Studien leds av KRI LED med stöd av STRA, KRI MARK och GRO. FMV kommer genomföra den största delen vad gäller framtagning och sammanställning av bakgrundsinformation. Arbetet bedrivs inom ramen för en befintlig beställning från HKV.

Ett antal principiella frågor som har identifierats från tidigare arbete inom UAV-området skall särskilt belysas. Några av dessa är:

- Konsekvenser av Regler för Militär Luftfart (RML),
- konsekvenser av att ett internationellt regelverk för UAV-flygningar saknas,
- inverkan av STANAG 4586 (UAV-interoperabilitet) som är under framtagning inom NATO,
- kopplingen till ECAP-arbetet, främst inom den STA UAV-panel där Sverige delar ordförandeskapet,
- konsekvenser av och åtgärder avseende personalläget vid K3 samt
- vidmakthållandekostnader för UGGLAN-systemet.

Uppgiftsanalys är genomförd och arbetsgruppen kommer att konstitueras under mars månad. Slutredovisning av studien kommer att ske senast 2003-12-01.

8. Delredovisning av partnerskapsmål L 0550: Unattended ground sensors (UGS) and/or land surveillance vehicles (LSV)

8.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

”Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)”.

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2005 slut ha slutfört tester med passiva obemannade marksensorer (UGS) med en avsikt att införa dessa i en mekaniserad bataljon, avsedd för internationella insatser, i syfte att stödja och komplettera markbaserad spaning. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och den 1 december 2003.

8.2 Sammanfattning

Försvarsmakten har anskaffat en teknikdemonstrator som nyttjas i försök för att kunna påvisa taktiska och tekniska funktioner vid genomförandet av vissa spaningsuppgifter i fält. Materielförsök genomförs under perioden 2002 till 2004 i syfte att fastställa vilka grundläggande krav som systemen skall uppfylla. Försöken pågår vid K3 med stöd av FMV. Under 2003/2004 avses försöken slutföras under vinterförhållanden.

Erfarenheterna av försöken skall kunna implementeras såväl i förband som anmälts till internationella styrkeregister, som i övriga operativa insatsförband.

Studien kommer att delredovisas 2003-12-01 och slutredovisas senast under 2005.

8.3 Summary PG L 0550: Unattended ground sensors (UGS) and/or land surveillance vehicles (LSV)

Task

By the end of 2005, complete the testing of passive unattended ground sensors (UGS) with a view to introducing these assets into service for one deployable mechanised battalion to support and supplement area ground surveillance.

Summary

The Swedish Armed Forces has procured a technical prototype which is used for testing with the aim to prove and identify tactical and technical functions during ground based surveillance. Tests are being conducted during 2002 to 2004 with the intention to decide the basic requirements for the system. Tests will be carried out at the Life Regiment Hussars (K3) with support from the Swedish Defence Material Administration. During 2003/2004 tests will be completed in arctic winter conditions.

Experience gained will be used for implementation in units made available for international operations, as well as other Swedish wartime units.

The study will be completed by December 1, 2003.

8.4 Bakgrund

Försvarsmakten har anskaffat en teknikdemonstrator för försök med ”mastburen sensor”. Arméförbandens studier har tidigare påvisat behovet av att kunna inhämta information från fordonsburna observationssystem som medger observation över trädkoppshöjd. Detta system avser att komplettera information från övriga obemannade marksensorsystem.

Aktuella system skall medge att underrättelser kan inhämtas under hela dygnet. All sensorinformation avses kunna delges i nära realtid till uppdragsgivaren.

Medel för anskaffning av marksensorer eller mastburen sensor är f n ej inplanerade i Försvarsmaktens materielplan.

8.5 Metod

Materieförsök bedrivs vid K3, Karlsborg, inom ramen för det organisations- och metodförsök som genomförs i samband med utveckling av underrättelsepluton ingående i Underrättelsebataljon 04. Under 2003/2004 skall försök genomföras i de mest frekventa terrängtyperna i Norrland. Sensortekniken avses härvid testas under främst vinterförhållanden.

Försöken skall utmynna i ett förslag till en taktisk-teknisk-ekonomisk målsättning (TTEM) som skall kunna fastställas under 2004. Vid utarbetande av förslaget skall lämplig fordonstyp, utbildningsbehov och kostnader för systemet analyseras.

Erfarenheterna av försöken skall kunna implementeras såväl i förband som anmäls till internationella styrkeregister, som i övriga operativa insatsförband.

Studien kommer att delredovisas 2003-12-01 och slutredovisas senast under 2005.

9. Slutredovisning av partnerskapsmål L 0940: Target acquisition/locating equipment

9.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommits att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2002 slut ha fullföljt studien avseende möjligheter att förbättra artillerienheters förmåga att bidra till långräckviddig spaning och lokalisering av fiendliga enheter för indirekt eld genom att tillföra granatkastarlokaliseringsystem och/eller markspaningssystem och/eller artillerilokaliseringssystem. Studien skall slutredovisas i budgetunderlaget för 2004.

9.2 Sammanfattning

Partnerskapsmålet har uppfyllts. Försvarmaktens studie med anledning av partnerskapsmålet har genomförts och visar att det är möjligt att bidra med artillerilokaliseringsradar vid förband för NATO-ledda PFF operationer.

Sverige kan anmäla radargrupp till internationella styrkeregister för deltagande i fredsfrämjande operationer. Anmälan kan ske såväl till NATO:s styrkeregister, inom ramen för PARP, som till EU HFC. Denna ambitionsnivå medger att en förnyad insats kan ske inom högst ett år efter det att en insats avslutats. Anmälan av en pluton bedöms innebära att allt för lång tid krävs till det att en förnyad insats kan göras.

Ett införande med en radargrupp bedöms vara genomförbart första kvartalet 2005. Detta förutsätter att modifieringsbeställning av Arthur kan lämnas till FMV senvåren/sommaren 2003.

Beslut om anmälan bör tas snarast, dock senast våren/sommaren 2003, för att nå målsättningen att grupp kan delta från 2005.

9.3 Summary PG L 0940: Target acquisition/locating equipment

Task

By the end of 2002, complete the study into options to improve artillery units capability to contribute to the long-range surveillance and to locate hostile indirect fire units by providing one or all of the following capabilities:

- a. Mortar locating systems.*
- b. Ground surveillance systems.*
- c. Artillery locating systems.*

Summary

The partnership goal is completed. The study is finished and the result indicates that there is a possibility to contribute with artillery locating radar systems to support units made available for NATO-led PfP operations.

Sweden can make a unit consisting of one radar-station with personnel available in force registers for peace-support operations (PSO). This unit could be made available for both NATO/PfP and EU HFC. This level of ambition makes it possible to contribute to a new operation within one year after an earlier operation is completed. To make a platoon (three radar-stations) available for international operations is considered inappropriate, as the time needed to reorganise the platoon for a new operation after an earlier operation will be too long.

The unit could be made available from the beginning of 2005, if the necessary modifications are contracted at the latest during the summer of 2003.

A decision to make the unit available in force registers should be made in the near future, at the latest during spring or summer 2003, if the unit is expected to be able to take part in operations from 2005.

9.4 Bakgrund

Artilleri- och granatkastarlokaliseringsradar har använts i ett antal FN- eller NATO-ledda operationer de senaste tio åren. Förmågan att kunna detektera tyngre projektiler från inblandade parter i en konflikt anses som mycket värdefull. Ett problem har dock varit att man endast haft tillgång till system med dålig noggrannhet och låg uthållighet. Sverige har inte kunnat bidra med motsvarande resurs då vi ej haft tillgång till artilleri- eller granatkastarlokaliseringsradar sedan början av 1990-talet, då en äldre typ av granatkastarlokaliseringsradar avvecklades.

Sverige har sedan år 2000 infört och utbildat på artillerilokaliseringsradarsystem ARTHUR. Detta system har visat sig ha en hög noggrannhet samt vara tillförlitligt även i sådana miljöer som det ej från början specificerats för (modifierade norska system har använts i Afghanistan av Storbritannien).

Då Arthursystemet även är förhållandevis lätt med en mycket god terrängframkomlighet så utgör det en unik resurs i Europa. Arthur har även anskaffats i mindre serier av Norge, Danmark och Storbritannien (anskaffning planeras även av Grekland).

Den inom Försvarmakten genomförda studien slutredovisades i HKV skrivelse 2002-10-08, 04 320:68923 "PARP-studie target acquisition/locating equipment". I det följande redovisas studiens sammanfattning och förslag.

9.5 Redovisning

Studien *PG L 0940 II Target Acquisition/Locating equipment* har bedrivits under huvuddelen av år 2001 samt de tre första kvartalen av år 2002. Syftet med studien har varit att studera möjligheten att bidra med förmågan till lokalisering av indirekt eld under en internationell insats. Studien har uteslutande studerat möjligheten att göra detta med artillerilokaliseringsradarn Arthur.

Studien har efter analys av möjliga scenarier samt personella och materielmässiga möjligheter och begränsningar kommit fram till följande möjliga lösningar i närtid:

1. Sverige kan delta med en radargrupp i fredsfrämjande operationer från 1 januari 2005. Missionstiden begränsas till maximalt sex månader, och ny mission kan påbörjas inom ett år efter att föregående mission avslutats. Gruppen kan anmälas med 30 dagars beredskap.
2. Sverige kan delta med radarpluton i fredsfrämjande operationer från 1 juli 2005. Missionen begränsas till ett tillfälle om sex månader. Förnyad insats kan genomföras tidigast efter cirka två år. Plutonen kan anmälas med 90 dagars beredskap.

Det första alternativet kan genomföras snabbast. Att redan till januari 2005 försöka uppnå möjligheten att anmäla pluton medför stora osäkerheter samt kräver dubblerad utbildningsinsats under grundutbildningen 2003/2004. Detta sliter dock på personal och materiel samt kräver tidigareläggning av renoverings- och modifieringsåtgärder (REMO). Att varje år grundutbilda två plutoner i avsikt att årligen kunna anmäla pluton till internationella styrkeregister bedöms ej realistiskt med hänsyn till antalet befintliga system. På sikt är dock båda alternativen fullt möjliga att genomföra.

Studiegruppen har under studietiden samverkat med Norge, Danmark och Storbritannien. Norge har anmält Arthur-förband till Haerens insatsstyrka (HIST). Danmark överväger att anmäla en Arthurenhet. Möjlighet finns alltså att inom nordisk brigad kontinuerligt ha tillgång till en radargrupp/tropp. Storbritannien har använt Arthur i sina operationer i Afghanistan. Materiel som använts har varit stationer som leasats från Norge och erfarenheterna av detta är mycket goda.

Materiellt finns behov av tekniska modifieringar av radarsystemet. Främst är det förändringar av mjukvara som behöver göras. Detta omfattar kartdatabas och positioneringssystem samt anpassning av menyer och begrepp till NATO:s standard. Sambandssystem kan behöva modifieras beroende på högre förbands ledningssystem. Dock är den önskvärda lösningen att använda nationellt system från radarenhet till FSLO (Fire Support Liaison Officer). Mekanisk modifiering omfattar montering av luftkonditionering (AC) samt tillförsel av elverk och fjärrbetjäningssystem (dessa åtgärder är önskvärda för att öka uthållighet hos personal och materiel).

I samband med den halvtidsmodifiering som föreslagits att genomföras åren 2007 – 2009 kan det övervägas att införa ytterligare skydd för personal och materiel för uppträdande i svåra hotmiljöer, även inom ramen för internationella insatser. Arbetet med planering av denna REMO fortsätter med inriktning mot splitterskyddat chassi (motsvarande Splitterskyddad Enhets Plattform, SEP). Detta kan dock för närvarande inte läggas till grund för anmälan till internationella styrkeregister.

9.6 Slutsatser

Sverige kan anmäla radargrupp till internationella styrkeregister för deltagande i fredsfrämjande operationer. Anmälan kan ske såväl till NATO:s styrkeregister, inom ramen för PARP, som till EU HFC. Denna ambitionsnivå medger att en förnyad insats kan ske inom högst ett år efter det att en insats avslutats. Anmälan av en pluton bedöms innebära att allt för lång tid krävs till det att en förnyad insats kan göras.

Beslut om anmälan bör tas snarast, dock senast våren/sommaren 2003, för att nå målsättningen att grupp kan delta från 2005.

10. Delredovisning av partnerskapsmål M 0041: Rapidly deployable maritime forces

10.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

”Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)”.

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2003 slut ha övervägt möjligheten att göra följande marinförband tillgängliga inom 30 dagar för PFF-operationer:

- *Ett ledningsfartyg.*
- *En lätt amfibiestridsgrupp med 30 stridsbåtar och 400 man.*

Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

10.2 Sammanfattning

Partnerskapsmålet kan avrapporteras enligt krav vid utgången av år 2003. Fortsatt arbete under året med att fullfölja pågående överväganden och att förbereda förbanden för en eventuell anmälan till styrkeregister följer uppgjord plan.

Ledningsfartyg bedöms kunna göras tillgängligt för internationella insatser tidigast 2006-07-01. Beredskapen kan vara 30 dagar med viss inskränkning under delar av året.

Tidigare gjord bedömning avseende amfibiestridsgrupp kvarstår. Enheten kan göras tillgänglig för internationella insatser med 30 dagars beredskap från 2003-12-31 om beslut fattas före 2003-07-01, eller senast sex månader efter beslut.

10.3 Summary PG M 0041: Rapidly deployable maritime forces

Task

By the end of 2003, consider the possibility of making the following maritime forces available for NATO-led PfP operations, ready to deploy at the specified readiness level:

<i>Readiness</i>	<i>Quantity</i>	<i>Type</i>
<i>Within 30 days</i>	<i>one</i>	<i>command and control ship.</i>
<i>Within 30 days</i>	<i>one</i>	<i>light amphibious tactical unit with 30 combat craft and 400 personnel.</i>

Summary

This Partnership Goal will be reported as demanded by the end of 2003. During 2003, the continuing process will incorporate final considerations and preparations of the units, according to current plans, to be ready for a decision to make them available for international operations.

At this stage, the Command and Control ship is expected to be available for international operations earliest by July 2006. Readiness could be set to 30 days, with some limitations during parts of the year.

An Amphibious Task Unit is, as reported earlier, expected to be available for international operations with 30 days readiness by the end of 2003, if a decision is made not later than the beginning of July 2003, or within six months from a certain decision date.

10.4 Bakgrund

10.4.1 Lagesbeskrivning ledningsfartyg 2003-03-01

Halvtidsmodifiering av fartyget är klar och fartyget har påbörjat planerad utbildningsexpedition.

Preliminär taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning (PTOEM) för HMS Carlskrona som ledningsfartyg är utarbetad och under remiss inom HKV.

Preliminär taktisk-teknisk-ekonomisk målsättning (PTTEM) för ledningsfunktionen i HMS Carlskrona är fastställd. Projektering av ledningssystemet pågår vid FMV.

10.4.2 Planerade åtgärder 2003-2006

Under första kvartalet 2003 genomförs FMV projektering av ledningssystemet och HKV målsättningsarbete för HMS Carlskrona som ledningsfartyg. Därefter skall enligt plan FMV lämna offert till Försvarmakten för beställning av utveckling och konstruktion av ledningssystemet, med beslutstidpunkt under juni 2003.

Konstruktion, installation och driftsättning av ledningssystemet ombord genomförs 2004 alternativt 2005.

HMS Carlskrona genomför årligen under del av 1.- 2.kvartalet utbildningsexpedition.

HMS Carlskrona är anmäld som ledningsfartygsplattform i DEMO 05/06 inom utvecklingen av nätverksbaserat försvar (NBF).

10.4.3 Lägesbeskrivning amfibiestridsgrupp 2003-03-01

Försvarmakten föreslog 2001-08-29 en anmälan av amfibiestridsgrupp till EU HFC från 2003-12-31.

Regeringen beslutade att inte anmäla förbandet till internationella styrkeregister utan anmodade Försvarmakten att ytterligare analysera konsekvenser av en sådan anmälan vilket redovisades 2001-11-02.² I denna fördjupade redovisning kvarstod Försvarmaktens bedömning från 2001-08-29 att en amfibiestridsgrupp kommer att vara operativt tillgänglig under 2003 samt att förbandet bör anmälas med 30 dagars beredskap till EU HFC från 2003-12-31.

En anmälan av amfibiestridsgruppen bereddes inför och under konsultationerna med NATO inför regeringens antagande av nya partnerskapsmål under maj-juni 2002, men förbandet anmäldes ej. Förberedelser vid amfibiekåren för en eventuell anmälan är gjorda och vidare arbete avvaktar för närvarande ett kommande beslut.

Under pågående arbete har inget framkommit som förändrar Försvarmaktens tidigare gjorda bedömning. En svensk amfibiestridsgrupp kan upprättas och organiseras med personal och materiel ingående i amfibiebrigadförbanden och amfibiebataljone rna.

Utvecklingen av Amfibiestridsgruppen sker för närvarande inom ramen för förbandsproduktionen och i arbetsgrupp med deltagande från Amf 1 och Amf 4.

² HKV 23 250:73051, 2001-11-02, Försvarmaktens svar avseende utveckling av internationell förmåga inom delar av amfibiekåren.

Förslag till slutlig taktisk-organisatorisk-ekonomisk målsättning(TOEM) bereds vid HKV.

Fortsatt utveckling av Amfibiestridsgruppen sker till delar i samarbete med Finland (Nylands Brigad). Samarbetet innebär ett ömsesidigt deltagande i övningar i Finland respektive Sverige. Förberedelser pågår för att förhandla och ingå avtal med Finland avseende amfibiesamarbetet.

10.4.4 Planerade åtgärder under 2003

Under 2003 genomförs fortsatt arbete avseende:

- “Out-sourcing” av underhåll, som utreds i enlighet med Krigsförbandsplanen för amfibieförband,
- förslag till förbandschefsansvar för uppsättande,
- samövning med Nylands Brigad,
- deltagande med del av förbandet i SAMMARIN och eventuellt övning 2 med övriga marina förband för internationella insatser,
- beräkning av volymer och vikter för transport och containerbehov,
- förberedelser för förrådsställning samt
- möjligheterna att med kort varsel utnyttja mindre delar av Amfibiestridsgruppen för internationella insatser, vilket granskas efter förfrågan från OPIL.

10.5 Slutsatser

10.5.1 Ledningsfartyg

Partnerskapsmålet kan avrapporteras enligt krav vid utgången av år 2003.

Slutsatser av hittills genomfört arbete och pågående verksamhet leder till bedömningen att ledningssystemet kan vara operativt sent 2005. Bedömningen är för närvarande att fartyget kan anmälas som ledningsfartyg internationella insatser och inta beredskap tidigast 2006-07-01 efter erforderlig utbildning, verifiering och validering. Beredskapstiden, 30 dagar, kan under vissa perioder komma att behöva anpassas med hänsyn till fartygets övriga uppgifter.

Nuvarande partnerskapsmål erfordrar en med NATO samordnad utveckling avseende ledningsfartygets förmåga inom ledningsfunktionen.

10.5.2 *Amfibiestridsgrupp*

Partnerskapsmålet kan avrapporteras enligt krav vid utgången av år 2003.

Slutsatser av hittills genomfört arbete och pågående verksamhet leder till bedömningen att amfibiestridsgruppen kan göras tillgänglig från 2003-12-31 under förutsättning att beslut tas om anmälan i sådan tid att rekrytering kan genomföras.

Bedömningen är att förbandet kan vara färdigrekryterat och klart för att inta 30 dagars beredskap senast 6 månader efter beslut om anmälan till styrkeregister.

11. Slutredovisning av partnerskapsmål M 4173: Strategic movement requirements – sealift

11.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

”Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)”.

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2002 slut ha slutfört förhandlingar för att säkerställa tillgång till kommersiella transportfartyg, inom 30 dagar efter anmodan, för att förflytta egna förband (personal och utrustning) till stöd för PFF-operationer. Resultatet skall slutredovisas i budgetunderlaget för 2004.

11.2 Sammanfattning

Partnerskapsmålet har uppfyllts. Nuvarande avtal³ bedöms väl innehålla tillgång till kommersiella transportfartyg inom 30 dagar från anmodan för förflyttning av egna förband.

³ HKV, 2001-12-10, TFR 010043, Ramavtal sjötransporter.

11.3 Summary PG M 4173: Strategic movement requirements – sealift

Task

1. *By the end of 2002, finalise negotiations to ensure the availability of commercial sealift vessels to move own national contributions (personnel and equipment) in support of NATO-led Pfp operations.*
2. *Assets identified should be made available within 30 days of notification. Vessels could be provided by means of national acquisition, bilateral/multilateral arrangements, dormant contracts, national legislation or a combination of these.*

Summary

The partnership goal is completed. The current contract is considered sufficient to ensure availability of commercial sealift capacity within 30 days of notification, to be able to move Swedish national contributions in support of NATO-led Pfp operations.

11.4 Bakgrund

11.4.1 Lägesbeskrivning 2003-03-01

Upphandlingen av ett ramavtal för avrop har genomförts av Försvarets Materielverk (FMV) i nuvarande organisation) för behov av sjötransporter inom Försvarets Materielverk, FMV och SRV. Parallellt med upphandlingsprocessen genomfördes en studie inom Försvarets Materielverk avseende "Sealift".⁴

Avtalet gäller ursprungligen t.o.m. 2003-09-30, med optionen att senast 3 månader före avtalets utgång, förlänga avtalets giltighetstid med maximalt 12 månader. Avtalet är nu förlängt t.o.m. 2003-12-31. Erfarenheterna från nuvarande avtal skall utgöra grunden för nytt avtal från 2004-01-01.

11.4.2 Sammanfattning av nuvarande avtal

Allmänt

Parallella ramavtal har tecknats gällande sjötransporter med fyra leverantörer. Samtliga fyra leverantörer skall erhålla samma möjlighet att lämna anbud vid varje specifikt avropsärende enligt avtalet.

Ramavtalet skall nyttjas för avrop inom Försvarets Materielverk (FM), Försvarets Materielverk (FMV) och Statens Räddningsverk (SRV).

⁴ Slutredovisning av studiemålet 4173, Se HKV 23 383:62418, BU03 Bilaga 11.

Rätt att avropa sjötransporter äger följande: FM (OPIL och FMLOG/TpE), FMV och SRV.

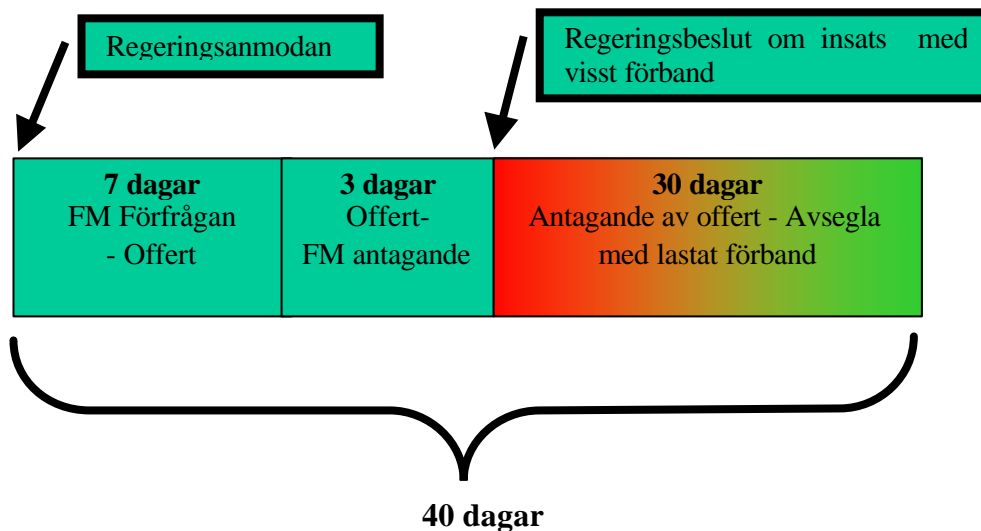
Samtliga leverantörer åtar sig att efter avrop tillhandahålla shipping och spedition av sjötransporter såväl gällande hellast⁵ som dellast⁶.

Tidskrav

Vid förfrågan gällande hellast skall samtliga leverantörer enligt avtalet svara med en offert inom 7 dagar från förfrågans avsändande. Därefter förbinder sig avroparen att anta/ förkasta offerten inom 3 dagar. Den leverantör vars offert antagits skall ha påbörjat transporten, dvs. lämnat hamn, inom 40 dagar efter förfrågans avsändande.

Respektive avropares behov styr kraven vad gäller tid för dellasttransport.

Tolkning av avtal

⁵ Med hellast avses sjötransporter som av någon anledning kräver ett separat fartyg. Den vanligaste anledningen till behovet av separat transport är stor lastmängd/volym men behovet kan även bero på lastens karaktär alternativt transportens destination.

⁶ Med dellast avses sjötransporter med mindre lastmängd/ volym som m.a.o. inte kräver ett separat fartyg.

Tiden mellan regeringsanmodan och regeringsbeslut antas innehålla tiden för förfrågning, offert och antagande av offert, d.v.s. 10 dagar.

Vid tillfället för regeringsbeslut om insats antas därför att leverantör av sjötransport kan utses, vilket innebär att avtransport kan innehållas 30 dagar från regeringsbeslut.

Uttrycket i PM 4173 *att göra identifierade transportresurser tillgängliga inom 30 dagar* bedöms vara ett uttryck som är kopplat till tidskravet på anmälda förband. Det är alltså tidskravet att kunna inleda transport av förbandets huvudomgång inom 30 dagar från beslut som är styrande. För att innehålla detta krävs att såväl förband som transportresurser finns tillgängliga för förberedelser tidigare än 30 dagar. Således ett hårdare krav än det i målet angivna. Ramavtalet är så formulerat att detta krav kan innehållas.

Parallella insatser av Försvarmakten, Försvarets Materielverk och Statens Räddningsverk bedöms kunna bedrivas utan att detta innebär en begränsning för tillgången till erforderliga transportresurser.

11.4.3 *Fortsatta åtgärder för vidmakthållande/utveckling av målet*

Nuvarande avtal planeras ersättas av ett utvecklat avtal från och med 2004-01-01 där nya avropare/intressenters krav tas till vara och inarbetas i avtalet. Det nya avtalet kommer att vara en del i den övergripande avtalsöversynen inom FMLOG som påbörjas under 2003, där varje avtal ingår som en delprocess i huvudprocessen.

Före tecknande av nytt avtal bör frågan angående ett fartygs flagga och konsekvenser därav närmare studeras. Exempelvis förhållandet med svenska förband på annan stats fartyg vilket aktualiserar frågor om förfogandelagar, folkrättsliga aspekter, assurancesfrågor, transport av krigsmateriel på civilt fartyg i krigszon och andra konsekvenser för fartygets status.

11.5 **Slutsatser**

Befintligt avtal bedöms tillgodose tidskraven angivna i PM 4173.

Nuvarande avtalstyp täcker Försvarmaktens behov av kommersiella sjötransporter. Detta avtal planeras ersättas av ett utvecklat avtal från och med 2004-01-01.

Före tecknande av nytt avtal bör frågan angående ett fartygs flagga och konsekvenser därav närmare studeras.

12. Delredovisning av partnerskapsmål A 1100: Support aircraft and helicopters for NATO-led PFP operations

12.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarsmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarsmakten skall vid år 2003 slut ha studerat möjligheten att bidra med två radarspaningsflygplan (Early Warning and Control) för PFF-operationer. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och slutredovisas den 1 december 2003.

Försvarsmakten skall vid år 2004 slut ha studerat möjligheten att bidra med en helikopterenhet bestående av lätta och/eller medeltunga transporthelikoptrar (understödda av en flygbasenhets) för PFF-operationer. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och den 1 december 2003.

12.2 Sammanfattning

Radarspaningsflygplan

Sverige har anskaffat sex radarspaningsflygplan, FSR 890, varav två modifierats (IS 340) för att kunna hyras ut till Greklands flygvapen under begränsad tid. FSR 890 utnyttjas regelbundet i svensk incidentberedskap och vid nationella övningar men saknar förmåga att utnyttjas för internationell insats.

Efterfrågad studie skall göras under 2003 med syftet att, utgående från den nationella resursen, FSR 890, utreda vilka anpassningar av systemet som erfordras för en internationell insats. Tidigare genomförda studier inom Försvarsmakten och FMV kommer inledningsvis att utgöra styrande utgångsvärden. Resultat av ECAP:s arbete avses att om så är möjligt inarbetas i studien.

Slutredovisning av studien kommer att ske senast 2003-12-01.

Helikoptrar

Nya lätta och medeltunga helikoptrar levereras till Försvarsmakten under perioden 2003-2009. I tidsperioden 2006-2010 kommer helikopterförbanden att vara i ett intensivt uppbyggnadsskede.

Efterfrågad studie avseende möjligheten att bidra med en helikopterenhet bestående av lätta och/eller medeltunga transporthelikoptrar inleds under 2004. Resultatet av studien kommer att bl a utvisa när i tiden förbanden (delar av) kan verka internationellt.

Slutredovisning av studien kommer att ske före utgången av år 2004.

12.3 Summary PG A 1100: Support aircraft and helicopters for NATO-led PfP operations

Task

By the end of 2003, study the possibility of providing two airborne early warning and control aircraft for NATO-led PfP operations.

By the end of 2004, study the possibility of providing one helicopter unit, consisting of light and/or medium utility helicopters (supported by an airbase unit) for NATO-led PfP operations.

Summary

The Swedish Armed Forces has procured six Airborne Early Warning (AEW) aircraft FSR 890. Two of these have been modified and are, for a limited time, leased for testing by the Greek Air Force. FSR 890 is used regularly in the normal day-to-day national air surveillance and national exercises. In its national configuration, it lacks capability for international operations.

The requested study will be conducted during 2003 with the aim to determine necessary modifications of the national configuration in order to make it available for international operations. Earlier studies by the Swedish Armed Forces and the Swedish Defence Materiel Administration will form a basis for the continuing study. Results from the European Capability Action Plan (ECAP) panels will be used when applicable.

The study will be completed by December 1, 2003.

New light and medium utility helicopters will be delivered to The Swedish Armed Forces in the years 2003 to 2009. During the years 2006 to 2010 the helicopter units will be involved in an intensive build-up phase.

The requested study, concerning the possibility to contribute with a helicopter unit, consisting of light and/or medium utility helicopters, will be initiated in 2004. The study will give the answers to when the units (or part of the units) can be available for international operations.

The study will be completed before the end of year 2004.

12.4 Bakgrund

12.4.1 Lägesbeskrivning radarspaningsflygplan

Sverige har utvecklat och anskaffat sex radarspaningsflygplan, FSR 890, varav två modifierats (IS 340) för att kunna hyras ut till Greklands flygvapen under begränsad tid. En radarflyggrupp är organiserad sedan år 2000 och ingår i den svenska insatsorganisationen. Den andra gruppen organiseras under år 2005. FSR 890 utnyttjas sedan år 2001 regelbundet i svensk incidentberedskap och vid nationella övningar.

Nuvarande FSR 890 är utformad för ett nationellt bruk, med koppling till StriC-systemet och saknar förmåga att utnyttjas för internationell insats. Modifierad FSR – IS 340 kan ej utnyttjas nationellt utan ombyggnad och kan endast i begränsad omfattning utnyttjas för internationella insatser.

Erfarenheter från svenskt utnyttjande av FSR 890 och främst grekiska erfarenheter av IS 340 utgör en kunskapsbas för det fortsatta studiearbetet. Konsekvenser av Försvarens omdiriktning samt efterfrågade förmågor enligt pågående arbete inom ECAP utgör nya grundvärden. Viljan att med radarspaningsflyg spana mot sjö- och luftmål som stöd till samhället vid katastrofhändelser bör studeras.

FSR 890/IS 340 har vidare ett antal förmågor som bör förädlas för att ge flygradarsystemet ytterligare kapacitet mot sjömålsspaning och även spaning mot vissa typer av rörliga markmål.

Bemannning av operatörer i flygplanet eller utveckling av fjärrstyrning med tex. satellitlänk är exempel på områden inom vilka olika viljeinriktningar föreligger och som därför avses studeras vidare. Ytterligare områden som bör belysas är stridsledning av stridsflyg och ledning av UAV från FSR.

Kommunikation och sensordatainformation bör ha gränssnitt som medger insatser både nationellt och internationellt.

FSR 890 kräver i det nära perspektivet modifieringsåtgärder av t ex radiosystemet för att upprätthålla nuvarande status. Avses systemet att utnyttjas under dess hela livslängd krävs åtgärder för gångtidslängning under åren 2012 till 2014. Genom en långsiktig handlingsplan kan således flygradarsystemet anpassas efter framtida behov på ett kostnadseffektivt sätt.

Under år 2004-05 planeras prov och försök att genomföras med de modifierade radarspaningsflygplan, IS 340, som för närvarande uthyrts till det grekiska flygvapnet.

Eventuella modifieringar av FSR 890 och IS 340 beräknas kunna påbörjas under 2006 och inriktas för ett utnyttjande både nationellt och internationellt.

12.4.2 Lägesbeskrivning helikopterenhet

Försvarsmakten har under hösten 2002 utrett möjligheten att sända en helikopterenhet med HKP 9 till Kosovo i perioden 2003-2005. Beslut har fattats att detta för närvarande ej skall genomföras.

De nya lätta helikoptrarna (HKP 15) och medeltunga helikoptrarna (HKP 14) levereras till Försvarsmakten under perioden 2003-2009. Under denna period ska utbildning av personal och utveckling av förmågor ske för att förbanden ska vara operativa 2010. I tidsperioden 2006-2010 kommer helikopterförbanden således att vara i ett intensivt uppbyggnadsskede. I dagsläget är det svårt att avgöra konsekvenserna, positiva som negativa, för den fortsatta uppbyggnaden av förbanden om en helikopterenhet bestående av HKP 14 och HKP 15 anmäls till internationella styrkeregister före 2010.

En anmälan till internationella styrkeregister av en helikopterenhet bestående av 4-6 st HKP 14 och/eller HKP 15 kan ske först då tillräckligt många helikoptrar inklusive basmateriel är levererade och personalen är utbildad. Att en helikopterenheten eventuellt skulle kunna utgöras av de äldre helikoptertyperna HKP 9, HKP 10 eller HKP 4, beroende på typ av insats, har tidigare inte befunnits lämpligt, bl a med hänsyn till behov för nationella uppgifter.

12.5 Metod

Radarspaningsflygplan

Efterfrågad studie skall göras under 2003 med syftet att, utgående från den nationella resursen, FSR 890, utreda vilka anpassningar av systemet som erfordras för en internationell insats. Tidigare genomförda studier inom Försvarmakten och FMV kommer inledningsvis att utgöra styrande utgångsvärden. Resultat av ECAP:s arbete avses att om så är möjligt inarbetas i studien.

Slutredovisning av studien kommer att ske senast 2003-12-01.

Helikoptrar

Efterfrågad studie avseende möjligheten att bidra med en helikopterenhet bestående av lätta och/eller medeltunga transporthelikoptrar inleds under 2004. Resultatet av studien kommer att bl a utvisa när i tiden förbanden (delar av) kan verka internationellt.

Slutredovisning av studien kommer att ske före utgången av år 2004.

13. Delredovisning av partnerskapsmål A 4264: National tanker capability

13.1 Uppgiften

Ur regeringsbeslut 8, 2002-06-13, Fö2002/422/SI:

"Vissa partnerskapsmål omfattar krav på studier. Studiearbetet skall ske i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet)".

I dialog med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har överenskommit att Försvarmakten redovisar studiearbetet enligt nedan.

Ur Överbefälhavarens uppdrag för år 2003, 2002-12-17 (HKV 23 320:74241):

Försvarmakten skall vid år 2004 slut, med beaktande av erfarenheter av den nyligen anskaffade utbildningsutrustningen för lufttankning, ha fullföljt studien avseende anskaffning av lufttankningsförmåga för PFF-operationer. Studien skall delredovisas i budgetunderlaget för 2004 och den 1 december 2003.

13.2 Sammanfattning

Studier avseende införande av lufttankningsfunktion i Försvarmakten har tidigare genomförts av FMV. Studie av Försvarmaktens framtida behov av lufttransporter där även lufttankning skall beaktas, Studie Air Mobility, har delvis genomförts och beräknas vara klar under år 2003.

Arbete pågår med att utrusta ett flygplan Tp84 så att lufttankning av flygplan JAS 39 kan genomföras. Detta beräknas vara slutfört under hösten år 2003.

Någon särskild studie avseende anskaffning av lufttankningsförmåga för PFF-operationer pågår för närvarande inte. Erfarenhetsuppbyggnad som grund för sådan studieverksamhet kan påbörjas under år 2004. Ett preliminärt svar bedöms kunna ges vid slutet av år 2004.

13.3 Summary PG A 4264: National tanker capability

Task

By the end of 2004, taking into account experiences gained with the recently procured training set for air-to-air refuelling, complete the study related to acquiring an air-to-air refuelling capability for NATO-led Pfp operations.

Summary

Studies regarding air-to-air refuelling capability for the Swedish Armed Forces have been conducted by the Swedish Defence Materiel Administration. A study within the Swedish Armed Forces, regarding the need for Air Mobility, including air-to-air refuelling capability, is partly completed and will be completed during 2003.

One Swedish C-130 a/c is being modified for air-to-air refuelling of JAS 39 a/c for training purposes. The modification will be completed in 2003.

A particular study related to acquiring an air-to-air refuelling capability for NATO-led Pfp operations is not active at the moment. Experience build-up supporting such a study is expected to begin during 2004. A preliminary answer should be at hand by the end of 2004.

13.4 Bakgrund

13.4.1 Allmänt

Uppgiften innebär att Försvarsmakten i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) skall studera möjligheterna att i första hand utrusta det modifierade Tp84-flygplanet så att detta, eventuellt inom ramen för SWAFRAP C-130, kan anmälas som tillgängligt för NATO-ledda PFF operationer. I andra hand skall andra alternativ översiktligt studeras.

Modifiering av ett flygplan Tp84 för lufttankningsändamål beställdes av Försvarsmakten 2001-05-22. Beställningen föregicks bl a av en lufttankningsstudie som genomfördes av FMV och rapporterades 2000-09-14 (FMV Analys 05 340:35172/00). Därefter har FMV genomfört en lufttankningsstudie steg 2, (FMV 2001-09-03, Analys 05 340:30961/01).

OPIL/FTK har i studieuppdrag FTK01210S fått uppgiften att studera Försvarsmaktens flygtransportbehov från år 2010 och framåt (studie "Air Mobility"). I handlingsreglerna för uppdraget sägs bl.a. att lufttankningsfunktion skall ingå i alla beskrivna alternativ. Studien har avgivit delrapport 2002-12-12, (F7 21 120:72201). Studien beräknas kunna slutföras under år 2003.

13.4.2 Lagesbeskrivning

Arbete pågår med att utrusta ett flygplan Tp84 så att lufttankning av flygplan JAS 39 kan genomföras. Detta beräknas vara slutfört under hösten år 2003. Avsikten är att utnyttja det modifierade Tp84-flygplanet som utbildningsverktyg för att ge en insatsdivision JAS39 grundläggande färdighet i lufttankning så att förutsättningar till en kvalificering mot andra nationers lufttankningsflygplan erhålls. Därigenom skapas möjlighet till deltagande i internationella övningar och insatser. Inledande lufttankningsverksamhet utöver provverksamhet syftande till certifiering och luftvärdighetsgodkännande enligt regler för militär luftfart (RML) beräknas kunna påbörjas under år 2004.

Hittills genomförda studier och kontakter med andra länder ger dock vid handen att lufttankning är en komplex verksamhet som kräver ett stort mått av erfarenhet och mognad för att fungera i större sammanhang. Även om sådana erfarenheter finns att ta del av hos andra nationer kommer den svenska uppbyggnaden av lufttankningsförmåga att ta en ännu ej definierbar tid innan sådan kompetens nås, att deltagande i internationell verksamhet är möjlig.

Det bör också noteras att Försvarmakten tills vidare endast kommer att disponera ett lufttankningsmodifierat flygplan. Ett internationellt deltagande med detta flygplan innebär att den verksamhet i Sverige som flygplanet anskaffats för, nämligen uppbyggnad och vidmakthållande av grundläggande lufttankningsförmåga för en insatsdivision JAS39, avstannar.

Flygplanet skall också någon gång under tidsperioden 2004-2008 genomgå tillgänglighetsmodifiering i likhet med övriga flygplan Tp84. När detta exakt kommer att ske för det lufttankningsmodifierade flygplanet är ännu inte fastställt.

13.5 Metod

Någon särskild studie avseende anskaffning av lufttankningsförmåga för PFF-operationer pågår för närvarande inte.

Den efterfrågade studien kommer att genomföras genom att dels utnyttja resultat av OPIL/FTK Air Mobility-studie enligt ovan, dels genom att ta till vara den erfarenhet som kommer att byggas upp i och med nyttjandet av det modifierade Tp84-flygplanet.

Erfarenhet från svensk lufttankningsverksamhet, som även kommer att ligga till grund för fortsatta studier och beslut om omfattning och inriktning av verksamheten på längre sikt, kan börja byggas upp under år 2004. Tillräckligt underlag, så att minst preliminärt svar enligt frågeställningen i PG A 4264 kan ges, bedöms finnas vid utgången av år 2004.

**Särskilda redovisningar rörande försvarsattachéorganisationen –
Försvaretsmaktens förslag till en utvecklad försvarsattachéorgani-
sation**

(Uppdrag 73 - RB 2003, 2002-12-19)

(En underbilaga)

Innehållsförteckning

1. Uppgiften.....	2
2. Sammanfattning	2
3. Redovisning.....	3
4. Ekonomi	4
5. Planering	5

Underbilaga

- 16.1 Försvarsattachéorganisationen – Nuvarande organisation, Försvaretsdepartementets inriktning för 2003-2004 samt Försvaretsmaktens förslag till inriktning 2004 och framåt

1. Uppgiften

Ur regleringsbrev för 2003, 2002-12-19, Fö2002/133/EPS m fl, uppdrag 73:

”Försvarmakten skall i budgetunderlaget för 2004 lämna förslag till en utvecklad försvarsattachéorganisation i enlighet med inriktningen i särskilt regeringsbeslut.”

2. Sammanfattning

Försvarmakten erhöll Förvarsdepartementets syn på inriktning av försvarsattachéorganisationen i form av en PM daterad 2002-12-11. Denna PM, vilken tidsmässigt i huvudsak omfattar perioden 2003-2004, var svar på det förslag som Försvarmakten inlämnade i samband med BU 03/SR. Förvarsdepartementets inriktning tar delvis fasta på Försvarmaktens tidigare förslag, men anvisar även nya orter för representation.

Följande redovisning utgår ifrån Förvarsdepartementets inriktning från 2002-12-11 och resultatet av dialog mellan MUST och Förvarsdepartementet som avhölls 2003-01-24.

I underbilaga 16.1 redovisas; nuvarande försvarsattachéorganisation, Förvarsdepartementets inriktning och Försvarmaktens förslag för 2004 samt inriktning för 2005 och framåt. /16.1

Försvarmakten förbereder förändringar i försvarsattachéorganisationen, enligt given inriktning 2002-12-11, enligt följande:

- Uzbekistan, sidoackreditering från Ryssland från 2003.
- Israel, sidoackreditering från Turkiet från 2003.
- Estland, inrättande av försvarsavdelning 2004.
- Litauen, inrättande av försvarsavdelning 2004.
- Kina, inrättande av försvarsavdelning 2004.

Därutöver föreslår Försvarmakten en vidareutveckling av organisationen enligt följande:

- Serbien, sidoackreditering från Bosnien inrättas 2004.
- Zimbabwe, sidoackreditering från Sydafrika inrättas 2004.
- Angola, sidoackreditering från Sydafrika inrättas 2004.
- Egypten, sidoackreditering från Schweiz inrättas 2004. (Kan komma att förändras efter inrättande av försvarsavdelning i Mellersta Östern.)
- Mellersta Östern, försvarsavdelning inrättas efter 2004.
- Japan, försvarsavdelning inrättas efter 2004.

- För att öka handlingsfriheten skall som grundprincip tillämpas att samtliga attachéer stationerade i ett land varifrån även sidoackreditering förekommer, sidoackrediteras till aktuella länder.

3. Redovisning

Nedan anges motiv till ovan föreslagen utveckling av försvarsattachéorganisationen samt motiv till eventuella förändringar relativt från Försvarsdepartementet given inriktning.

Balkan

Försvarsmakten önskar utöka sidoackrediteringen från Bosnien till att omfatta, förutom Kroatien, även Serbien. Motivet är ett behov av effektivare informationsinhämtning på Balkan.

Södra Afrika

Försvarsmakten är sedan 2001 representerat i Sydafrika. Skälet till etableringen var informationsinhämtning söder om Sahara. För att bredda informationsbasen föreslår Försvarsmakten att försvarsattachéen i Sydafrika under 2004 även sidoackrediteras i Zimbabwe och Angola.

Mellersta Östern

Försvarsmakten är ännu inte representerat i något land i Mellersta Östern. Försvarsmakten bedömer att en resident attaché med stationering i området kan bidra med viktig information. Försvarsmakten föreslår därför att en försvarsavdelning inrättas, centralt placerad i förhållande till aktuella konfliktområden, i Mellersta Östern efter 2004.

Egypten

Försvarsmakten bedömer att angiven sidoackreditering från Turkiet ej ger optimala förutsättningar för verksamheten. Försvarsmakten föreslår därför att sidoackrediteringen genomföres från Schweiz med början 2004. På sikt övergående till sidoackreditering från försvarsavdelning i Mellersta Östern.

Japan

Försvarsmakten föreslår att resident attaché inrättas efter 2004. Motivet är att Försvarsmakten bedömer att resident attaché erfordras både i Kina och i Japan. Bakgrunden är att Försvarsmaktens behov i dessa länder är av olika karaktär. Vidare att dessa länder har olika förutsättningar för verksamheten beträffande politiska, militära, språkliga och kulturella frågor. Även de mellanstatliga relationerna i regionen talar för en sådan lösning.

Italien

Försvarsdepartementet anger i PM daterad 2002-12-11 att Försvarsmakten undersöker behovet av och möjligheterna till att inrätta en försvarsattaché i Rom. Försvarsmakten redovisar denna fråga senast den 1 november 2003.

Spanien

Försvarsdepartementet anger i PM daterad 2002-12-11 att Försvarsmakten undersöker behovet av och möjligheterna till att inrätta en försvarsattaché i Madrid. Försvarsmakten redovisar denna fråga senast den 1 november 2003.

4. Ekonomi

Finansiering av försvarsattachéorganisationen skall göras inom myndighetens ordinarie ekonomiska ram. Om ovannämnda förändringar medför ändrade ekonomiska förutsättningar skall detta redovisas till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) i budgetunderlaget för 2004.

Ramen inom Försvarsmakten för försvarsattachéorganisationen är 85 miljoner kronor för år 2004. Med Försvarsdepartementets inriktning och Försvarsmaktens förslag för 2004 bedöms ramen innehållas.

I verksamheten finns dock även osäkerhetsfaktorer vilka kan påverka utgiftsnivån. Exempel på osäkerhetsfaktorer:

- Utvecklingen av valutamarknaden (främst USD och EURO)
- Uppkomna åtgärder inom säkerhetsområdet
- Förändrade avgifter till UD och SIDA
- Förändrade förmåner
- Förändrade bostadshyror
- Förändrade skolkostnader
- Oförutsedda händelser i övrigt.

5. Planering

Kommande översyner av försvarsattachéorganisationens utveckling bör göras årligen och kopplas till ordinarie budgetprocess, innebärande en anmälan i Försvarsmaktens budgetunderlag rörande finansieringsbehov. Underlag i form av Överbefälhavarens förslag till inriktning bör dessutom inkomma till Försvarsdepartementet senast den 1 oktober.

Försvarsmaktens och statsmakternas långsiktiga intresse bör utgöra grunden för organisationens utveckling. En större långsiktighet bör eftersträvas för att så långt möjligt skapa stabila planeringsförutsättningar för utvecklingen av försvarsattachéorganisationen. Av vissa skäl kan emellertid snabbt uppkomna behov behöva hanteras.

Försvarsmakten föreslår, likt föregående år, att vid inrättande respektive avveckling av försvarsavdelning beslut bör fattas 24 månader, senast tolv månader, före angivna år och datum. Sammanhängande beslut bör fattas för fast stationerad försvarsattaché.

Vid försvarsavdelning där ingen förändring föreslås, bör beslut fattas minimum 24 månader före för fast stationerad försvarsattaché.

För reseattaché bör detta beslut fattas tolv månader, dock minimum sex månader, utgående från angivna år och datum.

Tillämpas föreslagen beslutsordning, bör Försvarsdepartementets inriktning delges Försvarsmakten senast 2003-06-12. Försvarsmakten hemställer därför om beslut angående föreslagen inriktning i enlighet med detta datum.

Försvarsattachéorganisationen – Nuvarande organisation, Försvarsdepartementets inriktning för 2003-2004 samt Försvarsmaktens förslag till inriktning 2004 och framåt

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
USA 4	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2005-06-30	Kvar	Kvar	
Kanada 1 rese-	försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Chile 1	försvarsmtrl	2003-06-30	Reseattaché från 2003-07-01. Efter genomförd dialog, avvecklas	Avvecklas 2003-06-30	
Brasilien 1 rese-	försvarsmtrl	2004-06-31	Kvar	Kvar	Inrättad 2001-07-01
Australien 1	försvarsmtrl	2003-06-30	Avvecklas 2003-06-30	Avvecklas 2003-06-30	
Nya Zeeland 1 sidoackr. från Australien	försvarsmtrl	2003-06-30	Avvecklas 2003-06-30	Avvecklas 2003-06-30	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Malaysia 1 rese-	försvarsmtrl	2002-12-31	Kvar på årsbasis till 2003-12-31	Kvar	
Singapore 1	Allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Thailand 1 sidoackr. från Singapore	försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Ryssland 2 + 2 ass (f.d. tolkskole elever)	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Vitryssland 2 sidoackr. från Ryssland	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	”	Kvar	Kvar	
Georgien 2 sidoackr. från Ryssland	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Uzbekistan 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan		Inrättas som sidoackr. 2003-07-01	Ja	
Polen 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar	
Ukraina 1 sidoackr. från Polen	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	”	Kvar	Kvar	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Norge 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-09-30	Kvar	Kvar	
Danmark 1 rese-	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	2004-06-30	Kvar	Kvar	
Finland 1+1 ass (f.d. tolkskole elev)	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar Sidoackr. till Estland avvecklas 2004-07-01	
Estland 2 sidoackr. från Finland och Lettland	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	”	Inrätta Föävd 2004-07-01, sidoackr från Lettland avvecklas 2004-06-30	Ja	
Lettland 2+1 ass (f.d. tolkskole elev)	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2005-06-30	Kvar, biträdande föatt avvecklas 2004-06-30	Ja	Bitr. att inrättad 2001, Baltstöd
Litauen 2 sidoackr. från Lettland	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2005-06-30	Inrätta Föävd 2004-07-01, sidoackr från Lettland avvecklas 2004-06-30	Ja	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Frankrike 2	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	Bitr. att. inrättad 2001-07-01
Spanien 1 sidoackr. från Frankrike	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	”	Undersök behov av egen Föavd, redovisa 2003-11-01	Ja, redovisas 2003-11-01	
Storbritannien 2	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2005-06-30	Kvar	Kvar	Bitr. att. inrättad 2001-08-01
Irland 1 sidoackr. från Storbritannien	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	”	Kvar	Kvar	
Tyskland 2	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar	Bitr. att. inrättad 2001-10-01
Nederländerna 1 rese-	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	
Schweiz 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2003-06-30	Kvar	Kvar	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Italien 1 sidoackr. från Schweiz	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	”	Undersök behov av egen Föavd, redovisa 2003-11-01	Ja, redovisas 2003-11-01	
Bosnien (Sarajevo) 1+1 tolk	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	2004-06-30	Kvar	Kvar	Inrättad 2001-10-01
Kroatien 1 sidoackr. från Bosnien	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	”	Kvar	Kvar	
Serbien 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan			Sidoackr. från Bosnien 2004-07-01	
Österrike 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar	Sidoackr. Tjeckien Upphör 2004-06-30
Tjeckien 1 rese- (sidoackr. även från Österrike).	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2005-06-30	Kvar	Kvar Sidoackr. från Österrike upphör 2004-06-30	Inrättad 2002-05-23
Slovakien 1 sidoackr. från Österrike	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan	2004-06-30	Avvecklas 2004-06-30	Avvecklas 2004-06-30	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Ungern 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar	
Grekland 1 sidoackr. från Ungern	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	”	Kvar	Kvar	Inrättad 2001-10-01
Turkiet 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan,	2004-06-30	Kvar	Kvar	
Israel 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl		Sidoackr. från Turkiet 2003-07-01	Sidoackr. från Turkiet 2003-07-01	
Egypten 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan		Sidoackr. från Turkiet 2003-07-01	Sidoackr. från Schweiz 2004-07- 01	På sikt ev. sidoackr. från föävd i Mellersta Östern.
Mellersta Östern 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan			Inrätta Föävd efter 2004.	
Sydafrika 1	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl	2004-06-30	Kvar	Kvar, Sidoackr. till Zimbabwe och Angola 2004 07-01	Inrättad 2001-07-01
Zimbabwe 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan			Sidoackr. från Sydafrika 2004-07-01	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum

2003-02-28

Underbilaga 16.1

HKV beteckning

23 383:63305

<i>Land, Antal attachéer (2003-01-01)</i>	<i>Syfte</i>	<i>Ackr. t.o.m.</i>	<i>Fö inriktning för 2003-2004 enligt PM och dialog samordnat med UD</i>	<i>Försvarsmaktens förslag till inriktning</i>	<i>Ant.</i>
Angola 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan			Sidoackr. från Sydafrika 2004-07-01	
Japan 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan, försvarsmtrl		Inrätta Föavd 2004-07-01, med sidoackr. Kina. Efter genomförd dialog, sidoackr. från Kina	Inrätta Föavd efter 2004	
Kina 0	Infoinhämtning - utbyte, allm.mil.samverkan		Sidoackr. från Japan 2004-07-01. Efter genomförd dialog, inrätta föavd 2004	Inrätta Föavd 2004-07-01	